

ఉత్త

శ్రీని. రు. బసవరంగారావు పం. -

శ్రీ॥ మునివహనం మోక్షరక్షణం

శివభక్త్యర్థరక్షణమంగతం

వృషభావపరావతా. తా

మహితం శ్రీనివాసార్చనం

సమస్తానాం శివరక్షణమంగతం

అభిలషితమంగతం శివరక్షణం

సం. 10

విశ్వరూపము

అంధాదృశ్యానాం విశ్వరూపము

శ్రీనివాసార్చనం శివరక్షణం

అంధాదృశ్యానాం విశ్వరూపము

శివరక్షణం శివరక్షణం

పండితరత్న -- ధర్మనిరత సాహిత్యవిశారదాది

విశ్వరూపము

శ్రీ॥ పండిత పెద్ద మతము వాచిదేవర వాక్యశీర్ష ఎం.ఓ.ఎల్.

"విశ్వరూపము సాహిత్య, సాహిత్య" వర్ణనలు

విశ్వరూపము

అంధాదృశ్యానాం విశ్వరూపము

విశ్వరూపము, పేజీ 75-00

విశ్వరూపము - 1954 (1954, 1954, 1954)

విశ్వరూపసాహిత్యభాండర్

కాచిపాన, అంధాదృశ్యానాం (విశ్వరూపము) విశ్వరూపము

విశ్వరూపము, పేజీ 10-11.

ప్రకాశకులు

ఆం.ప్ర. వీరశైవధర్మ గంధమాల

కాచిగూడ, హైదరాబాదు-27.

"వీరశైవసాహిత్యభాండార్, (అమృత), నెం. 10-11

అవిష్కరణము చేది :-

బసవజయంతుత్సవ సందర్భమున,

వెల. 100/-

అంకితము

శ్రీమన్ని రంజన ప్రణస్వరూపులైన వద్దరత్నాలు తర్క - వేదాంత - సాంఖ్య - యోగ-మీమాంసాది శాస్త్రపారంగతులు-లింగైకులు శ్రీవీరుపాక్ష సందమహాస్వాములు కొడన్ గల్లగారి పవిత్రపాదారవిండిమలకు మరియు

శ్రీ.ని.ప్ర.స్వ లిం॥ శ్రీమహాంతప్రమహాస్వాములు మురుఘామతధార వాడగారి పాదకమలములకు కృతజ్ఞతతో నీగ్రంథరాజమునంకితమొనర్చ బడినది.

ప్రాప్తిస్థానము-చిరునామ-

వే॥పం॥ పెద్దమంతము రాచవీరదేవర, M.O.L.

H. No. 3-3-139, కాచిగూడ

అమృత అపార్థమెంటు (ప్రభాత టాకీస్) వెనుక భాగమున

నెహ్రూ హైస్కూల్ వద్ద హైదరాబాదు, (A.P.) 500 027

గమనిక :-

1884 సం॥ జనవరిలో ముద్రితమైనదానిని మద్రాసు

1994 సం॥ మే నెల హైదరాబాదులో పునర్ముద్రణగావించినది.

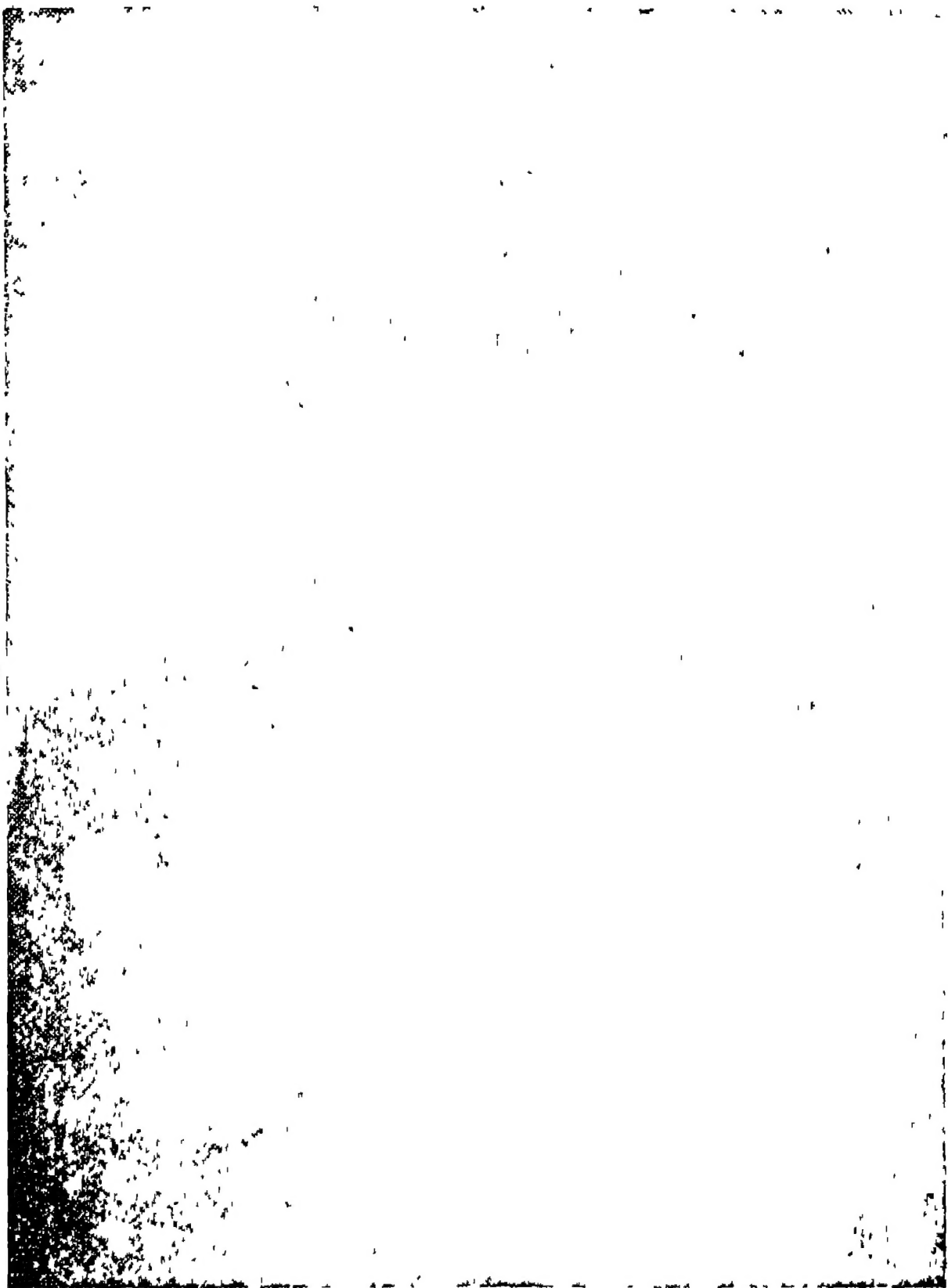

వీరశైవ సర్వ సంస్థాపకులు జ॥ శ్రీ శైవాచార్యులు

శ్రీ వీరభద్రస్వామి

శ్లో॥ నమో ఉగ్రస్వరూపాయ-నమోజిహ్వాదిశాత్రవే
దక్షయజ్ఞ వినాశాయ-వీరభద్రాయతేనయః (స్వేర)

బే॥ పండిత పెద్దిమొరము రామచీరదేవర
"తీర్థ" & M. O. L.

ఆంధ్రప్రదేశ్ వీరశైవ మహాసభ

వే॥పం॥ పెద్దమఠం రాచవీర దేశర “తీర్థ” MOL. గారిని

సన్మానించిన నందర్భమున సమర్పించిన

సన్మాన ప్రశస్తి పద్య రత్నములు

- * రాజిత వీరశైవ నిజ రాష్ట్ర మహాసభ పెంపు మీరగన్
వూజితరీతిలో నడుగ బావము పొంగగ ప్రేమతోడుతన్
తేజిత రాచవీర చరదేవుని మాన్యమహోత్సవంబులో
రాజిత రీతిలో రచన రమ్యముగాగ రచింతు పొందకన్॥ 1
- * ఆర్యుడు వీరయాభ్యునకు మానిత బావిని నాగమాంబకున్
శ్రీరుధిరోద్ధరంబున ఉషోదయరీతి జనించినట్టియా
చార్యకులోత్రమా, తమరి జన్మ విశిష్టత చేతపొందెజ్జో
గార్యులపేట నొక్క ఘనగౌరవ దీప్తిని వైభవోన్నతిన్॥ 2
- * శాంతవ దీక్షనొంది శివసంపద పెంపును పొందనెంచి శ్రీ
శాంతవ సంస్కృతాభ్యసనసాధన యోగుల పుణ్యసేవలన్
సంభవ రీతిలో జరిపి శంకుని తేజము తత్వవిద్యలన్
వైభవ రీతిలో ఐదయు వీరుని దీక్షను సంస్తుతించెదన్॥ 3
- * “భూషణ, “కావ్యతీర్థ” ఘనప్రాభవ “జాణ” యటంచులోకముల్
బాషణ నేయగా ముదముఖక్తి ప్రపత్తులు పెంపునొందగా
బాషల నేర్పుతల్పు నిజభాక్తిక తాత్విక పుస్తకావళిన్
భీషణ రీతిలో నొసఁగు పండిత పుంగవుఁ సంస్తుతించెదన్॥ 4

* లింగ కథాప్రసంగములు లింగజనంబుల దివ్యకీర్తనల్
 లింగ పురాణ సారములు లింగరహస్యములకా మహోగ్రశ్రీ
 లింగ! నీకు మానసము లభ్యము నీవెరుగంగరాని యా
 లింగ సుతత్వమేది శివరూపము నీకు ముఖస్థమారయన్॥ 5

* చూచితి శైవపండితుల చూచితి మాఝ్య కవిత్వ కర్తలన్
 చూచితి దైవ సన్నిభుల చూచితి తాత్విక సిద్ధహస్తునన్
 చూచితి వేద పండితుల చూచితి ఆగమ్య పండితేంద్రులన్॥
 చూచితిగాని యేయెడల చూడ పెద్దమఠేంద్రుబోలుపండితున్॥ 6

* నీ పరిపాటి ఇంతగల దిట్ట నిధంబని నిర్ణయింపగా
 నావరదైవమైన కమలాక్షుడునైన విరించియైనవా
 రోవరు యిట్లు నిన్నెరుగనోపుదు రెవ్వరు రాచపీఠ? నీ
 రూపము సర్వముఁ వెలుగు రూపముగాదె తలంపనెప్పుడున్॥ 7

* ఫాలభాగములోని భస్మ త్రిపుండ్రముల్ భార్గవ తేజంబువ్యక్త పరుప
 అంగవస్త్రములోని కాషాయవర్ణంబు గురులింగ వైరాగ్యగుర్తుదెలుప
 హృదయ భాగములోని యాప్రాణలింగంబు జంగమసంస్కృతి
 తాడదెలువ
 మెడలోని రుద్రాక్షమాలికా భరణంబు శివలింగ-చరలింగసౌంజుతెలువ॥

* దేవదేవుని ప్రతిరూపుదేవ నీవు రాజరాజును తలదన్నరాచపీఠ
 భర్తదేవేశశ్రీజోగిపేటవాస! లింగసామ్రాజ్యమేలుమారాచపీఠ॥

* భక్తులను లాలింపగ, భక్తుల నిగ్రహములెల్ల తజింపదయన్
 భక్తజనపారిజాతా! భక్తజనాధార నీకు బిరుగు మధేన॥

- * నేటి సభయందు మేమంత నేర్పుమీర! నీదు సేవలకొక్కగు ర్తింపునీయ
వీరడైపుల "సాహిత్య సార్వభౌమ" అనెడు బిరుదునీయగ ముద
మారనందుకొమ్ము॥ 10

భవదీయుడు, కవిత్వకర్త

జానంపేట హౌస్ నగర్ బృహన్నర

శ్రీ పత్తి మహారుద్రప్ప

అధ్యక్షులు ఆం.ప్ర.వీ. మహాసభ

శ్రీ లింగయ్యస్వామి M A; M.Phil

శ్రీ ఏ. ఒసవకంగప్ప M.A; BEd

ఉపన్యాసకులు, ఉస్మానియా

కార్యదర్శి ఆం.ప్ర.వీ.మహాసభ

విశ్వవిద్యాలయాంతర్గత నై జాంకళాళాల.

బసవ పురాణము

విష్ణుచరణానుక్రమణిక

ప్రథమోపాఖ్యానము

1.	కృతిపతి వర్ణనము	5
2.	కవివంశానుక్రమము	10
3.	షష్ఠ్యంతములు	16
4.	కథాప్రారంభము	17
5.	నందికేశ్వరుని చరిత్ర	19
6.	మండంగి మూదిరాజు కథ	23
7.	మాదమాంబ సందినోము నోచుట	30
8.	మాదమాంబ సందిశ్వరుని ప్రసూనమును పొందుట	32
9.	మాదమాంబ గర్భమును దాల్చుట	32
10.	మాదమాంబకు స్వచ్ఛందము నందినాడౌతప్పు కంచుట	35
11.	శ్రీ బసవగతారమృతము	37
12.	బసవేశ్వరుడు తనసయసియు అచట నిలచుట	49
13.	బసవన్న పెండ్లి మహాతీర్థము	45
14.	బసవేశ్వరుండు నిజగతమునకొర్రుదామని పోవుట	49

ద్వితీయోపాఖ్యానము

15.	బిజ్జుకుడు బసవన్నను బిల్వంతుట	55
16.	బసవేశ్వరుడిని గణారూపునియని కలా నిపురంబునను దోడ్కొనివచ్చుట	57
17.	శ్రీ బసవేశ్వర చిత్తగణన భక్తులనునెంచుట	61
18.	గౌరిదేవి హరగణంబులను బరనియ్యెట్టుట	72

19.	బసవేశ్వరుడు సంగమేశ్వరులగు నల్లమప్రభును స్తుతించుట	76
19.	దొంగలు పంగక యలను లింగాలుగాగట్టుకొనివచ్చుట	77
20.	కుంచము శివాలయమగుట	78
21.	భక్తులు ఈశ్వరుని ప్రభావములను జూపుట	79
22.	జొన్నలరాశి ముత్యములగుట	80
23.	మొరటద పంకయ్యగారికథ	81
24.	సంగమేశ్వరుడు మాయవేషంబున బసవేశ్వరుని మూడవగన్ను వేడుట	82
25.	బిజ్జలరాజుకు బసవేశ్వరుడు ఈశ్వరుని ప్రభావంబును జూపుట	86
26.	సిద్ధరామ కృతియను భక్తునిప్రభావము	88

తృతీయాశ్వాసము

27.	బసవని త్యాగము నోర్వక తోడిమంత్రులు రాజునకు దెల్పుట	...	98
28.	విటజంగముడు తన ఉంపుడుగతై ప్రేరితుడై బసవని భార్య గట్టెడు వట్టుపుట్టంబునడుగుట	101
29.	సూర్యాస్తమయ వర్ణనము	104
30.	ముగ్ధ సంగయ్యగారి కథ	105
31.	చన్న బసవణ్ణ బసవణ్ణకు చెప్పెడి రుద్రపశుపతికథ	...	116
32.	నక్కనయనారుకథ	119
33.	బెజ్జమహాదేవి కథ	121
34.	కొడగూచికథ	128
35.	దీపదకళియారునికథ	134
36.	నాట్యనమిత్రాండిగారికథ	139
37.	సకలేశ్వర మాదిరాజుకథ	168

చతుర్థాశ్వాసము

38.	మడిపాళ మాచయ్యకథ	188
39.	ఇరవతుని కథ	192
40.	బాహురి బ్రహ్మయ్యగారి కథ	196
41.	బిజ్జలరాజు మాచయ్యగారిని శరణుజొచ్చుట	199
42.	శంకరతాసిమయ్య కథ	204
43.	దేవరదాసిమయ్య చూడవచ్చుట	205
44.	నిమ్మవ్య కథ	...	211
45.	సిరియాళుని కథ	212
46.	నరసింగనయనారుకథ	225
47.	హలాయుధుని కథ	227
48.	మిరమిందని కథ	237
49.	బాణుని కథ	246
50.	కరికాలచోడరాజు కథ	247
51.	ఏణమూర్తిగారి కథ	249
52.	కడవలనంది కథ	250
53.	గుగ్గళకళయారి కథ	251
54.	ఆరిపాలుని కథ	251
55.	అదిభరనయనారు కథ	253
56.	ఏణాదినాథుని కథ	254
57.	చేదివల్లభునికథ	
58.	కనయారునిచోడనికథ	256
59.	కలియంబనయనారి కథ	256
60.	ఇరువదాండి కథ	257
61.	దంగుళిమారయకథ	...	258
62.	గణపాలుని కథ	258
63.	కుమ్మరి గుండయ్య కథ	259
64.	పూసలనయనారు కథ	261

పంచమాశ్వాసము

65.	కిన్నరి బ్రహ్మయ్య కథ	265
66.	కలకేతబ్రహ్మయ్య కథ	280
67.	మోళిగి మారయ్యకథ	285
68.	కన్నద బ్రహ్మయ్యగారి కథ	291
69.	ముసిడి చౌడయ్యగారికథ	297
70.	సురియ చామండయ్యగారి కథ	310
71.	తెలుగు జొమ్మయ్యగారి కథ	314

షష్ఠాశ్వాసము

72.	ఏకాంతరామయ్య కథ	322
73.	తిరునావురక్కసి కథ	327
74.	ఇరువదండారి కథ	329
75.	పిళ్ళనయనారునకు పార్వతి పాలిచ్చినకథ	330
76.	నిడుమారుని కథ	338
77.	సాంఖ్యకౌండుని కథ	342
78.	కోడిరు బ్రహ్మయ్య కథ	344
79.	దేవరదాసిమయ్య కథ	345
80.	నాచిదేవయ్య కథ	357
81.	సోమన్న కథ	358
82.	వైజకవ్య కథ	360
83.	దిలకవ్య కథ	...	365
84.	సొడ్డలదేవ బాచనయనారుకథ	370
85.	వీరశంకరయ్య కథ	379
86.	శివలెంక మంచయ్యకథ	380

సప్తమాశ్వాసము

87.	శివనాగమయ్యగారి కథ	399
88.	కల్లిదేవయ్య కథ	403
89.	బిబ్బరాచయ్య కథ	409
90.	ఉద్బటార్కుని కథ	422
91.	డోహర కక్కయ్యకథ	426
92.	గుడ్డప్ప కథ	433
93.	కళ్ళాణపురీషక్తులు బిజ్జలరాజు సభకుం బోపుట	439
94.	బోయలు ప్రసాదరాగం బిమ్మనుట	442
95.	జగదేపుని కథ	458
96.	ఏలేశ్వర కేతయకథ	460
97.	సవరదనాచయ్య కథ	465

పీఠిక

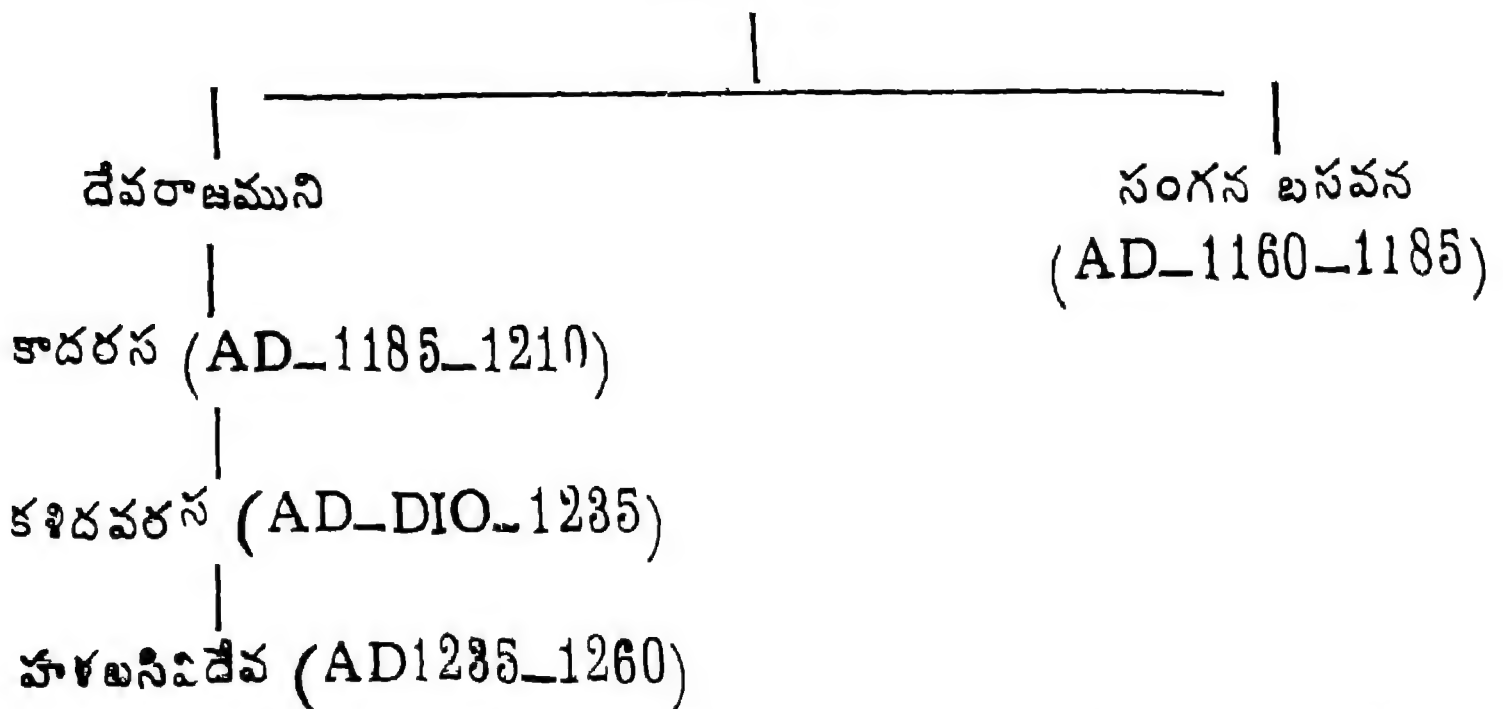
బసవ పురాణమును మొట్టమొదటవాఙ్మయ ప్రపంచమున ప్రకాశ పరచినది బాబ్బోద్ధారకులగు చార్లెస్ ఫిలిప్ బ్రౌను దొరగారు. జంగమ వాఙ్మయము యొక్క స్వరూప స్వభావములను చరిత్రను మొదట పరిశోధకులకు ఆంగ్లమున పాశ్చాత్య పండితులకు దెల్పినది బ్రౌను దొరగారే!

వీరశైవ మతమునకు ఆధార భూతమగు కన్నడదేశమునందు వీరశైవ వాఙ్మయ పరిశోధకులందరికి మార్గదర్శకత్వమైనవాడు బ్రౌను దొరయే. వీరశైవ మత స్వరూపమును చక్కగా జీర్ణించుకొని, వ్రాసిన గ్రంథములే ఇతరులందరికి ప్రామాణికములైనవి.

13వ శతాబ్దంలో ప్రభవించిన శ్రీపాల్కురికి గ్రంథమును తర్వాత 15-16 వ శతాబ్దిలోను, శ్రీనాథుడు, పిడుపర్తి సోమనాథ కవి పుంగవులు ప్రచారము గావించిరి. 20 వ శతాబ్దంలోని గ్రంథములను వ్యాప్తిలోకి తెచ్చినది శ్రీ కాళినాథుని నాగేశ్వరరావుగారు. వీరు ముద్రించిన బసవ పురాణమునకు సుప్రసిద్ధ ఆంధ్ర పండితులైన శ్రీ బండారు తమ్మయ్యగారు విస్తృతమైన పీఠిక వ్రాసారు. కాని వీరి పీఠికలో బ్రౌనుదొరగారి పేర త్రకపోవడం విచారకరము ప్రాచ్యలిఖిత గ్రంథాలయమునందు గల ప్రతులు :- బ్రౌను దొర వారి ప్రతులు. D. 964-65-68-69, 70.

బసవని కాలము

మాదిరాజు

క్రీ. శే. 1160-118 ప్రాంతముననున్నట్లు నిశ్చితముగా దేలియుచున్నది.

శ్రీశైల పుణ్యక్షేత్రము, ద్రవిడాంధ్ర, కర్ణాటక. మహారాష్ట్ర ప్రదేశములకు సంగమము వంటిదగుటవలన నీ తెలుగు భసవ పురాణము ఆంధ్ర తరులను బహుగా నాకర్షించినది. ప్రధానముగా కర్ణాటకకు తమ దేశమున జన్మించి తమ భాషయందే వీరశైవ మతమును ప్రవర్తింప జేసిన బసవని చరిత్ర తెలుగులో పురాణ రూపమున మారినిది. క్రీ. శ. 1369 వ సం॥మున దీనిని భామిని షట్పదీ వృత్తములలో భీమకవి రచించెను భీమకవి బసవ పురాణ పరివర్తనము తరునాత కర్ణాటక వాఙ్మయము వీరశైవ వాఙ్మయముగా పరిణమింప జేసినది.

బసవని—మత సాంప్రదాయములు

అనాదిగా ధక్షిణ దేశమున నెలకొని యున్న వీరశైవ మతమునకు 12వ శతాబ్దిలో బసవన్న ఒక వినూతన కాంతిని లేవదీసి సామాన్య ప్రజలలో ఒక నూతనోత్సాహమును ప్రేరేపించెను. శివభక్తి ప్రబోధమును గావించి వీరమాహేశ్వరాచార సాంప్రదాయమును ప్రతిపాదించి వీరశైవ మతమునకు నూతన సంస్కరణలను గావించి ప్రజల హృదయములను త్వరలో చూర గొనెను. సామ్యవాదమును బలపరచి సర్వమతముల వారికిందు ఉచ్చస్థానమును గల్పించెను. సకలమానవుల “కళ్యాణమున ఫెక్షించు మా కూడల సంగమ దేవుడని” చాటెను. కనుకనే వీరి ప్రచార ప్రభావమునకులోనై సమస్త మతముల వారు శివదీక్ష సంస్కారమును బడసి శివభక్తులైరి. శ్రీ పురుషులకు సమాన హక్కులను ప్రతిపాదించి, శివానుభవ మంటవమను నొక దానిని నెలకొల్పి, శ్రీమదల్లమ ప్రభువుల వారి ఆధ్యక్షతన ప్రతినిత్యము శివానుభవ గోష్ఠిని చర్చించెవారు.

సమాజోద్ధరణమునకై జంగములను చేరదీసి వారికో ఉచిత గౌరవ స్థానము నొసగి ధర్మ ప్రచారమును వారిద్వారా జేయించెను. వారిని దస ప్రాణముగా నెంచి వారికి సకల సౌకర్యములను గల్పించెను. వేయేలనిత్యము జంగమార్చన లేనిదే తాను ప్రసాదమును సేవించేవాడుగాడు. కనుకనేనిత్యము ఒకటక్ష 96 వేల మంది జంగములకు ఆహార పానీయాలతో పోషించేవారు.

"కాయకమే కైలాసమని" చాటిచెప్పి వారివారి వృత్తులను బ్రోతన
హించెను. కావున త్వరలో భారతదేశమున వారి పేరు ప్రసిద్ధిగాంచినది. వీరి
కంటెను పూర్వమే పంచాచార్యులు వీరశైవ ధర్మమును స్థాపించి దానిని నలు
వైపులకు వ్యాపింపజేసి యుండిరి. కాని అది కొన్నాళ్ళకు క్షీణదశను పొందగా
తదుపరి బసవేశ్వరుడుజన్మించి మరల ఆధర్మమునేవిరివిగా వ్యాపింపజేశాడు.
పంచాచార్యుల పంచ పీఠములు నేటికిని సుస్థిరముగా నున్నవి. ఈ పీఠములు
నేటికిని, శ్రీశైలములో సూర్యసింహాసనము శ్రీపండితారాధ్యులవారిది, కాశీలో
జ్ఞానపీఠము జ॥ శ్రీవిశ్వేశ్వర శివాచార్యులది. శ్రీమరుళారాధ్యపీఠము ఉజ్జయిని
కేదారము హిమాలయాల్లో వైరాగ్యపీఠము బాశహళ్ళిలో శ్రీజగద్గురు రేణుకా
చార్యులవారి వీర సింహాసనములు మున్నగున్నవిగలవువాటికి సంబంధించిన
జగద్గురుపంచాచార్యులున్నారు. ఈపీఠములకు అక్కరు, బాబరు, ఔరంగజేబు,
షాజహాను. కాశీరాజుమున్నగువారు దానముతోసగిన తామ్ర శాసనములు
నేటికిని వారికడ గలవు. ఈ పీఠాధిపతులు పూర్వకాలమున వైదిక ధర్మము
ననుసరించినట్లు వారు రచించిన వీరశైవ ధార్మిక గ్రంథములు సంస్కృత
భాషలో నేటికి చాటిచెప్పుచున్నవి. వీరశైవ ధర్మమునకు 28 శైవాగమములే
మూలాధారములు. ప్రబలమైన ప్రమాణ గ్రంథములు కూడా ఉన్నవి. వీర
శైవ సిద్ధాంత సిఖామణి, (ఇది సర్వాగమముల సారము వంటిది) శ్రీకర
భాష్యము, సిద్ధాంత శిరోమణి, వీరశైవాచార ప్రదీపిక, వీరశైవ సదాచార
సంగ్రహము, లింగదాతణచంద్రిక, సందేశ్వరాగమము మొదలగునవి కలవు.
వీరశైవ రత్నాకరము, సీతలత భాష్యము, అఘోవాదకోలాహలము, జగద్గురు
శ్రీరేణుకాచార్యులవారిగీత, శతకత్రయము, శివానుభవ సూత్రము, బసవ
వచనములు, శివశరణుల వచనవాఙ్మయము, వృషాధిప శతకము, చెన్నమల్లు
సీసములు, బసవరాజు దేవరగరశె, నిజగుణారాధ తత్వములు మున్నగు ననేక
గ్రంథాలు కన్నడ-తెలుగు-సంస్కృతము మహారాష్ట్ర భాషలలో నవి విపుల
ముగా వీరశైవ ధర్మమునుప్రతిపాదించుచున్నవి.

కావున వీరశైవ ధర్మాభిమానులందరు తమ పూర్వీకులెంతో శ్రమ
తోర్చి తమతమ అనుభవాలతో ఆచరించి చూపి వ్రాసిన ప్రాచీన గ్రంథములను
క్షుణ్ణసార సమగ్రముగా ఖుణ్ణముగా జదివి మన వీరశైవ ధర్మమును చిర

స్థాయిగానుండుటకు పృథ్విపరచు దేగామింద “స్వయంతరతి అక్కాన తారయతి,
అనుసూక్తిమేరకు తానొక్కడే తరించుదేగామింద ప్రచార సాధనములతో
ఇతరులను తప్పక తరింపజేస్తారని మనవి జేయుచున్నాను.

పూర్వము ఉచ్చాయదశలో నున్నపుడు సర్వమతములపాఠాః సేవార్థింపఁబడి
ప్రకాండ పండితులు శ్రీ పాలుకరి సోమరామసేవంటి పండితులను గూడ
పీకలై వధశ్రమములోకి ప్రవేశించారు. నేడు కొందరు మన సేవశైవధర్మ
తత్వముయొక్క నిజస్వరూపమును బట్టి సూక్ష్మ సర్వములను దెల్పి వారితో
దెలిసికొనుటందానే ఇతరమతములలో ప్రవేశించుచున్నాడు. ఇది మహాఘోర
మైన అపచారమనక తప్పదు. దీనిని పీఠాధిపతిమాసులెవ్వరును సహించరు.

ఇట్లు—మధురవిదేయుఁడు

పి. ఎం. ప్రభులింగ దేవర M A. M Phil (S.I)

ఆత్మనివేదన

ప్రాచీన వీరశైవ సాహిత్యం సంస్కృతులను నేటి తరమువారు గాని, అథవా ముందుతరమువారుగాని, విస్మరించకుండా ఉండుటకై నేను నా యథాశక్తి స్వార్జిత డబ్బును వెచ్చించి వీరశైవ ధర్మమును పునరుద్ధరించుటకు ఉడుతాభక్తితో కృషి చేయుచున్నాడను. ఈ విషయమై నేను ప్రాచీన గ్రంథరచన మరియు నాటి ముద్రణకుగాను ఆర్థిక సహాయముగా అన్యుల నెవరిని ఆర్థించలేదు. సుమారు కొన్నివేల ధనమును వీరశైవధర్మ ప్రచారమునకుగాను అభిమానప్రేరితుడనై వెచ్చించాను.

‘దాతా భోక్తా స్వయం శివః’ అను సూక్తిమేరకు నాకు శివుడనుగ్రహించి సంతటితోనే ప్రాచీన వీరశైవ సాహిత్య - గ్రంథముల ముద్రణములకు బూతుకున్నాను. ప్రపథమంలో ప్రభుత్వ కళాశాలలో ఉపన్యాసకుడిగా నుండగానే “వీరశైవ ధర్మమును” పత్రికను 10 సం॥లు (1974 అక్టోబర్ నుండి 1984 సెప్టెంబర్ వరకు) నిరాటంకంగా నిర్వహించాను. ఆ తరువాత గ్రంథ ముద్రణకు బూతుకొని యింతవరకు 1. వీరశైవధర్మ బావగీతికలు. 2. ఇష్టలింగార్చనావిధిః 3. రత్నత్రయము 4. నేనెవరు? 5. ప్రాచీన వీరశైవము 6. వీరశైవ ధర్మాన్వేషణము 7. జగద్గురు శ్రీ రేణుకాచార్యుల వారి చరిత్రామృతము 8. జగద్గురు పంచాచార్యులసంక్షిప్త పరిచయము 9. బసవేశ్వరుని తత్వములు 10. వ.హాజ్జానితెన్నబసవన్న మొ॥గుగ్రంథములను మరియు 11. అల్లమప్రభు విజయము 12. వీర విరాగిణి అక్కమహాదేవి. 13. ప్రతిజ్ఞా పూర్తిమున్నగుచిన్న నాటికలు, 14. వీరశైవస్వయం పురోహితము 15. షష్టి పూర్వ్యత్సవ సంచిక 16. అమృతోత్సవ సంచిక 17. స్వీయచరిత్ర II & III భాగాలు ఇవేగాకుండముద్రణకు నోచుకోని వీరశైవ ధర్మగ్రంథ వ్రాత గ్రంథములున్నవి. శ్రీశైలప్రభు - కన్నడపత్రికా, సావధాన, పంచాచార్య ప్రభు తెలుగు వీరశైవ ధర్మము ఇత్యాది పత్రికలలో కొన్ని లేఖలను ప్రకటించినాను. వీరశైవ ధర్మ వైజ్ఞానిక వ్యాసములను, అంతేగాకుండా ఆకాశ వాణి దూరదర్శనిలోను సంస్కృతమున అమరవాణిలోను సిద్ధాంత శిఖామణిని గురించి మరియు కన్నడమున బసవేశ్వర వచన వాఙ్మయమును గురించియు

"కళ్యాణ క్రాంతియను" చిన్న డ్రామాను (నాటిక) వ్రాసియు ప్రసంగించుచు మైనవి. నేటికి గూడా ఆవకాశమును బురస్కరించుకొని వీరశైవ ధర్మమును గురించి ఆవకాశవాణిలో ప్రసంగించుచున్నాను.

ఇదే విధముగా అతీవ ప్రాచీన గ్రంథమైన శ్రీ పిడుపర్తి సోమనాథకవి ప్రణీతంబైన బసవ పురాణమును పద్య ప్రబంధమును 1884 సం॥ములో మద్రాసు వీరశైవ సమాజము వారు ముద్రించిన దానిని పునఃపరిష్కరించి కఠిణార్థములతో మరల ముద్రించి 1994 మే నెల 12 వ తేదీన శ్రీ బసవ జయంత్యుత్సవ సందర్భములో శ్రీ మాడపుబొంతప్పగారి యధ్యక్షతన శ్రీ వీరన్న గుట్టపై ఆంధ్రప్రదేశ్ వీరశైవ మహాసభ వీరశైవ సమాజమువారు జరిపిన కార్యక్రమములో ఈ పునర్ముద్రిత బసవ పురాణమును శ్రీ లింగయ్య స్వామి జానంపేట బృహన్మదాధ్యక్షులు M.A. M.Phil గారు ఆవిష్కరించారు.

కావున వీర శైవులందరు భక్తిశ్రద్ధలు గలవారై దీనిని అధిమానముతో గొని పఠిస్తారని ఆశించుచున్నాను. దీనినే కాకుండా మొదలు పేర్కొనిన వీరశైవ గ్రంథములను గొని వీరశైవ సాహిత్య సాంస్కృతిక ప్రచారములతో సహకరించి మమ్మల్ని ప్రోత్సహించగలరని మనవి జేయుచున్నాను. ఈ ముద్రణలో ఏవైనా ముద్రారాక్షసములు దొరలినచో పఠితులు వాటిని సూచించిన యెడల పునర్ముద్రణలో వాటిని సవరించుకొనుటకు బ్రయత్నించుటకు గాక.

నా యొనర్చిన సాహిత్య సేవ ఇట్లుండగా ఇక సాంస్కృతికముగా దానిని పూర్వపు వీరశైవ సంస్కృతిని స్థిరముగా నిల్పుటకై నా యోషికకొలది కృషి సేయబడినది. మెదక్ జిల్లా అందోలు తాలూకా అంతర్గతమైన జోగిపేట నగరమందు పూర్వము నుండి ప్రఖ్యాతి నార్జించిన మదీయ వంశ పరంపరా గతంబైనట్టి పెద్ద మతమును గూడా అత్యంత జీర్ణావస్థలో నున్న దానికై డెబ్బదివేల ధనరాసిని వెచ్చించి పునరుద్ధరించాను. ఇది నా స్వార్థము నాశించి నిర్మించినది కాదు. కేవలము వీరశైవ ధర్మ సంస్కృతి బొత్తిగా సమీపి పోకుండా స్థిరముగా నిల్పే ఉద్దేశ్యముతో దీని నుద్ధరించాను. ఏలనన వీర శైవ సంస్కృతి ప్రచారమునకు ఇట్టి మతములే మూలాధారములై యున్నవి. ఈ వాస్తవ విషయము నెరింగిన వేను దానిని సుద్ధరించడం జరిగినది. అందులో

స్థానిక వీరశైవ సమాజమువారు వీరశైవ ధార్మిక కార్యక్రమములను సతతము ఇందులోనే నిర్వహించుకొనుచున్నారు. అందుకే శివు బాలబాలికల పాఠశాల (ఆంగన్ వాడీ) గూడా నిర్వహింపబడుచున్నది. ఆ మఠముకు శోభను గూర్చు టకై జగద్గురు శ్రీ రేణుకాచార్యులవారి విగ్రహమునుగూడ ప్రతిష్ఠింపజేశాను. తన్మతాది కారినైన నేనువీల్లప్పుడేదో ఒక కార్యక్రమములను శివానుభవ గోష్ఠి-సభలు, సమావేశములను నెరపుతుంటాను. మరియు ప్రతియేటా శ్రీ విసవేశ్వర జయంతి, జగద్గురు శ్రీ రేణుకాచార్యులవారి జయంతి, పురాణ ప్రవచనము, గణారాధన ఇత్యాదిసాంస్కృతిక కార్యక్రమాలను నిర్వహిస్తుంటాను. వీలనన తనువులు కాశ్యపమైనవికావు కావున ఇట్టి వీరశైవ సత్కార్యములకై నా సౌంత్యార్థి ధనమును వెచ్చించుచున్నాను దీని నాదర్శముగా నిడుకొని మీగతా వీరశైవధర్మాభిమానులు నిస్వార్థముతో తమ తమ సున-ధనములను ఇట్టి సత్కార్యములకు నియోగించి పునీత చరిత్రలు, యశోనిధులు కాగలరని ఆశించుచున్నాను.

ఇట్లు - గ్రంథప్రకాశకులు

వే॥ పం॥ రాచవీరదేవర (శ్రీరథ) M.O.L. HYD

ఇం నె. 3-3-139, కాచిగూడ, హైదరాబాదు

నేహ్రూ హైస్కూలువద్ద, 500027

శ్రీరస్తు

ఋసవ పురాణము

పీఠిక

శ్రీ మల్లికార్జునం దేవం చిద్వనం సురవందితమ్,
జ్ఞానదం సర్వభక్తానాం గుణాతీత ముపాస్మహే॥

మునియాచనయా శివాజ్ఞయా
శివభక్త్యుద్ధరణార్థమాగతం
వృషరాజషరావతారతా
మహితం శ్రీ ఋసవేశ్వరంభజే॥

ఇష్టదేవతా ప్రార్థనాదికము

శ్రీభసిత్రీపుండ్రకపరీతవిశంకటపాలు జాటజూ
టీభరధారు నిర్మలవటీపటలావృతదేహు నక్షమా
లావరణాఖిలాంగు ఋసవాక్షతపాదపవిత్రవహ్నుః జి
చ్ఛోభితచిత్తుఃఖాల్కురికిసోమయ దేశికుఃప్రస్తుతించెదన్॥

1

చ॥ సకలము నిష్కళంబు నయి సంభవముఖ్యజగత్సృష్టపంచసా
క్షికము నసాక్షికంబు నయి జీవభిదాదివిభేదభావనా
త్మకమునుబోలె నజ్ఞులకుఁ దాఁ గనుపట్టుచుఁ దత్త్వదృష్టికిఁ
సకలముఁ దానయై వెలుఁగు శాంభవలింగముఁ ప్రస్తుతించెదన్॥

2

ఉ॥ దక్షమఖక్షయాకరణదక్షిణరక్షణదోర్యుగుండు శ్రీ
రక్షితిభృత్యుతానయనతామరసోత్సవకారివిక్రమురి
దక్షయుఁ దక్షరుండు జగదాద్యుఁ డభేద్యుఁడూ సత్కృపారసారి
ఋక్షితదృష్టి వీరోరకుం దాసఁగుఁ మదభీష్పితార్థముల్॥

3

- చ॥ ప్రసవశరాసనాంతకునిపంపున మున్నవతార మొంది శ్రీ
బసవపురాణసంకథితభక్తమణిగ్రథనైకసూత్రమై
వసుమతి వీరశైవ మభివర్ధన మొందఁగఁ జేసినట్టి మా
బసవనమంత్రిఁ గొల్తు భవబందురసిందువు దాటఁ గోరుచున్॥ 4
- చ॥ విమలవిచారులఁ భువనవిభుతవీరుల నత్యుదారులఁ
శమనమదాపహారుల వశంవదదేహమనఃప్రచారులఁ
హిమగిరిధీరులఁ బ్రళయహేలవిహారుల నాగహారులం
బ్రమథకుమారులం గొలుతు భక్తి బద్ధార్థరసజ్ఞతార్థినై॥ 5
- కా॥ ఆశం బాసి విరక్తులై మొదల మోక్షపేక్ష దేశాంతరం
బాశాంతంబుగఁ జేసి స్వానుభవశాస్త్రార్థోక్తులం దాత్మిక
ప్రాశస్త్యంబు సమస్తముం దెలిసిలఁ రాజిలు నాపుట్టకాంతః
తేశశ్రీగురుశిష్యుఁ జెన్నబసవాదీశుం బ్రశంసించెదన్॥ 6
- మ॥ స్మయమాయాదివికారదూరు శివపూజామాతులుఁ మాతులుం
బ్రియసంభాషణభూషణుఁ షడరిబీభిద్భావుకుం భావుకుఁ
దయ నన్నక్షరదక్షుఁ జేసినమహాధన్యాత్ములఁ భక్తితో
నయగారప్పయగారు పొల్కురికిసోమరాధ్యులం గొల్చెదన్॥ 7
- ఉ॥ హృద్గతమోహంబంధననికృతనశాలి విశాలబుద్ధి నా
పద్గహనానరీభవదపారకృపాకరు ముక్త్యవాప్తికై
మద్గురువర్యునిఁ సుజనమానితచర్యునహార్యదైర్యునిఁ
సద్గురుపాత్రుఁ బిదృఞితీశాసను సోమయదేవుఁ గొల్చెదన్॥ 8
- కా॥ శ్రీమద్దేవయదేశికేంద్రతనయుఁ శిష్యావశీరక్షణ
ప్రేమాత్మార్థమనస్కు సంబునిధిగంధీరుం దపోవిఘ్నకృ
త్కామాద్యంతరవర్గజైత్రు బుధలోకస్తోత్రపాత్రుఁ గుణ
స్తోముఁ శ్రీపిడుపర్తివాసు బసవేశుం గొల్తు వాక్కుదికి॥ 9
- చ॥ సుకవులకన్న మున్న యవిశుద్ధుల దుష్కవులం బ్రశంస నే
యక మనవా రెఱుంగ కయినట్ల భువిఁ గవి గావ టండ్రు త
త్సకవులు తప్ప గాంచియును దోచుక వారిది దప్పు నాక యొ
కగతిఁ దప్పుసేర్ప యవి యొప్పులుగాఁ గయికొండ్రు గావున॥ 10

శ్రీసాంబసదాశివా యనమః

బసవపురాణము - ప్రథమాశ్వాసము

శ్రీమల్లికార్జునందేవం చిద్వసంసురవందితం।
జ్ఞానదంసర్వభక్తానాం గుణాతీతముపాస్మహే॥

1

ఉ॥ శ్రీభసితత్రిపుండ్ర కపరీతవిశంకటఫాలుజాటజూ।
టీభర దారునిర్మల పటీపటలావృతదేహునక్షమా।
లాభరణాభిలాంగు బసవాక్షర పాదపవిత్రవక్త్రుజి।
చోభితచిత్తుపాల్కురికి సోమయదేశికు బ్రస్తుతించెదన్॥

2

చ॥ సకలమునిష్కళింబు సయిసంభవ ముఖ్యజగత్ప్రపంచనా।
క్షికమునసాక్షికంబునయి టివచదాది విచిత్తభావనా।
త్మకమునుబోలెనజ్ఞులకు దాగనుపట్టుచుతత్వదృష్టికిన్।
సకలముదానయై వెలుగు శాంతవలింగముబ్రస్తుతించెదన్॥

3

ఉ॥ దక్షమఖక్షయీకరణ దక్షిణరక్షిణదోర్యుగుండుశీ।
తక్షితిభృత్సతాసయస తాక్షరసోత్సవకారివైత్రిముం।
దక్షయుదక్షరుండు జగదాద్యుదభేద్యుడు సత్కృపారసాం।
బుక్షితదృష్టివీర శరభుండొసగున్ మదభిప్సితాథవాముత్॥

4

చ॥ ప్రసవశరాససాంతకుని బంపునమున్నపతారమొందిశ్రీ।
బసవపురాణసంకథిత భక్తమణిగ్రథనైకసూత్రమై।
వసుమతివీర శైవ మభివధన్ సమొందగజీసినట్టిమా।
బసవనమంత్రిగొల్తు భవబందురసిందువు దాటగోరుచున్॥

5

చ॥ విమలవిచారులఁ భువన విశ్రుతవీరులనత్యుదారులఁ
 శమనవదాపహారులవశంవదదేహమన ప్రచారులఁ
 హిమగిరిదీరులఁబ్రశయ హేలవిహారులనాగహారులం
 బ్రమధకుమారులంగొలుతు భక్తిపదాధఁ రసజ్ఞతార్థిఁనై ॥ 6

శా॥ ఆశంభాసివిరక్తులై మొదల మోక్షపేక్షదేశాంతరం
 బాశాంతంబుగ జేసి స్వానుభవ శాస్త్రార్యోక్తులందాత్మిక
 ప్రాశస్త్యంబు సమస్తముందెలిసిలఁ రాజిల్లునాపుట్టశాం
 తేశశ్రీగురుశిష్యులెన్నబసవా ధీశుంబ్రశంసించెదఁ ॥ 7

మ॥ స్మయమాయాదివికారదూరుశివ పూజామాతులుఁ మాతులుం
 బ్రయసంభాషణభూషణుంషడరిబీ భిద్భావుకుంభావుకుఁ
 దయనన్నక్షరదక్షుజేసినమహా ధన్యాత్ములఁభక్తితో
 నయగారప్తయగారుబాల్కురికి సోమరాధ్యులంగొల్పెదఁ ॥ 8

ఉ॥ హృద్గతమోహబంధన నికృంతనశాలివిశాలబుద్ధినా
 పద్గహనానలీభవదపారకృపాకరుముక్త్యవాప్తికై
 మద్గురువర్యునిఁసుజన మానితచర్యునహార్యదైర్యునిఁ
 సద్గురుపాత్రుబిద్ధరతి శాసనుసోమయదేవుగొల్పెదఁ ॥ 9

శా॥ శ్రీమద్దేవయ దేశికేంద్రతనయుఁ శిష్యావరీరక్షణా
 ప్రేమద్రార్ధ మనస్కునంబునిధి గంభీరుండపోవిఘ్నకృ
 త్కామాద్యంతరవర్గజైత్రుబుధ లోకస్తోత్రపాత్రుఁగుణా
 స్తోమున్ శ్రీపిడుపతిఁ వాసుబసవేశుంగొల్తువాక్కుద్ధికి ॥ 10

చ॥ సుకపులకన్నమున్నయపిశుద్ధులదుష్కుపులంబ్రశంస సే
 యకమనవాతెరుంగకయినట్లభువిఁ నవిగావటందృఢ
 త్సుకపులుతప్పుగాంచియును దోలుకపారిరిదప్పనాకయొ
 క్కొకగతితప్పు సేర్చియవి యొప్పులుగాగయి కొండ్రుగావున ॥ 11

వ॥ ఇట్లు గురులింగజంగమ ప్రశంసయుంగుకవి నిరాకరణంబును సుకవి
సత్కారంబునుంగావించి సంచిత సరసాథశబ్ద బంధబంధురంబుగా
నొక్క మహాప్రబంధంభేను సందానంబునేయ నుద్యోగించియున్న
సమయంబున. 12

సీ॥ తనకల్మిబుధచీనతాద్రికిదంభోళి తనబల్మిషద్రీవుద్వాంతహేళి
తనమూర్తిశిష్య హృద్వనవసంతస్ఫూర్తి తనకీర్తిదశదేశాంతఃప్రహూర్తి
తనదాంతిసంతతా ధ్వస్తాక్షవిబ్రాంతి తనకాంతిరోషపద్మముఖదంతి
తనచిత్తమీశ్వరార్చవిధాయ తంబుతనవిత్తమార్యలోకనుతవిత్తంబు॥ 13

తే॥ మనుచుగొనియాడ వహికెక్కినట్టిఘనుడు
దేవనార్యునినెయ్యంపుదేవియైన
మల్లమాదేవిపుత్రుడామ్నాయవేది
భవ్యగుణహారిపిడువర్తిబసవశౌరి॥ 14

క॥ ననునొకనాడాత్మాంక
స్థునిగనుగొనిపాలకురికిసోమేశుసే
రనుబసవపురాణముప
ద్యనిబద్ధత వెలయజేయ దలచితినినుతా॥ 15

మ॥ అదివేదాగ మసారసంగ్రహము సత్యజ్ఞానసంపాదితం
బదిరుద్రాదిమహాపురాతనకథా వ్యాప్తంబుపాపావహం
బదిసద్భక్తివివృద్ధికారణము ముక్త్యావసమట్లానునీ
వదిచెప్పందగుబద్ధకావ్యముగకావ్యప్రజ్ఞసేవ్యంబుగదా॥ 16

క॥ ఆకృతినోమేళుడుదా
నైకావింపడుహృదీకుడామ్నాయవటి
నీకోత్తరక్షితుగతిస
జీకొనిపోమింపనిట్లుజేసెదొద్దివదల్॥ 17

క॥ ఆవేదాధికముద్విపదలు।
 నీవిప్పుడు పద్యములుగనిర్మించినభ।
 కావతిమెచ్చుకొనివకవు।
 లీవిధమంగీకరింతురిష్టముమాకుక॥ 18

ఆ॥ సోముడేమిచెప్పెసోమే శుద్ధిపదలే
 బెట్టిపద్యములుగబెనచనందు।
 నన్యులనగవలదునాయయ్యశిష్యుల
 మగుటమనకుచెల్లునవియునిలుప॥ 19

సీ॥ విరచించెజై మినివేదపాదస్తవం బొకపాదమునవేదయుక్తినిలిపి
 హరభక్తివైదికంబనిశ్చతులిడిచెప్పె ప్రతిభసోమేశుడారాధ్యచరిక।
 సరవిశ్రీనాథుడచరితపద్యప్రంధముసేనెద్విపదలుతరుచునిలిపి
 యాతండుపద్యకావ్యము సేనెనైషధమంచితహర్షవాక్యములబెట్టి॥ 20

తే॥ సోమగురువాక్యములబెట్టిబీమసుకవి
 గరిమెబసవపురాణంబుగణనజేసె।
 గానపూర్వకావ్యముచేరగతిరచించు
 వారికాదికావ్యోక్తులువచ్చినెగడు॥ 21

క॥ నీవునుసోమేపనిద్విప
 దావశియర్థములుజేయుమందులయర్థం।
 బావంతయుఁగవీడక
 యేవియుమున్నందులేనివిడకుకుమారా॥ 22

సీ॥ చదివించినారముశబ్దార్థసారముల్ కావ్యనిర్మితశక్తిగలదునీకు
 మనకులాచారుడైమహావీరశైవైకమార్గంబుచూపినమహితయశుని।
 సోమేశ్వరునిగృతిస్వామిగానియమించి బసవపురాణంబుపద్యకావ్య
 మథికగావింపుమీయనియానతివ్వగకరములుశిరమునందిరవుకొలుప॥ 23

అ॥ మీకునంకితముగ నాకాంక్షనొకకృతి
 నేయు వేర్కూనాకుబాయదెవుడు।
 నై నమీయనుజ్ఞమీరినదవగనెట్లు
 నేయుచున్నవట్లనేయువాడ॥

24

జ॥ అనియేనువిన్నవించిన
 వినిననుగారుణ్యదృష్టి వీక్షించిమహా।
 త్మునిబాలకురికిసోమే
 శునిగృతిపతి నేయునకలశుభదముమనకున్

25

క॥ నాకొకకృతినీదలచుట
 చేకొనినంత మునాకుజేయుటకైన।
 న్నాకృతిగురువులకిచ్చిన
 నాకునుసంతసముశతగుణంబగుపుత్రా॥

26

వ॥ కావుననీవుమాపేరనంకితంబుగా వేరొక్కప్రబంధంబనుసంధించు
 తలంపుజ్ఞగించి నజ్ఞన సమ్మతంబునుసమస్తశాస్త్రనిగమాగమ పురాణసారసమ్మ
 తంబును సకలమాహేశ్వర సమ్మతంబుగా సోమేశ్వరుండు ద్వివదలునేనిన
 బసవపురాణంబు సోమేశ్వరునిపేరను సుశబ్దార్థసార్థమారురీదురీణంబుగా
 వద్యకావ్యంబుగావింపుమని యానతిచ్చినం దద్యచనంబు శిరంబునంధరియించి
 జెప్పంబునిన కావ్యకవ్యకాముఖ మండనాయమానంబగు కృతిపతిమాహాత్మ్యంబు
 ప్రథమకథనీయ మానంబుగావున దానివణిఁగంచెద నదియెట్టిదనిన

27

కృతిపతి వర్ణన

చ॥ హరుదొకనాడుశృంగిలీటులాసరియిచ్చెనుమాయన్ముఖమై
 పరిగిధరాతలంబనవుదర్శినిబిజ్జలరాజ్యమాదురం।
 ధరతవహించిమన్నహిమదద్దరణిం వెలయంగజేయుచు
 వరుసజయించె బెక్కులువనాదములందరు చోద్యుండగన్॥

28

చ॥ అసదృశతన్మహామహిమ మారవితారకమైచెలంగశ్రీ
 బసవచరిత్రమున సకల భక్తకథామణిసూత్రబాతిగా
 వెసరచియింపుమీపు పృథివీతలికింజనినాగభృంగినం
 తసమునబుద్ధైబాల్కురికినామపురీవరసోమనాధుడై ॥

29

సీ॥ లిపిలిఖింపకమున్న యపరిమితాఘోక్తి శక్తియాతనిజిహ్వాజరుగుచుండు
 చందాదికరణాదిసరణిచూడకమున్న మదినుండుకావ్యనిర్మాణశక్తి
 బాష్యసంతతులు బెప్పంగజూడకమున్న రుద్రబాష్యక్రియారూఢివెలయు
 తర్కశాస్త్రాదివిద్యలుపరింపకమున్న పరపక్షనిగ్రహప్రౌఢివెలయు॥ 30

తే॥ నతనినుతియింప నాబోటికలవియగునె
 జై నమస్తకవిన్యస్తశాతశూల
 కలితబిజ్జల తలగుండుగండిబిరుద
 శోభితుడుపాల్కురికి సోమనాభిదుండు॥

31

క॥ ఆతడుగురువరకరసం
 జాతుండై విశ్వనాథుసన్నిధికవితా
 చాతురియెరింగిబసవ
 ప్రీతిగరచియించినట్టికృతులెవ్వియన॥

32

సీ॥ బసవపురాణంబు పండితారాధ్యుల చరితంబు ననుభవసారమనుచ
 తుర్వేదసారసూక్తులు సోమసాధబాష్యమ్మ శ్రీరుద్రబాష్యంబుబసవ
 రగడగంగోత్పత్తిరగడశ్రీబసవాధ్యరగడయునద్గురురగడచెన్న
 ముల్లుసీసములు నమస్కారగద్యవృషాధిపశతకంబునక్షరాంక॥ 33

33

తే॥ గద్యపద్యములుపంచప్రకారగద్య
 యష్టకముపంచకమునుదాహరణయుగమ్ము
 నాదియగుకృతులుభక్తిహితార్థబుద్ధి
 జెప్పెనవిభక్తసభలలోజెల్లుచుండు॥

34

సీ॥ ఒకనాడుశివభక్తు లోరుగంటనుస్వయంభూదేవుమంటపమునవసించి
బసవపురాణంబుపాటించివినుజేశ హరునిగొల్వ ప్రతాపుడచటికేగి
యాసంభ్రమంబేమియనుడు భక్తులుబసవసీపురాణంబథిఁవినెదరనిన
విననాపురాణంబువిధ మెట్లొోయన్న ధూతఁవిప్రుండొకక ర్తచేరి॥ 35

ఆ॥ పాలుకురికి సోమవతితుడివడుచును
పెనచెమధ్యమవట్ల పెట్టిద్దివద
యప్రమాణమిదియరాద్యంబుపదమన్న
సరిగెరాజుభక్తులదియెరింగి॥ 36

చ॥ కరములకర్ణయుగ్మములు గ్రక్కునమూయుచుబహ్మబందువుఁ
బొరిగొనజూచి యిట్టిఘన మూర్ధులుభక్తులటంటువేగబా
ల్కురికిపురీశదేశికుఁగూడ వినుపించితదభ్యనుజ్ఞసి
వెరవిడిచివుబట్టుకొనివేవధియింతమటంచునందరుఁ॥ 37

క॥ చనిపాలకురికిసోమేశుని
తోనప్పాటుపలుకుచొప్పెడచెప్పఁ
వినియూరకున్నభక్తుల
కునుతలవంపొనటంచుకుపితాత్ముండై॥ 38

క॥ భవిగానివానితోడఁ
వివాదమొనరింపచూడవిధిలేదైనఁ
శివభక్తిశక్తితృణమా
నవుచేగెలిపింతుడూషణవరుంబాటుఁ॥ 39

ఆ॥ అనివ్రతిజ్ఞజేసిహరయుక్తిముక్తుడై
లింగముద్రయెద్దసంగడించి
కూడగట్టినట్టిగూడారుబండిపై
గదలిపోయిరోరుగంటిపురికి॥ 40

ఉ॥ వారలువచ్చరాక పరవాదులెరింగియునేవబుట్టినా
 యూరవసించుముక్కిడిల నున్మదవృత్తుల మొండివాండ్రనుం
 జేరగబిల్చిచండ్రధరుచిహ్నితదేహులఁజేసియందరు
 భోరునమీరెదుర్కొనగ బొందనిపంచిన దుండగంబున॥ 41

తె॥ యెదురుగావచ్చి వారుసోమేశ్వరునకు
 మ్రొక్కినంతనెయంగముల్ మొదలియట్లు
 చక్కనై లింగచిహ్నములనసహజమైన
 నధి॥వారలుగొలిచిరానరుగునపుడు॥ 42

తే॥ గవనిపైలచ్చిప్రతిమయుగరులురెండు
 నుండ గాడిగబట్టినఋక్షయుగము
 గవనిచొరకున్న సోమశేఖరుడెరింగి
 తొలగుమనివంపనవినేలతునిసివడియె॥ 43

చ॥ అదివినిదూషకావళులు నాపురియేలుప్రతాపుడు॥భయా
 స్పదులయివచ్చి మ్రొక్కినగృహపామతివారలగాంచిపంచియ
 మ్మదనవిరోధిభక్తుల సమాదరణంబునగొంచుపోయిసా
 భ్యుదయమనస్కులై గొలుచు చుండగనుండెను గొన్నిఘనముల్॥44

వ॥ అట్లుండియు సోమేశ్వరుండు కాలత్రయవేదిగావున నాగామి కాలకౌశి
 ల్యంబుయెరింగి పిడువర్తిశివరాత్రి కొప్పయ్యగారాదిగాగల తమశిష్యులనందర
 బిలిపించి ఈదేశంబింకతుష్కులాక్రాంతంబు గాగలదు మా బోటినియమస్తుల
 కిందునికి పొందుపడదని వారితోనిట్లనియె॥ 45

క॥ ఈ రాజ్యంబునమాకిక
 నారూఢిచరింపుచుండననువుపడదుఃమీ
 కీరాజసీమలోనొక
 యూరుఘటించిత్తునందునుండుండనుచు॥ 46

సీ॥ తనశిష్యుడను నాప్రతాపునిమంత్రియు సగునిందుటారియన్నయ్యబిల్వ
బనిచినీ వెప్పుడు భక్తితో సరవత్తు ముగురసర్పింతువుముఖ్యవృత్తి
తత్ప్రీతిగామాప్రతస్థలకొకగ్రామ మిప్పించుమీధరాదీశుచేత
ననవుడునతడుమహాప్రసాదంబని యిప్పించెదొంకిపర్తిదభక్తి॥ 47

ఆ॥ నందుప్రతివసించిరరవత్తుముగురును
దాముప్రేమగనడభూమికరిగి
యచటభక్తులెల్లసతిభక్తిసేవింప
గొంతకాలముండియంతమీద॥ 48

ఆ॥ వాదికమ్ముగదియవచ్చెనింద్రియముల
పాటవంబుడిగినమద్యతంబు
గడిదిగానటాహ్యకర్మముల్ మానిన
మాధినుందుననుచుమదిదలంచి॥ 49

క॥ నావట్టినవీరవ్రత
మేవట్టునవదలకుండనిన్నిదినంబుల్
గాపాడిరిభక్తులిక
వ్యాపారముమానవలయుననితలచిమనె॥ 50

చ॥ కలిమలభంగచంగ శివగంగటంగటగల్గెమత్తుక
బలకలగుంటిమాయి ససమాధిరచింపగజేసిభూతితో
దలముగబోనియందువయి దావనియింపుచుగావగన్సుభృ
త్యులనియముంచినిశ్చలతగుండెవృషేంద్రపదాంతరంగుడై॥ 51

ఆ॥ అప్పుడిశ్వరుడునిజాకృతిదాల్చియంత
పరమపురుషుకడకునరుగుదెంచి
రమ్ముకొనిచనియెదరజియద్రికనవిని
సోమధరునననియెసోమగురుడు॥ 52

ఆ॥ ఈసమాధిలో కులిందరునెరుగంగ
నిచ్చనన్న శూలియితరులెరుగ,
కుండదలపు వెడలికొనిపోవుజనులెల్ల
ఋతకీడుపారిపోయెనండు॥ 53

క॥ సనునీసమాధిదెరవక
కొనిపోయిననింతకతడుగ్రుళ్లకయున్నే,
యనికొందురితరులీనిం
దనుచెందకయుండనన్న తగగొంపొమ్మా॥ 54

సీ॥ భవిచూడనంచునాపట్టిననియమంబు కడమగాకుండంగవుడమిజనులు
నారూపునీరూపునడుమగాంచుటదోప నాకుప్రియంబైననందిరూపు,
బటికంబుననుదాల్చి భరనిగర్భంబు నందునన్ను ధరించినందీయంబు॥
మానునట్లగనీసమాధిమీదటకొంత తడవుండినదృక్కితతినుతింప 55

ఆ॥ కొంచుపొమ్మురజితకుధరమ్మునకునన్ను
ననిననట్లకొంచునరుగుశివుని,
సమ్ముఖంబునందుసమ్మదంబుననుండె
సోమతుల్యుడగుచుసోమగురుడు॥ 56

వ॥ అట్టి పాల్కురికి సోమేశ్వరునకంకితంబుగా బసవపురాణంబు పద్య
కావ్యంబు గావింపనుద్యోగించిన తచ్చిష్య ప్రశిష్య ప్రశిష్యుండగు మద్వంశాను
క్రమం బెట్టిదనిన॥ 57

రవి వంశాను క్రమము

ర॥ సోమేశుడుహరపురికిం
దానేగకమున్నయన్నదందాధిపుచే,
ప్రేమంబుననిప్పించిన
భూమండలిదోకిపర్తిపురిశరణులలో॥ 58

క॥ ధరపాలకురికిసోమే
శ్వరగురుకారుణ్యహస్తసంభవుడగుటన్
గురుదత్తలింగభావాం
తరుడై శివరాత్రికొప్పనాదుండొప్పున్॥ 59

క॥ ఆకొప్పయ్యకుబుణ్య
శ్లోకుడుబసవయ్య పుట్టెసోమేశునకున్
జ్ఞోకపిడుపర్తిలోవల
బ్రాకారపుఁబువ్వుతోటబావిఘటించెన్॥ 60

చ॥ వినయవివేకభూషణుడు విశ్రుతకీర్తిశివార్చనక్రియా
జనితవరప్రసాదజలసంయుతగండతలుండుసాధువ
త్తనుడువిశుద్ధబుద్ధి గుణరాజితమూర్తిదయాప్రహరీయ
త్యనమవిచారుడాబసవ యప్రభుగొప్పదదాతమసంభవుల్॥ 61

ఆ॥ సోమయప్రభుండు సొరదిగొప్పయ్యయు
గొండవీటి లింగకోవిదుండు
శివునియానతియ్యభువనయ్యదేవర
యనగవెలసిరందునగజుండు॥ 62

సీ॥ సకలరాజన్యమస్తన్యస్తమణికాంతి పుంజరంజితపదాంబోజయుగళు
దకుటిలాగమపురాణామ్నాయ సమ్మత పీఠశైవప్రతపిశ్చతుండు
బరపాకవరసతిపరధసవరమర్మ పచనాదిదుర్జితవివర్జితుండు
పంచాక్షరీమంత్రవతనప్రభావదూరీ కృతాంతగర్భతరిపునికాయు॥ 63

తె॥ దసమశివలింగసంతతద్భాసబసిత
పరమసమ్మోదనంపూర్ణభావరలిత
మానసేంద్రియవగుండమహితయశుడు
కులపవిత్రుండు పెదసోమగురువరుండు॥ 64

క॥ ఆదిబృహతాపుడిచ్చిన
యాదోకిపురంబు నడుమనం తెలివడిసన్।
మోదమునప్రౌఢిరాయము
హీదై తునిచేతదెచ్చెనిందరునెరుగన్॥ 65

క॥ శ్రీవెలయగనాసోమయ
దేవర పినసోమగురునిదేవప్రభునిన్।
భూవినుతుంజిక్కియ్యను
కోవిదుబసవయ్యపాల కురికయ్యనగన్॥ 66

వ॥ వారిలోన

సీ॥ శ్రీశైవశాస్త్రవిశేషాగమజ్ఞత మదిగొన్నషడ్బలజ్ఞానపూరిన్
యాగామిదజ్ఞదిగంబరనిశ్శంక వరగురుసత్కృపావధిన్తుండు।
నిఖిలరాజన్యవందితపదాంభోజుడై జరగినలోకైకపావనుండు
సకలనిష్కళరూపసచ్చిన్మయాత్మక శివలింగవినిహితచిత్తవృత్తి॥ 67

తే॥ యార్యసమ్మతచారితుడసమవీర
శైవపాలకకలియుగశంభుమూర్తిన్।
వివికాభవిపాకరహితుండువృజనదూరు
డవనినుతికెక్కె పినసోమనార్యవరుడు॥ 68

క॥ పినసోమయగురువర్యున
కునునిశ్శంకయ్యగారుకొమరయ్యార్యుం।
దునునిమ్మనాదుడునునన
ననఘులుమువ్వురుజనించిరందరిలోనన్॥ 69

౯॥ వరజుండగునిశ్శంకయ
గురుపరుడత్యంతధామిన్కుడునయవిసయా।
భరణుడుశివార్చనారతు
దరివగన్విదూరచితుడై ధరవెల్లినెన్॥ 70

వ॥ తదనుసంభవుండు॥

చ॥ అమలినవర్తనుండు కరుణామృతపూరితమాససుండుడు
ష్టమనుజురగుండభిల సన్నతసద్గుణసంఘసంగతుం
దమితుడునుప్రతైక పరుడాతఁజనావసదక్ష మూర్తియై
కొమరయదేశికోత్తముడు కుంభినిలోనుతికెకేల్కిమిక్కిలి॥ 71

వ॥ తదను సంభవుండు.

సీ॥ శ్రీమన్మహాలింగ సేవాసముద్భూత బరమసుఖామృతవరపయోధి
కలితచతుష్టక్తికాలశివార్చనా మహనీయనిష్ఠాసమన్వితుండు
భవిపాకవజ్రనబ్రధితసుప్రతనిత్య పావనచిత్పూర్తిభవ్యమూర్తి
శుద్ధాత్మబిడుపతిఁసోమయదేశిక సత్పుత్రుడష్టబాషావిదుండు॥ 72

తే॥ భవులకెన్నడుకవితచెప్పనిఘనుండు
కాంక్షలుడిగినసమరోష్టకాంచనుండు
శాంతిదాంతిమయస్వాంతసంయుతుండు
జగతి పెంపారునిమ్మయాచార్యపరుడు॥ 73

క॥ అనిమ్మనార్యపుత్రుడు
నానాగమశాస్త్రవేదినయవినయాధ్యం
దానతజనబాంధవక
ల్పానోరహమనగబసపనార్యుడు వేలయు॥ 74

ప॥ అట్టి పినసోమగురుని యనుసంభవుండు॥

సీ॥ బాహ్యంతరార్పణప్రబలావధానత నింద్రియంబుల గెల్వనెవ్వడెరుగు
నిత్యలింగజ్ఞాసనియతిమైనేప్రొద్దు నెనగుచిత్తమునిల్పనెవ్వడెరుగు
విశ్వమెల్ల శివుండెవేరొండులేదను నెరుకగట్టిగనున్న నెవ్వడెరుగు
తనగుణంబులయందుదగుల కెక్కులంబునెచ్చరించరింపనెవ్వడెరుగు॥ 75

తే॥ సతడునియమప్రతాదివిహారనిలయు
దతడు రాజస్యమూఢాస్యహారహీర।
కిరణవికసితపాదపంకజయుగళు
దగుచుదేవయ దేశికుంఠవనివెలనె॥

76

శా॥ ఆదేవప్రభుభార్యమల్లమయతిథ్యారాధనాదుర్యుదై
ర్యోదారాద్యులపుత్రులంగనియె సోమాభిఖ్యానా నాకళా।
వేదిశ్రీబసవేశువారిరువర విశ్వంబువర్జింపగా
స్యోదర్యోచితకృత్యముల్ జరిపి రత్యాజస్వలోజస్వలై ॥

77

సీ॥ కలలోననై సనుగల్గలాడగనేర ధారులమిమముబల్క నొడబడండు
మూఖచిత్తులవెంటబోసిడు చిత్తంబు రానివస్తువులకోరంగనొల్ల।
దన్యకాంతలమోములాస క్తిజూడండు పరవస్తువుల కాసబడనివాడు
యేపట్టుననునీతిచేపట్టివదలండు సుతసతీవసుమోహ యుతుడుగాడు॥78

తే॥ మద్గురుండైన సోమయసద్గురుండు
సాదుసమ్మత సద్గుణాసక్తుడగుచు।
పుత్రులనుగాంచెసోమన్న పుడమిదేవ
నార్యగుంటూరివీర య్యనలఘయశుల॥

79

క॥ వారలలోదేవయగుణ
హరుడు శైవాగమేతిహాసపురాణో।
దారాథవేదివిమలవి
హరుడుగురు లింగజరిగమారాధకుడు॥

80

వ॥ తదనుసంభవుండు.

క॥ అయ్యంకిపీరగురునకు
నేయ్యుండును సుజహమాననీయ్యుండునునై।
యేయ్యడగుంటూరివీర
య్యయ్యశివజ్ఞానభరితుడై విలసిల్లున్॥

81

వ॥ ఆసోమేళసనుసంభవుండు

సీ॥ గురునాథుడ ఓపాలమరికి సోమేళుండు చెప్పినకృతతల్ల నిప్పుడమిని
బ్రకటింపవచ్చిన బ్రత్వక్షబసయెను డని భక్తజనములునినుతిసేయి
భక్తిమమలములుదప్పకయుండనదలముల్ చెప్పిశిష్యులనురక్షింపనేర్పు
నొనరదీక్షాబోధయునుపిల్లనై నారుకదయబ్రహ్మా తరఖండమునను॥82

తే॥ నాదిగాగలఃవరహస్యములు పెక్కు
శివకవులుమెచ్చద్విపదలు జేసిభక్తి
సభల వెలయించిమించిన సజ్జనుండు
బంధుసురమణిపిడువతి బసవశారీ॥

83

సీ॥ ద్రవిడకర్నాటాంధ్రయవసభూములబేళ్ల గొన్నాడు పెక్కులు
సన్నతముగ
దలయె త్తినదిమొదల్ ధరగల్గుదుగాఁది వతులచే బూజలుబడసినాడు
గాలకంధరునిషట్కమలంబుభూజించు పంచాక్షరిజపించుభాయకెపుడు
భవిపాకవజ్జితబ్రవిమలవ్రతుడన్య మంత్రాంగదాహముల్ మానినాడు॥84

తే॥ కవితభవులకుచెప్పనిస విసయుండు
బంధుజనములబ్రోవబాల్పద్ధవాడు
నిత్యజంగమపూజనాన్వితసుబుద్ధి
వశమెబొగడం గబిడుపతి బసవమనుని॥

85

ఆ॥ అట్టిబసవనార్యుడతులశివార్చన
రతుడుధమయతుడువ్రతియునై స
వీర్నకోటమల్లవిభుబుత్రినాగంబ
దగవివాహమయ్యెతత్పురంద్రీ॥

86

సీ॥ ప్రాణేశునాజ్ఞకునడిగెదై ననుదాట దత్తమామలసేవ నధిపసేయు
గలతోననైనను గల్గలాడదుయెప్పు పేదసాదలచాలనాదరించు
ఋతిభక్తిగలపుణ్యసతుల పెద్దజూచు గులటులగన్న దవ్వలదొలంగు
ఋతిసోదరుల కదభయభక్తిజనియించుచోడంద్ర నేరాండ్రగూడిమెలగు॥87

ఆ॥ శమదమోపయు క్తశాంభవపదభక్తి
పుత్రపౌత్రముఖ్యభూరిసంఖ్య।
పుణ్యగణ్యగాత్రిభూరిక్షమాధాత్రి।
నన్యగుణకదంబనాగమాంబా॥

88

సీ॥ ఆనాగమాంబకు నత్యంత శివభక్తి యుక్తుడౌబసవనార్యునకు బుత్రు
లనుపమానచరిత్రులతి బపిత్రులునల్వరై రిధమాధకామామృతములు
మూర్తుకుదాలెనా మొదలసోమన్నయు బాలన్నగురువన్న బసవనయును
వారిలోనను నేనవరజుండబహుకావ్య నాటకాలంకారనటనవేది॥

88

ఆ॥ చెప్పదొడగిడ శ్రీబసవపురాణ
మవని పద్యకావ్యమైచలంగ
మంజులోక్తయుక్తిమత్కులగురుదైన
బాలకురికిగురుని బతినిజేసి॥

90

షష్ఠంతములు

క॥ ఈదృగ్విధగుణునకునా
రాధరసోదరుదయాభరణునకుమహా।
వేదాగమచరణునకా
పాదితసద్భక్తియుక్తిపారీణునకు॥

91

క॥ చరలింగార్చనరతికి
పరమతనిఘామధామధానురపతికి
వరకావ్యకృతికిజన్మతి
మిరనిర్వాపణపటువ్రమితికి॥

92

క॥ భవిషాకభవిసహోదిత
భవిదృష్టిస్సృష్టిదుష్టభవికృష్టమహి।
భవిభాన్యభవికరద్ర
వ్యవివజ్ఞ నశిలునకుదయాలోలునకు॥

93

క॥ హరిదంతదంతిదంత
స్మరహరహరిశారదాభృశారదవిలస
త్సరతరుగగనాపగజిత
వరయశునకుచిత్ప్రదావవణితమతికి॥

క॥ అజ్ఞానాపహరణ
ప్రాజ్ఞానకునుసకలసుకవిభావజ్ఞానకు॥
వైజ్ఞానిక సేవితునకు
సుజ్ఞానిక సేవితునకు
సుజ్ఞానికిబాలకురికిసోమేశునకు॥

వ॥ భక్తిశ్రద్ధానిబద్ధ బుద్ధిపూర్ణంబుగా సేవే సాష్టాంగదండవ్రణామం
బులాచరించి జస్మసాఫల్యంబుగా నాజెప్పుంబునను బసవపురాణంబును మహా
వ్రబంధంబునకు గదానుసంధానం బిట్టిచనిన.

తథా ప్రారంభము

ఉ॥ శ్రీగిరిజానహాయశశి శీఖరచి త్రవశ్చిత్తిక్షు
జ్మాగతకేళిగేహమయగహ్వరపూగముశంకుశాంభవ
యోగదళావ్రణాశరపణాత్మభువాంఘ్రి సరోజచిహ్నభూ
తాగమురాజితాగమజపత్రసురాగముచిప్పనొప్పగు॥

వ॥ వెండియు॥

చ॥ సురగణసేవ్యమబ్జిరిపు చుందిత శీఖరపిల్లసద్దిగిరి
బరమసితేతరద్యుతి పిథాసురమాశ్రితసర్వమంగళం
బురుచిరభద్రనాగ పరిపూషితభూతమునై నివేశ్యుం
బురహర్షబోల్పుచుదారజిత భూధరమీధరచెప్పనొప్పగు॥

ఉ॥ మారువిరోధియందనుప మన్యుడుభృంగియునందిగొల్వని
హారధరాత్మజాసహితుడై కొలువున్నెడసంగరుక్ శర।
న్నారదుడైననారదుడు నవ్యగతింజనుదెంచియంగిముల్
ధాతుజిమోవమొక్కి కరతామరసంబులుమౌళినిల్పుచు॥

క॥ నిలిచిసమయంబెరింగిస
కలలోకస్థితులుమిగులగానబడంగా।
బలుకురతినున్ననారదు
తలపెరిగిపినాకపాణిదయదులకింప॥

ఉ॥ వెన్నలగాయకంట నరవిందజసంభవుచూచెనంబయా
సన్నయెరింగి స్వీయ పతిసస్మృతిసమ్మనిహస్తసంజ్ఞడా।
యన్నియమించెయాత్మ సమయజ్ఞతక్తిశ్వరునిచ్చమెచ్చబ
ల్కెన్నిజదంతకాంతులు వికిణములై సభనిండబర్వగ॥

॥శా॥ పుత్రానారదసీవుగన్న భువనోద్భూతాద్భుతప్రేణిక
ల్నేత్రాశోత్రవిభూషమౌలసభివణింపందగుంగావ్యవై ।
చిత్రంబొప్పుగబల్కుమన్నయెడ రాజేవోద్భవత్పుత్రుడ
చ్చోత్రానందముకందశింపబలికెక్షోణీంద్రజానితో॥

॥తే॥ ఆవధరింపుమువిన్నపంబద్రిజేశ
లోకములనెల్లసీభక్తిబోకజెడక।
జరుగునెప్పటియట్లవిస్మయమగుచు
రీతిలేకున్నయదియిష్టభూతలమున॥

॥సీ॥ నిత్యశివాచారనిష్ఠాగరిష్ఠులైన పలుకరుగొందరుభక్షలతోడ
లోకప్రపంచంబులోగొందరుండియు లోకబోధనలకులోసుగారు।
మరికొందరానందమగ్నులై యున్నారు ధరకుమార్పడితమ్ముదారుమరచి
సద్భక్తియుక్తులైనజనులకుపొడచూ పకున్నారుగొందరసూసమతులు॥

॥తే॥ గానమీభక్తియేర్పాటుగానబడక
వడ్డు పెరుగునుగలి పెనవడువుదోచి
యున్నయదిదానిధరణిపైనుద్ధరింప
సమయమిదిదృష్టములుప్రత్యయములుచూపి॥

వ॥ అట్లైన మానవులడెందంబులగల సందియంబుడిందుపడు గురులింగ
జంగమస్థలంబులు దత్ప్రసాద పాదోదకప్రభావంబులు దెలివిబొంద
నప్పుడ మిగలసకలభక్తజనంబులుదావక భక్తిసంపత్తి జంబుసచారలం
దేలుదురుగావున దేవ నీవు భూలోకంబునకునవతంపవలయునన్న
వినియన్నలిన సంక్షవునకు సభవుండిట్లనియె॥

॥ఉ॥ నాకునునందికేళునకు నారద వేరొకయింతలేదుని
న్మాకరుణాకరుడధరణి కన్నేడసుజ్వలభక్తియుక్తిభూ
లోకపులోకులెల్లచిర లోకసుఖప్రదజస్మదుఃఖలుం
టాకమదయ్యభక్తికి నొపంబడిచందురులెందుమోక్షముల్॥

॥చ॥ అసవినికేలుమూడ్చిపపరాత్మబవల్క హృదీశసందికే
శునకునునీకుభిన్న దశచొప్పడకుండుటభక్తదేహివై
వినుతికినెక్కియుండుటగో వేరనిమిత్తముగట్టొనాడు
జయ్యననెరిగింపయ్యుహృదయంబుసబమ్మిససందియంబుట॥

నంది కేశ్వరునిచరిత్ర

॥క॥ ఈరీతిసగజబల్కిన
నారాబధరుండుసారదాదులుపిసవి
స్తారముగనందికేశ్వరు
చారిత్రము చెప్పదొడగెనతిముదమురల॥

॥తే॥ సందికినినాకునించుక సందులేమి
 భక్త దేహుండనగుటనబరగునట్లు
 గాకయతనికినాకునై కృంబువేరె
 కలదుచ పెద్దపనుముదత్కారణంబూ॥

॥ఉ॥ ఆదిశిలాదుడన్ముని కులాగ్రణియుగ్రపునిష్ఠతోడపు
 త్రోదయకాంక్షశ్రీగిరి సముజ్జలనైరుతిభూమిగందమూ
 లాదులుసంబుజాహిత వదాహితదీప్తులజాతరాగ్ని పెం
 పైదగజేయుదా చప మహానతిచేసెత్రికోటివషణ్ముల్॥

॥తే॥ వంతయావంతలేకయావంతశిలయ
 తనకునాహారముగ చేసికొనియతండు
 పెక్కుకోట్లువషణ్ములు పెద్దనిష్ఠ
 మక్కుదక్కకయుండెనమ్మక్కయనగ॥

॥క॥ ఉర్వితపమిట్టె సేయగ
 బర్వినరతనతని కేనుప్రత్యక్షంబై
 గుర్వనురాగమునూపితి
 చార్యణశర్వర్యదీశ భాసురపదినా॥

॥ఉ॥ ఆమునియప్తుగన్నుముదమందుచుగన్గొనిమొక్కిలేచినూ
 త్రామముఖానిలామర వరప్రదశంకరశర్వపార్వతీ
 కోమలదేహవిమృదుపగూహనమోహనగేహయంచుహృ
 త్ప్రేమమెలర్పనిట్లు వినుతింపశిలాదునకిట్లుబల్కితి॥

ఉ॥ ఇష్టమునీకుసెయ్యని ముసీశ్వరదప్పక జెప్పపయ్యవి
 స్పష్టముగాగనీనియమశక్తికిమెచ్చినాగజీవదు
 త్కృష్ణుడుదచ్చిలాదుడటు దీనపచోగతిబల్కెదద్దయా
 విష్ణుడనైతినొందొ కటివేడుటనాకువివేకపాకమే॥

క॥ ఐననుగానిహరామీ
యానతిగలుగంగవెరవకడిగెదమదిలో,
మాసకగోరుదుభక్త్యస
హానుండగునుతాభవత్సమానుబడయన్ ॥

క॥ అనవినిముని మనమునబెస
గొనుయాకాంక్షాప్రివీర్పగొనకొనియేను,
న్ననెరింగిమరియునతడి
ట్లనివినుతింపుచునురిక్షపాకరవదనా॥

తే॥ నీవునాకిచ్చునుచునటనీదుగక్తి
లోననణువై సగడమై సమాసతేను,
వాని తలదృంచివై తునియ్యానవాని
కడ్డమెనీవువచ్చిననై నవిడువ॥

క॥ ఏగోరినట్టితత్పుతు
నీగూడినయేనినొసగుమిట్టిచ్చుటకున్,
లోగెదవేనియుగక్కున
నేగుమునీయిచ్చువరములేనొండొల్లన్ ॥

వ॥ అని యిట్లువిన్నవించిన శిలాదుని సమంచితభక్తియుక్తి కేనునుప్రమో
దించి యతనియభిమతంబు సఫలంబుదేయ నుద్ఘోషించి॥

ఉ॥ స్వర్గముకన్నమున్న సురసంయమిముఖ్యులులేనినాడునై
సర్గికమాముఖాంశమున సంభవమొందినశ్రీవృషంబున,
స్మార్గముజూపుచున్త్రిభువసంబులగుమ్మరుధమన్రూపమై
దుగన్తపితభిరభవదూననగమున్న జమృష్టషషన్మై॥

- సీ॥ కృతవేళనదిభూమిజతురం మృగజంతు దేతమూడడుగులభీతిమెలగు
 ద్వాపరంబునబడుమిలపై మోపుగలియుగంబుననొక్కగాలసిలుచు
 ధమంచాంబుదానొటతనపాదచారంబు యుగయుగంబులవారికొప్పచెప్ప
 వెండిది య్యశంభుండనాబొగడొందియా త్మవాహనమైన యీశ్వరుండు॥
- ॥తే॥ ప్రమథముఖ్యుండుగోకులవతియునైన
 యాదివృషభేశుజూచియిట్టంటినిశి
 లాదునకునందికేశ్వరుండనగబుట్ట
 వలయునీవటుగాకున్న దెలియవినుము॥
- క॥ ఏనైనబుట్టివలయుం
 గానివరంబిచ్చిదప్పగానేరనుబో
 ధానూనాత్మనినుదక్కం
 గానశిలాదునకుబుత్రుగానియమింపన్॥
- చ॥ కమలదళాక్షియమ్మని శిఖామణి బుత్రుబవిత్రగోత్రుమ
 త్సమయశుగామినొల్లమినిజంబనిబల్కిన మాత్రనాత్మలో
 బ్రమదమునొందినందియును భవ్యసమాఖ్యద్వితీయశంభుడు
 త్తముడుజనించెయోనిజతదక్కిధరిత్రిశిలాదుబుత్రుడై ॥
- ఉ॥ ఎట్టివిచిత్రమోసరసిజేక్షణయుక్షకులేశుడీక్షితిన్
 బుట్టగదోడుదోడుతనుబుట్టెమదియ్యపదాబ్జభక్తిదా
 బుట్టకమున్నబుట్టె మదిపూర్వమహత్వవిచింతయట్టియా
 పట్టికిభాలుదద్యసుధభవ్య గురుజ్ఞతలెన్నియన్నగన్॥
- తే॥ మరియువేదాంతసూక్తిమర్మములుదొక్క
 బలుకులాదిశివాచారపరతవృత్తి
 గానమెలగుచుతత్పాదకమలములకు
 ననయముహృదంతరంగమత్యంతనిష్ఠ॥

ఉ॥ చింతయొకింతలేక శిశుసింహముపారెడుయేరులందుపే
మంతపుగాదయుగ్మములనత్యనురక్తిని గంతదప్పుపా
దోంతరసీమనిల్పివిగుతా ర్తవముక్తుడునై చెలంగుచు
సంతసమందిసతతము సంయమి సేసెదపంబునయ్యడ॥

క॥ గ్రీష్మముననతడుచతుర
ర్చిత ప్రన్మధ్యమునదలధరిత్రినిలిపిదా
నోష్మగమాగమములడచివి
భీష్మగతి దివికిజాదభిసములనెత్తుడ॥

తే॥ తలచువారలడెండుంబుదాపశిద
బలుకునోళ్లునుబకబకబగులుచుండ
జూడరెప్పులసురక్కుచుండ
నందియొనరించెదపముమిన్నందియపుడు॥

చ॥ ధరణివడంకెగ్గంకె ఖరధాముడువారదులింకెనష్టది
క్కలటుమ్రొగ్గెమగ్గ సహిరచ్చపరాజముమేనుసగ్గెనం
బరమిలమీదవ్రాలె నుడుపంజులు వాయుపుదూలెనగ్నివి
స్ఫురణముమారెప్రీతి బలసూదన లోకముఖోర్ధ్వలోకముల్॥

క॥ వెండియునాశాశీశుల
గుండియలం దిగులుటొచ్చి గోపతిశాఙ్గాల్
పండెతపకనుచుబట్టుగ
నుండకగడునోడివచ్చిరుమ మాకడకుడ॥

ఉ॥ మిక్కిలిఓతిమ్రొక్కి పరమేష్టిముఖుల్ దలలన్కరాల్లముల్
జిక్కగజేసియిట్లు సుతి సేసిరినన్ను సుహృత్ప్రవిరచు
ధిక్కరుణాతిచండిమ తృతీయపితోచసదేవదేవతా
దిక్కిటుజూడుమంచు పరిదేవనముల్ తవ లోకనాగముడ॥

- ఉ॥ శంకరభక్తవాంఛిత వశంకర పంకజపత్రనేనేత్ర
త్రాంకితపాదపంకజ నిరంకకళావకళాపగంధవ
త్కుంకుమపంక సంకలిత కుద్రనుతాకుచకుంభికుంభకూ
లంకషదోధ్యౌయాంతర జలంధర సింధురమానమదౌనా॥
- సీ॥ అనినన్ను వినుతించునచ్యుత ప్రముఖులగనికన్నుగవనవ్యికమలనయన
బలికితినిట్లని బ్రాంతిమానసులార యింతసంతాపింపనేలమీకు
నందికేశ్వరు దారుణపుతపోనిష్ఠకు వెరచివేవచ్చుటవెఱ్ఱితనము
గాక యాతడు ఫలాకాంక్షమైసీమముల్ సలుపునేరెండవశంఖముఁగీ॥
- తే॥ సీరికై ననుగైకొన్న శ్రీపనీప
దంబువాణీపనీపనిదలపడతడు
జూడజూడంగ సురిగెడుసురపతిత్వ
మానసేయడతండు శచీసతీప॥
- క॥ మీవదవులు యననేటికి
నాపదసద్భక్తిగానినాపదమైన౯
జేవట్టడతడునమ్ముం
దీపట్టునవట్టిశంకలేమిటికింక౯॥
- క॥ అనిపలికి హిమనగాత్మజ
వనరుహనేత్రాది దివిజవరులకునానం
దినిసగ౯ నిష్ఠదెలుపన
తనికదకేగితినియతిది తద్దయుగౌలువ౯॥
- ఉ॥ ముంగలనున్ననన్ను గనిముప్పిరిగొన్నముదంబుతోదసా
ష్టాంగనమస్కృతుల్ సలిపి యంకురితాంగరుహార్చునై నుతిం
పంగదొడంగెనిట్లని సుపర్వులపూర్వతడియదివ్యహ
క్సంగతికిచ్చమెచ్చగగబిసప్రసవోల్లసదాస్యమందలా

వ॥ లయగ్రాహి

చ॥ అక్షయకృపోక్షితకటాక్షనిజవీక్షణ శిఖిక్షితవలక్షకమలాక్షనుతదేవా
వాధ్యక్షశతదక్షహసనక్షయసుశిక్షితమహేక్షితసమక్షణనభక్షభితరింఖ
ద్రాక్షసపురక్షరణదక్షపరిరక్షితవిచక్షణయదోక్షభవచ్చక్షురురుభాసం।
దక్షనిజమోక్షకరణక్షకరణశమపదాక్షరవిలక్షణషడక్షరమయాక్షితివిదూర

క॥ ఈవిధివినుతింపగగని

వేవలనిన వరములిత్తువేడుమటన్నఁ॥

దేవాళులువిననమ్ముని

నావలగనుగొనుచుబలితెనగుజిగురోత్తఁ॥

క॥ నిన్నుగనుగొంటిమఱివర

మెన్నంగా నొండుగల్గునెనాకభవా।

పెన్నిధిసన్నిధినుండగ

మన్నునడుగ బోవుహీనమతులుంగలరే॥

క॥ పదవులగిడవులనేనొ

ల్లదయాపరవినుమునాతలపుదమ్మిభవ।

త్పదమలభక్తిజలింపక

బదిలంబై యున్నయదియపదివేల్వరముల్॥

చ॥ అనవినియాద్రామాత్మగతిహత్తిచలింపకయుండగొగిటఁ॥

బెనగొనజేసిసందిరి సబీష్టవిశిష్టములియ్యభక్తిగో।

బృహకరుణించితద్వరవపుస్సఖసంగతకాంక్షనాడు

వాహసముగజేసికొంటి వికచాంబురుహానయమ్మహత్మునె॥

వ॥ మరియునమ్మహత్ముండు తొంటికాలంబున నాద్రివృషభాకారంబున

మదియ్యవాహనంబగుట యతనిదిదేటపరచి యపూర్వసర్వజ్ఞత్వంబుతో

దంగూడ ప్రమథగణాధిపత్కంబు నిత్యంబుగామెచ్చియిచ్చితి నప్పుడు॥

ఉ॥ అంతటకంతుమాతృధరుడంతటదాతసురాధినాధుడ
 ల్లంతటదేవతానివాహ మంతటనంతటజాగ్రమొక్కి శృ
 త్యంతవచోమచర్చికల నందరునధినుతింపతద్భయ
 భ్రాంతియడంగబల్కితిగృపారసఘావసమాచరింపగన్॥

లే॥ అతడుతపమాచరించుటనటనంది
 మండలంబనబరగెభూమండలమున
 నందుచరియింపుచుండెడిసఖిలజీవ
 సంతతులకిత్తుమోక్షంబుపారసాక్షి॥

ఉ॥ నందిమహత్వమంతయు వినంజదువలెఖియింపగల్గునా
 స్పందవిశుద్ధబుద్ధియువచశ్చయసిద్ధియుభక్తివృద్ధియు
 చందనగంధినాగిరిజ సంతసమందుచునందిజూచిబా
 లేందుకళాకలాపునకు నిట్లుబల్కెనుమోడ్పుగేలుతో॥

ఉ॥ ఈయనఘత్వమీచరితమింతనిరంతరభక్తిచింతయీ
 సోయగమీప్రభావిభవ శోభనమీసుకృతంబునీమహా
 పాయమునీవిచక్షణత భాసురకీర్తియునిట్టిమూర్తియు
 గాయజువైరియవ్వరిక్కిగల్గునెనీదయలేనివారికి॥

గీ॥ నీనిజాంశంబుగాకున్న నిన్నుగనుట
 నగునెసీతోడనై క్యంబునగుటగలదె
 యనుచునగ్గించుగిరిరాజతనయవినగ
 నారదునితోడబల్కెబినాకపాణి॥

శా॥ వింటేనారదనంది కేశునికథా విఖ్యాతినామౌనిము
 క్కంటింబేర్కొనిదేవదేవయహిరాక్షయేయసిసత్కృప
 వింటిమంటసనంగసందియుసమావేశాతహృన్మోడముల్
 నంటభక్తియుహషణభాషముల నన్నుయ కృహస్తాబ్లుదె॥
 * 'నందికేశ్వరుని భూలోకంబునజన్మింపహరుండానతిచ్చుట' *

సీ॥ విను తిందునంది కేశునికనుసన్న చేసన్నగదయబిల్చిచెన్ను మెఱయ
తననిమిషాలప్రసాదముక్తిహజేసియిట్లనియెనందీశసర్వాథకసమితి।
ప్రమథముఖులకునుబాఝర్వతీసతికిని జెప్పే మునీకాదిజెప్పినటుల
నీకతంబునకానిలోకంబులందెల్ల నిదిభక్తి బధమనియెగుగబడడు
గానమానవలోకంబుకడకునేగి
నాదుసద్భక్తియచ్చటబాదుగొల్పి
వలయుబసవన్నయను పేరసలఘముహిమ
భక్తలోకహితాధరమీసనిదలంప॥

ప॥ అద్వైతభూలోకంబున నమోమాసామాన్యంబైన సీద్ధితియ్యశంకుత్వం
బును సభూతపూర్వసర్వజ్ఞత్వంబును బ్రహ్మర్తంబైయుండుగటుల జేయు
మని హరుంఁగానెఱిచిసేవిని.

ఉ॥ అప్పుడునంది కేల్కొగిచి యాపరమేశ్వరుతోడసిట్లనెం
జెప్పినయూడిగంటు లెడ సెయక జేకొనియున్నాకుని
ట్లొప్పగజెప్పకేమిటి నూర్ధ్వరావిలోచనయందునుండిసం
దప్పసదేమిసీదు దయదప్పకయుంఁగిసజ్జాటునెప్పుడు॥

క॥ ఇందున్ననేమివెసజని
యందుండిసనేమినిపదాంబుజయగళం।
బందెయునికీసారనియూ
గుండిబలురవినియతనివిసయబాషలంప ॥

క॥ ముదమందిహరుడుసందీ
బడమనిధరకనిపినిన్ను బాయనుజామ్మి।
మొదలగురుడగగుచుచిదా
స్పదుజేయుచుబ్రాణదేహభరితుడగగుచు ॥

క॥ జంగమరూపముబూనిని
నుంగూడిచెరింతునీమనోభీష్టంబుల్
చెంగిచెడకుండనెఱ్ఱన
నుంగదియగ జేసుకొనినినుంగృపదెల్లున్॥

క॥ నాప్రాణముప్రాణములగు
నాప్రమదులప్రాణమైననందీశ్వరనీ,
నాప్రాణములేకమగుట
కేప్రత్యయచయములేటికినెరుగన్॥

హ॥ అనితన్నూరడబల్కుశంకరునకున్ సాష్టాంగచండప్రణా
మనికాయంబొనరించిహస్తయుగమున్ మస్తస్థలింనిల్చియే,
బనివిందుంతరకంచుతత్ప్రమధ విబ్రాజిష్టునీశున్ మనో
వనజస్తాపితుజేసినందిధరకు స్వచ్ఛెన్నరుల్ మెచ్చగన్॥

వ॥ అంత నిక్కడ.

మండంగి మాదిరాజుతథ

నీ॥ తోయంబుసురనదీతో యంబులచ్చటి శిలలెల్లలింగమూతున్ బుదలంప
మానవోత్తములెల్లమౌనులమొత్తము ల్లరువులెల్లనుగల్పతరువులరయ,
లీలవిహారంబులోలియజ్ఞక్రియల్ యిచ్చాభుజక్రియా యీశ్వరార్ప
ణావధానంబెన్ననాసక్తియసమాధి సతతంబుబల్కుభాషణములెల్ల
జపముగానుండుటయెముక్తిసంగమంబు
సంగమచ్చటమహిమలెన్నంగదరమె
నట్టిశ్రీగిరిపడమటసమరుచుండు
మేటిసంపదబొదలికకర్నాడకింబు॥

క॥ ఆకర్నాటకమతులసు
దీకర్నాటకమహాపీఠీశ్వరంభా,
లోకజనకౌతుకమునై
నాకమవనికవతరించెనాజెలువొందున్॥

- గీ॥ అట్టికన్నడదేశమధ్యంబునందు
నవనియువతిగురుకుచాగ్రహార॥
యగుటసగ్రహారాఖ్యదసమసస్పృహ మగుచు
బరగుశ్రీహింగుశేశ్వరభాగవాటి॥
- ఉ॥ ఖండశశాంకశేఖరున ఖండమహాత్మమేకానియాత్మవే
రొండుదలంపడెన్నడుపయోజభవాస్వయదుగ్ధవాధిచం॥
ద్రుండుదురత్యయోరుభవ దోషవిచారమనఃప్రచారుడై
మందెగమాదిరాజుగుణమండితపందితుడొప్పుసప్పురి॥
- క॥ ఆతనితరుణిజగద్వి
ఖ్యాతాభవభక్తియుక్తిఘనపాతిప్ర॥
త్యాతతసుప్రతథమా
స్వీతయగుచుమాదమాంబనెగిడెధరిత్రి॥
- సీ॥ పతికిమారాడకబలికించునాత్మేశుసన్నదమ్ములగన్నసంతకన్న
తోడికోడండ్రతోగూడివేడ్కజరించు బండులబ్రోచుదాత్పర్యమునను॥
కుమతులనెన్నడుగొన గీరిచూడదు పాతిప్రతలగన్నభక్తిసేయు
నాకొన్నయతితులకన్నబానములిడు దాసులబనిగొనుదోసమెరిగి
యత్తమామలసేవ లాసక్తిసేయు
వైరముననేమినోచ్చినసోరబలుక
దుప్పుతోతొమ్మిదినింటనుండనిచ్చు
మంగళద్రవ్యరాజినేమరకబూనూ॥
- మ॥ నిలువెల్లంగృహబల్కులెల్లనిజముల్ నేమంబులెల్లంబ్రప
ద్దిలుసత్సేవలుశైవులెల్లపతిలంప్రీతిక్రియావీనముల్॥
తలపెల్లంవరధమకాసమ్మతముచిత్తంబబ్రహ్మతంబుభూ
స్థలిమాదాంబకుసీడువత్తురేక్షమజ్ఞాకాంతలేకాంతలు॥

క॥ కులమునురూపునుగణమును
గలకాంతలలోనమున్నుగానెన్నబడఁ0
గలకంతకిసంతలియుం
గలుగకయెడఁడియెగొంతకాలముదాకన్

ఉ॥ మత్స్యతికూలజాలచయము క్తకాత్మవిహితమందిదీ
మత్స్యతిపాద్యమాసనియవంబుననోముల నోముభూషరు
జ్ఞత్స్యమదాయకోత్తమతనూభవలాభములేమిపుత్రసం
పత్స్యదమేవ్రతంబొయని మాన్యులవేడునదేన్యవక్రయై॥

గీ॥ ఇవిధంబుననుతుగోరిపువ్వుబోణి
తలపురంజిల్లపెద్దలువలికిరిట్లు
నందినోమినతప్పదునందనాప్తి
యనినవినిమాదమాంబనోమునకుదొడగి॥

మాదమాంబ నందినోమునోచుట

సీ॥ వసపుమేననలందివన్నీరుగలిపిన శీతాంబుపులనునున్నాతయగుచు
కురులనుతడియార్చికూడజేతనమర్చి కీలుగంటటుపైనిగీలుకొలిపి
పండువెన్నెలదాలుబారబట్టగజాలు వెలిపట్టుకటితటిసలవరించి
మణిమయాభరణముల్మిట్టవన్నియగాగ దత్తదంగంబులదాపుకొలిపి
భస్మరుద్రాక్షలును బూనిభవదన్నజ్ఞ
కడుపుచల్లంగకొడుకులకన్నయట్టి
వృద్ధసతిదేవతులుతనవెంటరాగ
నందిగుడికేగెశుభసూచకములుగనుచూ

మ॥ చనిమాదాంబికనందికేశుగని సంశ్రద్ధంబుగామ్రుక్తిమ
జ్ఞనసత్కృత్యముదీర్చిగంధమున నక్షయ్యాక్షతశ్రేణివు
ష్పనికాయంబునసందమైమునుగపూజంజేసిదూపదులిచ్చిని
వేదించిమహేశవారమువ్రతశ్రీలాభమోహంబునన్ ॥

గీ॥ సోమవారంబు మొదలుగా సౌరిదినవటి
సంబులును నోమిడశమిడిసంబుసందు
మాదమాంబతనదు సంపదకుగధిక
మైనపూజలుగా వింపనాత్మదలచి

సీ॥ పంచామృతమునిండవడ్డించిపిమ్మట టిడ్డువోగోష్టంబుషేకమొసగి
సనఘటంబులనించిననుగంధజలముల సఖిషేకములనించియంగకముల
దడియొత్తిమెత్తనదడిమంపువలువతో నిగుడించిపైపట్టునెరికిగట్టి
కర్పూరకస్తూరికాకుంకుమాంకిత గంధంబువెట్టినక్షతలువెట్టి॥

తే॥ పువ్వుదండలుసందిపైబొగడనేసి
స్వర్ణకృతఫాలపట్టికాకర్ణఘరవి
షాణకించిణికాదులక్షీణదత్త
దంగములనిలిపిదూపదీపాంగమొసగి॥

చ॥ పులగముపొదుజేసి నెయిబోసిగుడంబిడిదానిచుట్టుసం
వలసినవర్ణశాకములు పృంజనమంజులభాద్యరాసులుం
బలుచనిజున్నబాయసము బండ్లునుదేనెయుబంచదారయుం
గొలదికిమీరబెట్టె సతిగోకులభర్తకుసారగింపగఱా॥

గీ॥ నందికేటసతిడినట్లుసందివింప
భక్తులకునెల్లసారగింపంగబెట్టి
దక్షణలతోడకర్ణమాత్రలనుహస్త
మాత్రలనునిచ్చెసతియతిమాత్రభక్తి॥

క॥ ఈరీతినంపెనోమిచ
రారాధసజేసిమాదమాంబకుమారా
దారోద్భవాశదసమది
బ్రేరేపగనందినిట్లుబ్రీతినుతింపఱా॥

సీ॥ నందేనసందీశనవసందినాధబాలేందుకళాధరుడెక్కుగిబ్బ
సర్వజ్ఞశాశ్వతసత్యస్వరూపయథర్వమూర్తిద్వితీయశర్వయనమ
రోమకూపవిశిష్టదూమపుణ్యశరణ్య పార్వతీశశిధరప్రమదగణ్య
నాయన్ననాతండ్రినామనోంబుజహంస నాయాలరేడనాప్రాణపథః॥

తే॥ నిన్నుబోలినసుచరిత్రునినిరఘగాత్రు
పుత్రుదయనాకునిమ్ముతత్పుత్రునీదు
పేరుబెట్టుకనోరాడబలచిపెనచి
పుత్రవలెనొదుకిరికిపాత్రనొదు॥

మాదమాంబ నందిశ్వరునిబ్రసాదంబు నొందుట

చ॥ అనుచునుతింపనందిబ్రయమందిబ్రసాదముమాదమాంబకు
జనులుగనుంగొనంగనుని సర్గపుమచ్చికనిచ్చినన్
నరుహనేత్రినేత్రముల వక్షమునరతిహత్తినొత్తికొ
ప్పునధరియించియేగె శుభముల్ గనుచున్నిజగేహసీమకు॥

గీ॥ మాదమాంబయుమండంగిమాదిరాజు
ఋంటికేతెంచియుండి రెప్పంటికంటె
నధికమగువేడ్కమదిదులుకొడుచుండ
నంతనిజనందికేశుడిట్లనిదలంచె॥

మాదమాంబ గర్భంబుదొల్చుట

క॥ హరుపతిపునభక్త్యార్థము
ధరపైజన్మింపనాకుతరియిదియోసుత
దరియునుతనపుత్రునిగా
స్థిరమతివరమడిగెగోర్కెదీరెనునాకు॥

వ॥ అనితద్గర్భంబుబ్రవేశింప.

క॥ నెలమసలెకమలనయనకు

బలుచనితనులతికెప్రీలబారెనుచెక్కుల్.

వెలిజెందిపండువెన్నెల

తళుకులనినదొడగెతనువుతత్సమయమున॥

185

నీ॥ అమృతాంశుదమనాంశయతివగర్భంబున నిలచెనానాటికిపౌలుపుదప్పె

భక్తిరుచిజ్ఞాండుబాలికకడుపున బరగెనారుచులెల్లనరుచులయ్యె

హరుకీర్తిమూర్తియైయతివెడెందంబున వెలసెనామైదీగెబలుచబారె

శీలవంతుడుకుక్షిజెల్లగాభవిపాక మొల్లడోనాగనెక్కిళ్లుబుద్దె॥

186

తే॥ తెరవసుతురాకకునునోరుతెరచెనాగ

నావలింతలుదరుచయ్యెనభవమూర్తి.

లోననిడుకొనిసతిదృఢధ్యాసనిష్ఠ

మెరసెనాకన్నుగవనిద్రదొరగదయ్యె॥

187

గీ॥ నీలగళమూర్తిసతిమేసనిలచనాగ

చూచుకంబులుసలుపెక్కునుదతిసిడుము

ఘనునిరెండవశంభులోగొవిసకతన

ఘనతనకబ్బెనా పెద్దతనముదాలె॥

188

క॥ నడుమువడియడగెవశలే

ర్పడసయ్యెకడునేరుపునబడివయ్యెనొడల్.

గడచెసపమాసములుచ

ప్పుడుచేయకబాలుడపుడుబోగివిభూషన్.

189

క॥ మదినిల్పిముదితగర్భము

సదమలలింగస్వరూపసంఖ్యాసంపత్.

స్పృహముగపద్మాసంఘము

బదిలపరచిభూతనీధిపరుడై మరియున్॥

190

సీ॥ కడవసూకుచును వకముదారజల్లినభంగి నోయగ్నిబొసంగవరచె
బూదియురాజదుపొగయదుమగిదానుచక్కగాముట్టించెనొక్కదివియ।
అహాదీప్తిదాసున్నయోమందిరంబెల్లలోకప్పుదప్పకతోనగాల్చె
యలరాలుమోపకనీలీలతల్లుల నలయించుబుద్ధులుగలరెయందు॥ 191

గీ॥ ననుచువెరచిశాస్త్రవాప్తులుతమతమ
యింద్రునుండనోడియెట్టకేని
జనగితొచ్చిరట్టిససుయంబుననుగర్భ
మందునున్నశిశువుచందమునను॥ 192

క॥ నాలుగురేకులనలువగు
నాకీతముగడచినుప్తనాగమువేగఁ
మేలుకొనెనేనిచిత్తము
నాశత్రయసంగమముననాటించిదగఁ॥ 193

గీ॥ ఆరునాలుగుహరుసేరారుబదియు
నాలురేకులరచులంబులనఘశించి
రంజురేకులపలువారుబుండరీక
మందుచనునిల్చిసచ్చిదానందుడగుచు॥ 194

ప॥ యిట్లుఅదోముఖంబులగు షట్కమలంబులుగ్రమక్రమంబున నుద్దీసంబు
లైయుండంగనే అఖండధనుర్దండమండిచందైన వివశ్చిద్గమ్యంబగు
వశ్చిమనాకంబులంబుట్టిన యనాహనాదంబునకు తొక్కి మేరుశృం
గంబుదొక్కి నిక్కి నటమీచ నూర్ధ్వకముఖంబున సహస్రాక్షరమలం
బులముఖంబుగోపించుకొని దిప్పుండై షోడశాంతర్లోమ చంద్రభవ్య
సుధాచాగవాహవశ్యంబునందలుచు గలిటోలుండ్రి పరంతోతిస్వరూపం
బగు వెలుంగును నిశ్చందెల్లవెలుంగింపుచు దానుచు పలుకురాబొమ్మ
గర్భంబునంబొడగట్టినట్టి దపనీపావంబున నవ్వెలది నలరారుగర్భం
బునను నిర్వేద్యశివధ్యానానుభావంబున నిర్వికల్పుండును నిరామయుం
డునునిగుచు మూడువత్సరంబులుండే నప్పుడు॥ 195

ఉ॥ దుర్బరగర్భభారమున దూలుచుతొంటివృషాధినాధునం
తర్భవనంబుజొచ్చి మదినాటిన నొవ్వగమ్రొక్కిద్రుగ్యుగా
విర్భవదశ్రుపూరయయి వేసటతోనిటుబల్కె కేతకీ
గర్భసగర్భ్యకాంతియుగ కార్యమృగేక్షణనందిముందట॥ 196

ఉ॥ కామితవస్తుకాంక్షగల కామినినోమిననోములన్నియుం
వేములగంఠనీమరుగు వేగమెజొచ్చితిమెచ్చితీవునే
లామితిలేనిభావమున లాపరజేనెదనెట్టులోర్తునీ
కేమనివిన్నవింతు వృషభేశ్వరమామకశౌహృదవ్యధ॥ 197

గీ॥ పుణ్యవతులై నసతులెల్లభూతలమున
నెన్నతొమ్మిదిమోచికండ్రన్నసతుల
నల్లనల్లనమూడేడులయ్యెనకట
కన్ను మొక మేరుపడదునాగర్భమునకు॥ 198

ఉ॥ కర్కశిగర్భమట్లు ననుగాసిలుబెట్టెదుగాసిజూడుబా
లార్కసమాససూనుగనునైరగై తరిగాసరాదునా
కోర్కెలుదీర్చుటెల్ల వినుకుక్షిభరంబడగించు దేశుభో
దర్కగజేంద్రసంహరణ తక్కినకోరికె లొల్లనెవ్వియు॥ 199

వ॥ అనియిట్లు నందికేశు దూరికత్రాహయైయతివ గర్భభారంబున దూరం
బునడవ నోడి యాడాడనిలచి తోడిసిడలజాడ తనతోడగూడినడచు
జేడియలచే దండలుగై కొనుచుమందగమసంబున ధనిమందిరంబుజొచ్చె
నచ్చెలులు మచ్చికలొసర్చి శీతలోపచారంబునబథశ్రాంతియడపుచుండ
నలినామోద మేదురంబగు మృదుపుష్ప శయ్యాతలంబునమేనుజేర్చి
నమర్చినచెక్కుల నక్కున చందసచర్చిచలమర్చి భవత్రాశవృంతంబు
లన జాతశీతపోత వాతంబులను సౌగయుచుండ కొందొక నేపునకు
కన్నులకునిద్రయాసన్నంబయ్యెడ॥ 200

(*మాదమాంబును స్వప్నంబును నందిసాక్షాత్కరించుట, *)

మ॥ కలవోలెకలకంఠకంఠికిమహాక్షస్వామిగాజంగమో
జ్వలవేషంబుధరించివచ్చిపలికెం వామాక్షిని కేలనే!
గలుగంమానసతాపమున్వగయునీ గర్భంబులోనున్నని
శ్చలచితుండుమహానుభావుడునుమీ సత్యంబుముమ్మాటికి॥ 201

గీ॥ ఆదివృథంబుపిదపశిలాదనుతుడు
నైననందేనునీగర్భమందు నుండి!
యవతరించెనుభక్తిహితార్థబుద్ధి
నవునునాతనిబూనియిట్టడలనేలా॥ 202

క॥ వుద్బేడునుతుబసవనిపే
రెట్టుముభవనివహరిపులపింఛమణంగం!
గొట్టుముగట్టుముమరినీ
బట్టికిశ్రేయోధిరాజ్యపట్టముతరణి॥ 203

చ॥ అనికలలోననందెయిటు లానతియిచ్చినమచ్చకంతిగ్ర
క్కునతెలివివొందినలైసలకుంనిజదృష్టులుజొన్ననెవ్వరుం!
గనపడకున్న నన్ను దయగావగనందియేగుదెంచెనా
జనిసఫలత్వమొందె యనిసంతసమొందెనమందవై ఖండి॥ 204

క॥ చెలులుతన చుట్టుచుట్టున
దలగకవినుచుండగాయధార్థతవాచా!
విలసనమున నలరంగా
సలివేణివచింపుచుండెనాసమయమున॥ 205

గీ॥ నాతిహృదయంబునందున్ననందిహృదయ
కమలమధ్యగతంబైనవిమలతత్త్వ!
మతనిబోధించెనిట్లనియవనిభర్త
ఫాతవుగాబనివినుటశ్శృతియె నీకు॥ 206

శ్రీ బసవాచారఘట్టము

- క॥ ఆనవినిగ్రక్కునసాష్టాం
గనమస్కృతులాచరించికరములుమాళిం
జెనగొల్పియట్లజనసీ
ఘనగర్భమునుతుడువెడలగానయ్యడరూ॥ 207
- క॥ ఆతనిలోనున్నవరం
జ్యోతిస్వరూపంబుశివుడుసోమగురుత్వో
పేతుడగుచునచటికవుడ
యే తెంచెనువిపులభాష వేషవహింపరా॥ 208
- వ॥ అట్లధోదయకాలంబు సందతనిలోనుండివచ్చినయరైందు మాళి
యబ్బాలుసంగంబున సాంగంబుగా లింగసాహిత్యంబొనర్చి పిచ్చేసే
నత్రవసీ వచ్చిపోయినత్రోవ యచ్చువడకచ్చటిజనంబు లిచ్చలనచ్చెరు
వంది యుండిరప్పుడు॥ 209
- సీ॥ దంతవజ్రోద్భూతదాళదళ్యంబులు వైదుతద్యుతులనువమ్ము సేయ
రాగికుండలములునై గనగళ్యంబులు గండఘోషికలపైనిండిబర్చి
ఆకర్షదీర్ఘదృక్పాకచళ్యంబులు కరుణారసాసారసరణిజాప
ఫాలస్థలస్సస్తవస్మపుండ్రంబులు దాగదగళ్యంబులుదాపుకొలువ॥ 210
- గీ॥ విడిచి మార్చడగట్టిసజదలనడుమ
మృదునిచందంబు నెడమోపమేనగలయ
గ్రాలురుద్రాక్షములుదాల్చికక్షమునవి
భూతివత్రికధరియించి కాతిమీర॥ 211
- క॥ ఒకచేతగొడుగుమరియెం
దొకచేతబేత్రంబుగలయనొత్తినదాలుం
వికసిలుబవిరిగడ్డము
ప్రకటింపుచుగురుదుహరునిభావముదోపరా॥ 212

క॥ వేవచ్చియెదుటనెలకొని
 కేవలకృపతోడమండిగెయమాదిమహి।
 దేవునిదేవిగనుంగొని
 యావనరుహనేత్రితోడనవడిట్లనియె॥

213

శా॥ యిల్లకప్పటిసంగమేశ్వరము నందేమర్థితోనుందుమో
 పుల్లాబ్జాక్షిణిమాదనాంహ్వాయుడనై బొల్పొందుటంజేసియే।
 నెల్లప్పుంబడివాయనాసుతుడుసుమ్మియిమ్మ హాభావ్యుడో
 తల్లిశోకహితార్థమైబరగు నిర్దాతృభవత్పుత్రుడై॥

214

క॥ నానందనుజూడగమది
 నానందముగడలుకొనగనరుదెంచితినా।
 యానసుమీబిడ్డకులిం
 గానర్పితమేమియిడినలికులవేణీ॥

215

గీ॥ పద్మదళనేత్రపీనికిభవభవముల
 నేనుగురుడజుమీయనియానతిచ్చి।
 యంతనంతర్హితుండయ్యెనచటిజనము
 లితడెహరుడనికొనియాడిరటసుతుండు॥

216

ఉ॥ కోటిరవివ్రకాశముల గుండగజేయగనత్తనూప్రభా
 రూటముతోగుమారుడిల జన్మమునొందినమాత్రమత్యక్తహృ॥
 త్కోటరమోహతామసము తోడనెనై నతమంబుబాసెన
 ప్పాటసతీపతుల్నయన పర్వముగాసుతుజూచిపొంగుచు॥

217

వ॥ అప్పుడప్పురంబునంగల సకలభక్తులంబిలిపించి భక్తియుక్తంబుగా
 సాష్టాంగదండంబులాచరించి యర్హసింహిసనాసీనులం గావించి విభూతి
 విద్యంబులర్పించి దత్పాదబ్రహ్మశివ బవిత్రజలంబులం బుత్రగాత్రం బుగదిగి
 భక్తనివహ స్పృష్టనిస్పృష్టభస్మంబు తిలకంబుగానెలకొల్పిమైనిండంజిలి
 కించి పంచమహావాద్యంబులు దంచితద్వానంబులభూనభౌంతరాశంబుల

గీలింప నాదంపతులు సంపదకనురూపంబగు సౌంపుబెంపనక్కుమారు
నకు బసవడంను నసదృశనామంబునిడిరప్పావండు॥ 218

సీ॥ వెనుకచీకటియుండదన కేమికళలను చూపు చొప్పునదీపంబుజూచినవ్వు
సన్నుతలింగప్రసాదమగ్నతనూని యున్నట్లుచన్నానియూరకుండు।
శివసుఖామృతమును చేతితోగొనుమాట్కి హస్తయుగంబొగినారగించు
శంభుపాదధ్యానశక్తిజొక్కినరీతినొక్కొక్కతటివెరగొందియుండు॥ 219

గీ॥ దుచ్చసంస్కృతిదుప్పలదూలమోలు
విధముదోపగజేతులువిచ్చియాడు।
బ్రబలమాయాబ్రపంచంబువాయదన్ను
జూడపాదంబులల్లార్చియాడుమరియు॥ 220

సీ॥ శివునిపంపుననువచ్చినపనిదడవయ్యె ననియుల్కు
గతినుల్కుదనకుదాన

భవువాదనానందభాష్యముల్ దొరగువై ఖరిగన్నునవనీరుదొరగనేడ్చు।
భవునిబోధకుమదిదవిలియాలించెడు ననువుననెడనెడనాలకించు
భక్తులయడుగులబడిమొరల్ బెట్టెడు బొలుపుననిలబడిబోరగిల్లు॥ 221

గీ॥ మరుగుబడ్డట్టిశివభక్తిమార్గముదల
యెత్తులాగునధరదలయెత్తియాడు।
నర్దిబద్మాసనాభ్యాసమలవరించు
నొప్పుచొప్పడియుండగూర్చుండియాడు॥ 222

సీ॥ భవునివాహసప్రషభంబు దాసనుబుద్ధి దోపుచుండగనేలకొంగియాడు
వీరమాహేశ్వరాచారంబుప్రోకయై నిలిచెనానొయ్యెయ్యనిలుచుచుండు।
ప్రతిభతోనాదిమార్గంబుదప్పకనుండ నడుగిడుగతిడప్పుటడుగులిడును
శివుని బేర్కొనికంఠసీమగద్గడికదా నలరెనాదొక్కుపల్కులువచించు॥

గీ॥ బల్లిదులుజూడమాశివభక్తులనుచు
 గెల్లువారెడుక్రియబారునల్లనల్ల
 సంతసతనికిసమకూడెనాటప్రాయ
 మప్పుడతడయ్యెసతతలింగార్చకుండు॥ 224

వ॥ మరియు నట్లుబాల్యంబు లౌల్యంబునంగడిపి బుద్ధియెరుగు వేజరులం
 బ్రాయంబుబ్రాపించి శివభక్తులనెల్ల శివుండుకాదలంకు సర్వజ్ఞుండగు
 ద్వితీయశంభూమూర్తిగావున సర్వవిద్యావిలాసంబులు సహజంబులై
 పాటిలైనప్పుడు॥ 225

(*బసవేశ్వరుడు వుపనయన మక్కరలేదనుట,*)

ఉ॥ శిష్టవిచారపారగతజెందెనుమండిగమాదిరాజుగ
 రాష్ట్రకమందుబుత్తువడుగాపులుమిత్తులుమెచ్చగోవిదో
 దిష్టవరిష్టలగ్నమున దీర్పగనున్నెడతండ్రిగాంచివి
 స్పష్టవచోమచర్చికల బాలుడుబల్కెనుభక్తిశీలుడై॥ 226

క॥ మృదుగోల్చియుజడమతివై
 వడుగనిచిడుముడిపడంగవచ్చునెగురుగా
 మృదునిననిశంబుగోరియు
 వెడగునరులగురునిజేయవినియముగాదె॥ 227

సీ॥ గతపూర్వజన్మ దుష్కర్మనిద్విజుడేతయారూఢపాదిత్యమదియరాదె
 నిర్మలగురుకృపానిర్మితునకుకర్మ జన్మత్వముజఘన్యసరణిగాదె
 గురుపదద్వితయార్చకుండయ్యుహవ్యగ్ని దగ్ధంబుసేయుటదప్పుగాదె
 పంచాక్షరీమంత్రపరుడయ్యునన్యమంత్రావశుల్దొడుగుటయఘముగాదె॥ 228

గీ॥ శంభుభక్తులకెత్తుహస్తములుభక్తి
 హినులగుతాటమాలలకెత్తబోగ
 మాలలిటుగాకశివభక్తిమార్గమగునె
 మరియుజెప్పెదవినుధరామరపరేణ్య॥ 229

చ॥ అమితఫలప్రదాభవ పదార్చలకార్మికపాకరాజిదు
 త్తుమురుగజేసిమించి ప్రమితండయిపూర్వకర్మపాశముల్
 దైమలగయుండగెంటి కొనదేకువదూలదెఱానితత్రిపుం
 ద్రముఖశివై కలాంఛను దొడలబవనేర్చునేక్షుద్రముద్రకు॥ 230

క॥ నీరికిద్రాటికిజారని
 వీరశివాచారదీక్షువిగతోభయక
 ర్నారంభునన్నుగర్మపు
 వారాశినిముంపనెట్లుపగచెదుతండ్రీ॥ 231

క॥ కన్నులగానకనిటబస
 వచ్చుకువడుగెట్లు సేయసగ్గబహ్మశిరీః
 కృన్నిజగణవంశోద్భవు
 జన్నెసన్నదండ్రీబ్రహ్మజాతంజేయ॥ 232

వ॥ మఱియు జాతిగోత్రాతీత సద్గురుకరుణోదర సంతాను జాతిగోత్రక్రియా
 శ్రియు నెట్లుజేసెద పదియునుంగాక కులరహితుండగుయంబికాసహితు
 శరణున తెయ్యదివర్ణంబని నిర్మలంబున నింతగాలంబయ్యు సంతరం
 గంబుగం గంఘాహంతుభక్తిసర్మంబావంతయు సంతరించనిపాపం
 బున మదనులాపంబుల బవదగ్గిప్రాయ ప్రవాహప్రదీపంబులైయున్న
 యవి యట్లుండనిమ్మింతనుండిపడుగిడు గనుపట్టిగొడిమెల కొడంబ
 రను వెదంగునుడుగులుగనుమని విదనాదిసవిని ననయునునయింపుచు
 పుణియుసిట్లనియె॥ 233

చ॥ వినుబసవన్నవిప్రులకువేదములంబదియారుకర్మముల్
 వినబడుగాననందొకటి లెక్కకుతర్క్కుపగాతయుండజే
 నినసతదగ్రజీతముడు నేరుమిరీచుడుగానచానిరే
 నిననువిరోధమేశివ వశీకృతికిందలపోసిమాడుమా॥ 234

సీ॥ మందిరుద్రగణంబునందిముఖంచాది నడువంగద సునుపనయునమునకు
మునుపుభర్గుడెదై వమని తారకబ్రహ్మమయమై ప్రణవంబుమంత్రమాత
వినుమట్లకాకపట్టినపాత్రమజుబుట్ట బెట్టనసూత్రముల్ భీమపణులు
పాలాశదండంబుపద్మాక్షుక్రోలెమ్ము పంచశిఖల్ జటాపంచకంబు॥ 235

గీ॥ చారుకృష్ణాజినంబుగజాజినంబు
నొసలిమేధావిమన్మథభసితమిదిపి
నాకిదిజాటసమునాటినటనగాని
వేరెయొండనితలపవినుకుమారా॥ 236

క॥ ఈవేషముబూనక భూ
దేవుడుగానేరడెద్దితెరగై నమహా
దేవునిభక్తికివెలితియే
భావింపవుగాకబాలభావముకతన॥ 237

ఉ॥ కానకగన్నబట్టివని గ్రక్కునధిక్కరణంబుసేయకి
మ్రొనొడబాటు సేసినను మ్రొకొననేరవునీవిధంబువై
ఘానుసులించుకేనెరుగగ్రక్కుననిన్వెలి సేతురప్తునీ
తోనొడగూడ మాకులముద్రుంగగజేసికొనంగబోలునే॥ 238

క॥ కులదీపకుడగుతనయుడు
గలిగెన్నేలయ్యెననగగటకటకొడుకా
కులనాపకుండవై మా
కులమునకు మొదల మొదలిగుద్దలికొంటే॥ 239

వ॥ కావుననీభక్తియునీపుష్కలపడుము కడుపునబుట్టిన పట్టివిగావున వలసి
సంతయు వింతసేయక చెప్పితి మింతనుండి మాకుసిక్కునుంబనిలేదని
నైష్ఠూర్థ్యంబులు దోపంబలికినవి బసవండు దండ్రుకిట్లనియె॥ 240

చ॥ పలికెదుమాటిమాటికిని బ్రాహ్మ్యముభక్తిపదంబుగామదిన
దలచెదుగాకవేరేయొకనల్లసమయచనుబ్రాహ్మ్యమందునం
దులగురుమంతతదైవతవిదుల్ వివిధంబులుద్యానధారణా
కలనలువేరెవేరెయటగావునబ్రాహ్మ్యముభక్తిమార్గమే॥ 241

సీ॥ గాయత్రికగ్నిముఖముబ్రహ్మశిరమాదిరుద్రుండుశిఖమావరుండు
హృదియు
వసువులప్రాణాదివాయుఁలకపియోనిషర్నముదెల్పుదానిగోత్ర
మరయసాంఖ్యాయసంబక్షరంబులసంఖ్యయిరువదినాల్గుమూడెనగుపాద
ములుకుక్షులారుతలలబాణసంఖ్యలుననిడెవ్వగాఁగమియాజ్ఞికమున॥ 242

గీ॥ గానశివభక్తికిని బ్రాహ్మ్యగతికినకల
కర్మములువేరవేరయొగాదొదైవ
మనగలేదెందునదియసాంఖ్యాయనోక్తి
దానిసాంఖ్యాయనుడుజెప్పెదద్గురుండనా॥ 243

గీ॥ తానుసాంఖ్యాయసమతప్రదానకర్మ
జడుడుతత్ప్రచ్యమానవిశ్వస్వరూప
సహితబహుదేవతోపాస్తిసరణియైన
యట్టిగాయత్రిశివభక్తికనుమతంబె॥ 244

వ॥ మఱియుప్రలిదిసకర్మానుసంధానంబగుగాయత్రీతంత్రంబునకు
దైవంబులునాచారంబులుఆపంబులువిహితంబులుగావునసాక్షాన్మో
క్షైకసాధనంబుగాదుపాదడుగుమదియట్లుండనిమ్ముషడ్వర్మనాతీతంబగు
సగజాభినాదుభక్తిమార్గంబుపినుము (విశ్వరూపభూతవిశ్వతోముఖ
విశ్వతోబాహు) వని శృతిసుతింప (సత్యతిష్ఠద్వకాంక్షం) బసశృతుల
సతిక్రమించి వెలుంగుననాదిహుధ్యనిభనంబునచ్చిదానందరందంబగు
శ్రీలింగమూర్తియేదైవంబట్టి బగజ్జెట్టివేల్పుతేనిండెపట్టి దుంచంబుగా
వించుకొని తపముట్టికొల్పినట్టి భక్తులను ముక్కంటి మూర్తి కరతలా

మలకంబు సేయుచు (నగురోరధికం) బనునిగమివచనంబు బొగడనెగడు
 సర్వాత్మస్వరూపుండు మాసహితసద్గురుండు మంత్రం రాజంబునంబ
 రగు షడక్షరియెమదీయమంత్రంబుజటాపటల భస్మరుద్రాక్షవిభూతి
 తత్వం బస్మదీయవేషంబుఘనవైరి పటల విటపిపాటనపటుకుతారధారా
 యమాసమానితాష్టాంగసంగతంబాత్మీయభక్తిపదంబే తదావరణవర్జిత
 జూచి సంతనె సకలపాపక్షయంబును మోక్షాంగనా పరిణయంబునుసగు
 నిది ఫలప్రాప్తి మాత్రంబు యిటమీద లింగ సేవనోత్కృష్ట విశిష్టఫల
 మిట్టట్టని వాక్కువ్వందలంప దరముగాదుకావున జీవన్ముక్తికరంబగు
 భక్తియు బ్రాహ్మణ్యంబుజేరుగాని యా రెంటికి నైకమత్యంబుయు క్తంబు
 గాదలంపకుమా॥

245

గీ॥ కలపుషడ్వర్మనములనగాధరిత్రి
 గలసియుండునొకండాకండిలనెపుడును
 గానశివదర్శనము వేరెఘనతకెక్కు
 గానిజగత్కర్మపాశసంగతముగాడు॥

246

క॥ రెండునుసమమనికొందరు
 దుండగమునగ్రొవ్విపలుకుదురుదుర్మార్గుల్
 ఖండేందుధరునిభక్తుం
 డొండుమతముదొడుగఁ రకయాధమునబడు॥

247

క॥ అనిశ్చతులుమ్రమోయవినరే
 వినియునునట్లేలపలుకవిపులకుదినం
 బునుదినకరదిక్పాలక
 వనజాసనముఋగొల్వవలయుఁ వెలయ॥

248

క॥ కడువడిబ్రాహ్మణ్యమునద
 విలియునుగొలిచిననుభక్తవిషయదగ్గర్దివ్యజుం
 డిలభక్తుండగుభక్తున
 కలవడునెట్లద్విజ్ఞత్వమరయగవలదే॥

249

గీ॥ చూతబీజంబునుహిసెత్తుజాతిదప్పి
వేముగానేరగటులనువినుముసహజ।
లింగనిష్ఠుండుబ్రాహ్మణ్యసంగమాస
జేసిబహుదేవతా సేవజేసిచెడడు॥ 250

చ॥ కులసతియట్లనిశ్చలసకుందలక్రిందగుభక్తియుక్తిని
పురితెరగెన్న వేశ్యగతిబొందుగసందిముఖాదికృత్యముల్।
సలిపియునీచు వేషములునన్నుతనీ శ్వరమంత్రరాజముం
దెలిసియునేకనిష్ఠజననేరరుపౌరులపాపమెట్టిదో॥ 251

క॥ ఇలువేల్పులనెడబాయుచు
బలువేల్పులగొలువదమకుచాటియెవ్యాసా।
దులశాపముప్రేరేపగ
దరమేసత్పథమునొందదమనందముచు॥ 252

ఉ॥ మాకొడబాటుగాశృతిసమాహితమార్గమునిష్ఠజెప్పితిం
గాకభవత్సమాగమమొకానొకయప్పుడునొల్లధాత్రిపై।
కాకులువెంచినంతకలకంతముకూయునెదావుకావన॥
మీకునుమాకునేమిపనిమిన్నకయుండుమీరుమీగతి॥ 253

క॥ ఎక్కడితలిదండ్రులు
మీరెక్కడిబాంధవులుధర్మహీనులునాకు॥
దిక్కునుచెనయునుసారయ
ముక్కంటిగణములెయితరమూర్ఖులనొల్లన్॥ 254

క॥ పిన్నయ్యరాకుగిక్కయ
చెన్నయ్యయుతండ్రితాతచేరమశంభుం।
జేన్నుగగోల్చిసభకుల
నన్నెదెడువారునాకునేర్గదయ్యు॥ 255

వ॥ ఇట్టివి పత్వంబునఁబట్టియాడెదరేని మీరుమీయంతనుండుడయేను
నాయంతనుండెవనని సహోదరియగు నాగాంబయు దానును సచ్చోటనుండ
రాదని కదలియ మందగమనంబున ఫణిహరిమందిరంబునకు నరులువెరగంద
నరుడెంచెనంత॥ 256

బసవన్న పెండ్లి మహోత్సవము

గీ॥ భాగినేయో పసియదిదృశాగయండు
మాదమాంబికసయిదోడుమహితయశుడ ।
బిజ్జలాదీశుబందారిప్రీతిబసవ
దీరుగనుగొనియాబలదేవమంత్రి॥ 257

చ॥ భవికిదనూజనియ్యననిపట్టిననేమములెల్లనాతనూ
భవబసవన్నగై కొనిసభాగ్యముబొమ్మనిమేనయల్లుని॥
నవినయభంగిబెండ్లికిని సమ్మతిజేసితదాజ్ఞబట్టణ
స్థవరసుఖంబుగాశుభము సొటగబంపెనుమేటిభృత్యుల॥ 258

వ॥ అట్లుచాటంబంచిన॥

సీ॥ కస్తూరివీధులగలయంగజల్లిరి ముంగిళ్లముత్యాలమ్మగ్గులిడిరి
పందిళ్లనూత్నరంభస్తంభమల్గట్టి ధర్మముల్ దాపిరాడాడగలయ
బంగారుమేడలపైడికుండలుబెట్టి రందుకేతనములుపొందుపరచి
రంగడివీధులయందుక్రందుకొనంగతోరణంబులునిల్పిరూరమిగుల॥ 260

గీ॥ శోభనోల్పణమైయున్నసుభగమైన
మందిరంబునలంకరింపగజేసి
పరమమాహేశ్వరార్చనావరవశాత్ము
డగుచుదసయాత్మజనులతోనాడెనిట్లు॥ 261

క॥ రండొడయలవేగమపి
 ల్వుండెదురుననుండలెండుతోపరికిటతో,
 దైందనిపండినరతిని
 ల్వుండనికూర్చుండజేయుడుత్సవయుతులై ॥ 262

గీ॥ సంభ్రమంబునజంగమస్వాములకును
 సీంహపీఠికలిడివారిశ్రీపదములు,
 గడగిపుష్పాంజలునొసర్చుగంధదూప
 దీవకాదులొసగిభక్తిదీటుకొనగ॥ 263

వ॥ అమ్మహాత్ములకు విచూతివిద్యంబులర్పించి వారిసమ్ముఖంబునకు సమ్మ
 దంబొదవ నాపురంబునంగల సకలకవిగాయక పందిమాగధ నదీజ
 నంబులంబిలుపించ వారలుం దారలెరింగిస తెరంగునం గోలాటంబు
 గోలాహలకేశిక జోకలుజోకలంజెడకుండనడుపుచుండి కొండుగడశుద్ధ
 సాశక సంకీర్ణంబుల నాలాపంబులాపాదించి తానమానంబులం జెవులకు
 జవులుపుట్టం బాడుచుండి రొకపట్టున నెచ్చరికపరాకుజేయ బాంగు
 భళాయని శబ్దాయమానంబుగా నుగ్గడింపుచుండిరిట్లు భక్తులు హర్ష
 యుక్తులై పేరొలగంబుండి తమలోన॥ 264

ఉ॥ భక్తిరసాభిషిక్తులయిబాడెడువారుబురారతసప్రధా
 త్మ్యక్తవిశేషగీతగతి కుబ్బుచునుబ్బుచునాడువారునా,
 ద్యోక్తులవై దిక్తోక్తులనియున్నతిసన్నతి సీయువారు
 దదృక్తులగొల్పగన్గొనిముదంబునమ్రొక్కుచు వారలున్॥ 265

క॥ ఈలీలనున్నభక్తుల
 పాలికిబసవన్నవచ్చిపాదాంబువులన్
 దేలిదుకూలయుంగబొగి
 వాలిచిసీతభసితదిగ్ధతనుడై పిదపన్॥ 266

చ॥ నుదుటత్రిపుండ్ర రేఖలు మనోహరలీలధరించి యౌవలక్ష్మి
మదిముదముం బసాదకును మంబులు పూని శరీర యష్టిజె
న్నొదవగనక్షమాలికెల సూసముగావహించి మీదగే
లిదలుకు మెత్తఁ బె కటికింగపసాయతమస్మలారము॥ 267

క॥ ఆనందాశ్రులు దొరుగగ
మేను సరోహంచకముగ మిన్నందగభ
క్తానూనపాదుకాతతి
దానంబేతనకుమి సులధస్యంబుగవా॥ 268

వ॥ అనియోడయలయడుగులపైబడి నమస్కరింపుచు తన యడుగులు వొడ
యలుగనకుండ మడచి వెనుకదాచి పుడమినప్పశించి తొడలపై మోచేతులిడి
మోడ్చుంగేలుతో కుంచితాంగుండై తన దొంటిరూపంబు దాల్చునోయన
ననిమిషుండై భక్తులంజూచుచు భక్తిశృంగార పారంగతుండై యున్న
బసవన్నంగన్నులారంజూచి యేచినగతి బలదేవదండనా యకుండిట్లనియె 269

ఉ॥ ధన్యుడనై తిదానని ముదంబున నెప్పుడు గంగమాంబయన్
కన్యకదెచ్చి శంకరుగణంబులకుఁ ప్రణమిల్లజేసియా
మాన్యులయాజ్ఞనా బసవ నుంత్రికి బెండ్లియొనరెచ్చనన్యసా
మాన్యముగానిలగ్నమున మానవతీతతిశాసలొక్కగన్॥ 270

గీ॥ శంభుభక్తార్చనవివాహాసత్కిరీయలట
తదనుమతియెదలపముహూర్తంబునట్టె
భక్తగణముల సత్కృపాబలమునటవి
దిత్రమదియనజనులు వచించిరపుడు ॥ అదియెట్టిదనిన॥ 271

క॥ రక్తేవమున బ్రహ్మాండము
తొక్కటమను పంగజేరవనోపినశరణు
లైక్కింతురెఘనములుగా
దక్కినగ్రహనివహచండతారాబలముల్॥ 272

వ॥ అనియిట్లు భక్తజనంబులాడుచుండ బసవండునిండువేడ్క భక్తమండలి
కభిమతార్థంబులొసంగి వసుధ సాష్టాంగదండప్రణామంబులాచరించి
లేచి ముకుళితకరకనులుండగుచు మంజుభాషణములనిట్లనియె॥

బసవేశ్వరుండు నిజగురు దర్శనార్థంబు వెడలుట 273

శా॥ యిల్లీకప్పడిసంగమేశ్వరము నందింపొంది మాసద్గురుం
డెల్లప్థవనియించుదత్పదయుగం బీక్షించిభావత్సదృ
గ్వాల్లభ్యంబువహించువాడసనుచుఁ గంగాంబకాత్మాగ్రజుల్
సల్లాపంబులొనర్చుచుఁ వెనుచనఁ సంతుష్టుడెయేగగఁ॥ఇట్లరుగనరుగ॥ 274

చ॥ బసవనమంత్రికన్నులకు బండువజ్రేనెనుదేశింకేంద్రుడిం
పెసగవనించుపట్టణ మహిళవిభూషణభక్తిభావనా
భ్యసనసమాగతాఖిల దిగంతసద్భసితాక్షమాలికో
ల్లసదసమానజంగమ కులప్రతిపత్తియుయు క్తిభక్తియై॥ 275

ఉ॥ ఎంతమహాత్ముడొక్కొ బసవేశ్వరుడాపురిమూజు హసగం
బంతటయుండియుందలప దాసతినెస్మదితత్పడిదర్శనాకా
చింతనుజిహ్వాదల్స్తుతిని జేరిచరింపకయుండజేసిదీ
మంతులుగౌరవార్చన క్రమంబిదిబొమ్మనినిచ్చమెచ్చగన్ఁ॥ 276

ఉ॥ అప్పరివై భవంబులు గులాధిపునంతటివానికైసప్త
జెప్పనశక్యమన్న సురిజెప్పగవచ్చునెయేడలెల్లఱు
తావ్పరిపూర్ణులదుర్లుసురాదుర్లు తద్వసులెల్లభస్మపుం
గువ్వులుగోవులెల్ల సురగోవులునందులుకోడెలన్నియుఁ॥ 277

గీ॥ తరుచయంబెల్లరు ద్రాక్షతరుచయంబు
వసములెల్లకుసుమితోపవనములబల
లందరుసుదేవతాసుతులాడుమాట
లన్నియునుభక్తివరిభాషలాపురమున॥ 278

ఉ॥ కల్లరియుంగృతఘ్నుడును గర్వియుగ్రోధియుదుర్మదాందుడుం
బ్రల్లదుడుంబ్రహ్మసకుడు వ్రాత్యుడులోభియుగాగడిడునుం
జల్లరవెట్లుదిమ్మరియు జారుడుజోరుడుజాడికోరునూ
రెల్లవరిభృమింప నొకడేనియుగానబడండుతత్పురి॥ 279

వ॥ అట్టొప్పకప్పడిసంగమేశ్వరునకు భక్తులెదుర్కొనజని యద్దేవదేవు
మందిరాశంబుననిలిచి సాష్టాంగదండనమస్కారంబులాచరించి సమంచి
తపుశాణోక్తులఁ బ్రస్తుతించెనప్పుడు॥ 280

ఉ॥ పూర్వపుగౌరవాకృతియ పూర్వముగాధరియించిశిష్యదృ
క్పూర్వముగాగనీశ్వరుడు గారమువెల్వడివచ్చినభక్తిమై
నుర్విపయి॥ వినమ్రుడయి యూరకయున్నకుమారుగొగిట॥
బర్వినవేడ్కజేర్చితదభంగురభక్తికిమెచ్చిసట్లనె॥ 281

క॥ ఇచ్చకముగాదువినుమిటు
వచ్చుచుబోవుచుజరించువారలచేసి
సచ్చరితమువినిసంతస
మచ్చవడ॥దాల్తునహరహముబసవన్నా॥ 282

సీ॥ గతాకాలశివభక్తగణసమాధృతభక్తిమితిదప్పకుండగమెలగవన్న
భస్మరుద్రాక్షముల్ భక్తిదాల్చినవారి శ్రీకంతు గాజూడుమీకుమార
శూలిభక్తాశిదుశ్శీలంబుగన్నను మేలుగాగై నుమీకొమార
శతృలైననులింగసంగతులై రేని మిత్రులుకాజూడుమీకుమార॥ 283

గీ॥ పట్టినట్టివ్రతంబులేపట్టునందు
నించుకయుజారసికుమీకుమార
భక్తులెడ జాతిభేదంబు పట్టకునికి
మీరినట్టిపథంబునుమీకుమార॥ 284

క॥ ఆదిశివభక్తిపథమును
గాదనుదుర్జనులమృత్యుగతిబొరిగొనుమీ।
వేదోక్తభక్తిగతియి
మౌదినిపైవెలయజేయుమీబసవన్నా।

285

ఉ॥ చేర్చకుమీమనంబు శివశేషము గానిపదార్థమందుకం
దర్శనిభారిచారి పరనారులమోములుగాంచికన్నుల।
ల్లార్చకుమీశివైక శరణావశిలోపలపంచకర్తముం
గూర్చకయుండు పేమిగుల గుర్వగుత్తోవసుమీకుమారకా॥

286

ఉ॥ మెచ్చగజంగమంబుగనుమీసనుగాబసవన్ననిత్యముం
దచ్చరణంబశేషమును దత్వరతింగొనుమీనుతింపుమీ।
తచ్చరితంబునావికకు ధన్యతజెందకమోసబోకుమీ
చిత్తరకంటిజోతికడ సేయునుబట్టినబాసదప్పినదా॥

287

క॥ ధీమద్వరముమమరువకు
మీమదినెడకడరదలపునీమముసత్యం।
బేమాత్రమునెడపకుమీ
హేమాచలచాపుగొల్వుమీబసవన్నా॥

288

క॥ అనిమృదుమధురోక్తులతన
తనయుబ్రబోధించినతడతనిమొక్కులుగై।
కొనిగొంగిటజేర్చిముదం
బునగుడిలోజోచ్చితోంటిపొలుపుననుండెదా॥

289

ఉ॥ అప్పడుజూచుచున్న జనులందరుసెచ్చరుపండియూతడే
తప్పడుసంగమేశ్వరుడు దానతనూజానకాత్మమార్గముం।
జూప్పడజెప్పిపోయి గుడిజొచ్చెనుక్రమ్మరగాకయున్నము
నిప్పురినీతపస్వివనియింపగగందుమెమాటలేటికిదా॥

290

- సీ॥ సంగమేశునకెంపసద్భక్తుడోబసవన్న సంయమివేషమతిముదమున
నచ్చగాదాదాల్చి యరుదెంచివోధించి యరుగువెత్రమ్మరనంగజారి,
యదిగారణంబుగానభినుతింపగజూడ సరుదయ్యెపుణ్యులమైతిమహిమ
యట్టుండవలవదాపుట్టుపునకుపలం బేదైనమసమున్న నేమిఫలము॥ 291
- గీ॥ నల్లవోబసవన్న పిచాకివాహ
యపురబసవయ్యలోకత్రయైకవంద్య,
చాంగురీబసవేశవిశాలకీర్తి
భళిరబసవకుమారసద్భక్తిసార॥ 292
- చ॥ వనరుహానేత్రినిచ్చియును వస్త్రమొసంగియుబుత్తువండియు
స్ననకునిచెండియు శివు మనంబలరించినతొల్లభక్తులీ,
యనఘచరితుడైన బసవన్న సజస్తిరభక్తియు క్తిమై
బనిగొనుచున్నవాడభవుబట్టకబైటననుండజిత్రమో॥ 293
- చ॥ అనిగొనియాడగాబసవ డగ్గుడిమంటపమధ్యభూమిభ
క్తనివహయుక్తుడై రత్నికాలములగ్గుమూర్తిగొల్పుచు॥
జనులశృతిపుటంబులకు సారెకువిందువుగాగబాడుచు॥
దినములుబుచ్చుచుండెను సుధీజనముల్దనుసన్నుతింపగ॥ 294
- మహాస్మగ్ధర॥ బహిరంతఃపూర్ణబాస్వద్భసవసమభిద్రాప్రాణలింగప్రసాదా
వహపాత్రీభూతచేతో వశగతకరణవ్యాహృతిధ్వస్తమోహా,
ద్యహితోద్యద్యుష్ప్రవాచాప్యసనమదవికృత్యావిషట్కోశమేదా
మహిబాహోమాతృజప్రేమముఖసిఖిలసన్మార్గవిఘ్నప్రపంచా॥ 295
- క॥ బసవేశముఖప్రసాద
ప్రస్థమరమహాత్మయు క్తబసవపురాజా,
ద్యసమశ్రీగ్రంథనిబం
ధసమంజసవాగ్విలాసనవ్యవ్యాసా॥ 296

చామర॥ ధరాధరాత్మజాహృదశ ధామకోషలాయశా
 సురాసురర్షగమ్యరమ్యశుద్ధబుద్ధిభూషణా
 చరాచరాత్మకప్రపంచసౌఖ్యదుఃఖమగ్నతా
 హరాహరాపరావతారహారిభూరిసద్గుణా॥

297

గద్య*ఇది శ్రీమత్పాలకురికి సోమేశ్వర ప్రసాదలబ్ధి
 ప్రబంధనిబంధన శక్తియుక్త శ్రీపిడుపర్తి బసవ
 నార్య సత్పుత్రకులవవిత్ర సోమనామధేయ శివ
 కవిప్రణీతంబైన బసవపురాణంబనుమహా
 ప్రబంధంబునందు ప్రథమాశ్వాసము
 శ్రీసాంబసదాశివార్చనము.

శ్రీసదాశివాయనమః

బసవపురాణము - ద్వితీయాశ్వాసము

క॥ శ్రీమద్గురుకరనిర్మల
తామర సోద్యుతదేహదళితవిమోహాః।
ధీమద్వందితసుగుణ
స్తోమోజ్వలపాలకురికిస్తోమారాధ్యా॥ 298

గీ॥ దేవమున్నుమీరుద్విపదగావించిన
బసవచరితమేనుభవదనుజ్ఞ
బద్యహృద్యకావ్యభంగినానేర్చిన
యట్లువిన్నవించువవధరింపు॥ 299

మ॥ ఆటకళ్యాణపురంబునందుబలదేవామాత్యుడాత్మాత్మజం
బటుభక్తింబసవన్నకియ్యటమదుల్భావంబులంగాంచియు॥
త్కటహర్షంబునబిల్వనంపజనుజోకశంకరై క్యంబుబొం
దుటయు॥ బిజ్జలుడయ్యమాత్యమణిబందుశ్రేణితోనిట్లను॥ 300

మ॥ కలడామీబలదేవధీమణినధికారంబుశాయంగన
త్యలఘుండాత్మజుడైననగ్రజనితుండైనపాతుండైననా।
నలికస్తాపితహస్తులై పలికిరాజ్ఞా దీశుతోదేవమా
జలదేవాత్మజప్రాణభర్తగల దొప్పంజెప్పిరప్పించిన॥ 301

శా॥ నీరాజ్యంబుసమస్తమున్నిలువన్నిరిద్రప్రభావుండుయో
షారత్నంబగుమాదమాంబికతపస్సంతాసస్యంబుగం।
భీరోదారగుణుండువిద్విషవినిరేద్యుండువిద్యావయో
ధీరతోర్లరునయాన్వితుండుబసవాధీశుండుపృథ్వీశ్వరా॥ 302

గీ॥ ఆతనిమహాత్మ్యమింతింతయనగవశమె
సకలజనులునెరుంగంగసంగమేశు।
దనకు బ్రత్యక్షముగజేసికొనియెనతడు
దగుభవద్రాజ్యమునకుబ్రధానుజేయా॥

303

బిజ్జలుడు బసవన్నను బిల్వనంపుట

చ॥ అనవినిసంతసిల్లిమనుజాధిపుడాతనిదోడితేరగా
దనహితమంత్రిపజ్జి భటదంతినమేతముగా బన్పవా।
రునుజనిసంగమేశ్వర గురుప్రమణంబునగాంచిద్వీర్వదం
దనుతులు సేసినేర్చుననొడంబడనిట్లనిరమ్మహాత్ముతో॥

304

మ॥ పునరుద్భూతకరంబునై బరగు స్వర్భోగంబులైనా మహా
త్మునకుఁన్నీ కొకలెక్కగాకునికినేమున్నంగకార్యంబయ।
ట్లునుగాకిశ్వరభక్తియుక్తిరుచికిఁ లోకోపభోగంబునై
చునెయట్లయ్యుబరోపకారమగుటం జూవేమదభ్యర్థనల్॥

305

ఉ॥ కావునమాదుప్రార్థనలు గైకొనిబిజ్జలురాజ్యరక్షణం
బీవువహింపరాజు ధరయేలెడునన్వచనంబగానియం।
గావలికెల్లనీవపతి వన్నియునేటికి రాజ్యపూజ్యసం
భావనకెల్లనీయవియ పట్టెడుకూటికిగర్తకర్తదా॥

306

క॥ అనివిన్నవించుమంత్రుల
మనువులజేకొనుటభక్తమండలరక్ష।
ర్థనిజాగమనంబునకది
యనుకూలమకాదలంచియందరుగొలువ॥

307

క॥ హరగణపరివృతుడై త
త్కరుణామృతవారిరాశిదాదేలుచునుం।
దరగతిబసవామాత్యం
డరుదెంచుచునుండనంతనక్కడన్బుధుడు॥

308

ఉ॥ అంచలవారిచేబసవడంతట నింతటపచ్చరాకరో
మాంచసమేతుడై వినినిజాలయముఁ పురముంబరిష్కియో।
దంచితభూములై చెలగునట్లుగజేసియలంకృతాంగుడై
పంచవిధోరువాద్యములు బాయకనుండగజేసెవెండియు॥ 309

ఉ॥ దంతివదాతివీతి భటదండవతీప్రతివీరధీరసా
మంతపురోహితప్రతతి మాగధగాయకయూధపాదసం।
క్రాంతధరాతలంబదర గారతితోనెదురేగిగాంచియ
ల్లంతనవాహనంబుడిగియంఘ్రిచరుండయిపోయిముందర॥ 310

సీ॥ పరిహృతాహంకారు భక్తైకశృంగారు విశ్వామరాకారువిబుధచారు
లోకవిస్తారునలోకానుసారు జంగమగతవ్యాపారునమితసారు।
లింగగంభీరుగతాంగవికారు విమలశివాచారుద్రుమలవిదూరు
విరహితసంసారువీరావతారు దేవాచలనిభధీరుడప్రపూరు॥ 311

గీ॥ గలితసంస్కారుభాక్తికఘనమయూరు
దమదనూకారుభసితరుద్రాక్షధారు।
గుణగణాధారుదుష్కృతకుజకురారు
హృద్గతోంకారుచిర్జితశ్రీకుమారు॥ 312

క॥ శూరుంజారుగుణాలం
కారున్వినయప్రచారుగతమోహారు॥
సారశివాచారుమహా
పాఱుబిజ్జలుడుగాంచెబసవకుమారు॥ 313

వ॥ కాంచి యుదంచితభక్తితాత్పర్యప్రియపూర్యకంబుగా తత్కాలోపచా
రంబులునిర్వర్తించి సంతుష్టంజేసి కట్నాయత్నంబుగా బల్లనకట్టి ముందర
జెట్టి తనపట్టంపుదేనుగపై నాజగజ్జట్టింబెట్టుకొని మహాంధసిందురంబు లేడు
నూరు పండ్లెందులక్షల బలవత్సదాతులుగొలువ పన్నిద్దరుబ్రధానులకుఁ

బెన్నుద్దిగావించి యశేషరాజ్యదురంధరుంజేసి మానసోల్లాసంబుతో వసుమతీశ
బసవేశులుపురంబు బ్రవేశించి రాజమార్గంబున నడతెంచునప్పుడు॥

బసవేశ్వరుని గజారుఢుండేని పురంబునకుదోడైచ్చుట

రగడ॥ పుణ్యాంగనలును బురములగలిగిన—పణ్యాంగనలును బసవనిగనుగొన —
సలరుచువచ్చుచు సతీశయమగుగతి—లలినాడుదురాలాపములీగతి—వేడుక
జెరపకవిసపినన్నిట — గూడగరమ్మాకొమ్మరోపిమ్మట — కాలిదొసగు
గాకమరలనేసిన — నేలదొసగునేవచ్చిననన — యెవ్వరురాకుండేజినె
యెదనన — నవ్వనీ వెంటనడచెదనేసన — నేకత మొకతెపునేగుమునీవన—
నీకాళ్లనెనేనిదొనడచెదనన — బతిగన్ననునినుబరపడెయునపుడు — బతి
బరచినగతిబడియెదనిప్పుడు — బసవనిజూడకవడతిరొపోసన—మనలక
మునుగిడిమగువరొరమ్మన—దోకొనిపోయినదోసయెయనచును—గోకుము
కలకయిపొలతిరొయనుచును — దిక్కులుబాడక తెరవరమ్మనుచు —
నెక్కడరవమేయింతిసీకనుచు — ఓడెబసవడు వెలదిరొయనుచును —
వాడెచూడుకులవర్ధనుడంచును — యిత్రతినందడియెందుగబదనుచు —
ద త్రరవడకవేతరుణిరమ్మనుచు—గంటివెబసపునికమలాక్షీయన— గంటి
నెమోక్షముగంటిగాకనుచు — జూచితిగదపదనుదతియటన్నను — జూచి
చూచిపోసుందనియనుచును — మచ్చికగనుగొనిమగుడెడివారలు —
హెచ్చినకట్లములిచ్చెడివారలు — శ్రీమెరయగతమచెలులునుదామును—
ప్రేమవిడియమర్చింపెడివారును — సచటస్పటపుష్పంబలులిచ్చుచు—
బ్రచురంబుగనారతులర్పించుచు — సందడికోర్వకసోదాగంబుల —
జెందెదర్శనములుజేయుజగంబులు — ఓరువారసరవేడ్కజనంపగ —
సొరెకుబసవేశ్వరునినుతింపగ—రతిసందించునతిప్రేమితుపలయగ — సర
లకుదసచనస్సలుడెలియగ—సెలపదపంచసహోపావ్యములును—లలిగొన
జొంగుబళాయననులును — బొలపదగముందటబోయే శిథిలు—బల
నందికోలలపడిహారులు — సరసతనాచేచక్కటిపాడుచు — సరదముపై
కొలాటములాడుచు — నరుగువారుత్రిపురాంతహాకొలుపు— నిగతము

నాదెడునెలతలుచెలువున — బసిడిగీటలపాటలవారలు—పొసగచెలువుల
 గుపురిగలనారులు — జేరువబేరణిచెలగెడియింతులు — సౌరాష్ట్ర
 మహేశ్వరగుడికాంతలు — నాడనాడనిలచాడెడిభామలు — గూడలి
 సంగయకొలువునలేమలు — ననయముమెలపుననాదెడుబోటులు — జన
 పతినాటకశాలవదూటులు — బటువగుతేజులపౌజులపింగలి — జటు
 లగతింజనుజనవతిముంగలి — గరులనెక్కిచనుగణమధ్యంబున-శిరము
 నకరములుచేర్చిమ్రొక్కుచును — దరుచుమణికపుతలువులతోడను —
 కొరలుముత్యపుగొడుగులనీడను — నతమంత్రిశిరోనవరత్నంబుల-ప్రతి
 బింబముగలపాదనఖంబుల — మిగులనొప్పుగమీరినభద్రుని—జగతిబొగ
 డదగుసాక్షాద్రుద్రుని — భక్తివిహారువిబసవగుమారువి — భక్తిజూచితి
 రెబసవగుమారుని — ననపుడుబసవనికందరుసమ్మతి — మునిమిడి
 మ్రొక్కుగముద్దియయొక్కతె — యలనాగరోయితడేసందీశుడు—చలియ
 యీతడేశివసంకాశుడు — మగువయితనినెమాదాంబయుమును — మొగి
 ఘనమగునోములచేబడ నెను — తెరవయితడేబలదేవచమాపతి — నెరి
 గూర్చినయీసీలవేణిపతి — జలజాక్షితడేసంగయదేవుని — బలుకగ
 జేసెనుభవదవతారుని — సతియీతడెబిజ్జలుచెనప్రతి — హతముగ
 మన్ననలందినసుప్రత — యీతనిగనుగొనుటేకన్నులపల — మీతని
 బొగడుటయేజిహ్వాకుపల — మిట్టిమహాత్మునినిప్పుడుగంటిమి — పుట్టు
 వుసఫలముబొందెనుమంటిమి — యనివినుతులుసేయగవించునురతి —
 ఘనపురవీధియుగడచియుభూపతి — నగరిసమీపమునకునేతేరగ —
 జగతీతలవతిసంభ్రమమాడగ — బరిమితపరివృతపరిజనదీరుని — భరి
 తవిచారునిబసవకుమారుని — ననఘునిదనభవనాంతరమునగై — కొని
 చనిమణిషయమగుపీఠికపై — నొప్పుగనునిచియదోచితములుదగ —
 నొప్పుగజేసెమహోన్నతిమీరగ — హస్తవాజివస్త్రాభరణములతి —
 నిస్తులభక్తినివేదించియుపతి — దనపన్నిద్దరుదండేశులకును—ఘసునిగ
 పట్టముగట్టివేడుకను—బసపునెక్కిట్టనుబల్లహుడింపుల — ననదృశనారా
 జ్యమునకునాబల — పతులకునర్థప్రాణంబులకును — పతివై నన్నును
 ప్రాళింపుమునిను — నమ్మితివేయుననంబనిలేదని — బమ్మిన వేడుకబలి

కెడున్పుగని — సకలమోక్షరక్షకుడగునభవుని — కొకనినిబ్రోవగనో
వుటెంతపని — యరగొరలేకిటహరగణకోటికి — వెరచిబ్రతుకమిక
వేయునునేటికి — ధారణీజనములదగబాలించెద — నీరధిమేరుగనిన్నే
లించెద — ననిబలికినబసవయ్యకునిచ్చిన—ఘనుడుంగరమునుగ్రమ్మర
నిచ్చిన — గొనినరపతివీడ్కోలుపువీడుకొని — యసఘుడుశివభక్తాశి
గూడుకొని — జనపతిరాజ్యముజక్కబెట్టుచును — ననుదినఁస్ఫురదై
శ్వర్యుడగుచును — లైంగికలీలాలసుబలసెన్ — జంగమభక్తవశంబున
వెలసెన్॥

315

క॥ ఆసచిహ్నాగణీబహురా
జ్యాసక్తుండయ్యుజంగమాసక్తకళా
నాసద్భాదరణంబులు
బాసలుగానుడువువీరభక్తియుక్తి॥

316

వ॥ అఁ యెయ్యదియనని॥

317

గీ॥ చెలగిశివరాత్రినిత్యంబుసేయుబాస
భక్తులెల్లనుశివుడనుబాసభక్త
జనులనెగ్గులపట్టక జరగుబాస
భక్తకులమెత్తిబలుకనిబాసమరియు॥

318

గీ॥ భర్గునెననునడుగనిబాసభక్తు
లడుగునర్థంబులెడపనియట్టిబాస
భక్తులెడవంచసలులేనిబాసభక్తు
లేమివేడిసనడుగిడికిచ్చుబాస॥

319

గీ॥ తలపులకొలందిబలికెడుదండిబాస
వలికినట్టులసడిపెడుబాసవలికి
బొంకిపొలివోనిబాసయేవంకనైన
జలమువిడువకజనుబాసజరుపుననుచు॥

320

గీ॥ బాసవరసతిపైదృష్టిబరుపకుండు
బాసవరధనములకాసబడకయుండు।
బాసవరనిండమెరయనిబాసమణియు
బాసభర్గునిగొలిచెదబాసయనుచు॥

321

గీ॥ పరులమర్మంబులొకపరిబలుకకుండు
బాసవరసమయంబులభంగపరుచు।
బాసవరవాదులనుభంగపరుచుబాస
భర్గుదూషణవినకుండుబాసమరియు॥

322

గీ॥ హరగణద్రవ్యమంటకుండలరుచుండు
బాసభక్తవశుండయిపరగుబాస।
భక్తులెట్లున్నట్లునుబరగుజంగ
మాళిప్రాణలింగంబునునట్టిబాస॥

323

గీ॥ పామరులవేదనొల్లనిబాసభవికి
మ్రొక్కుకుండెడుబాసదుర్మోహులైన।
భవులకియ్యనిబాసదుర్భవభవాది
బాధలకగపడకుండెడుబాసమణియు॥

324

గీ॥ ఇంద్రియవిషయములకువెన్నీనిబాస
యమితశివభక్తిజరియించునట్టిబాస।
వేదచోదితభక్తినంపాదనంబు
నాదిశైవంబునలరించునట్టిబాస॥

325

క॥ శిరముట్టిబాసయునుశివ
శరణులకునుజేయుచుండుసద్బాసశివో।
విరహితమగునట్టియుశివ
శరణులకునుజేతులెత్తుసద్బాసమహిమ్॥

326

క॥ ముట్టి బట్టిన వెనుకను
మెట్టనిసద్బాబోసధ మేదురమెతియై
యిట్టిప్రతములన్నియు ఉచి
ముట్టిచెడిబాసప్పషటమూ ర్తికిధరణి॥

327

క॥ బసవేశ్వరుసచ్చరితము
బసవందేయెరుగుగాకవరమర్జ్యులకు॥
వశమావాక్కునచలపగ
నశతగ్రీపునకునలవియొనోకాడో॥

328

సీ॥ వీకతోకట్టగంభీరతవెట్టిసారార్థంబుప్రోకజ్ఞానాగ్ని గాక
ప్రతిగలగుండవిశృతభక్తిగండసుప్రతములపెంటమేల్కరులపెంట
సత్యంబుకలనుప్రసాదంబుకొలనుసత్కృత్యంబుతాపదుష్కృత్యమణవ
వేదార్థములపాటివిద్యలకునుమేటి నాదంబుకోలువినయముకిలు॥ 329

గీ॥ శాంతిసంపదనెలపునిశ్వవతినలపు
దాంతికలిమియనై శ్వరత్వంబుబలిమి
నీతికోటవివేకంబునియతితేట
దయవసిం చెడునిల్లుభృత్యతతిజల్లు॥

330

గీ॥ మఱియు తత్త్వంబుజాగసన్మహిమచేగ
సాదుసఖచెన్నుసత్యైకసరణివెన్ను
బసవలింగంబుకేవలభక్తిమాత్ర
డనగరాదనియందరుసభినుతింప॥

331

శ్రీబసవేశ్వరదర్శనార్థము భక్తులరుదెంచుట

మ॥ వినియొక్కొక్కప్రతంబుబట్టుకొని వేవేగందగేతెంచువా
రునుదాబట్టిననేమముల్ సదుపునారూఢప్రతిజ్ఞాండితం
డనిదర్శింపగవచ్చువారలుబ్రహ్మవానూససద్భక్తి
వసయోమాతమటంచువచ్చునిలసదైర్వరాగ్యభాగ్యాద్యులు॥

332

- చ॥ బసవనమంత్రితేతను నపర్యలుగై కొనువేడ్కవచ్చుట
 క్రసముదయంబునాఘనునిగాంచినమాత్రసభ క్రిగల్గునం॥
 చసదృశలీలవచ్చెడుమహాత్ములునాబసవేశనామతీ
 ర్థసలిలమాడవచ్చుజనులిద్దరలోపలనెందుజూచినన్॥ ౩౩౩
- సీ॥ కరితురగాందోశవరరథారూఢులైవన్నె కెక్కుమకుటవర్థనులును
 నఖిలాంగసంగరుద్రాక్షముద్రులును పిరచితవస్త్రోపవేష్టితోరు॥
 జాటజాటులునుకక్షకరస్థగళభాగయు త్రమాంగప్రముఖోరుచారు
 పదవినందలిముగ్ధబాలేందుధరులునుసన్నుతావృతులును సంయములును॥
- గీ॥ సకలభవిపాకవర్జితాచారయుతులు
 భవిసహవాససంసర్గభాషణాది
 విరహితులుసీశ్వరధ్యానవిశ్రుతులును
 వసుధబసవన్నజూడంగవచ్చువారు॥ ౩౩౪
- క॥ లింగవిలీనేంద్రియులును
 లింగాంగవివేకయుతులులీలాధృతనా॥
 నాంగులుననేకవేషులు
 సంగనబసవన్నజూడజనుదెంచుఘనుల్॥ ౩౩౫
- వ॥ తదనంతరంబ సంతంభసుస్థితియందు నునిచి నియమాదికనిష్టాపరులకు
 బ్రియవస్తు సందోహంబులర్పించియుండ నియమించి వినవక బస
 వండు సద్భక్తిరాజ్యపూజ్యస్థితింజేయు సపయంబున॥ ౩౩౬
- మ॥ రసవంతంబులుగాగనోధనపదార్థంబుల్ ద్రికాలంబులన్
 బసవాదీశుడుబోనగా వెళులసంపన్ భక్యముల్ గొంచువా॥
 రసతీగేహములందేయుండు విటమారధ్వంసిభక్తాశిసం
 ఖ్యసహస్రంబులునాల్గుమూడులన నన్నంబెట్టువర్షంబుగన్॥ ౩౩౭

వ ॥ అని భక్తులారాశ్చర్యంబునోంది యానందీంప రుద్రాక్షముద్రిత లాదిగా
గల సకలశశికళాధరుభక్తుల నిష్ఠారసంతుష్టలంజేయుచుండె నట్టియెడ॥
339

చ॥ బసవకృపాకరోదరజ పావస విగ్రహుడక్క నాగమాం
బసుతుడుభ క్తియు క్తిరనప్రాణపదంబగువాడుదేశికో
క్తసరణిషట్స్థలంబులును దప్పకయుండగగన్నధన్యుడీ
వసుమతిలోనచెన్నబసవండునుతింపనొప్పునేప్పుడు॥ 340

ఉ॥ లింగమయాఖిలాంగుడురులింగగతాత్మమనః ప్రవృత్తిని
స్సంగుడుజంగమప్రియుడు సారగుణాభరణుండుసత్కృపా
సంగపదాంతరంగుడరిషట్కృనికృంతనశాలిశీలుడు
తుంగపురాతనాచరణదుర్యుడవార్యుడు వేదవేదియు॥ 341

ఉ॥ త్యక్తశుభాశుభక్రియుడప్రాప్తపుసర్పవవిభ్రముండుని
ర్జితశివైక్యమర్ముడరరీకృతజంగమలింగభక్తిస
ద్భక్తకృతప్రమోదుడనుభావినదాబసవేశదేశికా
సక్తమనస్కుడై యతనిసచ్చరణంబులుభక్తినిత్యము॥ 342

క॥ నేవింపుచుగొనియాడుచు
భావింపుచుహర్షబాష్పపరివృతదృగ్గా
జీవుండై జీవగుణము
టోవిడిచిపరాత్మనిష్ఠబొంగుచునుండు॥ 443

క॥ సప్రాణలింగలింగియు
తత్త్వాణిద్వితయనీరదనీపుణియుమనో
జ్ఞప్రాదుర్భవదనుభవ
ధీప్రాప్తుండగుచుసన్నతింపగవెలయు॥ 344

చ॥ రమణపీఠీలికా పసచరద్భయసీతినతిక్రమించికా
కమధురసత్పలంబుగతిగక్కునము క్తతజెంది గౌరవాం॥
ప్రిమహితభక్తిసారహితకిల్బిషగుహ్యతమఃప్రసాదబో
గముననపారవశ్యమునగ్రాలుచుసోలుచునుండెవెండియు॥ 345

గీ॥ లింగదేవుండప్రాణంబులింగజంగ
మత్ప్రసాదప్రపూరంబునసుశరీర॥
మమలతరభక్తినియమంబుహరగణాను
భవసుఖంబుధనముచెన్నబసవన్నకునూ॥ 346

క॥ శివునకుబ్రాణంబగుచును
సవిశేషప్రివిధశేషసద్రుచియగుచుం॥
బ్రవిమలజంగమభక్తికి
నివాసమగుచుశుభైకనిలయంబగుచు॥ 347

మ॥ అతివాఙ్మానసశంఖతత్త్వగతిపర్యాలోచనాసక్తి
శ్రుతునస్తోకవివేకుజన్నబసవేశుంబ్రస్తుతింపంగనే॥
రితరంజేతదుదారభక్తివిధిస్వశ్రీదేశికేంద్రండుద
త్ప్రతిభావైభవమాతడుదెలియుదుర్దాంతాత్మయోగంబు॥ 348

ఉ॥ గాయకకోటులున్నటులు గావ్యకళావిదులురసజ్ఞులు
న్యాయనయాదివాదులును సాంగకవేదవేదాంతవేద్యులు॥
దీయుతమంత్రులుబసవదీమణిగన్గొనరాగభూతలం
బాయతితోడదొడ్డగెడవయ్యెననానుతికెక్కెవిక్కిలి॥ 349

వ॥ ఇట్లు భక్తులుసనుదెందుమార్గంబుల కన్పూరిసలికిస విస్తారవీతర్థికలపై
రంగుమీరక్రొత్తముత్యంపు రంగవల్లులబెడంగును ముఖశమకుట
మణిముక్తాపలాది భూతతోరణస్తంభంబులసంభారంబులును-సందడి
గొను నందీసమేతకేతసంబుల సంఘాతంబులును-నస్తోత్రవ్యాసహస్తా
కృతిగ్రాలు వ్రాతపురాణ బంధబంధంబునందంబును-నుడువభంబు

దొడుకునడ పందిరులచందంబును వెలిగొడుగుల పడకంబును-దత్వ
 విలాది వాద్యంబులచోద్యంబును—నాకసంబదృవఘూర్ణిల్లు వందిమాగధ
 వాక్యంబుల సౌఖ్యంబును-నంతకంత కగ్గలంబుగాజేయించుచు-భక్తాసక్తి
 మది నంకురించిపెరుగంగ నభంగలింగ సంపత్ప్రభావంబుమెరసె
 యీశ్వరభక్తుల నెదుర్కొనుసమయంబున-హార్షోత్కర్షసంగతాంగ విక్రి
 యాయుక్తుండనైతి-భక్తులం జూచి యుప్పొంగియుప్పొంగి భయభక్తి
 యుక్తంబుగా భక్తాంఘ్రి పాదపద్మంబులకు జక్కసాగిలంబడి
 మ్రొక్కిమ్రొక్కి యక్కరదీరక భక్తపాదరేణు పటలపర్యంకంబుపై
 బొరలిపొరలి భక్తదయామృతధారలో దొప్పదోగిదోగిభక్తదిప్య
 శ్రీపాదోద్రేకపాదోధిమధ్యంబునందేలితేలి-భక్తహిత మహితవస్తు సమ
 ర్పణ పర్యాసంపదవ్రాలివ్రాలి-జంగమవరతంత్ర తాకృతగత సమభ్య
 ర్చనారతి సోలిసోలి ఐక్తనిర్మల నిత్యప్రసాద సేవాహేళాకరత్వం
 బునం గ్రాలిగ్రాలి-భానురవచోఽలాసంబున భక్తసమస్తవంబు నోరారం
 జేసి చేసి — భక్తకథాలతప్రదానంబు జుట్టుముట్టుకొన్న గాంధర్వరస
 ప్రవాహంబు గ్రోలిక్రోలి — దరహాసిత వికసిత్యాస్యందై భక్తులా
 లొకింప నింపుగా తదాస్థానరంగంబునజేలంగుచు నాడియాడి — భక్త
 పదభక్తి పారవశ్యంబున జొక్కిచొక్కి — భక్తజనప్రార్థితసారక
 ప్రాణమనంబులు వినయంబుతో నొప్పంగించియొప్పగించి పరమ
 తత్వార్థద్విభక్తముఖ్యుల దత్వబోధపాదోధిక నిధానమధ్యంబున ముంచి
 ముంచి నిర్మలభక్తి సంపత్కామధ్వంసీ భక్తుల బ్రవిమలభక్తి సంప
 దలం దేల్చితేల్చి — వెండియు కామోపభోగ లోలులనంగనారత్న
 రాజులఁ బూనిపూని — వస్త్రాభరణ ధనధాన్యకాంక్షుల వస్త్రాభరణ
 ధనధాన్యంబులం దనిపితనిపి — రాజోపచారంబులుగోరు మారాఠి
 భక్తులకు రాజోపచారంబు లొసగియొసగి — అష్టవిధవిశిష్ట భక్తికియా
 పురహరభక్తుల సాష్టాంగభక్తినర్పించియర్పించి — గురునాథుని భక్తిని
 బద్ధశుద్ధబుద్ధి నిట్లనివినుతించదొడంగె॥

క॥ శాశ్వతసద్గుణశ్శరగ
విశ్వేశసదావ్రసాదవేదాంతమయా।
శాశ్వతకై వల్యదభ
క్షేశ్వరగురునాథనిన్ను నేనుతియింతుఁ ॥ 351

క॥ ఆద్యంతరహితనానా
విద్యాత్మషడోద్భవావివేకాగతిపా।
పోద్యత్తిమిరవిభాకర
సద్యోమోక్షప్రదాయితముగొల్తుఁ ॥ 352

క॥ అవివేకతిమిరసంహా
రవికారదశిష్యశీర్షరాజితహస్తా
భవసంచితప్రాఘతతీ
నివారణదురీణనిన్ను నేనుతియింతుఁ ॥ 353

క॥ విశ్రుతభక్తజచాంత
ర్విశ్రాంతిమదాశ్రమపరివిష్టమనోజ్ఞా।
విశ్రాంతగురుకృపాయ
తాశ్శ్రుతహృదయేశనీపదంబులుగొల్తుఁ ॥ 354

జ॥ ఇట్లనేకవచోమచ్చర్చికల జన్నబసవండు నిజదేశికుండగు బసవరాజుం
బ్రస్తుతింపుచుండె నాసమయంబున॥ 355

| సంగమేశ్వరుడు అల్లమసుప్రభువపు తారమున |
| శిష్యుండగు బసవేశ్వరులఁ జూడపచ్చుట, |

చ॥ మనసీజవై రిమూర్తి యసమానయశుండుశుభాశుభభక్తియా
జననఁ రామృతిప్రభృతి షడ్విధభూరివికారమారుడా।
ర్యనుతుడు వెండియుఁ సమహి తాహితకాంచనబోష్టదుఃఖసౌ
ఖ్యనుతినిగర్హుండు విగతాంగగుణాదియతీంద్రయుండును ॥ 356

క॥ దానప్రతిగ్రహాదివి
హీనుడుమానావమాన హేయోదేయో।
ధూననకృతిదానమదా
ధినేతగమానసుండుధీనిధిమరియు ॥ 357

క॥ సంకల్పవికల్పహృదా
శంకాతంకాంతరుదితశాత్రవవిజయా।
లంకారుడింద్రజాలస
మాంకూరజ్జగతవిభ్రమాతీతుండు ॥ 358

క॥ పరమపదానందామృత
పరవశమాననుడుముక్తబాసురదేశుం।
డురుతరగాంధర్వకశా
వీరసుడుఘనకారుణాత్రవీక్షాబ్జుండు ॥ 359

క॥ అశరీరశరీరధరుం
దసదృశశబ్దాత్మకుండునాఖ్యాభిఖ్యా।
వశగతుడభావిసద్భా
విశమదమాన్వితుడుద్వైతవిద్యాధికుడు ॥ 360

క॥ ముల్లోకంబులచక్రికి
నెల్లయగుచునెగడునంతరిజ్యాయోగ।
ప్రోల్లావాసమనత్స
త్పుల్లాబ్జుండల్లమనుప్రభుండచ్చటికి ॥ 361

క॥ లింగేచ్ఛానుసరిక్పి
యాంగుండుగరస్థలస్థిరాప్రోజ్యేతీ।
లింగాలింగచ్ఛిద్ధ
కృంగవరవశుండునగుచుజనుదెంచునెడ ॥ 362

- క॥ ఇదియేదపల్లమిదిమి
ట్టిదిగట్టిదిచెట్టుతోవయిదయచుశంకం।
మదిబెనగనీకనడవగ
నపవరలై యవియయోలకరుగనరుగఁ॥ 363
- ప॥ ఈదృగ్విధప్రభావంబునకుఁజనంబులు మనంబున సచ్చెరువంది
యమందానందంబునం గరారవిందంబులొదలలందాపుకొలిపి యనల్ప
వచోమచర్చికలంగొనియాడుచుండు బసవనిభక్తి రసప్రపూర్ణార్థోరాశి
వెల్లివిరిసివొడు వందదియ్యవిధి పరంపరాసంప్రాప్తిత సద్వస్తు వాస్తవ్య
పాత్రంబగు నహిత్రంబునుంబోలె విజయంజేసినా॥ 364
- గీ॥ మణిపరిజ్ఞావిదుండై నవణిజుకడకు
దివ్యరత్నంబుచనుదెంచునవ్యలీల।
బ్రభువుదనుజూడగారాగబసవరాజు
సంగమేశ్వరుసందపొసంగ గాంచి॥ 365
- శా॥ ఆనందాశ్రయగన్నులందొరుగగానందందదంపప్రజా
మానీకంబులొసర్చిగద్గదగళుండై సన్నుతుల్ సేయుచుఁ॥
నానాకారవిచిత్రరత్న రచనా నవ్యోరుసింహాసనా
సీనుంజేసినప్రాభవాంచరుచిముంచీప్రాంతకృతముఁ॥ 366
- సీ॥ ఒడలజీవముగల్గియునులేనిహాని నెన్నడుగల్గియునువర్తనంబులేని
వానిగన్నులప్రేవులైనలువందెడు వానిలింగమెప్రాణమైనవాని।
జేతనుండరుచినిజేష్టితంబగువాని భ్యాతిలేకయునతిభ్యాతివాని
భాషలమీరినపరమభాషలవాని తలపులమీరినతలపువాని॥ 367
- గీ॥ హీనగుణుడయ్యుగుణములనిచ్చువాని
ప్రాణవయుతుడయ్యునేర్పడబరగువాని।
ప్రభువుసద్భక్తియుక్తుడై బహువిధముల
బూజితే సెనుబసవన్నబుధనుతుండు॥ 368

క॥ లింగకతూర్యస్వనములు
నింగియునేలయునుముట్టిసీరాజనము।
ప్రొంగుచునిచ్చిపురస్తలి
రంగుగబంగారుపశ్చెరంబిడియందు॥

369

ఉ॥ పాయసముల్ పదార్థములు ఒప్పునుదేనియుభక్ష్యలక్షలు॥
నేయిని పిండివంటలును స్నిగ్ధవుద్గుమ్మబద్ధైరంబులో।
జేయిడరాకయుండనెడజేసివెసన్వెసదొడ్డదొడ్డక
ల్లాయతితోడజేసి బసవన్న వ్రభూత్వముజేతికియ్యగ॥

370

గీ॥ సురియచముడయ్యజేకళ్ళుశూలపాణి
యందికొనియారగించిన యట్లప్రభువు।
బసవరాజయ్య జేకళ్ళమెసవమెసవ
నెల్లవారికివెఱగయ్యెన్వెట్టులనిన॥

371

క॥ లక్షయునెనబదివేలుస
లక్షణులగు జంగమంబు లకుజేసినభ
షాక్షయసంగ్రహమంతయు
నాక్షణమ భుజించుబసవదధి॥

372

ఉ॥ దానికినాత్మలోబసవ దండవిభుండు దలంకకాత్మదే
హనుపమోపహారము మహారతినర్పణ నేయబూనిత
ద్దీనిధిభుక్తిపాత్రక నతిత్వరితంబున భక్తియుక్తిసం
ధానపరాయణుండగుచుదాసవసింప దలంచుమాత్రలో॥

373

చ॥ బసవసదండనాయకుని భక్తికినిష్ఠకు సల్లమప్రభుం
దొనవంమెచ్చిభక్తతహాయనుచుం గొనియాడుచుండను।
ల్లసదసద్భక్తులహారి లాలితలోల కటాక్షపీక్షణ
ప్రసరణపాత్రుజేసికొని బాపురెయంచు చురించునీయ॥

374

- గీ॥ బాపురేబసవన్న సద్భక్తపాల
బాపురేబసవన్న సద్భక్తిలోల
నల్లవోబసవన్నయానందమూర్తి
నల్లవోబసవేశ్వరానవ్యకీర్తి॥ 375
- చ॥ అమృతమునందుజెల్లు విమలాకృతిమన్నణి గర్భమందుదీ
పముచెరుకందుసత్పలము బైడికికమ్మ దనంబుచందన
ద్రువమునపువ్వుచిత్తరువు రూపునజీవము బైడిబొమ్మబ్రా
ణముజనియించునట్ల జననంబువహించితి వీవుపుత్రకా॥ 376
- సీ॥ నాదుబసవదండ నాయకబసవయనాదిబసవయసంఖ్యాతబసవ
భక్తులబసవయాబ్రమథేంద్రబసవనము క్రిశబసవనాముద్దుబసవ
సంగమబసవబ్రసాదదజంగమ సద్భసవన సత్యసమితబసవ
బండితబసవనాబందారుబసవసౌభాగ్యంబుబసవసంపదలబసవ॥ 377
- గీ॥ సత్యయు తబసవనిత్యత్వబసవ
సంవిదుజ్వలబసవవృషభములబస
వధికజపనబసవధర్మపధికబసవ
విషధరునిబసవబహువివేకబసవా॥ 378
- గీ॥ నందికేశ్వరుబసవసానందబసవ
తత్వజనములబసవతత్వజ్ఞబసవ
సిద్ధసాధ్యబ్రసిద్ధబ్రబుద్ధసిద్ధ
జనవినుతచర్యసౌందర్యసారబసవా॥ 379
- క॥ బసవయ్య బసవబవన
బసవేశ్వర బసవరాజ బసవకుమారా
బసవప్రభుండ బసవన
ప్రస్ఫుమర నాఘాంకలింగ భవభయభంగా॥ 380

క॥ ఒడలెల్ల నోళ్ళవన్ని కి
నొడలెల్లను గాళ్ళపారు వుదకంబునకు॥
నొడలెల్ల శిరముగాలికి
నొడలెల్లను భక్తిమహిమయోగిబసవుకు॥ 381

సీ॥ బసవాయనిసజాలుబాసలొండేటికి బశువులకై ననుబ్రబలుభక్తి
బసవాయనిసజాలుబరికించిచూచిన బశువులకై ననుభక్తివొడము।
బసవాయనెడిభక్తవరులజూచినమాత్ర బక్షులకై ననుభక్తిపుట్టు
బసవాయనెడిభక్తవరులజేరువజెంత మసలుజెంతువులకునెసగుము కి॥ 382

గీ॥ బసవరోయన్న మాత్రబల్పలుకులేల
నసమలోచనునకునై ననలరుభక్తి।
బసవరోయన్న జాలునెబ్బంగినై న
గరళమైనను నమృతంబుగాకయున్నె॥ 383

క ॥ బసవాయన్ననుకులిశము
కుసుమంబొవెన్నెలయునగుంగార్చిచ్చు॥
బసవన్నాయనశాత్రవ
విసరంబును నాత్మబంధువిసరముగాదే॥ 384

వ॥ ఇట్టిలింగై క్యసౌఖ్య కేళీలోలయుక్తియు జంగమప్రాణానుసంధానశక్తి
యును భయబ్రసాదసంయోగోపభుక్తియు త్రిభువనంబుల నితరుల
కున్నదేయని యనేకభంగుల బ్రభువభినుతింపుచుండ బసవందసదృశ
భక్తియుక్తుండై భయోభయోభివందనసందోహంబందందగావించి నిటల
తటఘటిత విశంకట పటుతరకరపుట విభ్రాజితుండై యాప్రభువు
నుద్దేశించి॥ 385

ఉ॥ భక్తజనావనప్రవణి బావపరావర శుద్ధభక్తికృ
మ్మక్తిసరీసహాయశుభమూర్తిసమ స్తకళాజ్ఞశాంతవా।
బ్రాక్తనభక్తజంగమ ధరాధరసంగతశృంగవాసనా
రిక్తశరీరమగ్నత వరేణ్యశరణ్య దయాపయోనిధి॥ 386

గీ॥ నీకునారగింప బెట్టనేనెంతవాడను
 నయ్యహరునివనిత నమరదొల్లి
 హరగణావళులకు ననుచుజేసినవిందు
 చిట్టిగణముగొనియె నెట్టులనిన॥

387

గారీ పేవి హరగణములకు నారగింపబెట్టుట

శా॥ కైలాసంబునదొల్లిశంకరుడు శంకంగింకరుల్ గొల్వగే
 శీలోలుండయి యుండుచున్నయెడనాశీకాసనస్తుత్యశ్రీ
 శైలేంద్రాత్మజ తర్తకొల్వునకు వాంఛవచ్చి వీక్షింపుచో
 మ్రోలకాసర్వ గణంబులు శివుని సారూప్యాకృతింబోల్చుట॥ 388

క॥ త్రినయందీతండనినుత
 గణమదియని మదినిదెలియగాలేకవిచా
 రణమునగు నగజగనియా
 క్షణమగణంబులువిస్పష్టశర్వాకృతులై ॥

389

సీ॥ సామజశరభోష్ట్ర శార్దూలముఖులును గుక్కుటవనచర గోముఖులును
 మహిషాశ్వసారంగ మార్జాలముఖులు గేసరివరాహవిహంగసర్పముఖులు
 ద్వీముఖచతుర్ముఖ త్రిముఖైకముఖులు నవముఖపంచముఖ సహస్ర
 ముఖులు
 లంబోష్ట్రలంబాక్ష లంబనాసీకులును లంబోదరులతి లంబకర్ను॥ 390

గీ॥ అజగజాబీలకణ ర్త్యలు విజయకణ ర్త్య
 వీరఘంటన కణకలేకకణ ర్త
 తౌనయబహుశముఖులు బహుతనువులును
 బహుపాదులునిట్టులబహుముఖులు॥

391

క॥ బహుకర్ణులు బహువర్ణులు
బహుబాహులు బహుపదులును బహురూపధరుల్
బహుజిహ్వాలునై నవ హా
మహులంగని మానసోద్యమానసయగచక్ష॥ 392

చ॥ ఆతులనిజాకృతికౌలుచు నాత్మపతింగనిమ్రొక్కివేడ్కన
న్నుతులొనరించినంహృతమనోబపతావక భృత్యకోటిస
న్మతికివిక్తిర్ణ మానస సమానసలీనశరీరులైరి త
త్ప్రతిభకుమెగ్గువచ్చెహర తద్గణకోటికి పెందుపొందుగద॥ 393

ఉ॥ పెట్టెదనంచుభూతగణ బృందముముందర బెట్టిజెప్పితా
నెట్టననింటికేగి ధరణీద్రజయత్నమునఁమహాసభో
హట్టతలంబుసంసరుధి కాతలదత్వము లందుబందిరుల్
పుట్టగజేసియబ్జభవభూరితరాండ చయంబభాండముల్॥ 394

క॥ కావించి వివిధబక్వా
న్నావలి నిండంగజేసి యమరద్రుమసం
భావితపల వల్లవములు
దావులు దొలకింపగాధ రస్థలిదాల్చెద॥ 395

క॥ మృతదధి దుగ్ధాహారర
సప్రతతీ మృతక్షీరదధిరసాలరసంబా
తతులనిడి సదులముంచెద
సతివాసన గట్టిరసరసాయన చయము॥ 396

వ॥ మరియు చింతామణిమయా భిత్తంతరంబుల సనంతపదార్థముల
నూనంబులుగానిర్మించి నిలిపి సురభిసురతరు బహూసహస్రజన సస్త్రాస
భూత నిజకటాక్షవీక్షణ విక్షేపమాత్రంబున విచిత్రతరవస్తు సంఘంబుల
సంఖ్యలుగా నుపాదించుచుండె నా సమయంబున॥ 397

- ఉ॥ ప్రమథగణాధిపుల్ ప్రమథ బాలకునొక్కని బిల్చియంబగే
హమునకునేగియోగిరములొటయు గామియుజాచిరమ్మనా।
హమనగజాత్మజాంతికమహీస్థలికిఁ జనిబాలకుండుస్వా
గమననిమిత్తముఁదెలుప గౌరిగణంబుల దోడిదెమ్మనెఁ॥ 398
- ఉ॥ పోకులబోవుచుఁవరపు బోయెద నాకొని పోవజాలనా
మీకలదాయొకింత తనయాకలిదీరగ నన్నమన్ననా।
తోకశరణ్యబాలుఁవి లోలుశివార్చన సేయజేసికూ
రాదులునోగిరమ్ములు జయావిజయాదులు దానుబెట్టగఁ॥ 399
- చ॥ సరసరలింగపూజనము సల్పిపదార్థ చయంబునోదనో
త్కరముగలింగమూర్తికవదానముతోడ సమర్పణంబుజే
సిరుచిరభక్త్యభోజ్యములు చిత్రవిధంబునకళ్లుమేరుభూ
ధరములయంతలంతలుగదప్పగయుండగజేసిమింగగఁ॥ 400
- చ॥ సకలపురాతనావళికి జాలగజేసినయంతవట్టు
నట్లొకశిశువారగించుటనగోదృవనివ్వెరగందిప్రాణనా।
యకుకడ కేగిసిగణమహాత్యమునీవ యెరుంగుదంచునూ
రికెతలవాల్చియున్న మకరధ్వజమర్దనుడల్లనవ్వుచున్॥ 401
- ఉ॥ చిట్టిగణంబుగౌరవవిశేషమునీకువిచిత్రమయ్యెనా
యట్టిడికై నమామకగణాశిమహాత్మ్యమెరుంగబోలద।
ట్టిటనలేక వేదములు నెంతయభీతినుతించుండగా
దట్టమమేయమక్షరమమత్యర్యమపారముపాయశూన్యముఁ॥ 402
- క॥ ఆతతగతి శృతులునసం
ఖ్యాతసహస్రాణీయనగ నాప్రమదులనే
రీతినుతింపగవచ్చున
ధాతనమతిదన్ను బోలదడయగమణియుఁ॥ 403

ఉ॥ అజరులజేయు లక్షరులు యాడ్యులమౌడ్యులచెంచలాత్మకుల్
 త్రిజగదభీష్టదుల్ పితులు దివ్యులు సేవ్యులు భవ్యులవ్యయుల్ ।
 ద్విజులణిమాదిసంయుతులువేద్యవిదుల్ నిరవద్యులు త్తముల్
 గజగజసింహులప్రతిమకాయులు శూరులుపీరులెల్లెడన్ ॥ 404

ఉ॥ లింగశరీరసంభవులులింగమయాంగులు లింగసన్నతుల్
 లింగసమాశ్రితాత్మకులు లింగగతాసులులింగవర్తసుల్ ।
 లింగమహానుభావులును లింగసమర్థులు లింగాశాసనుల్
 లింగగభీరమానసులు లింగపిన్నోదులు లింగసంగులున్ ॥ 405

క॥ లింగావదానయుక్తులు
 లింగాత్మసుభై కసంఖ్యలింగవ్రతులున్
 లింగాభిమానరూపులు
 లింగవిహితచేతనులును లింగప్రియులున్ ॥ 406

క॥ సర్వశుభోదయయుక్తులు
 సర్వాధిపతుల్ సమస్తసంపత్సార్థుల్ ।
 సర్వజగత్కారణములు
 పార్వతీ నేనగవేరెప్రమదులునువేరే ॥ 407

క॥ మత్స్కాయము తత్కాయము
 తత్కాయమునాదునిత్య తసువద్రజినీ ।
 హృత్కమలంబునగనిత
 త్సత్కారముసేయుమెపుడు సంభ్రమంబంగిన్ ॥ 408

ఉ॥ ఈగణకోటియందొకని యిచ్చనుబద్ధ భవాచండభాండముల్
 వేగమపుట్టునిల్చుజెడు విష్ణువిరించి బురందరాదులున్ ।
 జాగులబెట్టుచుండుదురు సంపదనౌప్పజనింపజేతలె
 క్కాగజయాననాగవిని గొరినవిస్మయ యౌచునుండెనన్ ॥ 409

బసవేశ్వరుడు సంగమేశ్వరులగు నల్లమ ప్రభును స్తుతించుట

క॥ ఏనాసీకునుభోజన
మానందముబుట్టబెట్ట నెంతటివాడ౯।
ధీనిధిసతతోదితలిం
గానుభవప్రభువయభవ యగణితమహిమా॥ 410

క॥ భావాతిగోచరులన
ద్భావోపేతాంతరంగ భవభయభంగా।
కేవలము క్తిదసంగయ
దేవశరణుశరణు దేవదేవస్తుత్యా 411

క॥ అని బసవడు వినుతింపగ
వినిప్రభువానంద మొందివిపులకృపావా।
ర్థినిమగ్నుజేసిస్వర్గా
వనిరుహమణులతనియింట పరువుశ్లగుట౯॥ 412

గీ॥ వరములియబోవకడవ గావగచితనదు
సత్ప్రసాదంబుకృపజేసిసంతంబు
వలయునన్నట్టివస్తువుల్ దలచుమాత్ర
వచ్చిముందట నిలువంగ వరములొసగె॥ 413

చ॥ పలికినమాటపాటియయిపాటిలబట్టినమన్ను బంగరై
వెలుగగముట్టిన౯ బయల వేగమయాకృతిదాల్పజెయ్యవే।
నిలుకడగాగమార్కొనిన నీలగళు౯ గెలువంగజంగమా
యలసడికొర్లలైంగిక మహాక్షయసంపద లిచ్చుమచ్చిక౯। 414

మ॥ పరమతత్వవిచారణాభిదనుధా పాదోధిలోదేల్చిదు
ష్కరమాయామదమోహమత్సరతమః కాండంబుఖండించిభం॥
గురదేహేంద్రియ ముఖ్యవై రిజయము౯ గోప్యంబుగాజెప్పిత
స్మరతత్వాత్మకుగాగదెల్చియుక్తియా పారీణజేసె౯వెస౯॥ 415

ఉ॥ అంతటమీదలింగమును బ్రాహ్మమునై కళ్యము బోందునందుపే
దాంతరహస్యహాస్యముల నాబసవన్నకు దెల్పినంతతా
భ్యంతర యోగలక్షణములన్నియు జెప్పియకాలకాలని
జాగ్రంతిసదల్చియంతరము దాహ్మములింగ మయంబుకాదనుట॥ 416

క॥ ఘనతత్వాంబుధిలోదన
మనసున దరిగొండవైచి మర్తింపగసం
దనుదయ మొందినశివత
త్వనిగూఢామృతము పొడమువలె నెఱుగింపట॥ 417

గీ॥ వుప్పుముడియనీరు నుంచినవిధమున
గప్పురముననగ్ని గప్పిసట్లు
వనధిలోసబడిన వడిగండ్లవానచం
దమునబసవడుండెదానులేక॥ 418

క॥ ప్రభువుచరిత్రము భక్తుల
సభలఁ జదివిననువిన్నవద్యక్షిణీయ
శ్శుభమును లింగాంగశుభా
నుభవంబులు నిందునందునుంజేకూరుట॥ 419

దొంగలు వంగకాయలు లింగాలుగట్టుకొనినచ్చుట

సీ॥ వెండియునొకనాడు దండనాధుడు బంగమారాధనము సేయునవసరమున
దొంగలువచ్చిరా వంగనూపించియ లింగులాతనిమందిరాంగణంబు
ద్రొక్కరామినెఱింగి గ్రక్కునకోక కొంగులుచించి నట్టియాగుడ్డలందు
వంగకాయలుజాట్టి వలనుగాధరియించి లింగసన్నిహితులలీలజొచ్చి॥ 420

గీ॥ బసవనామాత్యుఁగనిభయభాగ్రింతినొంద
నతడుగన్నుల నవ్వెమీకలుకలేల
లింగవంతులుగానియ లింగులకును
శూలిభక్తులయిండ్లెల జొరగవచ్చు॥ 421

వ॥ కావున మీరందరు శివభక్తులు యింక నొండుశంకలుచక్కి గ్రక్కున
 గూర్చుండి శివార్చనలుదీర్చుకొనందనిన నుల్లంబులు యుల్లననొండొ
 రుల్ మొగంబులు బెగడిచూచుకొనుచు పందినిబట్ట జనుదెంచి పందికి
 చిక్కుట వెరపింపంబోయి వెరచినవిధంబయ్యెగదా మనపాలిటిదై వంబు
 యీబాడిగడిపెనేని బ్రతుకుటలేకున్న చచ్చుటగాని మగుడిత్రోవగాన
 మని కృతనిశ్చయలై కూర్చుండి॥ 422

చ॥ సరసరలింగసమ్మతుల చాటునఁతులు సాగసాచికం
 దరముననున్న గ్రంధులు పదంపడి వీడిచిచూడనప్పు
 డచ్చెరువుగలింగమూర్తులయి చెన్నువహించెను వంగకాయలి
 ద్దరబసవన్న భావ సముదగ్రమహత్వము జెప్పనేటికి॥ 423

కుంచము శివాలయంబగుట

ఉ॥ అట్టిదెగాదెమున్ను వ్యవహారముబోయిన చోట లింగము
 న్నట్టిశివాలయంబుగన వల్బకయుండుట దోటివ ర్తకుల్
 శెట్టిమహేశుజూడక భుజింపగపచ్చునె యంచుగుత్సితుల్
 గుట్టుగకుంచమున్నిలిపి గొబ్బుననందరు సంభ్రమంబున॥ 424

గీ॥ కొండగోగుదెచ్చి కుంచంబుబూజించి
 కాలకంఠునిగుడి గంటిమనుచు
 దోడిపెరికెనట్లు దోట్కొనిపోయిచూ
 పంగభక్తుడలరిత క్రియు క్రి॥ 425

క॥ జోహారువెట్టివలగాని
 జేహరియువీటికలరి ప్రీతిగుడుచుడు॥
 హిహమామల్లనస
 మ్మోహంబునకుంచము నకుమొక్కి భుజించె॥ 426

ఉ॥ కుంచముగొంచురండతని గొల్చిఁజుజించెనుగింజగిట్టలు
మంచిగ గొల్చుకుందమది మల్లనయాకలి యక్కరల్ వెస
దృఢగజాలు దైవమని తోడివణిక్కులు లింగమూర్తిదూ
షించినగంగ వీనులను జేతులుజేర్చి సభర్చనోక్తుల॥ 427

క॥ చాకుక్కలారాసాజాత్
శ్రీకంతుని లింగమూర్తి జడనాడగజ
న్నేకుంచంబని నమ్మికగా
కన్నన్నిటు రండుకండ్రు గాక మహేశు॥ 428

క॥ అనితోడియటుగునందరి
గొనిపోవగగాననయ్యెగుడిశిఖరంబు
మనగోపురసాలంబును
మునునిల్చిసకుంచమభవుమూర్తివహించెన్॥ 429

గీ॥ నందిముందరనున్నట్టి నాగహారు
గాంచిదూషకులౌదలల్ వాల్చిచనిరి
యమ్మ హేశుండుబల్లేశుడనగవెలసె
నతడుబల్లేశు మల్లయ్య యనగవెలసె॥ 430

భక్తులు యీశ్వరుని ప్రభావములు చూపుట

సీ॥ వెండియుగోట కోటండనుసౌకగొల్లమేక పెంటికయతామృదుడుదనకు
ననుచుబాలన్నియునందుపైబిడుకంగగని తండ్రికోపించికాలదన్న
హరుదన్నదెట్లని యతదల్లిగొడ్డంట నడచినదలద్రెళ్ళిపుడమిగూల
జనివుండరీకమస్తకముద్రించినయట్టులిందిట్లుగొట్టుండ్రునందతనికి॥ 431

గీ॥ వరుసగైలాసహర్యకవాటకోటి
ప్రక్కలైకూలె నాకుతారమ్మలెదుర
విఘటపనాటుకిలయోవితయనగ
మున్ను పెంటికశివలింగమూర్తిగాదె॥ 432

ఉ॥ బాపుతిబ్రహ్మధీరు వరచావసఙ్గోన్నలరాశిలింగమై
 యీవిపులందలర్చరె మహేశ్వరుభక్తులభావమీకజ
 న్మావసదంబుగాదె బసవన్నమహోన్నతభక్తియుక్తిస
 ద్భావనతస్కరుల్గిరిశుభక్తులునౌట విచిత్రమైతరి॥ 433

క॥ కపటశతంబులనైనం
 గపర్థిలాంచసముపూనగామస్మసజ
 త్కృపనగుమోక్షముశాత్యే
 నవరీహానేనయసవి సంగనువలదే॥ 434

క॥ అచ్చెరువచ్చెరువసగా
 మ్రుచ్చులనచ్చులుగజేసి ముదమారంబ
 ర్దోశ్చయమువెసవారల
 కిచ్చియనిపెముజ్జగంబు తెరుగన్సరగన్॥ 435

జ్ఞోన్నలరాశి ముత్యములగుట

ఉ॥ జంగమలింగమొక్కదివసంబుననాబసవన్నయర్థిన
 భ్యంగమునాచరించు సమయంబునసచ్చటికేగి కాంచిమా
 లింగముముంగలన్దినములెక్కకుముక్కునముత్రియంపుము
 గ్గుందగబెట్టనేమము దదర్థమునీకడ కేగుదెంచితిన్॥ 436

క॥ పదిపుట్టులముత్రియములు
 గదలకనిమ్మన్ననట్లు కానిమ్మనుచున్॥
 సదమలలింగపసాయిత
 ముదమునజేబట్టి దృష్టిముంగలివరపన్॥ 437

గీ॥ కట్టెదుటరాశివోసినయట్టిజ్ఞోన్న
 లన్నియును ముత్రియములైన నల్లనగుచు
 నిట్లుపదిపుట్టులనుసంఖ్యయేలమీరు
 వలసినన్నియు గొంచుపొమ్మలఘుచరితా॥ 438

- క॥ అనిబసవడువిజ్ఞాపన
మొనరించినజంగమయ్యయునుహర్షమునం
దనవలసి నన్ని పెరికెల
గొనిచనియెను మందిరమునకుఁ వెసమఱియు॥

439

మొరటద వంకయ్యగారి కథ

- క॥ మొరటదవంకయ్య యనియెడు
హరుభక్తునిగడకుజంగమయ్యయొకండు
ద్వరగతినడు రేయరుదే
రచించియదార్హ పూజరాజద్భక్తి॥

440

- గీ॥ అతనిచేబూజగై కొనియయ్యగారు
వంకదేవయ్య వినుముమావ్రతము దినము
నొక మొదవుబాలుబిల్వపత్రియులేక
లైంగికావసరంబు చెల్లవటుగాన॥

441

- క॥ అరుదెంచి నాదనీమం
ందిరంమందైననుమదయ దేహార్చనకు
దొరకునొ వస్తువనీ వే
దొరకింపమినీకుమేము దొరకముబవవ॥

442

- క॥ అనిహరభక్తుండయ్య
రనువేరొరునడుగనేను గ్రామాంతరమే
గనుగొన జాలింకనునె
ట్లనియూహాపోహజేయు సవసరమందు॥

443

- గీ॥ శంకలెల్లనుడిగి వంకయ్య చమయింట
గొడ్డునందు పట్టి కొరటయందు
బాలుబత్తిరియును బడయుదుససిభక్త
గణముదలచి కుండ గడిగితెచ్చి॥

444

ఉ॥ దోహనమాచరింప నవదుగ్ధముదోరపు ధారలై స్తన
 ప్సాహముసందుడిగక్గని యూర్జితమద్దుటి గుర్చబత్రము॥
 త్సాహముతోడగోసి పురసంహరుబతున కీచైభక్తుడు॥
 స్నేహితభంగిలింగమును సేవలదేల్పెజగద్ధితంబుగ॥ 445

ఉ॥ చెప్పికొనంగవృద్ధతతి చేతనువిందుము గానియన్నినీ
 చొప్పునదృష్టిమాత్రమున జొన్నలువన్నెకునెక్కు ముత్యముల్,
 గుప్పలుగాగజేసినయ కుంతితభక్తుల గానమిద్దర॥
 నిప్పరినిట్లుజేసె బసవేశుడు యీశుడుగాడెచూడగ॥ 446

| సంగమేశుండు మాయవేషంబున బసవేశ్వరులను |
 | మూడవగన్ను వేడుట |

సీ॥ అనిభక్తమండలి హర్షించికొనియాడ నట్టులబసవండు నభవభక్త
 సమితి కోరినయట్లు సమకూర్చగాజూచి సంగమేశుండు బసవనమంత్రి,
 వేదంగమదితోన వేడుకబుట్టుడు జంగమభక్తి బొసంగదాల్చి
 కడువేగమునవచ్చి పొడగనిమూడవ కన్నువలయునిమ్ము గగలకన్య॥ 447

గీ॥ సరసనాయత లింగవసాయతంబు
 హస్తమునబట్టియెరుగుదు నయ్యనీడు,
 మాయలనుచును ముకురంబు దాయబట్టి
 చూడుమున్నవి కన్నులు శూలిమూడు॥ 448

క॥ అననయ్యభవుండద్దము
 గనుగొని సలికాక్షమందు గానగనపుడు॥
 దనుదానె సిగ్గుపడిపో
 యినిరాకృతి యగుచుబసప డిట్టనిపలికె॥ 449

గీ॥ ఓడకోడకు నిల్వమో రోరిసంగ
 గటకటాయిట్టి వందలు గలరెయందు,
 యెరగవేనన్న సత్య మహేశులిండ్ల
 బిరుదుమాకిది నడుగ నిన్నోరులభంగి॥ 450

సీ॥ తవనిధినినువేడ దానయ్యయనువున సిరియాలుగతిసుతు జీరనొల్ల
కసకవృష్టినడగ కరికాలుచందాన నడపింపబడిననుల్ నంబియట్ల
గుండయ్యగతిగోర మిండప్రాయంబేను స్వర్గాపవర్గాదిసౌఖ్యమొల్ల
భూతేకుభక్తులు భుజియించిడించిన యాప్రసాదముగలదారగింప॥ 451

గీ॥ నట్టిసంపదగలగంగ నంతకన్న
నధికసంపదగలదె నిన్నడిగికొనగ
నీవుసుఖివౌటమీభక్త నివహమెపుడు
మానకభవన్నియోగముల్ బూనెగాదె॥అదియట్లన్నను॥ 452

సీ॥ అఖిలభక్తాత్మనీ కభిషేక మొనరించు నతడుమాకోటకోటయ్యగారు
కరకంఠమీమాల కరిపుష్పదంతాఘ్నుడరిదివూజారికన్నప్పదేవు
డిద్దెగట్టెడిదిమా యిందిరేకవ్యయు సమిసంచిదివ్వెలమర్చువాడు
మృడనీకుభూతి పెట్టెడువాడొడయపల్లడభవసర్వేశయమరవంద్య॥ 453

గీ॥ మలయజంబేణుమూర్తినీకలదువాడు
ఘనుడుమాయోహిళయ్యనీఘంటువాడు
ఆరతులవాడువరదసోమప్పగారు
లీలవంటకట్టెలవాడుమౌళిగయ్యా॥ 454

గీ॥ శూలివడినీకునీవాడుచోళవిభుడు
వెండియడబాలమాచిరుతొండంబి
స్వామిశాసనమునది మాసంగళవ్వ
వల్లెమిడువాడుకరికాల పార్థివుండు॥ 455

క॥ పరమేశ్వరమాహోన్నయ్య
గరమరుదుగ నెంచగరిగె కావడివాడో
గిరములవరినసలతడు
స్థిరమతి చెన్నయ్యయమల దేహుడుమీకు॥ 456

సీ॥ ఆరగింపగబెట్టు నదివీరచోడవ్యయడవంబుగాడు రేచయ్యగారు
 పేరుబడ్డప్రసాది బిబ్బబాచయ్య వై ద్యుండుమీకును నమిత్రాండిగారు।
 జియ్యమాకళ్ళిదే వయ్యమీవెట్టిడు శర్వపురోహితుల్ సామవేది।
 గురుడమీపౌరాణీకుడు మాయిభట్టు మీహాస్యకరుడు కళియంబగారు॥

457

గీ॥ ప్రభువవాగీశ నయనారు పాఠకుండు
 వెండికవిరాజు శ్రీపతి బండితయ్య।
 బండితుడు మల్లికార్జునపండితయ్య
 మరియు మీవేణు వాడుమా మాదిరాజు॥

458

క॥ హరమీనాదజ్ఞుడుక
 క్కరరదేవుడుగేసి రాజుగరణముదండే।
 శ్వరుడు జగదేవుడుగణే
 శ్వరుడుప్రదానుండు ప్రభుడసత్ప్రభుడభవా॥

459

క॥ ఇరవంతుడుగజసాహిణి
 నెరిజేరమయయశ్వ సాహిణియుజోడవిభుం।
 దరలేనియోగి మరియు
 ల్మరునేకాంతంబువాడు మారామయయు॥

460

సీ॥ గురుడబల్లహుడుమీ కుంటెనసఖినంటి శంకరదాసిబట్టంకకాడు
 దొరయనేణాది నాదుడు వెంకమంచయ్యసుంకిడు బంకేళు బంకవిభుడు।
 సురియచోడయ్య మీసురియవట్టెడునా తడిలగులచ్చి రియారుహేశగిండు
 మదనారిమాబెద్ద మహాదేవిమీదాచి మారుద్రబళపతిమంత్రవాది॥

461

గీ॥ యభవమీసువిధానకళ్ళయ్యగారు
 స్వామిశివరాత్రిసంకయ్యజాలవాడు।
 చెలిమికాడు భోగయ్యదాసిండుదాస
 మయ్యమీటచ్చు మాకిన్నరన్నగారు॥

462

గీ॥ మరియుమడివాలు మాచయ్య మడివాలుమాదవిభుడు
నాధదివిటీడు కడమన నంబికోట
వెల్లనిడువాడుగోడలమల్లవిభుడు
దండికుమ్మరికుమ్మరగుండవిభుడు॥ 463

గీ॥ దేవమీవేటరాశు మా తెలుగుజ్జొమ్మ
ఘనుడుమహిళ హాళబ్రహ్మయ్యగమ్మరీడు
దండికిలారి చండేశ్వరుండుమీకు
గురుదబల్లేశుమల్లయ్యకొట్టుకర్త॥ 464

క॥ కొట్టరు కరణముమీకు
గోట్టరుబాచయ్యగారు గోవులబిడుకు
నెట్టనమొరటద వంకయ
ఘట్టిగగొడగూచిపాలు గాచునీకు॥ 465

వ॥ ఇట్లు సకలనియోగంబులవారును మీరలై యుండ నాకు నేగొరంతయు
లేదు నీదుమనంబున కెయ్యదియుం బ్రియంబైయుండు దానినిచ్చెదన
డుగు మీయర్థంబు యదార్థంబుబొందిన డెండంబు దల్లడిలిన బ్రకృతి
పల్లడిలినని య్యాననీబ్రమదులానయని యనేక ప్రకారంబుల బసవండ
సమవిలోచనుంగొసరికొసరి భక్తిపరవశుండై పలికె వెండియు॥ 466

సీ॥ కాలకూటము కుత్తుకకురాకయటమున్న రాకాశిపల్లెలు వోకమొదల
గోరీవివాహంబు గానికాలంబున బ్రహ్మాండములుగాన బడనినాడు
యిరునాల్గుమూర్తులు యలమిదాల్చకతొల్లి హరివిధుల్ వుట్టని యట్టియద
సత్యాదిగుణముల జన్మించుటకునాది బుద్ధ్యాదిసృష్టికి పూర్వమునను॥ 467

గీ॥ యెన్ని చూడంగ భర్తవీవేనుబంట
కళవళించిసబోనియ్య కాలకంత
యనుచుహరుతోడ మావంకమాచరించి
విజయమొందెనుబసవయ్య విశ్వమెరుగ॥ 468

—బిజ్జలరాజుకు బసవేశ్వరులు యీశ్వర—

— ప్రబావంబుఁజూపుట, —

ఉ॥ వెండియునొక్క నాడుప్పధివీవరకొల్వన దండనాయకుం
డుండుచునిర్నిమిత్తమున నోడకుమోడకు మంచునేలపై
గుండువడంగబట్టుగతి గొబ్బునజేతులు జూపజూచిభూ
మండలభర్తనవ్వి యసమంజసవాక్కుల నప్పడిట్లను॥

469

క॥ గోరంత బూదిబూసిన
బోరునగొండంతవెట్టివొడముననెడివా
చారంభము నిజమయ్యెను
ధారుణీనీయందు బసవ దందాదీశ॥

470

క॥ తలకెక్కిన భక్తిరసము
నిలవంగానీకయిట్లునిన్నే చెనునీ
కొలువెల్ల జూచినగజే
తులురిత్తకురి తసాపుదురెయెవ్వారు॥

471

క॥ జగదీశు డిట్టుపలుకగ
నగుచు॥బసవండు నిజగుణస్తుతిదోషం
బగుననియూరక యుండిన
నగుసభయనిపలికెనిట్లు నరపతితోడ॥

472

క॥ త్రిపురాంతకేశు గుడితూ
రుపునారామడిను బురవిరోధికినెలవై
కపిలేశ్వరమని వెలయుం
దవసియొకండమ్మ హేశునకుసద్భక్తి॥

473

గీ॥ పుడమివెలయు నన్నూరుపుట్లపాల
మజ్జనంచార్పగాలువమాట్కిపాలు
వీదులెల్లంగపారంగవిపులభంగి
నంఘ్రిసంఘర్షమునబంక మయ్యెనధిపా॥

474

చ॥ ఆనంగరంబులోమధితమమ్ము చుకాళవబోయనోయనం
గానుతికెక్కుగొల్లసతీకాలుధరాతలిజీరువారగా
నానెరిపేరుగ్రుచ్చిబసవాయననీచెయిసాచియిప్త
మ్మానినినెత్తిపెకడవమానుగబట్టితిగూలకుండగన్॥

475

గీ॥ అనుచుగొల్లెతరూపంబునాస్థలంబు
బసవరాజయ్యచేవినిబల్లహుండు
పిలిచితెప్పించియడుగనాభీరనారి
నెప్పెబసవయ్యదనతోడజెప్పినట్లు॥

476

గీ॥ జెప్పియంతటబోకయాచెలువతనదు
కాలిరొంపియుజేతిపంకంబుజూపి
యీతనిమహత్వమునకిదియేంతపెద్ద
యేరుగవేశంభుభక్తులయిద్దభక్తి॥

477

క॥ నరవరమున్నరువదిము
గ్గురిలోమునుపెన్నదగినగుణనిధిధరణీం
దిరుచిత్తంబులుదనగా
బరగుంగరకంతుభక్తిపరతంత్రుండై॥

478

ఆ॥ అతడువానకాంమునలదొక్కదినమున
పుష్పపత్రములకుబోయికోసి
కొనుచువచ్చుచునుండివననిధితటమున
కాలుజారనేలగూలబోయి॥

479

ర॥ విరులొలుకకుండబువ్వుల
కరడిగబదిలముగబట్టికడువేగమునన్
స్థిరచిత్తంబుననాధా
శరణంబనుమాత్రభక్తశంభుడువుట్టెన్॥

480

వ॥ అవ్విధంబున బసవేశ్వరుండడునుతోనం బడకుండ నన్నుంబట్టెనని
సభానదుల సమక్షంబున నా ష్మాధ్యక్షునకెరుగించి యింతియకాదు
వినుమని యుదంచితవాక్యంబుల నిట్టనియె॥ 481

సిద్ధరామకృతియను భక్తుని ప్రభావము

క॥ ఒకదినమున నేసొన్నలి
గకుళోయితినచటిభ క్తగణమెల్లనుభా
క్తికగోష్ఠినుండనచటికి
ధృతినప్పుడుసిద్ధరామకృతియేతెంచె॥ 482

క॥ వీతెంచినగనిసంతో
షాతిశయంబులను భక్తులత్యుద్ధతులై
వీతెంచియీసనముపై
నాతనిగూర్చుండ జేసిప్రాంజలులగుచు॥ 483

గీ॥ పలికిరిట్లనియతనితోభక్తులెల్ల
విన్నపంబవధారువివేకసార
శుద్ధకరమూర్తిలోకప్రసిద్ధకీర్తి
శుద్ధసద్గుణగణధామసిద్ధరామా॥ 484

సీ॥ అభినవశ్రీగిరియనుపురినిర్మించిశ్రీమల్లికార్జునస్వామిదెచ్చి
యందుప్రతిష్ఠించియభిలతీర్థంబులుమూర్తివంతంబులై మొలవజేసి
దివ్యకాంతారముల్ దేజరిల్లగజేసిసంయమిండులలోనబరిగినాపు
నేయించినాడవుక్షితిమీదనన్నపానంబులుముట్టవెన్నండుమరియు॥ 485

గీ॥ సహజమకుటంబునశినలోచనమునమర
నొడివినీడయునడచినయడుగుగాన
రాకయుండంగ దిరుగుడులోకములను
నీదుయోగమహత్వంబునెగడబొగడ॥ 486

ఉ॥ ఇంతియకాదుమీరు పరమేశ్వరుని తత్వము బూజసేసి పూ
జాంతమునందు యోగికమహత్వము సంబ్రమదేంద్రలోకము
ర్యంబుల కేగితాత్వికమహానుభవంబుధిదేలియాత్మలో
సంతసమందుచుండి గిశశాస్తలికిఁ జనుదెంతురెప్పుడు॥ 487

ఉ॥ కావునమిమ్ము నొండడుగగావలసె బసవేశ్వరుండు భ
క్తావళిగోష్ఠియుండగలడందుదొలంగకయుండు సంద్రుదే
వావిదుమాళిపాఠషడ వర్గములో పలసున్నవాడొ
లేడో వెసనాసతిమ్మునపుడు దావివియిట్లను సిద్ధరాముడు॥ 488

ఉ॥ నేడుమహేశుకొల్వునకు నేజనియామసుడందులేడాయు
న్నాడోయెరింగివేమరలినవ్యగతిఁ జనుదెంచియంతయుఁ
బోడిమిజెప్పవాడనిదెబోయెదనంచును విన్నవించియ
వ్వేడిమిగన్నుదమ్మిగలవేలుపురాయని గేహాసీమకు॥ 489

వ॥ ఇట్లు సిద్ధరాముండు శుద్ధస్పటిక సభాసదసంబునుం బ్రమథనివాసం
బును భక్తి నిజరసంబున కైలాసంబునకుంజని తదగ్రంబున బ్రాగ్భా
గభర్తమణినిర్మితంబైన హర్మ్యంతరంబున దేదీవ్యమాసంబగు సీంహా
సనంబుపై సునాసీనుండైయుండ ఖండశశిమండనుం గనుంగొననప్పు
డప్పురశాసనునిండుగొలుపు గన్నులపండువై యుండె నదియెట్టులనిన॥ 490

సీ॥ అటకాలబద్ధక్షయాంతరజ్యోతులు నిజగణప్రియయాహ్వానిలర్చుదు
లీశానశర్వ సర్వేశభర్తనిభవప్రకాశ గౌరీశనురేశచన్ద్రు
వామదేవభవోద్భవ బ్రహ్మాండధరోగదాతృ హుతాశవిదాత్పశిపులు
లలిమహాతేజ త్కలాలాంకదంష్ట్రులు సప్తసహస్ర దినాకధరులు॥ 491

గీ వితరణార్చిష్మదునివృత్తిగ్రహింగ
శాక్షకర్తృనిధిక్షణి మాభిధాన
విషధరానంత సూక్ష్మాఖ్య వృషభగమన
రత్నధరబ్రతు హత్పుహర ప్రభృతలు॥ 492

సీ॥ క్షేమీశహరివిధి స్వామిసౌమ్యాక్షులు పరిభయానకహాలా హాలవిరూపు
లవ్యయవజ్రదంతాత్మంతశీఘ్రులు వటరుద్రసహవేశ వజ్రధరులు।
శంభుసంయోక్త బంచశిఖవియోక్తులు గుహరౌద్రబాధక గోపవాహు
లతులమాతంగరోహిత సాధ్యసహనేశ కాపాలధరసు రంగప్రభృతులు॥
494

గీ॥ చండచండిశ విశ్వేశ శాశ్వతోర్ధ్వ
కేశనాకేశరుద్ర విద్యేశయక్ష।
పణావిచక్షులు మొదలైన ప్రమధవరులు
శంభుచిహ్న సమేతులైన సరగగౌలువ॥ 495

క॥ శ్రీనంది నందినాథమ
హానంద వృషేంద్రగోము భాశ్వాదిముఖుల్।
సానంద దండపాణి
శానులు రుండాభరణులు శైలాభరణుల్॥ 496

క॥ సర్వసుభద్రక దర్శక
సర్వజ్ఞ సమస్తలోకచయసంహృతికృ।
త్సర్వాత్మపీరపీరక
శర్వధవళ లోచనత్రి జటదూర్జతులు॥ 497

క॥ దారుకరేణుక లోకజ
యారభటులు నిత్యనిష్క్ర లాంగనిజబలుల్।
భూరిబల నీలనిశ్యం
కారూఢా భిఖ్యులును మహాకాళగళుల్॥ 498

సీ॥ ఉగ్రరూపులును శాంతోగ్రస్వరూపులు విశ్వరూపాఢ్యులు విగతరూపు
లిభముఖజమనుజ కపింద్రశరభముఖుల్ ద్విముఖచతుర్ముఖ త్రిముఖ
ముఖులు।

విముఖషడాష్ట పంచముఖులుసవముఖా నేకసహస్ర సంఖ్యాకముఖులు
వికటాక్షవిమలాక్షవిషధరస్మరహరుల్ మృత్యుహరద్వితదై త్యహరులు॥

గీ॥ గరటినైంధవ శార్థూల కర్ణవిజయ
కర్ణఘంటాకరణ వరకర్ణవిమల
కర్ణలాదిగా గలయాది గలవరేణ్యు
లంగజారాతి కొలువున నలరుచుండ॥ 500

చ॥ సనకసనందనాది బహుసంయమి సంతతియొక్కచక్కిదై
త్యనివహమొక్కయిక్క నమృతాశన జూటము లొక్కచోటసి
ద్ధనికరసాధ్యయాధమును ద్వాదశభానులు యక్షరాక్షసా
దినిఖిలవర్గముందగిస దిక్కు లుమిక్కిలి భక్తిగొల్వగన్॥ 501

క॥ ఏకాదశాష్టసవసం
ఖ్యాకశ్రీరుద్ర వసుదలాంబుజ గర్భుల్
నాకవశిఖి యమదైత్తపి
నాకివరుణ మాతలీశ సరవాహనులు॥ 502

క॥ తమతమవాహనములపై
నమరంగానరుగుదెంచి యయ్యెదెసలన్
సమధిక సద్భక్తిరసా
క్రమసంబున నొకరినొకరు గదిసియుగొల్వగన్॥ 503

సీ॥ వువమస్య వామదేవపవిత్రపాణులు కపిలరణ్యయగ స్త్రోతొత్సమునులు
శ్వేతదధీనివశిష్టశాసకులును గౌతమివాస్యవ సూతముఖులు
మాలదవ్యసుబల మార్కండేయపులహులు శాండిల్యవత్స కుత్సప్రభృలు
బాదరాయణభృగు బకదాల్బ్యపర్వతుల్ శాకల్యమౌద్గల్యశ క్రిమతులు॥ 504

గీ॥ బార్గవాంగిరసోరువి భండరాని
లాదమైత్రేయ మంకణ చ్యవసగర్గ
బల్లకిశిలాదసౌవర్ణప్రబలనార
దాత్రిమైత్రావరుణపుణస్త్యాదిమునులు 505

క॥ వెండియుజతుకర్ణుండుమ్మ
 డుండు సుమంతమునికస్యపుండునుపౌల
 స్త్యుండునుజై మినిధూర్వా
 సుండుగ్రతువుమందపాలసుడుగణ్వుండు॥ 506

గీ॥ వీరలాదియైనవేదవేత్తమమునుల్
 వేదఘోషణములవినుతిజేయ
 గరుడసిద్ధసాధ్యగంధర్వయక్షులు
 గానమునకువేళగాచియుండ॥ 507

క॥ తుంబురునారదముఖ్యులు
 చుంబితగానములనేర్పుజూపగనంబా
 బింబోష్ఠిసహితుండై
 యంబాపతిదౌడ్డకొలుపునందుండిగ॥ 508

ఉ॥ మచ్చికసిద్ధరామయమిమాన్యుడవారితసత్ప్రచారుడై
 యచ్చటికేగియయ్యభవునర్థిగనుంగొనిభక్తియుక్తిమై
 మెచ్చుజనింపయ్యెయ్యనసమీపగతుండయిగేలుమోడుచు॥
 వచ్చితివినిన్నపంబునకునాకడక॥గొనివిన్ముసన్మతి॥ 509

ఉ॥ నావినిసిద్ధరామునిపినాకిగనుంగొనిజెప్పుమన్నదే
 వావసుధాస్తలింగలభవత్పదభక్తులుమీదుసన్నిధిం
 బావనుడై నశ్రీబసవమంత్రిశిఖామణి యున్నవాదొలే
 డోవెసగాంచిరమ్మనపుడుంజనుదెంచితి నానతిమ్మన॥ 510

క॥ ఆలోకంబసనేటికి
 యీలోకంబనగనేలయేలోకముల॥
 మాలోమాప్రమదులలో
 భీలాగతినుండుబసవలింగమువినుమా॥ 511

క॥ గురులింగజంగమములం
దరునిష్ఠనిరంతరంబునుండుబసచడి
ద్దరసిద్ధరామయాతని
యిరవీక్షింపుమనితనదుహృదముదెరవఁ ॥ 512

ఉ॥ శంభుహృదంతరాశమున సత్యకరస్తలలంగమూర్తినం
స్తంభితదృష్టియుఁ సకలజంగమలింగపదాబ్జవందనా
రంభణలోలదక్షిణకరాంబురుహంబుప్రమోదమీనదృ
క్సంభవదశ్రులుఁ దరఁకస్వరవక్త్రముజెన్నుమీరగఁ ॥ 513

క॥ పరమశివధ్యానవిధా
పరవశబావముసబద్ధపద్మాసనుడై
స్థిరమతిసున్నబసవనిం
బురహరుగణరాజిగాంచిపొంగిసుతింపఁ ॥ 514

చ॥ అమరులహస్తపంకజములౌదలలం గదియించిమొక్కగా
హిమగిరిరాజకన్యమదినెంతయుసద్భుతమొందుచుండన
య్యమలగుణాలవాల బసవన్ననుజెన్నుగ సిద్ధరామసం
యమితిలకుండుగాంచిప్రమదాస్పదమానసు డయ్యెసయ్యెడ ॥ 515

క॥ హరుడరవీరికట్టఁ హిమ
ధరసంభవఁజూచిబసపదందాఢిపుటా
సురమహిమముగంటిపగవ
తరుణీధరనెందునిట్టిధన్యులుగలరే॥ 516

ఉ॥ ఏననగాననాదివృషభేంద్రుడసంజనురెండుమూర్తులు
మానినియేనయాట్రబధమంబుశిలాదముసింద్రపృతమం
దేనిభిలంబుజెప్పితిని నీమదిసంశయ ముట్టిగింపన
న్మానితుడై నయాబసవమంత్రేదలంపగభక్తమాత్రుడే॥ 517

క॥ ఓశిఖరిజమీబోటల

కీశుడనగునేనేయమ్మ హిస్థలిబసవా।

దీశుండనుభక్తుడనె

యాశంబెడబాసిజంగమావళిగొల్తు॥

518

వ॥ వెండియు బండ్లారుబసవన్నసన్నతమహాత్మ్యంబును మదీయాధిక్యం
బును యోగవద్యాభిమానంబున నభివర్ణింతు నంతమాత్రన యతని
నాయంతరాంతంబులుసీయంతరంగబునెరింగికనుమితండులోక పావ
నుండేనులోకాధీశుండ నీతండుసకలలోకోపకారుండేనఖిలలోకసంహారుం
డనితండు భక్తరత్నఖాండాగారంబేను భక్తవత్సలుండనితండు భక్తజనప్రాణ
పదంబేను భక్తైకదేహుండ నితండు భక్తికిరాజు నేను ముక్తికిరాజ యితండు
పట్టభద్రుండేను లింగపట్టభద్రుండనితండు సచరాచరలోకానీకంబులం
జరియించు చరలింగబేను నచలింగంబు నితండు ద్వితీయశంభుం
డేను గేవలశంభుండ క్రమ్మరమమ్ము సమ్మినెమ్మదింగొలచినంగాని
భక్తిగలగదతనిందలంచిన విరక్తిముక్తి జనయిత్రయగు భక్తియుక్తి
గలుగు మరియు ప్రాణదేహార్థంబులు తద్భక్తజనంబు లొసగం బోసం
గం గైకొందు నేనితండు ప్రాణదేహార్థంబులొడయ లడుగసడుగిడక
సమర్పించుగావున “బసవాక్షరత్రయం బెప్పుడు పరియింపుచుండు నతని
వదనసదసంబునందు మదీయ్యగణంబులును నేనుం గదలకుండుదు
మిదినిక్కువంబు” కంబుకంతివిను మింతియకాదు॥

519

సీ॥ వీధ్వనిమదిలోన నెసగునేప్పుడుభక్తి యదియెల్లబసవమహాత్మగాదే
మరువకెవ్వడుమది మమ్మిచ్చదలచునా తండును బసవాంశ జుండుగాదే।
బరగనెవ్వనిమది బరగుంగమభక్తియుతుడునుబసవాభిరుతుడుగాదే
భక్తిపట్టమునకుబసవేశ్వరుండక్క శక్తులుగలరె ముజ్జగమునందు॥

520

గీ॥ నోమ్మగేక్షణ నామది సుండిసట్లు
యితడుసకల ప్రమథగణ హృదయబదపు।
లందునల్లన నీరీతి నలరియుండు
ననుచుగోనియాడు నాబసవన్న జూచి॥

521

క॥ బసవామ త్యమునంబ
 క్తసమూహములందు యభిమతంబే సంసౌ।
 రసుఖంబనవుడు శివహృద
 యసదనముననున్న బసవడభవునకనియె॥ 522

క॥ నగజేశ్వర బరికింపగ
 జగతిస్మందునకునైన సరిభక్తుడులే।
 డొగినేనచూ వెభక్తుడ
 నిగమోక్తి భక్తులెల్ల నీరూపుగుట॥ 523

క॥ శూలివిను మొక్కమసవీవి
 శాలకృపఁ జంగమప్రాసాదాంబుధితో।
 దేలుభవము వెలినేనను
 మేలియగపవర్గ సుఖసమృద్ధులరెల్ల॥ 524

క॥ కావునక్రిమి కీటకశున
 కావహభవకోట్లబుట్టునట్లుజేసిభ।
 క్తావళి ప్రసాదబోగం
 జేవేశంగలుగజేయు మేమియు నొల్ల॥ 525

క॥ అనవుడు నీశుడుగృహస
 వనిగనుగొని సిద్ధరామ వరుసకుజూప॥
 గనివెరగందుచు శివునకు
 వినతుండై సిద్ధరామ విభుడిద్దరకు॥ 526

క॥ చనుదెంచి యచటిభక్తుల
 కునుబసవని మహిమసిద్ధ గురుడతిభక్తి॥
 వినుతంప వింటినేనది
 వినుమని కాశవ్వనెప్పె వినిబీజులుడు॥ 527

క॥ పుడమిచ్చసేవని మహిమకు
నడియాలము రొంపిలోన నడుగులుజారె॥
బడుదునని శంకదడవిన
బడతిం గడుదూరమంద పట్టుటగాదె॥ 528

క॥ అనిసంతసించి కాశవ
కనుపమవస్త్రిభరణము లర్పించికడు॥
వినయంబుజేసి యండరు
విననిట్లని పలికెరాజు వేడుకతోడ॥ 529

సీ॥ అవికాలాజాండ తత్వాత్మకుండిశుండు గరసరోజంబున గదలకుండు
సర్వగడుండైన శర్వుభక్తులకునుసర్వ గతత్వమహుర్వమెట్లు
సర్వమయంబైన శంభుభక్తులకును సర్వమయతసహ జంబుకాదె
యణిమాదిసిద్ధులు నతిదూరవిజ్ఞాన దూరశ్రవణముల దూరదృష్టు॥ 530

గీ॥ లభవుభక్తుల కెంత శ్లాఘ్యంబటంచు
సకలజనములు మ్రొక్కుచు సన్నుతింప
నల్లవోయని బిజ్జలు డుల్లసులర
బసవనికినవ్య భూషణాంబరములొసగె॥ 531

మహాస్రగ్ధర॥ త్రివిధాంగా సంగిరంగా త్రివిధమలతమ స్తీక్షణానూపమానా
త్రివిధోద్యమైవదీక్షాచివిమలవిలసద్దివ్యదేహప్రదత్తా
త్రివిధాశ్రీలింగ విసరస్థిరకరణ గుణాధీన మేధావిభూతా
త్రివిధాద్యాత్మాదినానా త్రిపుటవిలసనా దృష్టశిష్యప్రశిష్యా॥ 532

క॥ అర్జితభ క్త్యర్థోత్కర
వర్జిత భవిబక్వసకిల పస్తువీసరసం
తర్జితభవ శాత్రపధీ
నిర్జిత మహేంద్రజాల నిర్మలశీలా॥ 533

సగ్విణీ॥ సారపీఠవ్రతాచార పారంగతా
 దూరదూరార్థి తా దుర్గతిప్రస్థితా
 చారుకారుణ్యసంచారునేత్రాంచలా
 దీరతాధిక్యతాదివ్యధాత్రీధరా ॥

534

గద్య*ఇది శ్రీమత్పాలకురికి సోమేశ్వర గురుప్రసాద లబ్ధ
 ప్రబంధనిబంధన శక్తియుక్త శ్రీపిడుపత్రి బసవ
 నార్య సత్పుత్రకులపవిత్రసోమనామధేయ శివ
 కవిప్రణీతంబైన బసవపురాణంబను మహా
 ప్రబంధంబునందుద్వితీయాశ్వాసము
 సంపూర్ణము,

ॐ—ॐ ॐ—ॐ ॐ—ॐ

శ్రీసాంబశివార్చనమును,

శ్రీసదాశివాయనమః

బసవపురాణము, — తృతీయశ్వాసము

శ్రీరుద్ర భక్తపాదాం

భోరుహచింతానితాంత భూరిస్వాంతః

వీరవ్రత సన్మార్గవి

హారా పాల్కురికిసోమ నారాధ్యవరా॥

535

క॥ వెండియునొకయెడ బసవన

దండేశుడు మంత్రవిరులు దానునుధరణి

మండలపతి యనుమతిభట

మండలికిని జితమొనర మననిచ్చునెడ॥

536

బసవని త్యాగమునోర్వక తోడిమంత్రులు

రాజునకుం దెల్పుట

ర॥ ఒకవిటజంగమ వరుడచ

టికిధనకాంక్షమెయిగడువడింజనియీపే

టికనిడియున్నా యర్థము

సకలము నిమ్మనియడుగ బసవడత్యర్థి॥

537

గీ॥ ఇచ్చెదనమెల్ల విటజంగమిచ్చమెచ్చ

దానిగతితోడి మంత్రులు దంత్రసహి

లగుచుజనిరాజు గనియిటులనిరితమదు

హస్తములు మస్తకమునను హత్తుకొలిపి॥

538

ఉ॥ చెప్పినకొండెమౌననుచు జెప్పకయుండిన ద్రోహమానుమీ
జెప్పినయల్లె సేనలకు జీవితముల్ బసవన్నదిద్దుచో,
నవ్వుడుమిండజంగమొకదర్థముసర్వము వేడనేరికిం
జెప్పకనిచ్చెనానచివశేఖరుతో బనిసాలుమాకిక॥ 539

క॥ అనితనమంతులు నెప్పిన
వినిజనపతి బసవమంత్రి వేగమెరావిం,
చినిరూఢకోపుడై మా
ధనమిటు దెప్పించునీ బ్రధానతసాలు॥ 540

క॥ దండింపరాదనుచు నా
బండారము బాడు సేయ బాడియెనిన్నే,
మందుము పరధనమొల్లము
టందురు మాధనముగొనగ నగునేనీకు॥ 541

క॥ మాసొమ్ముమాకునవ్వున
జేసివెసం జనుమటన్న జిరునవ్వుముఖో,
ల్లాసముల॥ నాబసవం
దాసచివులు వినగనిట్టు లనియెన్పతితో॥ 542

మ॥ * హరసద్భక్తిసురాద్రి శైలమణిదేశ్వాదుల్సదా స్వీయమం
దిరమందుండగ తక్కుడాసబడునే దీనాత్ముడై చోషకృ,
త్పరికియద్రవిశాళికెందయిన శుంభత్కుంభి కుంభస్థమాం
సరసజ్జంబగు సింహశాబకము గ్రాసంబాసతో మేయునే॥ 543

సీ॥ * వెండియుచుగ్ధాబ్ధి పెహించుపాంసంబు గోరుసేపడియల సీరుద్రావ
సహకారఫలములాస్వాదించుకీరంబు దానాసపేల్చునే రేనుబండ్లు,
రాకామలజ్యోత్స్న ద్రాపుజకోరంబు జీకటిద్రావనానించుటెట్లు
లలితాబ్జగంధలోలంబగుగోలంబ మరుగునెబివ్పలి విరులగడకు॥ 544

- గీ॥ బందిచనుబాలు దిగిబ దింబంబుగొసని
యట్టులింగసదర్థులయనుగిలెక్క।
నైననాకొక యలవియె యర్థమధిప
యొప్పగించితి నొడయల కౌడయయిపుడు॥ 545
- క॥ కామదేనను వాదంబే
లాదవ్వారికుల మంత్రులంబిలిచి వహల్।
శోధింపుము నీలెక్కకు
బాతిక దరిగిననుయేను భక్తుడనెస్సపా॥ 546
- శా॥ చాటువ్యాహృతి గూడ రోషమతియై సాంబాంశుడప్పట్టునఁ।
వీటంగల్గిన మత్యఁకోటులుదనున్ వీక్షింపు చుండఁనిరా
మాటప్రౌఢిమ బెట్టెలందిడిన బీగంబుల్ దిగంద్రాగన
ప్పేటింబెట్టిననాచెముల్ బొదలెనే వేలఁఘనా తీతమై ॥అప్పుడు॥ 547
- మ॥ మధురాదీశుడు పాండ్యభ రదనసన్మాన్యాత్మ మంత్రింద్రుచే
నధికార్థంబు హయార్థమైయనుపమున్నర్థేందు దద్భృత్యులన్।
విధివత్సూక్ష్మాల దేల్చివాజులగొనం విత్తంబు లేకున్నఘం
త్రిధరంగల్గిన సక్క తండములవే దెప్పించె భూజానకి॥ 548
- క॥ ఎన్నికజూవగ నాశివ
లన్నియు జొక్కనయనాదికశ్వములయ్యెం।
బన్నగధరు భక్తులమహి
మోన్నతికిడి యేమి చోద్య మూహింపగను॥ 549
- క॥ అనిభక్తులు గొసెయాడగ
వినిబిజ్జల భూవిభుండు విస్మితుడగుచుఁ।
మనసిజ హరునకుబసవం
దని తరు దనివస్త్రభూషణాదులదేల్చె॥ 550

౬॥ వెండియు నద్దరామండలేశుండు నిండుగొలువెల్ల వినుచుండ నింత
సుండి మాబందారు బసవ దండేశుపైగొండెం బెవ్వందుజెప్పునా
చెండికుక్కలు నాలికలు వాలికలుంగాగోసి కొత్తసున్నంబుబూసి
వేయించి యిసుము నోళ్లంబోయింతునని పలికి బహుమానంబుగా వీడు
గొల్చి వతండును జననాతుండగును నిజగృహంబున కరిగెనంత॥ 551

విటజంగముడు దనలంజచేప్రేరితుడై బసవనిభార్య
గత్తెడు పట్టుపుట్టంబడుగుట,

క*॥ ఒకనాడొక విటజంగము

వికసితమతి లంజయింట పిహరింపుచుచే

టికిశ్రీబసవన విభునగ

రికిధనముం దేగబనుపఁ బ్రయముననదీయు॥

552

గీ॥ బసవరాజయ్య నగరి లోవలికిబోయి

యతని పట్టపుదేవి గంగాంబమేని

పుట్టమీక్షించి పడివేడుటచైబెట్టి

మగుడిచనుదెంచి పలికెనమ్మగువతోడ॥

553

కా॥ అక్కాయేమని చెప్పుదానవినుమాయయ్యాన చోద్యంబునే

నెక్కాలంబును గాననిట్టివసనంబేనేడు గంగాంబన

మృక్కాయంబున గంటిబావయడుగఁ మారాడకిప్పించుదా

దృక్కామాంతక భక్తుడై నబసవాదీశుండు దద్వత్తమ॥

554

క*॥ హరభక్తులచేనర్చన

లరుదుగగై కొన్నజంగమంబులుమసకి

తురనఘ్నఁవసనవిసరం

బరయగనవివేరుపరుపనలవియెనుసకు॥

555

సీ॥ కెంజావలియుజయ రంజనవిహారసత్ వుంజంబుమణిపట్టుభూతిలకము
 శ్రీవన్నెయునుమహా చీనియుజీనియుభావజతిలకంబు బచ్చపట్టు।
 రాయశేఖరమును రాజవల్లభమును రాయమేఘము జటాలకపువన్నె
 గండదలంబును గావియుసరిపట్టు హంసావళియు వీణావలియును॥ 556

గీ॥ గౌరగనయమ్ము క్షిరోదకమ్మునిండ్ర
 రాగచంద్రాతపములును రత్ననేత్ర
 సాంధ్యరాగంబులునుసంకు సన్నిలపడి
 మరకతంబునుబొబ్బిట్టు మదరిశరధి॥ 557

సీ॥ తవరాజమునుమహేంద్రవిభూషణంబును మాందోలిభూసతిమలయజసిరి
 రుద్రతిలకమును రుద్రాక్షవన్నెయు కాలనిమేఘంబును వెలిపపట్టు।
 సరిబందునెరిపట్టు సరిగమ్మితెలిపట్టు పులిగోరుగుజరాతికెలుపునలుపు
 దివ్యాంబరముపొత్తి దేవాంగముదయ రాగంబుకాంభోజమేఘప్రభంబు॥ 558

గీ॥ గజహయావళులాదిగాగలుగుచీర
 లన్నిమనవారుమున్నువేడినవిగలవు।
 గానిబసవయ్యకులకాంత మేననున్న
 నున్నతాంబర సమమురాదొకటియైన 559

క॥ అనితసచేటిక నెప్పిన
 వినియాసలుమోసలెత్త వేశ్యావిటునిం।
 జనిచేరియిట్లుపలుకు
 సనువునుబ్రియమునుమొగంబు నందోపంగ॥ 560

శా॥ రమ్మానాయకనన్నునీవెపుడు నీప్రాణంబు బ్రాణంబుగా
 నమ్మంబుల్కుదువవ్విధంబునిజమై నన్నేడునీవేగివే।
 దెమ్మామీబసవయ్యభార్యవలువంతేచాలుదేకుంటివా
 పొమ్మింకన్నినుబిల్వనన్నవిటుడుం బ్రోద్భూతతాపంబున॥ 561

చ॥ చనిబసవన్నగాంచి విటజంగమవర్యుడు శంకలేకనీ
వసరుహనేత్రిమైవలువవశ్యముగావలె నిమ్మలెమ్మనా
వినిబసవయ్యయాసభకువేగమమానిని బిల్వబంచయి
ట్లనుదనకాంతతోడ నపరాభవమూర్తియపారకీర్తియై॥ 562

క॥ * పుట్టుపుజాపునునెరుగని
యట్టిమహాత్ముండుపుట్టమడిగెడునికన
ట్టిటనకనీపుగట్టిన
పుట్టంబిచ్చిననుమగుడబుట్టముతరుణి॥ 563

మ॥ అనుచుంబయ్యేద కొంగుబట్టిబసవండాస్థానరంగంబున
వనితారత్నముమేనిచీరలొలువ వామాక్షిజూపదైవ
స్రనికాయమ్మునుదాలెనాగబలి చీరల్దూయదూయంగద
త్తనువల్లింబడివాయకున్నగనిచోద్యంబుదిరందందరు॥ 564

గీ॥ ఇట్లునివ్వెరపడుచున్నయెల్లజనుల
గాంచివెదనవ్యవేడ్కజంగమవరుండు
బలికెనిదిచిత్రమేజగత్పాత్రసూత్ర
ధారులగుశంభు సద్భక్తతతికివినుడు॥ 565

చ॥ ఇడుగుడినాయినారి దనయిండునిబానన చీరలొల్చిము
న్నొడయలకిడెబల్లహుడుయుగ్మలినియ్యడె దానజంగం
బడిగినద్వాదశాబ్ద రచితాంబరమీడె సుమాణికంబుద
న్నడిగినసీడెమున్నయధరాధిపుడిశ్వరభక్తిమూర్తికి॥ 566

వ॥ మరియు నిడుగుడిపెర్మాణియను త్రినయసగణాగ్రణిదురంతరదుర్భిక్ష
కాలంబులం జాటించిపాటించి పశ్యల్లలాటభక్తులకు ధనదాన్యంబులం గొల్ల
విడవడెయదియునుంగాన మానకంజారుండాత్మసంజాత మంజులవై భవం
బునం బెండ్లియార్చు నవసరంబున నొక్కయసవరితవనియోధిసకుసుమ

నయన చికురభరంబు జడలసంకునకు సంకలేక వేడినంగూడ దనక
 క్రొత్త పెండ్లికూతురు గొప్పకొప్పు చప్పుడుంగాకుండ నప్పుడుగోసి
 యాసంయమికి నర్పింపడేయిది యెంత పెద్దగామీ యంతరంగంబున
 సంతరించి నుతించెదరని తృణకణాయమానంబుగాబల్కి యొక్కపరి
 తడవయ్యెవచ్చి మచ్చకంటి యిచ్చనొచ్చునోయని వెసనవ్వసనవి
 సరంబులో దనకువలసినన్నియు వలువలుం దనతలమోపున కలవరించి
 కొనిచని తనవనితకిచ్చి మెచ్చవడసె బసవ దండాధీశు భక్తిసంపత్తి
 దత్తరుణి మానంబనూనంబగుట కచటి నిటిలతటనయను భక్తులను
 రక్తింగొని యాడ గంగాంబ యంతఃపురంబునకరిగె తదనంతరంబ॥

576

సూర్యాస్తమయపరణాన

చ॥ బసవన దండనాయకుని భక్తిప్రభా విభవంబుసర్వది
 గ్వీసరము మన్నుమిన్నుగడు వేగమున గబళింపసిగ్గున॥
 వసమరియర్యముండపర వారధిలోపల ద్రెళ్ళెనాఘుణి
 ప్రసరముతోడగూడనపరిక్షితి భృతటిజేరి మిత్తుడు॥ 568

ఉ॥ మిత్తుడుబోవ బద్మినినిమీలితవై భవ యెయ్యెనంతవా
 దిత్రమృదంగ శంఖములు దేవగృహంబున మ్రోయశాంభవ
 క్షేత్రవిక్రీర్ణ దూపహత కిల్బిషదూమజ నీలమేఘముల్
 ధాత్రితలంబు గప్పెనన దట్టపుజీకటి ప్రోవుదిక్కుల॥ 569

ఉ॥ తృక్షసదృశుడైన బసవన్నకుమిన్నను బశ్లేరంబున॥
 మోక్షవలక్షతోచన సమున్నతినారతు లెత్తగాత్రిలో
 కీక్షణగమ్యులై వెలుగునిడ్డ సుదీపికలంచునార్యులు
 త్రేక్షలుసేయ బిక్కుటిలె బెక్కులురిక్కులు మింటచక్కటి॥ 570

గీ॥ గోరియమ్రుచ్చను మునుశూద్ర కుండునరుకు
 వడియెజన్నంబు ననువీరభద్రుడేత
 పంచకరపాట్ల బడిరివిరించి ముఖులు
 చోరజారులు నరకాబ్ధి జొచ్చువారు॥

571

క * వారివినుతిందు కవులవి
 గారముచారంబుశైవ సత్క విశిషివా |
 ర్చారంభ వర్ణనయసం
 ధ్యారాగద్వర్ణనకు సుధారతనొసగుట || 572

వ || ఇట్లు సంధ్యాసమయంబగుటయు భక్తుల భవార్చనాసక్తులై యుండు
 సమయంబున ||

ప || బసవగమంతిపంపునను బల్లవజంగమ సంఘపర్థితో
 గునుమనుగంధ భూములను గోకలునాపలు గొందుమూకలై |
 యసదృశలీలలంజరుకలాటకుబోగని లింగలీసమా
 సనుడగుముగ్ధంసంగయమనబుననిట్లని యెంచెమచ్చిక || 573

ముగ్ధసంగయగారికథ

సీ || భక్తిననువువాడు బండారుబసవయ్య చనుమహాపురుషులు జంగమములు
 గోనిపోవుదురు గంధకుసుమ తాంబూలాడు లరయంగనిదీశివార్చా
 వసరము |
 వేరొండుపనులకు వీతెంచుయ్యల సభవార్చలకకాని యనితలంచి
 కలనై సలంజరిక పుమాటలెరుగని యతడుగావున బసవయ్యజూచి || 574

గీ || బసవయేనును నీచర ప్రభులగూడి
 లంజెరికమాడ బోదునా మంజులీల |
 సనుడుజిరునప్పుతో బసవయ్య బలి
 జనుమునా జియ్యజనుముగ్ధ సంగమయ్య || 575

క || అనిగారవించి యాయ
 ననుశృంగారించి పరిచరావలితోగూ |
 ర్చినిరూఢ భక్తిగమా
 నినియింటికిబంపనవ్వనితగనియతడు || 576

గీ॥ ప్రమథలోకంబు కన్నెయో భామరుద్ర
గణికయోచి తరువురూపు కాంతపసిమి ।
పుత్రడియొయని కొనియాడ బొలతివచ్చి
ముగ్ధసంగయ్య పదపద్మములకు నెరగి॥ 577

మ॥ తనవైదగ్యము పిదగమౌగ్యమునకుఁ దాబూటగా నమ్మియా
తనిచిత్రాబ్జము మెత్తజేయుటయ యాత్మప్రౌడిగా నెంచిచ।
య్యనబాదార్చన జేసిపాదజలముఁ బ్రాశించి విడ్యంబుభ
క్తినియు కంబుగ నిచ్చి మేచ్చుగనె పద్మేద్ధాక్షిసంగయ్య॥ 578

క॥ కంబుగళముగ్ధ సంగయ
వెంబడివచ్చినజనులకు వేగమెతాంబూ।
లంబులిడియనిపి తనహ
స్తంబట్టుకలోపలికిని జనగట్టెదుర॥ 579

క॥ నిర్మలశశికాంతోపల
నిర్మితసోపానజాల నిబిడికృతమా।
భర్మమణిపల్లవదృ
కృర్మదహర్మ్యంబుముగ్ధసంగయగాంచె॥ 580

వ॥ కాంచియాపంచవదను శరణుండుదంచితగమనంబున నాచంచద్భహరా
జంబు బ్రవేసించు నేడనెడం గస్తూరినలికిన పిస్తారవిత్పరికలపై
చిత్రంబులుగా హతుకొల్పిన క్రొత్తముత్తియంపు మ్రుగ్గులనిగ్గులును
రంగుగ బంగరుకంబముల చొళితి రతిబంధంబులను సంధానంబుచేసి
కట్టించి గనుపట్టు నెట్టిగుట్టుగల యట్టియతులనైననుఁ గుతిలపరచునట్టి
మేల్కట్టిపట్టును నిగనిగమనుచు నీడలువడగన వచ్చుగోడలబడి వ్రేలం
గట్టిన ముత్తియంపు జల్లులపెల్లును సంతరాంతరంబుల నిరంతరంబు
లుగా సంతరించినం దావులు దరగనిపువ్వుల దండలసందగని
మ్రోయుచుండు మిండతుమ్మెదల పండువమెండును జాబిల్లిపొడవున
జాలువారు రాలంగీలించిన జాలకజాలంబునుం జొచ్చివచ్చు తెలిగాలి

తెమ్మరల ముమ్మరంబును కుసుమవినరంబులు ముసుంగుపడ నెరువ
 నొరుపుమిగులుశిల్పంబగు హంసతూలికాతల్పంబును గాలిగ్రోలు వ్యాళం
 బుల గళగ్రాహంబులుగా నాహరించి పొట్టవెంచు నెమలిపింభంబు
 సచ్చిన్నదృఢబద్ధంబై పురాకృతాత వాతపోతంబుల విజనప్రభంజన
 వ్యాజంబున మరలించుగతి మించులు దులకించు సంచితనవరత్న
 దండంబగు నాలవట్టంబును నిశ్చలంబుగాబచ్చలేర్చి గూర్చి నిర్మింప
 కన్నుల కింపుసౌంపు నింపువిటవీటికాపేటిక యనబలకలేర్పడి తళుకులు
 గులుకునీలనికరంబులనిద్దంబగు నిలుపుటద్దంబును గంధవత్కబంధ
 బంధుబంధురంబగు బంగారుభృంగారువును స్పటిక పాషాణకోణంబుల
 విన్నాణంబులువెట్టిగట్టించిన పద్మరాగమణి పూరగ పరపరభాగ
 యోగంబున శోణంబగు గంధశాణంబును స్వస్వరూపోద్భాస కరదీ
 ధిత్యధాకరణ కారణమణిగణ ప్రణావిభంజనవీపంబు రూపుమాన్
 స్వయంజ్యోతిరూపంబు దానదాల్ప సుదితారంభంబగుదీప స్తంభంబును
 మనంబునకాశ్చర్యకౌతుకంబులం బొంగి పవ్వళింపు పాన్పుగనుంగొని
 సంగయ్యయిట్లనివితర్కించె॥ 581

మ॥ ఇదిశ్రీరుద్రుని భద్రపీఠికయొలేకిందున్నరన్నోళికిం
 పొదవంగట్టిన యట్టిపుష్పకమొ లేకుడాది గుడ్డోళికా
 సదనాంతశ్శయనంబొ వెండియుమదిం జర్చించి వీక్షింపగా
 మదనధ్వంసి యసుంగుమంటపమొ రమ్మంబేచ గన్నబైడు॥ 582

వ॥ అని తదీయరామణీయకంబున కచ్చెరుపంటి యుయ్యిందుముఖి శయ్యా
 మందిరంబు శివసపర్య మందిరంబనియును దదన్తంబైసమంచంబు
 పంచవదను పంచాస్త్రపీఠింబనియును నిశ్చయించి యాచెంగటిం
 గంబళం బాసకంబుగా పడిచివైచిత్రాని శివార్చనకుంగూర్చుండి॥ 583

గీ॥ భూతియాతండు మెయినాడ బూసికొనుచు
 పొలితినీవేల భస్మంబుబూయవనిసె
 భార్యతీదెవిధరించుబచ్చభూతి
 బొసగదాల్చితినిమేని పసుపుజూపె॥ 584

సీ॥ ఆయయ్యరుద్రాక్ష లన్నికందువులందుదాల్చుటనీ వేలదాల్చవనిన
 నాతిపల్లవునితో నగుచుబోలగబొంకులవణాబ్ధితటసముదృవములై న
 సన్నరుద్రాక్షముల్ నైపమిదుగ్గాబ్ధి పర్యంతభవములై భవములై న
 తెల్లరుద్రాక్షముల్ దెచ్చియిచ్చెనొకయ్య యపుడుదాల్చగనును పెక్కె
 ననుచు॥ 585

గీ॥ బసవపువయ్యద నొయ్యన బయలుపరచి
 నిస్థులస్తన నిన్యస్త విస్తులాభ
 యగుదుశృంగారములమీరు నంగహార
 హరితతరతార హరంబులతివనూపె॥ 586

గీ॥ అలికపలకావ దీమణు లలరుబొంది
 యుత్తమాంగంబు ననుదాల్చు టుత్తమంబు
 ముక్కునందొక్క రుద్రాక్ష ముఖ్యమగుట
 వింతయిదియెందుజెప్పెనో దంతిగమన॥ 587

క॥ * అనవిని వనరుహ తోచన
 యనఘా యేమనివచింతు నానైష్ఠంబు॥
 ఘననిగమాతీతంబును
 వినుతశివైక్యానుగుణము వినుడామీద॥ 588

సీ॥ వరలిసకటిసీమ వ్రాలినమకుటంబు విచ్చిదృఢంబుగా వించుకొనుచు
 దురలాక్షిజడలేల దాల్చవునీవన్న సగముప్రసాద పుష్పములకునిచి
 సగమిట్లుదాల్చితి సన్నంపుజడలుమై భసితంబుదాకునంబచ్చనగుచు
 వీవునవ్రేలెడు వీక్షింపుమనిరత్న భూషితకంఠ విభూషణముల॥ 589

గీ॥ బదిలమైయుండ గట్టిన బచ్చపట్టు
 గొండియంబుల మొత్తంబు గూడియున్న
 హారములతోరమగుజటా భారమనుచు
 ముగ్ధమిందని మొరగెనమ్మగ్గ వేశ్య॥ 590

ఉ॥ ఇట్టియహార్యలాంఛనము తన్నియుబాల్చిన దానవేటికిం
గట్టపుగచ్చడంబనిస గామినిబల్కున భక్తదృష్టున
న్ముట్టకయుండనంగము మునుంగబెడంగగు కచ్చడంబునే
గట్టితిజూడుమంచు దసగట్టెనబుట్టము జూపెదిట్టయె॥ 591

గీ॥ ఇట్లువనుమోసవుచ్చిన యిందుముఖిని
బూర్వలాంఛన యుక్తిగా బుద్ధిదెలిసి
విస్మయిల్లుచు బొజ్జగుల వేరువిత్తు
దత్తతోదరిపాద పద్మలతెరగి॥ 592

క॥ నిక్కపు భక్తిని మిండడు
మ్రొక్కివెనక లేచియొజ్జ ముదితామణివే
రొక్క రహస్య మడుగబెం
పెక్కిన హృదయమునవనిత చిట్టసివలిచె॥ 593

ఉ॥ ఇంతిభవన్మతంబునకు నేవ్వరుదేశికు లెట్టిచర్యమీ
సంతతిశైవసోదరులజన్మమునెయ్యడలంచవంబను
ష్టింతురుగోష్టియెల్లపుడు జేయుదు లెవ్వరితోడగూడియా
ద్యంతమునాకుజెప్పుమన సంగససంగయ తోడనిట్లను॥ 594

క * వినుమొదల వామదేవుం
డనుయోగీశ్వరునిచేత సంబంధ యీలాం
భనములువడసెం గావున
ననయము నాచార్యురాల గాత్మజమరియు॥ 595

సీ॥ ఏయిందిదపముండి యీశ్వరుమెప్పించి మేనిలోపలసాము దానయయ్యె
నేకాంతశక్తిచే నెల్లలోకంబులు జైతన్యయుతములై జరుగునుండు
నేవరారోహదా సెందు శిఖరునిత వేదాంగమాదుల విద్యతెరిగె
నేయాదిపాలక నీరేడుభువనంబు లాడెడుబొమ్మరిందైవెలుంగు॥ 596

గీ॥ సెట్టిజగదంబ సెగధరమాపురంధ్ర
యస్మదీయాన్వయమునకు నాదికత్రి,
యత్తలోచరిశీలమ వనినిమాదు
చర్యవినుమయ్య బొజుగుల చక్రవర్తి॥ 597

సీ॥ జన్నెయావులపాలు జలముముట్లకయుండ నష్టమభాగావ శిష్టముగను
గాగినయందులో గరకుచెరకుకట్టె పొడియొకచెరండు వోసిడించి,
నులివేడిపదునున నలికాక్షునకునిచ్చి తప్పక నా ప్రసాదంబుగొందు
మటుగాకగందమూ లాదులుఫలపత్ర శాకంబులయినను జంగమములు । 598

గీ॥ దెచ్చియిచ్చిన గై కొని దేవదేవు
కనిసమర్పణ సేసి పినాకిభక్త,
జనులయనుమతి గొందుము స్వప్నమందు
నెరుగమన్నంబు మాత్రంబు నేమిజెప్ప॥ 599

క॥ ఈమాత్రము యనితలపకు
మీముగ్ధుడవగుటనేర్పు మెరసివచింప,
న్దామతిరతి పుట్టెడుమా
నేమంబులు పెక్కుగలవు నీకెరుగింతు॥ 600

సీ॥ తనమనోధనలుబ్ధతాదూరులై గోష్టి మన్నులై మనికులగుచు
వర్తించుజంగమ స్వాములసంగతి బాయమెన్నడునని పలుకనేల,
త్రైలింగికాభవార్చలమీదాజంగమానుభవంబంద యహరహంబు
నుందుముగతిమాకు నొడయలమామనో వాక్కులుజంగమవశగతంబు॥ 601

గీ॥ లిడిమదీయప్రవర్తన మిదియలాంచ
నంబుగౌరవగతిసిర్నయమునుగరిమె
నిదియమాప్రతమికవినువిద్ధచరిత
మామకినులువర్తించుధామకములు॥ 602

ఉ॥ శ్రీగిరికాంచికాశిగయసిద్ధవటం బరుణాచలంబువృ
ద్ధాగముగాఁ హస్తీ తిరువంబలముఁ మొదలయిసపుణ్యభూ
భాగములందులోమిగుల భవ్యతరంబగుదక్షవాటిశీ
తాగసుతాభలందు గణనాతిగ లై వసియింతురెప్పుడు॥ 603

ఉ॥ నావినిముగ్ధసంగయ మనంబునమిక్కిలి విస్మయిల్లిరో
షావహుడౌచులంజెరిక మాడదాగొని చన్నగంధమా
ల్యాపర లేర్చిశంకర సమర్చునుద్యుతుడై మృగాక్షితే
మ్మావడిపెట్టెమాశివుని మజ్జనమార్చగ నర్హ్యపణ్యముల్॥ 604

క *॥ అనివిటుడు వలుకవినియ
వ్వనరూహముఖి యతనిమనసు సచ్చినజాలుం
దనకేమనినగవు మొగం
బునదోవగసంభ్రమంబు వొడమిసదయతో॥ 605

సీ॥ లీలమీగాళ్ల పైవేలగుచ్చులుగేల సవరించెయూరులసంధినిరికి
కుక్కుటాససమున గూర్చుండిముంజేతి తొడవులుపైకిరాదొడిగి కొనుచు
గోమయపిండంబు గుడిచేతగబళించి యెడమజేతనుగిండిదొడిగివట్టి
ముగ్ధసంగయగారి ముందటిదిక్కున సమ్మార్జనముసలుచదరముగను॥ 606

గీ॥ దీర్చిముత్యాలముగ్గులుదీర్చి పసిడి
బిండియలనర్హ్యపణ్యముల్ వొందుపరిచి
పడిగములువెట్టియర్హ్యది పాత్రములిడి
దివియలునుగంభములమీద దీటుకొలిపి॥ 607

ఉ॥ గంధమునక్షతంబులును గాంచసప్తతికెబొందుకొల్పిసౌ
గంధికయాధికాజలజ కాంచసపుష్పము లేర్చిమాఁకా
బంధమునందమర్చి మణిపాత్రికలందిడిదేనువాజ్యపా
ణింధమవర్జులారతులనించియుదంచిత వాద్య ఘోషముల్॥ 608

క॥ మ్రోయగ దూపావసరము
 సేయించియనంతరంబ చెలువనిజతను।
 స్థాయచూషణమృణులుదృ
 గాయతదీప్తులునువియ్యమందుచునుండ॥ 609

గీ॥ కనికపాత్రంబు లోబచ్చ గవ్వరంబు
 గుంపుగాబోసి శిఖరపు ల్కొలిపితనదు।
 మృదులకరముల ధరియించి మదసవైరి
 కతివనీరాంజనములిచ్చు నవసరమున॥ 610

చ॥ మలహరుడ య్యుశంకరుడు మామకకార్కకలంశంకలం
 దలగగజేయలేడు తలదాల్చియుసీతని మౌళిబాసిభ।
 క్తులపదపంక్తిసోకినన దోషుడనౌదు నటంచువచ్చెనా
 జలరుహవైరిదూర్చున వెసంమెడసూపె ననంతరంబున॥ 611

చ॥ బసవనిసద్యశశ్చటలో ఫాలవిలోచను భస్మదిగ్గకా
 యసముదితప్రభావశియో యంగజమర్తను నట్టహాసకాం।
 తిసముదయంబౌరౌప్య జగతీధరదీధితు లోయసంగనా
 కసమునబండువెన్నెలలు గన్నులబండువ యయ్యెరయ్యెడ॥ 612

గీ॥ ఇంతియమ్ముగ్గ సంగయ సంతనీల్ల
 నిత్యమునుదేవ పూజకు సృత్యమాడు।
 దనదుమేళంబు సతులనందరనుబిలబి
 పలికెప్రత్యేక పణతుల ప్రస్ఫుటముగ॥ 613

సీ॥ అక్కమహాదేవి గ్రేక్కుసమద్దెల గట్టుకముట్టము గతులు గూడ
 బ్రతుభవ్యస్వరీపరి పాటిదప్పకయుండ కాహళపూరింప గడగునీపు।
 సకళవ్యసీవును సంగళవ్యయుగూడి మొకరులై నిలువుండుమురుపుతోడ
 జొలరుద్రమయ్యెత్తి పట్టుమునాళ క్రోల్వాయింపడ్డవ్వ రాయిముట్ట॥ 614

తృతీయాశ్వాసము

గీ॥ జిట్టితాళము శివదేవి వట్టునీవు
సంగుదాసు మహేశ్వరిలింగుమీరు।
గేశికలుగాగ నిలుచుండి కేశీమెరయ
నారతుల మేళ గింపుడి యతివలారా॥

615

క॥ ఏతెమ్ము కాశగట్టివు
రాతమ్మ నటింతుగాని గ్రక్కునచెరలో।
గీతంబుజరపియార్చట
లాతతముగజేయనంత నితిమోదమున॥

61

క॥ తెరవలుతెరవెల్వడిశ్రీ
మెరయగమీమీవిధములుమీరకమీరం
దరుముగ్ధసంగవిభుముం
దరనాట్యముజూపుడా ముగ్ధసంగమున॥

6

1

వ॥ అనవిని యమ్మ త్రకాశినులు గట్టాయత్రవడి తత్తన్నియోగంబులం
బ్రవర్తింపుచున్నెడ నురుముల యురుపులుచుననుపులు విన్ననుపులు ను
లాగులబాగులును మొగనాళి పేసాళితసంబును దండెలహాసంబును
అనూనంబులుగా శ్రుతులను సందాసంబు గావించికొని ముఖరంబును
సౌష్ఠవంబును లళియుభావంబు దూకళియును ఝంకళియును దేవయు
విభ్రమంబును సురేఖతయు మున్నుగా నెన్నంగల లాసాంగంబుల
నాలస్యంబులై చెలంగ నాట్యంబులు సలుపుచుండ నాముగ్ధసంగయ
యయ్యంగన లింగోపచారంబు లోడగూర్చు లింగార్చనంబు సాంగం
బుగా దీర్చసంత॥

618

ఉ॥ లొల్లమునోహముంకనెడి ధూర్జటిటక్త పదంబు నసమే
నెల్లనుదివ్యమయ్యునిక సందుకళాధరు తక్తకోటిమే।
లీట్లుప్రసాద సేవమితి లేకసదా తిరుగులగడై
తట్లడమెల్లబోవుననీ తాజనుదెంచిన లీలహేళియు॥

619

గీ॥ పొడవుగుబ్బలిపైదోచె ప్రౌఢసూచి
ముగ్ధసంగయ్య బొజుగుల ముక్కుగొయ్యి
మగుడిచనుదెంచి బసవన మంత్రితోడ
జెప్పెదనలంజెరిక మిట్లు సిగ్గుబడక॥॥ 620

చ॥ అలఘువివేకపాక బసవావినుమా శివుడేయెరుంగుగా
కలవియెరాత్రిలంజెరిక మాడినవెంత వచింపబెక్కుభం
గులదొలిమేనశంకరుని గొల్వకయుండిన మత్తుగాండ్రకే
లలవడు నిట్టిలంజెరిక మాడెడివేడుక తెన్నిజూడగన్॥ 621

క॥ నీవునునట నావెంట
న్రావైతివి గానిరాత్రి నాలుగుజాలుం
గేవలసుఖాను భవమం
దేవర్తింవమె తలంప నీవున్నేను॥

గీ॥ నీవురావని బసవన్న నిచ్చుమరవ
యేదలంచితి జూలంజ యింటరాత్రి
యక్కటాపుట్టి యిన్ని నాశ్శయ్యెనాకు
నిట్లులంజెరికము సేయ నేరుగనైతి॥ 623

చ॥ ఎడపకరేయినింబగలు నెన్నియుగంబుల లంజకాడనై
వడసితి జెప్పుమామృడుని భక్తియుజంగమ లింగభక్తియుం
దడయకనేడు నీకతన నాకునులంజెరికంబు సేయగా
నొడబడెజి త్రవృత్తియిక నున్నదెసౌఖ్యము దీనిబోలగన్॥ 624

సీ॥ బసవన్నవినుమేను బాల్యమాచిగనుశ్రీ గిరిగుహాంతరములం దిరుగుచుండి
నీరంద్రకదిశివ సీమధ్యములసిబిడాసబిల్వవసీనివాసములను
గందునేనరకాల గన్నునుసలికాస గన్నులుగలమహా గణపరులను
గందునొక్కనినైన మందనకుంగాన మిట్టిలాంధసధారి నెందుజెప్ప॥625

గీ॥ బొలతిమేనెల్ల బచ్చని భూతిపూత
యతివతనువెల్ల దెల్ల రుద్రాక్షసరులు
వెలదికురులెల్ల బచ్చనై వ్రేలుజడలు
కాంతనిలువెల్ల బొదిగిన గచ్చడంబు॥

626

క॥ ఆవేషంబా వై భవ
మావై రాగ్యంబు దసక యనవలదుపనుర్.
గావింపుచుండు దనయం
తేవాసులు నట్టివార నిజమూహింపన్॥

627

వ॥ అనివెండియు సతులమాహాత్మ్యంబు శివుండే యెరుంగునని వారల
లాంఛనంబులుంగొనియాడుచు నచటి తనమిండతనంబు ఘనంబుగా
జెప్పికొను సంగయ్యనుం దప్పకజూచి విప్పివిప్పి యెట్టట్టుయని మగుడ
నడిగి మిండ జంగమతండం బొకరొకరి చేతులుచరచి పొట్టలునొవ్వి
నవ్వుచుండిరపుడు॥

628

చ॥ ముశిముశినవ్వుమోమునకు మోహసలీలల నీనుచుండగా
బసవడు ముగ్ధసంగవిభుబావ విశుద్ధికి డోషితాత్ముడై
యసదృశభాతిజెన్న బసవన్నగనుంగొని యిట్టిమౌగ్యమీ
వసుమతితోననెవ్వరికి వర్ణనసేయగ వచ్చుమెచ్చగన్॥

629

క॥ కరకంతు గానియన్యం
బెరుగని ముగ్ధలరుభక్తులిలననిబసపం
డరిమురిబల్కం గావినీ
మరిచెన్న బసవన్నరాజమంత్రేఁబసిరున్॥

630

గీ॥ మ్రొక్కికరములు శిరముసె మోడ్చిదేప
చన్నచసగల ముసుచెన్న శరణులందు
సిట్టిముగ్ధులు గిలరొకో యందున్నె
ననుడుబసవన్న చెన్న బసవనజూచి॥

631

క॥ చెప్పదొడగె భక్తిరసం
 బుప్పతిలక ముగ్ధభక్త యూధంబుకథల్
 ముప్పిరిగొన్నముదంబున
 దప్పక మేఘునికి యధాతథవణితి॥

632

చెన్నబసవన్న బసవన్నకు జెప్పెడి రుద్రపశుపతికథ

క॥ వినవెమును రుద్రపశుపతి
 యనుగణ మలయూరిలోన నాదిపురాణం
 బుననుదధి మథనకథనము
 వినిపౌరాణికునితోడ వెసనిట్లనియె॥

633

గీ॥ పాలమున్నీట బ్రభవించి పంకజాస
 నాక్షముఖ్యుల బరిమార్చు నట్టి విషము
 గ్రుక్కగొనియెను హరుడంటి నిక్కమాపు
 రాణపాతకయనిన బౌరాణికుండు॥

634

ఉ॥ నిక్కముచేదుగొంట రజనీకర శేఖరుడన్నభక్తుడ
 మృక్కకటాకటాచెడితి నాధశివంకరశాంకరీశని
 కెక్కడివెట్టిగొల్పిరిగదేయసురాసురు లెట్టునెట్టులు
 మెక్కుదురేవిషంబు మననేర్తురేక్షేళము మేననూనిన॥

635

ప॥ అని యనేక హాహరపహర్వకంబుగా బ్రహ్మపింపుడు నేలంబడిపౌరలు
 వెట్టి బిట్టు మూర్చిల్లియెట్ట కీలకుందెలసి యేమిసేయుదు నిట్టిధ్వార్త
 యెట్లు వింటినని దట్టంపు నిట్టూర్చునిగుడించి సచాక్షులొచనుండును
 సగద్గదకంతుండునునై వెండియు నాశరణుండు ఖండశమండనుడు
 నుద్దేశించి యిట్లనియె॥

636

ఉ॥ నిక్కమునిన్నెకాని మరినేనితరంబెరుగంగదయ్యనే
నెక్కడజొత్తునయ్య నిను నేమనిదూరుదు నయ్యనాకుదా
దిక్కికి నెవ్వరయ్యశివ దేవశివాధవ శర్వనీకునే
మ్రొక్కె రనాకు గావిషము రొమ్మసకెక్కక మున్నకక్కవే॥ 637

చ॥ కటకటమేనితోపలి సగంబుసనుండియు గౌరిదేవియ
వృటికెటువోయితమ్మబడి వాయకగొల్పు గణేశులారయే
మిటికిటుమోసవోయితిరి మీవశమాయొకరైనగావసం
కటముఘటిల్లకుండ హడుగావరెరుద్రులునన్ను బ్రోవరే॥ 638

క॥ పోవీరభద్ర విషమగ
జాపల్లభుడారగించె జావంతుగదా
యీవిడుత బ్రతికెనేనియు
జావండెన్నండు శివుడు సత్యమునుమ్మి॥ 639

గీ॥ తల్లిలేకుండ బట్టికా తలపగోరులు
తల్లియుండిన విషమేల ద్రావనిచ్చు
నేపురాతన వరులార యీశ్వరునికి
గావరెహరు బొందరె దీవెనలను॥ 640

వ॥ అనుచు నిట్లుదురంత చింతాత్రాంతస్వాంతుండై కంతుసంతాపకారికింత
టిలో నింతపంతసంతరిల్లె నింతటిమీదనెంతెంత జేటువాటిల్లునోయదివిని
చచ్చుటకంటె మున్ను జత్తునని ఘనజలాంతరంబున నురకనుద్యోగించు
సమయంబున॥ 641

చ॥ ప్రమదులు చుట్టులంగొలువ భార్వతిసాముసలంకరింపగా
సమరవరేణ్య లౌదలల సంజలిబద్ధము లావహింపవా
ద్యములుమ రోదనీకుహర మంతయుచౌడు వడంజెలంగగా
బ్రమధములుం గపాలి దనభక్తునకు నిజరూపుజూపుచు॥ 642

గీ॥ సీటబడకుండ బశ్య ల్లాటగుడు
 దుద్రవశుపతి బట్టి కారుణ్యదృష్టి
 జూచినీముగ్ధ భక్తి కుత్సుకుడనైతి
 నడుగువర మెద్దినీక్రిష్టమననతందు॥

643

క॥ కడువడిమృదునడుగుపై
 బడియుడుగనిభక్తిరుద్రపశుపతిపలుకం
 గడలినడుమబొడమినవిష
 బడబానలమమరవరులు బడలువడంగ॥

644

గీ॥ శంకదక్కియవ్విషంబుగ్రక్కునగ్రక్కు
 గొంటివనగవింటిగోపవాహ
 బెక్కుమాటలుడిగిగ్రక్కుననుమియునీ
 విచ్చవరములెల్ల వచ్చెనాకు॥

645

చ॥ అనవినిశంకరుండుదర హాసవికాసముతోడముగ్ధభ
 క్తునిదెస జూచియేటికిటుదుఃఖము నొందెదుపుత్రనాకుమిం
 గనునుమియంగనున్నదెసుకంఠమునందణులీలనిల్చెదీ
 నిన పెనుబూచిజేసిరి మనుష్యులులోకమునందునెల్ల డేన్॥

646

వ॥ యింతియకానిదీననాకునవస్థాంతరంబువుట్టదుదిట్టలై యుండుమనిపినాకి
 యనేక విధంబుల నానతిచ్చినవినియును మనసునిల్పలేకరుద్రవశుపతి
 పశుపతికిట్లనియె॥

647

శా॥ బాలేందుస్ఫురదు త్రమాం
 గవినునాభాషోక్తికంఠస్థముచ్చాలక్ష్యేశముగ్రక్కుగ్రక్కువననంజావంగ
 నిమ్మేలవై ।
 మేలంపుంబలుమాటలెవ్వియునునమ్మంజాలబొమ్మంచుముగ్ధాలాపంబుల
 భక్తుడీశునకు నాహ్లాదంబుబుట్టింపగ॥

648

సీ॥ వినుచుండియు మబొంది విషమీశుడు మియమిజచ్చునోయితడని సంచలింప
యుమిశనింది ముగాల్చునో విషంబనికమలాక్ష ముఖ్యులు భయమందు
చుండ।

బ్రహ్మదులు డిస్సుగ్దభక్తికిచ్చి తొమెచ్చి చెలగుచు సతని వీక్షింపుచుండ
మందహాసముతోడ నింది మౌళిగదియరమ్మని భక్తుని నెమ్మిమీర॥ 649

గీ॥ ప్రమదులాన నీదుపాదపద్మములాస
సమయవిషము చేత సత్యమిదియ।
నమ్మజాలవేనిరమ్మునాకిదొమెడ
నుండి విషము జారకుండ జూడు॥ 650

క॥ అనిహరుడు రుద్రపశుపతి
దనకుడితొడ మీద నిడసతడు సలగునురొ।
మ్ముననానించుక హరుగః
మునననిమిషదృష్టి పెట్టి మొక్కలుడగుచు॥ 651

గీ॥ రుద్రపశుపతియెప్పుడు రుద్రుపగిది
విషముదిగ జారి నప్పుడు విడుచు బాణ।
మనుచున్నాడు నేడును హరుని తొడన
యట్టి ముగ్ధత్వము సకిక నెద్దియవచ్చి॥ 652

సక్కసయ నారుకథ

గీ॥ వెండియును జేడ మందలీనుండుచుండి
సక్కసయ నారుయనుభక్తుడొక్కనాడు।
చెలువయును దాను శివపూజ సేయుచుండ
శివుని నెమ్మే నదిలదిలచెలది బాటె॥ 653

చ* అదిగనిభక్తురాలభవునంగమువ్రేలునొయంచువేగన
ఘృదసివిరోధిదూపొడవ మావరబాణునిమీదదుంపరల్ ।
పొడవగ నిట్లుదూపొడవపూనుట గూడునెపాపిభక్తి
కొదవదునేటనుండినినునొల్లనికంజనుమేడకేనియు॥ 654

గీ॥ అనుచునంగన వెడలంగనడచిభక్తు
డుచితసత్కియబగలెల్ల నుండిరాత్రి ।
లింగపూజయొనర్పదొడంగిహరుని
హస్తమునబెట్టుకొని చూచునవసరమున॥ 655

సీ॥ కాంతదూపొడిచినయంతమేరయుదప్పశూలిమేనెల్లనువ్రేలియుండ
వెరగంది భక్తుండు వెసజనితనయింతికతి భక్తిసాష్టాంగమాచరించి ।
పాపాత్మవనినిన్నుబరచితి మిక్కిలి బాపినేనభవైకభక్తవీవు
నీవుదూపొడిచినరావు దక్కగశంభునంగంబు వ్రేలెలతాంగిజూడు॥ 656

గీ॥ ఓంక నానేరమెన్నకనీశుమేని
కడమదిక్కును వేగసంకటమువాయ ।
దూపొడవ వేదయాద్యుతితోడననుచు
వెండియునుమ్రొక్కగక్కునవెలదివచ్చి॥ 657

పు॥ దేవునిమేనపొక్కులుసతీమణి గన్గొనిపొక్కియక్కటా
నావిభుడట్టెబంప్పినను న్యాయమెనాకుజనంగనప్పుడుం ।
బోవగనిల్చిదూపొడవ బోవవెపొక్కులుబోవబట్టిగా
యీవిధియయ్యెనీశునకునేనెకదాప్రథమాపరాధిని॥ 658

గీ* అనుచుదనయుపేక్షనై నశంభుమేన
చలది పెద్దయయ్యెదొలగదింకనాదు ।
బ్రతుకురోతకాదెయనుచుదలచియపుడు
తెరవతనువుదొరగెనంతదెంపుసేసి॥ 659

శా॥ చేసింజేసుమిబంధుఖం దధరుడిక్షణానుకంపాద్యుడై
ఘోసీమంఘినీయగ్రదేశమురబ్రతజ్ఞాకృతిన్నిల్చియె
మ్మానైరింపు మునీదుముగ్ధతకునస్మచ్చిత్రముప్పొంగెలీ
లాసంపాదిమత్తనూవికృతికేలాయింతచింతింపగన్॥

660

క॥ రమణీ రమణులభిమతవ
రములడుగుండితుననిస బ్రాంజలలైదే
వ మహేశనిన్నుగనియ
న్యమువేడుటనిన్నునొల్లసనుటయకాదే॥

661

చ॥ అనవినిదేవ బేపుడభిమానిమతాత్మికమైకగ్రహత్మపా
దనిరతబావనాపరత దన్నిధుసంబుసరప్పడాదరం
బునగృహసేసి భోగమును మోక్షముదక్షణమందనిచ్చితా
జనియెనుముగ్ధ భక్తిగతిశక్తిమెసన్నుతిసేయనేరికి॥

662

బెజ్జమహాదేవరథ

క॥ క్రన్నుర బెజ్జమహాదే
వమ్మయనం బేరు పెద్దయతివశివార్చా
సమ్మతనిర్మలమతియై
యిమ్మహి విహరింపుచుండియిట్లనిపలికె॥

663

క॥ బల్లిదులగుబాంధవులును
యెల్లనియోగములవారునిట్టిశునకుం
బెల్లావిరియైయుండగ
దల్లియొకతె లేమిచోద్యతరమూహింపన్॥

664

సీ * తల్లిలేకితండుదాజనించుట యెట్లుతల్లిగలిగియు జచ్చెతధ్యమిదియ
తల్లిజచ్చిరగాదెతానునుడస్సెను నెల్లవారికి ధుఃఖమిట్లుకాదె
చెల్లబోయింకేమిసేయుదు నీశునిదపసిగానిచ్చునేతల్లియున్న
దల్లిగలిగిననేల తలజడల్ గట్టును దల్లిగలిగిననేలద్రావువిషము॥ 665

గీ * దల్లియుండిన తోలేలదాల్చునిచ్చు
దల్లిలేకుండబట్టి యాతండుపాము
సొమ్ముధరియించె దల్లి చూచునెసుతుండు
వల్లకాడులబూది మేనెల్లబూయ॥ 666

క * తల్లిసుతుదిరియ బంపునె
బ్రల్లదుదై యిన్నిపాట్ల బడగాబుత్రుం
దల్లియుపేక్షించునెభువి
దల్లియుసర్వాంగరక్షదనయులకెల్ల॥ 667

గీ * చంక నిడుకొనికడుపారజన్నుగుడుపు
వెన్నిదినిపించు నోరిలో వేలుబెట్టి
పాలుద్రావించు మలముచేబట్టిగడుగు
దల్లిలేక పదాదఁబుధరణిగలదె॥ 668

క * ఒకయేటబెరుగుబిడ్డని
యొటపూటంబెంచు తల్లియుండిననితడూ
రకయింతయయ్యెదల్లిగ
నకగల్గిననెంతయగునొ నయమునబెనుపన్॥ 669

గీ॥ పెండ్లితోములుబండుగ పేరటముల
నూరగలచాలులెల్ల శృంగారయుక్తు
లగుచు దిరుగంగనితడెంత వగుచునొక్కొక్క
తల్లి లేకున్కిబోడిమిదనకులేమి॥ 670

వ* ఇట్టివట్టివగలంబొగలనేమి కామసంహరునకు నేనతల్లినై యెల్ల చందం
బుల నర సెదంగాకఁబోరంబున నరలేకసాకుఁజల్ల వోష్టితల్లికన్న విశే
షంబుగా నెన్నంబడుననియనుపమానరాగంబున నాగహారుందనకు
మారుంగావించి॥ 671

సీ॥ దొంగిళ్ళపైనిడిలింగదేవునకు నభ్యంగమంగనజేయు నల్లనల్ల
ముక్కొత్తుజెక్కొత్తుమూడు గన్నులుబులుమునకొత్తుచుండును
ముదముమీర,
బెరుగంగవలెనని తరుణివీడువడంగగరచరణా లుసాగంగదిగుచు
నలుగుబెట్టునుమేనగలయగట్టి ఘటించు జలముదోయిటబట్టిజరచునింపు॥
672

గీ॥ బెగడకుండవెన్నుదగ మాత్రముగ్రవేయు
దలకుగాకవుష్ణజలములొత్తు
నీరుదోయిలించి నోఁబోబడకుండ
నదుమున దుముగడుపునాలతాంగి॥ 673

క॥ మిసమిసలు తెరవమేనం
బసపొసపరిరాల్చితీర్చుమజ్జిసవిధి
దృగ్బిసజములుజెవుల గాడగ
వెసనిడ్డున్ గుసుమగంధివిశ్వేశునకున్॥ 674

ఉ॥ అంగిటిముల్లుమెల్లసగరాంగుళినొత్తును గాలగారునీ
రంగజమానమర్దనునియౌదలజిల్కునుబొట్టు వ్రేలిప
న్నంగనచంగటంగడుపు నంటిసవెల్లిడిగూర్చిజిట్టిబొ
ట్టంగదబెట్టుదూపొడుచుసంబురుహాసనచీ జలంబుసన్॥ 675

గీ॥ నెత్తగుంగెడిసని నిల్వసె తవెరచి
మెత్తమెత్తన నరచేయిహతనెత్తి
యడ్డముగ నక్కునంతెచిర్చి యంజనంబు
మూడుగన్నులుగలయంగముదితబెట్టు॥ 676

- గీ॥ వెలదిచన్నిచ్చు గొందినవెన్న వెట్టుక
పక్షిజాతంబు సుతుమీదబారనీదు
చెక్కు పైమీటియేడ్చించియొక్కప్రేలు
నోరనిడి పాలుహరుకడుపారబోయు॥ 677
- క॥ ఉగ్గులువెట్టుచువేడుక
నగ్గించుచుముద్దులిడుచుయతిశయ ప్రేమం
బగ్గలమైననురొమ్మున
మగ్గంగా గొగలింను మానినిమరియున్॥ 678
- క॥ ముంగిళ్లదొంగియాడగ
నంగనవీరెవ్వరయ్యయనికొనియాడున్
బొంగుచును దరముపైసీ
శుంగుదురుగబండజేసిజోలల్బాడున్॥ 679
- ఉ॥ ఆందము నేయజేసియమృతాంశనిబాననయిందుమౌళికిన్
బెందనప్రేలులిచ్చినడిపింప దలంచినిజాంగుళిద్వయం
బందువిరూపనేత్రునకు నందియునందమిజేసియాసలం
బొందియదప్పుటద్గులుమనోభవవై రికినేర్చునేర్చునన్॥ 800
- వ॥ ఇట్ల య్యంగనలింగమూర్తిసుతుంగాబావించి సమంచిత బాల్మోపచారం
బులుసేయనాయందు మౌళియునమ్ముగ్ధ భక్తినిష్ఠకుంగట్టువడి బాలుం
డై యుండెనదియట్టిదనిన॥
- సీ॥ శ్రుతియేవమేవహిరూపేణయనియును స్మృతిసాధకత్వంస్మరేతనియును
ధరతస్య తన్మయతాంయాంతీయనియును హరునివాక్యముకానయటుభక్తు
డై భంగియగు శివుండదిచిత్రమెయనియాశ్వరుండిట్లాటయెల్లభక్త
జనులును హర్షించినమ్మతింపగ గొన్నిదినములుజనగనదేవదేవు॥ 881

గీ॥ డమ్మనసౌ త్రిచాచివత్యక్షమగుచు
మోక్షమిచ్చుతలంపుననాక్షణంబు
దండిరోగంబువట్టినతనయుక్రియను
వెన్నకును నోరుదెరవక చన్నువిడిచె॥

682

చ॥ ఆదిగనిదుగ్ధబాలమదనారికివద్దశనిక్కువంబుగా
మదితలసోసియుల్కివడిమానయి తెల్వినిబొందియక్కటా
మదిమదిచుండినీకునిశిమాలెవురోగమిదేలవచ్చేబ
య్యవదిగజార్చిచన్నుదినమిన్నిటలాగగునేడుపుత్రకా॥

683

క॥ నాకూననాకుమారక
నీకిట్టియవస్థయొదవెనిలువవునేలఁ
నా కాట్లాదిపక్కదెసయిక
నాకెవ్వరు జెప్పరావినన్నావట్టి॥

684

గీ॥ చమటనెత్తుడు నవదు నాచిన్ని వడుగ
యింతవగనికునై ననేనెట్టులోర్తు
తల్లి గదసన్న నీరై నదండితెపులు
నాకునేటికిరాదయ్యెరా చుమారా॥

685

చ॥ కలిగియులేక యొక్కడవే కావేకుమారకనేడునిన్నుని
ట్లలమటవెట్టునట్టి తెవులరయ్యెయంగడిముల్లోకొద్యయో
తెలియదువల్క వేమిటికిదేవప్రతిక్రియలై నమందుమా
కులగురువై నదొల్లియెరిగుండరు నీవిటులుండబుత్రకా॥

686

ప॥ అవి మరియును॥

చ॥ వనుపుచునాత్మసంపపుని పైబడియేడ్చునుదవ్పకస్సుతరి
గనుగొనుజేతమైసపుడుగోగిటజేర్చుమునుంగుబెట్టునో
య్యసతరచుకా సుతాయసుచుహోయను దల్లడిలుంబశోకమూ
ర్చనలుమునుంగు దెప్పిరులు సారెకుసారెకుదైవమాయనుకా॥

687

వ॥ వెండియునుంగట గటామువ్వునబొప్పనికంగడిముల్లయ్యెనని యల్ల
జనంబులు నాడికొనంగావి నగావల సెంగదాయదియట్టైననుం గానిమ్మునీ
సుద్దులన్నియు నిన్నవొక కిన్నెర కంతిచేపెంటివినుము॥ 688

సీ॥ కడుపుగట్టలేకవొడయనంబికనెడ పోయియందునగూడువుట్టకున్న
కుండలుచరువంగగుండయ్యెగతులకు నాడియాకలిదీరకచటవాసి
వచ్చిచారమచక్రప ర్తివ్రాయింపంగనాడి యాకలిదీరకంతమీద
పిట్టవ్వకై రాచవెట్టి సేయగ బోయియట్టకేలకునింతపిట్టుమెసవి॥ 689

గీ॥ సామవేదులమఠమునజంపిసెట్టి
పెయ్య వడ్డించికొని ప్రియముతోడ
గారికాలవ్యగ్రహమునగా నకుండ
నామ్రఫలములు భక్షించియంతబోక॥ 690

సీ॥ చెన్నయ్యపొత్తునజెయిదియ్యక పులియంబలిజుర్రితదియుగాకవలబోయి
చిరుతొండనికుమారుజెండించియెడ సేసినిమ్మవ్వగారులయింటగుడిచి
యారగింపక చలియెయున్న జోడవ్వకోరతోయిచ్చినదుడిచిసురియ
చొడయ్యచేకళ్లుసరవితో భుజియించితనివిన్న జెప్పెనొక్కమ్మనాకు॥ 691

గీ॥ గుట్టుచెడియిట్లు విరుసుక గుడువగడగి
సెన్నునారడిబెట్టనాకున్నచన్నె
వెన్న పెట్టుదు జన్నితునిన్నినాళ్ల
నిండునీపొట్టనేడలనిండదయ్యె॥ 692

గీ॥ తల్లి బిడ్డకును హితంబుపథ్యముగను
బెట్టి గడుపుదానబెరుగుసుతుడు
యట్లుగాకతిరిగి యాడాడబయిపరు
గుడుచుబిడ్డకుతలవడకయున్నె॥ 693

క॥ జననిగదాయని చనువున
నినునొచ్చిన గోరబలుకనేనెన్నండున్,
బనిగలదు చంకదిగుమస
మనమునవేసార నేడ్చుమానేలడలన్॥

694

గీ॥ చనినచనుచున్నచసగల దినములందు
సన్నుబోలిన తల్లిసీ కెన్నగలదె,
యట్టి నాకట్టు ముట్టిసడిగియున్న
నిట్టిపెనునొప్పిసీకేల పుట్టుదండ్రు॥

695

గీ॥ నిప్పుదునకకుచెదలంటునే కుమార
నీవతెచ్చి కొనగవచ్చెనీవిధంబు,
నిన్నువీడి కుపితుజేయగానేలనొప్పి
మానినట్లాయనా వట్టిమాటలేల॥

696

క॥ నాపాడముపాడంబగు
నీపాదంబునకు మిగులనెగులువొడమె
నేనోపగనని దియ్యమ్మపా,
లాపంబగుటకునునీ తలపుసాక్షినుమీ॥

697

క॥ ఏలా శీనామూటలు
బాలాసీమీదనాదు ప్రాణమువీడుతాడు,
వాలాయముసనియసిరొద
గీలించినగాంచితల్లికిన్ సుతుడర్థిన్॥

698

గీ॥ ప్రమదులునురుద్రులును రెండుపార్శ్వములును
మునులుదివిజులు దసుజులు వెనుకదెసను,
సందిచండేశభృంగులు ముందరందు
సలరికొలువంగనష్ట సాక్షాత్కరించె॥

699

ప॥ అట్లు ప్రత్యక్షంబై యంచికాధవుండు బింబాధరముఖాంబుజంబవ
లోకించినమంచితాలాంబులనిట్లనియె॥ 700

చ॥ అడు సముతల్లి నీవలసినట్లు వరంబులువేగనిత్తునా
గొడుకవరంబులెవ్వియును గోరదు నామదిసీకు రోగముల్,
వొడుమఃనిత్యమూర్తివయి లోకములన్ సుఖియింపుచుండుటే
యడపకసీవునాకొసగు నీహితసిద్ధులుసుమ్ముతమ్ముడా॥ 701

సీ॥ కన్న మోహంబున కంటెబెంచినమోహమెన్ని చూడగనెందునెక్కుడగుడు
కన్నులారగనిన్నుగనుగొంటె వేడుకమరినాకులేదనిమగువవలుక,
వినిదేవదేవుండు వెలదిభక్తికిమెచ్చి యందంద గొగిటనప్పశించి
మూడు లోకములకు ముత్తవ్వవై తివి నాకుతల్లివిగాన నలినవదన॥ 702

గీ॥ తల్లివై నీవుగాపాడధరణినాకు
నెక్కడిదిరోగరుజలనియిందుమాళి
యమ్మకునునిత్యమగు భక్తియప్పుదొసగె
హనుసకును నమ్మయగుటనమ్మవ్వయయ్యె॥ 703

గొడగూచి కథ

క॥ మరియును శివదేవుండను
కరకంఠుని గణముపొరుగు గొమరిబుసకున్,
వరయుందానునుసరుగుచు
మరువకకడగొట్టుచూడు మదిరమతిదున్॥ 704

టి॥ లోపిడియుటయుట లోలగపట
మోపడుచులతోటియాట మెయిబరపకుమీ,
మాపట్టినవత మమ్మా యేపట్టిన
దప్పకుండనీడేర్పుజుమీ॥ 705

వ॥ మరియు తద్వత్తం బెట్టిదనిన॥

706

గీ॥ దేవదేవునకనుదినముగుంచెడుపాలు।

గోరనించికొనుచు గుడికినరిగి

యారగింప బెట్టుమదియనూనంబుగా

నమ్మిపోయెదమమ్మమాయమ్మ పినుము॥

707

క॥ మాయమ్మమరవకెంతయు

జేయుచునీవుండునీకుజెలువపుబొమ్మం।

జేయించిపోత్తికలుక

ట్టాయత్తముజేసితెత్తుమనివినయమున॥

708

గీ॥ తనయనూరడించితామూరికరుగంగ

బడుచుకాళ్లుమొగముగడిగికొనుచు।

గంగియాపుపాలుగమ్మగాడాగాచి

కుంచెడన్నిగోరనించికొనుచు॥

709

ఉ॥ గ్రక్కునస్తానమాడి మడిగట్టిభూతి లలాటపట్టికడ

చక్కగబొట్టువెట్టి తనసవ్యకరంబునబాలగిన్నెచు।

నెక్కినవేడ్కగొంచు జనియిందురకాధరుమ్రమాలబెట్టితా

మ్రొక్కి మహేశకైకొనునమున్నతిపాలనివిన్నవింపుచు॥

710

క * వెనుచనియొకింతకనుమర

గుసకుసరిగి మరియువచ్చి।

కోరదెసగనుంగొనునెడనించుకకొరగా

కునికిన్నబ్బలమిగుల నుత్తలపడుచు॥

711

క * పాలేలయూరగింపపు

బాలకాంతాంబయీనుబొల పనిసయ్య।

కాలముదప్పనోరాగుట

సొలదొతొలినాటివనియెచవిగాపనియో॥

712

గీ * బుద్ధివుట్టదొనేనెటుపోతిననియొ
వెండియునుబొగసుట్టెనో విరిగెననియొ।
నీరుగలనెనోచాలవోయారగింప
బెట్టచేరనినియొమూతిముట్టవభవా॥ 713

క * కుంచెటికి నొక్కయిండుక
గొంచంబై యుండెననియొగోరబెళగనో।
వంచనులదృష్టియనుసం
ధించెనొ వాద్యములులేకతెచ్చితినినియొ॥ 714

గీ * మీదుపోయె ననియొ మీగడగట్టదో
యూర కేలత్రావవుచితభంగి।
కారణంబుగవక కలిగెనాజెప్పుము
జెప్పవేనిగొనుముసిగ్గులుడగి॥ 715

నీ * నిక్కపుటాకలిసీకులేకుండెనాక్రొక్కెడుగొని నాకుజిక్కవిడువు
కడుపారలేదనికెడువజూచేర వేనిగుఱ్ఱునోగిరమునేగొంచువత్తు।
పన్నాడుదొంతిలోపలిలోవిలోపలపోలెలున్నలి పంపువోయికెత్తు
వుట్టిపై బానలోనున్నదినెయిసీవుదెమ్మన్న చెచ్చెదనమ్మిపంపు॥ 716

గీ॥ కుడుకపులఖండమున్నదిగొంచువత్తు
నేను శివసోదరి మరాన కేగివత్తు।
గలదుపాశంబుదెచ్చదగానిపాలు
గ్రోలుమాదేవయనుచు సబ్బాలమరియు॥ 717

క॥ ఆరాధనజేసెమదీ
యా రాధ్యులయింటనిన్నునారోగణకు॥
భోరునబిలుచుకపోయెద
మారారీపాలుగ్రోలుమీకొన్నె॥ 718

చ॥ పడుచవుమోముజూడగను బాలెటులేగొనువాడనందువే
 నెడమడుగేలనిద్ద
 రమునెత్తుకత్రావుదమట్లుగాకనీ వడుకులులేక పాలుగొననాత్మకు నింపుజ
 నింపదేనియి
 ప్పడకొనివత్తుజెప్పుమహిభూషణ యెట్టులు గాదయేనియున్॥ 719

క * చెన్నారుజిన్నిబొమ్మలు
 పన్నారులుజక్కిలాలపండ్లునుమావా
 రెన్నెననెల్లి దెచ్చెద
 రన్నియకిత్తుబాలునన్నియద్రావన్॥ 720

క॥ పాలుజలియారెశేవా
 కాలంబునతిక్రమించగాదొడగెనున
 న్నేలాయీలాగునబెను
 జాలింబెట్టెదవటంచునరసరమ్రమొక్కున్॥ 721

వ॥ ఇట్లన్నిచందంబులసన్నుతించినం బసినీసుపుగూరాకుగామెసవిన గట్టు
 రావట్టి పెనిమిటి చిత్తంబుమెత్తగాకున్న నక్కన్నీరు దోవంగోపించి॥ 722

క * కటకటవాపోవుమహి
 తటమద్రువగగాళ్లునేల దాటించుసము
 త్కటగతిజేతులువిద్రుచును
 సొటసొటయైనేలగూలుజూచున్ లేచున్॥ 723

సీ * కొనియాడుభంగించుగుప్పించు గంపించు వరగందు నేడ్చునువెక్కిపెక్కి
 కోరధిక్కుకునుజూచుమారారెజూచునునిర్జీవాచందాన నెట్టవియును
 బుట్టగించునునేళ్లబుడ్లనుబెట్టును తెప్పునబడుగోరదొలగనూచు
 వేరచిముందరబెట్టుమరియునుమాటాడు తిరిగితిరిగి మ్రొక్కుచరణ
 ములకు॥ 724

- గీ * బాలుద్రావమెకినిమూలంబుజెప్పవె
మూతిముట్టవెటులుమూర్కకొనవు।
నీవుద్రావకునికిమావారువిన్నను
జావనడతురిదియసంశయంబు॥ 725
- గీ॥ మగుడిచనివారిచేజావమారవైరి
సత్తుసరిపోదునిచటనసత్యమనుచు।
కినిసీ తలశంభుతోడదారించుకొనగ
వచ్చుబాలికభక్తికిమెచ్చినట్టి॥ 726
- ఉ * మారవిరోధియప్పుడుగుమారికదెచ్చినపాలకోరదా
గోరికతోడనెత్తికొనికుత్తుకబంటిగ్రగోలబాలచే।
న్నారగగాంచి పిన్నననియారడిబెట్టితివిట్లునన్నుమా
వారికిజెప్పుదున్మరువవద్దిదియంతటబోదుమీదట॥ 727
- క॥ కడువేగగుడుకదెమ్మని
వడిగొనితనయింటికడకువచ్చిదినముని।
ఘ్రేడవకకుంచెడుపాలును
బడుచందియ్యంగళిపుడుపానముసేయు॥ 728
- ప॥ అంతనొక్కనాడు పొరుగురికేగిన జననీజనకులుమగుడ చనుదెంచు
వారు పురోపకంతంబున నీలకంతునకునెప్పటి యట్లపాలారగింపంజేసి
యాబేళికంటిదనచేతికిచ్చిన రిత్తకోరచీతం బట్టుకునినడతెంచు నిజ
కూమారింబాగగని యిదియెందుపోదు రిత్తకోరచేతికిరాబని యేమిగలిగె
తెలియజెప్పుమనపుడు తల్లిదండ్రులకిట్లనియె॥ 729
- క॥ మీరాసతిచ్చినట్టుల
మారారికిదినముబాలుమనకుంచెడునీ।
కోరంగొనిచనియర్పణ
మూదాడిగజేసివత్తునట్లననేడు॥ 730

చ॥ హరునకుముగ్ధదుగ్ధముసమర్పణ యప్పటియట్లజేసియీ
శ్వరుఁడొసంగంగగోరకొనిచయ్యసనింటికినేగుచుంటిని
తెరవున మీరుగంటిరనితేటతడంబడుచాడవారలి
ద్యురునిదిగల్గశంకరుడుగ్రోలునెపాలిదిపోలదేమిట॥

731

వ॥ అనితనయనుద్దేశించి॥

గీ* పడుచపాలునేలపాలుగాజేసితో
నీవుద్రావితివియొకావరమున
తోడిపడుచులకునుదోయిళ్లబోసితో
కాకకొనునెపాలుకాలగళుడు॥

732

ఉ॥ తొల్లిమహాత్ములయినప్రమదుల్దృఢభక్తిపదార్థవర్గముం
గల్గుగజేసియియ్యగనొకానొకపట్టునగానియీశ్వరుం
డెల్లెడనొల్లడట్టిశివుడేటికిగైకొనునీదునిక్కముదా
గల్గయునెల్లరేపకడగానగనయ్యేడిమాటలేటికి॥

733

గీ॥ యనుచుదనకూతుదిట్టుటయంతనుడిగె
నాటిమరునాడుతండ్రిపినాకిగుడికి
గూతుచేబాలుపట్టించుకొనుచుసరిగి
గోరహరుమ్రొలబెట్టింపమారవైరి॥

734

ఉ* ముట్టకమూరుకోకమునిముచ్చవిధంబుసనున్నగన్నియం
దిట్టుచునోసిద్రోహియనితీసిశివార్హములైనపాలు
నీపొట్టసపోసికొంటియెటపోయెదుప్రచ్చెదబొట్టయంచుత
స్పట్టగపచ్చదండ్రుగనిపారెనుబాలకశంభుపాలికి॥

735

వ॥ ఇట్లుబట్టవెరచి పరతెంచి హలింగహలింగయనుచు సరుచుచు తరుణిచేరి
పాలగిన్నెకుంగేలుసాపుచున్నకన్నియతండ్రిదిక్కరింపుచున్న యెడ
బాలాయోడకు మోడకుమనుచునాక్షణంబతనవక్షము దెరచికరిదిగ భోగ

నాందుడుగ్గ పాసనాదుండై లోగొనుచుండెనప్పుడప్పుడుచుంజూచి తండ్రి
యాశ్చర్యపడుచుం బశ్చాత్తప్తుండై ॥ 736

క॥ హపోయితెసుతాయని
వాపోవుచుగూతుగూడవచ్చిరయమునం।
బై పడిచేసాపగురుల్
జేపడినాపడుచుజొచ్చెశివుగర్భములో॥ 737

గీ॥ ఇపుడునా ర్నెల్లకొక పరియిందుధరుని
మీదజిక్కినకురులటుమిగులబెరుగ।
గ త్తిరింతురుదృశ్యంబుగాదెయిదియ
షుదిథలంపంగగొడగూచిమౌగ్యమునకు॥ 738

దీపదక శియారుకథ

చ॥ అదియునుగాకకంచీయనునంచితపట్టణమందునుండుదీ
పదక శియారునాముగుధ భక్తుడు గార్యముమిక్కుటంబుగా।
నొదవగనొక్కనాడుపొరుగుగారికినేగుచుమార్గమధ్యమం
దదవదలై నశంకరునియాలయముంగనిదుఃఖితాత్ముడై ॥ 739

త॥ హరునకుదావుగాదిది మహాబలవంతులతోడివై రమా
పురుషునకెన్నడుండెదకపోయెనురక్కసిబేసిపల్లెని।
ద్దరపయిద్రుల్లనే సెఖరధామునీ సోమునినొక్కకు త్తికై
తిరుగగనీడువెట్టిగొను దేవతలగనుమూయకుండగ॥ 740

చ॥ అనయమునాయనంగునిననంగుని జేసెనుసార్యకాలము
మునులనుగోచి పాతలకునోమగజేసెనుబుద్ధిజాలమి॥
దనుజులకొందరన్ ప్రబలదర్పులజేసెనుదైత్యమర్దనుం
వెనుకకుమున్న కాలముననేలకుగోలకుదెచ్చెగావున॥ 741

చ॥ అదియునుగాకశంభుడుగ్గ పాకరుడంచునులింపవించున
ట్లదయతసర్వసంహరణ్దిమరచింపుచునిండుచీకటుల్ ।
యొది వెడుకోననున్న జెడుబుద్ధులుపుట్టునుశత్రుకోటికిం
బదిలముచాలదాలయము పాడయియున్నదిరంగమద్యము ॥ 742

ఉ॥ కోటయు కొత్తకంటులునుకొమ్మలుబడ్డవిరెండుదల్పులుం
గూటమువెల్పులవిరిగికుంభినిగూలిననట్లనందియుం ।
జోటుదలంగిగోపురముసూచుచున్నదియెన్నిభంగులం
బాటలజూటికీస్థితివ్రమాదముదెచ్చునుపేక్షజేసిన ॥ 743

ఉ॥ మేనసగంబుగైకొనినమేరకపుత్రిక యున్నచోటునుం
గానగరాదుభీతిబతికాయముతోననలీనమయ్యెనో ।
యీనిభిలేశ్వరుండిచటనెన్నడునిల్చెనొనాటనుండియుం
బూనికతోడతమ్మకలుపున్చిచందముగానమిందుల ॥ 744

చ॥ బహుజనకోటితోడి పగవాయకయుండియురక్షకాశిచే
సహితుడుగాకసర్వజనసాధ్యసకారకమైనయట్టియీ ।
గహనమునందునిశ్చలతగాపురముండుటనీశ్వరుండెపో
మహిససహాయవిక్రమసమన్వితుడాత్మలనెంచిచూచిన ॥ 745

ఉ । ఎంతటిశూరులైనససహాయత నీవిహిసాంతరంబునం
గంచువిరోధినుంచుటయుగార్యముచిక్కినవేళశత్రుల ।
త్యంతబలాధ్యులైనననియార్పగజూతురుగానశంభు
నశ్రాంతముగాచియుండుటయుసాదువిచారమునాకుజూడగ ॥ 746

చ॥ అనితసయింటగల్గుధ సమంతయుదేరగబంచితెచ్చిన
ఘసమగురాతికోటయుసగద్దబొగడ్లకునెక్కగానుగొ ।
బ్బసరచియింపజేసియహిభూషణగేహముమంటపంబునూ
తనముగట్టిశంకరునిదాపలశాంకరినిల్పివెండియు ॥ 747

చ॥ పనస రసాలసాలములబాటల నింబ కదంబకజాలచం
దీన హరిచందనాదివసుధారుహముల్ గుడిచుట్టులందుని
లెనుమరువంబు మాచియునుబిల్వముశ్రీతుళసీదళసీదళంబులే
దినమునుపూజకుఁగలుగదేవునితోటలనాటివెండియుఁ॥ 748

ఉ॥ కొమ్మలుకొత్తళంబులునుగొబ్బునదీరిచిమీద దెంకిణీ
లిమ్ముగబన్నికోటపయినెక్కడజూచినబెక్కుజోటచ
త్రమ్ములు చామరంబులుబతాకలునిల్చినజూచువారికిం
గొమ్మలమాటులన్నటులుగుప్తననున్నటులుండవెండియుఁ॥ 749

ఉ॥ నీటికిముట్టపాటయిననిల్వడుకోటనుజొచ్చిముంచగా
బాటగునూటగల్గునొకబావిరచింపగజేసి సేనకుం
గూటిదీదట్టుముట్టయినగూడినమూకయువిచ్చునంచున
ప్యాటలజూటు సేవకుడుపాతరలందిడెగొల్పువెండియుఁ॥ 750

చ॥ ఇసుకయులగ్గదింపులును యీదెలుదూలములుంబిరంగులుం
గుసులుదుపాకికోవులునుకొంకులకోలలు నెత్తుగుండులుఁ
వసులునువాటురాలుబలువంకలదుడ్డులునిన్నదుడ్డులుఁ
మసలకగూడవై చెవినుమాజినిశత్రులుభీతిజెందగఁ॥ 751

ఉ॥ అల్లముబెల్లముఁజమరునాకులుబోకలునిమ్మకాయలుం
జల్లులుబుల్లువస్త్రములమోపులుచాపలుబ్రీతితోడవె
ల్లలియుజిందపండుబెటులుప్పునుప్పునుమరీచరాసులుం
గొల్లులుగాగనిన్నియునుగూడగవై చెనుకోటతోపలఁ॥ 752

ఉ॥ లావరులై నయోధులుదలారులుజారులుజాలువారమై
గావలివారలుపూజరులుగాదెలిచుట్టులద్వారపాలురుఁ
సేవకులున్నీయోగులును నెట్టుఖుబట్టులుదివ్వటిలతో
నై విలసిల్లుసాదుకులనందరనేలెనుశూలిగావగఁ॥ 753

ఉ॥ వారునుదానుగూడుకదివంబునురేలుసతండుభూరివా
ద్యారవమెల్లడిక్కులమహాభక్తిమోయగజేయుచుండబ్రా
కారముగోపగించి హరికంజజులైననునిక్కిచూడగా
లేరనిసన్నుతింపసవలీలగమించెనుకొన్నిఘట్రముల్॥ 754

ఉ॥ అంతటచేతనున్నధనమంతయుబోయిసజీవికల్ప్రజా
సంతతికియ్యలేమిదిగజారిరికొందరువారిమారుగా
సంతటనింతటఁదివియలారకయుండగనిల్చికోటయా
ద్యంతముదానునుంగతిచయాపులునెప్పటియట్లకావగన్ 755

చ॥ వసువశులైననాకడమవారునుబోయినభక్తుడొక్కడు
విసువకవాద్యముల్దగదువీపుసమూహులైరింటిపై
వెసనవరించియొక్కరుడువేపురుపెట్టయిమోయజేయుచున్
వెసమరకిట్లుగావగనుచువులుదోపగనూనెదిరినన్ 756

ఉ॥ ఇంకబురంబులోనిప్రజవెళ్ళినయిండ్లువిదల్చితెచ్చియా
ప్రమాకులుసక్కడక్కడికిమంటలువెట్టుచునెప్పటట్లుతా
దేకువకోటచుట్టులనుద్రిష్మురుచుండగగొన్నినాశికా
ప్రమాకులజాలముల్పమనెమందునకున్నొడగాసరింకటన్ 757

చ॥ తడయకనిండ్లపూరిద్వరితంబుగవెంటులుజేసికాల్పగా
గడచనుగొంతకాలమటుగాల్పగగాల్పగబల్లుగుట్టుకో
బుడకయులేకపోయిననుబోరునగచ్చడమాదియైసక
ప్పడములుగాల్పసందునొకపాతయుఁజిక్కిరిపోయెసంతటన్ 758

ఉ॥ మించినచీకటింబగరుమెల్లసమెల్లసతోటజొత్తురో
యనుచుశిరోజరాజిజడయల్లితదగ్రమునందునగ్నిగం
ధించినమందుచుండెజనీకరశేఖరుభక్తుడవునొ
క్కించుకయైగభీతికలయెప్పటియట్లుకొటగాచుచున్ 759

- ఉ॥ ఇంతటవేగుబొమ్మబలెనీశ్వరశేవకుడిట్టులుండగా
నంతటవెంట్రుకల్ గమరియౌదలగాలుకరాగనందికా।
కాంతుడుగంతుమర్దిపురమస్మరుడాతనిమ్రోలయోగు
లభ్యంతరసీమగాచువిమలాకృతిగైకొనివచ్చియిట్లను॥ 760
- చ॥ సదమలచిత్తసాదుజనసమ్మతవృత్తమదియ్యభక్తదీ
పదకళియారిసీదుదృఢభక్తికిమెచ్చితినిత్తునీకునే।
య్యెదిమదికిష్టమనబరమేశునకుంబ్రణమిల్లినాకునే
కొదవయులేదువిన్నపమొకండువినందగువిన్నవించెద॥ 761
- ఉ॥ ఈవిపినంబులోజివికియెందునుబొందనీయాలయంబులో
నీవువసించియుండుటయనీతియిదెక్కడిపేదదైవమో।
యీవిధిగన్నులంగనగనేవినజాలజగత్కుటుంబినా
భావములోనకోర్కీయిదిభావజసంహరవిన్నువెండియు॥ 762
- చ॥ కమలభవాచ్యుతాదులకుగానగళక్యములైనపెక్కుదు
ర్గములగముల్ శివామనకుగల్గనచ్చటవానియీవనాం।
తమునవసింపనేలబదనవ్యవిమానముమీదనంచుధా
మముసహితంబుగాగబురమర్దనుగొంచునురాజితాద్రికి॥ 763
- చ॥ చనియెవిచిత్రమీతెరగుశంకరుమెచ్చిభజించిభక్తులెం
దునుదదనుజ్ఞనేదురు నూత్నవిమానమునఁహరాద్రికిఁ।
వినియునెరుంగమీవిధమువిశ్వపతింగుడితోడగూడజ
య్యనగొనీచన్న వింతయనియర్థినుతించిరిభక్తులందరు॥ 764
- చ॥ మదనవిరోధిముగ్ధగణమాన్యుడు శైలజాధిరా
ట్పదయుగభక్తితత్పరుడపాకృతపాపుడనంగనొప్పుదీ।
పదకళియారివృత్తములుభక్తసఖాస్థలిస్తరించినం
జిదివినవిన్నభక్తులకుసన్నుతభక్తియుగలువెండియు॥ 765

నాట్యనమిత్రాక్షిగాతితథ

క॥ వినుకంచితోనమునునాట్య
నమిత్రాండియను భక్తుడతఁగొక్కదినం।
ఋసనీశునిదేవాలయ
మునకఁగియుజొచ్చియచట ముదముదిరుగుచు॥ 766

క॥ దండితగజదనుజాధిపు
దాండవమూర్తినిమహేశుదాగనుఁగొనిభ।
క్తుండగ్గుడిపూజరితో
నొండెరుగని ముగ్ధయగుటనొగినిట్లనియె॥ 767

క॥ పడుగయిదియేమిశంకరు
సడుమును విరిగినదిపాదనాశీకంబు॥
దొడచాయనుంచబోయిన
పడువునబై కెగసికాన పచ్చెడుమరియు॥ 768

క॥ పంకరపంకరలైకర
పంకజయుగములునుగానబడుచున్నవిము।
వ్యంకలునుబోయితనువా
తంకంబునొందినదిగదా శంభునకు॥ 769

క॥ ఒకపదిమిలమోచియుమో
వకయున్నదివంగి విల్లువలెదలయునుని।
ల్వకనొకదెసకొరిగిసయది
యకటాజడముడియువీడిసదిముక్కన్నుల్॥ 770

క॥ నిలుపులుబద్ధగతిఁరె
ప్పలువొందవుతం బలాకపఱిఁగినిలా।
గిలనేలయయ్యెసీకుఁ
దెలియదుగాయనుడునగుచుదేవలడనియెన్॥ 771

క॥ వినుముగ్ధవాయుదోషం
బనురోగంబిదిమిగుల బ్రయాసకతముగొ
బ్బునబరిహరింపకుండిన
గొనగొనిహరుమేనబెక్కునోవులుపుట్టున్॥

772

క॥ ఈనొప్పిమాన్పగానీ
చేనవునన నగుచుమందు సేయింపుమనం
దానదిసర్వమునిజముగ
మానసముననెంచితనదుమందిరమునకున్॥

773

క॥ వినవినజనియచటంగల
పసధనమంతయునుదెచ్చిబ్రకుడుబూజా
రిసమక్షంబుననిడిలుది
వెసగై కొనిశరణుమాన్పవేశంధునకున్॥

774

క॥ మానిచితివేనివినునా
మాచినియునుసుతులునేను మానకనీకున్
దీనిధిదాస్యము సేయుదు
మినియమోక్తికినిసాక్షియాశ్వరుడుసుమీ॥

775

క॥ ఎట్టైననిట్టిపుణ్యము
గట్టుకొనుమటన్నవాశిగానిమ్మనిభే
ర్వెట్టియొకకొన్ని ముందులు
గుట్టననామిగవునూనెగూచిన్ పొయిపయిన్॥

776

క॥ యెత్తించిపొం
గువచ్చినద తరపడిడించివాయుతైలంబిదివో
బత్తుడహరుమైనలదిన
విత్తగిలు దెవులుపథ్యవిధితోనడవన్॥

777

క॥ ఆనితంబళి చెప్పిననాట్యాని
మిత్తాండారివినితదాధిష్టవిధి॥
మనసిజహరుమైదైలం
బునలేపనజేయ సేసియంతగమీద॥ 178

క । భువిగలపుమ్మై తచివురులుకె
జివురామెదపాకుపండుజిల్లేదాకుల।
నవకమువావియాకును
నవిమొదలుగగలుమందలన్నియదినము॥ 778

క॥ తెచ్చుచుబాకములిడుచొర
పొచ్చములేనిరతినినుకపొట్లములనొడల్
వెచ్చగగాచుంబత్యము
చిచ్చెరకంటికినియొజ్జజెప్పినభంగిన్॥ 780

క॥ కావించిపెట్టుచునునత
డేవిధినొక కొన్నిదినము లేనియుసుగుణం।
బావంతయుగానకతన
బావంబుననిట్లుదలచెత్తక్కొత్తుటై॥ 781

క॥ ఎక్కడివెఱితనంబిది
యక్కటకటయదవిలోనియాకునునలుష॥
ముక్కంటితెవులుమాన్పునె
ద్రక్కుననేనొషధంబుగాకజాణిగిన॥ 782

క॥ అనినిశ్చయించితక్తుడు
దనప్రాణంబునకు సలుగుతఱిని మహేశుం।
దనుబ్రత్యజాకృతినా
తమ్రమొలన్నిలిచెప్రమథతతులుంగొబువ॥ 783

- క॥ మనసీజమదకానుడానా
ట్యనిమిత్రాండినిగృహసుధాంబుధిలోదే
ల్చివిను మెచ్చితి నడుగుము
మనీషితార్థమననడడు మాషతికనియే॥ 784
- క॥ సర్వజ్ఞశర్వశంకర
గీర్వాణార్చితపదాజ్ఞగిరిజాధవసౌ
మూర్త్యాచనక శేఖర
బర్హిసదయనాదువిన్నపమువినుమనుచు॥ 785
- క॥ తావకదివ్యశరీరం
బీవిధిమువ్వంకలై నయి తైరగువినంగా వలతు
తోగమోసహ
జావస్తయొనాకుదెలియ నాసతియిమ్మా॥ 786
- క॥ అనివిన్నవింపవినినా
ట్యనిమిత్రాండికినిశంబుడమనాదినినా
ట్యనిమిత్రమునేదాల్చిన
యనఘాకారంబు బుత్రకావినవయ్యా॥ 787
- క॥ ఏమున్నునాట్యమాడం
గామదిరతిపుట్టిడమరుగమువాయింపం
భూమిలయమొం
దెచరణాల్వోమమునకునె త్రడులైనుడుకులమెల్ల॥ 788
- క॥ వినుతమహోద్రేకాన్విత
ఘనవేషాటోపముననుగాకజహరిము
ఖ్యనిఖిలలోకులుయడవడ
గనరాదయ్యెడలజడల ఘట్టార్భటికి॥ 789

క॥ గంటలమువ్వలరవళికి
గుంటతనయవెరచితన్నుగూడగ।
మరిమిన్నంబెడుకరతాడనములు
గుంటుబరచిదిశలనవలకుందరమంగళ॥ 790

క॥ గుట్టపుటూర్పులజలదుల్
గిట్టెంబడబాగ్నియా రెగేలిగతులకు॥
మెట్టంబచమట్టననిల
యట్టిపైసీతిపథమునవలంబించె॥ 791

క॥ దిరదిరదిరిగినిలవది
క్కరులిరు నాలుగును జాపకట్టనరెళ్ళ॥
ధరజాగిథక్కారించిన
గిరులారునునొండదూళికిందులదూగె॥ 792

క॥ పొందుగప్రమదంబూదిన
గ్రిందజరత్కచ్చపంబుగిజగిజనానం।
గ్రిందజటపటుహతినర
విందభవాండంబుతత్వవిసరముద్రుంగె॥ 793

క॥ వడినాడ౯భూషణపణి
గడురోజన్నేత్రపహ్నిగనలజడలపై।
ముడిచినక్రొన్నెలగరగిన
దడయకయయ్యమృతధారతలదిగబార॥ 794

క॥ విసువకదాల్చినః హ్మ
దిసురాసురపరుల కతలదీరినపేరుల్।
మసలకయమృతవుసోకున
వెసనసువులురాల్చి శరణువేడుచుమరియు॥ 795

క॥ బొబ్బలువెట్టుచువార్చుచు
నుబ్బునజతగీతతతులనొగిబాడుచునా।
గుబ్బుగనారతివేళకు
గొబ్బునరతిసాలగింపగురుహర్షమున్॥ 796

క॥ ఆరుదుప్రమథవరేణ్యులు
జూడంగాతాండవంబుసురుచిరముగనీ।
యీడితరూపంబెవ్వరు
వేడుకమైకండ్లువారివేడ్కోనుభవముల్॥ 797

క॥ అనియానతిచ్చియానా
ట్యునిమిత్రాండిని మహేశుడనురాగముతో।
దనపురికిగొనుచుజనియెన
తనచెరితమువిన్నముక్తిదప్పదుమరియు॥ 798

శ్రీకాళహస్తికన్నప్ప కథ

క॥ శ్రీమద్దక్షిణకైలా
సామలనామమున కాళహస్తివెలయుద।
శ్రీమాంతికమునబల్ల
గ్రామంబుడమూరనంగగలదవ్వురిలో॥ 799

ఉ॥ ఎప్పుడు బాయకుండు పరమేశ్వరభక్తిపయఃప్రయోధిగ
న్నప్పయొకప్పువేటమెయినాటవికావళి గూడిపోయితా।
జప్పుడు సేయకొక్కతరుసన్నిధిదాపుననుండువేళక
నైప్పులువ్రాల్పుజెప్పవెడనందరతో జనుదెంచినంత॥ 800

చ॥ హరుడుతపస్వివేషముననాతనిముంగలనిల్చియంతసు
స్థిరమతిజౌకమందునిచిశ్రీకలశస్థివారిధారభా।
సురముగ దోచిఫాలముననొప్పుగభూతిధరించిపుత్రయా
తెరపునబొమ్ముకాంచెదవు తీవ్రనిజాంగముదివ్యలింగము॥ 801

- క॥ అదిప్రాణలింగముసుమీ
విదితంబుగనీకురన్నవినిలేచిముదం।
బొదవినమదినలుచిక్కులు
వదిలమ్ముగాజూడనొక్కప్రాజ్ దెరువున్నద॥ 802
- క॥ ఆకాలిత్రోవనాతం
డేకాంగితనేగిశంబుసేక్షించిభళి।
నాకలనిక్కుముయయ్యెగ
దాకంటే బేళికంటిధన్యుడనై తి॥ 803
- క॥ వాయువమౌక్తిక పావ
కతోచనుగనుగొంటి మిట్టిలోకోనిజం।
బై చెల్లెనాకుగలగా
నాచక్కటిగంపగొంచునరుగఫలించెన్॥ 804
- మ॥ అనుచుంగన్నప్పదేవుడిశునకుసాష్టాంగప్రణామంబున
య్యసగావించియి తండెపోసిజము మత్పాణేశుడి యీశుని- వనమధ్య
బుసనుంచి చసగా నాయంబేరాప్రోలి॥
గొనుచువేచనిపాక గట్టుడునుసంకో
చంబుగాకుండగద॥ 805
- ఉ॥ రాసనిసట్టుకొట్టినను రాజరలాపుని బుజ్జగించినె
తైసను బట్టివేడుకొనియైసనుబుద్ధులుబేప్పియెగనే।
మైసను నిచ్చిమోలబడియైసనుపల్లెకుగొంచువొకనే
బోననిముగ్ధభక్తుడహి భూషణుతోసనునీరనుంబుసద॥ 806
- సీ॥ ఇక్కడయడవిలో నొక్కండును సుందగతమేమిటిప్పవేకాలరింత
గొరగులుమ్మె తప త్తిరివూజనేయంగమరులె త్తివచ్చితోమారవైరి।
మీవిధితంబుతో పాదమడచితోరత చెప్పుమల్కచక్కంగదీర్తు
పరుససందడిదొక్కువడలేక సిరిగిరివిడిచి వచ్చితివోవిపేసముసకుసు॥ 807

గీ॥ గాకమాదరచెన్నయ్యగలసితనుచు
నిన్నువెలియనవచ్చితోసికునింత।
వలపటికినొక్కవనితగాపలసివచ్చి
తొంటితపమిష్టసేయంగదొడగితివియో॥ 808

చ॥ పలుమరునీవునంబబడివళ్లకడమ్మరలేకదాగగా
వలసితొలంగివచ్చితివొవారిజగర్బుడుతొంటికై వడి॥
మెలకువదప్పవేటమెయినేడునుశిక్షయొసర్పవచ్చితో
మలహరనన్నుబ్రోవనసమాదరణంబునమెచ్చివచ్చితో॥ 809

ఉ॥ ఎచ్చటనుండి యిచ్చటికినేగెదునీ బ్రతుకెట్టులీవనిం
బచ్చగజొచ్చియెన్నికకుమాసమునయ్యెను నెక్కుగిబ్బని,
న్నిచ్చటద్రెళ్లగావైచియెక్కడికి॥బరువెత్తెజెప్పనే
జేచ్చేరబట్టితెచ్చెదను శీఘ్రమశీతమయాఖశేఖరా॥ 810

క॥ ఒడలసగము గొన్నగజయు
యడవడగనరాదుమాటలెన్నియునేలా।
యెడరైన నెవ్వరునునె
క్కడివారెవ్వరిక మేలుగాలముసరియే॥ 811

గీ॥ కటితటంబునగట్టిఁ గోచిపాత
నొలుపబడితివిట్టులొంటితిరిగి।
చంకబొక్కసముసునడలినలదికనైన
కొండలందుదిరుగఁబండువీవా॥ 812

చ॥ ఉరగము బుస్మగ్గెంబులునుండునసంఖ్యముసీవనిన్వని
చరులునినుం గనుంగొనిన జావగనే యుదురెంటికింబరా।
త్పరయిటులుండమాయెరుకువల్లెకువచ్చిననెల్ల సౌఖ్యముల్
వరుసగగల్గునెట్లనిననాగవిభూషణవిన్ను నెప్పెద॥ 813

క॥ అడవులనుచిరయలపా

తొడిపిలిపా యసముతేనెయొడుముల సేతుల్ ।

కడుమంచివెదురుటోగిర

మెడపకమాయిండ్లనుండునివి యెన్నండున్॥

814

వ॥ మరియునట్లు గాక మీమనంబునకునభిమతంబగునేరుచులుంగరగుడ్డుదర
చుగలవీవిపినంబున బ్రెవులుమాడంజావనేల చచ్చిమీదవచ్చుఫలంబు
పుచ్చుకొనువారెవ్వరు దేవాతావక చరణంబులకు శరణుజొచ్చెదనిచ్చట
వాసిపదంగదే యనుచుంబాదాక్రాంతుండై నంగనియాకంతుసంతాపకారి
విననియట్లమిసిమంతుండుగాక మూకబావంబున నున్నగన్నప్పతన మనం
బుననిట్లనివితర్కించె॥

815

ఉ॥ ఎన్నిదినంబులున్ బలెమ హేళునికన్నములేకయాకటన్

బన్నముబడ్డ వాడొపురభంజనునూరక సారెకున్జెవుల్సన్నెలుబో

వజీర బనిలేదుసదామిషమూలకందముల్

కన్నుమునుంగదెచ్చియిడిక్రమ్మరబిల్చినగానిబల్కునే॥

816

క॥ అనిమనసిజహరనాహా

రనిమిత్తముభక్తవరుడురయమునవనికిం ।

జననప్పుడతనియెదుటన్

గనుపట్టుచుదనుజులుమ్మగకాయంబులతోన్॥

817

వ॥ తన్మృగవృత్తాంతంబెట్టిదనినా॥

818

సీ॥ ఆతిసౌందర్యమహాకాయులను దైత్యవర్యులుజీమూతవాహినుండు

శిబియుగీర్తిముఖుండు శివునకుదమమేనులపింపనేరకయన్యనిదుల ।

దేహముల్ చెగటారెసాహసయుతులు నాసవిశేషకీర్తిబాజసతగాంచి

వోయిరాగతిమాకుబోవంగనేలని హరుగూర్చిబాసతవంజాచరింప 819

గీ॥ హరుడుబ్రత్యక్షమైదైత్యవరులమెచ్చి
బ్రహ్మవిష్ణాదిదేవతాపదవులైన
స్వర్గ మోక్షంబులైననుసరగనిత్తు
నడుగుమనివుడువారుసాష్టాంగమెరగి॥

820

సీ॥ మాజలంధరునిచేమాసంబుచొలసినయాజనార్థను పదంబడుగనేల
మాగజాసురునిచేమడసినవాగీశ్వరత్వంబుమాకుగోరంగనేల
మాతారకునిచేవిదూతత్వమొందిన యింద్రత్వమాసింపు టెంతమాకు
అట్లునుగాకవ్యాఘ్రాంధకాద్యసురులుపగతులైనీ చేతబడనినట్టి॥ 821

గీ॥ ముక్తిసీచేతభక్తిమైయుక్తిగొనుట
చోద్యమేపాన తొండెలయాద్యమ
హితదివ్యమగాంగ దేవాదిదేవయనఘ
విన్నపంబొండు పిసవయ్యవిశ్వరాధా॥

822

మ॥ వరమొండొల్లముమాశరీరములుదేవామీకునాహారమై
వరగంజేయుట యొండెకానియస ఫాలాక్షుడైత్యులం
గరపద్మంబులదాయబిల్చికొని వేగంగాశహస్త్యంతిక
స్థిరమీరల్ మృగజాతిబుట్టుడుమహాదీక్షండొకండచ్చటన్॥

823

క॥ మిముజెండివండియామాం
సముమాకొసగంగనతనిసద్భక్తికిమే
మమితోత్సాహితనాహా
రముగామిముస్వీకరింతురయముసజనుడా॥

224

క॥ అనిహరుడాసతిబ్ధి
విరిదనుజులుగాశహస్తివినస్థలులం
జనియించితమ్మునెవ్వరు
గనకుండనైలగుచుంతగన్నపగడక॥

825

క॥ డాయంగవచ్చినంగని
యాయయ్యయు హర్ష మొందియామృగములదా
నేయంగనవియునసువుల
బాయగనయామిషంబుబక్యము సేయఁ॥ 826

క॥ చిచ్చరకోలలుగ్రచ్చర
దెచ్చియొకటిమీదనొకటిదిరముగగొలిపెఁ॥
వెచ్చులపుట్టగదచ్చగ
జచ్చుపొడ మెదానగాలిచెంజవిగాగఁ॥ 827

వ॥ అదియట్లనిన॥ 828

సీ॥ మంచిమాంసంబుశోధించిపంచినమాడ్కిఖండించిపుడకలకాడగ్రుచ్చి
నిప్పులపైఁ పీర్చిదిప్పిపాకంబుగావేల్చిమూర్కొనియునువ్రేలకున్న
మంటకడ్డమునట్టిమరియుబక్వంబై నజవిజూచిదొప్పలుసంతరించి
చిరుతయురెనెదంబుభిదంబుమొరకునుగారాకుగాకుండగూరజేసి॥ 829

గీ॥ చూచియింపారిసొంపారి సొబగుమిగిలి
యున్నబిల్వశాఖలుగొన్నిగోసి
తనదుజుంజుతతులమీదనునిచికొనుచు
నరిగెమొగలేటికాయయ్యయరిగియందు॥ 830

గీ॥ రెండుపుక్కిళ్లతోయముల్ నిండబట్టి
యడమచేజాపి శరములుబిడికిలించి
యున్నకరమునబొలనించియున్నదొప్ప
సవధరించుర కన్నప్పదిపుటవచ్చి॥ 831

శా॥ చెప్పంగాలుసదొంటిపూజదొలగించిన్నోటిలోనీరుగన్నప్పం
డప్పడుమజ్జనక్రియమహాహర్షంబునంచీరెప్పా
గొప్పంజుంజురుమౌళి పత్రములు పూజోల్లాసిగాజేసివే
దొప్పన్ దెచ్చినమంచిమాంసమొసగెదదోషాధిరాజ్మౌళికీ॥ 832

క॥ అనయంబునిట్లుగన్న
ప్రనిరగ్గళభక్తిబ్రహ్మధపతిగొల్వంగా
మునుగొల్చుదపసియాభో
జనములుగుడిలోనగాంచిసక్రొధుండై

833

సీ॥ అవిత్రిమయ్యేశివాలయంబని నవ్యపంచామృతంబునబంచవదను
సదనంబుతోగూడస్నానంబుగావించి పాదోదకములనుపరమభక్తి
వేదోక్తగతిజల్లివెండియుబూజించివేగుండిష్టేంచునివిధముగాంచి
నేగినదపసియుద్యుత్తుడై యక్కటయెట్లుచూడగవచ్చునిట్టినిష్టబూజ
చెప్పగాలబోద్రోచిపుక్కిటి

834

నీటిమజ్జనంబునెరయదీర్చి

యెంగిలై నమాంసమెన్నంగనై వేద్య

మిచ్చుచున్నవాడు హెచ్చివీడు॥

835

ఉ॥ వీనుదపస్వినిందుమ్మగహింసుడుయోగ్యుడుగాడుపీనితో
మానకసాకుబోరనసీమానినద్రోహముసంభవించుము।
న్నేనుగునొక్కలూతవధియింపదెయిచ్చటమచ్చరంబున
న్నేనునునేడువీనిగడు నేర్చుననూర్పులకట్టిబాపెద॥

846

వ॥ అనుచునతండాదంతిదంతువాయసంవాదంబెట్టిదనినఖండశశిమండనుం
డెండంగాలెడుచెలదియఖండాకండపరశునుపరిభాగంబుసందనతంతు
సంతానంబునకుంజుట్టునుం జుట్టినమాకులం బ్రాకినతృణగుల్మలతాప్ర
తానంబునంబు లాధారంబుగావించికుని కడునిల్చిమంటవేదియుంగ
పోతంబులునుం విరచించితదగ్రంబున శిరంబుత్పాదించి ద్వారబంధం
బులుసోరణగంధునుం బోరుతల్పులునురమ్యంబులుగా నిద్రించిపరపుం
దప్రనిగొప్పకరవీరముకుశంబులనేకసంఖ్యంబులాడుగేహిశబంధంబు
లునుసంధించి శతదశదశశతదశ కమలరాజివిభ్రాజితప్రభూతపూజా
బంధబంధురానేకరచనానిచయంబుగావించి చెలందిత్రిసంధ్యలుగాసం
ధకారిననేకభక్తితాత్పర్యంబులగొల్పుచుండెనానమయంబున॥

837

మ॥ కరియచ్చోటికివచ్చి తంతురచనాకౌశల్యముఁ గాంచికో
పరసావేశముతోడనీశ్వరునిపైబాదుట సంధించెనే।
పురువోయంచు నిజక్రవచ్చలన సంభూతోరువాతంబుచే
హరుపైపాదురు వోవదట్టి ఘనతుండానీతపానీయముఁ॥ 838

చ॥ హరుసభిషిక్తుజేసికరియౌదలదెచ్చిసకల్యలంఘితాం
బురుహములంబురాంతకుని బూన్చిత్రికాలమునిట్లుగొల్వనా।
తురమతిలూతమత్కృతివిఘాతమునొందగ జేయుద్రోహినే
నరసివధింతునంచుగుడికంతటనింతటబూన్చియుండగఁ॥ 839

గీ॥ గజముచనుదెంచిగోపించుకరణిగాంచి
తంతువాయంబుదన దానియంతరంబు।
గొంతయైనను జూడకదంతికరము
వెంటదలచెక్కిదొలిచియాద్విపముఁజంపె॥ 840

ఉ॥ ఎప్పుడుగాలకచరుడహర్పతికోటి సమప్రభుండుగ
న్నప్పవిముగ్ధావముసనన్యభక్తియునిస్సృహత్వముఁ।
జెప్పకజెప్పినల్లెరుక సేయదలంచితపస్విమోలదా
నెప్పటిలాగు శూలిధరియించెను మోమునమూడుగన్నులు॥ 841

క॥ అందునొకకంటనుదకం
బందందస్రవింపుచుండ హరుడుండగనా।
కందర్పహరునిమీదను
తందరసుతుడటకువచ్చి తగనీరుమిశ్రె॥ 842

క॥ తలపైపత్తిరిహరుపై
దులిపివలలపూర్ణమైసదొంతిశివునిముం।
గలనిడియర్పింపదృగ్గలములు
పత్తిమునింగి గారగదొడగె॥ 843

వ॥ ఇట్లు గారు కన్నీరు నిలువంగన్న ప్పహిరుషణునకె త్తించిన యంతర్ధార
 యుంబోలె మంగళంబై చెలంగెనట్లునుంగాక పిశంగతుంగో తమాంగ
 రంగంబునంబొంగుగంగా తరంగిణీమృగాదపాదాహతిందొలంగిపాదో
 దకంబై మతంగజభుజంగనపాంగోదకంబులింగోదకంబై యిట్లుత్రివి
 థోదకంబులుం ద్రిఫణయను మేనప్రతిమలంబై యొప్పెనప్పుడు బ్రసా
 దికింద్రివిదూదకంబును బొందబాడియకదాయనంగసనంగవై రిసర్వాం
 గంబులుంబుంగుండగుచునుండెనప్పుడు॥ 844

క॥ అగ్గలమయ్యెను కన్నీ
 రిగ్గజదనుజాంతకునకునిఖనోయనుచు॥
 డగ్గరినేత్రముగనుగొని
 బెగ్గిలిగన్నప్పశివునిపేర్కొని పలికె॥ 845

సీ॥ కటకటాయిదియేమికర్జంబుగలిగెనోనిటలాక్షసీకంటసీరుగార
 నిందవినిగొరిసీరైననాడును దడిగాదునిన్ను సుధాకరాంక
 జనకుచేదనయునిందునిమించు నప్పుడునేడ్చునెరుంగవహిశభూష
 చీరచించుడువిప్రపారమారడిబెట్టకారింపగన్నీరు గానవభవ॥ 846

గీ॥ రాలరువ్వంగగన్నీరురాదునీకుమన్ను
 మోవంగ రాలదుగన్నునీరు
 పరసతికిగాగభంగంబుపడెడువేళ
 రాలవశ్రులునేడేలరాలెనీశా॥ 847

క॥ అనయంబున్నిట్లునేడ్వ
 బనియేమీయాలిసుతులబాసియడవులం
 జనవలనెననుచునేడ్చెదొ
 ఘనతోకములొకడుబ్రోవగావలెననియో॥ 848

చ॥ మః॥ యును నా కటింగడుపుమండగనుండగలేకనేనిను
మరచెదనంచునేడ్చెదొవసంబునస్మృగరాజియాగిన
వెరచెదనంచునేడ్చెదవొవేసవిసిపనిపాటకోప
నరిమురిబల్లెకుంజ నితిసంచదలంచుకనిట్లులేడ్చెదో॥

849

గీ॥ చెడ్డపురువుముట్టజీవంబుపోకకు
పొగిలిపొగిలికంటబుట్టెడేసి
నీరుగారసిట్లునీవేడ్చెదోహర
కలదెనీకునేష్టకారణంబు॥

850

చ॥ కలిగినబెప్పవేయనుచుకొంగలిశంకరునప్పళించున
ప్పలమునుగంగనేమియిరబుత్తుడనేగలుగంగసంచున
శ్రులుదుడుచుకాశిహయటులజూచిససిసరిలింగముల్నినుం
బలుమరు నవ్వరాతగులుబాసియు బాయటంచు నాత్మల॥

851

క॥ ఈరీతిబల్కివరియును
నూరార్చుచునెవ్వడేటి చూరకుతండ్రి
యూరకునాప్రాణేశా
యూరకునాయన్నయనుచునొకబడబల్కు॥

852

గీ॥ ఉమ్మరికెయింతయేటికిగుడుగుమనుచు
రొమ్ముననుశంబునేత్రోదకమ్ములొత్త
నెసగుమ్మగ్దతకంటిలోకసవుగాగ
దాసతలపోసిశోధించు తస్మయసము॥

853

ఉ॥ ఆంసుకులంగవర్దిసచలాంబరక్షమునెత్తిపట్టియూ
లింగముకంటిలోనెరసులేదుగదాయనికాశనూదునా
ల్కొంగొనిగ్రుడ్డుపైనివుడుగ్రకునబెట్టునుమీదయంబిదా
నంగటిచీరదోగినమసంబునగుంచుచు నుండువెండియు॥

854

క॥ కనుగొల్కిదనదువ్రేలిడి
గొనకొనియె త్తిననుగనుంగొనగారుజలం
బనికడకనొత్తినంగొ
ల్కినగారుందొంటియట్టుకీలాలంబుల్॥

855

క॥ కొలుకులురెండునురెండం
గుళులనదుమనేత్రమెల్లగొలుకులగతియై
జలజలజలములువొలుకగ
గొలుకులనాకన్నునదుమగూడంగడలక॥

856

క॥ పింజిచ్చిగారుచుండగ
నంజుచగన్నప్పహరుదృగశ్రుజలముని
ల్వంజేయకకడుపొగలుచు
బ్రాంజలియైమొక్కులిడుచుబడిబడిలేచుక॥

857

క॥ ఆకటకటాయనుహరుజా
ట్టుకజుట్టుకతిరుగుబ్రమనిటునటువోమదికా
వికలతనొందున్నన్నేటికి
గారణమరయునురియుడెందములోనన్॥

858

సీ॥ ఆనందబాష్పములని వితర్కింతునాహర్షచిహ్నంబులేదాననమున
గరుణాకటాక్ష వీక్షణవారియందునాజల్లనై యుండవుష్టములుగాని,
ఘర్మజలాసారకలవుమ్మదమెయన్నగన్నులబొడమునేఘర్మజలము
దుఖంబు ప్రేరేపదొరగునీరందునారెండుకన్నులగారకుండుటెట్లు॥

859

గీ॥ గ-టినేమేని రోగంబుగలబోలు
దప్పవోకయెమరికోడిరెప్పవిధమొ
నొవ్వియోపొరగప్పెనొపువ్వుగంటి
పోటోతటిగన్నోమాదయోబుద్ధిదలప॥

860

గీ॥ మైలయోయివిధంబుదుర్మా సగతియొ
కొకయొండొకయక్షిరోగంబొదీని
కేమిచేయుదుమందుమాకెరుకలేదు
నామనోనాధనాయన్ననాడుతండ్రి॥

861

క * ముక్కంటివనుచువెరతురు
నిక్కంబుగనీకుద్దిభువనీజనులిటునీ
కొక్కెడచిహ్నుముబుట్టి
లెక్కింశురెసురలునిస్సులేశంబైనా॥

862

క॥ నీకంటిమంటమడసిన
యాకాముండాదియైనయోచులెల్ల
నీకంటివారవిన్నవగ్రీ
కంటన్నగుచునీకుగీడుదలవరే॥

863

గీ॥ ప్రాణప్రదమైనతలపైన బాసిపోదె
యంగహీనులగన్నంతసంగలకు
రూపవంతుండవిపుడుగురూపివైన
పల్చగాజూచినవర్షరెడకులైనానలెకులేదు॥

864

క॥ మునుహరికినయనమొసగిన
మనసీజహరుమహిమయెందుమడసెనొకొపొలం
బుసనాబులుమ్మగములగొ
న్నసలుపుపట్టిలైనామసంబెట్టోర్చు॥

865

ఉ॥ ఎవ్వరితోవచింతుదుదినెవ్వరుయేమియొసర్తురాత్మలేనె
వ్వీధినింతవంతధరియింతుధరింపకనేమిగెరునిం
కెవ్వీధిబోదుపోకమరియేమనియీదెసజూతుమాటలింకెవ్వీయునేల
మందుబరమేశునింబికినేనెరుంగదు॥

866

వ॥ అనిహర్షించి॥

867

- క॥ నీకంటికిమందగునే
నాకంటికికంటెమిగులనవనతభక్తి
న్నాకన్నుమందువెదైద
నీకంటంగారునీరునిలువంజెలువ॥ 868
- వ॥ అనికన్నప్పదనకన్ను కనుగీటినంతలో భల్లంబునంబెగిల్లంచి పంపదను
కంటిపైదనకన్ను సమర్పించెసప్పుడు॥ 869
- శా॥ అనేత్రంబునగారునీరుడిగెదేవాధీశుడాకంటిసి
ర్గానన్వచ్చినజూచిమందహసనాభ్రాజన్ముఖాంబోజుడై ।
యానిష్ఠాపరచక్రవర్తిదనకన్నరేందుకోటిరుక
న్నునైనై కల్మషము బొందియుండుటకు నాహృత్పిఠానిట్లను॥ 870
- క॥ శ్రీకంతునిదాకంటికి
జేకొన్నసదౌషధంబుచేరువనుండ॥
నాకేలవగవననితన
దాకంటికిదాడిపెట్టెడగ్గరితెగువ॥ 871
- క॥ తనజెప్పుగాలశంకరు
గనుగొనకుంగురుతుగాగగదియించిమనం ।
బునశంకలేకదాక
న్నునుబెరుకగపోవగామనోపేగమునన్॥ 872
- శా॥ అత్యధ్యక్షనిజప్రచారుడుహరుండాసక్తిమైన త్తరిం
బ్రత్యక్షాకృతినిల్చిపిల్చిబళిరామాయన్నకన్నప్పయా ।
కృత్యంబేటికినంచుదత్కరముల త్తంజేతులంబట్టిస
న్నిత్యంగన్గానవచ్చెగన్నపకుదృఙ్గిరేజముందేజమున్॥ 873

శీ॥ హరుడుగన్నప్పచేగొన్నయంబకంబు
మరలనిచ్చెనుయాకింటిమారుతందు
కన్నాసంగెనొయసగనాకాలకంతు
సవ్యసయసంబునిరునాక్షణమసీలచే॥

874

ఉ॥ కన్నవకన్నులేహరువికస్కవయాహరుకన్నుదమ్ములే
కన్నవదేవుగన్నులటుగామినిజంబగునేనిదెల్పయా
వన్నగభూషకన్నులగబంధములుబిచ్చయట్లయిప్పుడి
కన్నవకన్నులందొరగుగారణమేమిసహర్షభాష్యముల్॥

875

చ॥ హరుడుపురత్రయంబులదురంటగజూడగమూడుగన్నులం
దొరగిసవారిబిందుపులుసూత్నవిభూషణుభాతిదాలెచెనా
నరుదెక్కపాసమన్వితదృగంతనిరంతరనిస్సరజ్జల
స్సరణముచిత్తహర్షణమునుబొందగజేయుటయెల్లవారికి॥

876

ఉ॥ అంతటనంతటనురసురాగ్రజముఖ్యులుమ్రొక్కుచుండభయ
బ్రాంతతమస్తకస్తలవిరాజితహస్తసరోజులొచుదై
యంతపచోమచర్చికలసర్దిబ్రశంసలుసేయభూనభో
భ్యంతరమంతయును మునుగనాసంధక్కలు మ్రోయుచుండగ॥

877

శీ॥ కుసుమవర్షంబుభూమిపైగురియుచుండ
బ్రమదులొప్పుగగన్నప్పభక్తిగతికి
హరుడుప్రత్యక్షమగుటయునచటమున్ను
పొంచుకొనియున్నతపసిహర్షించికొంచి॥

878

శీ॥ మ్రొక్కిగన్నప్పదేవునిప్రమాలనిల్చి
యతనిసదృశిమాగ్ధంబునభినుతించి
నీకునెగ్గుదలంచిననీచునన్ను
గాచిరక్షింపుమనిబల్కెగరుణబుట్ట॥

879

చ॥ శివుడనసీవనంగమరిజెప్పగనున్న దెబేదమిట్టిమా
గ్ధవిభవముఁ మహాత్వమును సంచితసాహసగౌరవంబుని
బ్బువినరులందు గల్గమిప్రభూతమశాస్త్రదాగమత్రయీ
నివహములందునెందయిసనెట్టసఁపిందు మెయిట్టిచిత్రముల్ ॥ 880

క॥ నల్లవొనల్లవోయనుచున్బిల్లపతింద
పసివొగడనివ్వెర పడుచుం
దల్లిభవానియుగనుగొన
బల్లవితమనస్కుడగుచుభక్తుడుభవుడు ॥ 881

వ॥ అన్యోన్యనిరీక్షణంబు సేయుతరింబరస్పర సయసంబులొక్కసవతైదొరసి
తెరసియొండొంటితోనంటిచేకొని యొండొంటిచూపులొండొంటిలోపల
చొచ్చియైకమత్యంబువడసె పంచవదనుకన్నులుచంచురేని కన్నులుతో
దునీడలోకాకలో కేశుకన్నులుకన్నప్పకన్నులసయిదోళ్లో మరియునీకర
కంతుకన్నులుకన్నప్పకన్నులకు గావించినమించుటద్దంబులోలేకకన్నప్ప
కన్నులువన్నగధరుకన్నులప్రతిబింబంబులో యట్లనుంగాక భవునయ
నంబులుకన్నప్ప నేత్రధరిత్రీజలంబులబాయు కొమ్మలోయదియునుం
గాకకన్నప్పకన్నులు శంకరనేత్రగుప్తాంకురంబులొ వెండియుఖండ
పరశునేత్రంబులుకన్నప్పనేత్రనాశీకంబులులోకనాయకాలోక నానోక
హపలంబులోపౌనఃపుణ్యంబునంగన్నప్పకన్నులువియన్నదీధరునికన్ను
లయి నీలగళుకన్నులుకన్నప్పకన్నులగుపట్టుయన్నాల్గుంగన్నప్ప
నయనాంబుజంబులోకాకయన్నాల్గుశంకరునేత్రపంకజంబులోయససను
వుగా డాల్చియుండెనంతియకాదు ॥ 882

చ॥ అనలవిలోచనంబునకు నవ్వలిక్రిందట తుండుఛాయనీ
శునినయనద్వయిందగులజూచెడుముగ్ధునిదృగ్మగంబుతో
జెనగొని నాలుగయ్యెపురభీకర నేత్రముఅట్లనాలుగై
కనబడెనీశుదృష్టిజెనగఁబడికన్నప రెండుకన్నులు ॥ 883

ఉ॥ అన్నెరికన్న పేశ్వరుననన్యగ వీక్షణ౯౯చుదమ్ముదా
రున్నతితోడజూచుకొనుచున్నతెరంగరయంగనప్పుడ౯
పెన్నిజదృష్టిచేద్రిపుటి పేరడగించిని జైక్యసిద్ధిగె
కొన్నయఖండచింతయనిగూఢత రెండయియుండె నానిల౯॥ 884

క॥ నాలుగుకన్నలకాంతి౯
ఫాలవిలోచనముకాంతిపలియించెనికం।
గాలునెయేగతిజూచిన
నోలిపురత్రయముమగుడనుదృవమైన౯॥ 885

గీ॥ చెరుకువిలుకాడు నెమ్మేనుమరియుదాల్చి
మచ్చరించినగాలుండుమదముదిప్పి।
క్రమముదప్పినదొల్లింటికరణివారు
గాలుదురెశూలయేకంటగడగిచూడ॥ 886

క॥ యుగయుగములనిటపైయా
నగధరుడేకంటజూచినంగాలునెయి।
జ్జగములుమున్నీకన్నున్నగజాసురుహరుని
నుగ్రనయునుండందే॥ 887

ఉ॥ అన్నియునేలనాటికిబురారికిపన్నుగయీదయాంబకం
బున్నశిరాలువిందునకునొప్పునెచి త్రముచి త్రజారికిం।
గన్నపయీవిలోచనముకాలముసందగ నుండసీశుభూ
భృన్నిలయుండులోనగునె పెద్దయువేడకభ్రూణహత్యకు౯॥ 888

సీ॥ నాడేపినాకికినయసంబుగల్గినజూచునేనిమ్మవ్వసుతనిచావు
హరునకీయమృతయాక్షిమున్నుండిన నణచుచేనంచెన్నయక్షియుగము
నీనేత్రమున్నీశుడెసినబాలుని బోవంగనిచ్చునేపుట్టిదొడుక
సీయక్షిదొలియున్నవేయునునేటికిహరుడుదయాకరుండసగమనడె॥ 889

గీ॥ యితనినేత్రంబుమున్నున్ననిందుమౌళి
యధికసౌందర్యయుతఁడునానవనిజనడె।
యిట్టినేత్రంబుమున్నుగన్నట్టియున్న
నెట్టికాంతలమెచ్చునేయాశ్వరూండు॥ 890

ఉ॥ కన్నపనేత్రపంకజముగల్గగనీశుడుసర్వసౌఖ్యసం
పన్నతనుండెగన్నప్రవిభాస్వరపాదముపాదరక్షసో,
కన్నిజభక్తవత్సలునిగానుతియింతురుకంతురుకంతువైరిని
నెచ్చున్నుగచెప్పుసోకిజనసేవ్యతజెందెను మౌళిచంద్రుడు॥ 891

శా॥ ఈచెప్పించుకదన్నుసోకుటగదాయాగంగదాక్షిణ్యమై
భూచక్రంబునసన్నుతింపబడియుంబూర్వంబునకబ్రహ్మదా।
నీచెప్పున్నగనుంగొనండెగిరి జాదీశస్ఫురన్మస్తకం
బీచెప్పీశుడు దాల్చబట్టి విభుడయ్యెదేవతాజాతికి॥ 892

క॥ హరిగాననిచరణముగల
హరుభక్తులపాదరక్షహరిసూనుడుదా।
నరసికనలేనిశంకరు
శిరమునకాభరణమయ్యెచిత్రముగాదె॥ 893

ఉ॥ చెప్పెడిదేమియాయెరుక జెప్పుమహత్వముచిత్రరూపదం
బప్పుడుసోక శూలిభువనావలియందుప్రసిద్ధుడయ్యెను।
యొప్పులకుప్పపుక్కిటపయోకిణముల్దడియంగబట్టము
ముప్పురముల్జయించిసమనోభవశత్రుడునిత్తుడౌటయు॥ 894

గీ॥ ఇతనినిర్మల్యముధరించియిందుమౌళి
నిర్మలుడయ్యెనితనివినిర్మలప్ర।
సాదభోగంబుకతసనుజననమృత్యు
రహితుడయ్యెనుగిరిసుతా సహితుడిలను॥ 895

తే॥ మృదుడుకన్నప్ప వేషంబుగుడుచునాడె
వేదశాస్త్రవివేకపీఠిఁగడచె
హరుడుఁగన్నప్పయుచ్చిష్టమారగించి
విధిని షెఠాద్యయాతీతవృత్తుడయ్యె॥

896

గీ॥ లింగదేవుండుగన్నప్పలింగిగాన
నంగమంతయు నత్యుత్తమాంగమయ్యె
హరుఁడుగణపాలుచేతిలింగాంగియయ్యె
నంబిచేభక్తుడయ్యెఁబనాకపాణి॥

897

వ॥ ఇప్పుడేకన్నప్పచేత సన్నుత సర్వాంగ ప్రసాదీయయ్యెననంగళాస
నుండనియనేక ప్రకారంబుల భక్తానీకంబాకాంక్ష వినుతింపజగజ్జనంబు
విస్మయంబంద నిందుధరుండందంద గన్నప్ప దేవునింఁగఁగిటంజేర్చి
చతుర్లర్గఫలంబులాదిగాఁగలవరంబులెవ్విగావలసిసనడుగు మనుడుచి
రుసవ్వుందనమొగంబుననిసురొత్తంజేతులెత్తయాచి త్తజారికీజోహరు
వెట్టి ఇట్లనియె॥

898

క॥ ఎరుఁగన్మోక్షంబులవే
రెరుగన్వాంఛితములెరుగనేవేడెలా
గెరుగుదునెరుగుదుమరియును
మరియునునెరుగుదునిన్నుమారవిరోధీ॥

899

ఉ॥ కొపునసీపరంబులునుగాయజసంహారయొల్లసీర్కపా
ష్టావితదృష్టినాపయినిబాయకయుండఁగఁబాదుకొల్పినా
బావముదృష్టిదృక్పరణపంకజసంకరమైచనంగని
వేవరమన్నగన్నఁపకుపిశ్వంబుండొసగెదదిష్టము॥

900

క॥ కన్నప్పకునభిముఖుడై
పన్నగధరుడుండెనక్క
వాతోకనసంపన్నునిగావింపుచునా
కన్నప్పయుహరునికెదురుగానిల్చెవెనక॥

901

క॥ ఈలీలతోడనన్యో
న్యాయోకనతత్పరాత్మలై కాశహస్తై
బాలాక్షుడుగన్నప్పయు
హేలాగతినున్నవారలెపుడుఁబుడమి॥ 902

గీ॥ నేఁడుఁగన్నప్పపుటక్కిటినిటశివుని
మజ్జనంబాచ్చుచున్నారు మరయునెతని
పూజచేసిసపువ్వులభూతపతికి
నతని శేషంబు పెట్టుదురభవునకును॥ 903

క॥ కన్నర్పించుటనవనిం
గన్నప్పయనంగఁబరఁగెఱునవై భవుడై
సన్నుతికెక్కనతనికథ
విన్నంజదివిననుము క్తివేగమగల్గు॥ 904

తే॥ ముగ్ధశశిఖండజూటుండు ముగ్ధభక్త
వరులఁగృహనేలునీరతివసుధసనుచు
బసవదండాధిపుడు ముగ్ధభక్తకథలు

చెన్న బసవన్న వినుచుంధఁజెప్పుచుండె॥
తే॥ ష్టితినిముగ్గులకథలిట్లు చెప్పగథల విధమునయ్యెఁగదా
యనివికసితాత్ముల సచుశితకంతుకథలనుసర్థినగుచు
నునచెభక్తులగును బసవన్న మొక్కి॥

చ॥ మునుపిసవేపురారిగణముఖ్యుఁడెలం గళియంబనాయనా
రనుశరణుండుమిమ్మహరహంబు సునే సముగాసగించునా
యసుప్రసాదంబులు మృలగునార్యులమిమ్ము సగింపఁగల్గెనా
మనుటకునెంతకంఠమరియన్యతయెద్దియటంచునుబ్బుచు॥ 905

క॥ అవీరశభక్తిసుఖపర
ర్ణవముందేలుచుచుబసవన పభుడఁనుభ
క్తవరులు పేరొలగమై
సవిశేషానుభవమందజరగగనంత॥ 906

వ॥ మరియును॥

907

సకలేశ్వర మాదిరాజుకథ

క॥ పెద్దలకుఁబెద్దమరిపె
న్నుద్దలకునునెల్లమొదలియొద్దిధరిత్రి॥
బుద్ధులప్రోకవిబుధసం
పద్దీనిధిసుభగమితసుఖాపానిధియు॥

908

క॥ సుమనోనురాగయుక్తుం
డమలినచిత్తుండుగుణగణాన్వితుఁడకలం
కమహితదానకళావి
త్తమతియువీణాప్రవీణతాదుర్యుండు॥

909

శా॥ యమనియమాసనప్రతపరాయణవృత్తిదురంతసంస్మృతి
బ్రహ్మశమనైకసంస్మృతియపారకృపానిధినిర్గతార్తియా
గమనిగమాంతదక్షుడుజగన్నయతత్త్వవిచారపారగుం
డమితశమాదిషట్కయుతుఁడార్యశిఖామణినాగనిర్దర॥

910

గీ॥ మనుచునుండునుసకలేశమాదిరాజు
దచ్చరిత్రముమిగులఁజిత్రముధరిత్రి
నెట్టులన్ననతండిలయేలునంబె
యనుపురమురాజధానియైయలరుచుండ॥

911

క॥ పితరణనివేకరూపా
ప్రతిహతవిభవములఁదసకుఁప్రతిలేకసుఖ
స్థితిరాజ్యముసేయనతని
మతిచిక్కెనులింగజుగమప్రతిపత్తి॥

912

ప॥ చిక్కిససతండుదక్కిసస్సత్యంబులుడిగీయుడురాజధిరురాజోపచారం
బులఘడియఘడియదప్పకపుష్పపత్రవిచిత్రరచనానిచితపూజా
మందితాంతరంబునర్చించియగ్గించునప్పుడుముప్పదిరెండురాగంబు
లకునుంబ్రశస్తంబగురాపణహస్తంబునుబ్రహ్మవీణయులావణ్య
వీణయుగైలాసవీణయునాకాశవీణయుబినాకవీణయుసారంగవీణయు

గూర్మపీణయు గౌరీపీణయు గిన్నెరపీణయు జనకపీణయుననునివి
 యాదిగాఁగలపీణలందు మువ్వుదిరెండు రాగంబులను శ్రుతులుందప్ప
 కుండఁగూర్చియోజించనది యునయ్యించు విల్కానినొంచిన పంచవద
 నున కేరాగంబుమనోనురాగంబు నాపాదించునారాగంబునకు పీణవిన్నా
 నంబుగాధ్వనియింపనప్పడ వృర మేశ్వరుండా పీణయపాణిపద్మంబున
 బాదుకొల్పి మొగచాళంబును సవతాణంబునుం దాళపట్టెయుంగ ర్తరిబో
 శవణీయు సారణయును మృదుమదురస్వరంబుల ముట్టుచుగట్టువట్టిపతి
 చిత్తంబిగురొత్తనవధారు సకలేశయవధారునిత్యకళ్యాణయవధారు
 ప్రాణనాయకా నాదప్రియాయనుచునారాగంబుతానాలపింపనభి
 ముఖుండై సప్తస్వర సంభూతంబులగు నిరువదిరెండు శ్రుతులంగూర్చి
 కావుశనారాటయుక్తంబుగా జౌదళంబును శారీరంబున సనిబద్ధపద్ధతినా
 శతింజేసెఁ గ్రమ్మరగమకసప్తకంబు సంధిల్లనల్లసమంద్రమధ్యమతాళం
 బులయలంఘితంబులునిగుడ శుద్ధనాళసంకీర్ణంబులు మేఽయదేశి
 కుమార్గంబువెలయశ్రుతి మధ్యవిశంబితరాళమానంబులనూసంబులుగాఁ
 జూపి ధాతుపులునంగంబులునుజాతులరీతులునుందకుకొత్తనిబద్ధ
 రూపంబున వైశంబుదాళంబు సాళిపెళ్ళాపెల్లి జాయియనుజాయియు
 చితమొయ్యారంబుభంజశంబును ఖచరంబును షషమంబునుగ్రహమోక్షం
 బులును భజిపణీయురవణీయునుభరణిమితాయినిజవణానివలంబని
 చయవైధనమునిగీతసుధాయిసగీతంబును విశ్రగ్రహిత్రితయంబును
 నంశుకలవితగాడంబులునురాగకౌకునుంబొచ్చగాడంబును దేశికాకును
 సిందువుకరుణాకౌకునునఖకర్తరియునుహిశువాయియును దవహరణంబు
 మను వాయిగుండాగుండియుబ్రహ్మరపలయునుగురడి మోడామోడియు
 నుద్రు వాళంబుతిక్కాయహోయిలుజొక్కాయయాదిగాఁగల రాగంబుల
 పాయంబులంబొరయకుండ దేశాక్షిధన్యాసిమలహరి రామక్రియలత
 సారంగనాటగజ్జరి మేఘరంజీవేశాపుళిమాశవశ్రవరాళి కాంభోజిగౌళి
 పంచకంబు బంగాళంబుగురంజిభైరవిద్వయంబును భళభంజరంబు
 గుండక్రియకాళికదేవక్రియమధ్యమావతిదోడి వసంతంబును నాదిగాఁగల
 రాగంబులయందుబురుషరాగ శ్రీరాగంబులరసిలక్ష్మలక్షణ యుక్తం
 బులును చకార యుక్తంబులునునాద గంభీరంబులునునూత్నసౌరోక్తి
 జాతంబులునునగుగీతంబులును బాదుచుండు సమయంబున॥ 913

- క॥ తమకముతోనిఖలవాది
త్రములునుమ్రోయంగజన పరంపరసంతో,
షమునసటియింపహరగణ
సముదాయముఁగాంచి మొక్కునద్భక్తిమెయి॥ 914
- ఉ॥ పాయకయిట్లహర్నిశముభద్రఁడులింగసమర్చనాపయ
స్తోయధినోలలాడఁగనుశోభితరాజ్యరమాసుఖంబులై
నాయతచిత్తవృత్తియొకయప్పుడు వ్రాలకయుండెనున్నెడం,
గాయజవైరిసేవకసికాయముగన్గొనిపల్కుసీగతి॥ 915
- క॥ వల్లరుసనదొల్లిమహీ
వల్లభుఁడీరీతి రాజ్యవైభవముమది,
న్నొల్లకశ్రీగిరికరిగిమ
హోల్లాసతనచటయోగ యొక్తుండగుచు॥ 916
- క॥ ఆగిరిబిల్వవనంబున
యోగంబును శంభుభక్తియోగంబునుజె,
న్నైగరిమంబుగనొందుట
జాగౌప్పఁగవినియెశంభుభక్తులచేత॥ 917
- చ॥ వినిసకలేశమాదివృధివీపతియంతయువేగశ్రీనగం
బునకునుజేరిమల్లరుసుముప్పిరిగొన్నముదంబునంగనుం,
గొనుమతిశ్రీపతి వినుతకుద్రవిశంకటకూటకోటులఁ
ఘసతరపుణ్యతీర్థములఁగామిత సత్పలదస్థలంబుల॥ 918
- ఉ॥ స్పాటికపర్వతాగ్రముల బాసురశృంగములఁమునీశసం
హటజకోటులన్నగమృగోరగసంకరభీమ భూమలఁ,
హటకపర్వతాగ్రముల నవ్యమణీసుయశైలవంక్రిపు
త్యాటవులన్నదీతటులనాశ్రితభూరిశిఖాతలంబుల॥ 919

క॥ పాతాళగుహలబ్రచ్చ
 న్నాతతపురభూములందు నారామములన్
 భీతిదగుగుహంతములబ్ర
 భూతవనజసరసనివహభూభాగములన్ ॥ 920

క॥ గిరిశేఖరనిస్వరని
 ర్జరచయములదృష్టిమాత్రసాక్షాన్మోక్ష
 స్ఫురకరుణారామంబుల
 వెరవారగమరియుబరుసవేదులగనులన్ ॥ 921

క॥ అంతంతనిల్చినిల్చియ
 మాంతకునేకాంతనిష్టనర్చింపుచున
 త్యంతఃరతినతఃకుబిల్వవ
 నాంతరముంజేరవచ్చెనచ్చటజూడన్ ॥ 922

క॥ రుద్రాక్షమహీరుహములు
 రుద్రాక్షమహీధరములురుద్రాక్షగనుల్
 రుద్రాక్షనదీనదములు
 రుద్రాక్షమయంబమరియురూఢిన్ జూడన్ ॥ 923

క॥ భసితధరిత్రీధరములు
 భసితమహీరుహచయంబు భసితపుగనులున్
 భసితంబునదులునదములు
 భసితామయంబగుచునచటభాసిలుమరియన్ ॥ 924

క॥ లింగధరాధరపంక్తులు
 లింగధరిత్రీజరాజిలింగాకరముల్
 లింగనదంబులునదులును
 లింగమయంబగుచుఁగొంతలెక్కచనంగన్ ॥ 925

క॥ జంగమశిలోచ్చయంబులు
జంగమపృథ్వీరుహములుజంగమలతలు॥
జంగమతృణగుల్మంబులు
జంగమతీర్థములగములుసన్నుతికెక్కు॥

926

క॥ సల్లావశైలజాలము
సల్లావధరాజరాజిసల్లావలతల్
సల్లావగుల్మసంతతి
యెల్లెడగనుపట్టుచుండునీక్షింపంగ॥

927

ఉ॥ గాయకకుంభినీధ్రములు గాయకభూరిమహీరుహావళుల్
గాయకగుల్మసంఘములు గాయకసద్భ్రతతీప్రతానముల్ ।
గాయకవిస్ఫురన్మృగనికాయముగాయకపక్షిలక్షలు॥
గాయకగూఢపాత్రులునుగాయకబంధరనింబసంక్తులు॥

928

ఉ॥ నాట్యమహామహీధ్రములునాట్యమహామహి జాతసంఘముల్
నాట్యలతావితానములు నాట్యమహోరునికుంజగుల్మముల్ ।
నాట్యమృగవ్రజంబులును నాట్యకలావిదనేకపక్షులు॥
నాట్యబలీముఖాశియునునాట్యవిశారదవాసరంబులు॥

929

సీ॥ జ్యోతిర్నదులుతృణజ్యోతులుకాష్టాంగజ్యోతులు పైకరాడ్జ్యోనేతిషములు
జలశిలోచ్చయములుజలవృక్షచయములు జలవిహంగంబులు జల
మృగములు
బహురూపశిలలునుబహురూపవృక్షముల్ గొమరారుబహురూపగుల్మలతలు
శివరూపసదులును శివరూపగిరులునుగొమరారుశివరూపగుల్మలతలు॥

930

గీ॥ భేచరాదులుభేచరక్షితిరుహములు
ఖచరగుల్మవితానంబుఖచరలతలు
ఖగసరూపశిలాకుంజనగలతికలు
హర్మ్యమయగిరి తరుగుల్మహారిలతలు॥

931

క॥ మృగరూపవృక్షకులమును
 మృగరూపశిలావళులును మృగరూపలతల్
 మృగరూపగుల్మపంక్తులు
 బొగడొందెనుబిల్వవనముపొంతన్మరియు ॥ 932

సీ॥ సరరూపశిలలునుసరరూపవృక్షముల్కొమరారుసరరూపగుల్మలతలు
 సురరూపగిరులునుసురరూపతరులునుగుములైనసురరూపగుల్మలతలు
 చూతవృక్షములుప్రసూతవృక్షములునుజూతశైలములుప్రసూతగిరులు
 గంధర్వవృక్షముల్గంధర్వశిలలునుగంధర్వగుల్మలతలు॥ 933

గీ॥ నీడలుదిరుగకుండెడునిత్యతరులు
 నీడలుదిరుగకుండెడినిత్యగిరులు
 నీడబొడఁగానరానిసాన్నిధ్యతరులు
 నీడపొడఁగానరానిసాన్నిధ్యగిరులు॥ 934

క॥ దూరముననీడదోచుద
 రారుహములుశైలములునుప్రమాకులుగిరులు॥
 మారక్రీడయొనర్చఁగ
 భోరునజన్మించుబాలభూరుహగిరులు॥ 935

క॥ వృక్షములుగొన్నిగొలువఁగ
 వృక్షనిచకాయంబునెక్కివిసపిసరతితో
 నీక్షితిపైఁజనుసంబర
 వృక్షంబులుగిరులునెక్కివిహరించునొగి॥ 936

ఉ॥ ఎక్కిగనుంగొనఁజగములేడునునేడును దేటతెల్లగా
 నెక్కినగానవచ్చునవనీరుహపంక్తులనట్టులద్రులు॥
 స్రుక్కకయెక్కియెక్కడకుఁద్రొక్కక యుద్యమమాచరించినఁ
 జక్కఁగ గొంచునక్కడకు నాగుద్రుమంబులునట్టియద్రులు॥ 937

సీ॥ ఎక్కితలంచిననేరూపమైననుగక్కునఁ జేయుధరాజగురులు
సగముమృగంబును సగంబుంబును సగము సగంబునుసగమువిటపి
ఫలవృక్షముఁ బాతఁబరఁగఁగైలంబులు గొంతలక్రియగరిగొనగురులు
నొక్కొక్క ఘడియకునొక్కొక్క పలములరాలుచుఘడియారసారములను॥
938

గీ॥ మరియు నొక్కొక్కఘడియకుమంజులీల
చెలఁగఁనుండెడిఘడియారశిఖఁచయము
మొదలునెక్కినగమ్మరసతుడుదరులు
మొదలుద్రెంచిన క్రొమ్మల సతుక్షలతలు॥
939

గీ॥ పారవై చినగమ్మరఁపారుదెంచి
యచ్చటననెలకొనియుండునెశ్వములును
రవియుదయమందయుదయించిదివిక్కిఁబెరగి
రవిడిగఁ గడిగ్గిపోవుధరాజగురులు॥
940

సీ॥ నాలుగువాకిళ్ళనవిగానుపించుడు నాలుగుకొమ్మల నాల్గుచరుల
నడుమెక్కిచూడంగసగరంబుగన్పించుశ్రీశైలతరుఱుశ్రీశిఖరగురులు
గంగాదిస్నానాలకాంక్షమై నేతెంచియెక్కినసగములయెల్లయపుడు
పాతాళగంగలోపలఁదానమాడించు గంగావనీజాతగాంగగిడులు॥ 941

గీ॥ మరియుఁదమలోననారయంగమంటవొడమి
వరుసదరికొనికాలెడుతరులుగురులు
క్షీరవృక్షావళుసక్షీరగురులు
క్షీరపూరితద్వీర్ధికల్క్షీరసదులు॥
942

వ॥ చనియెక్కినసప్తావస్థినిదులుంగనుపించెడితరులుగురులును వెలయుశ్రీగి
రిమరియును॥
943

క॥ దధిఘృతయు తవృక్షంబులు
దధిఘృతయు తవర్జితములుదధిఘృతసదులు
దధిఘృతతటాకంబులుమణి
దధిఘృతదీప్తికలుసమరుఁదత్ప్రంతములు॥
944

క॥ అమృతమయపర్వతంబులు
నమృతమయావసీరుహములునమృతతటాకా।
క్రమనిర్మలసమభూములు
నమృతోజ్వలదీపికలునునయ్యెయ్యెడల॥ 945

క॥ కనకమయపర్వతంబులు
గనకమయావసీరుహములుగనకమయతటా।
కనివహములుగనకోజ్వల
ఘనదీపికలునుబధమునఁగానగవచ్చు॥ 946

గీ॥ కనకమృగములుకనకోరగములగములు
గనకపక్షులుగనక భృంగములుగనక।
కుంజములుగనకలతికపుంజములును
గనక రేణువుల్ మరికనకంపుటిసుము॥ 947

క॥ కనకమయహర్మ్యపంక్తులు
గనకోజ్వలగోపురములుగనకప్రాకా।
రనివహములుగనకపుమ
ఘ్ననైలైడలఁబిల్వవనములోఁగనుపట్టు॥ 948

చ॥ మణిమయపర్వతంబులును మంజుమణిమయవృక్షవాటులు॥
మణిమయగుల్మకూటములునవ్యమణిమయమల్లికాళియు॥
ప్రణతననీనరత్నమయపర్వతరత్ననికుంజవల్లికల్
గణుతికినెక్కి పెక్కెడలఁగానగవచ్చునుశ్రీనగంబున॥ 949

సీ॥ ఒకప్రమాఁకుచూడంగ నొకకొమ్మశోకంబునొకకొమ్మసురగి
యునొకిటిపటము
నొకకొమ్మకురువకంబొకకొమ్మక్రముకంబునొకకొమ్మఘనసారమొకటి
చెరుకు।
నొకకొమ్మచందనంబొకకొమ్మద్దిలకంబునొకకొమ్మచంపకమొకటిదాని
యొకకొమ్మమందారమొకకొమ్మవకుళంబు నొకకొమ్మశ్రీఫలంబొకటి
పొన్న॥ 950

గీ॥ యగుచుఁ పెంపారునొకమాని యందుఁబూఁచు
నొక్కపుష్పంబువిరజాది మొకటిమల్లె
యొక్కపుష్పంబుచావంతియొకటిగోఁగు
యొక్కపుష్పంబుకరదీర మొకటికలుచ॥

951

సీ॥ ఒకపండుసహకార మొకపండుజంఘీర మొకపండునారంగ మొకటియనఁటి
యొకపండునేరేడునొకపండువెఁగయునొకపండుఖజూర మొకటియీద
యొకపండుదాడింబయొకపండుమోవియునొకపండుగంగరేఁనొకటిపపన
యొకపండుఁదూలార మొకపండుదాక్షయునొకపండుతుమికయు

నొకటినెమ్మి॥ 952

గీ॥ కురియు మొదలొకత్రైయుండిమానిమీదఁ
బెక్కరూపములై యొప్పుభూమిఁములు
వెండియునువృక్ష మొక్కత్రైయుండిపెక్కు
వర్ణములనొప్పుబహువృక్షవాటిరలును॥

953

క॥ ఒకదిక్కునలుపుదెలుపును
నొకదిక్కుఁగఘోతవర్ణ మొకదిక్కుఁగనొం
దొకచోమాంజిష్ఠంబును
నొకచోరక్తఃసుయినొప్పుచుండునెగాళి॥

954

గీ॥ కొంతవిద్రుమమునుమఱికొంతద్రాక్ష
కొంతయేలకదాంబూలికొంతమఱియు
మూలమొకటయ్యుబహురూపములుధరించి
వలసుమిగులుచునుండెడువల్లరులును॥

955

వ॥ వెండియులింగాంగగణంబులదిదిటంగడువడివడతెంచినుడిగొని కనపు
దుడుచు మారుశంబులునుమరియుచుందాకినీమౌళి మందిరాబంధబృం
దంబుసెందంబులు గానందులగలయసమ్మార్జనంబులు శేయుస్వల్ప

వర్షంబులును చెరుకుదిండిజోదుంగఱకుమంటలుగమియుమిక్కిలి కంట
 గండగింపుగాకయింపుగా గ్రక్కునగుక్కునసృక్కుగొన్నచుక్కల
 రాచతాల్పుగేహంబులకుమచ్చికవచ్చిమజ్జనంబార్చుతీర్థంబులును
 జంద్రచందనమందార కుందారవింద కుందముకుంద మందిరశతానంద
 సంకాశమహేశునగంబు సాంగంబుగానంగ రాగంబుదలకొల్పవచ్చింద
 నాగంబుల పూగంబులునుకుంజరదనుజభంజనునకంజలిపూర్వకంబు
 గామంజుల దూపంబులర్చింపవిసువకవిసవినంజనుదెంచు దూపవసు
 ధారుహంబులనివహంబులును సచ్చిదానందకందంబులును నిందుధర
 లింగసందోహంబులకమందాను రాగంబులననీ రాంజనంబులిచ్చి
 వచ్చువియచ్చరరమణీశ్రేణివిభ్రమంబుగైకొని చనుత్పణకాష్టజ్యోతిసం
 ఘాతలబులునుచిరుతొండనంబిచి త్రంబొత్తి చూడవెండిపసినిసువుంగూర
 గావించి యారగించిన పంచాస్యమూర్తులకు ఫలహారంబులు సేయు
 ఫలవృక్ష పుంజంబులసమాజంబులనుఖండశశిమండనులింగమంథలికిఁ
 బండినవేడుక విడియంబులు సమర్పించి కముక్రప్రముఖసాలంబుల
 జాలంబులునుగన్నులపండుగై యుండువెండియు॥ 956

క॥ తమతమపేళ్లనుశివలిం
 గములఁబ్రతిష్ఠించివృక్షగణములువృక్షే
 శమహేశనమోయనివృ
 క్షములుగొలుచువృక్షలింగసంఘముమరియు॥ 957

క॥ గిరులుగిరిగహ్వరమ్ముల
 హరునిల్చిగిరీశశరణమనుచుగొలుచున
 ట్లరగమ్ములుమ్మగనాయక
 శరణమనుచుఁమ్మగేశలింగసంఘముగొల్చు॥ 958

క॥ ఖగనాయకశరణమునుచు
 ఖగములుజనుదెంచిగములుగములయివేడ్కఁ
 ఖగలింగములభజింపుచు
 నగణితభయభక్తిమెలఁగుననవరతంబు॥ 959

క॥ ఉరగాలయముననురగము
 లురగేశ్వర శరణమనుచురుమతిఁగొల్చుట
 శరణంబతిశయమసమున
 గరముగొల్చులింగములన్వకన్తలులందు॥ 960

క॥ జలనాయక శరణమనుచు
 జలజాకరసంఘములునిజన్తలులందుట
 జలలింగములనుగొలుచును
 న్నిలనిట్టులఁ తీర్థములనిజేసులగొలుచు॥ 961

క॥ మునినాయక శరణమనుచు
 మునిలింగంబులనుగొలుచుమునితతిశబరే
 శనమోయనుచునుశబరా
 శినిజనివాసములశబరలింగముఁగొలుచుట॥ 962

చ* ఉపమకుమీర ఘోరమగునుగ్రతవంబొసరించుదాపసా
 ధిపులునుమీదబుట్టలిడదేహముగానఁగరాకగట్టుల
 ట్లపరమతాకృతిఁవెలుగునట్టి మునీంద్రులమీదవృక్షము
 ల్నిపుణతమొల్వవృక్షములలీలనగ్రాలుమునీశ్వరాశియు॥ 963

క॥ శిలలననఁగ పెనఁగి పెరిగి
 శిలలగతినిబొలుచుమునులు శిరములువిడిమే
 నులుమునుఁగబెరగిసేలా
 ద్రులచెలువము దాల్చియుండు రూపితమునులు॥ 964

గీ॥ పరమకాష్ఠేతిభావనాపరతఁదగిలి
 ధరణితాష్ఠంబులట్టులఁబరఁగుమునులు
 భువిఁదలలుమోపిపడిములుదివికిఁజాచి
 దేయుఁబవలునుదపమాచరించుమునులు॥ 965

సీ॥ ఒరగాలు పెనపెసిధరచిపైపైపూపుకి తపమాచరించెడుతాపసులును
 పంచాగ్నిమధ్యభూధాగింబులవసించితపమాచరించెడుకాపసులును
 జలవత్రఫలకందశాకమూల ఫలాదులై తపంబులు సేయునట్టిమునులు
 వృక్షముల్ వెట్టంగభక్ష్యముల్ చుజియించియక్షయకాయులై యలరుమునులు

966

గీ॥ పర్వతములిడిభిక్షముల్ పరగఁగొనుచు
 నిర్వికల్పసమాదులై నిలుచుమునులు
 మరియుజలకేళివనకేళిచురగితిరుగు
 చుందురందులనెందునుయు వయువతులు॥

967

క॥ వలచిస్వయంభూలింగా
 ర్చలు సేయఁగనచటికతులసంఘములొలుచున్
 జలకన్యలుబిలకన్యలు
 జలపురుషులుబిలపురుషులుజరగుదురచటన్ ॥

968

ఉ॥ గండమృగంబులున్నర మృగంబులుశారభవుండరీకవే
 దండములున్ మహారగవితానములున్ పణిభుగ్వ్రజంబుభే
 రుండములంస్వజాతిభవ రోషములన్నెడఁబాసియర్చిమై
 నొండొరుఁగూడి యూడిసుచుండును బిల్వవనాంతరంబునన్ ॥

969

గీ॥ అట్టిబిల్వవనముమహాత్వాశతియము
 గనివినుతి సేయుచునుదముగాంచివేడ్క
 వినయుఁడై వసంబెల్లను వెదకికొనుచు
 వచ్చుసకలేశమాదిభూపాలునెదుట॥

970

గీ॥ మల్లరుసుగాంచియా యయ్యమనసుఁజూడ
 దలఁచిదివిభువినిండంగఁదనువు పెంచి
 యతఁడునడతెంచుతోవకునడ్డముగను
 లీలఁబవళిఁచెదెరువెందులేకయుండ ॥

971

ప॥ అట్లుండుమల్లరుసుగాంచిమాదిరాజీట్లనివితర్కించె॥ 972

ఉ॥ అక్షయకారుడై వెలుగునెట్టి యతీంద్రుడోయట్లుగాకర
జ్ఞాక్షితిభృతైయితై అగుగాకధరాతలివ్రాలియున్నరు।
ద్రాక్షనగంబొశాంభవనిరామయతత్వమొచితమోసద
ద్యక్షతగ్రాలుజ్యోతియో పథంబునకడ్డము వడ్డదీక్రియ॥ 973

శ॥ అనితలపోయుచునటయిట
జనరామికిమాదిరాజుసవిచిత్రుండై।
కనియెదనివుడియగ్రం
బనిచనియెనుశిరముచెసకునై మూడేండ్లు॥ 974

చ॥ చనిచనియు తమాంగమునుచక్కటిగన్గొనలేకమున్నుసా
ద్వసజయుగంబు పైబడకతానెటవచ్చుటదప్పటంచుజ।
య్యననిరునాలుగేండ్లరిగియంఘ్రసమీపముగానకచ్చటయం
గనుగొనలేకయంతభయకంపితుడై రతిసన్నుతింపుచు॥ 975

శా॥ సాష్టాంగైకనంపస్కృతుల్ సలిపి యేలాసీనిజాంగంబును
ద్విష్టాగమ్యముజేసియెంచుడు భవద్విప్యస్వరూపంబువి।
స్పష్టాకాలముగాగ గాంచెదననరాశకర్మంబెనాబోటికి॥
శిష్టాచారభవత్పదద్వయముదర్శింపంగరక్షింపవే॥ 976

వ॥ అనియనేకప్రకారంబులం బ్రస్తుతింపుచుఁదత్పార్శ్వంబున నొడలుగెడపి
తద్దిదృక్షంబక్షద్వయపరిమిత కాలంబలోలపావంబున లేపకున్నమాది
రాజుమల్లరుసుం గనిపుల్లనితహానితవక్త్రుండై యిట్లనియె॥ 977

మ॥ వినుమాదన్నభవన్మనోద్రధిమము॥ వీక్షింపమేమీవిధం
బునవర్తించితిమీవుసాహసివి మమ్ముంగంటివేలెమ్ములె।
మృనుచుఁగొగిటజేర్చిగూర్చికొనలింగాభర్చదీర్చించిచ
య్యనఁబెట్టెందన సత్ప్రసాదమతఁడాహ్లాదంబుసంబొందఁగద॥ 978

- క॥ అనుపమతత్వానుభవం
బునిధిందేల్పుచును గొంతబొద్దుజరపినెం
కనుగొన్ని దినములవనీం
బనుపడఁగానువనఁగవలయువాలాయంబు॥ 979
- గీ॥ ఇట్లుమల్ల రుసాసతినిచ్చుటయును
మాదిరాజయ్యపినియెట్లుబోదునయ్య
పెన్నిధానంబుగనియును పేదవిడిచి
కూలిసేయంగబోవునేకూళుఁడగుచు॥ 980
- క॥ విమలగుణాకరసీపద
కమలంబులుగంటినట్టెకడుధస్యుడనై
తిమరలఁజననననితఁడొక
నిమిత్తమునఁగానిచనమినిశ్చయమనుచు॥ 981
- ఉ॥ మల్లరుసప్పుడుల్లసితమానసుఁడై యొకదుమ్మ చెట్టువా॥
టిల్లఁగఁజేసిసీవిటుకడింది సమాధినిమాదిరాజవ॥
ర్తిల్లుమటంచుఁదాను యొక క్రేవకునై చనిజాతిమాఱఁగా
గొల్లనిరూపుఁగై కొనియె గొబ్బుననాతనిమోసపుచ్చగ॥ 982
- సీ॥ పురపువేళ్లునువృథుపాదంబులునుగుజ్జా జిటుతొడలునుదొప్పచెవులుబీర
నరములుముడిబొమ్మకురుముక్తి మెడయును దక్కిరొమ్ముబరుడు
ప్రక్కలట్ల
కాయకన్నులునుల్లిగడ్డంబు జుంజురువల్లవెండ్రుకలునుగల్గమేను
ప్రాకువట్టినపండ్లుబెద్దచేదోయియునూచకాళ్లునుసట్టిపీపుఁసమర॥ 983
- గీ॥ కటిఘటించినతిత్తియల్గత్తినుచ్చుఁ
గోకలునుజూడుగావునుజోకమీరఁ
గాలిదంపరవెంట్రుకల్దూలియాడ
దొడ్లమొలగచ్చజారంగదోపి కొనుచు॥ 984

క॥ ఈలీలఁబెట్టునురిమిరి
యాలోకింపుచునుగుక్కరాఁబిలుచుచు
నట్లోలికొరిక్కవిడుచునొరి
గాలంన్నిలుచుండునడచఁగరములమరియు॥ 985

క॥ గొడ్డలియుఁగూటికుండయు
దొడ్డగుపరిగమ్మతుమ్మదుడ్డునునెడ్డం
బడ్డటిమేఁకపిల్లల
నడ్డముగానొక్కచంకనలముకసురియు॥ 986

క॥ ఆడాడనిలిచిమెకముఁ
గూడంగాఁదప్పువాట్లుగొఁనుచునువెసగా
జూడఁమాదప్రభునకు
నీడయగుచునున్నపొదల నెలపునకరిగె॥ 987

గీ॥ అరిగియందుగాయలన్నియురాలిచి
యంతఁబోకయతనియంగమునకు
నడ్డమైనకొమ్మయరగొడ్డియపుగొల్ల
గొట్టెనతఁడుగనలికోపగింప॥ 989

ఉ॥ కొట్టుడుగాంచిమావరసుగోపసుడైచెడుగొల్లయీవనిం
బుట్టవెసేకుగొట్టమదిభూజములీగతిమాకునీడయై
నట్టికుజంబుగొట్టనెటులాడెగరంబికనోరిగొల్లయి
ట్టట్టచనంగసీకతెగటారెదసారెదరుట్కుశానునిన్॥ 990

ఉ॥ సావీనియడ్డుమల్లరునుచప్పుచుబాపుటపస్విబావునా
దేవరపాపివంచుననుదిట్టతికోపులుపాపులుదరిత్రీ
వలయంబునందుగలరేనిసుబోలరదేలయేనుబా
పావృతకవృత్తినయ్యెడగృథానలదగ్గులుపాపదగ్గులు॥ 991

గీ॥ స్థలదమర్షగ్రహోగ్రనిర్హతములను
గుల్లకలకలుగాదెహృత్పుల్లబసము
యిద్దకోపానలజ్వాలనింకిపోదె
ప్రస్తుతోచితకమలమరందదార॥ 992

గీ॥ ఉత్కటంబై సకోపాగ్నియుక్కచేసి
నలగదేసచ్చిదానందజలరుహంబు
సద్విచారంబుసౌంపొవిజ్ఞానపెంపొ
ధ్యానజృంభణమోయిదితపసుగుణమొ॥ 993

క॥ నాకున్గొట్టగభూజము
లీకానఁలేయనుచునేలాజెప్ప
న్నీకునుగూర్చుండంగా
లేకున్నవెయివావనస్థలిఁమరితరువుల్ ॥ 994

క॥ ఇట్టిప్రశాంతాత్మలుధర
బుట్టుదురెఱుందునిన్నుబోలదపసులే
పట్టునఁగలఁకనిన్నఁ
ట్టిటనిబలురంతుజేయనేటికివినుమా॥ 995

ఉ॥ భూరినదీప్రవాహమునఁబోయెడినల్లనిఱుక్షభల్లముఁ
గోరుపడంబుగాఁదలఁచి కూడఁగనీఁదినయాతకానిఁద
ద్వోరమృగంబుబట్టగనికూలగతుండుత్యజింపుమన్ననా
సారెకువాఁడువిట్కొల్పఁజావఁగనిచ్చునెవానిసెమ్మొయి॥ 996

క॥ అసరణిసీచసంస్కరి
బాసియుబాయంగలేనిబద్ధునివిషయ
వ్యాసంగముదాదొలఁగక
మోసపరచుదానిగొల్వమొదలన్వలయు॥ 997

- క॥ పొంగుచునంగనతిచ్చురు
క॥ కంగాబోవుచునుజీరగాలెడిననిపై
కొంగాసరించునట్టుల
సంగముడిగికోపముడుగజాలయతికి॥ 997
- గీ॥ సన్యసించిచనుచుఁ తనసతులసుతుల
నాపులకునప్పగించుమాథాత్మునట్ల
కాదెసంసారమొల్లకకానకరిగి
రాగదోషంబులుధుగనియోగిలాగు॥ 998
- క॥ కడునలుకనూతిలోనం
బడితెప్పలువెదకుమాధుపగిదియకాదె
దేవడిసర్వమువిడిచియుభ్రమ
పడినెలవాసించుడపసిఁబాటియెదలప॥ 999
- క॥ గీ॥ బాసలేటికివేయిజెప్పంగవెట్టి
దెలిసెరోకలిదెండు వేదలసుసమరఁ
జుట్టుకొనియెదనన్నట్లుజూవెత్యక్త
సంగసంయమి యాసఁబాయంగలేమి॥ 1000
- చ॥ పలుకులునేటికిన్చెరుకుబందియమందొకయీనెచిక్కినఁ
గెలువకయోడినట్లుకడునేర్పుమెయిన్నయిదాఁటదింతిణీఁ
దళతలమంతదప్పిననధఃపతితుండగునట్లసంస్కృతిం
దొలగినయోగియాసమదినుఁజ్ఞానియించుకయుండెనేనియున్॥ 1001
- చ॥ అనిముదలింపుచుందననిజాకృతిదాల్చినమల్లికార్జునీం
గనుగొనుమాదిరాజుభయంకంపెతుడై తలవాంచిసిగ్గునం
గనుఁగవమూసిబాష్పములుగారఁగనేడ్చుచునాకునేడుద
క్షినియతినేడజొచ్చిననుగేవలతామసమాయవాయునే॥ 1002

క॥ గతమతిచైతస్యక్రియ
 లతిశయముగఁగల్గియుండుసంతకుసుగ్రియా
 స్థితియెట్టులనడువక
 నతిక్రమించుననుదూరమగుహరుకృపయు॥ 1003

క॥ అదియెట్టులగనుగాయయె
 పదరిపుడుకజెందుఁగాకపండగునెమహే
 శుదయయులేకిటులఁజిద
 భ్యుదయముగోరిననుభక్తియుక్తిదొరకునే॥ 1004

గీ॥ కటకటానన్నుఁబోలెడుకర్మకెందు
 నిస్సృహతగల్గదనుచునెన్నివిధములను
 దన్నునిందించికొనెడిమాదనమనవిని
 గాంచిమల్లరుసతిభక్తిఁగొగలించి॥ 1005

క॥ కాకర్మదూరకర్ములు
 మాకడకిరీతిరాసమర్థులెనినుభూ
 లోకమునకనుపగామే
 మీకృత్యముపన్నినారమింతయసుమ్మి॥ 1006

చ॥ వసుమతికేగుకారణమవస్యమునున్నదివిన్నుచెప్పెదం
 బ్రసవశరారిపుననుభక్తుడుభక్తివివర్ధనార్థమై
 బసవడనంగభూస్థలముపైనవతారమునొందెతత్పుభో
 తెల్లసితుని సంగతింబడితొలంగక చిత్రపుగేశిఁదేలుచు
 భూస్థలముపైనవతారమునొందెదత్పుభో॥ 1007

క॥ పరమశివాచారవ్ర
 స్ఫురణంబునబొందజేయుచుంబాచాశ
 త్పురుచిరసమఁలిద్దలపై
 జరియింపగఁవలయుఁబరమసంయమితిలకా॥ 1008

గీ॥ ఇప్పుడార్హు టయే(బదియే(డులయ్యె
జ్ఞాతలికినేగుదెంచియింకనుబదేండ్ల
కేనరప్పించుకొనెనిన్నిట్లుగూడ
నేడునూ రేండ్లుజనగలేదిందునునికి॥

1009

వ॥ కావుననీవునేటినుండియునిచ్చోటనయుండుమనిసట్టుకొట్టకకట్టడిది
నంబులుంగడచునంతకుంబుడమినుండి యఖండసంవిస్మయండవై
వెండియుమాకడ నుండంగలవాడవిప్పటికినిచ్చకు మెచ్చవరంబులిచ్చె
దంబుచ్చుకొనిచనుమనినమాదిరాజుగరషయోజంబులుమోడ్చిమల్లరు
సుతోనిట్లనియె॥

1010

క॥ శ్రీయందమేపరశ్రీ
యాచువనన్మాయకదినిజాలయముసుర,
శ్రీయన్ననద్రువముని
శ్రేయసమీశ్వరునిపదవిచెల్లునెకోరణ॥

1011

క॥ ప్రాణేశ్వరయితరవర
శ్రేణిన్నేనొల్లనెరుగరేయనినికట,
క్షోణింబడిశరణనిక
ల్యాణంబునకేగెబసవనామాత్యుకడణ॥

1012

ఉ॥ అంతకమున్నయాబసవ(డాసక శేశ్వరుమాదిరాజదీ
మంతుడుసంగమేశ్వరునిమధ్యమునిఁబొడగాంచిలేచియా,
ద్యంతికభక్తియుక్తిమెయిదండనమస్కృతులాచరించిత
త్సొంతముసంతసిల్లనుపచారపరంపరలాచరింపగణ॥

1013

క॥ వాత్సల్యంబునబసపని
సత్సంగత్యనుభవానుసంధాసంబున
సౌత్యకృషిమందియాత్రమహోత్యకుడై
మాదధీరుడుండెంధరణి॥

1014

క॥ ఆమాదిరాజుచరితం

బీమహిచదివిసనువిన్ననీహితవస్తు
సోమంబు రోదపుట క్రశ్రీమంతుల
రగుదురిదిప్రసిద్ధముజగతిన్॥

1015

సగృ॥ ద్వైతాద్వైతాభిశాస్త్రద్వయసముదితభేదతిరాప్రభేదేద్దా
తతశ్రీవీరశైవాధిగమనిపుణధీధీరపూర్వేశభక్త
భ్యాతస్సీతాంగలింగైక్యమతమహిమనిష్కాసితాద్వైతవాచా
చాతుర్యాజ్ఞీవజీవేశ్వరతరమతాజ్ఞాత్పదత్సత్సమూహా॥

1016

క॥ భృంగిరిటగోత్రసంభవ

జంగమలింగార్చనావిశారదవల
త్సంగీత శాస్త్రపారగ
గంగోత్పత్తిప్రకారకావ్యదురీణా॥

1017

పృథ్వీ॥ చతుర్నిగమసారవాక్సరణీయుక్తసత్కావ్యని
ర్మితప్రణవశిష్యకామితవిశిష్టముక్తిప్రదా
జితస్మరవికారభాసితమనఃప్రచారమహా
ద్యుతప్రతచరిష్టుతాత్యపితసర్వపాపప్రజా॥

1018

గద్య॥ ఇతిశ్రీ మత్పాలకురికి సోమేశ్వరగురుప్రసాదలబ్ధప్రబంధనిబంధన
శక్తియుక్తశ్రీపిడర్తి బసవ నార్యసత్పుత్ర కులపవిత్ర సోమయ నామ
దేయశివకవిప్రణీతంబైన బసవపురాణంబను మహా ప్రబంధంబునందుఁ
దృఢీయాశ్వాసము॥

1019

మడివాలు మాచయ్యక థ

శ్రీచసితవికసితాపఘ

నాభరణవరాక్షమాలికాండితబసవే

శాభిఖ్యాసంతతనుత

1020

శోభితముఖపాలకురికిసోమారాధ్యా॥

గీ॥ దేవమీరుమున్నుద్విపదగావించిన

బసవచరిత యేనుభవదనుజ్జ

బద్యహృద్యకావ్యభంగినానేర్చిన

యట్లువిన్నవించునవధరింపు॥

1021

గీ॥ మరియుధరనొప్పుమడివాలుమాచధీరు

దనగనరలేని హరుభక్తుడతులజంగ

మార్చనాసక్తచిత్తుండన్యాయనిష్ఠు

రప్రగల్భోక్తిహరుడుపీరప్రతుండు॥

1022

చ॥ స్వవశగతాభిలేంద్రియుడుశాంభవనీష్ఠుడుసుప్రతిష్ఠిత

త్యవిరళకీర్తిమండనుడపాస్తపునర్భవమార్గవృత్తిస

త్యవిమలతానియామకదయాంబుధిచిత్రకచప్రవృత్తకా

ప్రతవనివహుండునిహ్నత జరామరణుండునయోనిజాతుడు॥

1023

క॥ టాషాపాలకుడురజక

వేషాప్యతరుద్రుడజడవిగ్రహుడుజగత్తోషకరహరభక్తి

విశేషాస్థానంబువెలుగజేయుదివియయ్యె॥

1024

- వ॥ అట్లప్రతిహత ప్రభావుండై యొప్పరిగెయను వురంబునంబురభంజన
భక్తపదపంకేసుహస్యంజులషట్పదుండై యుండుసహయంబున॥
- క॥ బసవన్నభక్తివారిధి
యసలారగనిండికొతుకాస్పదమగుచున్
దెసలందునిట్టిపొడువగ
ససమానుడుమాచిశోరియతిహరితుశాడై ॥ 1026
- క॥ జంగమదీక్షమదినిను
ప్రొంగగనీబసవమంత్రపుంగవుచేతన్
సాంగసపర్యలుగొనుచున్
జంగమకోట్యర్చనములుసలుపుచుబురిలోన్ ॥ 1027
- క॥ ఉండుచుసనివ్విధముననహి
మండనుసద్భక్తవితతిమాసిసకోకల్
నిండారువేడ్కగొనివే
రొండకరేవునకునుదకనుత్సాహమునన్॥ 1028
- క॥ చనిచేతులకసివోనుది
కినిగుడ్చియునునవియొపేసికేలనెండ
య్యనసంధించుకసద్భక్తనివహదౌతాంబరములుదా
లిచ్చితోవన్॥ 109
- ఉ॥ తారథరాథరంబుగతిదాజనుదెంచుచుపట్టణంబులోవారలుశంభు భక్తతి
వస్త్తములంటక
పొండుదవ్వుగా
దూరకుడంటుకొన్నబొడుతుంటదనంచునుజాటుకొంచుఘం
టారభటియుతుండయినిజాలయసిమకునేఃగునొక్కఁడున్॥ 100

క॥ చనితనతెచ్చినమడుగులు
నునుపుంగఘటించి గడెలునూల్కొలుపునెడం
జనిజంగమంబడుగగొ
బ్బునమ్రొక్కుచునిచ్చునెట్టింబై నఁ॥ 1031

క॥ ఆకోకలుదుకవై చిన
శ్రీకంఠునిభక్తులడుగజిడుముడిపడక
య్యాకొండనియందిచ్చును
ప్రాకటముగశంభులింగభక్తకినియుకి॥ 1032

క॥ ఈవృత్తాంతంబంతయు
శ్రీవరశరుభక్తదితతిచేవినిబసవం
డావిర్భవదద్భుతుడై
వేవిధములబ్రస్తుతింపవినిసద్భక్తుల్ ॥ 1033

క॥ కొనియాడిరట్టియప్పుడ
తనినవిరళశంభుశక్తితత్వమునేకా
కినిరూఢభక్తిభాషయు
వినియరుగుదుమిట్టినిష్టవినమెన్నండుకా॥ 1034

క॥ ఈ చలమీబలమీవీ
రాచారంబీమహాత్వమనితరసులభం
పీచారుభక్తిమడివా
ల్మాచయ్యకుగాకనీతరనరులకుగలదే॥ 1035

వ॥ ఈక్రమంబుకనుతికెక్కియక్కళ్యాణంబునంగొండొకకాలంబుండియుం
యొక్కనాడు॥ 1036

ఉ॥ కోకలు గొంచునింటికడకుంజను దేరగద్రోవనొక్కరుం
దేకడకుంజనంగనెడయించుకలేమినిడాయవచ్చుడు
చాకలరేడువానిఐనిపజంపగఁట్టణంబులో
లోకులుగుంపుగూడినరలోకపతింగనివల్కిరీక్రియన్॥ 1037

గీ॥ పార్థివేశ్వరవినుమునీపట్టణమున
దుండుగపుశాకియొకఁడుభక్తుండననుచు
ద్రోవయిచ్చినందెట్టిదొరలకైన
ద్రోవదలగించిచనునెట్టిదొరలనైన॥ 1038

ఉ॥ అంతియకాదుదేవవినుమారజకాగ్రణియాగడంబుగ
ట్యంతరసీమగట్టినకరాసియుఘంటకఁగేలజాటువీ
థ్యంతరమందునెల్లరనునంటకుఁడంటినబొడ్డుమిన్నునా
టింతునటంచుదత్పటుకటిరక శోరకుఠారధారకు॥ 1039

చ॥ తలకిపురంబులోసగముదల్లులుబిడ్డలచేతబట్టుకిం
దుమనకేలచావననిదూరముపోయిరియున్నవారికం
గళులఁజరింపఁదీరెఁబురిఁగట్టిఁడియా
గలుకలుపుటైనొకగటకంబునునామడివాలుపాలగున్॥ 1040

ఉ॥ వీమివిచిత్రమోపనరమేనుగురుర్రముబండిమున్నరా
నేమియునాతనింగదియవెన్నఁడునేదొకవింతవాడుఁము
న్నీమిడిమేలమేమియునునెవ్వరిచేవినకుంటజేసితా
నామడివాలుడగ్గరియెనంతటనింతటసంతకేఁగుచు॥ 1041

ఉ॥ చేరిసమాత్రలోఁబోడిచిచిమ్మెసుమీదికివానిబొందియా
చేరువఁగానరాదుదివిఁజిక్కెనొరక్కనిచాకిమెక్కెనో
భూరమణిషణీరమణపుట్టినయట్టియనీతినేఁడునో
.రారఁగవిన్నవించితిమనంతరకార్యమెరుంగమేమియున్॥ 1042

- క॥ అనిజనులు విన్న వించిన
వినిజనపతి బసవదండవిభుఁజూచి మహా
గ్రనిరూపఁగ సిమసంగుచు
ఘనగర్జితరవముచెలఁగఁగా నిట్లనియెన్॥ 1043
- క॥ ఏకారఁతయులేకుండఁగ
నీకళ్యాణమున బ్రజలనే బ్రోవంగా
గోకడుపుడుచాకికొవ్విస
మాకులతంజెందజేయనగునేజూడన్॥ 1044
- ఉ॥ చాకికినింతయేలవిరంబులు సపౌరులతోడనేరిగైఁ
కోకవధింపనెట్లుదనకుంజనుభక్తుడేయైనఁ బారిపౌరులే
వాక్కుననిప్పురంబ్రతుకువారలు మూఁకలుగాఁగ ముట్టినం
గోకలునిగ్గునేధరణిఁగ్రొత్తలుగావెతదీయకృత్యముల్॥ 1045
- క॥ పురిలోపలఁబురిజనులకుఁ
బరజనులకుఁదిరుగఁబాసెఁవరదేశులకుం
బురితెరువుచుక్కతెదురై
చొరవేశంబాసెనెంతచోద్యముచెవుమా॥ 1046
- ఉ॥ ఎంతటిబల్లిదుండుమును పెన్నడుచేటు నెరుంగకుంట
నంతకునేఁగుదెంచునెడఁజంపెను తన్నటుముట్టెనంచుని
ట్లంతయొనర్పవాడురనునేమనిదిట్టెనోమదా
క్రాంతతఁజాకిరక్కసునికై వడిమింగెడివాఁడొలోకులన్॥ 1047
- ఉ॥ పాడిదొరంగిచాకిశివభక్తుడనంచు పురంబుపా
డుగా నోడకచంపఁగానిఁకనుయుండెడిజంగమసజ్జనౌఘముల్
గూడగమానవచ్చునని గొంతాహితమైన పురోహితాశితో
గాదితదభ్యనుజ్ఞ బలియామికవర్గముతోడనిట్లనెన్॥ 1048

- గీ॥ చాకిజంపునేమోచనుదేకుడిటకుర
గాకమ్రింగినతనిగ్రక్కెనేని
రండుబొండటంచు రయమునబలుకప్ప
ద్వీశజూచిబసవడిట్టులనియె॥ 1049
- క॥ లోకులకాకరుపులువిని
చాకియనియదేలసారెఃకుననసారెగన్
జాకియెయతండుసాక్షాత్
శ్రీకంతుండుగాకనిట్లుజెడనాడుదురే॥ 1050
- క॥ కులజుఁడునకులజుడాతడుకులమొకటియులేకయెన్ని
కులములనతడి ।
యిలనవతరించినశ్రీ
గళుఁడాతడుగానసత్యగతుఁడెట్లనినన్॥ 1051
- సీ॥ అజుకడనవనూత్రమరిఁదాలిచిబిక్షలడిగినతొంటిబ్రాహ్మణుఁడతండు
మహితాపవర్గసామ్రాజ్యపట్టణమునకు యోగ్యతగలక్షత్రియుండునతడు
సమలవపుర్వహితములనువార్దిలోనుడుగకత్రిప్పువై శ్యుండునతడు
సత్కియారంభసస్యంబులదరిగోసి
తొరనవ్వినులుపుశూద్రుండునతఁడు॥ 1052
- గీ॥ యాదిశక్తియుపానదామైచెలంగ
నాదబిందుకళలుగారణముగాఁగ
వేడ్కబ్రహ్మాండభాండముల్ విపేధములుగ
వాడనేర్చినకుమ్మరివాఁడునతడు॥ 1053
- చ॥ సరహరిగోలుగాలముగనాగకులేశుడుద్రాడుగాఁగభృ
క్కరిపతియెర్రగాహరివిక్తిర్ణమహాస్థియెచివ్వగాగజే
సిరతియుగాంతహర్తనెడుజీర్ణవయోకమతాఖ్యమీనమున్
దెరువుకుదెచ్చదేవరవిదేయుడు నాతడు యెన్నిచూడగన్॥ 1054

మ॥ జనికూప స్తీతజీవజీవములపైఁజ్జలంగ శారెఱ
జనయంత్రంబుఘడించిదానిదిరిగించఁయు క్రిజింతించెఱ
త్తనకర్మాభిధగోగణబ్రహ్మణసాంగత్యంబుసంధించిమిం
చినవద్రంగియునాతఁడున్ ధరణిలో జింతింపగాఁ వెండియుఁ॥ 1055

గీ॥ అచ్చులగువారి నొరగొనునట్లుకల్ల
యచ్చులుగనూకుయగసాలియతడునుమ్ము ।
జీవమనులోహమును జ్ఞానశిభిదహించి
పనికిదెచ్చిన కమ్మరియునుతండు॥ 1056

సీ॥ హరిణమైవిహరించునజునిశిరమ్మునుద్రుంచినయాశబరుండునతండు
హరివిదుక్రిమికీటకాదిపశువులనెల్లబొదలగాఁచెడి గొల్లబోయఁడతడు ।
కపటనాటకసూత్రకారుడై ప్రకృతివికృతులార్చువెండిడునతడుమరియు
కులశైలములునూకిజలములల్లనచల్లిపొలముదేరఁగఁజాలుబోయయతడు

గీ॥ విశ్వమేకార్ణవంబై నవిష్టువిదుల
జోక జేకొనియుదికెడుసాకియతడు
భక్తవస్త్రంబులిప్పుడేర్పడగనుదుకు
నట్టిమడివాలుమాచదేవయయునతడు॥ 1058

వ॥ అట్లన్నియుందానయై సమహానుభావునకునొక్క కులంబనంగలదె లోకుల
కోకలు నూరఁజూకింబోలెదేకూటికందుకఁచాకిచాకియనిని రాకరించిపలు
కనీకెట్లువచ్చుదచ్చారిత్రంబుసవిచిత్రంబప్రమత్తచిత్తంబునవినుమనియి
ట్లనియె॥ 1059

చ॥ నరహరివుండరీకహరినాకవిరోధులమేనికృతులం
బరములుగాగదాల్చుహరుభక్తులకోకలుగానియొర్లయం ।
బరములుచేతముట్టడనిమంచిగఘట్టనసేయువేశనే
శరణులు వేడనెద్దయినసంతసమందుచునిచ్చునట్లయె
వ్వరిపరిదానముల్ తనకువై చిపవారలకిచ్చునిచ్చులు॥ 1060

- ఉ॥ అన్నియు నేటికిన్యలువలఁజనిజంపెనుజంపబంపినన్
మినకన్యఁజనుదనునీవకడున్వడినెత్తిపోయినం
బన్నగవ్రేలుజూపదరమాకుటిలాత్ములు దన్మహత్వసం
పన్నతఁగానపెరురభిమానముమానుముమానవేశ్వరా॥ 1061
- చ॥ అస విని బల్లహుండు బసవన్న గనుంగొవియుగ్రుడై మహా
ఘనుడవెకారణంబులును గాథలువన్నక యూరకున్నజా
లు ననితడీయ్యమున్న దరి లోగొన వాత్మఫటాలిజూచియా
యనచనుదెంచుమార్గమున కడ్డముగామద దంతిరాజము॥ 1062
- క॥ నిలిపికొనిమీరుతోలఁగక
నిలిచియతడుడాయ దవనిలుతొలగనిపై
కొలుపుండుగంధనాగము
బొలియింపుండ తని బ్రజలపొచ్చెమువాయ॥ 1063
- వ॥ అట్లయ్యనంతకాంకుండత్యంతకుపితస్వాంతుండై సామంత మావంతు
లమదదంతి సమేతంబుగాజంపంబంప నయ్యంతకాంతభక్తచింతితార్ద
సంతానంబగు మాచయ్యవెనుచనుదెంచునిరర్గళమార్గంబరి కట్టగోటం
గట్ట యిత్తపడియట్టిట్టకదలక యెట్టకేలకుమనంబుఘట్టిపఱచుకొని
యుండిరట్టియెడ॥ 1064
- చ॥ పటపటలంబుగుంజాకొనిభక్తుడువచ్చుచుదవ్వుదవ్వుసం
దటుకునగాంచెఱాషితజనప్రభ నైనికమధ్యభాగము॥
తటతటకర్ణయుగ్మకరగండవిఖండితపద్మపూగము॥
గటయుగళాంతరాళగతగైరికనాగముగంధనాగము॥ 1065
- ఉ॥ ఆనేరినట్టహాసములునార్పులురోదసిముట్టఁజేసిక
య్యానకుగాలుద్రవ్వుచునిఱాగ్యముడగ్గరలైంగికానుసం
ధానముతోడబల్కెసురనాధునిభద్రగజంబుమానవా
ధీనతజిక్కిదుఃఖపడునేనుఁగుగున్నకుసంచలింతునే॥ 1066

ఉ॥ నెనికులారమీరిచటజావఁగనేటికిఁ బొండటంచుఘం
టానినదంబు సేయఁచుదనాగముమావటిపాఁపొవనెం
త్రె సనుబొవనీకగజయంతలుదంతిమరల్చినూకగఁ
గోనలసవ్విఘంటయుసుగోకలయంగయునింగి సేచ్చుచు ॥ 1067

క॥ సమరాంతరమునఁ జేతులు
సమరుచయంతల వధించిసరసర వేదం
డముతొండంబునుగర
దండముననువడిబట్టికొట్టెనలినలిగాగఁ ॥ 1068

వ॥ అట్లుగొట్టియునంతటబోవకభీకరాకారుండై పినాకిభక్తానీకంబుగోకలు
దుకుచాకలరేఁడుకోద్రేద్రదరసా సముద్రుండగు పీఠభద్రుండునర
సింహునంజలిగుంజలియాడివిడికివైచువడువున బొడవుగానెగర వైచి
పుడమినింబడనీకనదుమనెడచేతంబెడచేతం దట్టుచుగందుకంబునంబో
లెగొండొకవిడినుడువీధినెగురవైచుచు గ్రీడించుమరియునట్టహాసంబులా
కసంబుముట్టంజేసి బేళికంటికరటినిశాటపాటనంబొనర్చు గతిహెచ్చి
వచ్చివందరలాడువెండియుపుండరీకాక్షునికోలెమ్ముఖండశశిమండనుండు
విరిచినవిధముననెమ్ములువిరిచితుమురుగామొత్తిమోదరలాడుగమ్మరమా
లకుమాంసంబునుగొడగరికిదోలునుపనికిరాకుండనావేదండంబుజెండి
వైచిత్రోవదొలంగనిబాసకువెలితిగాకుండద్రోవపోవగబావజవిజయుభక్తు
లెల్లనుల్లసిల్లిరియనంతరంబ ॥ 1069

క॥ ఎవ్వడునాపైనేనుఁగు
గ్రోవ్యునబురికొలిపెవానిగొట్టకనాలో
నెవ్వగమానదు పోమ్మన
నవ్వార్తవిఘండువినిసమాకులమతియై ॥ 1070

గీ॥ బసవరాజయ్యదెసజూచెబరమహర్ష
వారిపూరితనేత్రుడై వసుమతీశు
తోడనిట్లరువలదన్న ద్రోపునేసి
చంపబంపంగవలనెనీచలముబలము ॥ 2071

- క॥ నామాటలఁజూచిట్టక
బూమిశ్వరచెడుగుఱనులబుద్ధులువినగా
నీమానము దూనికయును
సామజమునుబొలసెద్రోహసంగతివెలసెన్॥ 1072

ఇరవత్తునికథ

- సీ॥ ఛరణీశవినుతొల్లెప్తవిశమంశలమునగరయూరిచోడభూవరునిరాజ్య
మునసరవద్దడిమువ్వురిలోపలనిరువత్తుడననొప్పునీశుభక్తు
డవగతసర్వసంగపరిగ్రహుండువేదాగమశివపురాణార్థవేది
షడ్విధలింగార్చితావధాన వినోదిసంతతజంగమార్చనసుశీలు॥ 1073

- గీ॥ డనఁగసురుచిరపరమానురాగుండగుచు
వెలయుమిగులచెడనివిభవములను
బ్రకటవీరశైవభావనాపరతంత్రు
డనఁగయతడునెగడుయెవ్వనమున॥ 1074

- మ॥ రతిరాణ్మర్దనభక్తిలోలతభయభ్రాంత్యాదులన్మీరివి
శ్రుతవేదాగమశాస్త్రచోదితలసద్రుద్రాక్షభస్మాభిరం
జితగాత్రుండయినేమమొక్కటివహించెన్ శంభుభ
క్తాశికింబ్రతికూలత్వము సేయువాండ్రనవిచారత్వంబుసంజంపగన్॥

- క॥ ఆనియతిభాణపదముగ
దానడుపుచుబ్రమథభాషితపురాణకథా
ర్థానుభవవిశారదుడన
మానుగవిహరింపుచుండుమానవనాథా॥ 1076

- క॥ ఈలీలనామహోత్ముడు
గాలంబవలీలగడవగానొకనాడా
చోళమహిపతిమదగజ
మాలానముదురుముసేనియాపురవీధిన్॥ 1077

క॥ విడివడికటయుగమున మద
జడధారలుగారగానశంకితవృత్తిం।
బుడమిపదాహతవడవడ
వడకఁగనడతెంచుచుండెవడి నట్టియెడన్॥ 1077

క॥ ఒకశివభక్తుడు శివపూ
జకుఁబుష్పములపచయింపజనులెవ్వరులే।
వకమునుపతోటలకుబో
వకకాదనినడకకున్నవారితమతియై॥ 1078

వ॥ గృహంబు వెలువడిగవనిఁగడచిమ్మడునర్చింపంగడివోనిపుష్పములు
శోధింపఁదనకన్నిచ్చకువచ్చుపూఁదోఁటలు సొచ్చియచ్చటంబెనుగాలితానకు
తేకులుచినిగిఁనచిద్రపుష్పంబులును సుడిగాలింగడివోయితొడిమలునడలి
పుడమింబడి యున్నస్వయం పతితపుష్పంబులును బుష్పశరవైరిపూజకు
భాజనంబులుగావని మనోహరంబులైతాపులు మెలగింపుచుం
గన్నులకింపు పుట్టింపుచునించుకించుకవిక నింపను దోగింపుచున్నసజ్జి
కంబులుసజ్జనిండశోధించు కొనిఁపూజనలాలసుండై యనాలస్యంబు
సందనసదనంబునకుం బునరాగమసంబున॥ 1079

చ॥ విడివడివచ్చుచోళపృథివీవరుమ త్రగజంబుభక్తునిం
దొడిఁబడఁగూడిముట్టితన తుండమునంగబళించిమీదికి।
స్వడినెగురుంగవైచిరదసద్వయమొగ్గియుసమ్మహాత్ముకి
గడుపునఁగొమ్ముఁగ్రుచ్చికొనగన్నులనిల్పెనుప్రాణభారముల్॥ 1080

తే॥ ప్రాణవిశ్లేషజనితతాపమున భక్తుఁ
డభవ! ప్రాణేశ! శంభూ! మహాత్మా! యనిసె
యెలుఁగు విని యిర్వదాండాది యిది మహేశు।
శరణువలు కని యాత్మ నిశ్చయము చేసి॥ 1081

శా॥ సక్రోధంబున లేచి యిల్వెడలి జంఝావాతసంచారుడై
యాక్రందం బది యేమి టంచుఁజని యభ్యర్థంబునం గాచె దం॥
తీక్రొర్యంబును భక్తుపాటుఁ గని దోర్దేవీప్యమానాసిథా
రాక్రాంతంబుగఁ జేయిఁ జిమ్మెఁ గరిదానాంధ్యంబు పంధ్యంబుగాఁ॥

ఉ॥ ఏనుఁగురక్కనుండు పరమేశు నెదిర్చినభాతిఁ గన్నులం
గానకదంతి దంతిమనఘస్మరభక్తునిమీది కేగ నా
ధీనిధికోపవహ్ని మదిఁ దీండ్రముగాఁగ మహాయుగాంత కే
శానపరావతారుడయి సల్పెను దా ఘన సింహనాదము॥ 1083

ఉ॥ అంతట మీద దంతిఁ దెగటార్చుఁగఁ జేరె మహేశుభక్తుడ
ద్వంతికరాగ్ర మాత్మకరతామరసంబునఁ బట్టి యీడ్చి మా ।
వంతుని గూల్చి వానిమెడ వామపదంబునఁ ద్రొక్కి కుంభికుం
భాంతరసీమ వ్రక్కలుగ హస్తకురారికఁ గొట్టెఁ గొట్టినన్॥ 1084

చ॥ కరి సురహేతిఘాతములు గ్రక్కునఁ దాకినఁ ద్రెళ్లు నామహీ
ధరమునుబోలెఁ గూలె ధరఁ దద్విధ మంతయు జూడ భూమిభృ
ద్వరుఁడు జనాశిచే నెఱిఁగి తచ్చివభక్తునిఁ గాంచి తత్పదాం
బురుహయుగంబుపై నెఱిఁగి బోరన లేచి లలాటహస్తుడై॥ 1085

చ॥ కటకట భక్తునిఁ గజము కాఱియపెట్టె నజాచ్యుతాదులు
న్నిటలదృగా ప్రభక్తులకు నిక్కము సాటికి రారటన్ననే
మిట పశు విద్ధి నీల్లనెడ నెక్కుండుచింత; యిఁకేను జచ్చుటే
సట యగుఁగాక తత్స్మృతికి సామ్యము సేసిన నోరు వోపదే॥ 1086

ఉ॥ ఏనుఁగు శుద్ధజీవ మది యేమి యోటుంబను దాని నేలు
ద్దానిఁ దలంప ద్రోహి నని తాత్త్వికదృష్టి నెఱింగి ఖడ్గసం
ధానితహస్తుడై ద్విదశనామకభక్తుని మ్రోలఁ గంధద
లూనము సేయఁ బూన గణలోలుఁ డలోలకృతార్థభావుడై॥ 1087

ఉ॥ కుత్తుకపాఁవఱేడు పలిగుబ్బలిరాచకుమారై మేనిలోఁ
బొత్తు మనంగఁ బెన్నసలి పొమ్మన శూలము కేలఁగ్రాలఁబ్రా
బత్తులమొత్తముల్ గొలువ పన్నెలవెనెనిలపూవుతేకుదా
ల్పత్తిఱి నిర్వబత్తునికి నచ్చపుమే న్నొడమాప వెండియున్॥ 1088

క॥ శంకరు నంకూరత్కరు
ణాకింతదృక్పంకజాతుఁడై చోడని నా
త్మాంకాగతుఁ జేసి భవ
త్కైంకర్యము మన్మనంబు దాఁపెట్టికొనెన్॥ 1089

క॥ ఇరవత్తుతోడ ననియెను
వర మీవచ్చితివిజోడవరుఁడును నీవున్॥
వెఱపకయడుగుండిచ్చెద
సఱిముఱివర మేమియైసననిహరుఁడనఁగన్॥ 1090

ఉ॥ కోరికలేమియేనియును గోరిక యిర్వతు సన్నుతింపఁగల్
దారకరాజుఁ ఖరుఁడు దార్థ్యముగాఁ దదభిప్సితార్థముల్
మీఱ దురంధరం బయిన ముక్తియు భక్తియు నిచ్చ భక్తుని
బోరస ట్టివితోదృరితభూరిశరీరునిఁ జేసి వెండియున్॥ 1091

క॥ దంతిబ్రతిఁచితద్గజ
యంతకుఁడఁ తకునుమున్నె యసువులొసంగిభూ
కాంతునిభక్తుని గైలా
సాంతస్తునిఁ జేసె శంభు డందఱునెఱుఁగన్॥ 1092

వ॥ అట్లు చోడభూపాలుండు 'భృత్యాపరాధస్స్యామిహోదండః' యను
ప్రాకృతసూక్తి చిత్తంబున హత్తుకొలిపి తన దంతితప్పు తనతప్పుగా
నిశ్చయించి శిరంబు ద్రుంపం దెంపుసేసె సన్నన్నీ తప్పుం జెప్పు
గొలందియే? వలదన్న సామాట గీటుంబుచ్చి భయంబులేక పంచితి
వవి వతికిం జెప్పి వెండియు బసవదండేరుం దతనికిట్లనియె॥ 1093

బాపూరు బ్రహ్మయ్యగారి కథ

- సీ॥ బాపూరు బ్రహ్మయ్య భక్తాగ్రగణ్యుండు
 పీఠమాహేశ్వరాచారయుతుఁడు
 గాఢమాహాత్మ్యం దఖండితశక్తుండు
 దైర్యసంపన్నుడు శౌర్యధనుఁడు
 మంగళభక్తిక్రియాంగభాషాంగుఁడ
 వార్యశౌర్యుండు సద్వాక్యరాశి
 యుత్తమోత్తమవృత్తి నుండు సర్వంసహ
 తల మేలఁ బొగడంగ వెలయుచుండి 1094
- తే॥ యతఁడు జంగమలింగపాదారవింద
 నేవనాసక్తిపరతంత్రచిత్తుఁ డగుచుఁ
 బెక్కులగువువ్వుఁదోటలు పెట్టి మొదటి
 కోడి కూయంగఁ బువ్వులఁ గోయుకతన॥ 1095
- తే॥ సరగఁ దోటల కరిగి పుష్పములు గోసి
 కొని మరలివచ్చి దండలు గూర్చి భక్తు
 లకు సమర్పించుచుదియుఁ గాయకముగాఁగ
 దాని విరచించు పంగమతర్పణములు॥ 1096
- ప॥ ఇట్లు సేయును॥
- ఉ॥ వర్తిలు నమ్మహాత్ముఁ డొకవాదముపట్టున గట్టిగా జగ
 త్కర్తయుమానునోహరునిఁగాఁగఁ బ్రతిష్ఠయొనర్చి యల్లగో
 భర్తకుఁ బుల్ల పుల్లమును బచ్చగ మేపెను జొన్నలఁదా శివు
 మూర్తివహింపఁజేసి పరముఁ బలికించె సరించనాత్ముడై॥ 1097
- క॥ ఒక దేమియతందొకభూ
 మండలవతివిమతన్యపతిమండలముపయిన్,
 దండెత్తి చనుచు విడిదల
 నుండెన్బాపూరసైన్యముక్తుండగుచున్॥ 1098

వ॥ అట్లుండి యాప్రోలి కనతిదూరంబునఁ బ్రాగ్విశాఖాగంబునఁ దాను వ్యా
లంబులు విడిపింపం బాదపథక్లాం తివశ్యతోహరంబులు సతిమనో
హరంబులు నగు సుందరమీరంబులు గ్రందుకొనఁ బుష్పవాటికాని
కటంబునం బటుసంఘటితమంటవప్రాకారమందిరాంతర్మందిరంబు
బతి సుందరంబులుగా నియోగించి యున్నెడ॥ 1099

శా॥ ఆరాజస్యపరేణ్యుపట్టపుగజం బావిర్భవద్దాసవా
ర్ధారామండితమై మహానిగళబంధంబున్ వడిం ద్రెంచి కుం
బారూడుం డగు మావటీని గయికో కట్టంతట నైచి ఘీం
కారంబు ల్చెలఁగంగ దండుకలయంగాఁ గ్రుమ్మరుం గ్రమ్మఱన్॥

ఉ॥ నీడకు నుల్కినుల్కిపడ నింగికి నెత్తిన వాలువాల మ
ల్లాడఁగఁ గూడ ముట్టి మనుజావలిచట్టలు చీఱవై చి యీ
జాడఁ గలంచు రాజమదసామజముం గని బ్రహ్మశౌరి యీ
డాడని చూనసంబునను నప్పుడు నెప్పటిరీతి నేగఁగన్॥ 1201

సీ॥ కరిఁ దాయఁ జనుదెరఁ గాంచి బ్రహ్మయ్య యిం
దెందు వచ్చెదవని సందడింప
సందులు ప్రిదిలి యాసందున నిల్వక
వెనువెనుకకు భయావిష్టమగుచుఁ
గరము శిరంబునఁ గదియించుకొని చని
ఘనసదీతీరభాగంబునందు
ఘీయంచుఁ గూయుచుఁ గిలి మూర్చలో మున్గి
జీవంబు విడువఁగ మావటీలు

1202

ఆ॥ భీతయుక్తులగుచు భూతలపతిఁ గాంచి
మస్తకస్తలస్తహస్తులగుచు
భద్రగజముచాపు బ్రహ్మయ్యమహిమయుఁ
జెప్పి రెల్లజనులు శిరములూఁప॥

1203

మ॥ ధరణీశాగ్రణి విన్ముభక్తుండొకఁ డేతద్ద్రామధాముండుశం
కరపూజాకుసుమార్థ మొక్కడ యుషంకాలంబునం దేగిభా
సురభంగిం గుసుమంబు లెత్తికొని కొంచుం బోవునావేశను
ద్దురలీలఁ గజముంధరఁ జమరెనద్దోర్ధ్వంధ చండాహతిన్. 1204

క॥ అని తనమావంతులు చె
ప్పినవినిజనవిభుఁడుమిగులఁబ్రీతుండై యా
మనుఁదనగజమేగతినేఁ
చొనొయని బ్రహ్మయ్యకడకుఁజేరన్నరిగెన్॥ 1205

చ॥ ఆరిగితదీయపాదముల కర్థిమెయిఁదగఁమొక్కి లేచి య
క్కరికృతదోష మింతయును గావుముకావుమటంచుఁ గ్రమ్మఁ
శరణము సేయఁజూచిజననాయకు సంతసవార్ధిఁ దేల్చిత
త్కరటికిఁబ్రాణమిచ్చె గణగణ్యుఁడు బ్రహ్మయయిమ్మహీతలిన్॥

వ॥ ఇట్లు బాహురిబ్రహ్మయ్యశరణుఁజొచ్చి యప్పార్థిపుండు కృతార్థుండయ్యె
నిట్టి సజ్జనభక్తులచరితంబు లిజ్జగతిపై నవరిమితంబులుగలవవియట్లుండ
నిమ్ము వారలనై జవ్యవహారంబు శరణన్నఁగాచుటయు మార్కొనఁబోరి
గొనుటయుంగాన బిజ్జఁభూనాయక మాచయ్యయనంగఁ చేనలకలియుగ
రుద్రుండుగాని మర్త్యమాత్రుండుగాఁడతని శరణుఁ జొచ్చితేనింబ్రతుక
వచ్చు నాకుం గానవచ్చినకార్యంబు నదియపోదమని బసవఁడు వసు
మతీశునకం జెప్పినవినిజనవిభుండు వేటొండుమతంబుగానక లజ్జావనత
వదనుండై కొండొక సే పూరకుండె నసంతరంబ బసవనిదెసఁజూచినీవు
జెప్పినదేకార్యంబుకదలుమని యతనిపజ్జన తానుం జనుదెంచిమాచయ్యం
గాంచి యతిదూరంబున సాష్టాంగం బాచరించి లేవకున్న నెఱింగిఁబ
వంధు మాచయ్యగారింజేరి యభివందనపురస్సరంబున నిట్లనియె॥

విజ్ఞలరాజుమాచయ్య శరణు సొచ్చుట

- తే॥ వలదువలదని వానింపఁ జలము సేసి
ముక్కుగ్రక్కునఁ గోల్పడ్డ మూర్ఖుభంగి
యంతడాయంగ కానోడియతఁడు నమ్ర
కాయఁదై యున్నవాఁడు నీకరుణఁగోరి॥ 1208
- ఉ॥ పిచ్చుకమీఁదనేల సురభీకరపౌశుపతంబు వై వమీ
యిచ్చకురాకయుండ నతఁదెంతటివాఁడు భవద్భగగ్నిచే
వెచ్చగుచుండ లోకములు వింతయె; నాకు భవన్మహత్త్వమీ
వచ్చి షణ్ముఖఁబొచ్చు నృపవర్యునిగావఁ దగుంగృపానిధీ॥ 1209
- చ॥ అనిబసవన్న వేడికొననట్టుల కాకనిమాచశౌరి య
మ్మనుజవరేణ్యులెమ్మని సమాదరణంబునఁ బెప్పివంపిచ
య్యనమృతహస్తీయెమ్ములును నట్టయుఁ బొట్టయుఁగూడఁబట్టి భూ
జనములుచూడభూతి పయిఁజల్లికరిఁ బ్రతికించె వెండియు॥ 1210
- తే॥ నాఁటితొలినాఁడు చంపిన నరునియష్టి
యాకసంబున సుందంగ నాక్షణంబ
భువికి డిగజార్చిలోకు లదృతము నొంద
వాని యసుపులు నొసఁగె భూనాయకుండు॥ 1211
- వ॥ ఇట్లు సజ్జననంజీవితంబైన కుంజరరాజంబు రాజకుంజరంబున కిచ్చిన
సతఁడు నామధ్యందిసమార్తాండమంతలంబునుంబోని చేగంటఁదొంటి
యట్ల కరంబునటంగర మనురాగంబునం జనుదేరఁగ జాటుకొనుచు
విజనివాసంబునకుం జనియె బసవండు మాచయ్యపాదంబులుగొలిచి
యాయయ్య మతంబుసకసచివారిచేదా సగ్గింపించుకొని తననివాసంబున
కేతెంచెనంత మాచయ్య యెప్పటియట్ల సంతతసత్కిర్యాళిల సదుచు
గూర్చుం గొన్నిదినంబుల కొక్కనాఁడు॥ 1212

తే॥ బసవరాజయ్య యరలేని భక్తివేర్మి
నందఱికి గీత మఱిముఱి నానతియ్య
నొడయలొగిదాని మాచయ్యయొద్దఁబాడ
వినిమహాగ్రతావృత్తిచేతనుగలంగి॥ 1213

క॥ అనియంతఁబోక శివశివ
యసుచు॥ శబ్దగ్రహములహస్తాబ్జయుగం
బున మూసికొనుచుహాక
శ్రీనాథాచెల్లదీనులే శివభక్తుల్॥ 1214

క॥ అవిసీతుఁడు గాకీగతి
శివభక్తులదైన్యయుతులఁ జేయఁగఁజన్నే
భువిఁదానదాతననికోఁ
తివిధంబునవెక్కిరింపఁ దేకుఁవనెడదే॥ 1215

క॥ దోషంబుగాక భక్తులు
రోషింపఁదీనివింటె రోతయ్యెడి నీ
భాషలు గీషలు వదలుము
దూషకనినుఁజూడఁదగదుదుర్జనవర్యా॥ 1216

మ॥ అని మాచయ్య స్వకీయకాయకముఁ జేయంబోవ నీవార్తభ
క్తనికాయంబులచే నెఱింగి బసవఁజ్ఞాపత్యమాత్యుండు భీ
తినిమగ్నాశయుఁడై కలంగుచుఁగడు॥ దీనాననాభోజుఁడై
చనియెన్నాచమనీషి యున్నెడకుభాస్వద్భక్తసాహాయ్యుఁడై॥ 1217

వ॥ ఇట్లు చని యమ్మహాత్మునిపాదాంతికంబున నొడలుగడపి యిట్లనియె॥

క॥ ఆక్రాంతాహంకారుని
నక్రమసత్యతరయు క్తనాగస్మతిని
ర్వక్తాభావోవేతుని
సక్రొధు॥ దుర్జనుని నసమ్యక్కామున్॥ 1219

క॥ దుర్భావకు నయభక్త్యా
విర్భావవిహీనుజిద్వివేకవిదూరుఁ
నిర్భాగ్యునశౌచునిదు
ర్గర్భననుంగాచికొనవె కరుణా॥ 1220

తే॥ నాల్గులక్షలు నలువదినాల్గువేలు
గీతములు సెప్పుటచి యేపగింపు గన్న
యట్టులయ్యెను నిపుడు నీ పౌననమినిఁ
బా యనవె యోయనకయున్న సంగమేశా॥ 1221

క॥ అని తను నిందించుకొనుచు
ఘనదైన్యముగానఁబడఁగగణతింపంగా
వినియునువిననివిధంబున
ననుపమశౌర్యుండుమాచనార్యుండనియెన్॥ 1222

క॥ కడు నధముఁడః క్రొవ్వితెమా
మృదుగణము లధములె నీవు మేటివె యకటా
యడిగెడువారలు లేకయ
బడుగై తివె మజ్జ బాపుబాపురె త్యాగీ॥ 1223

సీ॥ అట్టియాచకుల నెందైనఁ గందుముగాని
యిట్టిత్యాగులఁ గాన మేయుగముసఁ
బాసలిన్నియు నేలబసవయ్య! నీవిచ్చు
నేనికగున్నులు నెఱ్ఱకోక
లట్టిగఱ్ఱము గాదె లవనిఁ బచ్చనిమిన్ను
నీకుటిలపునాచు లేమి ప్రాఁతి
మాదేవుభక్తుల పేదటికంబులో
గరిమచూపుదు నని కరయుగమున 1224

అ॥ సదమతోకంబుసంధించి చల్లిన
తత్కణంబులెల్ల ధర మరకత।
నీలపుష్కరాగనిర్మలవైడూర్య
విద్రుమాదిరత్నవితతు లయ్యె॥ 1225

క॥ ఉద్యత్తద్రవ్యద్యుతి
ఖద్యోతుం డపుడుగేలు ఖద్యోతముగాఁ
జోద్యం బందిరి జనులన
వద్యున్నాచయ్యఁజూడవచ్చెన్ నృపుఁడు॥ 1226

తే॥ వీరువారనకందఱువేగవచ్చి
చూచుచుండంగ మడివాలుమాచశౌరి!
చాయగురి నెనుబ్రమథప్రసాదపుష్ప
వర్షమందఱునాత్మతోహర్షమొంద॥ 1227

క॥ బసవని నభిమతఫలముల
నసలారఁగఁ దనుప నీశుఁ డభ్యర్చితుడై ।
యసమశరరూపుఁడతం
దసమానుఁడు మాచశౌరియపుడొప్పారెన్॥ 1228

క॥ చెన్నార జంగమావలి
మున్నిట లింగావతారమున మాచయభ।
క్యన్నతిశివుఁడెఱుఁగఁలే
కెన్నేనియురూపముల్ వహించినభంగిన్॥ 1229

తే॥ అట్టి జంగమసత్పతాభ్యంతరమున
దొట్టియున్నట్టి రత్నంపు దిట్టలుండు।
హరునిభక్తుల బంధారి నన్నయట్లు
బసవరాజయ్య మిగులఁ జూపట్టుచుండె॥ 1230

వ॥ వెండియు బసవండు మడివాలు మాచయ్యంగారల శ్రీ చరణారవిం
దఱులకు సాష్టాంగపరంపర లాచరించి చేరఁబనుదెంచి యుదంచిత
వాక్యంబుల సన్నుతించి శరణువేడుచు దేవసీమహత్తంబుఁజూడ
నెంతటివాఁడనో సంగమేశ్వర నీవు శంకరుండ వేను గింకరుండ నీవు
నిర్మలుండవు ఏ దుర్మలండ నీవు సుజ్ఞానివి ఏ సజ్ఞానిని నీ వమృతాం
గుఁడ వేవిషాంగుండ నీవు మహాదాత వేదీనుండ నీవు పశుపతి వేప
శువ నీవు త్రైలోక్యచూడామణి వే నిర్భాగ్యచూడామణి నిట్టిదు
ర్గుణరాశియగు నాయందు సద్గుణలేశంబు వెదకం గలదె? మద్గర్వప
ర్వతంబు భవదఖర్వకృపాగీర్వాణాయుధంబున గీటునంబుచ్చి యవ
రాధశతసహస్రంబులు నైరించి రక్షింపవే! వేయునునేల జగదాశ్చర్య
చర్య మడివాలు మాచనార్థ యని యనేకప్రకారంబుల విన్నవింప
విని బసవనిం దన కౌగిటంజేర్చి కారుణ్యార్ణోరాశి నోలార్చ నప్పు
డచ్చటి భక్తులు తమలో నిట్లనిరి. 1231

క॥ వినవయ్యలింగమందై
ననుగలుగవె కోపమును బ్రసాదము కొంచెం।
బునకుఁగడఁజనదిలనువా
రును వాయుంపఁగగ్రహింపరుగదాయెందు॥ 1232

తే॥ అంతకందెను గడచు యేయాత్మభృత్యు
నొరయ కూరక చేపట్టుదురె మహాత్ము।
లట్లునుంగాక మాలిన్య మపనయింపఁ
గార చీరల కలుగునె చాచి యెందు?॥ 1233

క॥ అట్టిదివో బసవయ్యం
బట్టుట మాచప్రభుండు బహువిధములఁదా।
ధట్టించి దుర్మలమువోఁ
దట్టి విమలతత్త్వవిజ్ఞతం బొందించెన్॥ 1234

చ॥ పనిపనిఁ గాఁపఁగాఁప సవభర్మము వర్జన కెక్కుబొల్లిచం
దన మొగి నెంత రాఁచినను నవ్యసుగంధము నిచ్చులీలఁడు
త్తునకలు డేసినం బెఱుకు తొల్లిటికంటెను చీపు చూపుచా
ట్టునఁ దుది ముట్టెమాచనవిభుం డొరయన్ బసవన్నభక్తియున్॥

చ॥ అసమశరారిభక్తులిటు లంచు నుతింపఁగ మోట్పుఁగేలుతో
బసవనమంత్రి యున్ని గని భవ్యచరిత్రుఁడు మాచశౌరి యో
బసవ యహంకరించినను భక్తి ఘటిల్లునె శంకరోక్తిభ
క్తిసరణియే యహంత పరికింపవె తొల్లి పురాతనాశిరోన్॥ 1236

శంకరదాసయ్య కథ

తే॥ జడయశంకరమను మహాస్థానమందుఁ
దనరు భక్తుఁడు శంకరదాసి యనఁగఁ ।
గాల గతి కర్మ ముఖ్యేంద్రజాల మూల
నిర్మథనశౌరి బాక్తికమర్మవేది॥ 1237

సి॥ జన్మజరామరణోన్ముక్తకాయుండు చిన్మయానందవశీకృతుండు
రాద్రమహోద్రేకరంజితాపరవీరభద్రుండు ప్రత్యక్షపాలదృష్టి
దండితాజాండడోర్దండ తాండవమండితాడంబరుఁడుమనోహరియశుండు
విలసితసంసారతలగుండు గండండు ప్రచ్ఛన్న వేషసంపన్నుతుండు॥

తే॥ గోపితాష్టవిభూతియై కుశలబుద్ధి
బొంతలును గంతులును గుట్టి పోగుఁ వెట్టి
యంగడిని విక్రయం బార్చ ననుపు దినము
గాయకం బేను మానికల్ కలుగుచుండు॥ 1249

క॥ ఎక్కడ తఱుఁగకగాయక
మక్కజముగనేనుమానెక్కలబ్బఁగదినముల్
స్రస్కక జంగమకోటుల
కెక్కడ రతినందచేయు నిష్టాన్నంబుల్॥ 1240

దేవర దాసయ్య జూడవచ్చుట

- క॥ ఈసరణి జంగమార్చన
దాసియొసర్పంగఁజూచు తలఁపున వేడ్కఁట ।
భూసురపతితోదేవర
దాసియనుచుఁదెచ్చిఁమొక్కఁదగుగోష్ఠిమెయిన్॥ 1240
- సీ॥ ఒక్కింతతడవందయుండిపేడ్కొనితనమతమున కంతబ్రేమమున నేఁగి
నదయుండువోలె విచారించి కటకటా యీగకుతడవు లే దింటిలోన
శంకరదాసయ్య సద్భక్తిమహిమయు లింగసమర్థత్వసంగతియును
నింక నెన్నటి కంచునెడఁదతోవగచుచుఁబ్రకటించిదుగ్గఁగవ్వకునుజెప్పి॥
- తే॥ తగిసఁగంపెఁడు కొలు చంపి దాసి చూచి
దయఁదలఁచి పంపెఁ గొలుచును దాసమయ్య ।
యింతయును మేలు నాకీమి యిందు కింక
నేమి యడిగిసఁ దమకు మా కియ్యం గలదె॥ 1242
- చ॥ కొలుచున కిచ్చెఁ దొల్లియుకతోఁతపన్నికిఁ గొల్చు దెచ్చి యే
మిల మము వేఁడునో తమకు నెక్కడ నున్నవి యిన్నియంచుఁ బి
డ్కిలి గదియింపఁ గంపెఁడును గేల నడంగెను దానిలోననే
తలఁకుచుఁజిక్కెఁ దక్కిననిధానము సంద యడంగె సర్వమున్॥
- అ॥ కొలుచు గృహములోనఁగొసెరెగలేవయ్యో
బాడువాఱెగాదెనాడనా ।
దాసివడసినట్టి తవనిధిశంకర
దాసమయ్య దివియ దలఁగెనపుడు॥ 1244
- క॥ పరిభవభవభోకంబున
దురపిల్లెడు దాసిఁ జూచి దుగ్గవ పలికెన్ ।
ధరఁగలబాడబువలెఁద
చ్చరణునకుం గొలుచుపంపఁ జనునేసీకున్॥ 1245

- క॥ శివశరణుల నిలుకడ గన
భువిలో నీవశమె గజము పుక్కిటపట్టం
గ విచారించెడుగమ్మా
నవులకు బ్రతుకంగఁ గలుగునా యెందైనఁ॥ 1246
- క॥ మృదుఁడుప్రన్నాత్మందై
యడుగుమువరమన్న నడుటసణకించుట -యి
ప్పుడమిజనులెల్ల నెఱుఁగరె
కడపట భక్తులమహత్తు గానఁగవశమే॥ 1247
- సీ॥ చేయుకాయకమింతచెదరకమందిరంబం దుండ జంగమం బందమెంత
యెక్కివుదఱుఁగవు నేనుమానికలెట్లు జంగమకోట్లకుఁ జాలుదెట్లు
లింగమదద్దులలేము లేమనవచ్చు వెండియునాయయ్య విపులభక్తి
లోకత్రయంబునఁ బ్రాకటంబుగఁ జేయవలసివ్రత్యక్షమై యలికనేత్రు॥
- ఆ॥ డడుగువరమటన్నఁజిడిముడిపడకన
స్మితముఖాబ్జుఁడగుచుశివమహేశ
కర్తృకర్తనాకుఁగర్తవైసివుండ
వేటెవరముగలదె వేడికొనుగ॥ 1249
- ఉ॥ ఏమియు వేడకున్నఁ బరమేశ్వర నీమది సిగ్గుపుట్టునో
కామమభీష్ట మిచ్చరతిగల్గిన రేపటియట్లు నూదికిఁ
దూమునరాత్రిదారమిడ నూత్నవిఠోచన మిమ్మటన్న నా
కామవిమర్దియిచ్చె నశికంబున మిక్కిలికన్ను నవ్వుచు॥ 1250
- వ॥ అట్లు హరుండిచ్చిన చిచ్చుకన్ను వరదేవ దోర్గర్వ పర్వతవజ్రంబగు
టయు శంకరదాసయ్య శంక రేతరసర్వమతనిహంతయై యహంక
రించిన శివద్రోహుల నిటలతటనదోత్కట చటులాగ్నిజ్వాలాపట
లంబునఁ బలువేల్పులం జిటచిటవ్రేల్చుచుఁ గపాలంబులం బటపటఁ

బసులంజేయుచు వెఱవేల్పు పేరుకోన్నమాత్రంబ వేల్పంగ మఱికొందఱు
వేల్పులు వెల్పడిపోయి శివుని మఱుఁగులు సొచ్చిరి తక్కినశ్శేల్పులు
వెచ్చనూర్చుచుం గరంబు లొదలలంగూర్చి జోహారువెట్టినంగాంచి
ప్రతిదినంబును ముపొద్దునూడిగములు సెయుండనిన నవ్వేల్పులు
బడుగువనులై సం జేసి బ్రతుకుదమని నిశ్చయించి. 1251

సీ॥ మసలక ముంగిటి కసవులు వోనూకు
కోసకొమారకో ల్లాడిమాడి
నెట్టన కొట్టంబు నిత్యంబు పుట్టెఁడు
దంపంగ బ్రోలకో దాసిమతము
చుట్టును జాలఁగాచుచునుండఁ బెదపోడి
కట్టెలు మోపంగ గాట యట్టి
వశువులఁ గావంగ బక్తితోఁ గటకంబు
మైలారుడుగొడుగు మమతఁబట్టి॥ 1252

తే॥ రేవకడలను మేటివాం ద్రేటిదారి
నూరగింపంగఁ గీర్తులుప్పొంగి వెలుఁగఁ
దసరి తక్కినబొంతరదై వతములు
నోలి నొక్కొక్కవనులు సేయుచును గొలువ। 1253

క॥ కాలములయోగపీఠము
లాలోనష్టాదశములు నప్పసమిడిసే
యాలయశునకమ్ములమని
లోలతఁగడుఁజిక్కి జక్కులునుబయిజియింపన్॥ 1254

ప॥ ఇట్లు నరదైవంబుల మువ్వెట్లుంగొను దాసమయ్య మహత్త్వంబువిని
జగదేకమల్లుండను రాజుల్లంబున నసహ్యత్వంబు వహించి పశ్యల్ల
లాటుచేఁ గృపీటయోనికపాలి మెప్పించి ఫాలాభీలనేత్రంబు వడయుట
నిక్కంబగునేని॥ 1255

ఉ॥ ఈహరిముందటన్ నీలిచి యించుక కంపము లేకపోయినన్
సాహసిదాన పొమ్మనుచుఁజక్కఁగఁ దత్పురమధ్యమందు ను
త్సాహముతోడ నుక్కునను శౌరి రచించి తదీయదేహము
న్తోహమునందునన్ బొదిగినూత్నముగా ధరనిల్చి నిత్యమున్ ॥ 1256

చ॥ అలకక రేయునుం బగలుసెర్చిన లిచ్చుచుఁ గొల్వదాసియా
స్థలమున కేఁగుదెంచి పురసంహరుభక్తులు సతసిల్లఁదా
నలరుచు తెంకవానిగతి నగ్గుడితల్పులు దీసిచూడ నా
జలజదళాక్షవిగ్రహము జర్జరితత్వము నొందె వందుచున్ ॥ 1257

ఆ॥ అంతకన్నమున్ను హరిమీఁదిమోహంబు
శరణువేడవచ్చుకరణి నరిగి
చరణయుగము చేరననుదేరదాసయ్య
విష్ణురూపుమాపె విశ్వమెఱుగ ॥ 1258

చ॥ వరసమయావళుల్ పగిలి పాఱఁగ మిక్కిలి యుగ్రుడై మహే
శ్వరు శరణాగ్రగ్రణ్యుడగు శంకరదాసయ లోకవంద్యుడై
ధర మనుచున్కి నీకు విదితం బిఁక నే నెఱిఁగింప నేలః శం
కరునకునైన భక్తులలుగన్ వశమే యెదురుండ నిమ్మహిన్ ॥ 1259

తే॥ భక్తసద్గోష్ఠి నేప్రొద్దుఁ బాయకున్న
భక్తియును భయమును గల్గు భక్తులకును
భక్తసద్గోష్ఠి నేప్రొద్దు పాసి యున్న
భక్తి భయములు రెండును బలుచగావె ॥ 1260

చ॥ ఇల నీదీ యేంక వింత హరుఁడే యరుగన్ జదువంగ బెట్టినన్
గల మతి యంతయున్ జెడినకైవడి యయ్యేను వట్టిగుట్టు మా
టలఁ బనీయేమి రమ్మని తటాలున వందుచు వచ్చి యిర్వరుం
బలుమఱు దాసమయ్య పదపద్మయుగప్రణతుల్ ఘటింపుచున్ ॥

ఉ॥ కావవె జియ్య భక్తజనకల్పక శంకరదాసమయ్య మ
దేవ తలంపఁగా దెసయు దిక్కును సేవ కదయ్య మాకు సం
చావిపులాతలంబుఁ దను వంటఁగఁగ్రమ్మఱ మ్రొక్కి నిల్చినన్
బావనమూర్తి గాంచి పరిభావవరోక్తుల దాసి యిట్లనున్॥ 1261

సీ॥ అక్కట వీ రెవ్వరయ్యవో దుగ్గవ్వ
దాసి దేవయ్యగారా? సరేను
మీసరివారమె మీకిట్లు రాఁజన్నె
యిట వచ్చుటకుఁ గార్యమేమిగలిగె
నెచ్చటి కేనియు నేఁగుచు నున్నారొ
హరహరమము మఱవరు గదయ్య
మీయట్టి దైర్యమానసులును శరణులు
గలరె? యీభువియందుఁ గానుపింప॥ 1262

అ॥ రిట్టిభక్తియు క్తి యిట్టినిర్గర్వము
నిట్టిభయముగలదె యితరులకును
బాపుదాసమయ్య బడు సులాధారంబ
బాపుదాసిభక్తపరులభాతి॥ 1263

ఉ॥ మాకిపుడేమి దెచ్చితివి మచ్చికమీఱుఁగ నీశ్వరయ్యకున్
గోక యొసంగి గైకొనిన కొల్చును గాదెలలోన నిండవే
వేకొనిరావుగాదె? నిజవిశ్రుతసంపద లెందుఁ బోయె?; దె
మ్మి కలమాత్రమేబ్రతుక మీరృపబాలడు గాక మాపయిన్॥ 1264

తీ॥ కానుపీసంబువిడువంగఁగట్టికొనఁగ
సోసరిల్లినధనమిందు నుండనోపుఁ
ద్రవ్యహూయసిదేవరదాసిచేతఁ
ద్రవ్యజేయంగ జంగమాస్థానమందు॥ 1265

చ॥ పుడమిపయిఁ ఖనిత్రమటు పూస్సఁగ దాసిపసిండి నీక్కులై
వెడలఁగ నక్కజంబొదవి వేగమ దాసియు దుగ్గళవ్వయుఁ
గడుఁగడుభక్తిఁ దత్పదసకాయమునంబడి లేవకున్న న
ప్పుడతని గాంచి శంభుగణపూజ్యుఁడు శంకరదాసి యిట్లనున్॥ 1266

క॥ ఓలింగూలికిఁగొలుచిడి
చేలముగైకొంటయిగి చెల్లింపక నీ
వేలాగునసాకెదవని,
ఫాలాక్షునిడాఁగు మంత పనిగాకున్నన్॥ 1267

సీ॥ ఇంకొండుదడవై న నిచ్చి పుట్టెఁడుపందు
ముమకఁ గ్రమ్మఱఁబడి యుమటుగాక
కుడిచినకట్టిన బడుగుల నై సను
నినుచుడి ముమ్మడి ధాము గొనుము।
కాదేనిఁబేదల సాదలచేదీవ
సలయందు మేలుగాఁగలదు పొమ్ము
బడుగుబత్తుల కాళ్ళపైఁబడ్డఁ గలుగునే
కుడువంగఁ గట్టఁగ విడువముడువ 1268

తే॥ నేది కాదేని విడువుము పాదయుగము
పేదలము మటస్సఁబోవునే లేదటన్న
నిన్నియును జెప్పి చూపంగ నింకనేల
లెండు చెప్పెద నొకమాట యెందు లేల॥ 1269

క॥ ఈపసిఁడిమృత్తుకై సను
వేపెరికలఁబట్టికొనుచువిచ్చేయుఁడు నా
నీవగిది నానతిచ్చిన
నావయినిఁక నెద్దిత్తినయనా యని మఱియున్॥ 1270

క॥ అతిగర్వాంధునినాగ
శ్శతసాహస్రోపయు క్తశరణార్థి సనుం
బ్రతిపాలింపవె యనుచును
నుతియింపఁగ దాసి కరుణ నూర్కొన్న మదిన్॥ 1271

క॥ హరుభక్తులు కీర్తింపగ
నిరువుర లేవంగ నెత్తియీతఁడె కరుణా
శరనిధి నోలారిచి యా
దతమొసఁగెను నెప్పటట్టుతవనిధియలరన్॥ 1272

తే॥ అట్లు వెడలఁగ దాసి యహంకరింప
హరునిఁ జేకొన్న తవనిధి యణఁగిపోయె
భక్తుఁడేవట్టునను గర్వయుక్తుఁడైన
భక్తినిర్వాహ మొందునె బసవ షణ్ణియ॥ 1273

నిమ్మవ్వ కథ

మ॥ ధర నిమ్మవ్వ యనంగజరిపూద్యత్ప్రీతికృతస్త్రియా
నిరతాత్మీయగునోంబుజాత విలసన్నిర్వాణపీఠవ్రతా
చరణోపేత చరాచరాభవసమర్చయ త్త సంసారదు
స్తరమాయాజితవృత్తయైమసు మహత్త్యస్తత్యయై నిత్యమున్. 1274

చ॥ హరశరణాలియిండ్ల కనయంబు ప్రేయః బుస నర్హ్యపణ్యముల్
బరువడి మోయుచుం గొడుగు భక్తగృహమ్ముల నాలఁగావఁగా
దొరికినకాయకంబుననె ధూర్జటిభక్తుల కీప్సితాన్నముల్
నిరతము సేయుచుండు ధరణీస్థలి నాసతి యిట్లు లుండఁగన్॥ 1275

సిరియాలుని కథ

మ॥ సిరియాలుండనఁ గాంచికానగరిలో శ్రీకంఠభక్తాగ్రత
 త్పరుడై నిత్యము నేగు రయ్యలకు నిష్పన్నాన్నమర్పించు బా
 సురభక్తిన్ని యమంబుగాఁగహరుఁ డాశుద్ధాత్ము సద్భక్తిలోఁ
 తరయం జిత్తములోఁ దలంచి కుహనాయత్యాకృతి వచ్చుచో॥

క॥ చరలింగాన్వేషణత,
 త్పరుడై యేతెంచునట్టి తత్కపటహరుఁ
 దెరువునఁగనుఁగొనికరములు
 శిరమునఘటియించివినుతి సేయుచుభక్తిన్.

1277

సీ॥ పదపద్మములమీదఁ బడి లేచి నాస్వామి
 మనుడని, నిత్యనేమంబు దీర్చ
 విచ్చేయుఁ పింటికి విశ్వకుంటుంబి నా
 విని తపోధనుఁ డిట్టులను నతనికి
 ననఘ మాయిచ్చ సేయఁగనను వగునేని
 మాకింతకపె సమ్మతము గలదె
 యని సమ్మదం బంది యాసిరియాలుని
 సదయాత్ము నతికృపాస్పదునిఁ జేసి॥

1278

తే॥ పెక్కువెరవుల నరమాంసభిక్ష యడుగ
 వరద మీచి తవృత్తికి వచ్చునట్టి
 సర్వలక్షణసద్గుణసహితఁ డైన
 యొక్కపుత్రుండు మాయుంట నున్నవాఁడు.

1279

క. నరమాంసము విలువంగాఁ
 బొరుగిండ్లకుఁబోవవలదు భూతేశ్వర మీ
 యరుదై నవ్రతోద్యాపన
 గురుమతిజేయింతు లక్షణము గొమ్మనిమఱియున్॥

1280

- తే॥ భక్తిమొక్కితవసి నొడఁబఱచి యింటి
కరిగి తత్కార్యసరణి యాత్మాంగనకును
మెల్లమెల్లన నెఱిఁగింపఁ బల్లవోష్టి
వెఱవ నేటికిఁ జెప్పుఁడు వేగ యనిన॥ 1281
- వ॥ ఆనవుడు నాయత్రిశేష్ఠుఁడు తనతోడ నాడిన విధంబును దానొడంబడి
వచ్చినక్రమంబును జెప్పె నప్పుడు॥ 1282
- ఉ॥ ఒజ్జలయింటిలోఁ జదువుచున్న కుమారకు సంగళవ్వ వి
ద్యజ్ఞనమాన్య పిల్చుకొని తాఁ జనుదెంచినఁ జూచి దంపతుల్
పజ్జకు వేగ రాఁ దిగిచి సంశయ మింతయు లేక హేళిచే
వెజ్జగు యోగిపాఠణకు వే వధియించిరి కూర్మినందనున్॥ 1283
- ఉ॥ చిత్తజనన్నిభుం గొమరు నెట్టియు బోటియు నొక్కకుత్తుకై
కుత్తుకఁ గోసి నెత్తురును గుండెలుఁ గండలు పెర్చి వెండియున్
మెత్తనిమాంసముల్ పసుపు మెంతి మరీచము జీరకాదులున్
మెత్తి ఘృతంబునం జవులుమీఱఁగ వండిరి నిండువేడుకన్॥ 1284
- వ. అట్లు వండి॥ 1285
- సీ॥ తడవయ్యె రాఁడని తపసివేడెము పెట్టి పద్దపా డెల్లనిష్పలతనొందె
నని శివార్చనమున కప్పుడ దయనేసి బోనాలు నానాలు భుక్తికాల
దొంతులు పెట్టించితొయ్యలికెఱిఁగించిమాయజంగముపిల్వబోయికాంచి
భస్మతాంబూలంబు భక్తిముందఱఁబెట్టి చిందెవిడిచిమెడ సందివైచి॥
- తే॥ మూఁడు దండంబులను బెట్టి మోడ్చు కేలు
ఫాలపట్టికఁ గదియించి భవ మహేశ
భక్తవత్సల విచ్చేయు భక్తశాక
పొకములు చల్లగాకుండఁ బారణకును॥ 1287

వ॥ అని యిట్లనంతవినయపూర్వకంబుగా విన్నవించి విజయంచేయించుకొని
వచ్చి నిజసతీసమానీతిశీలతోదరంబుల బాదప్రక్షాళనంబు గావించి
నపించితానంబుపై నుంచి॥ 1288

క॥ శివలింగార్చన దీర్చగ
శివయోగికిఁ బట్టఁ జేసి నెట్టిసతి తనూ
భవజంపినపొలగూరలు
నవనవశాలన్న మునుమనఁ ప్రమదముతో॥ 1289

క॥ వడ్డింపం గని యాయెఱ
గొడ్డియపుందపసి కన్నుగవ గీటుచు నీ
యిడ్డపదార్థంబులలో
బిడ్డశిరోమాంస మెద్ది? పెట్టరు మాకున్॥ 1290

వ॥ అట్లునుంగాక 'సర్వస్య గాత్రస్య శిరః ప్రధానం' అని నిగమంబులు
మ్రోయుచుండం బ్రధానాంగంబు వంచించిన నకించనులు మీ యింటి
వంటకం బన్నదల కంటగించుచున్నది యనిన॥

ఉ॥ తావసుఁ డట్లు పల్కవిని తానును మానినియుం బ్రభూతబీ
వేపితగాత్రులై శరణు వేడుచు డగ్గఱి కేశదోషసం
ప్రాపిత మేటి కంచుదలఁ బాకము సేయక యుంటి మంత మీ
బాపము లేనిచో నిపుడ పాకముచేనుక వేగ దెచ్చెద॥ 1291

వ॥ అని యతిశీఘ్రంబునఁ దెచ్చి నివేదించిన నెట్టి నీయట్టి నిరూఢభక్తు
లీభూమిం గలరె భళిర నన్ను నెంచగవచ్చునని మఱియు నిట్లనియె॥

క॥ ఈసరణి నన్నదాసము
సేసిరె మున్నెవ్వరై నఁ జెలఁగి పదిష్టా
ర్థాసక్తియిఁకనొకటివిను
మా సులభము దాన నాదుమదిరంజిల్లు॥ 1293

వ॥ అది యెద్దియనిన నీవు మాదాపటను మేము నీవెలపటనుంగూర్చుండి
 సప్తార్చిర్లోచనార్చకంబులుదీర్చి సరసరబ్రసాదానుభవసల్లాపకేళి సలు
 పుచు జీరక మరీచ రామర హరిద్రార్ధృక కుస్తుంబురు దధిపయ
 స్పర్శినైల లవంగాదిసంభారసంభాధితంబులగు భవతనూభవ నవపలల
 వదార్థ సార్థకంబు నీయంగనయగు తిరువెంగనాది వడ్డింపం జవు
 లవధానంబున వక్కాణించుకొనుచు నీవును నేనును భక్తి భుజియింప
 వలయునట్లుసేయ నీకుం గూడకున్న మాకొడఁబాటుగాదు కంటి
 మంటితిమని కొడుకు మాంసంబు గొంట యిష్టంబుగాక యున్నయది
 కనుగంటజూచుకొనుము నీవు నన్ను మీయిచ్చ చెల్లించెద షణముం
 గొమ్మని యప్పుడొప్పుం జెప్పితి విప్పుడిట్లు దప్పిన నీవిచ్చినషణము
 నీవ కొనుము పోయివచ్చెద నని లేవ నుద్యోగించినం గాంచి నెట్టి
 బిట్టుల్కివడి భయభ్రాంతుండై నితాంతకాంతిని శాంతాయమానంబగు
 నిజకాంతాననంబుఁ జూడ నాచేడియ యొడఁచునికి నిట్లనియె॥ 1294

క॥ అనుమానమేల సాక్షా
 న్మనసిజనఁహరునిమోళి మాన్యముగతి గొ
 బ్బునఁదాల్పవలయురార
 మ్మనితాపసి యెడమవంక నాత్మప్రియునిన్॥ 1295

క॥ వినివేశితుఁజేసి శివా
 ర్చనఁ వెనఁజేయించి పక్వశాకావళు లం
 గనవడ్డింపఁగ రాఁజూ
 చినెపము వేఱొండుదలఁచి శివుఁడిట్లనియెన్॥ 1296

చ॥ అలిథులఁ బూజ సేయుసమయంబునఁ బుత్రులుఁ దారుఁబొత్తులన్
 రతి భుజియింతు రేల యిటు రాక భవత్సుతుఁ డెట్లు నీకు నీ
 హిత మగు భోజనంబు? సుతహిసులయింద్ల భుజింపకుంట మా
 వ్రతమని చెప్పమా మఱితురా శివభక్తుల జంగమోక్తులన్॥ 1297

వ॥ ఇట్లుం గాక 'అపుత్రశ్య గతిన్నాస్తి' యని నిగమంబులు విడువక
 చాట విసియును మాబోఁటినయముల గతిహీనులయిండ్లగడువు
 కక్కురితిం గుడుపనానింతురే; చూకింతలేసి పంతంబులాడికొనం బని
 యేమి? మీకుం గుమారుండు గలఁడేనిం దోడ్కొని రండు లేకుండిన
 నురకొని యుండుం డేమేగివచ్చెద మన విని వీపు విరిగినదైనంత
 మారాడనోడకఁ బుడిమిపైఁబడిమొక్కి గ్రక్కునలేచి లోపేవ దెచ్చి
 కొని యెట్టకేలకు నెట్టి యిట్టనియె॥ 1298

ఉ॥ మీరును నానతిచ్చితిరి మీనియవస్థితి మాకునుం గలం
 దొరనుఁడాడనో చదవ సంచును బోయెనొ వచ్చుదాక మీ
 రూపకయున్నఁ జల్లనగు నోరెము గూరలు నారగింప మీ
 శ్రీరుచినప్రవాదము భజించెడిఁ గాక సుతుండు వచ్చిన॥ 1299

మ॥ అనుచుం గ్రమ్మఱ మ్రొక్క భక్తవరు నిల్లాలిన్నిరీక్షించి యో
 వసజాతేక్షణ మేము పిల్వ మనబిల్వ రాదె లోకంబున
 జనకుల్ పిల్చిన రాకయుండ్రె తనయుల్ నల్గిక్కుల నిల్చుచో
 మును నిచ్చోవినుచుండు చీరుమని శంభుండాడఁగా నామెయున్॥

క॥ మారాడవెఱచి యాజగ
 దారాడుఁడుచెప్పినట్ల యయ్యెరెసల
 నారీమణి నిలిచినిలిచి
 నోరారఁగ నిట్లు తనతనూభవుఁ బిలుసు॥ 1301

సీ॥ పూర్వజన్మార్జితభూరిదుష్కర్మాశి కుదురణఁగించునాకొడుక రార
 దక్షిణాదీశుని దర్పంబుఁదెగటార్చు డవుండవైన నాతనయ రార
 భయదపశ్చార్ధర్మభావిదుఁఖంబులఁ బరిమార్పఁగల్గునాపట్టి రార
 ఉత్తరదిగదీశ్వరోపా త్తసఖ్యుని వశవ ర్తివైన నాశిశువ రార 1302

తే॥ స్వర్గసౌఖ్యాధికపదస్థ త్వరగరార
 దండధరదండఖండనోద్దండరార
 ప్రళయసంసారపాశమోచకుఁడరార
 విత్తపత్ని సుతాస క్తివిముఖరార॥ 1303

సీ॥ దివిజలోకేశ్వరాధికదేవదేవుండు వరదుడైనాఁడు నావడుగ రార
అంతరాంతరమూర్తియగు తపస్వివరుండు సంతసంబందనాస్వామిరార
ఘోరసిస్సారసంసారపయోరాశిపార మొందించునాపట్టిరార
అర్థేశసఖవిభుం డగుయోగివేశంబు కోరి భజించునాకుఱ్ఱరార 1304

గీ॥ దివిజకాంతాయుతామృతయువతి నన్నుఁ
గవయ నున్నది సన్ముక్తికాంతరార
సారెసారెకు మీతండ్రి సవ్యబాహు
వదురుచున్నది వేగ మాయన్నరార॥ 1305

క॥ హేళియుఁ బడమట వ్రాలెసి
రాలా రాఁగదర యుత్తరంబేల జను
ర్జాలోన్మూలసశాలి వి
శాలయశుం దై సతపసి సంతస మొందన్॥ 1306

తే॥ కాంచికాపురబాలాగ్రగణ్య రార
యనుచు నలుదిక్కులను నిల్చి యాలతాంగి
కలమృదూక్తుల నాశ్లేషకవివిధమున
సుతుని బిల్చెను నిజమది సూచకముగ॥ 1307

వ॥ ఇట్లు పిలుచుసమయంబున॥ 1308

సీ॥ కూకటి నుదుటిపై గుండ్రమింతలు వెట్లఁ
గుండలంబులు రెండు గునిసియాడఁ
గాళ్ళపైఁ డందెలు ఘల్లుఘల్లుని మ్రోయ
మొలనూలిమురిపెంబు గులుకరింప
శ్రీకరం బగురావిరేక నొసలఁ గ్రాల
దుబకుత్తుకన్ బులిగోరు తూఁగఁ
జూపరుల్ కీర్తింపఁ దాపసి వీక్షింప
విధి గ్రక్కదలఁగ నివ్వెఱఁగు పొదలఁ 1309

వ॥ అటులఁ జూచి॥

క. చీకుక్క ముట్టెసాక్షా
చీకంతుని కనుచునియతిఁ జేసిన రసవ
త్పాకం బనుకొని తనతల
పైకడవ కడంక డించి భవసములోనజరన్॥

1321

క॥ తొడికిలి తినెవీడెక్కడి
కొడుకుశివద్రోహియనుచుఁ గొట్టిజరన్॥
వడి నీడ్చి గాడిలోపలఁ
బడవై చెంబరుల కెఱుకపడకుండన్॥

1322

ఉ॥ చచ్చినబాలుపైఁ గసవుఁ జయ్యనమాటుగఁ దీసి పుత్రుపై
మచ్చిక మాని శంభునకు మానిని క్రమ్మఱ నన్న భాద్యశా
కోచ్ఛయముల్ రచింపఁగను నుష్ణవిలోచనుఁ డావెభక్తిసం
పచ్చరితంబు దెల్పుమతి భక్తునితోడుత నొయ్య నిట్లనున్॥

1323

సీ॥ చిఱుతొండ చూచితే చెలువభక్తిమహత్త్వ
మేలోకమున గలఁ దిట్టినిష్ఠ
మన కారగింపంగ నని పాయసాపూప
శాకాన్నముల నెల్ల జోకఁ జేసి
మైమజ్జనమునకు మలహరార్చనకును
జాలవు జలమని సరగఁ గడవ
వనిత మూపుగఁ దాల్చి చనియెను బావికి
సవ్వేశఁ దత్పుత్రుఁ డాలఁగాచి॥

1324

తే॥ మిగుల నాకలిగొని వచ్చి మగువఁ బిలిచి
తల్లిఁ బొడఁగాన కల్లన యిల్లఁ జొచ్చి
యొక్కబూనియ పుచ్చుక యక్కజముగఁ
దించు నుదకంబు యష్టియుఁ గొంచు రాగ॥

1325

చ॥ వచ్చి తదీయయాత సుతువంకఁ గనుంగొని యీశ్వరాష్టమం
బుచ్చిన కుక్కమువ్వితిని పుత్రుని నీల్లఁగఁగొట్టి గాడిలోఁ
జెచ్చెరవైచి పీన్గుపయిఁ జెత్త ముసుంగుగఁద్రోచి క్రమ్మఱఁ
మచ్చిక వండెడిఁ మసకు మానితషడ్రసపాయసాష్టమిల్ ॥ 1326

వ॥ అని యట్లప్పరమపురుషుండు పురుషరత్నం బగునాచిఱతొండనం
బికి నాయంబవృత్తాంతతం బంతయు నెఱింగించి యతని కరదండంబు
హస్తావలంబనదండంబుగా నూతగాని లేచి నిలిచి మాటపరాకున
నాతమ్మికంటి దమ్ముం గానకుండ నిశ్చయించి నడికి యవ్వడుగు పడి
యున్న గాడికడకు నడతెంచి కై టభదమనుండు కిటి యయ్యునుం
గానలేనిశ్రీచరణంబెత్తి చెత్తఁబాయునొత్తిచూపఁ గొత్తయెయున్నచిన్ని
శవముం జూచి చిఱుతొండనంబి చిత్తం బాశ్చర్య కౌతుకాయత్తం
బయ్యె నప్పుడప్పుడంతి గప్పినచొప్పు తప్పకుండఁ గప్పి చప్పుడు
గాకుండ నెప్పటిపట్టునకువచ్చి నిద్రించుగతి నున్న తదనంతరంబ॥

చ॥ రమణి మహారస్నానములు గ్రక్కునఁజేసి మహేశమూర్తిక
త్యమలతరాప్పులఁ జలక మార్చి మడుంగగు పస్త్రమిచ్చి ర
మ్యమహితపీఠమం దునిచి యాత్మసదాశివలింగనిర్విశే
షముగ సపర్య లిచ్చి యుపచారము లెల్లను దీర్చి మీదటన్ ॥ 1328

వ॥ వాసంతరమా ప్రథమాగమ సౌభాగ్య యోగ్యతాహంకారాద్యం కరణ
కారణ ప్రతోష భూతాభివర్ధిత పలాశినముద్భూతంబులై ప్రభూత
మరకతచ్ఛాయాదాయాదులుం బోలెఁ బచ్చనై విచ్చలవిడిం బెచ్చు
పెఱిగి విస్తారవత్రంబులం జిత్రంబులు పుట్టం గుట్టి యవ్వలుఁగంటి
పైన పట్టుంబులైన బచ్చపశ్లేరంబు వెట్టి పంచామృతంబులు ముట్టించి
సమంచితపంచభక్ష్యంబులం బాయసాపూపనూప సద్యోఘృతంబులు
మిలమిలమనుచుఁ దలచెదరలోపాయ చిక్కక మెతుకు మెతుకునం
బొందకుండ గరగరగావార్చిన వెచ్చని శాల్యన్నంబునుం గుస్తుం
బురు ముఖ్యసమస్తసంభారసంభావితంబులగు పదార్థంబులుం బాలుం

బచ్చళ్లు గిచ్చళ్లు నంబళ్లు రసాలంబులుం బరిపూర్ణంబుగా వడ్డించునెడ
నాయెరగొడ్డెపు జంగమం బంగనం గనుంగొని యాత్మమ్మికంటి తన
పట్టిం బొరిగొంట యెఱుంగనియట్ల యిట్లనియె॥ 1329

సీ॥ ఇంతి! నీపుట్రుడు సంతపము న్నిందు
వచ్చి యాకటకి నోర్వంగలేక
యిమ్మా యగుచుఁ బిల్చి యందు నింటను జూచి
కాసక వెడలె నాకంట నింత
కెంత డెస్సెనొ యొంటి నెక్కడి కేగెనో
కరుణలేనట్టి తాకటిగుండె
దాన వెట్టెతివో తడవవు సుకుమారు
నిటుగాని మెచ్చఁడే యిందుధరుడు॥ 1330

తే॥ సుతులఁగని పెంవమే మేము సొరది తొల్లి
యింట మేల్కూడు వండిసయెడల శిశువు
లుండఁ దారు భుజింప నుద్యుక్తి సేయ
సహహ చేయాడునే యెట్టియతులకై న॥ 1331

తే॥ కనికరం బింత లేక యొకాంత మాకు
నేల వడ్డించితివి పదార్థాలి యెల్ల
పసినిసుపులుండఁ గుండువంగఁ బాడి గాదు
మసల కతిశీఘ్రమునఁ బిల్వమా కుమారు॥ 1332

ప॥ అనవుడు భక్తురాలు పరహాసముతో నను నాఁడుదాన నే
నని నిను బేలఁ జేసెదవె హా! కఱకంత ద్వితీయమాయ నా
కు నివుడు క్రొత్తయే కథలకుం బనిలేదు జాణంగరాదు ప్రౌ
ద్ధన భుజియింపు నన్నుఁ జెఱుతొందనిఁగాఁ దలపోయ కాత్మలో॥

క॥ బూమె లివి యెల్ల జెల్లునె
ప్రామిడిమై యేను మేడువయె సిదాసం॥
గామి యెఱుంగవె కటకట
యేమీ యిటు లాడిసంత నిదియును గొన్నే॥

1334

మ॥ సుతుఁ జంపన్మఱి పిల్వ స మోసఁగు సక్షుద్రంపుఁ గైలాససం
గతియే నొల్ల సుతుండుతాను స్వకృతాగస్తత్పత్రీకారమై
మృతి బొందెం బిలువంగఁ గూడ దిక్ ద్రోహి న్వాని నించాడ న
య్యతినంజూచి శిరంబువాంచ జిలు తొండాఘ్నుండు లజ్జోన్నతిన్॥

వ॥ మఱియును నతండు నిర్భరనిరంతరశోకభీకర మకరాలయగర్భ
నిర్మగ్నమానసుండును జింతాచితానలసంతప్తాంతరంగండును నిర్మలో
పేతుండును నిశ్చేష్టితుండునునై యుండెనంత ఖండశశిమండనుండు
నఖండనిజభక్తమండచాయమాన యగునభక్తురాలి భక్తిదార్ధ్యంబునకు
మెచ్చి మచ్చరించిన సురాసుర సంయమీశ్వరులకు మెచ్చెకంటులపై
మచ్చికలు హెచ్చించి విచ్చలవిడి రచ్చలకుం దెచ్చి పచ్చినేయుపచ్చి
విల్తుని రొచ్చుముచ్చమునింగించిన చిచ్చరకన్ను నెన్నొదుటను
యెక్కిన గబ్బిగిబ్బం ద్రొక్కసిచోట్లఁ ద్రొక్కించి యక్కజం
బొందించునేయని మువ్వన్నె పట్టపుట్టంబు పిలుందపట్టినను గీర్వాణులం
బూర్వగీర్వాణులం బంచబంగాళము గావించి యుదంచితరాహ్వ
నంబునం బటతెంచినం గాంచి యించుకేనియుఁ గొంకక కరంబుబుం
దబళించి గ్రహించిన కరాళకాలకూటకృపీటయోనిం గంధరా పీఠనం
నను నినన్య సామాన్యం బగు సెక్షరాకారత్వంబున సజహరిప్రముఖ
నిఖిలబర్హిర్ముఖులకుం దలకుటగుట దలపి తలంపునంబోలెఁ దాను
నక్షరాకారస్వరూపంబునకుం దలకట్టక దడకట్టినం గనుపట్టి కరిపాఁప
నెట్టెంబును జుట్టున జటామకుటజూటాస్థలంబునను జతుర్దశభువనభవ
నాంతరాళంబుల సఖండతరబ్రహ్మాండభాండంబులం బదార్థసార్థంబులు
సిందార వడ్డించి వార్చి కుండలీకృత మండలీమండలేశ్వరు గణమండ
భీషిం బండుప గాఢించు మంచుఁబ్బలి రాచవారికుమారి వామసమ

భాగంబు గదియ నొడువుముదంబున నాల్గుభుజంబులై నవి చతుర్భు
జంబులు దాల్చి ప్రత్యక్షంబై నిలిచినం గనుంగొని యాయంగన
యిట్లనియె॥ 1336

మ॥ ఇది యేషయ్య పహేళ పెద్దం గుణం బీచందమే జాతరా
గ్ని దహింపం జనుబాల కేడ్చుతనయుం నిస్సారపిశ్చాకపిం
డదయై యే డ్చుడిగించి పోవునతిజాడ స్పష్టమే విడ్చి పో
యెద నన్నం జరరాదు సంశయములే దీయర్థమం దింతయున్॥

ఉ॥ పూనిక ప్రాణముం దనువుఁ బొంది పొసంగి యభిన్నభావనం
ధానము నొందియుండుగతి దప్పని జంగమలింగరూపమున్
మాని భ్రమైక హేతుబహుమాయపురూపులు దాల్చి సర్వకుం
ద్రే నిను నన్ను భక్తులు రతికృతివస్తు విరక్తులితఱి॥ 1338

క॥ ఈచంద మిట్లు దాల్చక
యాచందంబునన యున్న యప్పుడు నిన్నుం
జూచితినేపోల వెలితియె
యీచిక్కులఁదగులుకొనఁగ నేటికిరీకున్॥ 1339

తే॥ మూఁడుకన్నులపై మఱి మూఁడుకన్ను
లుండ నవిలేకయుండిన నొక్కరూప
యుక్తులై నను నరరూపయుక్తులై న
గురుసరూపులు కారె సద్గురుకరజులు॥ 1340

తే॥ కళవళింపకు మూరకకాలకంఠ
వెఱవ కే నిన్ను వీక్షింప వేఱు గాగఁ
నేచి గుండయ్యకును బ్రాయ మియ్యఁ బోవు
నాఁడు లేనట్టి మెడకప్పు నేఁ డిదేల? 0341

సీ॥ ఆదిభోగయ్యగృహాంతరాళమునకు నేగొరితోడురా నేఁగి తీవు
దాసిచే పరవస్త్రదానంబు గైకొన్న నేవంద్రకళదాల్చి యేఁగి తీవు
మానకంజారినిర్మలమందిరమునకు నేపృషేంద్రము నెక్కి యేఁగి తీవు
సామవేదుల యజ్ఞశాలాంతరములకు నేఘాలద్భక్తుతో నేఁగి తీవు॥

తే॥ నిన్ననీచిరుతొండని నిలయమునకు,
నేచతుర్భుజములతోడనే గితివు
సెప్పమాయలుశివదేవసేయకిచట
నీదువేడబములుచెల్లనేరవభవ॥

1343

క॥ ఏనటనలు చూపిననినుఁ
బోనియ్య; భుజింపవేని భూతేశ్వర నీ
యాన నిజమన్నఁజిఱునగ
వాననమున నంకురింప నొఁగాకనుచున్॥

1344

వ॥ కూర్చుండి లింగార్చనదీర్చి నిమ్మవ్వ దెమ్మలుగాఁజేసిన విందుపొందు
పడ నారగించి పంచవదనుండు చీటుతొండని రక్షించి తొల్లి కాటకోట
చండేశాదులు తండ్రుల నాపుల నుద్దండవృత్తి నడప నొండు విచారిం
పక గడికండలుగాఁ జెండి మామకసాక్షాత్కారంబున వారల మగుడం
బడయరె యడియుంగార మున్ను చని పన్నగధరు శరణులతోన॥

సరసింగ నైనారికథ

క॥ భూరమణికర్పిత నవ
హారం బగుద్రవిడసీమ కథియకుఁడౌ
ధీరుఁడు సరసింగమునై
నారను రా జాతఁ డొక్కనాఁ డత్యర్థి॥

1346

ఉ॥ దేవియుఁ దాను మేరుజగతిధరకాయునుఁ గొల్వఁబోవ నా
భావజవైరి యర్హణకుఁ బన్నుగ నేర్చినపుష్పరాశిలో
భూవిభుచానయొక్కటియు పుచ్చకమూర్కొన దానిఁగాంచి యా
పూవులవాఁడు కోసె సృపపుంగపుసంగసముక్కు గ్రక్కున॥

శా॥ కోసింగోయని యామెతోడివనితల్ గోయంచు భూపాలుతో
నాసర్వంబును విన్నవింప విని రా జాదేవపూజారితో
నీసర్వజ్ఞత యింతమాత్రమ భవానీపార్థమౌ పువ్వుపే
రాసం దీసిన చేయిముఁ దునుమ కాహా ముక్కుమున్లోయుదే॥ 1348

క. శివభక్తిరీతి యెఱుంగని
యవివేకివి నిన్ను నేమియనఁదల దనుచుఁ
భువనేశుం దచటికిఁ దన
లవలం బిలిపించి యెల్ల నరులు వినంగన్॥ 1349

శా. ఓసీ యన్నున నిన్ను నీ వెఱుంగలే కొక్కింత పుష్పంబు పైఁ
జే సాఁవంగఁదలంచి నట్ల యిపుడుం జేఁ సాపుమా చూతమం
చాసమాట్టనినంత భార్య కరముం జాఁవంగఁ జేకత్తిఁ
ద్రాసం బొప్ప వ్రకోష్ఠముం దునుమె నంత న్నేను బ్రత్యక్షమై॥

తే॥ తునుకలై యున్న కరములు తొలుతఁ గోసి
నట్టిముక్కును నక్కొంత కపుడ యొసఁగి
తనకు సామీప్య మెసఁగఁ గైకొనడెఁ యచటి
జనము లచ్చెరువందుచు సన్నుతింప॥ 1351

ఉ॥ వెండియు నొక్కచోటఁ బృథివీపతిపట్టపుదేవి దిట్టయై
దండిగ నున్న కొట్టరుల ధాన్యము లన్నియు లెచ్చపెట్టుడుఁ
మండుచు భర్త యాత్మసతి మార్కొని గర్భిణి నాక ఖడ్గహ
స్తుంధయి వ్రేసికైకొనఁడె సుందరిప్రాణము ముక్తిమత్కృపన్॥ 1352

ఉ॥ తప్పొనరించినట్టి సుతుఁ దన్ని మహాద్భుతభక్తియు కయై
చప్పుడుగాక యుండఁగ వెసవ్వెసఁ జంపునుగాక యేను ద
న్నిప్పుడు నైజమూర్తినయి యిచ్చెదవే వర మన్న నొల్ల డా
యొప్పులకుప్పయౌ తనతనూభవు నైనను గోర దేమియున్॥ 4353

చ॥ అడిగినఁ జంపి పిల్వ మన నాత్మజు బిల్చితి రీరలేమి మే
మడుగక చంపెఁ బిల్వ మన నట్టిదికాదని పిల్వదయ్యె ని
ప్పుడమి ననేకులిట్టిగణపుంగవులుండ ఘనుండ నేననం
బెడతలపట్టి తేరఁజన బెట్టితి నందు నహంత యట్టులన్॥ 1354

చ॥ అని సిరియాలు నెమ్మది నహంకృతిపాయఁగఁ బల్కి శంకరుం
దనుపమవత్సలత్వమునఁ బ్రాణము లాయమ పట్టి కిచ్చి తా
రసగము చేర రమ్మన హరప్రభుసేవయ చాలు ముక్తుతో
ల్లననుచు నుండె నిమ్మన యిలాస్థలి సత్కియ లాచరించుచున్.

తే॥ హరుఁడు సిరియాలుశెట్టి దా నంతమాత్రఁ
బోవ నియ్యక చెయి చేతఁ బొదివిపట్టి
రమ్మనుచు జంగమాకృతుల్ నెమ్మిఁ దాచ్చి
యట హలాయుధపురమున కరుగునపుడు, 1356

హలాయుధుని కథ

క॥ అల్లంతట గని మొక్కిహృ
దుల్లాసముతోడ నవరసోచితకృత్యం
బెల్లను గూరిచి సుఖకర
సల్లాపంబులను బ్రొద్దు జరపుచుఁ బలికెన్॥ 1357

సీ॥ ఎంతదవ్వలనుండి యేతెంచితిరో పదా
లస్యము దోఁచెడి నాస్యములను
హరమూర్తులార మీయాగమనమున స
న్మన్నింపనోకాక మఱియుఁ గలదొ
యని విన్నవించిన విని జంగమాకృతిఁ
దనరు శంకరుఁ డప్పు డనియె నృపతి
విసవయ్య భక్తిదర్శనము కారణముగాఁ
జరియించు జంగమోత్కరముతోన్॥ 1358

తే॥ నర్థిఁ జరియించుచుందుము హరునిభక్త
వరులు మాకును గతి మమ్ము వారు తమదు
ప్రాణలింగంబు లని కొనియాడుచుండ
వారిబడి వాయ మెప్పు డవార్యలీల॥

1359

సీ॥ తిరుసీలకంఠుండు పరకౌంఠవతియును
గరికాలచోడండు నరియు మయ్య
యలయచంగుళిమారఁ డేణాదినాథుండు
చేరమశ్వపచయ్య చేదిరాజు
వాగీశనై నారు పరకీర్తిసోమాసి
మారుండు పిళ్ళనై నా రసింగఁ
గలుగు వీరలు మున్నుగాఁగల సద్భక్త
పరులచేఁ బూజలు వరుసఁ గొన్న॥

1360

తే॥ వార మీడాడ యని చెప్పవలదు ధరణి
నేము చొరనట్టి హరుభక్తునిలయ మెందు
లేదు మమ్మెఱుంగనివారు లేరు భక్తు
లెన్నఁ డెన్నఁడు మానుకు వెఱుఁగ రొరులు॥

1361

క॥ విను మెట్టివారి మెచ్చని
మనభక్తులు మమ్ము మెచ్చఁగానుండిరి మ
మ్మును రూపుగఁజేసిన వా
రును నీశ్వరభక్తవరులు రూపింపగఁగ॥

1362

క॥ నాదగు బ్రదుకనఁ జిత్రం
బాదికా జనియించిసిది నిరాశపురం బే
ప్రోదియులేకయ పెరిగితి
నేదినమును దల్లిదండ్రు లెవ్వరొ యెఱుఁగన్॥

1363

సీ॥ తలయంటియమ్మ వ్యజలమార్చిననుఁ బెంపఁ బెరిఁగితిఁగొన్నాళ్ళబిడ్డయట్ల
కెంబావిబోగయ్య కేలిచ్చినడిపింప సడుగిడనేర్చితిఁ బుడమిమీదఁ
బడిపసులకు సంబి పలుమారుపిలువంగనడువంగనేర్చితి నొడికముగను
జెన్నయ్యపొత్తునఁ జెయ్యార భుజియించినెరయభుజింపంగనేర్చికొంటి॥

తే॥ దాసమయ్యకతంబున దప్ప కెపుడు
కోకకట్టుకొనఁగ నేర్చికొంటి మఱియు
మానకంజారియాత్మకు మారికొప్పు
గోసిజడగట్టినేర్చితిఁ గొప్పవెట్ట॥ 1365

ఉ॥ అంతట యౌవనాభ్యుదయ మందుటఁ గన్గొని బల్లహుండు నీ
మంతిని నోర్తు మాకును సమర్పణఁ జేసెను మద్ద్యయార్థమై
యెంతయు వేడ్క మొన్న యధరేఖఁడు ముమ్మడిపళ్లు సేసె న
శ్రాంతము కాంతకు న్వలసి రాగిలుచుంటిమి దక్షవాటిలో॥ 1366

తే॥ మొన్న సిరియాలునింటికి ముదముతోడ
నరిగి కన్నకుమారుఁ డీశ్వరుని గూడు
కొనియె నామేలుగీళ్లు నిక్కువము గాఁగ
నీకుఁ జెప్పక యేరికి నే గదింతు॥ 1367

ఉ॥ స్తోత్రము గాదు నిక్కమొక సుద్ధి హలాయుధ విన్ముకంచితో
గోత్రము వారి నందఱిని గూడుక వేడుక రాజతాద్రికిఁ
యాత్ర యొనర్చుచుండె సిరియాలుఁడు వారలతోడఁగూడి త
చ్చుత్రుఁడు పోయె సిద్ధరణిఁ బుట్టెదరే యిఁక నట్టిభక్తులు॥ 1368

క॥ ఆతనిమదిలోఁ తరయం
జేతోజాతహరుఁడు నై జశిష్యులఁ బంపఁ
బ్రీతిఁ జెఱకురస మాశివ
దూతలడుగనొసఁగిదానదూర్జటి గెలిచె॥ 1369

- సీ॥ అంతటఁ బోక వృషాంకుండు కంచిలో
 నిలువది యొకదినం బించుకై న
 వెలువనివానలు చలమునఁ గురియింపఁ
 బదివేలు జంగమప్రభువు లెపుడు
 పాయకుండెడు మహాపట్టణంబున జంగ
 మొక్కండు నుండక యొడిసిపోయి
 రప్పుడు సిరియాలుఁ డధికక్షుధార్తుఁ డై
 జంగమాన్వేణాసక్తి నూరుఁ 1370
- ఆ॥ గలయఁ దిరిగి యెందుఁ గానక యింటికి
 వచ్చునెడ హరుండు వరతపస్వి
 వేష మొప్పఁ దాల్చి వే వచ్చి సిరియాలు
 కొడుకు నడుగఁ దనకుఁ గూడ దనక॥ 1371
- ఉ॥ భాసురశాకభాతిఁ బరిపక్వము చేసి సుతు న్మహీధరే
 ప్వాసున కర్థితోడ నిడి సర్వజనంబులు చోద్యమందఁగా
 నాసుతుఁ గ్రమ్మఱం బడసి యాపులు మిత్రులు దాను గూడఁగై
 లాసము చుఱుముట్టె శశిలాంభనుఁ గాంచిరెయిట్టు లెవ్వరేన్॥ 1372
- వ॥ అప్పుడు మేముం దన్మందిరంబందయుండి కన్న కార్యంబుగాని విన్న
 మాత్రంబుగాదు మచ్చరంబున నొకళ్లాకళ్ళ మెచ్చక హెచ్చుగుండు
 లుగా భక్తిభాష లుచ్చరింపవచ్చుంగాక యిట్లు సేయవచ్చునే యని
 యనేక ప్రకారంబులం బెచ్చువెటిగి సిరియాలుం గొనియాడ హలా
 యుదుండు కుహనాజంగమలింగంబుతో నిట్టనియె॥ 1373
- చ॥ శివశివ యేమి చోద్యములు నెప్పెద వీశుఁడు రక్కసుండె మా
 నవసలంబు మెక్క; మదనద్విషభక్తుఁడు పుత్తుఁ జంప భ
 క్తివిరహితుండె మీ రొడయ దేవర లాడిన బొంకు లిట్లు మా
 కవిహిత మంచుఁ గాక విననైనను గూడునె యీదృశోక్తులన్॥ 1374

క॥ అని యాసర్తము మిథ్యగ
మనమునఁ దలపోసి పల్కు మానవనాథుం
గనుఁగొని వినుము హలాయుధ
యనుమానము మాని హరగణావళితోడన్॥

1375

నీ॥ సతుల నిచ్చినవారు శతకోటికోటులు
సుతదాతలకు నన్న మిదియు లేదు
తమ్ము నిచ్చినవారిఁ దరముగా దెన్నంగ
నిట్లుండ లేదన నెట్లు వచ్చు
హరుఁడు భక్తుల మనం బరసి చూడఁ దలంచి
యడుగఁ గానివి యెల్ల నడుగుచుండు
నంకిలిలేకిత్తు రల్ల సద్భక్తులు
నిరియాళుఁడును సుతు శిశువు వేడఁ

1376

ఆ॥ బెద్దె నమ్మవేని ముట్ట విచారింపు
ధరణి నూరనూరఁ దచ్చరిత్ర
గద్యపద్యకావ్యకలనఁ బాటలు లీల
జరుగు మిగుల భక్తసఖలయందు॥

1377

ఉ॥ ప్రాకృత సంస్కృత ప్రభృతిభాషల నాటకసంవిధానముల్
జోక నొసర్చి సూత్రధరసూచితపాత్రులు పెక్కుభంగులం
గైకొనవచ్చి యాడుచును గ్రమ్మఱఁబోవుచు నీక్రమంబున
లోకములోనివాడ నవలోక మొకర్పవె తచ్చరిత్రముల్॥

1378

ఉ॥ ఏమిటి కిన్ని చెప్ప మనుజేశ హలాయుధ యెల్లదిక్కులన్
భామలు తోళ్ళ రోకఱలఁ బాడకయం చొడయుండు చెప్ప నా
భూమిపుఁ డంతయున్ విని ప్రభూతతరాగ్రహయు క్తచిత్తుడై
హైమవతి సహాయు నిరియాళుని జుల్కఁగఁ బల్కు నీక్రియన్.

చ॥ మదిమది నుండి యెట్లు సరమాంసము వేడును గాక శూలి, తా
నదియక, పల్లి రక్కసిక్రేయఁ నుతు నెట్టులఁ జంపె జెల్లఁబో
మదివిఁరోధి యేల దయమాలిఁ దానవుడయ్యె నయ్యయా
ముదిమి ఘటిల్ల మైనుఱచి మోసము నొందెను నాపినాకియున్॥ 1380

ఉ॥ ఆమిష మన్న భక్తవరులంటరు చేతుల నట్లమాంసమున్
బ్రేమముతోడ నీశునకుఁ బెట్టుట యెట్టులు వట్టియాసమైఁ
గోమటిబుద్ధి నేసి నుతు గొంతును గోసిరిగాక లోకమం
దిమెయి నెవ్వరే నడచిరే శివభక్తులు దీని మెత్తురే. 1381

ఉ॥ భక్తుని చిత్తవృత్తిపంపాపము చూడఁ దనూజు వేడినన్
యుక్తము దాన నేమియని యుక్తకరుండయి పుత్రుఁజంపను
దుక్తి యొనర్చునంతటన యుక్షపతాకుఁడు నిచ్చ మెచ్చునా?
యుక్తికిఁ జూడఁ గోరినటు లున్నది వన్నగధారి తత్సుతన్. 1382

మ॥ చిలుతొండండు నిజంబు భక్తుఁ డయినన్ శ్రీకండుఁ డర్థింప న
త్రణిఁ దుండ్రించిన తుమ్మదుడ్డుపగిదిం దా నుండి చే సేతఁ బెం
పర బాలున్ వధియించునే తమసుతుం డైనన్ మహేశాంకితుం
డురు తేజోపరమూర్తినాక గతశంకం జంపఁగాఁ గూడునే. 1383

తే॥ ఎదిరియింటిచిచ్చెయిలఁగాల్చును
గానస్వగృహవహ్ని గాల్చు
యన్యలింగవంతుఁడున్మి పాపముగల్గి
తనయునింత పట్టుదునుమలేడె॥ 1384

క॥ వెలిదూఃఖము వెలిపుచ్చిన
నలుపుననుతుఁజంపె తానునడుమసజుణిగెన్॥
సలిఁబ్రాణమున్నఁగోపటి
భళిరాబలుసాకు నమలి బ్రతికెదననుచున్॥ 1385

చ॥ అకట మనోజవై రికి సరామిషఖండమ కాని యొండు కు
త్తుకకును డిగ్గకున్నను సుతుక వధి ముండుట యేచిర క్తి? న
మ్మిక గల భక్తుడేనిఁ దనమేను సవార్థముఁ జేసిపెట్ట కొం
డొకరిని జంపు పెట్ట మది నూహ యొనర్పఁగ హింస గాదొకో॥

వ॥ అట్లునుంగాక చిఱుతొండండు దన్ను వంచించి తనయు నొప్పించెనను
నిందం బొందనోడి నందనుం బిలువు మన సుందరిం బనిచెంగాని
యప్పు డర్పించి తిరిగి పిలుచుట భక్తికిఁ బాడి గాదని పలుకలేడయ్యెఁ
బంచవదనుండు నరుదెంచి యర్పించి పసినిసువుం జంపించె మ్రింగన
గొంటి యయ్యెంగదె యనుసడికి జడికి జడిగొడు వెడలెంగాక కడుపార
నారగించెనే యట్లు నెట్టియు నాగట్టుపట్టి పెనిమిడియు వచ్చిరట్టున కొడి
గట్టిరి కావున భక్తుల మ్రింగ పచ్చిరక్క-సుండను చుక్కలరాజు
తాల్పును భక్తులఁ జంపం బాల్పడండు వీరిచారిత్రంబు విచిత్రకథా
సూత్రంబుగా సభలం బదులం జెప్పు మూడులు ససంఖ్యాతమహాప్రమథ
గణంబులకు వెలివెలి సుండో యసి హలాయుధుండు సక్రోధుండై కర
తాళనాస్పాలనపూర్వకంబుగా డంటమోయించె సప్పుడు. 1387

ఉ॥ అంతటఁ గంతుహంతకుఁడు నాసిరియాలుఁడు తత్కుర్చిదాగ్ని క
త్వంతభయంబు నొంది యెదురై నిలుచుండఁగ నోడి పార్శ్వ భూ
మ్యంతముసందు సిల్చి హృదయంబులు యుల్లసఁ దల్లడిల్లుచు
బ్రాంతులపోలె నొండొరులఁ బాయక చూచుచు నున్నయిర్వురన్॥

వ॥ హలాయుధుఁడు గాంచి జంగమంబు లగుట మనమ్మున సారెకు
మన్నింపవలసెం గదా యింకఁ గ్రింద నాడినమాటలకుం దప్పు నింత
నుండి చిఱుతొండని ఖండశశిమండనునివార్త కీర్తించితి రేని మీరును
వారిలోని వారలేకాని మాభక్తులవంటివారు కారు నుండి యనినమా రాడ
నోడి మనసిజారి గిరికుమారిం దలంచిన॥ 1389

సీ॥ కటితటంబున వింతకావిఁబెట్టినచీరమోఁకాళ్లు మునుగంగ మోపికట్టి
పైఱిణీరవిక యిర్వంకకుచంబులు పొదివి గళమ్మునఁ బొందుపఱిచి
నన్నంపురుద్రాక్షసరములు జమిలిగాసందులమణికట్టులందుఁదాల్చి
నడుమ రుద్రాక్ష లుండంగఁజేసినరాగి కమ్మలుకర్ణయుగ్మమునఁదాల్చి॥

తే॥ జడలతురుమునఁ బై బట్ట నిడి ముసుంగు
నుదుటఁ గలయంగ భస్మంబు మెదిపిపెట్టి
సంగళవ్య ద్వితీయయై స్మరవిరోధి
రాణి చనుదెంచె జంగమురాలికరణి॥ 1391

తే॥ భక్తి భామిని జంగమభామభాతిఁ
దాల్చి చనుదెంచి యట పచ్చ తన్విఁ జూచి
యాహలాయుదుఁ డెదురేఁగి యర్థి మ్రొక్కి
తోడుకొనివచ్చి మిగుల నుత్సుకతతోడ॥ 1392

క॥ కాలోచితసత్కార్యము
లోలిం గావింప నన్నియును గైకొనియా
నాశీకనయన తద్భూ
పాలునితో నిట్టు లనియెఁ బటుతరఫణితి॥ 1393

క॥ కసులజకమలాక్షులుతమ
రమణులముఖపద్మముననురంబుననుగృపం
దెమలకయుంనిననన్యుల
గమియింతురుకాంతలందుఁగల వేగుణముల్॥ 1394

క॥ కలనై న నన్యపురుషుల
వలనెఱుఁగదు గిరిజయట్టివారమ యేమున్
మలహరు భక్తినిరంతర
నిలయాత్మల మింతవట్టు నెఱుఁగు నృపాలా॥ 1395

ఉ॥ నీవు మహేశుభక్తులకు నీయొడ లాదిగ నేవి వేడినఁ
లేవన కిత్తు వంచు నననీవర భక్తులు చెప్పుచుండఁగా
వే విని వచ్చినార మతివేగమునఁ మన మిచ్చి మీదఁ మా
దీవఁ లొందవే త్రిజగతీసుత భూరియశా హలాయుధా॥ 1396

వ॥ అని వెండియు॥ 1397

సీ॥ మహితశివాచార మార్గరక్షణశీల సహజై కలింగనిష్ఠావిలోల
ప్రకటసంవిద్భక్తిభాస్వత్సుధామంత్రయతులప్రసాదపాత్రైకగాత్ర
హరలింగజంగమాభ్యర్చనశృంగార సత్యగంభీరవాక్సార దీర
దక్షుండ మోక్షవిద్యాపండితుడ బాపునెట్టనశరణుండ నిర్మలుండ

తే॥ యనుచు నగ్గింప విని యాహలాయుధుండు
లాలితప్రీతి నమ్మకుఁ గేలు మొగిచి
సకలభక్తుల వెన్ననై జరుగు నన్నుఁ
బ్రస్తుతించిన నోరునే పరమసాధ్యి॥ 1399

క॥ ఏ నియ్య నెవ్వడను నో
మానిని! హరుభక్తవరులమహిత కృపాసం
ధానమ యొసఁగెడు భవది
ష్టానూనపదార్థసమితి నడుగుము తల్లి॥ 1400

చ॥ అని విని యమ్మ హేశ్వరి హలాయుధుఁ గన్గొని యేను బార్వతిఁ
విను నీరియాలు! యియ్యదియు నిక్కము భర్తృవిహీనలై ధరఁ
జనుసతులఁ మహేశపదసారసభక్తి నియు కచిత్రవృ
త్తిని నగుటం దలంప జగతీతలపూజ్యులు గారు గావునఁ॥ 1401

అ॥ తప్పులెల్ల నిప్పుడొప్పులుగాఁగొని
యతిదయాంబురాశివైనఁ జాలు
నక్షయైకభిక్ష యదియగు; మాకును
బ్రీతిపురుషభిక్ష పెట్టుమనుచు॥ 1402

- క॥ కట్టర్మిలితోడుతఁ గృవ
బుట్టఁగ హిమశైలరాజపుత్రి పలుక నా
సెట్టియు సతివయుఁ దల లిల
ముట్టి హాలాయుధునిమ్రోల మ్రొక్కుచు నిలువన్ ॥ 1403
- ఆ॥ ఆహాలాయుధుండు సభవభక్తాలియు
శీతకిరణధారి సెట్టిఁ జూచి
దయదలిర్చనభయదానంబుకృప సేయఁ
బరమహర్ష మొందిభర్గుఁడపుడు॥ 1404
- ఉ॥ కుత్తుగఁ గప్పు కొప్పుపయిఁ గొంచెపు మైమడ మేన మామ గ్రొ
న్నెత్తురు బొట్టు లుట్టిపడునే యని చారల చీర కాశమై
హత్తినకొండచూలి నొస లంటిన పంటలబొట్టు నొప్పనా
బత్తునిముందట న్నిలిచె బత్తులజేఁడు కడంగతోడుతన్ ॥ 1405
- చ॥ కొలకొలమంచు నచ్చటికి గుంపులు గూడుక రెండువేల రు
ద్రులు గణశోట్టు ముందటను మ్రొక్కుచు భక్తులు సందపింప వె
స్క లలితభంగి సెట్టియును గాంతయుఁ బ్రస్తుతి సేయ దవ్వలన్
జలకదళాక్షపద్మజులు సందులగొందుల నిల్చి కొల్వఁగన్ ॥ 1406
- ఉ॥ తుంబురు నారదాదులు ప్రతోషముతోడుతఁ బాడ దేవతూ
ర్యంబులు మ్రోయుచుండ సిరియాలుసుధీకరికాలముఖ్య కా
వ్యంబులు దండిగాఁ జదువ సర్థిహాలాయుఁడుఁ డమ్మ హేళు పా
దాంబురు హాంక భూమిఁ దను వంటఁగ మ్రొక్కి శిరస్థహస్తుఁడై ॥
- మ॥ ప్రమదావిర్భవదశ్రుహారములు దారావాహికస్ఫూర్తి నా
త్మముఖాంభోజము దొప్పదోఁగఁగ సముద్బద్ధదదధ్వాససం
భ్రమరోమాంచదరస్మితంబుల బహిర్భక్తిప్రపంచంబు వ్య
క్తము సేయంగ నడంబభక్తయుతుఁడై కన్నట్టు నాభూపతిన్ ॥ 1408

ఉ॥ కాంచి సునోజహంత దన కౌగిటఁ జేర్చి హలాయుదుండని
శృంచల మైననీసహజసాహసశక్తికి భక్తినిష్ఠకుఁ
మంచిగ మెచ్చితిఁ గాని మంజుమణీమయపుష్పకాలిపైఁ
గొంచక మీదు మచ్చుకె గొట్టున రండనుచుం గడంకతోన్॥ 1409

ఆ॥ ఆహలాయుధాఖ్యుడసురక్రితో నేలు
నవపురముల భక్తనివహములను
గొనుచునరిగెరజతకు ధరంబునకు నాన్ప
పాలుతోడఁ గూడఁగర్గుడపుడు॥ 1410

క॥ సిరియాలు సెట్టి గర్వము
పరిహారముఁ బొందఁజేయుపనికై హరుఁడి
ద్దరపై హలాయుధాఖ్యుని
చరితము నుతికెక్కఁజేసె సత్సభలందున్॥ 1411

క॥ కావున సమస్తదష్టగు
ణావసథం బై సగర్వనవమణులును లో
దాపుకొనియున్న భక్తులు
భావంబులగూడికొండె బసవకుమారా॥ 1412

మిరుమిండని కథ

తే॥ మఱియు సద్భక్తిమహనీయమండెనుండు
వెలయు మిరుమిండ నైనారు విపులకీర్తి
సతతజంగమపూజనాసక్తవృత్తి
దూరమారకృతాంగవికారుఁ డగుచు॥ 1413

క॥ శాపానుగ్రహ సామ
ర్థ్యోపేతుఁడు శుద్ధశైవయుక్తాత్ముఁడు డు
ర్యాపారదుష్టదశనుం,
డాపాదితశిష్టరక్షణాభరణుండు॥ 1414

వ. అనుచు జగతీపతిముఖమండనంబునం బొంగి చెంగొండ యనుపుర
వరంబునం గాఁపురం బుండుచుఁ గుండలీకృతకుండలి నుద్దేశించి నెల
నెలశివరాత్రినేమంబు ప్రేమంబునం గైకొని యేకడమయు లేకుండ,
బ్రందెండు వత్సరంబులును సడపి వదుమూడవ వత్సరంబునం జెల్లి
త్తిరువారూరి కరిగి యందలి భక్తసందోహంబున విశిష్టేష్టగోష్ఠినిష్ఠులై
యుండు సమయంబున. 1415

క. వాల్మీకిమహేశ్వరు
సేవించెడు వేడ్క తోనఁ జిగురొత్తంగా
వేవేగఁ బరమవాచ్యం
బావసథము వెడలి నంభి యప్పవీధిన్ ॥ 1416

చ॥ వరిజనసంచయం బుభయపార్శ్వములం గెడఁ గూడి కొల్వ న
ద్విరచితగద్యవద్యమయవిశ్రుతకావ్యము లగ్రభూమి ను
ద్దురగతిఁ బాఠకుల్ చదువ దూర్జటి చారుకృపోపలబ్ధసు
స్థితత గురించి తాపసులు దీవన లీయఁగ నిచ్చ మెచ్చుచున్ ॥ 1417

క॥ తనురాక తెలియదిందిం
ధిమియనిమద్దేశలుమోయదెమలకవల్ తా
శములొత్తితమ్ముఁజూచిన
ప్రమదంబునమ్రొక్కినటులుపాత్రులునడవన్ ॥ 1418

ఉ॥ గాయకులుం గవీశ్వరులుఁ గాంతలు భట్టులు సద్గుణాంకముల్
పాయనివేడ్కలన్ బహుశభంగులఁ బ్రస్తుతి సేయ సానడే
పూ యని పల్కు వేత్రకరయాథము డగ్గటి యుగ్గడింప బా
గ్యామిత మూర్తియై వలసినర్థము లర్థుల కర్థి నిచ్చుగున్ ॥ 1419

చ॥ పదసఖకొంతి భూయువతిభాస్వదురోజయుగాంతరస్థలీ
పదకనిరుప్తరత్నజప్రభావిభవంబుఁ దృణీకరింప నం
గదముఖసద్విభూషణవికాసము దిక్కరికుంభమౌక్తికా
భృదయము గ్రేణిసేయఁగ వపుర్ద్యుతిహేళిని గేలిసేయఁగన్ ॥ 1420

మ॥ స్థిరతంతాంతవితాంశకాంతివితతుల్ శృంగారలక్ష్మీముఖాం
బురుహోవర్ణములీలఁ గ్రాల నయనప్రోద్ధద్రుమల్ శంభువ
త్సరసీజస్పరణంబున॥ వెలుగు మస్తస్థాయిమాణిక్యభా
సురకోటిరము మేరుశృంగముగతిం జూపట్టి శోభిల్లంగన్॥ 1421

తే॥ హరకృపోరుమదాటోపశరధిషుగ్న
మానసుం డయి యన్యంబు మఱచి నంది
ధరణీలోపలఁ గల విటధర్మ మెల్ల
నేకరూపంబు దాలెచెనా నేర్పు మిగిలి॥ 1422

సీ॥ పసిఁడిబొందియుఁ గోల పసనారఁ జేపట్టి
విసరి విసరి బయల్వేసికొనుచు
నడుగులు తఁడబడ నట్టిట్టు ద్రొక్కుచు
సొక్కుచు సోలుచు నిక్కికొనుచు
భుజము లంకింపుచుఁ బొంగి యంగం బెక్క
డిగఁ జూచుచును రానినగవు నగుచు
సంగడికాండ్రతో సరసంబు లాడుచుఁ
బొలఁతిభావము తలపోసికొనుచు॥ 1423

తే॥ నీడ చూచుచు నీల్లుచు నిల్చినిల్చి
చనుచు నెట్టెట్టివారిని సరకుగొనక
చిట్టకంబులు సేయుచు చెంత నున్న
యుడుపు లెల్లను దాఁ గాంచి దొడిగికొనుచు॥ 1424

తే॥ ఇట్లు చనుదేంచి నంది యయ్యిందుమౌళి
గోపురాంతస్తు లయిన భక్తులకుఁ జేతు
లెత్తి మ్రొక్కక స్రుక్కక యించుకేసి
లెక్కసేయక గుడి సొచ్చి యక్కజముగ॥ 1425

చ॥ తనవడి వేడఁ జంబి నటఁ దాఁ గని యామిరుమిండనామనా
 ర్గసలుచు వీడిదెవ్వఁ డహికంకణపట్టణదిగ్గజదిబులం
 గనియును గాననట్లు లలిగర్చితుడై గుడి సోచ్చె; నీదృశుల్
 ముమునఁ గానఁగొలరె మామకభక్తమహత్వ మింతయేన్॥ 1426

క॥ హఠఁ డల్గిన భక్తుల ద
 త్పరతం గాచెదరు గాక భక్తులలుగ నా
 హరుఁడా? కాచెడివాఁడీ
 వెరవిడినీక్షణమయిచట వెడలింపుఁడనన్॥ 1427

వ॥ అప్పు దగ్గుడి తంబడివడుగును గడువడి నేతెంచి యామిరుమిండ
 నయనారి యడుగులం బడి పాదంబులు శిరంబునం దిరంబుగా నిలిపి
 యిట్లనియె॥ 1428

శా॥ దేవా! మీర లెఱుంగరే యితని కీదేవుండు తా నిత్యము
 న్వేవే నిష్కము లిచ్చు భక్తివిధి కెంతే మెచ్చియో గానవి
 ద్యవై చిత్రికి మెచ్చియో యెఱుగ మేతద్దూత్యముజేయ ని
 ష్కావాప్తుల్ ఘటియించు; నీతనిసుతుం డంచుడలంచు మది॥

క॥ మన్నించు ముద్దు సేయుం
 జెన్నారంగఁ బెంచినట్లు సేయు విటత్వం
 బెన్నఁడు నెడతెగకుండుం
 బన్నగభూషణుఁడు నితని బడవనికాడై॥ 1430

తే॥ పెద్ద మన్నించుఁ గడువడు ముద్దు సేయు
 నతని విటధర్మ మీడేర్ప నాత్మఁ దలఁచి
 శూలి సురతాసురాగవిన్మూర్తిహేతు
 భూతనానార్థలాభవిభూతిఁ దనువు॥ 1431

చ॥ అతనికి నా పెకు న్వలపు లత్యధికంబులుగా మిథోగుణ
స్తుతు లొనరంగఁ జేయును విదూషకునట్టులఁ దత్క్రియోచితో
క్రితరులఁ దేల్చు నాగరికకృత్యముఁ దాలించి పీఠమద్దక
ప్రతిభ హరుండు నంబి వడిస న్నొనరించు సమంచితాకృతిన్॥ 1432

క॥ అని పూజారియుఁ జెప్పగ
విని మిరుమిండనయినారి విశ్వేశునిచే
దినమును వేమాడలువడి
గొనునానంబియితఁడామిగుల మేలయ్యె॥ 1433

వ॥ ఈతని బగితియు నితనింగూర్చిన యాతనికూర్మియు, జ్ఞాతుండుగాక
మాడ లిచ్చి నంబికిం గూర్చు శంభుండు నసంఖ్యాతమహాగణంబులకు
వెలివెలి నుండోయని మిరపిండనయినారి యక్కడనున్న ముక్కంటి
భక్తులక్కజం బంద ఘంట వేయించెనప్పుడు॥ 1434

ఉ॥ గోపురమధ్యభాగమునఁ గొల్వయి యుండిన భక్తకోటిహృ
త్కోవ మెఱింగి యిందునీక గూడదు రమ్మని హస్తసంజ్ఞ న
గ్గోవహయుండు నంబిఁ గడు గొబ్బునఁ జేరఁగఁ బిల్చి పూర్వవా
గ్వాప్సతు లుజ్జగించి సకలాకృతిఁ దాల్చి సభీతికంపుఁడై॥ 1435

క॥ భక్తవరతంత్రతయు భయ
భక్తినియు క్రియును నంబిభావంబునకున్
వ్యక్తము సేయురతిం ద
దృక్తసమక్షమునమెలఁగి భయపడినగతిన్॥ 1436

చ॥ తన పెడకప్ప సంబీక రతామిరసంబునఁ బట్టఁజేసి
క్రినిపహ మున్నఁ గన్మరగి కదైదురం జనభీతినొంది యు
య్యన జలదారిదిక్కునకునై చనుసప్పుడు నీశుఁ డేరికి-
వినఁబడకుండ దీపముం వెన్నన యేగెను మ్రుచ్చులాగునన్॥ 1437

ఉ॥ మూలల కోసరిల్లుచును ముంగల వ్రేలెడు పుష్పమాలికా
జాలముక్తేవఁ దారుచును సన్నముగా నొకయూర్పు వుచ్చుచున్
లాలితభక్తికిలితశిఖాతతి చేతుల నూతఁగొంచు వా
చాలజనోపసంజనితసాధ్యసుదైయులు వాలకించుచున్॥ 1438

సీ॥ తలుకున దెందంబు తటతట నదరంగ
నలుకుచు గర్భగృహంబు వెడలి
పోరి తల్పులయందుఁ జేరి జాలకముల
తూటుల వెంబడి తొంగితొంగి
చూచుచుఁ దొలఁగి నిలుచ్చు వెళ్ళిపోవంగ
వెఱచుచు నచటన వెలువడంగ
నోడుచుఁ జలనంబు నొందుచు సందడిఁ
గలసి పూజారులఁ గన్ను మొఱిగి॥ 1439

తే॥ భక్తవిశతులఁ జూడంగ భయము పుట్టి
చెయ్యి మొగమున కడ్డంబు చేసికొనుచు
స్రస్కి చక్కన సుకనాసి సొచ్చి వెడలి
గుడివెనుక కేగి వెన్నదిక్కునను గొనుచు॥ 1440

వ॥ మఱియు ను॥ 1441

క॥ మగుడి మగుడి యాలించున్
బెగడి బెగడి నడుచు భయము పెక్కున దిక్కుల్
దగ నిక్కినిక్కి చూచున్
దిగులు కుడుపు నేర మెట్టిదీరుస కైసన్॥ 1442

ఆ॥ తొంగితొంగి పోవఁ దొడరి పోవఁగ నోడి
చెంగిచెంగి పోవుఁ జెట్లవెంట
వంగివంగి పాటు వరభక్తమండలి
భక్తిఁ దెలుప శివుఁ డశక్తుఁ డగుచు॥ 1443

వ॥ అట్లు చనముందట నున్న కలుకోటయం దొక్క చతుష్కోణపాషా
ణంబు పదాంగుళిం గోటవిటంకంబునను దూటించి నేలం గూల్చి
యాగండికను దూటి యేరికిం గానరాకుండ నతిశీఘ్రమనంబులఁ గ్రొశ
మాత్రం బరుగ ముంరట॥ 1444

సీ॥ ఫలదశప్రాచుర్యబంధురశాఖాప
ఘటితమధ్యందినార్కప్రభంబు
పుల్లపుష్పామోదమల్లిమతల్లికా
వేల్లితాశోకాదివృక్షచయము
సహకారోసలయాస్వాదమేదురకల
కలకంఠకులకుహూకారయుతము
మకరందరపపూర్ణమహితపజ్జేజాత
సురభితకాసారవరజలంబు॥ 1445

తే॥ నధ్వగశ్రాంతివశ్యతోహరమరుత్కి
శోరసంచారసంజాతశుకసుఖంబు
బహులతాగుల్మభూమిరుద్భరిత మగుచుఁ
గాన నొప్పారు నొక్కయుద్వానవనము॥ 1446

లయగ్రాహి ? — ఈయిలఁ గలద్రుమము లీయెడనఁ గూడె నని
పాయక నుతింప నను వై యిరులు గ్రమ్మె
రాయకులకర్ణతతు లేయములుగా నశులు
ప్రమోయచు గుళుచ్ఛముల చాయల సటింపం
గాయజునివాజులకు దాయము లనం దగిన
యాయతరసాలముల తోయములు గ్రాలె
శ్రీయెదలి యూరట కుపాయమయి చెన్నలరు
నాయుపవనంబు జననాయకుఁడు సొచ్చెన్॥ 1447

తే॥ చొచ్చి భ్రమితునిలీలను హాలపాణి
 యూరొకో యిది యటుగాక యుగ్రవనమొ
 యూరు నడవియుఁ గా కిది యుపవసంబొ
 యూరు గా కిది యేమైన నుండవచ్చు॥ 1448

ప॥ అనుచు నొయ్యన నవ్వనాంతరాశంబు దిరియం జొచ్చి చనుదెంచిన
 త్రోవచొప్పు దప్పించి చప్పుడుగాకుండ వేటొండుమార్గంబునఁ జనిచని.

మ॥ అలకాధీశసఖుండు కన్దానియెఁ గూలాభ్యర్థభాగోద్భిదా
 మలకాశోకరసాలపాటలముఖజ్ఞాజాగ్రశాఖావన
 త్కలకంతాసితకంతపాండురగరుత్కృంచోరుపంచారసం
 చలదుత్పల్లలతాంతవాపకణిసారంబుఁ గాసానమున్॥ 1450

ప॥ కని తదీయరామణీయకంబునకు ముసంబు ఘనంబగు వేడుక వెల్లి
 మునుంగుచుండ. 1451

ఉ॥ చందన పారిజాత హరిచందన సాల రసాల జాల మా
 కంద మాదూక చంపక వికంఠక రంఠక పూగ తింతిణి
 తిందుక ముఖ్యభూరిజగతీరుహపంక్తులు దాటి మాగధీ
 కుంద వివర్ణ విద్రుమ నికుంజనికాయముక్తేవఁ బోవుచున్॥ 1452

శా॥ చక్షుశ్శ్రోత్రవిభూషణుండు గనియెఁ సంపుల్లసన్నల్లికా
 ద్రాక్షాముఖ్యలతాప్రతాపకపరీతస్పీతశాఖాశిఖా
 దణాణీచర దధ్వసీన వితతాధ్వశాంత్యపాపయక్రియా
 ద్యక్షంబై కనుపట్టినట్టి యొక సంతానాఖ్యధాత్రీజమున్॥ 1453

ప॥ కని తనవిడిచివచ్చిన గుడియ కా మదిలోనం దలంచి ముందరికందువ
 కడు గిడక సంశయాన్వితచేతస్కుండై యిట్లని వితర్కించె. 1454

ఉ॥ ఈవనమధ్యమందు నిది యేమియొకో గుడియొక్కొ కాక దే
వావసిజంబొ మీదఁ బెలువారుచు నున్నది పైఁడికుండలో
భూవినుతాకృతిం బొలుచు భూరితరస్పరదగ్రశాఖలో
లోవెలుఁగొందు సల్లయవి లోలతరం బగు రత్నదీపులో॥ 1455

క॥ కుసుమితలతాపరీత
ప్రస్పమరగుల్మములు మూఁడు నిడలికవాడఁ
వెన రచియించిన పుష్పా
వసథంబులలీలఁ గానవచ్చెడు నిచటఁ॥ 1456

ఉ॥ అచ్చపువేడ్కతోడ మనుజావలిక్రేవలఁ జేరి కొల్వంగా
హెచ్చిన దివ్యభూజపతి కీవనదేవత పీఠఁ గ్రొత్తగాఁ
బచ్చనిపట్టుపుట్టములు బాగుగఁ గట్టిర యాలవట్టముల్
మచ్చరికింపఁజాలు వనమధ్యచలత్కదళీదళాపశుల్॥ 1457

వ॥ కావున నిది కల్పవృక్షం బగుట కనుమానింపం బనిలేదని మనోజ
వైరి యష్మహిజంబుక్రింద చుకరందబిందుబృందస్యందాదిశీతలేం
దూపలోపశోభితవిస్తారవితర్ది కాంతఃపతితప్రసవాస్తరణస్తల సుఖా
సీనుండై నంబిముఖంబు చూచుచు దట్టంపునిట్టూర్పులు నిగుడించుచు
బ్రతుకు జీవమా యని కర్మము నురమ్మునం దడివికొనుచు మొగం
బునం బుట్టిన చమటబొట్టులు గాఱ నఖశిఖరంబులఁ దిగిచి పాఱ
మీటుచుం గదళీపలాశజాలజాతవాతపూతసమాగమంబున కాహ్లాదం
బందుచు నార ఘనసార చందన మందార పూగపున్నా గాది మేది
సోజకుసుమవాసనల కానపడుచు బహుశపరిమళమిశిష్మదు కరప్రసవ
విసరపరాగంబునకు శిరోభాగంబు సా పుచు నమృతకరశేఖరుం
డమృతమయాంగుఁ డయ్యును గమనవశంబునం బొడచినయుపతాపం
బివనయించుకొని యున్నసమయంబున॥ 1458

ఉ॥ నంబి మసంబునం గల ఘనంబగు గర్వము వీడుకొల్పి కం
పంబు భయంబునుం బొడమ మారవిమర్దనుఁ జేరి యయ్య నీ
కుం బని యేమి యిట్లోదిగికొంచు రయంబునఁ బాటితేఱ నా
నంబికి నంబికాధవుఁడు నచ్చినమచ్చికతోడ నిట్లనున్॥ 1459

క॥ భక్తులప్రాణము నాదే
భక్తులదేహము మదీయభాసురతనువే
వ్యక్తిగఁ జేసినయస్మ
దృక్తోపాసనమె నాయుపాసన మఱియున్॥ 1460

క॥ మద్భక్తనుతియ మన్నుతి
మద్భక్తునిగర్హణంబ మద్గర్హణ మ
స్మద్భక్తుల భజియింపమి
మద్భజనయు నిష్ఫలంబు మదీనూహింపన్॥ 1461

క॥ స్థావరజంగమపూజలు
గావింపఁగవలయు సమముగా జంరమపూ
జావిరహితునకు స్థావర
నేవయునిష్ఫలమెయనివచించున్ శ్రుతులున్॥ 1462

క॥ భక్తైకదేహమూర్తిని
భక్తప్రాణుండ నఖిలభక్తాశ్రితుఁడన్
భక్తజనవత్సలుండను
భక్తపరాధీనుఁడఁ గడు భక్తికిఁ గర్తన్॥ 1463

బాణుని కథ

క॥ అది యెట్లన్న మహేశ్వర
పదభక్త్యాసక్తవృత్తి బాణుం డసఁగా
నుదధిపరీతమహీస్థలి
సదయుండై యేలు సాధుసమితి నుతింపన్॥ 1464

చ॥ దినమును వేయుమార్లు నియతిఁ మము నర్చనఁ దేల్చుచుండఁ ద
క్కిన తనధర్మకర్మతతికిఁ దెర పేమియు లేమిఁ గాంచు బా
ణునకుఁ గరంబు లేము పదినూలులు పూజలు దీర్చు నాతఁడున్॥
గొనుకొని యొక్క మార పవినూలులు పూజలు దీర్చు నాతఁడున్

క॥ ఈవార్త విన్నశివభ
క్తావళి తద్ధర్మనార్థ మరుదేరంగాఁ
గేవలతత్సుఖతరగో
ష్ఠీవశుడై మెలఁగు నచలచిత్తుం డగుచున్॥ 1465

క॥ ఈపగిది నున్న నర్చా
వ్యాప్యతి కెడగలుగదనుచుఃద్వాస్థునిలీలన్
లోపలి కెవ్వరివిడువక
కాపుండుఁ బ్రసాదమతఁడుగైకొనుదాఁకన్॥ 1466

కరికాలచోడరాజు కథ

వ॥ వెండియు ముదిగొండ యను పురిఁ గరికాలచోడమండలేశ్వరుండు
వేరిగట్టి దిట్టవెట్టం గడంగి యిల్లాదిగావెట్టి వట్టినం బిట్టవ్వభక్తికిం
గట్టువడి వెట్టితట్టలు మోపం బోవఁడే యదియునుంగాక॥ 1467

సీ॥ సత్కార్యమగుస్వామిభృత్యసంబంధంబు దిగద్రావి శంకరదివ్యచరణ
కంజాతయుగళంబు గందునోయనెడుభయంబింతయును లేకనంబి
వేశ్యకు నవుడుపలుమారు కుంటెన పనుపంగఁదగదని నారింపఁదారువేఱ
నొకనినై నను నొనర్చక యూరకున్నార సీలీరువాలూరి యీశుభక్తు॥

ఆ॥ లనుచు నాగ్రహించి యావార్త దనమ్రమాల
దడఁకపుడ పడఁగఁ బొడుతు ననుచు
కసిమసంగుచున్న గరికామదేవుఁడు
కథ తెఱింగి యేన కథలిపోయి॥ 1469

క॥ ఆకలినామగణేశ న
 నేకవిధుల గుస్తరించి యాపురి భక్తా,
 నీకముతో జగడింపక
 యేకంబై నడవఁజేయనే జగ మెఱుంగె 1470

వ॥ ఆన్నియు నేల, చెయ్యొగ్గి మీతాతచేత మాతాత యాయతిచూపికొన్న
 ప్రాతతప్పు నెప్పమియుంగలదే యని యడిగినం గడపకయోడమి
 యడం గూర్చుటయు బడిసనులు నెప్పం బాటిపాటి చేయుటయు
 మిక్కిటం బగునీభక్తినిమిత్రంబకాదె కావున నీవు నేడు మాభక్త
 గణసమక్షంబున సహకరించి నిలువ నెండటివాడవు 'సంసర్గజాపాప
 గుణా కభవంత'యను చదువు సార్థం బయ్యె నీతోడిసాంగత్య దోషం
 బు మాకును మాభక్తులకును నెరవరికంబు వుట్టెనని యిట్లు పెక్కు
 దృష్టాంతబులు కంతుహంత నంబికిం బ్రవ్యక్తంబుగా నిజభక్తమాహా
 త్మ్యంబు తదీయభవ్యాచరణంబులు తేటతెల్లంబుగాఁ జెప్పిన విని నంబి
 యప్పుడు॥ 1471

క॥ నయమును బ్రయ మత్యధికవి
 నయమును భక్తియు భయంబు నాటుకొనంగా
 స్మయమానదూరసద్భ
 క్త్యనయముఁజూపుటకు హరున కానతుఁ డగుచు॥ 1472

క॥ సద్గురుమూర్తి సమస్తజ
 గదీతవిశాలవిశదకలితశశాంగా
 హృద్గత మగుగర్వమడఁచి
 సద్గతిఁజూపితి కృపారసమువెల్పాట॥ 1473

ఉ॥ ధన్యుడ నైతి భక్తసముదాయము లున్నెడ కిప్పు పోయి హృ
 దైస్యము దోషఁగా సభయదానము వేడుచు బేరితిస్మనో
 మన్యు వడంగ సన్నుతులు మాటికి మాటికిఁ జేసి మ్రొక్కి మా
 ర్థన్యకరద్యయుండ నయి తత్కృప గానక మాన నెమ్మొయిన్॥ 1474

ఆ॥ ఆడిపాడియైన సడుగులఁ బడియైన
గెంటులేనియట్టి బంటులీలఁ
బసులొనర్చియైనఁబడయుదుఁదత్కృప
చూడునీదునుతునెఱుదృఢ క్తి॥

1475

వ॥ అని యచ్చోట సుంకియు భక్తాభిముఖుండై యడుగడుగునకు సాష్టాంగ
దండంబు లిడుచుఁ దాళంబు లొందొంటితోడం గ్రంగు క్రంగుమనం
దాఁకించి సమస్కరించి తత్కాలానుకూలరాగంబు ననురాగంబుతో
మహాభక్తచరితంబులు సర్వభక్తంబులుగాఁ దిరు పాటలు నేసి
యొక్కొక్కభక్తుని మహత్త్వంబుఁ బ్రత్యేకపణుతులం బొగడం
దొడంగె నది యెట్లనిన॥

1476

ఎణుమూరితిగారి కథ

మ॥ మనభక్తిం దనప్రాణలింగమునకుం గాలంబుల న్మాటఁ జం
దనపంకం బనురక్తియుక్తుఁ డయి నిత్యంబుఁ సనుర్పింపఁగాఁ
దనయర్థంబు తదర్థమై చనుడు గంధం బెందు సంపాదనం
బొనరంజేయఁగలేక యిట్లు మదిలో నూహించె నిర్మోహుడై ॥ 1477

చ॥ కలుగఁగ నేల భక్తిరతికల్మియ గమ్మినకల్మి గాక చం
చలతరసుస్థితిఁ ద్రవిణసంగము కల్మియె నామనంబులో
వల దృఢభక్తి లేమి డలఁపంగ సనుస్తము లేమినింత దే
హలలితవృత్తిచే నియమ మారడిపుచ్చిన శాలి మెచ్చునే॥ 1478

మ. తనువెల్ల స్నవచందనంబువలె దాతం దీసి యర్పింతున
త్యనురాగంబున నెత్తురుం బడిన దేహభ్రాంతి గిన్నెన
న్వేనుక న్నిగ్గులుదేటిఁ మెఱుగు లున్నిద్రంబులై యుండకు
న్నను విచ్చాయత నొందిన మొదలిగంధం బట్ల కాకుండినన్॥

క॥ కం పొండుగతి వలచినను
 గెంపించుక గడమయైనఁ గ్రియగడమైనఁ
 సొంపుగఁ బూయఁగనురిలిన
 పొందకయున్నఁ జెలువమెక్కకయున్నన్॥ 1480

ళే॥ మఱి కద శివుఁడు మాసందు మాట పలుకు
 లిప్పు దఱిముఱి నాడంగ నేటి కనుచు
 సరగ వలపడి మోచెయి సానమీఁదఁ
 గదియఁగాఁ జేసి లింగోదకములు వోసి॥ 1481

చ॥ మనమునఁ గొంకు లేక యసమానముదంబునఁ దీసి చారుచం
 దన మరు దొందఁగాఁ బడసి దక్షమఖారికి నర్పణంబు సే
 సి నరులు చూడఁ జూడ సవిశేషవిమానము మీఁద నెక్కి శం
 భుని పురి కేఁగినట్టి యెఱుమూరితిబంట్లకు బంట నయ్యెదన్॥ 1482

కడవలనంబి కథ

సీ॥ తనప్రాణవిభునకుఁ దప్పక దినమును
 గడు నర్థితోడ నఖండదీప
 ములు వేయు వేయ్యేసి ముట్టింపుతన్నిమి
 త్రమున నర్థం బెల్ల సమయుటయ్యె
 ననుచు మాన ముడిగి తనువు నివేదించు
 తఱి యయ్యె ననుచుఁ గుంతము లన్ని
 దఱికొల్చి వెలుఁగు వే దగఁ బెట్టి శంకరు
 మూఁడు మెచ్చులు మెచ్చ ముట్టఁ గొలిచి॥ 1483

ఆ॥ జనులు చోద్యమందఁ జారుపుష్పకమున
 నంగజారిపురము సరిగిసట్టి
 మనమహాత్ముఁడైన కడవలనంబికిఁ
 బనులు సేయునింటి బంటుబంట॥ 1484

గుగ్గులకళియారి కథ

- చ॥ దినమును బ్రాణదేవునికి దీనతమై మహినాక్షి దూపముం
బనివడ మూఁడువేళలను భక్తిసమర్పణ పేయ నాత్మరా
మనసిజమర్థనుండు గగనాటులతోడుత నిచ్చరీతిగన్
మనసిజమర్థనుండు గగనాటులతోడుత నిచ్చరీతిగన్॥ 1485
- తే॥ తిరువరుండామయనునూరదేవదేవు
డగ్రభూమికినై వ్రాలనప్పురంబు
లేలభావించునట్టి భూపాలపరుఁడు
పెక్కులాగులఁజక్కఁగాఁబెట్టలేక॥ 1486
- ఉ॥ తల్లడ మందుచున్న యెవఁ దా రతి నచ్చటి కేఁగి నాకు మీ
క్కొల్లలుగాఁగ నిగ్గుగల గుగ్గులదూపము దెచ్చియిచ్చినన్
దొల్లిటియట్ల చక్కఁగను దూర్జటి నిల్పెద నన్న నమ్మహి
వల్లభుఁ డట్ల యత్తు ననవై శమ గైకొని శూలిపాలికిన్॥ 1487
- చ॥ చని యొకపట్టుచీర గడు సాఁచి శివుం దగులంగఁ జేసి చ
య్యన నొకవాలు రెండుగడలందుఁ జెఱుంగుల రెండుగట్టిత
ద్దనకరవాలముం దనదు కంఠమునం దిడి నిశ్చలాత్ముఁ డై
వెనుకకు నీలునంతటన విశ్వకుటుంబుఁడు మందహాసుఁడై॥ 1488
- తే॥ నిలిచి ప్రత్యక్షమయి జనావలి సుతింపఁ
బహుశనానాపునర్భవప్రాంతు లడఁచి
కరుణఁ గొనిపోవ హరసమ్ముఖంబునందుఁ
బరఁగు గుగ్గులకళియారి బంటుబంట॥ 1489

అరిపాలుని కథ

- క॥ వెండియు నరిపాలుఁడు తాఁ
బండినరతి రాజనంపుఁబ్రాలోగిరమున్
జండేశున కర్పించుచు
నుండఁగ ధనమెల్ల మెల్లనుడివోవుటయున్॥ 1490

సీ॥ వేటొం డుపాయంబు వెదకి కానంగలేక
 కొడవలి గదియించుకొని యతండు
 కూలి రాజనములఁ గొలువఁ గట్టడఁజేసి
 కొని తననేమంబు గుతలవడక
 నుండంగ నడుపుచు నుండఁ గూలియుఁ బుట్ట
 దయ్యె నయ్యెడ నతం డైదువాళ్లు
 నిట్టుపాసంబున నెఱి నున్నచోనెట్ట
 కేలకుఁ జేరెఁడుగింజ లపుడు॥

1491

తే॥ సంభవించుడుఁ గైకొని సంభ్రమమున
 నడచివచ్చుడు ధర మ్రొగ్గివడుట బియ్య
 మంతవట్టును నెరయపాలైనఁ జూచి
 హరహరా యని యాత్మనిట్లని దలంచె॥

1492

తే॥ ఎట్టకేలకు దొరికిన యీపదార్థ
 మీశ్వరుని కియ్య లేదయ్యె నింక నాకు
 బ్రతుకు రోతని సంశయబ్రాంతు లుడిగి
 రొండికొడవలి మెడఁ జేర్చి నిండువేక్క॥

1493

క॥ తలకోశ దిగిచి మెడఁగొడ
 వలి బెడికకయుండఁబట్టి వడిముడిచిపదం
 బులఁదిగిచి తఱుగఁదడవు
 మలహరుఁడన్పిష్టఁగాంచిమచ్చికతోడ॥

1494

చ॥ ప్రమథులు చుట్టుకొని నిలువఁ బార్వతి సొము లంకరింప సం
 యములు భువంతరంగముల నారసి కన్గొన రూపు చూపి బా
 విమరణజన్మదుఃఖముల వీడ్కొనఁజేసిన సందు నిత్యబా
 వమునఁ జరింపునున్న యరిపాలునకు న్ననుఁగై న భృత్యుడ౯॥

అడిభర్తనయనాని కథ

వ॥ మణియును సప్తాండ్యమునలంబునందుఁ గలభక్తుడొకండు కాయక
ముల లేమియు నెఱుంగమింజేసి పలయైత్ర సెలలో వైచి యందున
మొదల వచ్చినట్టి మేనును శివప్రీతిగా నీటిలోపల విడుచునేమంబుగా
వెనుకఁ జిక్కినట్టిమత్స్యంబుల నంగడిఁ బోకార్చి యయ్యర్థంబున
జంగమార్చనంబు నలుప నొక కొన్నిదినంబులు జరుగునంతట॥

తే॥ ఒకనాఁడేంత కేమియుఁజిక్కికుండి
వేఁటవేసట గల్గింప విసికి డన్సి
నాఁటిమఱునాఁడుపలగొని వేఁటకరుగఁ
డగిలెఁదొలితొలిపైఁడిమత్స్యంబు॥ 1497

ఉ॥ ఎప్పటియట్ల హాటకమహీద్రధనుష్కమసఃప్రియంబుగా
నప్పులతోనఁ బోవిడిచి యవ్వల సవ్వల వై వనిప్పుడు॥
దప్పక తాన రా విడిచి దవ్వల రేవునకేగి వై చిన॥
జెప్పె డిదేమి తాన వలఁజిక్కిన విస్మయ మావహిల్లఁగ॥ 1498

అ॥ దాని విడిచి మఱియు దాపలవై చినఁ
దగులునదియవిడుచుదానిదాని
తగులు విడువ నాటిపగలెల్లనమ్మి నె
పట్టువడఁగఁదలఁచెభక్తుఁడిట్లు॥ 1499

మ॥ హరసంప్రీతిగ నేను ముఁ విడిచి యాత్మార్థంబుగాఁ గ్రుమ్మఱి
హరియింప॥ హరుభక్తులైన సగరేహి యంచు నీరాత్రియుం
డి రయం బొప్పగ నెల్లిరేపకడఁ బాతీనంబులం బట్టవి
ష్ణురకర్ణాగ్రనదీసరస్థులులకు॥ డాయంగ నేగం దగున్॥ 1500

అడిభర్తనయనాని కథ

వ॥ మణియును సప్తాండ్యమునలంబునందుఁ గలభక్తుడొకండు కాయక
ముల లేమియు నెఱుంగమింజేసి పలయైత్ర సెలలో వైచి యందున
మొదల వచ్చినట్టి మేనును శివప్రీతిగా నీటిలోపల విడుచునేమంబుగా
వెనుకఁ జిక్కినట్టిమత్స్యంబుల నంగడిఁ బోకార్చి యయ్యర్థంబున
జంగమార్చనంబు నలుప నొక కొన్నిదినంబులు జరుగునంతట॥

తే॥ ఒకనాఁడేంత కేమియుఁజిక్కికుండి
వేటవేసట గల్గింప విసికి డన్సి
నాఁటిమఱునాఁడుపలగొని వేటకరుగఁ
డగిలెఁదొలితొలిపైఁడిమత్స్యంబు॥ 1497

ఉ॥ ఎప్పటియట్ల హాటకమహీద్రధనుష్కమసఃప్రియంబుగా
నప్పులతోనఁ బోవిడిచి యవ్వల సవ్వల వై వనిప్పుడు॥
దప్పక తాన రా విడిచి దవ్వల రేవునకేగి వై చిన॥
జెప్పె డిదేమి తాన వలఁజిక్కిన విస్మయ మావహిల్లఁగ॥ 1498

అ॥ దాని విడిచి మఱియు దాపలవై చినఁ
దగులునదియవిడుచుదానిదాని
తగులు విడువ నాటిపగలెల్లనమ్మి నె
పట్టువడఁగఁదలఁచెభక్తుఁడిట్లు॥ 1499

మ॥ హరసంప్రీతిగ నేను ముఁ విడిచి యాత్మార్థంబుగాఁ గ్రుమ్మఱి
హరియింప॥ హరుభక్తులైన సగరేహ యందు నీరాత్రియుం
డి రయం బొప్పగ నెల్లిరేపకడఁ బాతీనంబులం బట్టవి
ష్ణురకర్ణాగ్రనదీసరస్థులులకు॥ డాయంగ నేగం దగున్॥ 1500

ఆ॥ సచివుఁ బార్వతీశశాసనధరుఁ జేసి
బలముతోడఁ గూర్చి బంపనతని
దాఁకి పోరిలో నతనిమేనిభస్మంబు
గని 'నమ శ్శివాయ' యని భయమున॥ 1506

క॥ కరవా లల్లంతటవై
చిరయంబున చేర వచ్చి శ్రీచరణసమీ
వరసాస్థలిఁజాఁగిలఁబడి
శరణనుమనుజేంద్రుఁజూచి సచివుఁడుకడఁక॥ 1507

క॥ ఆటు పోయినఁ బోరాదని
తటుకునఁగరవాలుదిగి చిలఁదెగవేయఁ
బటుశ క్తిభక్తిపుష్పి
త్కటదామకమగుచుఁబొలిచెఁదత్కంతముపై॥ 1508

క॥ హరశాసననిష్ఠాత
త్పరతకు నీశుండు మెచ్చి ప్రత్యక్షంబై
వరమోక్ష మొసఁగనీక్షితిఁ
బరగిన యేనాధినాథుబంటులబంట॥ 1509

చేదిపల్లభు కథ

క॥ వెండియు రుద్రాక్ష భసిత
మండను రుద్రుండెయనుచు మన్నింపంగా
భండనమున జాతిన వర
మండలపతు లతనితోడి మచ్చరికమున॥ 1510

ఉ॥ భూరిబలప్రతాపభూషణులం బదుమువ్వర న్నిగూ
ఢోరుతరాసులఁ హరసమున్న తవిహ్నులఁ జేసి పంపుడుఁ
వారలఁ గాంచి భక్తినిఁ బ్రణామ మొనర్పఁగ దాచియున్నత
త్కృరతరాయుధప్రతిఁ గ్రుమ్మఁగ నెత్తురు గ్రమ్మునప్పుడు॥

చ॥ కలగక వారి సన్యమితి గానక కేవల సద్గురుస్వరూ
 పుల కెటులట్లు మొక్క సహిభూషణులంత నిజస్వరూపత
 న్నిలిచి కృపార్థవిత్తుడయి నిత్యవదం చొసంగం గృతాడుడై
 చెలగెడు చేదివలెనుని యెరుసుండెడు భృత్య భృత్యుడ౯॥ 1512

సనయాదినిచోడని కథ

సీ॥ శంభులాంభనధారి శంభుస్వరూపుఁ గాఁ
 గను బాసగా భూమి మనుచునుగడి
 పరమండలంబులపై దండు పంగంపఁ
 దలలు ముప్పదిబండ్లఁ దటిగి తేర
 నందులో నొకవల యధికరక్తార్థమై
 చిడిముడిగతిఁ గానబడుటఁ బెగడి
 జడతలకును దసముడితల యర్పింతు
 నని తనలఁ ద్రుంచి యాశిరంబు 1513

ఆ॥ మీదఁ బిట్టఁగివుండు మెచ్చి ప్రత్యక్షమై
 మోక్ష మొసంగ మిగుల ముదముతోడ
 భరఁ జరించినట్టి కనయాచోడని
 పరపుఁబనులు సేయువానిబంట॥ 1514

కలియంబ సయనారికథ

సీ॥ పని సేయ బతిమాలి, బానిసకొమరుండు
 చని లింగధారియై జంగమాలి
 గూడ వచ్చినచరాంఘ్రుల కర్ణవణ్యముల్
 పోయుచు సతి వాని పొలుపుఁ జూచి
 మన నీరియకగారి మల్లండు పీనినిఁ
 గానవె కా లేల కడిగె దనుచుఁ
 జాలకగాఁ బలుకుచు జలము పోయకయున్న
 శంకరమూర్తి నిశ్శంకవృత్తి 1515

తే॥ నాలిఁ గొను దెట్టులని తనయాళికేలు

దోయి ఖండించి హరకృపాదుగ్ధవార్తి

వెల్లి గురియించి మోక్షంబు కొల్లవెట్టి

వరగు కలియంబ నయనా³ బంటుబంట॥

1515

ఇరవదాండి కథ

ఉ॥ జంగమలింగపూజనము సత్తుగ సల్పుచు నుండ శూలి త

జ్జంగమలింగవేషమునఁ జయ్యన వచ్చి విభూతి యిచ్చి యు

ప్పొంగుచు గోచిపాఠయును బొంతయు దాచుకయుండు మిట్లు నే

సంగడి కేగివత్తురని యప్పుడు మాయము సేసి క్రమ్మఱన్॥ 1517

ఉ॥ బొంతయు గోచిపాఠయును బోరన తెమ్మని వేడ మందిరా

భ్యంతరభూమి దాచినవి యచ్చటఁ జెచ్చెరఁ జూచి కాన క

త్యంతసమాకులాత్ముఁ డయి యల్లన డగ్గటి గోచిపాఠకుడా

బొంతకు నెత్తు కెత్తనఘ నూతనవస్త్రము లిత్తు నితఱిన్॥ 1518

అ॥ అనుచుఁద్రాసుదెచ్చి యాతనిబొంతయు

గచ్చడంబునొక్క కడనమర్చి

కడమవంక నింటఁ గలపెక్కువలువలు

పెట్టితూచ సవతుగిట్టకున్న॥

1519

చ॥ కని తనయింటఁ గల్గు కనకంబును సప్యతరాంబరంబులున్

గొని చని త్రాసుతట్టవయి గొబ్బున నెక్కిన మెచ్చి శంకరుం

డసఘ గణేశరూపుడయి యాసతియిచ్చిన బ్రతియుక్తుడై

యనయము నుండు సయ్యారవదాండి కనుంగగు భృత్యభృత్యుడన్॥

దంగుళిమారయ్య కథ

సీ॥ సకలసంపదలును జంగమార్థంబుగా సషయించి పేదయైజరుగుచుండ
నయ్యెడ శంకరుఁ డిర్దరాత్రంబును వానిలోఁదడియుచు వణఁకికొనుచు
వచ్చినఁగని పాకవిచ్చి మంటలుపెట్టఁ జలిపోయెఁగాన నాఁకలిజనించె
సన్నంబు కావలె నన్నను చొలునాఁడు విత్తసవిత్తులు పెఱికి తెచ్చి॥

ఆ॥ వెచ్చఁజేసి దంచి వెలఁదియుఁదానును
బాకయత్న మపుడుజోకఁ జేసి
యాశుకరుణగన్న యల్లదంగుళిమార
నామదేయసకు నుననుగుబంట॥

1522

గణపాలుని కథ

సీ॥ భువిన్మోక్షదుని దఁభువినుండ సీయక శివలింగధారులఁ జేయు, దాని
కొడఁబడకున్న వేదోక్తులబోధించు, నాదిసృష్టియుఁగ్రమంబరయఁ
దెల్పుఁ గాదన్నసర్థంబు గన్ను దనియనిచ్చు,
యుక్త్యంతరంబుల నొప్పఁజెప్పనెంతఁజెప్పినఁ
గంతుహంతభక్తుండుగా నొల్లని వ్రల్లదు ద్రుశ్యదూల॥

1523

తే॥ మెక్కవధియించు నిదియమహేష్టనిష్ఠ
గాఁగవర్తింపఁదద్విత్ర గౌరవంబు
చూడనీశుండు వెలమని చొప్పదాల్చి
వచ్చివాకిటనిల్చి భూవరవరేణ్య॥

1524

ఉ॥ కానుక కట్నమందు నొకకాసును జిక్కదు సుంకసూత్రములే
మానక కొన్ని పెట్టితివి మావయి నిల్వయు లేదుచెట్టి యెం
తైనను జేతు నిట్టి నను నారడిఁ బెట్టఁగ నేలయూరక
య్యోనలనాథ నాదుమొర యల్లమునం బరికింపు నావుడున్॥

1525

ఉ॥ వాకిటికాడ కాపిడినవారల నేగలిఁ గన్నుత్రామి నీ
 వీకడ కేఁగుదెంచి తిప్ప డేటికి మాటలు వేయుఁగాని వి
 న్మా కలకాలమునా సకలమాన్యముఁ జేసెదఁ గాని వేగనా
 ర్యాకలితాంగసంగతుడవై మనుమా యనుమాన మేటికిన్॥ 1527

సీ॥ అనివిని యూర మున్నలవాటులేదు మావంగడంబునలేదులింగధరులు
 బత్తిమాకచ్చదు బత్తులుమనరన మనుప మాభారంబు మఱియునీకు
 ధనమిత్తుపురమిత్తుఁడురాజ్యమునునిత్తునొడఁబడుమనినఁ దానొల్లనను
 శాతఖడ్గముచేత జళిపించి తలఁద్రెళ్ళవేసియు వేయమి విశ్వభర్తృడు

తే॥ యర్థిబ్రత్యక్షమైవరంబడుగు మనిన
 వరదసీయిచ్చువరములు వలదునాకు
 భక్తుఁడవుగమ్మరమ్మని భర్గుబ్రాణ
 లింగుఁజేసిన గణపాలు లెంకలెంక॥ 1528

కుమ్మరగుండయ్య కథ

తే॥ మఱియుఁ జెనుబెట్టుపురియందు మహితభక్త
 పరతఁ దిదునీలకంఠేశు వరగృహమున
 కరిగి సేవించి యింటికిఁ దిరిగివచ్చు
 త్రోవఁ జీకటిలో నొక్కతోయజ్ఞాక్షి॥ 1529

క॥ తల గడిగి చల్లయెంగిలి
 జలములు మ్రేఁజిలుక శర్వ శంకరయన న
 ప్పొలఁతి వినివచ్చి తత్పద
 జలజంబుల కెరఁగి యాత్మనదనంబునకున్॥ 1530

క॥ పీలుచుక చని యభ్యంగా
 దిలలితసత్క్రియలు భక్తిఁదీర్చి యతనిలో
 పలియలుక దీర్చి పంపుడు
 నలుపునఁదనమందిరంబునకుఁ జనుదేరన్॥ 1531

- క॥ ఆరీతి సతఁడు తడసిన
వారవదూయుక్తుఁ డగుచు వర్తిల్లుటఁ దా
నారసి తత్పతి పెనిమిటిఁ
జేరంగా నియ్యఁదయ్యెఁ బట్టరులకున్॥ 1532
- క॥ మానిని లేదిటు రమ్మని
పోసీయక కొంగుఁ బట్టబోవ నలుక లోఁ
బూని తిరునీలకంఠుని
యానసుమీ నన్నుఁ బట్టనన వినియతఁడు॥ 1533
- క॥ ఘననిష్ఠ నాన మీఱక
జనులెఱుంగక నెనుబదేండ్లు సరిముదిసిసవో
ధనదసఖుఁడుజంగమలాం
చనుఁడై చనియతనిచేత సత్కృతుఁడగుచున్॥ 1534
- ఉ॥ కప్పెరఁ దాచుకుండు మిటఁ గ్రమ్మట వచ్చెదనంచు నేఁగి యా
కప్పెర మాయఁజేసి యడుగంగ సతీపతు లర్థినుండువో
నొప్పుగఁ జూచి కాన కటనో యని బీతి వడంతునంత నా
తిప్పబిడారుజోదు వలుదిక్కులఁ బెట్టుచుఁ బల్కు నీగతి॥ 1535
- క॥ మాయలు నేసినఁ బోవఁగ
నీయం గప్పెర గ్రహింపరేని యిరువుడఁ
జేయుడు శవధము లేదా
నాయంబునకైన రండు నాబడి సనుడున్॥ 1536
- క॥ రమణీయు రమణుండును శవ
ధమునకు నొడఁబడ్డ జనవితతి చూడఁగ గుం
డములో ముంపుడు నెగసిరి
కొమరుంబ్రాయకతోడఁ గోమలివతియున్॥ 1537

ఉ॥ పమ్మినవేడ్కతో నడుపు భావజవైరి ప్రసన్నుడైన శీ
ప్రముక్కుని ముక్తిముక్తులయి కొంతయుఁ దానుఁ దదభ్యనుజ్ఞమై
నిమ్మహి నెన్నదేండ్లు సుఖించి సుదాహుఁజేరఁగన్న మా
కుమ్మరగుండయ ప్రభునకుం బరిచర్యలు సేయు భృత్యుడన్॥

పూసలనాయనారి కథ

ఉ॥ వేనటలేక శంభుగుడి విక్రమచోడఁడు పైఁడిగట్టు గొ
రీసహితుం బ్రబలిష్ఠ యొనరింపఁ గనుంగొని తాను నట్లనా
యాసత నాత్మగట్టు మదనాంతకు మెచ్చఁగఁ జేసికొన్న యా
పూసలనారినారి పెనుపొందు భటాలికి భృత్యభృత్యుడన్॥ 1539

సీ॥ ధరరాజ్య మొల్లక దరుముడి ధరియించి
వదము గూరిన తిరుపాలుబంటఁ
దిరునావకరుకుని కరుభ సీశ్వరు నిర
వెఱిగి కొచ్చిన చిరుకురిపిబంట
ధర రోహిణియుఁ దాను కృప వడసిన
తిరువూరితిరుమూలదేవుబంట
సతతభక్తార్చనాసక్తచిత్తుం డయి
పరగిన చిరుపులి బంటబంట॥ 1540

తే॥ సడిసనిపి దీనముఖమాడ మృదునిచేతఁ
గొను చిఱుతనయనరి బంట్లకును భటుండఁ
జన్న యిపుడున్న భత్తులచదువు బంట
నింక శివుఁ గొల్వఁగల భక్తు లిండ్లబంట॥ 1541

క॥ ఈలీల భక్తచరితము
లోలిం దిరుపాట లమర నొనరించి వచో
లాలిత్యమొదవ వినుతులు
బాలాయము సేయు నవసవప్రేమమునఁ॥ 1542

- క॥ అంతంత సాగిలంబడి
యెంతయు రతి దండవినచు లెన్నం జేయుం
గొంతవడి హస్తములు మ
స్తాంతరమునఁజేర్చి మ్రొక్కునక్కఱదీఁజన్ ॥ 1543
- వ॥ వెండియు మీదూత మీబంట మీడింగరీడ మీబిడ్డమీవన్న మీలెంకవాడ
మీదంతి మీవాడ మీధర్మకవితె మీదాసానుదాసుండ మీరె దిక్కు
దెసయు నైననుఁ గావరే యని యనేకప్రకారంబులం గరుణపుట్ట నిట్లు
గొనియాడుచు నంబి నంబికాధవభక్తకదంబంబున భయంబు వేడు
కొనుచు దాయం జను దెంచునప్పుడు పంచశరహరుండునుం బొంచి
పొంచి యతనివెనుక నంతట నరుదెంచుచుండె నాసమయంబున॥
- చ॥ తము నభయంబు వేడుచు ముదంబున వచ్చెడు నంబిఁ గాంచి నె
య్యము దళకొత్త నందఱును నాతని గైగొని వెన్క వచ్చు శ్రీ
హిమకరఖండమౌళి కెదురేగి నమస్కృతు లాచరింప నా
శమసవిరోధి తచ్చరణసంఘముఁ జూచి కృపార్ద్రచితుడై ॥ 1545
- క॥ అరలేని భక్తియుక్తుడు
మిరుమిండనిధృతికి మిగులమెచ్చియపుడయం
దఱఁగై లాసంబునకును
గుఱుతుగఁగొనిపోయె నంబికుతలములోన్ ॥ 1546
- క॥ ఎప్పటియట్టుల శివకరు
కవృత్తి నోలాడుచుండ నటు గాచుచుఁ జె
న్నొప్పెడు భక్తి గర్వము
దప్పునో కాదొ బసవదండాధీశా॥ 1547
- చ॥ అని మడివాలు మాచవిభుఁ డాదిమభక్తుల సత్కథామిషం
బున బహునీతిరీతులును బుద్ధులుఁ బెద్దగఁ జెప్పి గర్వముఁ
వెనుకకుఁ ద్రోచి కన్నులకు విందొనరించెడు దివ్యహారముల్
పనివడ వచ్చినట్టి హరభక్తుల కందఱి కిచ్చి మచ్చికన్ ॥ 1548

క॥ ఋషవన్న వీడుకొల్పిన
వెసఁబాదాక్రాంతఁ డగుచు వీడ్కొని నద్భ
క్తనముదయసమేతుండై
యసమానమనోనురాగుఁడగుచుంజనియెన్॥ 1548

క॥ నరనాథుఁడు పురజనులును
హరుఁడితఁడ తప్ప దనుచు నొదలఁగరో
త్కరములఁజేర్చుచునరిగిరి
పరగెఱమాచయ్య తొంటిభక్తికినిష్ఠన్॥ 1550

క॥ ధరలో మడివాలూచయ
చరితము చదివెను విన్న శంకరభక్తి
స్థిరతయు దృష్టాదృష్టో
త్కరవాచాసిద్ధి ముఖ్యకలస వహించున్॥ 1551

మహాస్రగ్ధర :- రసనాగ్రస్థానకృత్యత్ప్రవిమలశివశాస్త్రస్థితాశేషగోప్యా
ర్థసమిత్యానిష్క్రియాతిప్రచురవచనసందాననైపుణ్యభాస్వ
ద్భసవాధీశాదినానాప్రమథగణమహాప్రాభవోద్యత్కథాంచ
ద్రవవద్భవ్యప్రబంధగ్రథనవిధిమిషాకాంతసిద్ధాంతతంత్రా॥ 1552

క॥ ధర హసనచంద్రికారుచి
పరికల్పితసకలభక్తబంధుచకోరా
వరశిష్యహృదయకమలా
కరమధ్యవిరస్సరాంఘ్రికంజాతయుగా॥ 1553

మా॥ ఆతులితగుణహారా హరికీర్తిప్రపూరా
శ్రుతిశ్రుతమతవత్తీ శుద్ధవిజ్ఞానమూర్తి
సతజనసురభూజా సవ్యకైవల్యబీజా
వ్రతవితతిశరణ్యా వాదిజైత్రాగ్రగణ్యా॥ 1554

గద్య॥ ఇది శ్రీమత్పాలకురికి సోమేశ్వరగురుప్రసాదలబ్ధప్రబంధ నిబంధన
 శక్తియు క్త శ్రీపిడుప ర్తి బసవనార్యవర్య సత్పుత్ర కులపవిత్ర సోమయ
 నామదేయ శివకవిప్రణీతం బైనబసవపురాణంబను మహాప్రబంధం
 బునందుఁ జతుర్థాశ్వాసము॥

1555

పంచమశాస్త్రము

శ్రీరుద్రభద్రపదపం

కేరుహమకరందపానకేలీతోల

స్పారాంతరంగమదుకర

సూరిస్తుత పాలకురికిసోమారాధ్యా॥

1

ఆ॥

దేవ మున్నుమీరు ద్విపదగావించిన

బసవచరితయేను భవదనుజ్ఞఁ

బద్యహృద్యకావ్యభంగి నానేర్చిన

యట్లు విన్నవింతు నొక్కడు మనుఁ నానాకళాభిఖ్యతన్॥

2

కిన్నర బ్రహ్మయ్య కథ

ఉ॥

పురభిదృక్తిపరాయణుం డఖిలభూభూతానుకంపాశ్రయం

డురుపీఠవ్రతనిష్ఠఁ డప్రకటభక్తుద్భాసితుం డుర్వరా

తరుణీనూతనదర్పణం బసంగ నందంబైన పోడూరఁగి

న్నరబ్రహ్మయ్య యనంగ నందంబైన పోడూరఁగి॥

3

క॥

లోకై కపూజ్యమూర్తియు

లొకికవర్తనుఁడు పిగతలౌల్యశివాచా

రాకరుఁ డఘటితఘటనక

శాకౌశలుఁడఘవిఘాతలక్షణుఁడగుచున్॥

4

క॥

కాయకము లనేకంబులు

నేయంగా నేర్చుకతనఁజేసి ధనంబుల్

దాయఁగ నవిజంగమలిం

గాయత్రంబుగనుజేయునతఁడహరహమన్॥

5

వ॥ ఇట్లు నానావిధంబుల నార్జించిన యర్థంబునిరర్థకంబుగాకుండ జంగ
మలింగ సేవాపరాయణుండై యుండి యతం దొక్కనాడు॥ 6

ఉ॥ కిన్నెర మేళవించుకొని కిన్నరనారదముఖ్యులంతక
న్న నెరవాదినా నతఁడు నాగవిభూషణు మ్రోల మీటుడు॥
గిన్నరబ్రహ్మదేవుఁడను కీర్తికి నెక్కఁగఁ జేసి మాడయన్
జిన్నము నొక్కపాతికయు జీవిత మిచ్చు దినంబు నీశుఁడున్॥ 7

చ॥ జనులు నుతింప నిట్లతఁడు శంకరుఁ జేకొని నిత్యజీవికా
ధనమును గాయికార్జిత ముదారతఁ జిక్కకయుండ జంగమా
ర్చనములు నిత్యకృత్యముగ సల్పునెడన్ బసవన్నభక్తివా
సనలు మహాప్రవాహగతి సర్వదిశావలి ముంచి మించినన్॥ 8

తే॥ బసవరాయనిఁజూడంగ భక్తితోడఁ
జనియెఁగిన్నరబ్రహ్మయ్య సంభ్రమమున
నతనిరాకయు బసవన్న యంతకన్న
మున్న గనియెను దనలింగమూర్తియందు॥ 9

వ॥ కని యట్లు తనుంగొన వచ్చినకిన్నరన్నకుం గతిపయపదంబు లెదురం
జనుదెంచి పొడఁగాంచి దండప్రణామంబు లాచరించి సమంచితో
పచారంబుల సంభావించి యతనికింబాదోదకప్రసాదంబు లిచ్చి భక్తి
సేవించిన సవిశేషంత్వానుభవంబునందగిలి యుండె॥ 10

క॥ ఈలలి నిష్టాగోష్ఠిం
గాలము చనుచుండఁగా నొకానొకనాఁడా
ప్రోంం ద్రిపురాసురహరు
నాలయమున కరిగి కిన్నరయ్య కడంకన్॥ 11

వ॥ అద్దేవదేవు గోపురాంతమునం గూర్చున్న సమయంబున॥

చ॥ విటుఁ డొకరుండు పండు గని వేశ్య కొసంగఁగఁ గండక్రొవ్వనఁ
బుటుబుటువైన పెన్నొటియపోతునకుఁ వెల యిచ్చి యఱునఁ
వడి ఘటియించి యీడ్చుకొని వచ్చునెడ న్నడువీధిలోపలం
బుటుకునఁ ద్రాడు ద్రెవ్వ నది పోయె శివాలయభూమిలోనికి॥ 12

ఉ॥ పోయినఁ బోవనీక యది పోయినపజ్జన శంకరాలయం
బాయతిఁ జొచ్చివచ్చు పిటు నల్లన కన్గొని కిన్నరయ్య బొ
ప్పా యిటు రాక నిల్వమిది ప్రాణభయంబునఁ జొచ్చె దేవతా
నాయకు భవ్యమందిరము నాయము గా దిఁక దీనిఁ జంపఁగ॥ 13

సీ॥ ఇనుమడి వెయ్యెన నితుగా కిఁక దీనిఁ
జంపంగ నియ్య నిశ్చయము వినుము
జడులైన విడువరు శరణన్నఁ గాపక;
మృదుభక్తులకు నెట్లు విడువఁ దగును
జరజీవులకు నెల్లఁ జావును నొప్పియుఁ
జర్పించి చూడంగ సరియ కాదె
నీకు దీనినిఁ జంప నేమంటె దీనికి
జచ్చొత్తికాక నీయబల కనుచు॥ 14

తే॥ పట్టి చల మేల నాతోడ వసుధమీఁద
ద్రవ్యమున కెక్కు దగుపదార్థంబు గలదె
యల్పతరమూల్యమైన నీయలికినప్పు
దిత్తు మాడైనఁ గైకొని యేఁగు మనిన. 15

క॥ వెడనవ్వి బొప్పఁ డప్పుడు
జడుఁడై యాకిన్నరయ్యసన్నిధిఁ బలికె
గుడిఁజొచ్చిన మడిఁజొచ్చిన
విడుతురె గొఱియలను వెలకువిలిచినవారల్॥ 16

వ॥ అంతకన్నమున్న యక్కాంత యున్న వృత్తాంతంబు నాద్యంతంబుగా
విసియంతరంగంబున సంతాపచింతాక్రాంతయై యున్నయది గావున
వానికట్లనియె॥ 17

చ॥ పడపద యిల్లు వెళ్ళి విటపంతము డించితె? తోడివారు న
వ్వెద రను సిగ్గులేక నిలువేల్పుల కేర్చిన మేటివంట న
మ్ముదురె ధనాశఁ జేసి కడు ముష్కరులైనను; నెన్ని చూడఁగాఁ
జదుకము వీధులందు వెదఁ జల్లఁగఁ బంపుదు నే ధనావశుల్॥ 18

తే॥ ఇస్సిరో యిట్టి విటభావ మేల నీకు
దుస్సి కట్టుము పనిలేదు దొంతరలకు
మానవతి నొటఁ జాలు నీమన సెఱుంగ
మానమున కూన మగు నిన్ను మానకున్న॥ 19

ఉ॥ రమణులలోన నెన్నఁడు పరాభవ మొందని నాకు నిర్నిమి
త్తమున సవజ్ఞ పుట్టె; మఱి దాని కిఁకం బడ నేల మీరు బే
రమునన యింటివారలకు గ్రాసము పెట్టఁగ నోపు నందు లో
కముల జలంబు లాడుకొనఁగావినఁగావలెనెం గులంబులోన్॥ 20

ఉ॥ వన్నెయు వాసియుం గలిగి వారవదూటులలోన నెల్ల న
త్యున్నతి మన్న నాకు నొక యొచ్చము వచ్చెను దీని కింక నే
నెన్నఁడు పాచికొందు నలి యెంతయు పందిరి వీనిఁ బిల్వకు
న్న న్నును మెత్తు రందఱును నా సగుబాటును పాయు నంతట॥ 21

క॥ అని తరఁచే బొప్పి యిప్పుడ
చనుమిఁకనీతోడిపొందు చాలుననుచు న
వ్యనిత నిజంబుగఁబలికిన
విని వాఁడు వియోగదుఃఖవివశుండగుచున్॥ 22

చ॥ సనుపు దలంచి యిచ్చిన ధనంబు ఘనం బన కంగజాస్త్రవే
దనఁ బరిమలునో యసిత తప్పును నల్పము నాక యాత్మతోఁ
గనికర మింత లేక యెవ గ్రక్కున దక్క గఁజేసిలే యిసీఁ
వనితల నమ్మి సొమ్ము దగవా మగవానికి జాఱవై వఁగన్॥ 23

క॥ వెలయాలిపొందు సత మని
కలకాలము మన్ననారు గలరెధరిత్రికా
దెలిసియుఁదెలియఁగనీయదు
వలరాయనిమాయయెంత వారికినై సన్॥ 24

క॥ నీవంటిదయా యుక్తుని
నేవెంటను వెదకికొసమె యెన్నండును? మీ
శైవంబగు గుడి చొచ్చిన
జీవిం గావంగ నింత చింతింపు మనున్॥ 25

తే॥ తడవు సేసిన లంజె చిత్తమున నొండు
విధము గా నెంచి కోపించు; వేగ నరుగ
వలయు నని కిన్నరయ్య కేల్వడిచి పట్టి
కొన్ని యొఱపులు ధనకాంక్ష గొణిగె విటుఁడు॥ 26

నీ॥ పెట్టెద వెల యనిబిగించిన నీ పెద్ద యిట్టిదయాపరుం డెచట గలఁడు?
చరజీవులకునెల్లఁజావునునొప్పియు నొకసమాసంబని యుబ్బుమీఱి
యిప్పుడాడిసమాటతప్పఁగఁదాల్చునె? మానిసివెల వేయుమాడలైన
నొసఁగియీగొఱియనింపెసఁగంగ విడిపించికొనకమానంఠికఁ
బొమ్మటన్నఁ 27

తే॥ బోవుచుండఁగ నోరోరి పోకు మనుచు
వెలయుమాడలు దెప్పించి వేగ యిచ్చి
యింక బొంకిన నేబోవనియ్య సుమ్ము
చిడుతు నచ్చొత్తి యిప్పుడు వృషభ మనగఁ॥ 28

తరల॥ అనుడు బొప్ప(డు నప్పు డప్పని కాత్మ నొప్పి ధనంబు గొ
బ్బునను గైకొని లంజెయింటికిఁ బోయిపోయి తలంచె ని
ట్లనుచు నిష్కము లెన్ని యిచ్చిన నంగనామణి వేటఁ దే
వనుచు రోసి' ఁ దోడిపల్లవు లందఱున్న దను నవ్వరే॥ 29

తే॥ వేఱె యొకవేట గ్రక్కున విలచికొనుచు
గాని లంజయింటికిఁ బోనటంచు
మరలి మఱియంతకన్నను మంచిగొఱియఁ
గొనుచుఁ జనియెను వేడ్కలు గొనలుసాగ॥ 30

ఉ॥ ఓమదిరాక్షి యోలలన యోగజగామిని యోలతాంగి నీ
కేమిటి కింత వంత ధన మిచ్చెదఁ దెచ్చెద గొఱ్ఱెమందలం
బ్రేమముతోడ వేల్పులకుఁ బెట్టుము గట్టుము బట్టుపుట్టుముల్
భామలు మెచ్చ వెచ్చ మిడి పండువ దండిగఁజేయు మీవునున్ । 31

వ॥ అని యిట్లు వాడు తన్నుఁబాయలేక ధనదానప్రధానంబుగాఁ బలికిన
విని యమ్మ తకాశిని విత్తద తచిత్తయై యతఁడెఁమె తంబడక బొప్ప
నిందప్పక చూచి యిట్లనియె॥ 32

క॥ వేల్పులకు నిన్నగొఱియలఁ
గోల్పడి వచ్చితివినిన్ను గూడకయున్నా
దల్పడ నాడుదురు జనుల్
చేల్పులు మాకడ్డివెట్టి వెఱుతురుమిగులక॥ 33

క॥ నేమ్మది నాఁతోగూడి సు
ఖమ్మున నీకుండ మనసుగల దేనియు నీ
పమ్మినయాగొఱియశీ
ప్రముమ్మునఁ గొనిరమ్ముపోమ్ము గ్రమ్ముటననుడుక॥ 34

క॥ కామాందుఁడు గావున మీఁ
దేబుయుఁ దలపోసి చూడ నెఱుఁగక వేశ్యా
వ్యామోహముఁ దల కెక్కఁగ
దీమసమునఁ బోయె గొఱియఁ దెచ్చెద ననుచు॥

35

తే॥ ఇట్లు చని వాఁడు త్రిపురాంతకేశు నగరు
సొచ్చి కిన్నరబ్రహ్మయ్య చూడచూడ
గొఱియఁ బట్టంగఁ బోవుడుఁ గుపితుఁ డగుచుఁ
బలికె నాయయ్య యిట్లని ప్రస్ఫుటముగ॥

36

ఉ॥ పట్టుకు పట్ట కింక వృషభం బది; మాడలు చెల్లినప్పుడే
పెట్టితి లింగముద్ర యదె; వీరము పెంపునఁ బట్టి తేనియుం
గొట్టుదు నీశిరంబు ధరఁ గూలఁగ మాబసవన్న యాన చే
పట్టులఁ గాచు టెల్ల శివభక్తులకుం బిరుదంబు గావున॥

[నలుగు

తే॥ బొప్ప! చప్పుడు సేయకపొమ్ము బ్రతుక
వలతువేనియు ననవినివాఁడు
పెజికెఁ; బెఱుకుడు సేయకపొమ్ము బ్రతుక
తల దునిసి పశుపతిగుడి వెలువడి పడ॥

38

సీ॥ అడి తప్పినవాని యల్లకాయము గుడి
యందుండ కాదని యప్పు డట్లే
తివీయించి యగడతఁ ద్రెళ్ళించెఁ బోరుబు
చోద్య మందుచుఁ దారు చూచుచుండ
నంతంత బొప్పని యాపులు మిత్రు లా
ద్యంతముల్ విని మఱి యవనిపతికి
మొర పెట్టికొనిఁ బోయి మ్రొక్కి ముందర నిల్చి
చెప్పి రిట్లని తపఃతప్పు దాచి

39

తే॥ చిత్తగింపుము దేవ మాచిన్నవాడు
గొఱియ పోవుటఁ ద్రిపురారిగుడికి నరిగి
వట్టఁ బోయిఁ దలతెగఁ గొట్టెఁ గిన్న
రయ్యె యనునొకశివభక్తుఁ డచటి నుండి॥ 39

క॥ శక్తిగల శంభుభక్తుల
శక్తుల బురజనుల నిట్లు చంపిన నిఁక నే
యుక్తిం గననేర్తుము వురి
భక్తుల, మననిమ్ము మమ్ముఁ బంపు మెదైనన్॥ 40

చ॥ అనవుడు బిజ్జలుండు బసవన్నఁ గనుంగొని కోపవహ్ని చేఁ
గనలుచుఁ బల్కె మీకు మఱి కర్తలు లేరని తప్పలేని భూ
జనములఁ జంపఁ జన్నె పురసంహరు భక్తులు విస్ఫురద్దయా
ధను లని విందు మింత టుచితాపులు లేరు ధరాతలంబునన్॥ 41

క॥ అనరాదుగాని గొఱియల
పని మీకుంగలదెయ్యారఁ బ్రజలకుమీచే
మనుగడలు పానెమీవ
రనములు తొల్లిటివి యనుచితంబులుగావే॥ 42

క॥ బాలుంజంపుజ శ్రీకరుఁ
గాలందన్నుటయు మాంసఖండములిడుటల్
తాలకారువ్వుట కులములు
గోలుపడుట తండ్రి శిరముగొట్టుటమఱియున్॥ 43

తే॥ తన్వీ నీచ్చుట మొదలుగాఁ దమరి దొరల
వైన ధర్మంబు లందురు నెదిరిదొడల
వపు డధర్మంబు లండ్లు మీయాగడములు
వసుధ నేలంగ మా కింక వశముగాదు॥ 44

వ॥ కావున మీకొలంది గొడ్డుతనంబున పీడ్డలం జంపెడువార లీరాజ్య
మంతయు నింతనుండి మీర యేలుండన విని బిజ్జలునకు బసవన్న
యిట్లనియె॥ 45

మ॥ ధర్మమార్గము శంభుభక్తులు తప్ప రెప్పుడు విన్ను దు
ష్కర్మశీలుఁడువోలె భూవన గాన కూరక పల్కఁగా
ధర్మువే యవుగాము చారయ దండనాథులఁ బఠపుమా
నిర్మలాత్ముఁడు కిన్నరయ్య యనీతిఁ జంపఁగ బాలుఁడే॥ 46

తే॥ వినవలయు నెవ్వ రేమి చెప్పినను మొదల
నదియు నిజ మన కవ్వల నరయవలయుఁ
గాక 'యెద్దీనె నన గాటఁగట్టు' మన్న
కరణిఁ బలికినఁ గార్యంబు గాన నగునె?॥ 47

క॥ అని విని బిజ్జలుఁ డొఁగా
కని తనమంత్రులను బిలిచి యొగాములు చ
య్యనఁ గనిరండని పనిచినఁ
జని రాత్రిపురారిగుడికి జగపతిమంత్రుల్॥ 48

మ॥ చని యమ్మంత్రులు గాంచి రెంతయును టస్తారోరుభూబాగమం
దనభూతోన్నతగోపురాంతరలసన్నానామణిట్టిమా
వనివిస్తారవితర్దికాంచనలీవాస్తవ్యునిం గిన్నర
య్యను రుద్రాంఘ్రింసరోజభక్తుని గాతాహంకారు నిర్నిద్రునిన్॥ 49

క॥ కన్నంతన మ్రొక్కుచు వా
కిన్నరబ్రహ్మయ్యఁ జేరి కృపఁగనిమఱిభూ
భృన్నిజమంత్రులు పలికిరి
యిన్నాయిదియేమి హింస యర్హ మెనీకున్॥ 50

వ॥ మఱియు రాగదోషంబులు నాత్మ నేవేంట నంటని సీవంటి గెంటులేని

ముక్కంటిభక్తుఁడు సంసారిసరిచేసి హింసకుం చొడంగునే యిట్టి
వట్టిసడి నీకెట్లు వాటిల్లె నదియునుంగాక లోకనిందితంబయి నటవిట
మనీషావ్రసంగంబునకుం గల దది యట్లుఁడనిమ్ము మమ్ము బిజ్జలుం
నది గాన మారాజన్యున కేమని విన్నవింతు మన సన్నరపతిమంత్రు
లకుఁ గిన్నరన్న యిట్లనియె॥ 51

ఉ॥ బూటక మేటికిఁ వినుఁడు బొప్పఁడు నీపురవీధిలోపలం
ద్రాటను గొట్టె నీడ్చికొని తాఁజుచో విడనాడి చంద్రమో
జూటునిమందిరాంతరముఁ జొచ్చెను జొచ్చుట గాంచి వాఁడు న
ప్పాటన చొచ్చి పట్టఁ గని పల్కితి నిట్లని యేను వానితోన్॥ 52

క॥ గుడి సొచ్చె నింకఁ జంపక
విడుపుము గాదేని దీనివెలఁ జెప్పిన
నృడిముమ్మడె న నిత్తున
నుడు వాఁడిట్లనియెనన్నునుం గనుఁగొనుచున్॥ 53

క॥ నే యిచ్చియైన దీనిని
నీయన విడిపించుఁగాని యిఁకఁ జంపంగా
నీయఁ డనితలఁచి మాడలు
వేయిమ్మన నిడితి జనులు విస్మయమందన్॥ 54

ఉ॥ అత్తటి వానితోడ నిటులంటి, ననుంబడి వచ్చి యాత్మలోఁ
నిత్తునటంచు; నెంచ కిదె యిప్పుడు దీనికి లింగలాంఛనం
బొత్తుడునన్న నప్పటికి నొప్పి పదంపడి వచ్చి యాత్మలోఁ
దత్తరపాటుతోడ శివధామములోపలి గొట్టెఁ బట్టుడున్॥ 55

ఉ॥ పట్టుకుమన్న వాఁడు తనపై నొర దూసిన వానిమస్తకం
బట్టకుఁ బాయఁ గొట్టితి యథార్థము; తప్పు దలంపుఁ డేరిదో
యిట్టుల నొట కింతటికి నీత్రపురారియ సొక్షి యెవ్వరిం
బట్టిన దృష్ట మేర్పడఁగఁ బల్కఁగఁజేయుదు నీయుమేశునిన్॥ 56

సీ॥ అన విని మంత్రులు నాశ్చర్యమును బొంది
 చని మహిపతికి జెప్పిన నతండు
 నద్దిర బత్తుండు విద్దె లాడెడుఁగాక
 విందుమే మున్నిట్టి వేడబములు
 బత్తుండు త్రిపురారిఁ బలికింతు నను దెల్లఁ
 గపటమో నిక్కమో కానవలయు
 నని బిజ్జలుఁడు సర్వజనసమేతంబుగాఁ
 జనుదెంచె నా శివస్థానమునకు॥

57

తే॥ బసవఁ డప్పుడ కిన్నరబ్రహ్మశౌరిఁ
 గాంచి తత్పాదకమలయుగ్మంబుమీఁదఁ
 బడి కడిందిగ లేచి సద్భక్తియుక్తుఁ
 డగుచు నపుడు నాయయ్య నిట్లభినుతించె॥

58

సీ॥ శృంగారములకిలు శివుచేతికరవాలు
 మంగళంబులమన్ని మానమునికి
 విజయంబుత్తుళ్లు వివేకసంపదపెల్లు
 నీచగుణముజేత నిష్ఠయాత
 సత్యంబుబాతి యాస్థానంబుజోతి ది
 వ్యతరోజు ప్రత్యయావళులరాజు
 యోగంబుమనుగని రాగంబునియు నా
 గమములతల్లి హర్షములవెల్లి॥

59

తే॥ పరమశాంతతప్రోగు సద్భక్తిబాగు
 దాంతిపెంపు ప్రతాపవిశ్రాంతిసౌంపు
 కేవలుండె తలంపఁగాఁ గిన్నరయ్య
 యవని నని సూక్తులను బసవన్న యనుచు॥

60

ప॥ ఇట్లు కీర్తించుచుండునప్పు డప్పురశాసనుగోపురంబుకడ నాపురంబునం
 గల సకలజనంబులు పురోహితామాత్యభృత్యసామంత సీమంతి నీజనం

బులును జనపతిసమేతులై యందఱు నందంద సుందడింపుచు నయ్యిందు
 శేఖరు నెలుంఁగు విరంగలవార లై యుండి రటమున్న నగ్గుడితమ్మడి
 వడుగు కుంచెకోల దొలంగించి తానునుం బొడనూప నోడి యేడ
 కేనియుం జనియే నాసమయంబున॥ 61

ఉ॥ సన్నపునవ్వు వెన్నెలపసం దొసరంగ మెలంగి లీనమై
 కన్నర విచ్చి శంకరునిగా మది దిక్కున దృష్టిఁ జొన్నుడు
 గిన్నరబ్రహ్మశారికి నకిల్చిషమూర్తికి రెండుతల్పులుం
 బన్నగరాజకంకణుడు పాయఁగజేసెను భక్త్యధీనుడై॥ 62

తే॥ చెప్పవిందుము తొల్లిదాసికినిశివుఁడునేడు
 తెఱచెదఁల్పునునాఁగనందఱము
 కిన్నరన్నక తంబునఁగన్నలారఁ
 గంటిమిఁకశివుఁఁబలికింపఁ గలఁడితండు॥ 63

వ॥ అని యిట్లు చూపఱులభినుతింప సభవున కభిముఖుండై హర్షంబుతో
 నిట్లనియె॥ 64

సీ॥ మనసిజక్రీడాంతమునఁ జెయి పై వైచి వనితపాలిండ్లు నీవని తలంచి
 పిలచిననోడకంబికప్రియంబునుబొందఁ బ్రతిశబ్దమొసఁగిన పార్వతీశ
 దాసమయ్యచనువాదసమయమునఁజీమలోపలఁ బలికిన గోపవాహ
 బాహురిబ్రహ్మయ్యభక్తిఃష్ఠకుమెచ్చిజొన్నలనిలిచి యోయన్న యభవ॥

తే॥ పలుక వేనేడునాబారిబాటితన్న
 పగిదిహస్తంబుశస్త్రంబుపరుజాలోన
 గీలుకొనఁజేసియభిలభకృతిఁద్రోచి
 హరుసీసమ్ముఖమునగిన్న రయ్యనిలిచి॥ 65

క॥ తారధ్వనితో నోత్రిపు
రారీ యని పిల్చుటయు మహాశైలవ్య
త్యారవములొనరననోయని
తారకసంహరుఁడుపలికెఁ దత్సమయమునన్॥ 67

ఉ॥ అపరమేశు ఘోషము మహాప్రళయప్రతిఘూర్ణితార్ణవో
ద్ధీపితభూమిభృత్కృతిగతిం గడుఁద్రెవ్వక మ్రోయ లింగని
ష్ఠాపరతంత్రభక్తజనఘోషమె దక్కఁగఁ జారు లెల్ల మూ
ర్ఛాపరిభూతులై రఖిలసత్త్వసమాజము తోడఁ గూడఁగన్॥ 68

వ॥ వెండియు॥ 69

చ॥ ధరణి వడంకెఁ గ్రుంకె హిమధాముఁడు వారిదు లింకె నష్టది
క్కరు లటు మ్రొగు మ్రగ్గె నహికచ్చపరాఁము మేను స్రగ్గె నం
బర మిల వ్రాలెఁ జాల నుడువంతులు వాయువు దూలె నగ్నివి
స్ఫురణము మాసె వ్రీలె బలనూదనలోకముభోర్వలోకముల్॥ 70

వ॥ మఱియు నంబుజసంభవుండు దలకింపఁగంజనేత్రుండు శంకించెనప్పా
టను నెఱుంగక పశ్యల్లలాటుభక్తకోటు లాటలం గాలంబు లొక్కొ
గతిం గడుపుచుండ నయ్యహిభూషణుఁ ఘోషంబు మ్రోయందొడంగి
యేడహోరాత్రంబు లయ్యె నించు కేనియుం గొంచెంబుగాక లోక
భీకరం బగుచున్న నాదంబు భూజనోపకారార్థంబుగా మాన్పందలంచి
బసవన్న కిన్నరబ్రహ్మయ్య నిట్లని స్తుతించె॥ 71

సీ॥ సజ్జనశృంగార సత్యైకవిస్తార దూతసంస్కృతివార దుష్టదూర
సిఖితోపకార వినిర్జితాహంతార శంకరాకార నిశ్శంకసార
కారుణ్యపూర యకల్మషాత్మశరీర మంగళాకార సన్మహిమహార
జగదేకవీర విశ్వనుతసారావార సుగుణవిస్తార యశోవిహార॥ 72

తే॥ భ క్తమందారపరిహృతభవవికార
యంచితాంబుధి గంభీరయత్యుదార
రాజధరభ క్తసహకార రాజకీర
గతమనోజవికార సంగవిచార॥ 73

వ॥ ఇట్లు వినుతించి పంచముఖభవార్చిటిసందర్భంబు శీఘ్రంబుమాన్పవే
యనవుడుఁ గిన్నరయ్య॥ 74

క॥ బసవనిచే మ్రోయుచు దర
హాసితసికసితాస్యఁడగుచు నట్టిటనకా
కుసుమశరహరునిఁ గన్గొని
మసలక హోయన్నమాత్రమానెరవంబు॥ 75

క॥ తొల్లింటికందె కటకము
నల్లదొ యన నుల్లసిల్లె నరనాథునకు॥
దల్లడముడిగె॥లోకము
లెల్లను మున్నెట్టలట్టయెలమివహించె॥ 76

వ॥ అప్పుడు॥ 77

క. సప్రజ్ఞఁడు కిన్నరబ్ర
హ్మప్రభునకు బిజ్జలుఁడు మహిం జాఁగిలి దం
డప్రణతిఁజేసిలేచి య
తిప్రియమతి నిట్లు సన్నుతింపఁ దొడంగె॥ 78

సీ॥ నీయాజ్ఞఁదల మోచి నీలకంఠుఁడు పల్క
మన్నఁ బల్కెను వలదన్న నుడిగె
లోకము లల్లకల్లోలముల్ చేసియు
నిలిపితి మఱియును నిమిషమాత్ర
నీ మహత్త్వ మెఱుంగ నీరజాసనముఖ్య
లంతవారికి నగమ్యం బనంగ
నజ్జాతులము సమస్తాపరాధులము మే
మే మెఱుంగుదుమయ్య మీమహత్త్వ 79

తే॥ మరయ లోకంబులకు నెల్ల హర్త వీవ
భర్తవును నీవ తలపంగఁ గర్త వీవ
కావునను మమ్ము నీకటాక్షమునఁ గాచి
యభయదానంబు కృప సేయుమయ్య జియ్య॥ 80

తే॥ మాకు వననేల బ్రహ్మాదిమర్త్యకోట్ల
కును దలంపంగ నీవె దిక్కును దెసయును
నగుట గంటిమి మము నీట నద్దుపాల
నద్దు మఱి యన్య మెఱుంగని యార్తజనుల॥ 81

చ॥ అను మనుజేశ్వరుండు వినయంబు నయంబును భక్తి యుక్తియు
బెనఁగొనఁ గిన్నరయ్య మదిఁ బ్రీతి వహింప నుతించి వెండి మ్రొ
క్కినఁ గనియల్ల నవ్వి శివశంకరులం గని బ్రీతి నొందుచున్
మనుమని వీడుకొల్పి నరనాథుఁడు నేఁగె ప్రజాసనాథుఁడై ॥ 82

క॥ నరవతియు నరులు గని య
చ్చెరువొందన్ బొప్పవిని సజీవితుఁగాఁజే
సి రఖిలభక్తులు బసవం
దరుదారఁగ నంద కిన్నరయ్యయునడిగెన్ ॥ 83

క॥ మున్నింటికంటె శివభ
క్తున్నతుఁడై కిన్నరయ్య యుండె ధరిత్రిం
బన్ను గనతనిచరిత్రము
విన్నంజదివిననుసఘమువీడ్కొను మఱియున్ ॥ 84

చ॥ అభినుతకీర్తి జంగమసమాహితనిష్ఠుడుఁ లింగసంగతా
నుభవుఁడు సాద్భుతవ్రతఁ డను త్రశుభకర్మసంచయుం
డభయుఁ డపాకృతాఘుఁడు మహాత్ముఁడు నాఁగలకేతబ్రహ్మయ
ప్రభుఁడు పొగడ్తకెక్కును ధరాతలిలో సమధర్మలోషుఁడై ॥ 85

కలకేతబ్రహ్మయ్య కిథ

క॥ లింగాభిమానయుక్తుఁడు
సంగతజంగముల సత్ప్రసాదానుభవం
డంగీకృతలింగైక్యఁడ
భంగుఁడు సద్భోవిముక్తివధపథికుండన్॥ 86

క॥ మొగి దక్షుని తలకొమ్మనఁ
దగి సకలతఁదగరుకొమ్ము దానరహరిపెం
వగు కంకాశములీలం
జిగిదిగువులుమిగులఁగలుగు చేవగుగుడియున్॥ 87

క॥ రెండుకరంబుల మెఱచుయు
నుండం గలకేతవేషయుక్తుం డగుచున్
ఖండశశిధరుని భక్తుల
యిందులకనుదినమునరగు నిట్లుపలుకుచున్॥ 88

సీ॥ పరసమయావలిఁ బడిదాఁకఁగల రుద్రు
నిటలాగ్నితగరు ముంగిటికి వచ్చె
నన్యమతాబ్దంబు నిలిపి పెరికిపెట్టఁ
గలవీరభద్రదిగ్దంతి వచ్చె
నిమ్మహితలిఁగల యెల్లభక్తులయిండ్ల
విందై ననిజకలి వీక వచ్చె
నలరుమహాప్రమథుల ముద్దు చనుదెంచె
దుగళవ్య ముద్దుపుత్రుండు వచ్చె॥ 89

తే॥ సంగళవ్యానుజుండు డాయంగ వచ్చె
నమ్మలా రక్కలా రని హర్ష మెసఁగఁ
బలికి నగియించి దిన మిర్స గొలిచి తెచ్చి
భక్తకొట్లకుఁ దృప్తిఁ దప్పక యొనర్చు॥ 90

వ॥ ఇట్లనవరతజంగమలింగ సేవాయత్రిచిత్తుండై యుండునెడ॥ 91

క॥ ఒకశివక్తుం డతఁడు
న్నకడకు నేతెంచె దవ్వు నడచి మిగుల డ
స్సి కశేబరంబు గ్రుస్సి ప
దకమలములువ్రస్సి దీనదశ దోవంగన్॥ 92

తే॥ ఇట్లు చనుదేరఁ బని నీకు నేమి గలిగె
ననుచుఁ గల కేతబ్రహ్మయ్య యడుగుటయును
బక్తుఁడును దనరాక యేర్పడఁగ జెప్పఁ
దలఁచి బ్రహ్మయ్య విను మని పలికె నిట్లు॥ 93

ఉ॥ నంబికి శంకరుం డనుదినంబును మేల్బడి నెట్లు నట్ల ని
త్యంబును గిన్నరయ్యకుఁ బురారి దయం బడి వెట్టునంచు లో
కంబులవారు చెప్పికొనఁగా విని యాయనఁ గాంచి నాఁడు లే
మిం బడి మార్చికొందు నని మేకొని వచ్చితిఁ ద్రోవ నొచ్చితిన్॥ 94

క॥ ఆమేటిఁ గన్న యంతకు
నామదిఁ గల తృష్ణ చెడదు నా కతని మఠం
జేమెయినుండును దూరం
జేమాత్రముగలదు చెప్పవేయననతఁడున్॥ 95

తే॥ ఇదియు నొకదొడ్డుగాఁ జేసి యిచట నతని
నేల చెప్పెద వుడుగు చేకూలికాని
కూలివాండ్రకు రాసిఁ జేకొనఁగ నొరుల
కొనఁగ వశమగుఁ గాదని పొనఁగ విసవె॥ 96

క॥ అంగజమర్దను ధనవాం
చం గొలిచి ఫలంబు వడసి సరిచేసుకు పో
వం గలవారికిఁ గలుగునె
తింగనిరంతరసుఖంబు లేశం బైనన్॥ 97

తే॥ పలము లానించి కొనుచు నేబక్తుఁ డభవు
పదవులు గిదవులును నిత్యపళ్లు నేమి
కరముఁబ్రాంతి మహేశు నిష్కామనిష్ఠఁ
గొలువ నేర్చిన లింపసంగులకు నెందు॥ 98

వ॥ కావున నీవు ధనంబునకై ఘనంబయిన యాయాసంబు నంది యంతద
వ్యరుగనేల నీకు నెంతధనంబువలయు నంతయునిత్తు నెత్తుకొనిపొమ్మని
తనచేతిగుడియగంటతోడఁ ధాకించినఁ గనకంబు ధాతె. 99

ఉ. తంగెడుపువ్వు లేర్చి వసుధాస్థలి రాశిగఁ బోసినట్లు చూ
డం గర మొప్పు నప్పసిండి డగ్గటి బక్తుఁడు గట్టికొన్న చే
లం గడు నర్థిఁ గట్టి తసలావున కగ్గల మైన మోపు మో
వంగ వశంబు గాక బసవప్రభువాకిట మోపు డింపుచున్. 100

సీ. బసవనిఁజేరంగ వెనఁజనితనపోయి వచ్చుటాదిగఁబూస గ్రుచ్చునట్లు
కడు వేగమునఁజెప్పికలకేతఁబ్రహ్మ య్యయొసంగినయర్థముశిసొక్కనికిని
మోపంగవశముగాదీవొక్క పరిచారు ననుపుమన్న నుబసవన్న చోద్య
మందుచు భక్తమహాత్మ్యమిట్టిదికదా యేమనవచ్చువా రెట్టులున్న

ఆ. ఘనతరంబు నైన కలకేతవిద్యల
యయ్యయివి దలఁప నమరదేను
భూజ భూధర ప్రభూతచింతారత్న
రాజి కెల్ల మిగులఁ దేజరిల్లె. 102

క. ఆతఁడెంతఘనుఁడొ గాకు
న్నతఱిన్ మనకిన్నరయ్య నడకకడమగా
మతిఁ దలఁచి పలుకవశమే
యితరులకునతండసంగమేశుఁడుదలఁపన్॥ 103

వ॥ అని నిశ్చయించి యా కలకేతఁబ్రహ్మయ్యఁ గనుంగొను వేడ్క మదిం

బెనఁగొనుచుండ భక్తుసర్థంబు మోవంగల పరిచరునిఁ బిల్చి కిన్నర
బ్రహ్మయ్యద్వితీయుండైన బసవం డామహాత్మునిం గనుంగొని॥

క॥ గ్రక్కునధరజాఁగిలఁబడి
మ్రొక్కికరాంబుజయుగంబుమోడ్చిశిరముపై
నెక్కిలిపిఁ బ్రస్తుతింపఁగ
నక్కలకేతయ్యగాంచి యపు డిట్టనియె॥

105

సీ॥ బసవ మాకిన్నర బ్రహ్మయ్యఁ బోలంగఁ
గలరె భక్తులు ధరావలయమందు
నొడయనంబికిఁ బొల్లి బడివెట్టు శివుఁ డిష్ట
బడివెట్టుఁ గిన్నరబ్రహ్మయకును
బడి గొనుటయు హరుఁ బలికించుటయు వారి
కోరికయో గాక మారవైరి
ముట్టంగఁ గొలుచుట కట్టుండ వలయునో
వట్టిమాటలవారి కెట్లు దెలియు॥

106

తే॥ గటగటా నిష్పలంబుగాఁ గాలగళుని
నింతకాలంబు గొలిచియు నేము ప్రేమ
నొక్కపాతికయును గన నెక్కమైతి
మరయ భవుఁడి నెఱుఁగునె దన్నడుగకున్న॥

107

క॥ ఇట్లు శివపూజచే నం
బట్లుగఁ గావించి ఫలము నార్జింపంగా
నెట్లగుమాబోండ్లకుఁ బలు
పాట్లంబడికుందిధబ్బు పడయఁగగునట॥

108

సీ॥ పున్నెంబుమాలిన పొడవల మే మెల్ల
 నెన్నిక కుండంగ నేమిఫలము
 బసవ మాకిన్నరబ్రహ్మయ్య హరుఁ బలి
 కించినాఁ డనియునుఁ బంచవదను
 గిరి కేఁగి మరల నీక్షితి కేఁగుదెంచినాఁ
 డనియునుఁ జూడంగ నవనిఁ గలుగు
 వారెల్ల వత్తురు వ్యయమున కర్థంబు
 చాలునో చాలదో చాలకున్నఁ

109

తే॥ గిన్నరయ్యకుఁ జెప్పి యిట్లున్న భంగిఁ
 దోలిపంపు మిటకు వేనవేలు బండ్లు
 మనసిజారియొసఁగు ధనమునకుఁ దోడు
 కొంత ధన మిచ్చినను మాకుఁ గొఱతలేదు॥

110

క॥ శంకర దాసయ్యకనుఁగు
 లెంకలకును మాకుధనము లేదని మదిలో
 శంకింపవలదు బండ్లం
 గొంకక పుత్రమ్ము పొమ్ము గోమిల సంఖ్యల్॥

111

క॥ జలిబిలి కాయకములచే
 నలవడ నార్జించి పాఁతినట్టి ధనంబుల్
 కొలఁదికొకయింత గలదని
 కలకేతవిభుండు పదడు కరమునఁబట్టె॥

112

వ॥ పట్టిసమాత్రంబునఁ బదడు మెఱుఁగుబంగారంబై కనుపట్టుడు విస్మయంబంది బసవన్నయుం గిన్నరయ్యయు సంభ్రమంబునం గుంభిని మీదంబడి మ్రొక్కి లేవకున్నం గని కలకేతబ్రహ్మయ్యయు॥ 113

ఉ॥ హెచ్చినప్రేమతోడ బసవేశుని గిన్నరబ్రహ్మదేవునిం
 గ్రుచ్చియుఁ గొఁగిలించుకొని కూర్చి చెలంగఁగఁ గిన్నరయ్యకుం
 నచ్చిలఖండలైంగికుల సద్గతివర్తిల్లు కేలు చూపుడుం
 జెచ్చెర వెండియు న్నతులు చేసిన నిర్దుర గారవింపుచున్॥ 114

తే॥ అపుడు కలకేతబ్రహ్మయ్య యాత్మమంది
 రమున బసవన్న కిన్నర బ్రహ్మవిభుల
 శంభుపూజలు సేయించి సముచితోప
 చారములఁ దేల్చి వీడ్కొల్పఁ జనిరివారు॥ 115

క॥ భువి నెప్పటట్లు కలకే
 తవిభుఁడు మను చుండె భక్తితత్పరుఁడై త
 త్సవిశేషమహిమవిన్నఁజ
 దివినజనులుముక్తులౌటదెల్లము మితేయున్॥ 116

మోళిగమారయ్య కథ

మ॥ నగజాదీశ్వరభక్తభక్తి పరిపూర్ణస్వొంతుఁ డత్యంతశు
 ద్ధగుణాధారుఁడు నిష్ప్రపంచమతి తత్త్వజ్ఞాని యంతస్సవ
 త్నగుఁడోన్మాదసకాలి విక్రమదురీణప్రజ్ఞఁడై యొప్పు మో
 లిగమారయ్య సదింధనాహరణ కేశీలోలచేతస్కుఁడై॥ 117

లే॥ అతని లింగ కృనిష్ఠయు సతనీజంగ
 మార్చనారంభరీతియు నతనికాంతి
 యంత యింతని చెప్పంగ నలవిగాదు
 గూఢిఁ జూడంగఁ బ్రచ్చన్నరుద్రుఁ డతఁడు॥ 118

- సీ॥ అనయంబు నతులఁమోరాటపులకు నేఁగి
 మోపెఁడు కట్టెలు మోచితెచ్చి
 యంగడి విక్రయం బార్చి నిత్యంబును
 జంగమారాధనల్ నలుపుచుండు
 రసరసాయనములు బసవన్ననగరున
 నొనర భుజించియు నొక్కదినము
 ఒకపూఁట జంగమయూథంబు మోళిగ
 మారయ్య మహనీయమందిరమున॥ 119
- ఆ॥ నారగించి రతఁడు నభవుభ క్తివిభూతి
 బెగడువడక యట్లు వెట్టుచుండ;
 నొక్కనాఁడు బసవఁ డున్న చోటికిఁ జని
 యెలమి జంగమంబు లిట్లు లనిరి॥ 120
- ఆ॥ బసవ సీగృహంబు రసరసాయనములు
 నతని నగరిఁ గాఁచు నంబలికిని
 సొటిగావు; మాకు జంగమార్చకు లట్టి
 వారు గలరె యెందు వనుధరోన॥ 121
- క॥ వీను మొకతూమేఁడు దొర కెడుఁ
 దనకాయకమంతభ క్తతతులకుసంతు
 ప్తినిఁజేయు నెంతచిత్రము
 వీనియున్నున్నెఱుగమనిన వీని బసవుండున్॥ 122
- వీ॥ ఆటకుం జన సరితకుమున్నే తత్కాంత ధరణాత్తి గావించిన యడు
 గుల కర్వ్యపాద్యంబులు దెచ్చినం బుచ్చుకొనక యచ్చటం దామనించిన
 మచ్చంబు వట్టి తన్నోరు లెఱుంగుదురోయని గ్రక్కున శివార్చన
 సలంబునం గూర్చుడి॥ 123

క॥ అమ్మమ్మ రమ్మ మాలిం

గమ్మాకొనియున్నవాఁడు గక్కునలెమ్మా

తెమ్మా వడ్డించి పదా

ర్థమ్మని శివపూజ వేగిరమె దీర్పంగఁ॥

124

తే॥ ఇట్లు విడియుట భక్తురా లెటుంగకుండ

నడచి యన్నుకు శరణార్తి యాచరించి

నదమలాత్మీయలింగప్రసాద భోగ

మర్థిఁగావించియును బలకాంగుఁ డగుచు॥

125

సీ॥ నిటుపేదవాఁడు పెన్నిధిఁ గన్నలాగునఁ

గన్నుల హర్షాశ్రుకణము లిరల

నేఁడుగా భవరోగనివహౌషధం బబ్బె

నేఁడుగా నాభ క్తినిష్ఠ పండె

నేఁడుగా నాయింట నిల్చెఁ గల్పకుజంబు

నేఁడుగా ముక్తిసన్నిహిత మగుట

ఈభక్తనివహ మంతితగ నంతట

దోషంబులెల్ల నిర్దూతములగు॥

126

తే॥ నితఁడు చరియించు సీమలోఁ దిరుగు

జంతుసంతతిభాగ్య మింతింత గాదు

ఉతనిగృహధూళి నొసల నొక్కింత యంట

వేయునేల నతనిభక్తి శృద్ధిబొందు॥

127

ఉ॥ ఈతనిమందిరంబున మహేశ్వరుఁ బూన్చి భుజించెనేనియుత

భాతకకోటులన్నియును భస్మములౌ నటు లబ్ధకుండినఁ॥

భూతములైనఁ దద్భవనభూరిసరోంబువు లానఁ గల్గియు

ద్భూతములై చనుఁ బహుళదుర్భవసింగతపాతకావళి॥

128

వ॥ అని యిట్లు బసవఁడు మోగిగమారయ్యమహత్త్వంబు మనంబునం
దలపోసి యాహ్లాదించుచుం జనియె నంత మధ్యాహ్నం బగుటయు
లింగధ్యాననిరంతరుండై యట మారయ్యయు॥ 129

శా॥ కాలాతిక్రమణం బొకానొకయెడఁ గాకుండ లింగార్చన
స్త్రీలం దీరిచి జంగమావళికి నోలిం దృప్తిఁ గావించుటల్
వాలాయం బగుటం దదర్శనవిధిఁ వర్తిల్ల నెల్లప్పుడుం
బోలెం గట్టెలు గొంచు నాత్మనిలయంబులం జేరఁగా వచ్చుడుకా॥

తే॥ అతనియంగన యెదురుగా నెరుగుదెంచి
మోపు డింపుచు శీతలాంబువులఁ బదము
లర్థితోడఁ బథశ్రమ లడఁగఁ గడుగ
నతఁడు లింగార్చనానక్తుడై కడంగి॥ 131

క॥ వడికముపాటున బసవం
డిడిపోయిన విడెలుగాంచి యెక్కడివివి యి
క్కడికెవ్వరరుగుదెంచిరి
తడయక వినుపింపుమనుడుఁదరుణివరునితోన్॥ 132

తే॥ అయ్య యొకయయ్య యిటమున్న యారగించి
యతిరయంబున విచ్చెనె నదియకాని
మీఁది పనులింక నాకు నేమేని తెలియ
వనుడు బారయ్య బసవయ్య యగుట యెఱిగి॥ 133

సీ॥ కడుసర్థసంపద గలిగినబక్తులు
బడుగుబక్తులఁ బ్రోవఁ బాడిగాదె
దాతయై యారీతిఁ దాఁబ్రోవఁగాఁ గాదె
బ్రతికియున్నార మిప్పట్టణమున॥
దసబీడ్గ లని మమ్ముఁ దలఁచి వచ్చుట చాల
దే మాకు మాలింగ మిచ్చిసట్టి
కొయకంబునఁ బూట గడుచుచున్నది గాన
మాడ లేటికి నని మమత దక్కి

తే. యపుడు తనమందిరమునకు నారగింప
వచ్చియున్నట్టి జంగమవరులతోన
నిద్దరయ్యల కవి రెండు నిచ్చి భక్తిఁ
గడమయెడయల పాదముల్ కడిగి ప్రీతి. 135

ఉ. జంగమపాదతీర్థములు చల్లినమాత్రాన యేమి చెప, న
ముఁగిట నున్న కాష్ఠముల మోపు కడానివనింది యయ్యె నా
మంగళమూర్తి మోళిగయ మారమనీషి యశేషజంగమా
లింగితవేది యై విరియ లెత్తులు తున్నులు చేసి కాష్ఠముల్. 136

వ. ఇట్లు వేయేసిమాదలయెత్తుగా ఖండించిన రంగైన బంగారునక్కు
లక్కడ జంగమలింగంబులకు సమర్పించినఁ గైకొని సంతుష్టాంతరం
గులై బసవన్న యున్న చోటికిం జని యంతవృత్తాంతంబును నతని
కెఱింగించి యిట్లనిరి 137

క. మిక్కిలి జంగమనిష్ఠయు,
నిక్కపులింగాభిరతియు నెఱి నిచ్చెడిచో
నెక్కువయు మోళిగయ్యకుఁ
దక్కఁగ లేదెందునట్టి ధన్యుండుగలఁడే॥ 138

సీ. అని యిట్లు కొనియాడ విని బసవం డుల్కి-
పడి యేఁగి మారయ్య పాదములకుఁ
జాఁగిలఁబడి మొక్కి శరణాగతత్రాణ
కావవె సన్నని గణుతి సేయ
సన్నన్న యిట్లెల యాసతిచ్చెదవు నే
సన్న బేమేనియు మున్ను గలదా
బడుగు భక్తుల కెల్లఁ బ్రాప్తెనె యూనిన్నుఁ
గదచన్న భక్తులు గలరె? భువివి 139

- తే. మహిని మాఁబోటిభక్తుల మనికి నునికి
 నీదుజై నీకతంబునఁ గాదె మున్ను
 వినియు నెఱుఁగము మాడల విడియ లనక
 కనుఁగొనంగ నయ్యె నేఁడు నీకారణమున 140
- వ. అని మారయ్య మఱియును॥ 141
- క॥ తడయక నా కిచ్చినరతి
 మృదుభక్తులకెల్ల నిత్తు మెత్తురు నిన్నున్
 మడివాలయ్యమనుమలము
 విడువకమము నడిపికొనుము వేయునునేలా॥ 142
- క॥ బాపురె బాగ్యప్రాపణి
 బాపు కృపామంత్రగాత్ర బాపురె వరదా
 బాపురె కీర్తినతీశా
 బాపురెయని యల్లసములుపలుకబసవఁడున్॥ 143
- చ॥ కనకమహామహీధరము కాకిగుణం బరయంగఁ జూచునే
 యినుముగుణంబు దా నెనయునే పరుసం బిల; నేను దుర్గుణిన్॥
 వినుతగుణాళి నీవు; జనవిశ్రుత నాయెడ సద్గుణంబులె
 దని సొలయంగ నీకుఁ దగునా? యని శోకసమాకులాత్ముఁడై ॥ 144
- తే॥ వినఁగఁ గల్గునె వెలిపాఁడు వేదఘోష
 ముర్ఖిఁ జిత్తగ్నిలో హవిర్హోమ మున్నె
 యలరి యుండునె కుంవటి నంబుజంబు
 గతవివేకుండ నాయందుఁ గలదె గుణము॥ 145
- వ॥ అని యిట్లు బసవండు దీనాననుంగై మఱియు మారయ్యపాదంబులపైఁ
 బడిన నతండు॥ 146

ఉ॥ ఎత్తి కవుంగిలించికొని స్నేచ్ఛగ నాబసవేళు జంగమా
యత్తు నిజానుకంపకు దృఢాలయుఁ జేసి మృదూక్తిరీతిఁ ద
చ్చిత్రముభేద మార్చుటయుఁ; జేరి నుతింపుచు మారశౌరికి
జిత్ర మెలర్ప మ్రొక్కి బుధ సేవితఁడౌ బసవయ్య యేగఁగన్ ॥ 147

కన్నదబ్రహ్మయ్యగారి కథ

క॥ శ్రీరనుణీయుఁడు మోశిగ
మారయ్యయునెప్పటట్ల మనుచుండెను ద
చ్చారిత్రము వినఁజదువ న
పారాత్మసుఖోపలబ్ధి పరగునుమఱియున్ ॥ 148

మ॥ ఉదతాత్యద్భుతవర్తనుండు చరలింగోపాసకశ్రేణిలో
మొదలం జెప్పఁగ నొప్పు వీరనియమాంబోరాశి భక్తిక్రియా
స్సదుఁడై శంభుఁడ యీతఁడై పరగె నాఁజన్నట్టి ధన్యుండు క
న్నదబ్రహ్మయ్య ధరం జరించు బహిరంతర్యోగసంపన్నుఁడై ॥ 149

క॥ తర్పితగురుచరశంభుఁడు
దర్పితసంసారమదవిదళనుఁడు చరలిం
గార్పితతనుధనుఁడు గరీ
శార్పితనానార్థజాతుఁ డతఁ డిట్లెసఁగున్ ॥ 150

సీ॥ బలపంబు కత్తియునోలుకులబూదీయుఁగ తైరయిసుమునక్షతలువీఁకఁ
గావిచీరయు నెలగోలయు వాటెలు మంత్రకాటుకముండ్లబఁది త్రాడు
కొంకినారసమును గుక్కల వాకట్టు నసితాంబరంబు నొంటట్ట చెప్పు
లాదిగాఁగల చోరసాధనమ్ములు పూని సూచ్యగ్రమునుగూడఁజొన్న
రాని॥

తే॥ యంధకారంబునందు జారాంగణములు
చేరి వారలయులివుఁ జెన్నార నరసి
గడెలకడవలిగోడలకందువలను
గన్నములు పెట్టుఁ దన కది కాయకముగ ॥ 152

వ॥ ఇట్లు కన్నంబు లిడి జంగమాల్తంబుగా సర్థంబు దెచ్చుటకై విచ్చలవిడి
 నిచ్చలు మచ్చలుగల గచ్చునిలయంబులైననుం జొచ్చునెడ సవి
 యును భక్తభవనంబులై యుండెనేనియు భక్తితాత్పర్యకలాపంబుతో
 దీపంబు సందించి తత్పాదపద్మంబులపయిం బడి మేలుకొల్పి వారల
 పాదోదకప్రసాదంబులుం గొని శరణార్థిసేసి మీయిండ్లవరవుండఁ
 గన్నదబ్రహ్మయ్య యనువాడనలి యెఱింగించి వెడలిచను; నట్లుం
 గాక లోభంబున నిహపరసుఖానులాభంబులకు దూరులై సంజొచ్చి
 యందులం గల సకలపదార్థంబులు దెచ్చుకొని ద్రవ్యంబుగా నొనర్చి
 హెచ్చుమీఱ జంగమార్చనంబు సేయుచుండు; నిట్లుండి యుక్కునాడు॥

ఉ॥ జంగమమూర్తులింటికి నసంఖ్యులు వచ్చినఁ గన్న మేయఁ బో
 వంగఁ దలంచి యెప్పుడు దీపం బనికొంకర యర్థ మొందుచో
 టం గలుగంగ నేరదు; తటాలున బిజ్జలు సర్థ వేశ్మ కే
 గంగ ధనంబు లబ్బు నని కన్నదబ్రహ్మయ్య నిశ్చితాత్ముఁ డై॥ 154

క॥ కన్నఁపు ముట్టం గొనిగొఱ
 కన్న దబ్రహ్మయ్య యవనికాంతునిసగరిం
 గన్నంబిడఁగాఁజని బస
 వన్నం గనుఁగొనఁగఁ జనియె నప్పురక్షింపన్॥ 155

వ॥ అట్లు కనుంగొని పాష్టాంగదండప్రణామంబు లాచరించి యున్న బస
 వన్నకుఁ గన్నదబ్రహ్మయ్య యిట్లనియె॥ 156

సీ॥ పట్టుముక త్రియు బలపంబు కాటుకబరిదెయు; గన్నంబు వైవఁబోవఁ
 బ్రత్యుత్తరంబీనిబాస గావున సతం దుచితంబుగాదస కొనరఁ బలుకఁ
 గానిమ్మరమ్మని కన్నంపుముట్లుదాఁగరముసధరియించి కిరమువేడ్క
 ననుపరియునుబోలె నాయయ్యవెనుకరానిద్దరునుగలసి యెచురసున్న॥

తే॥ నగరుసొత్తెంచి తనభవనంబుఁజూచి
కన్న మేయంగఁ బదడు బంగార మయ్యె
బండరువుఁజొచ్చి కన్నదబ్రహ్మయయును
నీగముల్ గొట్టె విఱుగంగ బీరముగను. 158

క॥ పెట్టెలలోపలి సొమ్ములు
గట్టుక విచ్చేసె నచటఁ గావలిగా ముఁ
పెట్టిన రక్షకు తొకరి
స్పట్టఁబదుగు రేఁగి రవనిభర్తకుఁ జెప్పె 159

తే॥ చనిమహికాంతుఁ గాంచి రక్షకులు మ్రొక్కి
సకలవృత్తాంతమును జెప్పఁ జనవిభుండు
బసవఁ డిప్పుడు నాబారిఁ బాటె నంచుఁ
గసిమసంగుచు నొడులు గఱచికొనుచు॥ 160

శా॥ చెల్లంబో కడుఁ జిన్నవాఁడనక నాచే నార్జితంబై స శ్రీ
కెల్లం దీర్పఁగ దిద్ద నన్నిటికిఁ దన్నే కర్తఁ గావించినం
జెల్లం బొమ్మని ప్రల్లదుండగుచు వాచెన్నార బందారముల్
గొల్లాడం బసవండు మే లనుచు రుద్ధూర్ణిభవన్నేత్రుడై ॥ 161

క॥ పట్టవగలిట్లు కన్నము
పెట్టింపఁగ నేల నిజము బేటెత్తెగదా
యెట్టివనికైన నడిగిన
నట్టిటన కీనె వలసినంత ధనముఁ ॥ 162

క॥ ఇతఁడుశివభక్తిరహితుఁడు
మరిమాలిటుచోరవృత్తిమదినెంచెనుగా
అంతసిరిదవలయుశిక్షని
భుతలేశ్వరుఁడప్పుడు ధనముకొట్టెడి కేఁగె ॥ 163

వ॥ చని యక్కన్నంబువాకిటనున్న కనకంబుగనుగొని నివ్వెఱవడి కో
పం బుడిగి బసవనమంత్రితో బిజ్జలుఁడి ట్లనయె॥ 164

క॥ ఎక్కడిపసిండిప్రోగిది
యెక్కడికన్నంబు దొంగ లెక్కడివారల్
పెక్కులుమాయలు పన్నగ
నెక్కడనే చితివెచ్చెప్పవేయసతఁడు॥ 165

సీ॥ వినవయ్యుప్పధిపీఠపీఠమా హేళుండుప్రత్యక్షరుద్రుండుప్రకటబలుఁడు
భక్తుండు కన్నదబ్రహ్మయ్య నాఁగలాఁ దతనివర్తింపంగ హరునకైన
నలవిగాదతనిపదాంగుష్ఠయుగళంబు గణుతింపఁగల్పవృక్షములకూఁత
యామహామహునిదివ్యకాటాక్షకోణంబు కావుదేనుపులకుఁగన్నయిల్లు

తే॥ నా యమేయుని మృదులచిత్రాంబుజంబు
దలకఁకుండెడుఁ బట్టుచింతామణులకు
నతని హస్తాంబుజస్పర్శ మరసి చూడ
వేయు నేటికిఁ బరుసపువేదిగనులు॥ 166

వ॥ అని మఱియును॥

సీ॥ అతఁడు ద్రొక్కినచోటులతిముక్తి భూమికయతని ప్రసాదంబున మృత
సారమతనికోపంబు సంహారకరణకాల మాతనికరుణ సత్యావవర్గ
మణిమాదిసిద్ధులు నాతని తొత్తు లట్లయ్యెనునాయయ్య యతులనిష్ఠ
నియమంబుఁ బన్నుగానిక్కంబునన్నంబుఁ బెట్టునర్థముగానిముట్టనొల్ల॥

తే॥ డిదియ మార్గము భక్తి నెల్లెనఁ గూడు
సనఁగ వలదని పెక్కు దృష్టాంతములను
బసవరాజయ్య యొడఁబడఁ బలికి మఱియు
మనుజుపతి విస్మయం బంది వినుచునుండ॥ 170

క॥ ఈధరభక్తుల నదచిన
దే ధర్మ వధర్మమైన నెట్లున్న 'న ధ
ర్మో ధర్మతాం వ్రజే' తను
శ్రీధరశరుపలుకు సకలసేవ్యం బగుటన్ 171

క॥ వాదేలపాండములు మును
జూదంబునఁగాదె చెడిరి సువ్రతుఁడై యా
జూదమునదమునినారమ
హాదేవుంగనఁడె లోకమంతయునెఱుఁగన్॥ 172

తే॥ మఱియు వేటాఁడి రాముడు మడఁతిఁ గోలు
పడియెఁ గన్నప్ప వేటమై బవునిఁ గలిసె
హింస మాండన్యమునికిఁ గొఱ్ఱెక్కవలసె
దానఁ బండేశ్వరుఁడు ప్రసాదంబు వదనె॥ 173

క॥ ధరఁ బరసతులం దగిలిన
నరనాయకు లెల్లఁ జనిరి నరకంబునకుం
బరవనితాలోలుండై
హరుఁ గూడఁడె నంబివలుకు లన్నియు నేలా॥ 174

తే॥ బొంకి పంకజగర్భం దపూజ్యఁ డయ్యె
బొంకి చిఱుతొండఁ దరిగెను బొందితోను
గొఱియ్రము చ్చని యాశూద్రకుండు నఱుకు
వడి యెదురు నడిచి మహేశుభక్తుఁడయ్యె॥ 175

ప॥ షణ్ణయు 'రాజ్యాంతే నరకం ద్రువ' మ్మనువచనంబుమీ రాజ్యాం
తంబున జోడండు చేరమరాయందు ముక్తులైరి వారందఱు సట్లుండ
నిండు కన్నదబ్రహ్మయ్య మాహాత్మ్యం తెఱింగిఁదెద వినుము॥

క॥ వీవడి భక్తుల కన్నము
గావలెనని వత్తురింటికడ వినియుం దా
బోవుంగన్నముఁ బెట్టఁగ
ఠావింపఁడుభయము రాత్రివగలిదియనుచు॥ 177

తే॥ కన్నమిడిభక్తులిందైనఁ గడచిపోవు
నితరులిందైనధనమెల్ల నెత్తికొనుచు
నగిగివారలఁబుణ్యలై వరగఁజేయు
భువికివచ్చినపాక్తన పురుషుఁడతఁడు॥ 178

ఉ॥ ముట్టిన వస్తుసంఘములు మున్నొని త్రవ్వినమన్ను సంఘములఁ॥
మెట్లినయట్టిపట్టులును మేలిమిబంగారులై చనంగ నీ
పెట్టెలసొమ్ములాసపడి పెట్టిన కన్నము నేఁడు నిన్నుఁ జే
వట్టఁగ వచ్చుఁగాక; ధర బ్రాతయె బ్రహ్మయకుం బదార్థముల్॥

వ॥ ఇందులకు నీడెందంబు సందియం బందె నీని నీబంధారంబు లెక్క
వక్కాణించెద విను దృష్టంబుఁ జూడు మొకటి సహస్రంబై యుండ
కుండినం గొఱంతపెట్టు మనుటయు బిజ్జలుం డట్లనేనీ బసవన్న పలు
కునుం బింతంబు నొక్కటియైన మిక్కిలి నక్కజపడుచుండె నిట
బ్రహ్మయ్యయుఁ బదార్థంబు గొని నిజమందిరంబున కరుగునంత॥

క॥ ఆతనితరుణిమణి యెదు
రేతెంచి సమస్కరించి యెంతయు భక్తిఁ
జేతిధనంబును సాధన
జాతంబును నందుకొనియెఁ జయ్యసనతఁడు॥ 181

ఉ॥ జంగమలింగమూర్తులకుఁ జాగిలి మ్రొక్కి శివార్చ దీర్చిఁ
తాంగనవంటినట్టి రుచిరాన్నము షడ్రససంయుతంబుగాఁ
బొంగుచుఁ బెట్టి బిక్షఁ గొనిపోవఁ దలంచిన వారి కెల్ల భ
క్తిం గనకాంబరాదు లొసఁగెం; బరితుష్టి వహించి రయ్యలు॥

- క॥ ఈరీతి జంగమార్చన
పారము నొందించుచుండె బ్రహ్మయ్య తదీ
యోరుమహత్త్వముఁ జదివిన
ధాగుణిలో విన్న జనులు ధన్యులు మణియున్॥ 183

ముసిడి చౌదయ్యగారి పథ

- చ॥ అసమద్భగా ప్రభ కలసమలదర్శణ మిద్దవీరశై
వసుఖతర్వాధ్వవర్తి ఫలవర్జితసత్త్రియుఁ డుల్లసద్యశుం
డసదృశవీరభద్రసముఁ డక్షయవీరసాంబురాశియౌ
ముసిడిచమూవిరాణితుఁ డమోఘపరాక్రముండౌప్పు నెప్పుడున్ 184

- క॥ శాపానుగ్రహసామ
ర్యోవేతుఁడు విమలవిద్యయుక్తుండజ్ఞా
నాపాకరణదురీణుఁడు
దీపితవిజ్ఞానధనుఁడు ధీశాంతుండున్॥ 185

- క॥ సంసారభ్రమపటలీ
ధ్వంసనుఁ డవ్యక్తపాణి స్వసమయభస్మో
త్తంసజనాధారుఁడఘన్య
శంసుఁడు శ్రౌతప్రలోకసాక్షియతండున్॥ 186

- వ॥ మణియు నతండు సంసారితలగుండుగండం డను నరుదైన తిరుదంబు
నంబరగుచుం దెరువునం జనునెడ బడబాగ్ని యడ్డం బైనను సత్కి
యలు పాయక సలుపునట్లునుం దప్పనిబాసఁగాఁ జేసికొని ముసిడి
యసుపురవరంబున నుండు చుండి యొక్కనాఁడు॥ 187

- చ॥ వసుమతి వీరు వారస కవారణగా బసవన్నభక్తివె
క్కుసముగఁ జెప్పఁగా నతనిఁ గాంచురతిఁ జవుఁడయ్యభక్తసం
ఘసహితుడై వెసం జనుచుఁ గన్గొనియెఁ ఘననకానంబు పెం
పెసఁగుచు నవ్వనంబున ననేకము లుండు ముసిండివృక్షముల్॥ 188

క॥ అని పలభరితము లగుచుకా
 దిష్షద్ధిరినికరభంగి నింగి తొడుకఁగా
 శివభక్తులు గని తత్పల
 సవిశేషాస్వాదసుఖము శంభున కొసంగన్॥ 189

క॥ మదిఁ దలఁచి ముసిఁడి చొడయఁ
 గదియంగా నేఁగి భక్తగణ మిట్లనియెకా
 ముదిరిన ముసిండిపండ్లును
 హృదయేశున కిచ్చికొనఁగ నిష్టము మాకున్॥ 190

సీ॥ అని భక్తు లందఱు నానతిచ్చిన విని
 సన్మితవక్త్రుఁడై చొడనార్యుఁ
 డావృక్షమును డాయ నరిగి కరానీఁద
 న్మూలతలంబులఁ దిలుకొలిపి
 భక్తుల దెసఁ జూచి భవ్యాత్మురార మీ
 రారగింపుం డన్న వార లలరి
 యమృతాంశుధరునకు నర్పించి తత్ప్రసా
 దముఁగొని భక్తులు వ్రమద మంద 191

తే॥ ముసిఁడిచొడయ్య యనుపేరు మొదటి దయ్యె
 నేడు మొదలుగ సార్థమై నెగఁడుఁ బొగడ
 ననుచు భక్తులు వినుతింప నచట గదలి
 చనియెఁ జొడయ్య కళ్యాణమునకుఁ బ్రేమ॥ 192

తే॥ అపుడు బసవయ్య ముసిఁడి చొడయ్యరాక
 సంగమేశ్వరునందుఁ బొసంగఁ గాచి
 యెదురు సడతెంచి సాష్టాంగ మెఱఁగి తోడి
 కొనుచు నేతెంచె మందిరంబునకు సతని॥ 193

వ॥ అట్లు చనుదెంచి ముసిఁడిచొడయ్యకు సమంచితోపచారంబులం బరి
 నోష మొనరించి నిత్యంబును సంగమేశ్వరు నారాధించునట్లు 194

వం డసదృశభక్తి నతనిం గొలువనతండు కళ్యాణంబున భక్తాశికెల్ల
నెల్లయై పరగి మహాలాసంబున పర్తిల్లుచుండి యొక్కనాడు॥ 194

ఉ॥ శైవమతార్యు రెల్ల విలసన్మతి దీవన లిచ్చి పుచ్చ సం
భావితుడై సమస్తశివభక్తులతోఁజనుదేరఁ బెండ్లికిం
బోవుచుఁ జౌడశౌరి వరభూరిచతుష్పదమందుఁ గాంచె ని
ర్ణీవతపస్విదేహము పరేతధరాస్థలిఁ గొంచుం బోవఁగన్॥ 195

క॥ కని యాతపస్విదేదీ
వన లందక యితఁడు నావివాహంబునకుం
జనుదేరక నే నేమని
చనువాడన్నిలువు మనుచుసరభస మెసఁగన్॥ 196

చ॥ తనకరవాల మప్పు కరతామసంబునఁ బూని పాముజో
పిన గతిఁ దోపుచుండ జళిపించి భూజావళి సాఁగఁదీయ నం
తన మొన చూపి చిమ్ముచు మదంబున నార్చుచు నాశవంబుఁ జే
ర నరిగి చౌడశౌరి తపరాజునటిన్ శరణార్థి నావుదున్॥ 197

క॥ ఆతపసియు నాక్షణమస
చైతన్యందగుచు ముసిండి చౌడయ్య శుబో
పేతుడవగుమనిదీవన
లాతతమతినిచ్చెఁ జారు లచ్చెరువందన్॥ 198

చ॥ అపుడు ముసిండిచౌడయయు నాతపసిం గదియంగఁ బోయి నీ
వెపుడు వృషేంద్రవాహనుడ వేటికి రోకులు నవ్వ నిట్లు తు
చ్చవునరవాహసంబుపయిఁ జన్నె? చనన్ దిగుడిగుమంచుడ
త్ప్రపదము పట్టి దట్టుడయి రమ్మన నమ్ముని సన్నితాన్యుడై 199

క॥ ధరకు దిగనుఱికి యాచౌ
 డరసుందపరాజు నిర్జరాశ్లేషవరం
 పరలఁబరితుష్టఁజేసెన్
 బురజసములు విస్మయంబుఁ బొందినుతింపన్॥ 200

వ॥ ఇట్లు సద్యస్సంజీవితుండయిన తపస్వివర్యుం డవార్యవీర్యంబునం
 బెండిలికిం బురోగమనుండై చనుచుండఁ జొడరాయండు పురంబు
 వెలువడి పొలిమేరవటవిటపి తోఁటల నడుమం బలువేగంబున నేఁగు
 చున్న సమయంబున॥ 201

ఉ॥ గోవులఁ గాచుబాలకులు కొందఱు ముందఱ గుంపు లేర్చిక్రి
 డావశులై యొకళ్లాకరి దిగ్గఱి కొట్టుచు దారిపట్టుచు
 స్వావధిభూమి వెల్వడినయంతన గోవులఁ జెందఁదోలుచు
 గోవులప్రోలిత్రోవఁ జని గూడఁగఁబాలుచు గ్రహ్మిణింపుచున్॥ 202

క॥ ఈవిధమున నాడిడి బా
 లావలితోపల నిరువుర కవిధినిఘోత్రం
 బై వెడజగడము పుట్టిన
 నావా దుడిగింప బాలురంబుతమతోన్॥ 203

క॥ మాకును మీకును సవ దీ
 గోకులపతిమఱి; మేరకును దప్పితిమే
 గోకులపతి యాన యసుచు
 నేకగ్రీవంబుఁ బలుక నెట్టెట్టుచున్॥ 203

నీ॥ చౌడయ్య రయమునఁ జని బాలకులఁ గని
 రండని వాండ్రఁ జేరంగఁ బిలిచి
 యామఱ్ఱి గోకులస్వామి యెట్టయ్యే మీ
 ర్గన్న పన్న తెఱంగు గలిగెనేని
 వినిసింపు మనవుడు విని వాండ్రలోపలి
 వ్రేబొత్తిపెయ్యల పెద్ద యొకఁడు
 తమతాతచేతని దావింటి నను మాకు
 మాతాత చెప్పె నీమఱ్ఱివిధము

205

ఆ॥ వినఁగ మీకుఁ జాల నేడుక గలదేని
 విను మటంచుఁ దాను విన్నభంగిఁ
 జెప్పఁ దొడఁగె నాముసిండి చౌడయ్యకు
 నెల్లవారు వినఁగ నిట్లువాఁడు॥

206

ఉ॥ ఇచ్చటఁ దొంటికాలమున నేడుదినంబులదాఁక వీకమై
 హెచ్చిన మచ్చరంబున వృషేంద్రయుగం బొగిఁ బోరి కొమ్ములుకా
 గ్రుచ్చి యొకండు నేరఁబడఁ గ్రుమ్మి వధించి యథేచ్ఛ నేఁగ నా
 చచ్చినబోతుఁ బాఁతి రిటశైవులు దానిసమాధిమీదటన్॥

207

చ॥ దెసల నలంకరింపఁగల దీర్ఘప్రశాఖలతోడి మఱ్ఱిపెం
 పెసఁగును దత్పలంబు దిన నిష్ఠుడు మాంసమురీతి నుండు ర
 క్తసదృశ మందుఁ బాలు నటు గావున నీవనుధాస్తలిం జనుల్
 బసవమఱ్ఱి యందురని పాలునిచే విని చౌడనార్యుఁడున్॥

208

ట॥ బసవనిచావు వింటి నీట పానీ చనంజన దింకఁ బెండ్లికికా
 బసవఁడు రాకతా సనుడు భక్తులు మఱ్ఱుల రక్తముండునే
 పొసఁగవు ప్రాతవార్త రవి పోదము రమ్మన నల్లనవ్వి యా
 ఘోషిఁడియుఁ జౌడరాయఁడనె మోమునయందుఁ గరంబుఁ జేర్చుదున్॥

ఆ॥ క్రొత్త యేమిర ప్రాఁ తీమి గోకులేశు
చావు విన్నప్పు పడయుట చౌడ గాక
పంప ముడిగిన మాటలు పనియుఁ గలదె
యనుచుఁ బెడ వేళ నార్చి యాయయ్య కడఁగి॥ 210

క॥ తనచేతి హేతి మొస నా
ఘనవటమున సావటంబుగా నూదిఁవెసఁ ॥
జనుదెమ్ము వెడలిసందెన
యనుచుం జమునార్యుఁ జీరనాబనవండున్॥ 211

వ॥ అలమున్న వటంబువగిలి మిగుల బిగువు చెడి బీటఁతెగయ వటవిటపి
నేలకుంబెల్లగిల్లుచుఁ జటచటత్కారంబులు దోరంబులుగాఁజూపరుల
డెందంబుల నానందంబు నచ్చెరవునందంద సందడింపనందుండి
యన్నిందిపోతు దరికందువునకు హుంకించి లంఘించి మణిల్లమణిల్లు
మని నిశ్శంక మై రంకెలు వైచుచు సటలించి నిలిచి నిలిచి॥ 212

సీ॥ వాల మల్లార్చును గాలుద్రవ్యును నేల
గ్రోడాడుఁ గొమ్ముల నీడ కుల్కు
నింగించు లంఘించు నంగంబు లెంచు న
వ్యటము మార్కొనఁ బోవు వడిగఁ బఱచు
గడ్డించు నెగయు మొగంబెత్తి మూఁతిని
విరియించు దెసలన్ని యురిమి చూచు
గదురుచు బేదరుచుఁ గంటగింపుచుఁ జూచు
నంతలో నటచుఁ జల్లార్చి నిలుచుఁ 213

ఆ॥ గుటుచజరిగ లిడుచుఁ జీటు లేడఁబేట్టుచుఁ
జెరలు వొడుచుఁ గెలఁకు లరయఁ దన్ను
నెల్లవారు చూడఁ బుల్లుగఱచివైచు
జెనుకమరలి సాకికొను దీనంబు, 214

క॥ కొమ్ములొరగించుకొనిశీ
 ప్రుమ్మునఁజనుఁబొంగుమాకఁగనిబుస్సనుచుం
 జిమ్ముందొమ్ములమిక్కిలి
 గుమ్మురునూకిరలు కొట్టుఁగుతల మద్రువఁగఁ॥ 215

తే॥ చౌడవిభుఁ జూచు నెంతయు సంతసిల్లుఁ
 దపసి వెనుకొను మైత్రిచందమ్ముతోడఁ
 బసపుటక్షతలును దొంటిబాసికంబు
 గంధమాల్యసుగంధముల్ గడలుకొనఁగ॥ 216

క॥ గళమున ఘంటలు మువ్వలు
 నులియంగా వింతచెల్వనొలయంగానా
 పులటెఁడుతనదుముందఱ
 నిలిచునచౌడయ్యహర్షనియుండగుచున్॥ 217

తే॥ దృష్టిదోషంబు వాయ నందికి నివాస
 లిచ్చి మెడఁ గొఁగిలించుక తచ్చరణము
 లర్థితోడుతఁ గడిగి పుష్పాంజలులు ర
 చించి దూపదీపాదుల నిచ్చి పిదప॥ 218

ఉ॥ నేయిని బాలునుం గడుపునీండ సమర్పణఁ జేసి నంది! వి
 ద్భేయుము నీవు పెండ్లి కటు సేయవయేనియు నీవ సాక్షి యేఁ
 బోయెడివాడఁ గా ననుచుఁ బుంగవుతోఁ జవుడయ్య పల్కుదుం
 బాయనివేడ్క నందియుఁ దపస్వియు ముందరగా నడింపుచు॥

క॥ నడవఁగఁ గనుఁగొని జనములు
 కడు విస్మయ మనుచుఁ బొగడఁగా దోషితుడై
 మృదుభక్తు లలరఁ జౌడయ
 తడయక వడి నేఁగి యేఁగఁ డాఁ గట్టెదురఁ॥ 219

మహానగర :- కనియెం గల్గోలమాలాఘనరవబధిరీకారితాంతర్దిశఁ భా
 వినటచ్చేదచ్చటాశి నివలసితసలిలఁ విస్ఫురత్సేన మజ్జ
 వ్యఃభేకఁ భోగి సక్రతోతమత చిలిచిమగ్రాహ సంహోహనఁ స్వ
 ర్థునికిం బెన్నుద్దిహూద్దానువరసది వినిర్హత మేదిస్యమౌఘన్॥ 221

మ॥ ఆది యత్రంకషవారిపూరయము డాయం ఘోరమై యున్నఁ జూ
 చి దర స్మేరయుతాన్యఁడై కదిసి శక్తిం గేలఁగీల్కొల్పి భీ
 తిదవాక్యంబులజాడ శౌరి నది నుద్దేశించి పల్కెం బథ
 ప్రదవై భక్తుల నీ వెదుర్కొనఁగ నేఁ గాంతుం ద్వదాటోపముఁ॥

సీ॥ ఎఱుఁగవే తొల్లి నీహృదయేశు మదమార
 నొక్కయ్య చేపట్టి గ్రుక్కగొనియె
 మఱచితే గజ్జేశుమసనయ్య నీరెండు
 పాయలఁ బఱపిన భంగపాటు
 తలఁప వెట్లు ప్రసాదిదాసయ్య భవి పుట్టి
 యెక్కఁగ నీయుక్కు దక్కు సేత
 వెడవంత యిది యేల వెల్లి చూపెదవు చా
 లణఁగుము త్రోవ యిమ్మనకమున్న॥ 223

అ॥ నీరుపాయ యిచ్చి నింగికి నుప్పొంగె
 దివిజగంగచేత భవునిమహిమ
 వినఁగ నేగె విధమున హద్దిర
 చూచువార లెల్లఁజోద్యమంద॥ 224

క॥ నీట్టవోడిచి నీలిచిననాఁ
 దట్టుఁడు చౌడయ్యయిదియుఁదప్పుగమదిలోఁ
 బుట్టునొయని పాతాళము
 పట్టినగతిఁ బూర్వభాగపాదము లణఁగెన్॥ 225

వ॥ నీటనడుచు వ్రేసిన రెండుగా వనుమాట బూటకంబు గానట్లు నచ్చేరు
మిట్టలు మిఱులు గావించి గట్టుపట్టిపట్టుకొమ్మన జగజెట్టివేల్పులం
జేపట్టు కుంచంబు గావించుకొన్న భక్తులం జూచి యట్టిట్టనక కట్టిన
పుట్టంబులతోడన బొట్టనవ్రేళ్లును షడమలుం దడిగాకుండం జనుడండఁ
జొడయ్య ముందర నడుచుచుండ నాభక్తు లందఱు నా నందంబు నొంద॥

చ॥ గతులకు నాడుచుం గడవ గంతులు వైచుచు నిల్చి నిల్చి య
దృఢముగ నార్చియార్చి పెడబొబ్బలు పెట్టుచు మిన్నముట్టుచుం
గుతలము గ్రుంగ మెట్టుచును గొబ్బునఁ బాటుచుఁగూడఁ జీరుచుం
జతురతఁ బాడుచుఁముసిఁడిచొడయఁజూచుచుఁ బ్రస్తుతించుచుఁ॥

క॥ అందఱిముందరఁ దపసియు
నందియు నందంబుగాఁగ నడువఁగనత్యా
నందమునఁబొందిభక్తుల
నందడిముడిపడఁగముసిఁడిచొడయయరిగె॥

228

వ॥ అట్లు నది దాఁటి యవ్వలిదరి నిలిచి మీదటిప్రదేశంబుననిట్టవొడిచి
గట్టువలె నున్న నదిదెస పాటించి చూచి లోకంబు లెల్ల వెల్లిముంపక
త్రుళ్ళడంగి మెల్లనఁ జనుమని నది వీడ్కొని తానునుఘనమఁఃప్రమో
దంబునఁ బరిణయంబునకుం జని వైవాహికక్రియ క్రియాలోపంబు
గాకుండ సమాప్తి గావించికొని కల్యాణకటకంబునకుం రాగమనంబు
సేయనెడ ముందర నడతెంచు తపస్వివృషభంబుల వృతాంతములు
పిని పురజనులు జయజయ ధ్వనులు నభోంతరాళంబులునిండఁ గొని
యాడుచుండ నాచొడయ్య కల్యాణకటకంబునకు సొత్తెంచి యాజుషీ
మార్గంబు తఱియం జొచ్చునట్టియెడ॥

229

ఉ॥ బాల యుకట్టు వంకశశిబాలపదంబులపోల్కి వ్రాల మే
ధాలయ నానతిం గని శతాయువు గమ్మని యానతిచ్చి లీ
లాలసవృత్తి సాత్మభవనాంగణముం దఱియంగ నేగ భ
క్తాలి భజింపుచుఁ మొదలియట్టుల నుండెను జొడనార్యుఁడున్॥ 230

- తే॥ మొక్కి దీవసి ల్వడసి యాముదితయును ని
జాలయంబున కరిగె సఖ్యలిఁ గూడి
త త్తలోదరి మఱునాఁడు మి త్తినొంద
దానితల్లియుఁ తండ్రియు దల్లడిల్లి॥ 231
- వ॥ మానంబు దూలి విమానంబున నచ్చేడియ నిడికొని యుడువీథిఁజని
చని చౌడయ్యయున్నెడకుం జని దాని జననీజనకు లిట్లనిరి॥ 232
- క॥ నిన్న భవత్పదయుగళిక
నెన్నుదు రొరయంగమొక్కి నెఱిదీవసల
త్యున్నతిఁ గన్నతలోదరి
కిన్నేఁడు ఘటిల్లెఁజాపు కృపదలఁపవోకో॥ 233
- క॥ నీదీవనలుం దప్పిన
నేదీ గతి మాకు ననుచు నేడ్చుచుఁ దచ్చి
పాదములు విడువకున్న ద
యోదయుఁడై చౌడయ్యయు నియుక్తుండగుచున్॥ 234
- సీ॥ తొలుఁతొలుఁడనివాఁత్రోవ కడ్డమువచ్చియవనిపైదింపించియందలంబు
నొరవోవఁదొట్టియందున్న బాలికఁజూచిశిశువఁ లెమ్మనిపేరఁజీరఁదడవఁ
గట్టులుతెగిపోవఁగా నీల్గుచును నిద్రమేల్కొనుబాతి నమ్మలఁతరేచి
సంభ్రమమెసంగఁ జౌడయ్యగారి శ్రీపాదద్వయమునకుఁబ్రణతిఁజేసె
- అ॥ సటకమున్న యమ్మగాక్షితల్లియుఁ దండ్రి
మొక్కి చౌడనార్యుఁ జక్క నాఁగి;
యసమశౌర్య నిన్ను సభినుతింపంగ మా
తరమె మృతజనవ్రదాసనిపుణ॥ 235
- ఉ॥ ప్రాణముప్రాణమైన నుతప్రాణము లిచ్చితి; నేటినుండి మా
ప్రాణము సొమ్ము నీయదియ బంటులఁగా మము నేలి దుర్భవ
శ్రేణి యడంచు మంచు సతిఁజేసినఁ గైకొని లింగసంతత
ప్రాణులఁ జేసెఁ జౌడయ కృపాయుతుఁడై యటఁదల్లి మువ్వరన్॥

వ॥ అట్లుచేసిన మణియును॥

క॥ తత్సమయమునకుఁగదచిన

వత్సరములుదక్క మీదవచ్చెడు శతసం

వత్సరమురయాయుష్యం

ఋత్సుకుడై మువ్వరకును నొనఁగెంబొసఁగన్॥ 238

ఉ॥ అప్పుడు నీరు వారనక యప్పురిలోఁ గలవార తెల్ల నీ

చొప్పునఁ బ్రాణదానమును శూలియుఁ జేయఁగలడెఁ యీతనిం

జెప్పినచోట నొండులను జెప్పఁగరాదని వ్రస్తుతింపఁ దా

నెప్పటియట్ల భక్తగతి తెల్ల యనం జవుడయ్య యున్నెడన్॥ 239

క॥ తొడసూడువాడకుఱ్ఱుల

జడల గొరగలును ముసిండిచొడయమగుడం

బడయున దెయట్లుచచ్చినఁ

దడయకమనమివ్వదవ్విధముగ నవలయున్॥ 240

ఉ॥ అన్యనరుల్ తదీయమహిమాధ్యతఁ గానఁగలేక లోకసా

మాన్యునిగాఁ దలంచి యొకమారు సృజించి పరాభవించిన

మాన్యతమాలి పోవునని మానసపీఠుల నెంచి యొక్కచై

తన్మములేని గోనె నొకతాపసవేషము వెట్టువారలై॥ 241

చ॥ పదరుచు గోనెచించి శివబాహులు కుట్టిరి కాళ్లు గాఁగఁ జే

రుదరము గాఁగ వక్షముగ నున్నతబాహులు గాఁగఁ గంఠరా

పదముగ ముక్కుగా వెడఁదపాలముగా నని యన్ని యన్యులు

గదియఁగఁ జేయ దట్టమయి కానఁగ నొప్పెడునప్పు దందఱున్॥

సీ॥ గోనియ నేసిన మానవాకృతికిని

బొంకంబుగా లోనఁ బూరి నించి

బూది మైనింకంగఁ బూసి మీఁదఁ ద్రిపుండ్ర

ములు దీర్చి జన్నిదంబు లమరించి

పెట్టుజడలు వెట్టి పుట్టగోచి యమర్చి

వలయుచో రుద్రాక్షములు ధరించి

పలువన్నియల యోగపట్టిక సవరించి

మువ్వ యొక్కటి పాదమున ఘటించి

243

తే॥ క్రింద నరివొత్త సవరించి రిత్తనెజ్జ

వస్త్రముఁ బొదివి గళమున వరుసఁ గట్టి

నియతిఁ జంగమముద్ర లన్నేయు నొనర్చి

యితరు లెవ్వరుఁ దమకృత్య మెఱుంగకుండ॥

244

క॥ ఈవిధిక్రతకపుశవముం

గావించి పురంబుకట్టకడఁ బాడుగుడిదా

వేవై చివచ్చి తమకపుఁ

జా వల్లాదాద నాదసాగిరి; మదిలో॥

245

తే॥ అక్కటా! పాడుగుడికాద నొక్కతపసి

శవము దిక్కులే కున్నది జంగమయ్య

లచట కుడువంగఁ గట్టలే దనుచుఁ జేర

రెవ్వరును; నిత్యమేఁ ప్రాణ మేరికేని॥

246

క॥ మనకై నఁ జూడఁగా గా

దనుచును దరుమంపుగట్టియైనను బెట్టం

జనుచునుఁ దని చోదయ్యకు

వినఁబడుమాత్రముగఁ బలికె వేగమె దూర్తులే॥

247

క॥ ద్రిమ్మరులఁ దమకుఁదోడుగఁ
దమ్మళ్ళం గవటతపసి తాఁబిలిచి విమా
నమ్మొకటి గట్టి యాపై
సమ్మాయశవమ్ము నునుపనాయతపడుచు॥

248

ఆ॥ ఈతఁ డీద సీల్గి యెన్నినాళ్ళయ్యెనో
చేరరాదు కంపువేత; ననుచు
ముక్కువట్టుకొనుచు ముట్ట రోయుచు విమా
సమ్ముమీఁద నాశవమ్ము నిలిపి॥

249

క॥ నెఱి దొరలచే విమానం
బరుదుగ నెత్తించి చౌడనార్యునివరమం
దిరమొరుసుకపోవఁబనిచి
వరసమయులు వెనుకనగుచుఁబఱ తెంచునెడన్॥

250

చ॥ అసదృశవీరుఁ డాచవుఁడనార్యుఁడు కన్గొని యంతవట్టు న
న్యసమయకై తవంబ యని యాత్మ నెఱింగియు సన్నితాస్యఁడై
దినరుహసంబవాండములు వేడ్క నడంప సృజింపఁజాలు భ
క్తసమితి కెంతపెద్ద యిది దా నని భక్తవదాహతాత్ముఁడై॥

251

క॥ బోరన కై తవశవముం
జేర నరిగి గాంచి జనులు చిత్రమనంగా
నీరూపమునకుఁ బ్రాణశ
రీరమువడఁజేయువాఁడఁగృతులిలమెచ్చన్॥

252

మ॥ అని చౌడయ్య విమానముం గనియుఁ దోఁకల్లార్చి ఓట్టార్చి నీ
వనుమాఁబునుబాయఁబెట్టి చనుదెమ్మా తాపసా యంచుఁ ది
చ్చిసమాత్రంబునఁ గట్లు దుస్కలుగ సజ్జీవాంగుఁడై తేలి చెం
గన భూమిం బది కుప్పిగంతు వయిచెం బ్రాణీవజం బాల్కుఁగ॥

వ॥ ఇట్లు ముసిండిచొడయ్యముందరగా నందఱ నచ్చెరువంది విమా
నంబు డిగ్గ నుఱికి యక్కఱకుఁదవసి ముసిండిచొడయ్య పాదపయో
జంబులకు భక్తిశ్రద్ధానుబంధుండైదండు తెఱం గెఱుంగ భవత్పాదర
జారక్షణాధ్యక్షం జేసి రక్షింపవే యని యనేకప్రకారంబులఁ బ్రార్థింప
నతనిఁ బరిగ్రహింపం దలంపు నేసి లింగసంగతుంజేసి కలిపి తన
యతులితంబగు నత్యున్నతి ననుకరింపఁ గృతకంబు పన్నిన యన్యమ
తుల హతులంజేయ మతిందలంచి యతికుపితుండైన చొడయ్యంగని
యాదెడుగులు పుడమిపై నడుగు లిడ వడంకి నోళ్ళఁ దడిలేక పొడి
వడంబడ నమ్మహాత్ము నడుగులకడ నొడళ్లు గెడసి యిట్లనిప్రస్తుతించిరి॥

సీ॥ అసమానవీర్య చౌడార్య మాకెల్లను దిక్కును దెసయును దేవ సీవ
కానియన్యములేమిఁ గంటిమిమంటిమిశతులమజ్ఞానపుంజముల మనఘ
యపరాధవంతుల మనక రక్షింపవే శరణాగతత్రాణ కరకృపాణ
యనుచు దైన్యముదోఁపనన్యులు సంస్తుతుల్ సేయంగవినిదయా
సిందుభర్త॥

ఆ॥ యార్తరక్షణుండు నగుచు నాచొడయ్య
తోంటిలాంఛనములు తుడువఁ జేసి
వారి నెల్ల లింగవంతులఁ గావించి
వసుధ నెప్పటట్ల వఱలుచుండె॥

256

క॥ ముసిండిచవుడయ్యచరితము
వసుమతిఁజదివిననువినినవాసినఁగలుగుం
గుసుమశరహరునిభక్తియు
ననదృశవై భవశుభోదయంబులుఁ బెలుచన్॥

257

సురియ చముడయ్యగారి కథ

శా॥ శుద్ధాంతరికరణప్రచారుఁడు గతశ్రోత్రాదిపంఠేంద్రియా
బద్ధవ్యాప్తి నిర్మలాత్ముఁడు దయాపాథోనిధానుండు స
చ్చిద్ధానుష్ఠితశైవపూజుఁడు గళత్సంసారబంధుండు ప్ర
జ్ఞోద్ధూతాంగవికారుఁ డప్తవిధభక్త్యుద్భాససత్కిర్తియు॥

258

క॥ లైంగికమర్మజ్ఞుఁడు భయ
లింగాధిష్ఠోవబోగి లింగాంగుఁ డన
త్సంగాదిదూరుఁ డిలలో
గంగాధరుఁడనఁగ సురియఘనుఁడొప్పుభువి॥ 259

వ॥ మఱియు నతండు కారణపురుషుండు గావున మాయాక్రపంచితుండు
గాక 'రసాఽభక్తస్య జిహ్వోగ్రే' యను పురాణవచనం బవలంబించి
యాకళ్యాణంబునం దనవరతంబును గురులింగభావంలఁ జరలింగం
బుల నారాధించి॥ 260

శా॥ స్పాయత్పాయసపూవసూపసుషమాసంవన్న రాజాన్న పా
నీయంబుల్ చరలింగపాత్రములలో నిండార వడ్డించి తాఁ
జేయం జేయని గూర్చి యౌదలపయిం జెందించి, చెల్లింపరే
మాయామోహవిదూరులార యనుచుం బల్మారు ప్రార్థింపఁగన్॥

క॥ ప్రార్థన గైకొని జంగమ
సార్థం బారోగిణంబు సలువఁగ శివపూ
జార్థంబుసురిచౌడయ
యర్థింగూర్చుండి సత్త్వి యలుసలుపునెడన్॥ 262

సీ॥ తపనవారికిఁ జేయి తడియకయటమున్న
హర్షాశ్రులు దొరంగు హరునిమేనఁ
బుష్పముల్ కమలముల్ పూన్పకయటమున్న
హరునిపై నలరు హృత్సరసిజంబు
నగ్నిలోపల దూప మర్పింపకటమున్న
లోకసద్యాసన పూని భవుని
కారతు రెత్తకయటమున్న యంగజ
హరునకాత్మజ్యోతి యలరఁజేయు॥ 263

తే॥ బడపదార్థార్పణంబు చొప్పడకయున్నఁ
 బ్రాణముపహారమై శంభుభరితుఁ జేయు
 నిట్లు బాహ్యంతరముల నిష్టలింగ
 మంద చెన్నొంది నిత్యలింగార్చ దీర్చి॥ 264

క॥ నైవేద్య మిచ్చుతటి నా
 శైవవరుఁడు ప్రాణమునకు సరినోరగోనెడ
 నావడి సురివేదికినొక
 క్రేవం బెట్టుకొని శూలికిం బ్రయ మెసఁగె॥ 265

ఉ॥ లింగమలింగతర్పణము సల్పెడిరీతిని బల్లెరంబు నిం
 దంగ రసాన్నముల్ కడుఁ దటాలునఁ బెట్టియు జౌడశౌరిచే
 తంగొని కళ్కుఁ జేసి గిరిదాముస కియఁగఁ జేయి సాచి యా
 యంగజవైరి యందికొను నప్పటి కప్పటి కప్పదార్థముల్॥ 266

ఉ॥ చేతికిఁ జేయి సాచి శశిశేఖరుఁ డాచవుడయ్యయింట సం
 ప్రీతిఁ ద్రిసంధ్యలందుఁ జరబృందముఁ దాను భుజింపఁ దద్దయ
 భ్యాతలసత్రహారయుగళాభ్యవహారము సేయుచున్ ముదా
 స్థితమనోంబుజాతుఁడును వీతభయుండును నయ్యె నయ్యెడన్॥

వ॥ ఇట్లు తొల్లియు శంకరుఁడు కింకరవాత్సల్యంబునఁ దనభ క్తభవనం
 బుల నారగించు నని విందు మదియెట్లనిన॥ 268

సీ॥ పలకల నేరిన పాకం గుబాలు ము
 న్నూటయిర్వదిపుట్లు నూతనంపుఁ
 గడవలఁ బోసి శాకములు ముప్పందుము
 మిరియాలు చెలింగ వరుస వండి
 పల్లెరంబులలోన భక్తితో వడ్డించి
 యాయుధహస్తుఁడై యవల నిలిచి
 యారగించెడిచప్పు డాలకంచుచుఁ గరి
 కాలచోడండును గాలకంఠుఁ

ఆ॥ డతఁడు వినఁగ జాఱ్ఱుహో యని నమలును
జప్పరించు నుమియుఁ బిప్పిపోవ
స్యాదుతోడు మాను సేదదీర్చుక త్రేఁచు
ననఁగ మున్ను విందు మదియుఁ గాక॥ 272

క॥ మాదరచెన్నమనీషి స
మాదరమునఁ దొలిదినంబునం బలి తనజి
హ్వాదరపాత్రికనొసఁగమ
హోదేవుడుఁ స్వీకరించెనంతయు మణియున్॥ 273

సీ॥ వీరచోడవ్య దాక్షరామమున మున్న
తా నారగింపంగఁ దనకు మిగులఁ
జవియైన గడి యెత్తఁజాలక యాపాత్ర
దాసిచేతికి నిచ్చి తడయ కనుప
నది వోయి మాయక్క యనిపె నీపులగంబు
భీమేశ నీ కన్నఁ బ్రీతిఁ జూచి
నాకోర భీమేశుఁ డందుకొని భుజించి
గుడివెలువలఁ దడ గుడుక వైచె 273

ఆ॥ ననఁగ విందు మిప్పు డందఱుఁ జూడంగఁ
సురియచౌడనార్య కరముకళ్లు
హరుఁడు గొనుచు నునికి యద్భుత మని భక్తు
లభినుతింపఁ నాతఁ డతిశయిల్లె॥ 274

క॥ సురియచవుఁడయ్యచరితము
వరమతిఁ జదివిననువిన్న వ్రాసిన లింగ
స్ఫురదురుదయాప్రసాద
స్థిరజంగమలింగనిష్ఠ చేకులు మణియున్॥ 275

తెలుఁగు జొమ్మయ్యగారి కథ

చ॥ కలిమలవర్జితుండు పురమస్మరభ క్రివిభూతిభూమి చి
ద్దశితశుభాశుభక్రియుఁ డుదంచితము క్త్యపయోగకారణం
బలఘతరప్రసాదమహితానుభవాద్యవధానశాలి ని
స్తులయశుఁ డౌప్పగుం దెలుఁగుజొమ్మయ వీరరసాంబురాశ్రియై॥ 277

క॥ శుద్ధశివాచారుండు ని
షిద్ధజనా పేతబుద్ధి శివపదనిష్ఠా
బద్ధాంతరంగుఁడు జగ
త్సిద్ధమృగవ్యాధరూపశివసదృశుఁడు॥ 278

వ॥ మఱియు నతండు సర్వజీవదయాపరుండును శివభక్తిపరతంత్రుండును
తొకహితార్థుండును నసమానదానపరాక్రముండునునై కళ్యాణంబునందు
లింగజంగమసమారాధనాసక్తుం డై యుండునంతకమున్న॥ 279

క॥ కందరచరణారణచర
బృందం బగుశ్రీగిరింద్రపీఠంబున నా
నందమునఁబొందుచుశివా
నందుండనుమునితవంబునకుఁగూర్చుండ॥ 280

సీ॥ అంఘ్రినఖశ్రేణు లవని వ్రేళ్లునుబాటె
గరరుహంబులు మేను గమిచికొనియె
మొలకలు పెరిఁగియు మొగిమెయిం బొదవినఁ
దపసిమై నీలాద్రి కుపమ యయ్యె
సతనిశిష్యుండు శాకాహారియై గురు
సేవసేయుచుఁ బాసిపోవకుండె
సంతట గంధర్వు లంగనాసక్తులై
యార్జితో నాక్రేవ నరిగి యరిగి॥ 281

తే॥ తెల్లనై మౌనితం గల తెరువు దోఁవ
నల్లనై మీఁద గనుపట్టి యుల్లసిల్ల
నల్లయది యేమియో యని యరసి దూర
మగుటఁ దెలియంగలేక యిట్లని కడంగి॥ 282

క॥ శిలయొకొ శిలయగునేఁ దీఁ
గలుచుట్టునునీక్షితిరుహమునకువలదే
యిలదప్పదిదియుగడుముది
యెలుగెందుంగదలలేక యిటవనియించున్॥ 283

వ॥ అని పలుకు గంధర్వదంపతుల గురుదూషణభాషణంబులకుం గలు
షించి యమ్మునిశిష్యుండు గంధర్వుల కిట్లనియె॥ 284

ఉ॥ నాగురునిం దవశ్చరణనైష్ఠికు మికు జరన్మృగం బనం
గాఁ గత మేమి జేచరగణత్వము మిమ్మట చేసెనే ధరి
త్రీగతులై మృగాశృతి జనింపుడు పొండన నంబరేచరుల్
మూఁగుచుఁ దప్పజేసితిమిలోఁగొనికావుమటంచు మ్రొక్కుచున్॥

క॥ గర్వమునఁ గన్నుగాన క
ఖర్వుని నీగురుని జేటుగాఁ బల్కమి కా
శర్వుండుసాక్షి మాగం
ధర్వత్వము దీనికుడుపఁదగునే యనుడున్॥ 286

ఉ॥ తప్పదు నాదుశాపము విధాతృలిపిక్రియ దప్పెనేనియున్
జెప్పెడిదేమి పొం డనినఁ జేతులు మోడ్చుక శాపమోక్షణం
బేప్పటికో పెఱుంగ గదియింపవె నావుడు వారి నందఱిన్॥
దప్పక చూచి యిట్లనియె నమ్మునిశిష్యుండు మీర లందఱున్॥ 287

శా॥ కళ్యాణాంతికభూమిఁ బుట్టి పెరుఁగంగా దెల్లు జొమ్మయ్య యా
శూల్యారాధనఁచక్రవర్తి మిముఁ ద్రుంచుక వేటమై నపువై
కల్యంబుల్ వెడవాయుఁ బూర్వపదసాంగత్యంబు గా కీశసా
కల్యంబుం గనఁ గాంతు రన్నవిని యోగ కంచు గంధర్వులు॥

ఉ॥ ఆతఁడు చెప్పినట్టి వనితాభవరుల్ సకుటుంబులై మృగీ
జాతి జనించి యెన్నటికి శాపవిముక్తికిఁ దెల్లుబొమ్మయం
జూతుము నాఁగ నచ్చటికి జొమ్మయయుం జనుదెంచె నద్రీజా
మాత భజింపఁ బత్తిని నమర్చులడెందము లుల్లసిల్లఁగ॥ 289

తే॥ అపడు గంధర్వదంపతు లతనిఁ గాంచి
యితఁడు జొమ్మయ్య గాకున్న నేల మనకు
హృదయసమ్మద మయ్యె నింకేల పల్కు
లనుచు మృగరాజి యరికట్టుకొనియె నతని॥ 290

వ॥ అందొక పెనుమెకంబు జొమ్మయ్యమొగంబుఁ జూచి మహాత్మా యేము
గంధర్వులము నీచేత శాపవిమోచనశరజాతవాతంబునం దాకక
మాకు గగనగమనం బగపడదు గాంధర్వపదం బెదురుచుక్కె యున్న
మీహృదయంబున నదయుండవుగాక పూపై వేటవెడలి మాయొడకు
గాదనేసి కెడపి శాపంబువాపవె పాపంబనక 'ఏత త్సర్వం' అనునది
సత్యంబడుటకొక యడియాలంబు గలదు విన్నవించెద సవధరింపుము॥

క॥ క్రమమున నీచేఁ దెగినమృ
గములెల్లఁ ఘనవిమానగమనంబులలో
కములెల్ల జూడఁగై లా
సమునకు నేఁగంగ నీదుసంశయముధుగు॥ 292

- ఉ॥ నాకము నీడుగాక గగనంబునఁ గ్రుమ్మరుచుందు మెప్పుడుఁ
మా కిది శాపమా మునికుమారకుచేత వరంబు గాక పు
ణ్యాకర బొమ్మవీర భవప్రహతిఁ గణగమ్యమారజి
క్తోకము లీలఁబోలె నవలోకముఁ జేసెద మీక్షణంబునఁ॥ 293
- క॥ కాపునఁ దడయక మముఁ దయఁ
బ్రోపు పునుచు మృగము లొగినిఁ బొగడఁగ సందే
హావస్థ యుడుగ జొమ్మయ
భావంబునఁ జూచి కాంచెఁ బరమార్థముగాఁ॥ 294
- వ॥ ఇట్లు దివ్యజ్ఞానాంజరంజితం బగుచు సతీంద్రియవ్యాపియగులోమాపున
గంధర్వులవృత్తాంతంబు సిద్ధాంతంబుగా భువనోపకారకారణ పురు
షుండు గాపున నాఁటికిం గోసీసపత్నిరి చాలించుకొని చయ్యన మరలి
చని పుణునాఁడు జొమ్మయ్య వేటవెడల నుద్యోగించి 295
- సీ॥ పచ్చపట్టునుగట్టి బంగారునీరు చెంగులకొన బోయనిగ్గులు ఘటించు
సట్టితువాలంబు గట్టిగాఁ దలఁ జూట్టి పచ్చనిపట్టుకుప్పసము దొడిగి
నల్లింటనల్లింటఁ దెల్లముత్యము లిడి కుచ్చులై యుండంగఁ గ్రుచ్చినట్టి
పచ్చలసరు లిరువక్కియలనువ్రేలఁబడ భుజంబులు వీడి పడగవైచి॥
- తే॥ హరిదనర్హషణికాంతు లలరునట్టి
యంగుళీయకకంకణహారు
హంసకాంఠ్యంగుళుళీభూషణాళి యగుచు
వేటకాండ్రను దిలిపించి వెలయఁ బలికె॥ 297
- క॥ ఆటవీకులార కల్యా
ణాటపుల స్వేటలాడ నరుగఁగవతే నీ
వ్యీటఁగలవార లందఱు
ఛాదినగతి రండటన్న సంభ్రమయుతులై ॥ 298

సీ॥ కటితటంబున సీలికా నెలునలు వొందనామీదము పెడలనుఁజూప
నెడమచేతులుదిండు మెడికంబులై యుండఁ గుడిచేతఁగుక్కలగొలుసులమర
వీపున దొనలచే నోపారఁగా మన్నెగాళ్ళను గప్పినవ్రేళ్ళ మీఱఁ
దలలపైఁదరముళ్ళనశుకొ తఁగా దండికడియముల్ సందులఁగడలు
కొనఁగఁ॥

తే॥ బల్లగొలుసులు సీటెలు ఒందిపోట్లు
వలలు సురులును బొనులు బలులబండ్లు
వేఁటయిఱ్ఱులు దుప్పలు వేసడములు
లావుకలు డేగలును మొదల్గాఁ గలుగు॥ 300

క॥ సాధనవర్గముతో నా
ధీధనుజొమ్మయ్యఁ బిలిచి దిగదిగన మృగ
వ్యాదులు నడచిరి గడచిరి
భూధరములుగొన్ని వెంటఁబోయెడిత్రోవఁ॥ 301

వ॥ ఇట్లు తెలుగుబొమ్మయ్య యనేకమృగయమృగపరివృతుండై చనిచని॥

ఉ॥ బాలశళాంక శేఖరుని భక్తుఁడు ముందరఁ గాంచెఁగాంచనో
తాలరసాలసాలవటదంతశతార్థునసర్జనాగహిం
తాలతమాల సేలుబహుతాలకుటన్నటపాటలాక్షకు
ద్దాలకదంబనింబసముద్రగము నుగ్రమృగాటనాటవి॥ 303

వ॥ కని యవ్వనంబుఁజొచ్చునెడ నచట నిచ్చలు విచ్చలవిడిఁ బచ్చికలు
మేసి పూసరించిన జింకలబింకంబును నీరువట్టినపట్టుపట్టులు ముట్టి
యలం గ్రుచ్చి ముస్తాభక్షణంబు గావించికొని ఘింకారంబుల గగనం
బగలించువరాహంబులసముత్సాహంబును గంధమందంబున నొందొం
టికి వ్రటపెట్టని దిట్టతనంబునం బోరుకాటుఁబోతులరీతులును గండ
గండూతి పాయం గొండలగండశీల లురలఁ గొండాడు గంధసింధుర

బృందంబులయందంబులును వన్నెలు పక్కియింటదఁ బచరించి
 కన్నుల మసరుగప్పి గుప్పుగుప్పునఁగుప్పించు దుప్పలయొప్పును
 నిచ్చకువచ్చు మెకంబులు పులుమెసవి బలసినట్లుండు పుండరీకంబు
 లును గంభికుంభసంభృతపటల పారణావసానంబున మొయిళ్ళకెగసి
 పిపాస వాసికొనుకంతీరవంబుల యకుంతత్వంబును గన్నులకుం గొతు
 కాదానం బనూనంబు గావించుచుండ నావేటకాండ్రు బొమ్మయ్యయును
 మతంబున వెలివారు చుట్టియెడనెడబిరుదుగల జాగిలంబులతోడిబెదరు
 విలుకాండ్రప్పట్టుల మొగంబులఁగట్టివలంబదఁగొట్టి ముట్టుకొని తెర
 లకు లోను సేసి యొయ్యనమెత్తమెత్తనజొమ్మయ్యయున్న గొత్తుకుఁ
 దార్చిన నతండు నేర్చినబాణంబుల బాణాసనంబునం గూర్చియార్చి
 యేసిన నవి యనువులంబాసి మృగత్వం బుడిగి వై హాసగమనంబు
 గైకొని విమానంబులపైనుండి జొమ్మయ్యకుజోహారువెట్టుచు నరుగు
 చుండెనంత నతనివెంట వచ్చిన వేటకాండ్రేటునకుంబూని వానినేయం
 దొడంగిన నవి తద్దనుర్నిర్గళన్మార్గణమార్గంబులకు నందక తప్పుదాట్లు
 గొనుచు నొకండునుం దగులుపడక యున్న నమ్మగయు లాశ్చర్యం
 బులం బొంది యస్మదీయాస్త్రనైపుణిఁ దృణీకరించి గొలుసులు నడ
 రినం గెసరి పైకొను కుక్కులకుం జిక్కక చెంగుచెంగున లంఘించి
 జొమ్మయ్యచేతన చచ్చి గగనగమనం బందుచున్న యవియవి కారణ
 జస్మంబులుగాని యన్యమృగంబులు గావు తత్సూర్యకారణం బీకారణ
 పురుషుండు జొమ్మయ్యకాని యొండెఱుంగనోపండని కొనియాడుచుండ
 జొమ్మయ్యయుఁ బ్రతిదిసంబు నేడేడు మృగంబులం జంపి శివపురం
 బున కంపె నయ్యెడ॥

304

క॥ ప్రతిదీనమును జూరులు నర
 పతిసహితముగాఁగ పచ్చి ప్రస్తుతు లేసఁగరి
 గృతదర్శనులై పోవఁగ
 శ్రీతికంధుని భక్తసమితి చెలఁగుఁగఁ జూడన్॥

305

సీ॥ పృథుగురుధ్యానమ౯ భిండివాలమున సం
 సారపంచాస్యంబు సంహరించి
 శరణావలోకముద్గరమునఁ బూర్వసం
 చితకర్మ మను యష్టి చిందివైచి
 గుర్వాజ్ఞ యను కత్తిక్రొత్తమ్ము పూర్వాశ
 మం బను పుండరీకంబు నొంచి
 సుజ్ఞాననామకక్షురికవాడిక చేత
 నజ్ఞాన మను వరాహంబుఁ జంపి॥

306

తే॥ బక్తియను తోమరమునఁ బ్రపంచమాయ
 యనెడు మనుఁబోతు బొడిచి నిత్యప్రసాద
 మనెడు పెనువింది నక్షంబు లనెడు హరిణ
 రాశిఁబడనేసి మఱియుఁ జిత్రం బనంగ॥

307

తే॥ అమలతరశైవవాచకమను కఠారి
 చేసి లోకపుంజం బను చిటుతగండు
 గం డడంగించి బాబోక్తిదర వధించి
 యీషణత్రయ మను పేరియలుగు మఱియు॥

308

క॥ హరుమహిమను వట్టంబున
 పరవాదిమృగాఁ జంపి పరగినయభ్యం
 తరమృగయాశీలునకురు
 ధరమృగముఁ జంపనిదియతథ్యముతల్యవన్॥

క॥ అతఁడు మహిం జరించునెడ సంప్రీసరోహయుగ్మమట్టిత
 క్షితి శ్రుతిఁ బొందు సూక్ష్మతరకిటవతంగపిపీలికాదిస
 త్ప్రతికి ముక్తిగల్గు నిఁకఁ దత్కరము క్తశరప్రవాహసం
 స్థితమృగరాజి శంకుపురిఁ జెందుట కచ్చెరు పంద నేటికిన్॥

క॥ అని బసవఁ డిట్లు పొగడఁగ
 విని ధరణీశాదిపౌరవిసరమ్మును గీ
 ర్తనములు సేయఁగఁ గటక
 మ్మున నాజౌమ్మయ్య యుండె భూనుతుఁ డగుచున్॥

311

క॥ పూజ్యుఁడగు తెలుఁగుజౌమ్మయ
 ప్రాజ్యమహత్వంబు విన్నఁ బఠియించిన నా
 నేజ్ఞాకృతి తగళివసా
 యుజ్యంబును బొందు భక్తియుతుడై మఱియున్॥

312

సగ్గర : రాజద్రాజీవజాండప్రజబహిరబహిర్వాపిరూపాదినానా
 వ్యాజాను క్తస్వసంవేద్యపరశివకళాయ తతాశప్రహస్తాం
 బోజాతోద్భూతశిష్యస్ఫుటతరతనుయుక్పూర్వజన్మార్జితై నో
 రాజభ్రాజిష్ఠసాహృత్ప్రతిరయమపు రారాతిదీక్షాతిదక్ష॥

313

క॥ గురులింగజంగమార్చా
 పరిణతకణప్రచార భవ్యాధారా
 హరిణాదృ క్షుత వసు మో
 హరహిత భాసప్రకార హరగిరిధీరా॥

314

మాలిని॥ సకలనిగమవేదీ శాంభవాధిక్యవాదీ
 ప్రకటగుణకలాపా భక్తహృద్దేశదీపా
 వికసితసుతిపద్మా విశ్వభక్తాత్మసద్మా
 సుకవినికరమాన్య శుద్ధసంవిత్సుమాన్యా॥

315

గద్య॥ ఇది శ్రీమత్పాలకురితి సోమేశ్వర గురుప్రసాదలబ్ధ ప్రబంధ నిబంధ
 సశక్తియుక్త శ్రీపిడుపర్తి బసవనార్యవర్యసత్పుత్ర కులవవిత్ర సోమయ
 నామదేయ శివకవిప్రణీతం బయిన బసవపురాణం బను మహాప్రబంధం
 బునందుఁ బంచమాశ్వాసము

316

షష్ఠా శ్వా స ము

కంత భ క్తజనవా
రాకరసితకిరణ వై దికాభవ సద్భ
క్తాకల్పక శివవినుత
శ్లోకోజ్జ్వల పాలకురికి సోమారాధ్యా॥

ఏకాంతరామయ్య కథ

ఆ॥ దేవ మీరు మున్ను ద్విపదగాఁచించిన
బసవచరిత మేచుభవదనుజ్ఞఁ
బద్యహృద్యకావ్యభంగి నా నేర్చిన
యట్లు విన్న వింతు నవధరింపు॥

తే॥ అవని వెండియు వెలయు నేకాంతరామ
నామకుం డొకభక్తుఁ డుద్దామబలుఁడు
భవ్యశివసమయప్రతిపాలకుండు
జై నమత మేఘపటలజంఘానిలుండు॥

మ॥ స్వవశీభూతదశేంద్రియుండు భవినంస్సర్వాదిముక్తుండు దు
ర్భవభీవర్జితుఁ డస్కమ్మార్గహరముద్రాపీఠభద్రుండు శై
వవిశుద్ధాధ్వచరుండు శఁభుపద సేవాసావధానుండు కీ
ర్తివిశాలుండు రహస్యభక్తిరతి ధాత్రీపావనారారుఁడున్॥

క॥ వీర్యమనశౌర్యమహితౌ
దార్య సుంగావీర్యవినుతదైర్య క్రమసం
దుర్యుఁడన నెగసి దినమున
హార్యధనుర్ధరసమర్చనాసంతరమున్॥

- క॥ ప్రమథేంద్రతోకమునకుం
బ్రమదఁబునఁ జని తదప్రిపంకరుహద్వం
ద్యమునకునమస్కృతులు సే
సిమ హేష్టతనిష్టగోష్ఠి సేయుచునుండున్॥ 6
- ఆ॥ అట్లు లుండియుండి హరసపర్యాకాల
మరుగుదేర నవనికరుగు దెంచి
లింగపూజనంబుసాంగంబుగాఁ జేసి
మఱియునరుగుగోష్ఠిమగ్నుఁడగుచు॥ 7
- వ॥ ఇట్లు ముప్పొద్దువచ్చుచుం దోవుచు నచ్చటచ్చటికి నెద్చుగుండి
యిచ్చ వచ్చినట్లు సంచరించు సమయంబున॥ 8
- శా॥ భావతోద్భవమానమర్ది నిజసద్భక్తిం బ్రహ్మద్యార్థమై
యావిశ్వంబున కన్ప నంది బసవాదీశాఖ్యఁ గళ్యాణమం
దావిర్భావము నొంది భక్తివివశుండై నట్టి తద్భక్తిస
ద్భావాంభోనిధి యుబ్బి వెల్లివిరిసె॥ ద్వావాప్యథి వ్యంతయు॥ 9
- ఆ॥ బసవమంత్రిఁజూడభక్తినేకాంతరా
మయ్యకటకమునకు నరుగుదెంచి
తనదురాకబసవదండేశుఁ డెఱుఁగక
యుండనున్న యంతనొక్కనాఁడు॥ 10
- సీ॥ చెప్పకాశులతోడ శివమండిరంబొక్కజై నుండుసొరఁగఁదాలోననుండి
యేకాంతరాముఁదాలోకించియోరోరి యీపాతకమునకు నెట్టియవధి
గడపఁజొచ్చితి తప్పుగలదని చెప్పులువిడిచిసాఁగిలిమ్రొక్కువిశ్వపతికి
గాకున్న యమదండఘట్టన తప్పదు ధృతిఁజెప్పుకాళ్ళ నిల్చితివ యేని॥

ఆ॥ శంకదక్కి నీరుసంధులు ప్రిదులంగ
నణికివైతు నన్న వెఱవ కతఁడు
దిక్కుగలిగెనేఁడు ముక్కంటిగుళ్ళకు
నింతయాగ్రహింప నేలవినుము॥ 12

క॥ గుడివసతియె వేల్పులకును
నొడయఁడు జైనుండు నుడుగు లుడుగుము గాదే-
బడయుము దల యిచ్చి మగుడ
మృదుఘనతయు నీదుధృతియు మెచ్చఁగవచ్చు॥ 13

శా॥ ఈలీలం బరవాదివల్క విని యయ్యేకాంతరామయ్య దు
శ్శీలుఁ వీని వధించు పెంతపని మచ్చిర్దంబు ఖండించి స
ల్లాలిత్యస్థితిఁ గ్రమ్మరం బడసి లోలదన్నతి జై నాలి ని
ర్మాలోత్పాటన మాచరింతు సని మూర్ఖం జూచి తా నిట్లనెన్॥ 14

క॥ శిర మిచ్చి పడయు టిది య
చ్చెరువె పరవాది వినర శివభక్తజనో
త్కరమహిమ మహాకాలుఁడు
హరునకుశిరమిచ్చి పడయఁదాంబూరఁ॥ 15

క॥ ఆ వార్త విని యెఱిగి శివ
దేవున కిచ్చినశిరంబు తిరుగఁ గొనుట పా
పావహ మని కటము లదర
వావిరి గోవిందభట్ట వాడితనిష్టఁ॥ 16

క॥ తనదుదలదఱిగినిష్ఠం
ద్రినయనుఁబూజించి సూఁడుదినములఁమీఁదఁ
జనులెఱుఁగ వేఱేయొక తల
ఘనరతిఁబడయందె పెక్కుకథలేమిటికి॥ 17

సీ॥ అది విని యొకభక్తుఁ డపహాస్య మొనరించి
 యహహ మూన్నాళ్ళున కభవుఁ డచట
 లేక తా నెడనుండెనో కాక చచ్చెనో
 యనుచు మొరటదవంకయ్య శంక
 నఱిముఱిఁ దనతల యట్టకుఁ బావంగ
 నప్పడు మొలవంగ నదియుఁ దఱుగ
 మఱియును దఱుగంగ మఱియును మొలవంగ
 మొలచెడు తలయునుడులుచుదలయు

18

ఆ॥ తఱుఁగకుండె నతఁడు తఱుఁగనిభ క్తిమైఁ
 బూన్పుతలయుఁ బూన్పుఁ బూనుతలయుఁ
 బూన్చినట్టితలయుఁ బుట్టినతలయును
 బుట్ట నున్న తలయుఁ బుట్టుతలయుఁ

19

క॥ తఱిగిన దఱుఁగని తలయుం
 దఱుఁగకయును హరునిఁదాన తార్కొనుతలయుం
 గఱకండుఁ బొదవు శిరమును
 వదలుచు హరుమీఁదివంక వ్రాలెడు శిరమున్॥

20

గీ॥ కన్నులార్చుశిరము గాదనుశిరమును
 నుఱికియుఱికిపడుచు నొరగు శిరము
 నాశలద్వయమును నార్చునట్టి శిరమ్ము
 ననుచు నొను మాటలాడుశిరము॥

21

క । బొబ్బలువెట్టెడి శిరమును
 గబ్బితసంబున నుమేళుఁ గలయుశిరముపె
 ల్లబ్బునద్రుక్కెడుశిరమును
 గొబ్బుననగినాల్కలర్థిఁ గోయుశిరమున్॥

22

- క॥ హరువెక్కిరించు శిరమును
బురహరుఁబాడెడు శిరంబుభూతేశ్వరుతోఁ
బరిహాసమాడు శిరమును
స్మరహరుదీవిం చు శిరము శిరణను శిరము ॥ 23
- చ॥ వదిగొని యీశ్వరుం దెగడుప క్త్రము నవ్వెడుమోముశాస్త్రము
ల్పదివెడుమ స్తకంబు పురసంహరుఁ దాఁకెడును త్రమాంగము ॥
మదనవిరోధితో మసలి మార్కొనుశీర్షము సాదులీలలఁ
బదములు నాడు మౌళియును బావు భళా యనునట్టిమూర్తము ॥ 24
- తే॥ పందచా యని జంకించి భవుని బలుకు
శిరము నట్టుల హరునిఁ బూజించుశిరము
నగుచు గుడి బిక్కటిల్లెడు నంగజారి
విస్మితుం డయి యందఱు వినఁగఁ బలికె ॥ 25
- క॥ ఓరోరి వంకముక్కున
నూరుపు నెళ్ళవీరక నేల యోడితి నన్ను ॥
వారక వేడెముబొతురె
వీరభవా భక్తిజూడ విన నావశమే ॥ 26
- మ॥ అనుచు ॥ శంభుఁడు వంకతం దెకర మత్యాస క్తిమైఁ బట్టి త
ద్వనశీర్షంబులు స్వీయకాంగమున సంతర్థాన మొందింప స
న్మనమం దెంతయు శంక దక్కి శివుతో మావంకమై గెల్చె న
న్న నిఁకం జెప్పెడిదేమి భక్తిగతి జైనా నీ కగమ్మంబురా 27
- వ॥ అది యట్లుగాక భీకరాకౌరు లయినయేడుగడవారలం బాలురందోలిన
శూలిభక్తులమహిమ వెనుము ॥ 28

తిరునావురక్కసి కథ

- క॥ తిరునావురక్కసి యనఁ
దిరముగభూవలయముననుధృతినుండుజినో
త్కరుఁడన్మనికిని గడుని
ర్భరతరమగు శూలకుట్టుగక్కునఁబుట్టె॥ 29
- క॥ అనొప్పికోర్వఁజాలక
జైననరుఁడు మిగులనొగిలి సంకటమొందఁ
గానతనితోడబుట్టును
దానచటికివచ్చి కని యతని కిట్లనియె॥ 30
- క॥ ఈమంత్రతంత్రములలో
నామాలములందునిదిదొలంగదుబ్రతుకం
గామదిఁగలదేనభవ
శ్రీమంత్రముమఱుగుసొరుముశ్రీఘమతొలఁగు॥ 31
- క॥ శివభక్తానుగ్రహమున
శివభక్తుఁడ వయిన శూల చెడుటయ కా ది
ష్టవిశిష్టఫలములనునీ
వవశ్యముగ శివునిబంట వయ్యెదవనుడు॥ 32
- చ॥ అపరిమితప్రమోదమున నానతి భక్తుల సంస్మరించి మం
త్రపఠనపూర్వకంబుగను రక్షధరించిన మాత్ర శూలకు
ట్టుపశమ మొంద నివ్వెఱఁగు నొందుచు నమ్ముని యమ్ముగాక్షికి॥
నిపుణత మ్రొక్కి నీకతననిలె నిఁ కిప్పుడు నాదుప్రాణముల్॥ 33
- వ॥ అని యతం డాత్మ నొండుఁ దలంపక శశిఖండమండనకృతాభ్యనుజ్ఞఁ
దయి యాపగటూ రను పురవరంబున కరిగి యందు॥ 34

ఉ॥ వంకజమైన వంకజముఖాతి రతికా వెలివాడలోన ని
శృంకత నుండు ధన్యుడగు శైవసూర్యుడు గాంచి పాదప
ద్మాంకతలంబునకా బ్రణతుడై జినముఖ్యుడు నిల్వ సంవిధా
ధ్యంకరణుండు గాంచె గరుణార్ద్రకటాక్షనిగీషణంబులన్॥ 35

వ॥ అనంతరం బాజైనగురుం డాకుమారు గురుచరణభక్తిపరుంగాజే
యనాయతపడి కరుణావలోకనమాత్రంబునఁ బురాకృతదుష్కృత
పంకంబు పొంతం బింకంజేసి బిసకుసుమనంబవశ్యప్రశస్తలిఖితం
బులుగ శిఖిశిఖాసితభసితంబు నొసల నొసమసింగాఁ బెట్టి భక్తినం
వత్తికిం బట్టంబు గట్టి శివతీర్థసంపూర్ణకలశపుష్పాదికాభిషేకపూర్వ
కంబుగా లింగసంస్కారం బొసర్చి పాంచభౌతికశరీరంబునుం బాపి
యంచిత శివ హస్తీమస్తక సంయోగంబుల దరించి యంలింగమంగళ
క్రియాకలాపదేశంబున నిత్య సత్య ప్రసాద సంగతాంగుం జేసి వాయు
ప్రాణగుణంబులం బొసఁగుపఱచి లింగప్రాణసంగనిష్ఠా గర్భిణుం జేసి
శుద్ధచిన్మయజ్యోతిరుద్వాసకంబును శుద్ధబుద్ధివిన్ శరంబు నైన సిద్ధిమంత
ప్రపంచంబుఁ బ్రసిద్ధంబుగాఁ దెల్పి లేవల జీవన్ముక్తిహేతుభూతం
బయిన మహినీయ శివ రహస్యార్థంబుగా నెఱింగించి స్వీయదయాప
యోధిఁదెల్పి సద్యోముక్తికరభక్తియుక్తి సంవేతం గావింపం దిరునావు
రక్కసియుం బరమశివాచార పారవశ్యంబున॥

మ॥ హరభక్తప్రతతిం గనుంగొనిన సాష్టాంగ ప్రణామంబులఁ
విరచించుకొన్మర జిన్మ హూత్సవము చెల్లింపంగఁ బంపున్మఱి
స్ఫురణాలంకృతి వస్తు వాహనములం బూజించు హృద్భక్తనూ
వరకృత్యంబులు సేయు శంకరదద్దంద్భార్వణాదీనముల్॥ 37

తే॥ భూతిరుద్రాక్షధారణోపేతపూత
గాత్రుడై శైవసత్కీర్తయల్ గడుపుచుండ
జైన లందఱుఁ గని యన్యసమయుడయ్యె
వీని నేసుంగుముందిల వేయవలయు॥ 38

చ॥ అని జిను లమ్మ హామహుని నప్పడ పాశనిబద్ధుఁ జేసి వై
చిన నది ముట్టనోడె మదసిందుర మామహిమాడ్కుఁ భక్తునిం
గొనియును డీకొనంగలదె? ఘోరవిషం బిదిరి త్రవోక త
ద్వనవిష మేమి సేయు? పురఘస్మర సేవకు నెవ్విధంబునకా॥ 39

క॥ జ్వలదగ్ని జ్వాలలలో
పలఁ ద్రోయుడు వహ్నియౌరభయదాఁలజి
హ్వలుచిదిమిసహరుభక్తుని
కొలదియెఱిగియెఱిగికాలుకొనునేశిభియుకా॥ 40

వ॥ అట్లు యెన్ని దుర్నిమిత్తంబులు పన్నియు సయ్యంతకాంతకు భక్తున
కుం గృతాంతాలయంబుం జూపనోపక యితం డలిగినఁ దమకుఁజూపు
దొలఁగు నుపాయంబు గలుగదని జనము లందఱు తదేయదివ్యపా
దారవిందంబులకు శరణుఁజొచ్చుడు హెచ్చినమచ్చరంబుపెచ్చుము
చ్చుమునింగి తొల్లిటిలాంఛనం బెల్లం బల్లటిల్ల భస్మరుద్రాక్షాది పంచ
ముద్రాముద్రితులం జేసి రొద్రోద్రేకంబునఁ బ్రతిమలవిటలాటనం బార్చి
వసదు లన్నియు వచ్చి వందరలాడి జైనసమయ కోలాహలభిరుదంబు
గై కొనియెం గాదె మాతిరునాపురక్కసి వెండియు॥ 41

క॥ జలములముముంపుడుబహుజల
ములతనికిఁ జానుదఘ్నములునయ్యెసరి
జరధరుకింకరు జములలు
చలములునొందింపఁగలవె? చర్చింపంగదా॥ 42

ఇరుపదంచారి కథ

క॥ ఓరీ చెల్ల త్తిరువా
రూరద మారాచిభ క్తియుక్తుఁ డిరువదాం
దారి యననుండు నాయన
చారిత్రము వినుము వృద్ధజైనులచేతన్॥ 43

సీ॥ ఆతండు జాత్యండుఁ డగుట రాఁబోలేమి నభ వాభిషేకార్థమంగజారి
గుడిచెంతనొకబావి యొడికంబుగాఁద్రవ్య గుద్దలితట్టయుఁగొంచునేఁగి
త్రవ్యచుఁదద్వాపిదరినొక్కగసికయు లోనొక్కగసికయుబూనిపాఁతి
యారెండినొక ప్రగ్గమనువుగా బంధించి దానివెంబడి బావిలోనిమన్ను॥

అ॥ వెలువరింపుచుండ ఖలులు జైనులు గాంచి
విఘ్నములు ఘటింప వెఱవ కతఁడు
త్రవ్య గణికయుగముదగ్రతఁ బెఱికి త
ద్గుణముఁ దెంప నతఁడు కుపితుఁ డగుచు॥ 45

క॥ మృదుచేత నపుడ కనుఁగవ
వదసి జనుల నెల్లఁబడలుపఱచి వసదులం
బడఁద్రోయింపఁదెమున్ని
ప్పుడమినిరువదాంఠి దుష్టపుంగవమఱియున్॥ 46

విశ్వనైనారునకుఁ బార్వతి పాలిచ్చిన కథ

సీ॥ శ్రీకాళి యనుపురి శ్రీకంఠనికుమారు
నంశంబుమూర్తియై యలరు ననఁగ
నొకశివ బ్రాహ్మణు నుదవసితంబున
నలిఁ బుట్టెఁ బిళ్ళనై నా రనంగఁ
బెరుఁగుచు నుండంగఁ బ్రేమతో నొకనాఁడు
చంకఁ బెట్టుకపోయి సరసిదరిని
సుతు డించి తద్వారి సుస్సాతుఁ డగుచుండ
నవ్వేశ నుడువీధి హరుఁడు నుమయు 47

తే॥ మహితమణిమయదివ్యవిమాన మెక్కి
చనుచు సరసీతలంబున సంచరించుఁ
బాలకుని గాంచి జగదంబ ప్రాణనాథు
తోడ నిట్లను ననుకంప తొంగలింప॥ 48

శా॥ అల్లాబాలుఁడు మామకీనసుతుఁ డట్లాడంగఁ బాడంగ పా
యుల్లం బెల్లఁగరంగెఁ జన్నుఁగవఁ బాలుబ్బెఱ దిదృశాబద్ధ
గ్యాల్లభ్యంబు పలింపఁ బాలుడిపి యా కన్నొత్తుసందాఁకఁ దే
రల్లాడింపక యుండుమీ యని పతిం బ్రార్థించి తా నర్చకున్॥ 49

శా॥ చేర స్వచ్చి కవుంగిలించుకొని తచ్చీర్నంబు మూర్క్కించు జ
న్మారణ్యోరుక్తారధారలుగ స్తన్యంబుల్ పిచండంబు నిం
డారంగాఁ గుడిపించి వెండియును దీవ్యద్భర్మ పాత్రంబుతో
క్షీరంబుల్ దయవారంగాఁ బిదికి యిచ్చెన్ బాలుపై మచ్చికన్॥ 50

క॥ ఈరీతి గారి తత్పుతు
గారవమున శంభుభక్తుఁగా శాంభవదీ
జ్ఞానాధీఁ జేసి శంకరు
తేరివయికి నేగె నంగుదేరు మొగముతోన్॥ 51

తే॥ అంతలో నీళ్ళఁ గ్రుంకిన యాద్విజుండు
స్నానకృత్యంబు సకలంబు సరగఁదీర్చి
సరసి వెల్వడి వచ్చి విస్సారదివ్య
గాత్రదీధితియుతుఁడైన పుత్రుఁ గాంచి॥ 52

క॥ ఓరీ సుతః చన్నిచ్చిన
వారెవ్వరు నీకు నిటకువచ్చి; వఱలు బం
గారంపుఁ గోరయును నీ
క్షీరంబులు నేడ గలిగె శ్రీఘమచెపుమా॥ 53

క॥ ఇచ్చటి కెవ్వరు వచ్చిరి
చెచ్చెర నెచ్చటికిఁ జనిరి చెప్పుమ లేదా
చచ్చెదు నానే ననుచున్
విచ్చలవిడిజన్నిదమున వ్రేయంజొచ్చెన్॥ 54

వ॥ అప్పుడాబ్బలుండు॥ 55

ఉ॥ కన్నులఁ గాఱునీరు నెలకట్టఁగఁ దాళులఁ గ్రమ్ము దుగ్ధముల్
సన్నపుఁ జెక్కులం గలవిషాదము భేదము మోముఁదమ్మిపైఁ
జె న్నొలయంగఁ గోర దలచేతులఁ గప్పుచుఁ జూచి యప్పుడ
నన్న యదేల నన్నదఁచె దల్లదెమింట రథంబు గంటివే॥ 56

సీ॥ అద్ది శంభువిమాన మందుండి యయ్యాళు
 కడ మనుకాంత యిక్కడికి వచ్చి
 వ్రమథలోకాధీశు బడి వాయకుండెడి
 యింతి యిచ్చోటికి నేగుదెంచి
 తరుణచంద్రవతంసు దాపరిచుట్టంబు
 కరుణావతంసయై యరుగుదెంచి
 యసమాక్షకడనుండి యంచితాంబుజవత్ర
 సమనేత్ర యిచట పాదములు మోసి

57

తే॥ కాలకంధరుకడనుంచి కంబుకంఠి
 యింతకన్నను మున్నిట కేగుదెంచి
 పత్యురశ్చందనాంకనభాస్యరోజు
 యుగ్మ యగునొక్కయుగ్మలి యొయ్యఁ బొలిచి॥

58

సీ॥ ఉరగేంద్రహారని యూరుపీఠికనుండి
 వరరత్నహార మివ్వలను బెట్టి
 నమ్మహాక్షపతాకు నర్థాంగముననుండి
 శాంకరి యిప్పాటలంకరించె
 నురుజటాజూటాంకు నొడలిలో సాఁబాలు
 వరమణిమకుట యిద్దరకు వచ్చి
 ముల్లోకములతేని ముందరిదెసనుండి
 యెల్లలోకములకుఁ దల్లి యిటకు॥

59

తే॥ వచ్చి కడుపారఁ జన్నిచ్చి స్వర్ణపాత్ర
 పాలు పిడికిచ్చి పుచ్చిన గిలుకొంగ
 నింగి మును నిల్చి వచ్చిన నీలగటని
 గూడఁ జనుచున్న యది యదె చూడు మనిన॥

60

క॥ ఆవిప్రుడప్పు డాశ్చ
ర్యావిహితమనస్కుడై మహాదేవునకుఁ
దేవికిఁ బ్రణమిల్లి స్వకీ
యావాసంబునకు సుతసమన్వితఁడగుచుఁ॥ 61

క॥ చనుదెంచి సతియుఁ దానును
సనుపమసుఖలీల నుండ సగజాపీన
స్తనపానశక్తిఁ గలిగెఁ
ఘనతరసర్వజ్ఞతాధికం బగునీదుల్॥ 62

క॥ రేపకడ గుడికడకు న
ప్పావఁడు చనుదెంచిబహుళభంగుల నుబ్బుఁ
దీపితమతి నుతియింపఁగ
నాపార్వతి మెచ్చి యిచ్చె నాపాపనికిఁ॥

క॥ సురియయు సువర్ణతాళముఁ
గరుణనాసఁగభక్తిసమ్రగతిఁగైకొనితుం
బురునారదాదిగదితో
త్కరముల మీఱంగఁ బాడెఁగఱకంతుకడఁ॥ 64

తే॥ బాలునకు మెచ్చి యిచ్చె శ్రీకాలనాథుఁ
డవనిఁ బ్రతిలేని హేమసింహాసనంబు
చెల్ప నొప్పగు ముత్యాలచత్వరంబు
వెలిగొడులును నక్షయం బగు నిధియును॥ 65

సీ॥ పరమేశుఁడొసఁగిపసిఁడిదండలయందలం చెక్కిఁఘనవైభవంబుతోడ
బౌద్ధచార్వాకాదిపరసమయములకు ధూమకేతు పనుచు భూమలీలఁ
గాహళల్ మ్రోయంగనోహటింపకచనియుత్తుంగచోడనియుగ్రభక్తుం
గావించితన్న సౌగతసహస్రయుగంబుగొలువంగనాబౌద్ధకులముగాంచి

అ॥ యందురెండు వేలునభవుభక్తులఁజేయ
వారుదన్నుఁగొలిచివరుసనడవ
తైవభక్తిచేత జైనమతస్థుల
కొన్న గానుపింపఁ జేసి మఱియు॥ 66

సీ॥ మధురాధినాథుని మహిషి శంకరభక్తి
 యగుట తత్సమ్మతి నచటి కరుగ
 నాప్రోలి జైన బౌద్ధాదు లందఱుఁ గూడఁ
 జనుదెంచి నృపుఁ గాంచి మనుజునాథ
 జ్ఞానసంబంధి నాఁగను నొక్కబాలుండు
 వేదబాహ్యసమయవితితిదూమ
 కేతువునాఁ గ్రొవ్వి యేతెంచె మనపురి
 వెడలింపవలయు నా విని వింభుండు॥

67

తే॥ పలికె నుత్తుంగచోళభూపాలవరుని
 దేశికుం డఁట యతని నుద్వృత్తి మెఱయ
 నూర కూ ర్వెడలింపంగ నుచిత మగునె
 వాదమున వారినోడింపవలయుఁ గాక॥

68

క॥ అన విని జైనమునులు పదు
 నెనేమిదివే లొక్క మొగిన యేఁగియు నబ్బా
 లునితో నొకఁడైనను గీ
 తొన నోపకపోయి రానతనను లగుచు॥

69

వ॥ అట్లతనిచేతం బరాభూతులై యపాయభీతులైన జైనపిఠాచు లమ్మ
 హాత్ము మందిరంబున నర్థరాత్రిసమయంబున నగ్నిం దరికొల్ప నది
 యును దదుదవసితం బాహుతిఁ గొననోహటించి ముందర నిల్చినం
 గదియం బిల్చి యోరిహవ్యవాహ మదీయగేహంబు దాహం బొనర్ప
 వచ్చితె మెచ్చితి నిన్ను మున్ను మాపీరభద్రుం డచ్చిద్రలైద్రోద్రే
 కరింబున జిహ్వాలు గోసి విహ్వలం జేయునపుడు తప్పినొప్పి మిగులు
 ముక్కిప్పుడు చెక్కించుకొనఁ దలంచితె? దానికి మంచిదయ్యె మీ
 జనులశక్తియుక్తిం గనియెదు గాని యీప్రోలిభూపాలు మేను సొచ్చి
 తావంబు హెచ్చింపు మీతప్పు గాచితి; వే చనుమన ననలంబు మహా

బ్రసాదంబని యతనియనుజ్ఞ శిరసావహించి యతనియెడ కేతెంచి॥

సీ॥ అసల ముజ్జ్వలరూపమై వచ్చి భూపాలు
నుపతాప మొందింప నోర్వలేక
నేలమంచంబునఁ గూలంగఁ దత్సతి
నుపతాప మొందింప నోర్వలేక
నేలమంచంబునఁ గూలఁగ దత్సతి
మంగయ క్కరసి యమ్మండలేశు
సమ్మతిఁగా జ్ఞానసంబంధిఁ బిలిపించి
విపుల మోపఁగ మ్రొక్కి విన్నవింప
మూఁగి జైనుల మొత్తముల్ వినఁగను నిట్టు
లను నాఘనుండు పిళ్ళనయనారి॥

71

ఆ॥ యిందులోననెవ్వఁడేనియు నీరాజు
నొడలితాపముడువ నోపువాఁడు
కలఁడె యనఁగ మానఁగలము మేమనిచెప్పి
జనులు రాజుకడకుజేరవచ్చి॥

72

మ॥ తిరునీ రప్పుడు స్వీయమందిరమునన్ దెప్పించి పంచాక్షరీ
వరమంత్రంబునఁ గూర్చి తద్దరణిభృద్వామేతరాంగంబునన్
వరుసన్ జల్లిన ఝల్లునన్ వదలి తద్వామాంగముం గూడ నా
వరభాగంబున నిన్మడించెఁ దనుతాపం బైన నాజైనులున్॥

73

క॥ మానక వార్మంత్రంపం
గా నినుమడియైనకరణిఁ గానఁగ నైనన్
భూనాథుఁ డపుడు కడుదీ
శానన్ముడై యిట్లుపలికె నందచు వినఁగన్॥

74

క॥ శ్రీరమ్యనేత్ర గొబ్బున
నారోగ మణంపవే మృతాపాత్ర లన
చ్చారిత్ర పిళ్ళనయనా
రీ రంజితగాత్ర హిమగిరిసుతతనూజా॥ 75

మ॥ అని నానావిధదీనవాక్రృతతులం బ్రార్థింప భస్మంబుఁ ప
య్యఁ బై జిల్కి కరంబుఁ దత్తనులతఁ హత్తింలి ముమ్మారు మే
నును దాకఁ రుజుతోన మున్నుగల మేరుంబోయి సౌందర్యపాం
ద్యనిరూఢోక్తికిఁ బాత్రుడై జనవిభుం డాజ్ఞానసంబంధికిఁ॥ 76

మ॥ తనవామాక్షియుఁ దానుఁగూడి ధరపై చండప్రమాణంబు ల
త్యనురాగంబున నాచరించి యుచితోద్భృత్సత్త్వియల్ సల్పఁ గై
కొనుచుఁ జైనులఁజూచి యింక మము మార్కోశ క్తిమీకున్న నం
దునకైనం జనుదెండు మీప్రళభ వేతూలింతు రాఁజాలినఁ॥ 77

క॥ అనియో జైనులు మాటలఁ
బనిలేదికమాకుమీకుఁ బ్రతినవినుఁడుమ
జ్జిన శివనామములనుజీ
ట్లను వ్రాసిహుతాశుముఖము నమరఁగవై వస॥ 78

అ॥ అందు నెవరిచీటి యగ్నిఁ గాలకయుండు
వారె గెలిచినట్టివారఁ లనఁగ
నవనినాథుఁ జూచి యాజ్ఞానసంబంధి
దానికేమి భక్తిన్యూన మగునె॥ 79

సీ॥ పసిఁడితో నొకకుక్క పల్లు దూచినపత్రఁ
బసిఁడికి నయ్యెమ్ము పాటి యగునె
పాలకావడికుండ బరవున కొకవంక
తాలు పెట్టిన తాలు పాలసరియె
మలయజం బొకవట్టిమాఁకుతోఁ బడికట్టి
తూచిన నది దానితోడి దగునె
శివమంత్ర లెక్కతో జినమంత్రలెక్కయుం
గూర్చిన నది దీనికొలది యగునె॥ 80

ఆ॥ యనితలంచి చీటి యప్పుడుశివయను
నక్షరములు రెండునై దునేంద్ర
శిశువువ్రాయు వారిచీటియు నదియును
మానవేశుఁ డగ్నితోనవై చె॥

81

ఆ॥ అట్లువైవఁ బూనినంతనే సురసుర
కమలె జినులచీటి ప్రమథనాథు
పేరిమంత్రలెక్క వారిజహితుఁగన్న
కమలదళముభంగిఁగానఁబడియె॥

82

క॥ తలచచ్చితొకచావక
మెలఁగెడుగతిజినులుమఱియు మేకొనిముమ్మా
ర్దలకొని గెలిచిన గెలుపని
దొలుతటిగతిఁజీటువ్రాసిదు స్తరభంగి॥

83

క॥ కావేరీమధ్యంబున
వైవంగా నేటి కెదురు వచ్చినమంత్రం
జేవిజయలెక్కపోయిన
దేవిలుగుడులెక్కయనుచుఁడెగునబల్కి॥

84

క॥ వినిశైవాగ్రణి ధరణిపుఁ
గనుఁగొనికోమటినిబొడువఁగానింకొకమా
ర్పనుబొడువు చూతుఁ గానీ
యనుగతి జారినను నిడురనవసీనాథా॥

85

క॥ ఓడిసవారల సందఱు
చూడంగాఁ దప్తలోసాహులంబులనో
నాకడతివియింపుము నృప
చూడామనియనుడు రాజుసుముంఖుడచునున్॥

86

క॥ జనపతియుతముగ నదికిం
జని తన్మృచ్ఛమున రెండు సరిగా వైవరా
జినలెక్క యోరవోయె
మనసిజహరుమంతలెక్కనది రెదురెక్కెన్॥ 87

క॥ ఈయిల జినుల ప్రమించెడు
మాయలు మంత్రములు శంభుమంత్రముతో నీ
దే యని పొగడగ నాన్పపుఁ
బాయనిహర్గమున శంభుభక్తుం జేసెన్॥ 88

వ॥ అట్లు జేసి వదునెనిమిదివేల జై సమౌనులం బొదిపెపట్టితెపించి మున్ను
గలసిరియా అచుమహాత్ముండు నేయించిసయినువతోట్టులం గాల్పించి
యందుల సందఱందివియించి యద్దరణిం దిరుపూరు మహాత్వంబు
ప్రతిష్ఠించుట వినుటలేదె! పెమ్మ లేలప్రేలేదు? జై స! వెండియును
వినుము॥ 89

నిడుమూరునె త్త

మ॥ నిడుమూరుం డస నొక్క భూపతి భవాసివాదభక్తుండు నె
లెడఁ దా నేలెడఁనట్టచేల జినులం గాఁపుండఁగా నియ్యె
య్యెడ దక్కం ధరణీతలంబు జి. భూయిష్ఠత్వముం బొంద స
ప్పడ తద్భావతి యట్ల జై సమయమై పోయెంజుమీ సర్వమున్॥ 90

మ॥ అని చింతింపుచు నున్న భూరమణుడో బ్రహ్మచారింబంధి చో
డని స్వచ్ఛాత్మునిఁ జేసి జై సునసరూఢక్రోధుడై యిచ్చతో
ట్టను దింపించె ససంగఁ దా విని యసల్పం జై సహర్షంబునం
జససంఘంబులఁ బిల్వఁబంచి పరిచెం జి త్తంబు లూటాచగనె॥ 91

క॥ మీ రింతకాలమునుశ్రు
త్యారంభము లుడిపి యోజనాంతరశాస్త్ర
స్వైరమతంబుల మాప్రజఁ
గాణియఁ బెట్టితిరి వరము గలుగద యుండెన్॥ 92

క॥ శ్రుతిబాహ్యులార సన్నత
మతిహీనమనస్కులార మహిఁ బశుకర్మా
న్యైతునొకనిని సర్వమునకుఁ
బతిగాఁదలఁతురు దలఁపరుపశుపతిభరమున్॥

93

క॥ పౌసఁగని శూన్యపుబోధలు
ఐనవడిభస్మములె; కాని పాతకులారా
మసలుచు నద్వైతోక్తుల
నసమరక రచింపుచుండు నంత్యజులారా॥

94

క॥ సదమలవిజ్ఞానము త్రో
వదొలఁగి యజ్ఞానబోధవారధిఁ ద్రెళ్ళు
మదిఁదలఁపుచుండు ద్వేషా
స్పదులగు మీనెత్తి బండ పడ్డట్లయ్యెన్॥

95

క॥ అదియెట్లన్నఁ శంకరు
సదమలభక్తుండు జ్ఞానసంబంధి యనం
బొదలుచుఁ బాండ్యక్షితిపతి
సదనంబున కరుగుదెంచి సత్కృతుఁడగుచున్॥

96

సీ॥ సకలప్రమాణదృష్ట ప్రత్యయంబులఁ
గాలకంధరు జగత్కర్త గాఁగ
సుప్రతిష్ఠ యైనరెచ్చ సుగతాతిమతముల
పేళ్లెల్లఁ దుడిపించి పెద్ద పిన్న
లెల్లరఁ బట్టించి యినుపతొటులఁ బెట్టి
యుపాండుభూపాలు నపుడ యభవు
భక్తునిఁ గావించె; బ్రతుకంగ వలతుఁ రె
ల్లరు నిట్టి మామారవై రిదైన॥

97

ఆ॥ కొలుపు నెలమితోడ గొలువక వచ్చినఁ
 గాలినట్టి యన్పశూలములను
 దలలు క్రిందు గాఁగ బలిమిమై దివియింతు
 ననుచు ఖడ్గహస్తఁ డగుచుఁ గడఁగి॥ 98

ఉ॥ ఈనిడుమారభూమిసతి యిందఱఁ గాల్చి యిప్పట్టుకొలఁ
 మానక గ్రుచ్చు నిందు కనుమానము లేదని యాక్షణంబులో
 మానినభీతి జై నమత మొల్లక దైర్యము పెల్లగిల్ల జై
 వానుగులైనఁ గాంచ విసవా మును సంవిదసర్వ యర్హతన్॥ 99

క॥ ఓరీ జినః మఱి వినరా
 శ్రీరమ్మం డగుచు నల్ల చొల్లని తిరువా
 రూరన్నమినంది యసం
 గా రాజిలు సువ్రతంబు గడఁపుచునెపుడున్॥ 100

వ॥ ఆ వ్రతం బెట్టిడినిస॥

క॥ ఊరెల్లఁ దిరిగి యాజ్ఞము
 దీరత నార్జించివేయుదివియలు దిగమున్
 మారారికి నర్పించుచు
 నీరీతి వ్రతంబుఁ బట్ట నేపారంగన్॥ 101

చ॥ జడమతితోడ నప్పురము జైనుల మొట్టముగట్టి యిప్పురి
 మృదుశరణుం డితండ, యితనిం బుర నుండఁదియంద వేడి యొం
 డెడ కెడఁగింపఁగావలయు నెయ్యది నీ సహాయ మంచుఁ దా
 రుడుగక పెక్కు చందముల నూహయింపుచుఁ బల్కి రందఱున్॥

తే॥ అల్లపాడ్గుడిలో నతఁ డిసుదిసంబు
 దీపములు వేయు ముట్టింగుఁ జావలమున
 నేయిఁ బోయకుఁ డీ యగ్నఁ బోయ రట్ల
 నూర నెయి పోయకుండిన నుండఁ దతఁడు॥ 102

- క॥ అనినిశ్చయించియాజ్యమ
తనికిం బోయకుఁ డటంచుఁదమపురికెల్ల॥
వినుపింపనేయి యొకరయి
సనుబోయకపోవఁ బ్రాణనాథునితోడ॥ 104
- చ॥ మృదుపురమెల్లఁద్రిమ్మరిన మేలిపుతం బొకయింతరాదు మే
న్విడుతును నిత్యదీపములు వెయ్యిటిలో నొక టారెనేసీ; నీ
యడుగులయాన యన్న నతఁ డాతనిదార్థ్య మెఱుంగఁగాన న
ప్పుడు నిజరూపు దాల్చుకొని పోయెనమిత్తుని యగ్రవీధికి॥ 105
- వ॥ అట్లు ప్రత్యక్షమై హరుండు నందికిట్లనియె॥
- క॥ మును వరదసోముఁ డర్ఘ్యం
బున దీపములె త్తినట్లు భూనుతమన్న
జ్జనవాపిసీట దీపము
తొనరింపుము నీవ్రతం బసూనతఁబొందు॥ 106
- క॥ నీయను వెఱుంగకయి ట్ల
న్యాయముఁజేసినజినాలయంబుల పశువుల్
మాయంబయ్యెడుమనిహరుఁ
డాయతమతినానతిచ్చియరిగె॥సరగన్॥ 107
- క॥ హరుఁ డానతిచ్చినట్టులఁ
బరమానందంబుఁ బొంది భక్తుఁడు దీపో
త్కరము॥వాపిజలంబులఁ
బరగింపుచునుండెభ క్తిపరవశుఁడగుచు॥ 108
- ఉ॥ అప్పుడు జైను లిండ్లఁ గల యావులు నెన్నగొడ్డులుం
దుప్పునఁ దూల జచ్చి ధర దుప్పుడు రాలినరీతిఁ బోయినం
దప్పుడు సమ్మహాత్మునకుఁ దప్పొనరించుట నింత పుట్టె నం
చప్పరమేశభక్తుకడ కందఱుఁ బోయి సమస్కరించిన॥ 109

క॥ అసదృశకరుణాలోలతఁ
బసులకుఁ బ్రాణంబులిచ్చి బౌద్ధజనులకుఁ
వెన శివశిష్యుఁడవం
బొసఁగుటముచు వినవెజ్జె నయోరిదురాత్మా॥

110

సాంఖ్య తొండని కథ

సీ॥ వెండియు విను సాంఖ్య తొండండు నాచోడ
మండలంబున శాంతమంగ యనఁగఁ
బరగువురంబున బౌద్ధు లండఱు జనిం
చినబుద్ధి పెంపున విరతఁ డగుచుఁ
దొలిమేనితనతపఃఫలమున శివతత్త్వ
నరవాసనావంశపరతఁ బొదలి
భక్తుఁడ నైనను బ్రదుకంగనియ్యరు
భక్తుండఁ గాని నాబ్రతుకదేల?

111

ఆ॥ యీశ నీదుభక్తిహీనుగర్భంబున
నన్నుఁ బుట్టఁ జేయఁ జన్నెయిట్లు
మఱచితేమొకాకమలదారులిండ్లను
మలవిముక్తులెట్లు మెలఁగువారు॥

112

క॥ ఆమడ రెండామడ నీ
నీమఁ శివభక్తిపేరుఁ జెప్ప రిక వినం
బోమెన్నండును వినమది
యే మున్నొనరించినట్టి యెనరినఫలమో॥

113

క॥ పండిసరతినినుఁగొల్పుచు
నుండు సుపాయంబుగాన కురగాంతిబౌ
ద్ధుండనయియెట్లుశ్రుతిబా
హ్యుండనగుదున నెడిచింతయుడివోదెవుడు॥

114

వ॥ అట్లుగాన నెట్లైన జైన బౌద్ధ చార్వాక దుష్పథంబులు మూఁడును వేద
బాహ్యంబులు గావున వాని నిర్మూలనంబుగావించు నంతకు నంత
శాంతక నిన్ను ముప్రొద్దు మూఁడేసితాల గువ్వం గల నదియ నా
వ్రతం బనియట్ల సేయుచుండె, నయ్యెడ॥ 115

మ॥ అది యేనాళ్లును వారలేనికిని జూడఁ రాక యూటాడు నె
మ్మది సయ్యేనుదినంబులుం గడపి యామర్నాటిరేపాటఁ బం
చదినాశ్మంబులుం రవ్వఁగాఁ దలఁచి చంచద్భంగిఁ బాషాణముల్
వెదుకం జొచ్చెను తెక్క పెట్టుకొని యాపిర్బూతభేదంబున॥ 116

ఆ॥ ఇట్టలే యేరి యెన్నితాల్వీసిన
నీవు తెమలి పడవు భావజారి
వేసివేసి యేను విసికితినిఁకనొండు
చాలుననుచుఁ బెద్దచావుతాయి॥ 117

వ॥ ఎత్తి నెత్తిపై వేయనున్న కన్నెఱింగి॥

చ॥ అది హరుఁ డాత్మహస్తమున నల్లటు వోవఁగఁ దట్టి సంయముల్
హృదయపదంబులం గను మహేష్టనిజాకృతి మోల నిల్చి వేఁ
డెది భవదిష్టమైన పదఁ మిచ్చెద మెచ్చితి నన్న నాతఁ డ
మ్మదనమదాపహర్తకు సమాదరణంబున మ్రొక్కి యిట్లను॥ 118

చ॥ హరి విదు లంతవారు భవదాదియు నంతముఁ గానలేని శ్రీ
యురుతరలింగమూర్తివి సమున్న తసన్ని గమాంతకావ్యము
ల్యుఁసగ నిట్టివాఁడ వనలేవు నిను॥; ఘనలింగమూర్తి శా
స్త్రురుచిరవేదముల్ వెదకఁజాలవు నీనిజలింగరూపము॥ 119

చ॥ సనకసందనాదిమునిసంఘము యౌగిశక్తిఁ జూడఁ ద
స్మసిముల కందరాని పరమం బగు చిన్మయచారులింగమూ
ర్తిని గురుశేషవాసుకి సరీన్యపకీర్తితకీర్తి లింగమూ
ర్తిని నినుఁ గంటి మంటిఁ గలదే మజీ యిష్టము వేఱె వేఁడఁగ॥

సీ॥ మల్లెమొగ్గలవేయు మదనునిదేహము
 వేడిగాఁ జేయుట పాడి గాదె?
 జాలఁ బీస నన్ను నోలిఁ బాలించితి
 కరుణారసాకరకలితబుద్ధి
 హితము సహితమును నుతియును నిందయు
 స్మరహర నీ కొక్కసరియ కాదె?
 భక్తవత్సలతఁ బరాత్పర భవ భర్త
 ముక్తివల్లభ దయామూర్తిమూర్తి

122

ఆ॥ వగుట మున్ను నిన్ను నగ్గించు మలహణుఁ
 డట్టు లపహసించి యమ్మెనయును
 నొక్కరీతి నిన్నుఁ దక్కంగ గొరె కా
 వుస మహేశ నిన్ను మనుప వేడి॥

123

క॥ ఈతాయి పావురాయిగ
 ధారుణి నీగుళ్ళ నెల్లదగ నిల్వఁగ మా
 రారీ యనుగ్రహింపన
 నారాజధరుండు పుడమి నట్టుల నడ పెన్॥

124

క॥ మనమున నలుగుచు శ్రుతిబా
 హ్యనరకకూపాయనంబు లగు మీమతమే
 మన మని మొఱిగెడుచెడుగులఁ
 దునుముట వినవొక్కొ సాంఖ్యతొందఁడుజై నా॥

125

కోపూరు బ్రహ్మయ్య కథ

క॥ కోపూర మఱియు బ్రహ్మయ్య
 నా వినుతికినెక్కె శంభు నమ్మినశరణుం
 దావీటితొనఁ గల జై
 నావలికిం దనకుఁ దర్కమైనం బెలుచున్॥

126

క॥ హేతూదాహరణాదుల
నాతులువల గెలువవార లంతఃబౌక
త్యాతతముగనొకవటభూ
జాతంబుం జూచి శంభుశరణునితోడ॥ 127

చ॥ పలికిరి వెండియును జినులు పత్రము లన్నిట నిమ్మపీజము
నిలువున నీలుచేసెదవా నీలుగ మే మొనరింపఁ గ్రమ్మఱ
మొలవఁగ జేసెదో యకట నొక్కట నిల్వమటన్న నపు న
వ్యాలయముఁగ మాకుఁగాల్పఁగనయు క్తముకాల్పుఁడు మొల్వఁజేసెద॥

చ॥ అన విని మంత్రతంత్రముల నావటభూజముఁగాల్చి రజ్జినుల్
మనమున వారిమంత్రములు మందులు మాకులు చీరికైనఁ గై
కొనకయ భూతిచల్ల నది గొట్టున నెప్పటియట్లయుండె; నుం
దిన నది గాంచి మీజినులు దించిరి పంతము లంతమీదట॥ 129

క॥ కోవూరివసరు లన్నియు
వావిరిఁ జెరిపించి జై నవర్గంబులు వా
పోవఁగ జముపురికనుపం
దే? వినవే! బ్రహ్మాదీరుఁ డేవున జై నా॥ 130

దేవరదానయ్య కథ

క॥ ధరమణియు బొట్టచెరువనఁ
బరగుంబురి; జినులుతామువది వేల్గొలువ
గర మొప్పు నొక్కజైనుం
దురుమతి దేసింగుబల్లహునకుంగురుడై ॥ 131

క॥ సప్తతి శతజినవసదులు
గుప్తంబుగఁ జేసి నృపతికుంజరునకు న
త్యాపుండపోలెజి సం
తృప్తి యొనర్చుమని బోధదినముంజేయున్॥ 132

క॥ దేసింగబల్లహాఖ్యుని
శ్రీసంగళదేవి పార్యతీపతిభక్తో
ద్వాసితమతియుత దేవర
దాసయకతిభక్తయగుచుఁ దామనుచుండున్॥ 133

వ॥ అట్లుండు నది తనపతి యర్హతానర్హబోదాయచిత్తచిత్తుండై దుర్వృత్తి
వర్తించుచుందంబునుం బొట్లచెరువునం దచ్చెరువుగా నేడునూర్లుపస
దులుగట్టి యనల్పగర్వనిర్వాహకుండై యొక్కజైనుండు భూజానికి
గురుడై యిరువదివేవురు శిష్యులం గూర్చుకొనియున్నవాడన్న సంగ
తియు నెఱింగించి స్వామీ విన్న యదిప్రౌఢ యద్దురాత్ముల వెంపడ
గింప విచ్చేయవలయునని తన గురుస్వామియగు దాసయ్యగారికి విన్న
వించి పుత్రైంచిన సమ్మహాత్ముండును నాక్షణంబునన కదలి పొట్ల
చెరువునకు వచ్చుమయంబున॥ 134

చ॥ తెరువునఁ బెక్కువిఘ్నములు తెప్పునఁ బన్నిటి యర్హతాదముల్
వరుసన వాని నన్నిటి నవారణ సూకుచు లెక్కసేయ కు
ద్దురగతి నేగుదెంచుడు వదూమణి దండసమస్త్రియాపరం
పర లొనరించి తత్కృపకుఁ జాత్రత నొందె సమందవై ఖరిన్॥ 135

ఆ॥ ఉచితసత్క్రియాదులొనరించి యూరితో
నిమ్ముగలబిడారమిచ్చి పంప
నాతఁడుండనట్టు లయ్యూరిజినులెల్లఁ
గూడిపోయి రాజుతోడ ననిరి॥ 136

క॥ శితికంతుభక్తుఁ డిందు
న్నతఱిం గలహంబుపుట్టు సరనామక యు
ద్ధతులు జిను లెక్కుడనఁ ద
న్మతపక్షంబుసన్మృషండుమానినికనియెన్॥ 137

క॥ పతి చన్నగతియచనఁ దగు
సతికిన్ సతిపతులువేఱుజాడలఁ జనునీ
వ్రత మేయుగంబునం గల
దతివా? నీకేల వారి నారాధింపన్॥ 138

క॥ వీనాఁటిబుధులు సతి వీ,
రా?నీకుం గురులు వీరి రయమున మరలం
గాననుపుజినులు వినినన్
మానిని మీగురులకుంబ్రమాదమువచ్చున్॥ 139

చ॥ అన విని కోవదీపితముఖాంబునయై నృప వీరి రాక మీ
జినుల నడంపఁగాని మఱి చిక్కినకార్యము లేదు భర్తకున్
వసితకు నొక్కజాడన చనందగు నంటివి శిష్యదేశికుల్
చనుదురే వేఱుమార్గముల? సాములు మెత్తురె? శాస్త్రసిద్ధమే? 140

నీ॥ నావివాహమునాఁడు నీవు చేసినబాస నీవతలంచుకో నృపవరేణ్య
దానిఁ దప్పెదవేని తరుణి నిం కోర్తు నీయిచ్చకువచ్చినఁ దెచ్చికొమ్ము
విడుపుమునన్నును నుమ్మడునిగా నన్యంబుదోడుక నీమదినొడంబడదు
పెలుచఁ
గాదేని నాడింపు వేదశాస్త్రపురాణవాదత్కంబుల వారి వీరి॥ 141

అ॥ నంచు సంగళవ్య వించిపల్కుచు సతి
కుహకజనుల నెల్ల గుంపుగూర్చి
వారివలపటను నవంబైన రత్న సిం
హాసనంబు పెట్టి యగదుమీదఁ॥ 142

చ॥ తనగురునాదు జై నమనదర్శవిదారణు నుంచి భక్తి న
వ్యనరుహపత్రనేత్ర గురువర్యపదాబ్జము తొత్తుచుండఁ ద
జ్జినులకు మంత్రతంత్రములఁ జేష్టల నింద్రమహేంద్రజాలసా
ధనముల మాయకంబులను ద్వైతమ తేతరుశూన్యభాషలన్॥ 142

క॥ వాదించుజినుల నెల్ల న
నాదరమునఁజూచి సభికు తొదల లూఁపక
వేదాంతము సిద్ధాంతము
గా దొనసి పెనఁగుశ్రుతిని కాయములందున్ ॥ 144

క॥ భాట్టప్రభాకరంబులు
నట్టుల వై శేషికంబునక న్యాయంబుఁ
నెట్టనమీమాంసులునను
నట్టిమతమువారు జిహ్వానాడుచునుండున్ ॥ 145

క॥ ఊహ ప్రతిజ్ఞాహేతూ
దాహరణోపనయనిగమనాద్యవయవయు
గ్యాహారసుప్రయోగము
లాహానిరుపాధికంబు లనివచియించున్ ॥ 146

తే॥ పక్షధర్మత్వ మట్లన పక్షసత్వ
మొగి విపక్షనివృత్తియు నగు నబాధి
తవిషయంబును బ్రతిపక్షతావిరహిత
మయిన పక్షముఁ జేపట్టి మఱియు నచట ॥ 147

క॥ అవ్యాప్త్యసంభవముల న
తివ్యాప్తియులక్షణములఁ దేదకయుండఁ-
సవ్యవదబందుసంయు
క్తవ్యాహారముల జినవదనములు మాయున్ ॥ 148

క॥ విజిగీషుభారతీబ
ల్పజములఁ బోసీక సత్సభావతియుఁ దై
నిజప్రపక్షద్వయ జహ
దజహల్లక్షణుల నరుల నదములగదుము ॥ 149

వ॥ ఇట్లు లప్రతిహతప్రభావుండైన యబ్బలియుండు రామనాథుండు స
ర్వకర్త యనియు నతండ సర్వమయుండును సర్వేశ్వరుండును స
ర్వంబు ననియును శ్రుతిస్మృతిపురాణసమ్మతంబుగా నీయర్థంబు నిర్వ
హింపఁగలవాఁడ నిది యౌఁగా దని వాచింప సమర్థుండు గలఁడేయని
పల్క విని జినులిట్లనిరి. 150

క॥ ఎక్కడితర్కంబింతయు
ముక్కంటియె యంటిలోకముల గుడికేఁ
మ్రొక్కఁగవ్రాసెను మీవా
రక్కటి కిరువురయికొల్తురాగుశ్శకడఁ ॥ 151

క॥ సకలంబునందు శంకతుఁ
డకలంకత నుండునట్టి యాశంకరుఁడా
సకలమునకుదేహముజీ
వకళ యొయాత్మయొవచింపవలయుందెలియఁ ॥ 152

క॥ అనిజినులుపల్క దాసయ
విని యాదిప్రశ్నమునకు వినుఁడుత్తరమీ
జినపతియే రాష్ట్రమునె
ల్లను నన రాష్ట్రాకృతిఁ మెలంగుటకాదో॥ 153

క॥ సర్వంబునందు నట్టుల
సర్వేశుఁడు సుగుణగణవిచారితవృత్తిం
బర్వి చను నన్న మాత్రన
సర్వంబునయం దతండు సంక్లిర్ణుండో॥ 154

తే॥ అదియుఁ దా నీశ్వరాద్వైత మట దలఁప
నద్ది మఱియును సర్వ మద్వైత మగును
నఖిలమునకు నీయాఘకుం దైనహరుఁడు
శవల నియమింపఁ గర్త లేడనుట గాక॥ 155

క॥ గుడికేఁగిశంభుఁగొల్పుట
యుడుగవలయునన్న ప్రశ్నకు తర మిదిము
న్నుడుపతికాంతయుఁదక్కఁ
బుడమిశిలలు వెన్నెలకునుబొంగికరఁగునే॥

156

సీ॥ అన్నిశిలలమీఁద వెన్నెల గలుగదె
కలుగంగ నం దేమి కలదు ఫలము
ప్రాణపదముగామిఁ బ్రవహింప వటుగాక
చంద్రకాంతులతోటి చంద్రికయును
నొక్క టొక్కటికొఱ కుత్సకత్వము దాల్చు
నారీతి సర్వజ్ఞఁడైన శర్వుఁ
దారీతిగా నుండి యబవుఁడు సర్వదా
భక్తునిచి త్తంబు పరఁగఁగరఁగు॥

157

తే॥ నట్లుచేయును సమకళలౌటఁజేసి
కరుగుగాకన్యచి త్తముల్ గరగవగుట
నఖిలమునులింగ మధ్యంబునందులేదె
కలుగఁగా నేమిశంకరుఁగానకున్న॥

158

క॥ శరణునికొఱకై పురసం
హరులీలయు శరణుసదుదయంబునునాశం
కరుని కొఱకయట్లయ్యును
నిరువురయనురక్తి విశ్వమెసఁగుచునుండున్॥

159

తే॥ మొదవు తనయదియును గాఁపు మొదవుప్రాణ
పదము, సత్యంబు తదుభయప్రమదముసను
బ్రతుకుకావట్ల లింగతద్భక్తమధన
మంద యఖిలంబు మనుఁబ్రాణ మతసీకతఁడు॥

160

తే॥ స్వాతివర్షంబు జగతిపై వఱలు నేందు
బలనీ ముత్రెమ్ముగాదు తజ్జలమె కాని
యాస్యముల విచ్చు చిప్పల నలరు, నుభయ
సంగమున మణి యగు భక్తుభంగియట్ల॥

161

వ॥ కావునం గావలులగు మీకు లింగై కృన్నేహసాంగత్యంబు తెఱం
గెఱుంగఁబోలదు విధిత విరత వ్యవహార ధక్కారభటికముఖరముఖ
ముఖు లగు మీయెడ లింగమదన సముద్భూతస్వానుభవగమ్మనిర్మలసు
ప్రసంగంబు దొడంగం బనిలేదు, అది యట్లుండనిమ్ము సచరాచరునకు
శంభుఁ డంగమో జీవమో యాత్మయో యంటి రావ్యంగ్యంపుఁ బ్రశ్న
కు త్తరంబుగా నిచ్చెద వినుండు॥

162

సీ॥ అంగంబు పూర్వకర్మాంశావశేష మట్లంగంబు సుఖదుఃఖసంగతంబు
నంగంబుపుణ్యపాపాలయభూతమయ్యంగంబు శివుఁడుగాదదివినుండు
జీవుండు శివుఁడని చింతింపరాదు దుర్మలుఁడు జీవుండు నిర్మలుఁడు
శివుఁడు దుష్కర్ముఁడాత్ముండు నిష్కర్ముఁడీశుండు సకలుఁడాత్ముండు
నిష్కలుఁడు శివుఁడు॥

తే॥ పరగ జీవుండు పశువు తత్పతి శివుండు
జీవుఁ డవిముక్తకోశుండు శివుఁడు ముక్తుఁ
డాత్మ యాసన్నబాహుభవం డభవుఁ గభవుఁ
డీశ్వరుఁడు శాశ్వతుం డాత్మశాశ్వతుండు॥

164

వ॥ వేండియు జీవుండు సంసారి శివుం డసంసారి డశుద్ధుండు శివుఁడు
శుద్ధుండు జీవుండు సందేహి శివుండు సందేహి గావున జీవుండు దేవుండు
గాఁడువాదం బంతట పోపనిండు వినుండా యపరమాత్మ పరమాత్మ
ఁనునుట యది సిద్ధాంతంబై యుండునది యెట్లనిన॥

165

తే॥ ఆత్మ భూతేంద్రియాత్మకమై వెలుంగుఁ
గాన నీత్యయ పరమాత్మ గాఁడు; వినుఁడు
ఖండసూక్ష్మత సకలంబు రపటనటన
సూత్రమునఁ ద్రిప్పు చై తస్యమాత్ర శివుఁడు॥ 166

సీ॥ నూవులలోపలి నూనియయటలఁ గాష్టంబులోనున్న కృశానుకరణి
ఘనశిలలంబొల్పు వినుముపోలికగను జలఘటంబందునఁ జంద్రునట్లు
నేత్రపద్మములందు నెగడురూపముబాతి క్షీరంబులో ఘృతాకారమట్లు
వరగ నద్దంబులోఁ బ్రతిబింబమనువున రత్నసంతతిలోని రమణలీల॥

తే॥ ఘటపటాదులలోని యాకాశభంగి
స్పటికశిలలోని ప్రతిధ్వనిక్రమము మెఱసి
మందు నర్థంబుక్రియ మహేంద్రాదిగుహల
సమితిలోని ప్రతిధ్వనిక్రమము మెఱసి 168

తే॥ యణుపునకుఁ దాన యణువయి యాశివుండు
ముల్లు గుట్టను దెఱిపిలే కెల్లకిడలఁ
దానయై యుండు సఖిలచై తన్యకోశుఁ
దీశుఁ డమనాశనుండు రామేశుఁ డనిన॥ 169

సీ॥ ఈయఖిలమునందు నీశుఁడౌ నతనికి
జీవులకైన విశేష మెద్ది
శివుఁడు నిత్యుండును జీవు లనిత్యములే
జీవుల యందున శివుఁడు లేఁదా
శివుఁడు దైవం బదె యవి యదైవంబు లా
జీవులయందున శివుఁడు లేఁడో
శివుఁ డదె పశుపతి యవియెల్లఁ బశువు లా
జీవుల యందున శివుఁడు లేఁడో 170

తే॥ హరుని గుణమందు నొకచైన నంటవలదె
యనుచు జాతి ప్రయోగంబు లొనరఁ జేయు
జై ససంఘంబుతోడ నాశై వవరుఁడు
పలికె బయిపయి యుక్తులు చెలఁగ నిట్లు॥

171

క॥ నూనియనల రెడుదివ్వెయు
నానూపులుపోయనలరునా? చప్పుడయా
నూనియగుణంబు నూపుల
లోసున్నదె యెందుసందులోపలలేదే?॥

172

తే॥ హరుని గుణ మేల యఖిలంబునందుఁ బొందు
లీల నీశ్వరుఁ డెం దేల లేకయుండుఁ?
బద్మవత్తంబు జలములపగిదిఁ బొరయ
నట్టులనె యుండు నట్టుల యంటియుండు॥

173

క॥ తిలనికరంబులఁ దైలము
గలుగుం దీపములయందుఁ గలుగనియట్ల
మలహరునందు సమస్తము
నిలుచునుగా కతఁడునిలుచునేచెపుఁడిరల్॥

174

క॥ ఈ హేతురీతి సన్నిఁట
నూహించుకొనుండు యుక్తిను తరముల సం
దేహమడఁగనఖిలంబున
సాహరుఁడుండియునులేనియ త్తెఱఁగునకున్॥

175

స॥ పరిపాకసత్త్వియామిత
పరమధ సాదులను మెగుల పృక్తంబై పై
సరయఁగఁగొన్నంచువరా
త్పరవస్తువయఁగనొప్పుఁ బరశివకళతాన్॥

176

గీ॥ కలుగునాకళ జ్ఞానికిఁ గలుగు నెందు
 నట్టు లజ్ఞాని కనఁబోవ నగవడండు
 సర్వమునయందు శర్వుఁ డీజాడ నునికి
 చిత్రమే సర్వశాస్త్రసంసిద్ధ మిదియు॥ 177

చ॥ అన విని జై నమౌను లపహాస్యము చేయుచు మంచినయ్యె నీ
 శునకును సర్వగత్వ మటు చొప్పడఁ జెప్పితి కాన నెట్టిదై
 న నడవవచ్చునే ధరఁ గడిందిగ వెండియు మాత్ర వీడ్య స
 జ్ఞనముల కెట్టిచో టది విచార్యము నయ్యెడు మాకుఁ జెప్పుడా॥ 178

సీ॥ అన విని దానయ్య యలుగుచు మీ కిది
 వింతయే యైనను వినుఁడు శివుఁడు
 లేఁ డని దబ్బరల్ ప్రేలు నీచాత్ముల
 నడితల మెట్టి యేసడును మేము
 హరుఁడు లేఁ డని పల్కు నధములనోళ్ళలో
 మట్టి పెట్టక విడుతుమా జగానఁ
 గింకరిపడకుంట బొంకంగ నేర నా
 రెండుతావులు దక్క నొందునెడల॥ 179

ఆ॥ భావజారి లేని పట్టించుకయు లేదు
 తలఁప సకలజగము తాస యయ్యు
 నాసమ స్తమందు నంటియు నంటిని
 నిర్గుణాత్ముఁ డగుచు నెగడు హరుఁడు॥ 180

ప॥ వెండియు జనసేజునక భాషంబును సకలంబువుట్టింబుచు సకలంబు నెందుఁ
 దాఁ బుట్టనియట్టిదిట్టయు సతండు నేత్యనయస్సభాషంబున సకలజ
 గంబున నడుపుచు దా నడంగ నిత్యండు సతం డాదారాదేయన్యా
 యంబున నఖిలంబు నెడలేకయుండియును లిప్తుఁడుగానివాఁడుసతండు
 డు నియమనియామకప్రకారంబును సకలంబు నిత్యాత్మాప్రభావంబునఁ
 బాళింపుచు సర్వోత్కృష్టండు సతండు సకలంబును స్వేచ్ఛామా

ప్రంబున నిలిపి వికృతంబు వోకార్చు విజ్ఞానమయుండునతండుమఱియు
నతని నిజస్వరూపంబు వినుడు॥ 181

సీ॥ కలిగి యంతటిలోన కలుగకుండెడివాడు
కలఁడన్న వారికిఁ గలుగువాడు
తలఁపుల మీఱిన తత్త్వస్వరూపంబు
తలఁచువారలయింట నిలుచువాడు
కొలఁదికి మీఱిన గుణగణంబులవాడు
కొలఁ దెఱింగినవారిఁ గూడువాడు
వలపింపరానట్టి వలపులుగలవాడు
వలవఁ బాయనివారి మెలఁగువాడు॥ 182

తే॥ గానఁగారాని రూపంబు గలుగువాడు
చూచువారికిఁ దనరూపుఁ జూపువాడు
పట్టవచ్చినఁ బ్రభఁజూపి ఫరగువాడు
రట్టి పట్టఁగఁబయ లగుభాతివాడు॥ 183

సీ॥ వినికికి మిగిలిన వేషంబుగలవాడు
విన్న యంతనలోన వెలుగువాడు
దృష్టికి మీఱిన తేజంబుగలవాడు
పూనిచూచిన వెలిమేనివాడు
వాసన గడిచిన వృత్తంబుగలవాడు
వాసనతోఁగూడ వఱలువాడు
చవుల నన్నింటి మీఱు సారంబుగలవాడు
చవులఁ బాసిన యట్టి ప్రసన్నమూర్తి 184

ఆ॥ యగుచు మెలఁగునాతఁ డట్ట వాఙ్మనముల
వశముగాని భక్తవత్సలుండు
శక్యతీరుఁ డగుచు సడిసన్న మాలింగ
దేవుమహిమ దెలియ మీనశంభె॥ 185

వ॥ వెండియు వినుండు రామనాథుండు సమస్తంబునునుటకును సట్లయ్యు
 బక్తిహీనులకుఁ బొందరాదనుటకును సందియంబులేదు వివాదమాత్రం
 బైనందులకు వలదు వలసినదృష్టప్రత్యయంబులఁజూపెదఁజూపునోపు
 దురే యని యపుడ చూడుడనిన పని జైనులు సతని నెవ్వధంబును
 నైనఁజూవఁజెయివకున్నఁ గాదని నిశ్చయించి తత్తణంబతక్షకవాసుకి
 కర్కోటకాదుల మెచ్చక ద్రావి నాలుకలుంగోయు టూరసర్పంబు
 నొక్కఘటనంబునందెచ్చి ముందిలంబెట్ట రామేశ్వరుండు సర్వగతుం
 డయిన నందు నుండవలయునుగదా యని పని యందు లేకున్న
 మారామయ్య సర్వగతుం డగునె? యీఘటంబునందు జూపెదం గాక
 యని దాసయ్య కృతప్రతిజ్ఞుండై నూతనపురాతనభక్తుల పాడిస్మరణ
 పూర్వంబుగ నమృతంబుఁ జేరవచ్చి నిర్భయుండై నిలిచినప్పుడు॥

మ॥ ఘటగర్భస్థితి కాలఙ్గిహ్మగ ముదగ్రక్రోధమై పొంగుచుం
 బటుఘోషంబున మ్రొగ్గుచుం బడగఁడదాఱుండంబులోఁ గొట్టుచుం
 జటులాకారతరోజుచుఁ మెఱయు దంష్ట్రుల్ సులు చున్నొక్కలు
 త్కటవేగంబునఁ గోయుచుం బ్రతిటితాతెద్యంబుతో నుండఁగి ॥

చ॥ సర్వగతుండు సవ్యయుఁడు శర్వుఁడు, తల్పదప్పియై పుట్టి
 యుర్వర నుత్తముల్ శివుని నొల్లనివాడని నాతరాస్పృహల్
 సర్వజనంబులు నిర్విసంగ సౌటితి నెంచు ఘటంబు లోపల
 గుర్వనురాగుడై కరము గొట్టున బట్టి షష్ఠాశ్వాసము ॥ 155

తే॥ పట్టి వెడలంగఁ దివియ సప్తాము టటుల
 కోటిఖరకరతేజంబు గుందుపాచు
 కాంతి దిక్కులఁగప్పి లింగస్వరూప
 ముగియు దాసయ్యహస్తాబ్జమందు నుండు ॥

సీ॥ అప్పుడు జయజయ యని జనంబులు పల్క
సంగళదేవి యౌత్సుక్య మొంది
గురునాథు నెగ్గింప సరనాథుఁ డాదిగాఁ
గల జైను లెల్లను గడు భయమునఁ
దల్లడం బందుచు ధరఁజాఁగి మ్రొక్కిన
నాదాసమయ్యయు నాకృతఘ్ను
బల్లహుశివలింగభక్తునిఁ గావించి
జైనుల గెల్చిన శక్తిచెడక॥

190

తే॥ యుత్తరం బిచ్చి గెల్చిన యుత్తరేశుఁ
డనఁగ నాస్పటికేశ్వరునందు నిలిపి
చనదు లేన్బాటు దప్పించివైచి జినుల
కొనఁగఁడే దాస శివదీక్ష యొరి జైను॥

191

నాచిదేవయ్య కథ

తే॥ మారుడిగె యను పురమున మనెడు హిరయ
నాచి దేవయ్య యనఁగఁ బినాకిభక్తుఁ
డొప్పు నతఁ డప్పురంబున నున్నజినుల
నెల్లఁ బొరిగొనునంతకు నీశ్వరునకు॥

192

సీ॥ ఉపహారమీసంబు శవధంబుగాఁ బల్కి
యప్పుడ యప్పురం బతఁడు వెడలి
పడిదినంబులలోన పండ్రెండువేలు భ
ర్తనిభక్తవర్యులఁ గూడఁబెట్టి
వారును దానును దారుణముగ దాడి
వెట్టి యప్పురమున ముట్టవిడిసి॥
బిడ్డుగుబాఁపఁడు బట్టు పరదేశియాదిగా
వెడలుండు పురిజై నవితతి దక్క॥

193

అ॥ ననుచు నెల్లవారు వినఁగఁజాటించిల
గ్గలకుడగ్గఱగనుగాంచి యందు
దేరసుఁ నచారు శారేలుపడిభక్త
నైన్యసమితి నిలిపి సంభ్రమమున॥

194

శా॥ పోకం దారిజినప్రతానముల సంక్షోభింప వెన్నాడి కే
శాశేశింబరిమార్చి కొందఱను శస్త్రాశక్తిభంజించి ఘో
రాకారంబులు దాల్చి కొందఱను బాహాబాహి మర్దించి చీ
కాకై పోవఁగఁ జేసి రాజినుల శత్యాశ్చర్యశౌర్యాఢ్యులై.

195

వ॥ అట్లహతులై యరులనుఱుమాడి తచ్చిరంబులు దామ తఱిగి సవ్యక
గంబులంబట్టుకొని దఱిణకరంబులం గరవాలంబులు వెలుంగ నెలుంగు
నింగిముట్ట బిట్టార్చుచుహతశేషులైన జైనులందెగటార్చుచు నెటుదిరుగు
చుండంముమ్ముంగాంచి పిఱికిగుడియలపాషండులు మూర్చిల్లిపడివాపో
పం జూచి యేచియాడుచుంగ్రీడయుంబోలెనాలంబనాలంబనాస్యంబునం
జేసి వేయును నేడ్వారువసదులు జైసప్రతిమలతలలుం డులిపి వెల్లార్చి
యొక్కొక్కలింగంబు లెక్కం బ్రతిష్ఠించి యాపదుపురశిరంబులు
నట్టలపైఁ బెట్టినమాత్ర వారలు జగఱిట్టులనఁ బ్రమథపట్టభద్రులైరినాచి
దేవయ్యమహత్త్వంబు చిరకాలప్రవర్తితంబుగాదు, యిదియు నెఱుం
గవె? యివి యిట్లుండనిమ్ము సాటివేల్పులని మీరుపాటించి కొలుచు
మేటివేల్పులపాటులంబడు పశువులగు మిముంబఱచు మాభక్తులకు
నిదియు నొక్కచోద్యంబె? యనుమితపంచార్హత వెండియు వినుము.

సోమన్న కథ

క॥ ధరమణియును హుళిగిరియఁ
సురచిరమగు పురముసందు సోమన్నయసం
బరఁగుఁ ద్రికాలజ్ఞుండై
హరుభక్తుం డతనినిష్ఠ యరుదెట్లనిసెన్॥

197

తే॥ భక్తి ముప్పొద్దు లింగసంస్కరణంబు
సలుపు నియమంబు గైకొని జరుపుచుండ
సంతఁ దనకన్నులకునొప్పి యావహిల్ల
గుడికిఁ బోలేక మూర్ఖులు కుడువకుండె॥ 198

ఉ॥ తా నొకరుండు దక్కఁగను దత్పుర మెల్లను గింపఞ్చార్హతుల్
గాన ససహ్యతం గదిసి కన్నులు నొచ్చినఁ బస్తు లుందురే
మీనిటలాఱు నొద్దికిని మేమయినన్ నినుఁ గొంచుపోదు మిం
కైనను రంధు శంభుగుడి కల్గనపోద మటంచు వంచవన్॥ 199

క॥ సురపొన్న వసదిలోనికి
హరుభక్తునిగొంచుఁబోయి యదె మీదై వం
బురుభక్తిఁగొల్వమనఁ దన
కరముల జననాదుముట్టఁగడువడిబుడకన్॥ 200

క॥ శ్రీలింగమూర్తిలీలం
గ్రాలఁగముమ్మారు మ్రొక్కఁగా నవ్వి జనుల్
వేలెమ్ముజినుఁడు మెచ్చెను
మాలోసనొకండవగుచుమనుమిఁకనై నన్॥ 201

క॥ అన విని సోమన్నగినిసి
జినునికి గినునికిని నేను జెయ్యెత్తుదునే?
జినుగుజనులారసాఙ్గా
ద్వైతశాంతవలింగమురకుఁ గాకియ్యెడలన్॥ 202

క॥ పాపాత్ములారయిటగుడి
లోపలి కరుదెందువిషమలోచనమూర్తిం
జూపెదననికసువ టువుం
భాపి కొనుచునక్షియుగముబలిమింధెఱవన్॥ 203

ఉ॥ అంతకమున్న యంతకమందాతకుఁ డిచ్చిన నాదరూప మిం
తింజలు వ్రయ్యలై వడఁగ నీడితమాపముఁ బాపెఁ బచ్చిలా
ప్యంతరః ఁడు నేడును దదాలయసీమను సోమనాథుడై
కంతువిరోధి యుండుటయుఁ గానె నీదర్శన మెల్లనారికిఁ ॥ 204

తే॥ అట్లు సోమన్న భక్తికిహరుఁడు మెచ్చ
జినులనెల్లను సోమన్న చెనకివై
తై న దీనికిమీజినేశ్వరుఁడు సాక్షి
షువనిముంజేతిక డెమునకద్ద మేల॥ 205

వైజకవ్య కథ

క॥ ధరమతీయు బరివళిగెయను
బురిఁబరగుట వైజకవ్య పురహరుభక్తి
స్ఫురదంతరంగయాయమ
వరుఁడాదిగఁ బౌరులు జినవర్తనసెడువఁ ॥ 206

క॥ ఆతరుణివరుఁడు జినులకుఁ
బ్రీతిని నొకనాఁడువిందు పెట్టుటకుఁ బదా
ర్థాతిశయంబుగఁబాకం
బాతతమతిఁజేయనని యనర్హతసమితి॥ 207

క॥ పిలువఁగఁబోయిననాతని
నెలఁతపదార్థములఁజూచి నిష్ఫలముగఁ బా
హ్యులకిడకమున్నయిటరా
వలదేయొకఁడైన భక్తవర్యుఁడు వేగ ॥ 208

మ॥ అని చింతాసలత వచ్చి త్తయగు నాయభూషణమాలఁ దపః
ధనవేషంబున శూలి నిల్వఁ గని తాత్పర్యంబునందంత
త్యను రాగంబులు సందడింగొనఁగ నాభ్యంగ ప్రదానం బొ
ర్చి నిజాంగంబు తదంఘ్రిధూళిబొడువం దెని నముట్టునతి ॥

క॥ తదసంతరంబ తపసిఁ
నదసములోపలికిఁ గొంచు చని భక్తిం ద
త్పదపద్మంబులు కడిగి త
గుదకంబులు గ్రోలి యాసనోజ్జ్వలసీమన్॥ 210

క॥ ఉపనిష్ఠం జేసి కదలి
విపులవలాశంబు వైచి పెసవెసఁ బరవ
క్వపదార్థసార్థ మపు డా
గవటతపస్సికిని దనియఁగా వడ్డింపన్॥ 211

క॥ సద్గుణసేయుచు నాయొర
గొడ్డినువుండుపని చవురుగొట్టుచు మఱియున్
వడ్డింఁగు సనుచుఁ గుచుడుచు
సద్గాదిద్వములు పలుకునంతటిలోనన్॥ 212

క॥ ఆతరుణీవతి వచ్చుడు
నే తపసి యదృశ్యుడైన వెలఁదిం గనివై
నీ తగహ యటుసేయఁగ
నావతసింహపుమెందు నడఁచితికడఁకన్? 213

ఉ॥ బ్రతులదేల గాని పడి నావక చూపుముదేటిచూడఁగాఁ
గాని తపస్వికిఁ గుడువఁగా నిడ నెన్నఁడు నిట్టిదిట్ట వే
మైనను గారణంబు గలదా? తపరాజుకు నీకుఁ గాక యు
న్న నీకు దావ నేమిపని యెమ్ముల బూడిదె గొట్టుజంగమున్॥ 214

క॥ ఆలలి సమ్మిసనాయిలు
నేలం గలిపితివి చెల్లునే సతి కితరా
జ్ఞాలంఘన మీక మాటలు
నీలుచు బదమనుచుఁగీలునమ్మెటవై వన్॥ 215

ఉ॥ దానికి నేయుమిన్ వనితతత్తర మందక యిందుశేఖరున్
 ధ్యానము సేయుచుండఁ దనుఁ దాకక యవ్వరిగుళ్ళ నిళ్ళ నెం
 దైనను నున్నయార్హతుల నందఱఁ దాకఁగఁ దొల్లు నెత్తె నె
 మ్మేనులరక్త ముట్టిపడ మిక్కిలి స్రుక్కుచు నిచ్చ మెచ్చుచున్॥

క॥ ఉలికులికిపడుచుఁ గెలఁకులఁ
 గలయం గనుంగొనుచు వెన్ను కాలఁగను గరం
 బుల నొడ్డికొనుచు నచ్చట
 తొలగంగాఁ గాంతఁ గొనుచు దొవ్వనఁ బడుచున్॥

217

క॥ లేచుచు నొకరొకరిమొగముఁ
 జూచుకొనుచు బ్రాంతు లగుచుఁ జాఱునఁ దాకన్
 'హా! చెడితి' మనుచు నెత్తిని
 వాచఱుచు వసదు లెక్కి వసుధ కుఱుకుచున్॥

218

క॥ సందులు గొందులు దూరుచుఁ
 గుందుచు మొఱ వెట్టికొనుచు గోడు గుడుచుచున్
 గ్రిందులు సొచ్చుచు వెఱపె
 ల్లం దురపిల్లుచును దిక్కులొగిఁ గనుఁగొనుచున్॥

219

క॥ పఱచుచు నొక్కరుఁ దొక్కని
 మఱువులు సొచ్చుచు నొడళ్ళు మంటలు మందం
 జెఱువుల మునుఁగుచు వృక్షము
 లఱిమఱిఁ బ్రాఁకుచును విహ్వలాశయు లగుచున్॥

220

క॥ జినువెనుక కేఁగిదాఁగుచు
 మునుపటి తమకర్మపు ఫలములఁదలఁచుచుఁజ
 చ్చిసనైల మేలనుచుఁదమ
 జిననాథుఁడు చచ్చెగనుచు భీచీయనుచున్॥

221

క॥ పెట్టెలవెంబడి నెత్తురు
పుట్టంగాఁజూచి వెచ్చసూర్పుచు శిరముల్
చెట్టులఁదాఁకించికొనుచు
నట్టిటనరాదీమూర్చు లందరి మఱియున్॥

222

వ॥ తొల్లిపిట్టవ్యక్తై పిట్టారగించి రాచవెట్టికిం బోయిన గుట్టుపట్టిపెనిమిటి
దిట్టతనంబునం దిట్ట నెత్తిం బెట్టికొని గునిసిగునిసియాడుచుం బాడు
చున్ సోలుచు నాలంబుసేయుచుఁ బని సేయ నీవిధంబు గనుంగొని
యంగజాలవారు వడుగుకడం బొమ్మని చాటుచాటున ప్రేయువ్రేట్ల
తనిందాఁకక చోడమహిపాలుని సకలనియోగంబుల వారిందాఁకుగతి
వైజకవ్యమీదం బడువ్రేటు వైజకవ్యందాఁకక యఖిలజనముల నిర్మా
లనమ్ముగతి నొక్కొక్కటి వేయుముఖంబులై తాకఁ నానొప్పి కోర్వ
లేక॥

223

సీ॥ ఆచార్యమునిపోయి యగడతలోఁగూలె
శ్రీచంద్రముని పోయి చెఱవు గూలె
నర్హమునిపోయి యడవియందున డాఁగె
క్షపణేంద్రమౌనిమంచమునఁ దూరె
విపులేంద్రముని కుంచవిడిచి పర్వునవెళ్ళె
రాజేంద్రమౌనిమూర్చును మునింగె
నాజై నకులగురుఁ డంతతెల్వి దొరంగె
నట్టు లందఱుజడియంగ నందు॥

224

తే॥ జైనకుల సంభవుండు వైజకవఁ జూచి
దీగరిష్ఠుండు దలపోసె దేవదేవు
మహిమ గాఁబోలు నిది యేల మగువఁ గొట్ట
వద్దనుచు మాన్పి యడ్డంబు వచ్చెనంత॥

225

చ॥ వెలువనియంపవానజడి వేగమ దేల్చినజూడచాటిపె
ట్టులు పొలివోవ జైనులు గడువ వెలుగందిరి వై జకవ్వ ని
ర్మలశివభక్తినిష్ఠ వతి మానుగఁ గాంచియుఁ గాకున్నయ
ట్లమటఁ బెట్టి తీజినుల నందఱ నాత్మలఁ గంది కుందఁగన్॥ 226

వ॥ అంతియకాదు వెండియును 227

చ॥ జినులకు మీదుకట్టిన విశేషపదార్థము మున్న యొక్కభ
క్తుర కిడు వారినెమ్మదికి దూరమవై తివిఁ కెన్నిదంసులన్
నిను నన నేమి నిశ్చయము నీదెస మికును జేటువచ్చుఁ జ
క్కనఁ జను మేడకైన ననఁ గాంత నిశాంతములొనికేగుచున్॥ 228

సీ॥ వెనుకనెన్నం జిల్లువెడలి యెఱుంగమి నడుగులు చడఁబడ నడచినడచి
యేతెంచుచును వీధి నేడైఱ నొకవసదిని జనునాసతిఁ దిప్పుటఁగాంచి
జై నాలయము శివస్థానంబు దాఁదొల్లిగాంచి యెఱుంగని కారణమున
నది శివాలయమకా మదినెంచి హరశర్వశాంకరీ ప్రాణేశ శరణమనుచు॥

ఆ॥ మోడ్చుగేలు ఫాలమునజేర్చుకొని గుడి
చొచ్చుమాత్ర లోనశూలపాణి
జ్జే నరూపుమాయ శతఖండలుగఁదడ
భ్యంతరమునలింగబాతి వెలసె॥ 230

క॥ ఆలింగమూర్తిఁ గనుఁగొని
యాలింగసమాచరించి యంగము నేలన్
ప్రాలఁబలు మాణ్మొక్కుచు
ఫాలాక్షునికరుణగాండెఁబతి పత్తితఱు॥ 231

క॥ పతిశంకర భక్తికిర
హితుఁడై విడిచినసతియు మహేశ్వరుఁగొల్పె ॥
వెతమాని సద్గతికిఁజను
సతి శుభపదంబునిదియ యదియెట్లన్నెన్॥ 232

క॥ మును మునిభాషలు నాలా
యనియును సన్మనాయయును మహాదేవుని నా
ల్లని తమపతుల దొరగి శం
భువి గొలిచియ కాదె? కనిల మొక్షము పుటియున్॥

233

దిలకప్ప కథ

చ॥ ఇల దిలకప్ప నా వెలయు నింతి మహేశ్వరపాదభక్తికిం
దొలగని భర్త పొందుగను దూర్తశిఖామణి వాడు భార్యపై
నలిగి వధింపువాడయిన నాసలియుం బతిగ గాంచి మారజి
న్నిలయముఁ జొచ్చి డాగె రజనీకరశేఖరు వెన్కదిక్కునన్॥

234

క॥ వెనువెంటన పెనిమిటియుం
జనుదెంచి మహేశువెనుకఁజక్కటియైడా
గినవనితకొంగు హస్తం
బునదిపియుడుఁబురుష భావమునఁగనుపట్టన్॥

235

క॥ శివభక్తినిష్ఠ యిట్టిది
భువిలో నన విందు మెపుడు బుధజనములచే
నవిశేషభక్తి వైజన
నెవమునఁగననయ్యె మనకనీరి సదృక్తుల్॥

236

క॥ జ్ఞానతతులెల్లఁ దనపుర
జనములు జేయనుచువేడ్క జయపెట్టఁగనా
జినులు వెఱగంద వైజ
శ్వు సుతించిరి సంచితార్థవాగైఖరులన్॥

237

క॥ ఆవైజవ్య వినిర్మల
బావంబున నుదయమౌట బరివళిగెపురిఁ
దేవుండు వైజనాథుఁడు
నా వెలసె ననంగ మును పువె హీనజినా॥ 238

క॥ చన్నమహాత్ముల శౌర్యము
లెన్నొగలవు చెప్పనేల నేటికి లేదా?
పన్నగధరుండు; ముదిసిస
తన్నిర్మలభ క్తిమహిమ తఱిగెనెచెపుమా॥ 239

క॥ చిటిపుటి మీసమయములుడు
పుటకంతటివారులవయుఁ బొమ్మనవలది
ప్పటికిమదిఁజాలుదుము త
త్పటు చరణస్మరణబద్ధబాపుల మగుటన్॥ 240

తే॥ అన్నగొని మీమతమ యాది కాది యనుచుఁ
జెనఁటిజను లబ్బురమున వాదునకు మమ్ముఁ
బిలిచి మార్కొనఁ గాదని గెలిచి వచ్చు
టెఱుఁగవే? యన మఱియు వాఁడిట్టు లనియె॥ 241

చ॥ గతబహుభాషణంబులన కాల మొగిం గదవంగ నేల మీ
మతమె యనాది యందు బ్రథమంబు ప్రమాణముచూపి మమ్ముల
జ్ఞితులుగఁ జేయు మనింధము సేయ సశక్యమయేని మౌనము
ద్రుతముఖత న్యసించుటయ దీరవిచారము నాకుఁ జూచగన్॥ 242

చ॥ అనీ వీని రామతందె యధికాగ్రహుఁడై వినరొరి జ్ఞన మీ
మనజిననాథమందిరము గగ్గులకా డయి యల్లమీజినే
శునితల ప్రయ్యఁగూలుటయు సుమ్ము నిదర్శన మట్లు గోలమెఁ
మనసిజవై రిబంటవె యన ని్యని జెనులు నట్లకానెన్॥ 243

ఆ॥ వారుఁ దాను హరుని వసదికి మరునాఁడు
వచ్చునంతలోన వసది జైన
ప్రతిమరూపు నూఱు ప్రయ్యలుగాఁ గూలి
యున్న జనులు వెఱఁగునొంది రపుడు॥

244

క॥ నిలువక పదునేడును జిన
నిలయం బీప్రోలి నట్లు నిఖిలార్హతులన్
మునుమిడిజయించియిటువినుఁ
డనియయ్యేకాంతరాముఁడర్థింబలికెన్॥

245

క॥ ముదిలంజ తొల్లిదనకున్
నిదురకుమాడ యనులీల నేతొంటికథల్
చదునంగఁబడవె యామొర
టదవంకయబంటనాకుడాఁగఁగనగునే॥

246

తే॥ నేడ శిర మిచ్చి క్రమ్మఱ నేడ పడయు
టిదియుఁ జిత్రంబె? యోరి జై నాధముండ
యిపుడు శిర మిచ్చి యేఁగించి యేడునాళ్ళ
మీఁదఁ బదయుదు శిర మూరు మెచ్చి పొగడ॥

247

మ త్రకోకిల॥ ఓరి జైన భవద్గురూద్వహు లెల్లఁ బోవఁగ నొండె నీ
యూరిజైననివాస మొండెను నుండకుండఁగఁ జేసి మా
ర్గోరి కొల్చెడు జైనమూర్తు రూపు మాపిన గాక మి
మ్మీరసంబున నేమి చేసిన నేమి పెద్దటికంబు నాన్॥

248

క॥ జీనులాతనీ కొడఁబడికడు
ఘనముగనొకవంక మూఁకఁ గట్టినిలిచి ర
ట్లబసవన్నయుఁదద్భ
క్షనివహమునురామంతందెకడఁగొలుపుండెన్॥

249

క॥ భూనాయకుండునొకవఁ
దానిలియుఁ జూచురతినతనిపాఠ్యముల
న్మానుగనిలిచిరి ప్రజలిల
యీనిసగితోఁ జూడచచ్చి యుట్టున్నతఱి॥ 250

సీ॥ అభిలజనంబులు నాశ్చర్య మందంగఁ గత్తిపుచ్చుచి యిందఁ గానరీతి
చిన్నిసప్పుసమోము చెన్నిగలింపంగ దత్తగణములకు దత్తమొక్కి
యిరులు బెగ్గిలనార్చి యనిఁగుత్తుకసమర్చి క్రమ్మఱిదావేత నెమ్మిఁ బట్టి
యాసురం జన్మియు నదిమియౌదలబట్టఁ బాపిదావలవేతఁ బట్టికొన్న॥

తే॥ బసవఁ డేకాంశరాసయ్యఁ బ్రస్తుతింప
నభిలభక్తులు ఘోయని యార్వఁ దొడఁగి
రవనినాథుండు తలయూచి హస్తయుగము
ఫాలపట్టికఁ జేర్చె నపారలీల॥ 251

క॥ పౌరులుజయవెట్టఁగ వా
ద్యారవములుమిన్ను మిన్ను సుద్రువఁగిసటఁ
ట్యారంభసంప్రపంబులు
భూరిగతిం జెలఁగఁ గటకపురవీధికలన్॥ 252

క॥ కుడిచేత శాతఖడ్గము
నెడమకరంబున శిరంబు నేపారంగఁ
నెడుగులుమితిగీతములకుఁ
దడబడకుండంగనడుచుఁ దత్తత్ స్థలులన్॥ 253

క॥ తాలానొల్లలసెప్పొరము
కాల మెఱిఁగి త్రొక్కిచుందఁగఁ గాశ్చపంబు
వ్రాలి శరణుచు నెల్పుచు
నోడెన్ బెడబొబ్బ లిడుచు హా యని యున్నచు॥ 254

క॥ భూకాంతుఁడువెఱఁగందఁగ
నాకళ్యాణమున నేడహములు మెఱసియ
వ్యాకులతఁ దొట్టి హరుగుడి
వాకిటికిఁవచ్చి యెల్లవారుఁ వినఁగన్॥ 256

క॥ ఏకాంతవీరుఁ డపగత
తొక్కికవర్తనుఁడు కర్మలంపటఁదహితుం
డేకాంతరాముఁడప్పుడు
తోకాంతముగాన జైనలోకముఁ బలికె॥ 257

క॥ జినులార నాయొనర్చిన
ఘనతరమగుప్రతినచెల్లెఁగద యని ముదలిం
చి నిరూఢశక్తి నందఱుఁ
గనుఁగొనశీర్షము కబంధకముపైఁ బెట్టెన్॥ 258

తే॥ ఒక్కదెస కొకయించుక యొరిగి యుండ
సద్దేశిర మట తోడుత సదికికొనియె
హరుఁడు దైవం బనుటకు నేకాంతరాము
శిరమ గుఱియైనసంతయుఁ జెన్నుమీఱదున్॥ 259

క॥ ఏకాంతవీరుఁడపగత
తొక్కికవర్తనుఁడుకర్మలంపటుఁడగుటఁ
ఏకాంత రాముచరితము
తోకాంతములయ్యె మూఁడులోకములం॥ 260

క॥ ఘనపాతకుల సుతమ్ముం
గనరాదని యిట్లు పెడమొగంబిడియెనొ యం
చును జనులు పొగడి జయలే
ఖనరేఖని చేతికిచ్చి రళవళ పడుచున్॥ 261

తే॥ భక్తసమ్మోల సాగిలఁబడ్డ జినుల
యశికఫలకంబులం దెల్ల నచ్చు మెత్తి
యార్చి పెడబొబ్బ లిడుచు భక్తాశిజ్ఞను
లంచితంబుగ నాప్రోలియంద యునిచె॥ 262

తే॥ సంగమేశ్వరనిర్వి శేషంబు గాఁగ
బసవఁ డేకాంతరామయ్య భక్తిఁ గొల్వఁ
బరమతత్త్వానుభవగోష్ఠిఁ బాయ కతని
పాల వనియించియుండె విశాలవృత్తి॥ 263

క॥ వీకాంతరాముకథ విన
నాకాంక్షం జదువఁబాయు నహిమ్మగవహ్ని
ప్రకటవిషజలరోగ
వ్యాకులబాధలు సుఖమ్ము లగు హరుకరుణన్॥ 264

షోడ్డలదేవు బాచనార్యుకథ

తే॥ వెండియును నొప్పు నిమ్మహిమండలమున
దీరచిత్తుడు షోడ్డలదేవు బాచ
నార్యఁ డంగజమర్తనౌదార్యశౌర్యఁ
డతని నుతియింప నెవరికి నలవికాదు॥ 265

క॥ నిర్గతనిఖిలేంద్రియ ష
ద్వర్గోద్భవదుర్గుణావచారణచణుఁ డం
తర్గతసతతవిరాజ
ద్వర్గపదధ్యానకరణ పారీణుండున్॥ 266

క॥ ఉగ్రాంబక సద్భక్తగ
ణాగ్రణి సదనుగ్రహుండు నాగ్రహకరణో
దగ్రతరశౌర్యఁడనఁగ స
మగ్రకృపాంబోనిధానమనఁ బనుషఱియున్॥ 267

క॥ దుర్భావరహితచిత్తుఁ డ
గర్భావిర్భావమూర్తికలితుఁడు దృఢదీ
నిర్భరనియమాశ్రితుఁడుపు
నర్భవభయభంగరంగన వ్యాశయుఁడున్॥ 268

క॥ శాంతిని శాంతస్వాంతుఁడు
దాంతపదవ్యంతరంగదారుణుఁ డగజా
కాంతచరణ భక్తిశ్రీ
కాంతుఁడు కాంతాదిమోహగతిదూరుండున్॥ 269

క॥ పరదేవ మదాంధకరటి
హరి పరదైవాంధకారహరణాంకుండున్
బరదైవతరుకుతారము
పరదైవాంబోధికుంభభవుఁడన వెలయున్॥ 270

సీ॥ నందికేశ్వరదేవు నవ్యసర్వజ్ఞత భృంగినాగుని యేకలింగనిష్ఠ
వీరభద్రస్వామి విపులరౌద్రరసంబు భృగుదదీచ్యాదుల పృథులశక్తి
గౌతమాదిమునీంద్ర ఘనతార్కికప్రౌఢి చారుపాణినిశబ్దశాస్త్రకలన
యాదిగాఁగలసారమంతయు నొకచోటఁ గూర్చి పేర్చిసవేడ్క
గురువరేణ్యుఁ

తే॥ డవని షోడ్శలదేవు బాచయ్యఁ జేసెఁ
గానినాఁ డిట్టిమహిమ లోకమునఁ గలదె
రూఢిఁ జూడంగఁ గలియుగరుద్రు డీతఁ
డనుచు జిను లర్థిఁ గీర్తింప వినుతి కెక్కె॥ 272

సీ॥ సిద్ధాంత వేదాంత శుద్ధవ్యాంబులఁ దదనంగతగతతత్పర్యములను
మునిభారతస్మృతిమూల శాస్త్రంబులనాది పురాణముఖ్యార్థములను
న్యాయవై శేషికాద్యఖిల శాస్త్రముల నిరుక్తిలక్షణవాక్రప్రయోగములను
జాతిజచ్చలజలవై తండికోకులఁ బంచావయవవాక్రప్రపంచములను 273

- తే॥ బ్రతిఘటించినవాదుల ప్రతిభ దుల్చి
సకలసంభవ సంస్థితక్షయములకును
నాదికారణుఁ డీశుండ యని ప్రతిష్ఠఁ
జేసి జినసమయులఁ గొట్టివేసి మఱియు॥ 274
- సీ॥ పార్వతీనాథుండు పశుపతి తక్కిన వేల్పులెల్లను బశువిసరముగను
బ్రతిసాధనమొనర్చి పాంచరాత్రవ్రతాచార్యులముక్కులు చెక్కుఁజేసి
యద్వైతులను హతాహతిగ వీగఁగఁదోలివిద్విషదాచార్యకవితతినడఁచి
సర్వేశుచక్రియు నుర్విబ్రతిష్ఠించి భక్తియుక్తుండయి పరగుచుండి॥
- తే॥ ప్రతిదినంబును సౌరాష్ట్రపట్టణమున
కరిగి శివరాత్రిఁ జెల్లించునర్థితోడ
సట్టి దిన మేఁగుదెంచుఁడు నవనినాథు
ననుమతంబునఁ బోయెద సంచు చచ్చి॥ 276
- క॥ జననాయక సౌరాష్ట్రం
బున జాగరణంబుఁ జేసి పుసరాగమనం
బొనరించెద వేవేగమ
యన బిజ్జలుఁ డిట్లు పల్కె నాతనితోడన్॥ 277
- క॥ పనిచాల గలదు నేటికిఁ
జన దాకొట్టరువులెక్కఁ జవిది తుడన్ బ
ళ్ళనువేయింపఁగ పలయున్
జనునే యిరుదెసలకొల్పు నాగింపంగన్॥ 278
- క॥ బాలింతలంజగతి మా
యాగిగమును శంభుభక్తియు క్తియు నడువడన్
బోలదు మాకొలువెంతట
దాలించితివేని చనుము స్వచ్ఛందుడవై॥ 279

క॥ కాదే సౌరాష్ట్రంపుమ
హాదేవుడు వచ్చెనేని యచ్చరింపుము వో
రాదిప్పని దప్పింపను
నాదరమతి లేఖ వ్రాయు మనవిని మదిలోన్॥ 280

క॥ పరవాదుల దుర్బోధల
నరపతి పోవకు మనం జనక నిలిచి మహి
వరుడుముదలించిపలుకఁగ
సరుగుటమౌర్థ్యంబుగా దెయతఁడన్నగతిన్॥ 281

క॥ నృపుఁడాడినట్ల సౌరా
ష్ట్రపతియ యిచ్చటికి వచ్చుఁ జనుదేకున్నం
గృహసనుదనయున్న కడకు
నిపుణతఁ గొనిపోవుఁగాకనియతి చెఱచునే॥ 282

మ॥ అని నిశ్చింతత నున్న యాఘనుని డాయన్ సోమసాధుండు చ
య్యన మహేశ్వరుడూతచందమున హస్తాబ్జంబునన్ నందికే
తనమున్ వ్రాసినలేఖయున్ వెలయు నుద్యల్లిల నేతెంచి డా
న్యనికాయ్యాదికకర్మలన్ మెలఁగు బాచామాత్యు కెంగేలికిన్॥ 283

క॥ ఆలేఖ యిచ్చి సౌరా
ష్ట్రాలయుఁడిచ్చటికి దానయరుదెంచుచు జం
మాలగతిం జనుమనినను
వాలాయము చేసి పంప వచ్చితి ననుడున్॥ 284

క॥ ఒకపూటలోన యిచ్చటికి
సకుటిలగతి వచ్చునాసమాగమమునఁ బా
యకయుండెడు నాపెనుగా
దెకొలుచుతివియింపు మాప్రదేశమునందున్॥ 285

క॥ ప్రత్యక్షం బౌ నని యతః
దత్తక్షతమై వహింప నది గని వారల్
సత్యమంగ సోమనాథుం
దత్తనురాగముననచటి కరుదెంచుఁ జూడీ॥ 286

ఉ॥ రావణు మెచ్చి పోనిగతి రాకటునిల్వఁడు రావణుం దనఁ-॥
గా విలస త్రపోబలుఁడుగాని శివై క్యుఁడు గాఁడు శూలిభ
క్తావళి పెట్టుఁజెట్టగుఁ దదన్యులకుఁ సులభుండు గాఁడు ముఁ-
పోవఁడె భక్తవత్సలత నూల్కొన గుండయ యుండుప్రోలికిన్॥ 287

క॥ పడిహారిచందమున నీ
కడకుఁ జనుదెంచినతఁడ కాఁబోలు జుమీ
మృదుఁడటు గాదేభూమిం
బడి కనులకదృశ్యమౌ ప్రభావముగలదే॥ 288

ఆ॥ వచ్చి లేఖ చేతి కిచ్చి బాబాఝ్యతో
నెల్లి సోమనాథుఁ డిటకు పచ్చ
ననుచు నానతిచ్చి యంతర్హితుం దయ్యె
శంభుఁ డగుట కేమి సంశయంబు॥? 289

వ॥ అని యిట్లు కళ్యాణకటకంబునం గల సకలజనంబులు సగ్గింప సగ్గలం
బయి క్రమ్ముట సమ్మదాశ్రయసంబోధింబులం గిహింపలకంబు
నలంకరించుచు శిరిసావహించి పురంబిష్టశోభనాక్షిష్ణంబు గావింపం
దగువారలం బనిచి బాచరాజయ్యః యుచితర్చిత్యంబులం దరగించుండ
నినుం దస్తశిఖరశిఖరాగ్ర ప్రసరిత్ర సహస్రంగిడుచునెఁగడు సంభ్రమ
ప్రమోదంబు లాగనాంబుజంబులం బోవచూప నావప్తీంబునం గల
యసంగమదళంబుభ క్తిపుంగవులును బరపంచునుం గమ్ములపండువ
యయియుండి యాటలం బాటలం గాలంబుఁ గేల గతి గడుపుచున్న
సమయంబున॥ 290

మహాస్రగ్గర : అదె వచ్చెన్వచ్చె నాదివ్యవధముదెసఁ బౌరావళుల్ దృష్టి
చొప్పున్॥

మదమాద్యత్స ప్రవార్థ్యన్నతరవగతితో నాకవాద్యస్వనంబుల్
ఛదలకామ్రోయంగసౌరాష్ట్రవతియుఁగడఁకంజయ్యనకాదెక్రిందక
విదళద్భూబాగుఁడౌచు న్నెగడెఁ బెగడెనల్ దిక్కుతోలికవడంకన్॥

సీ॥ సిద్ధరామయగారు శ్రీశైలమునకుఁ దా

నరిగి ప్రార్థనఁజేసి యాత్మపురికి
శ్రీమల్లి కార్జునస్వామిఁ గొంపోయిరి
గాని యీబాచప్రదానుకరణిఁ
దనయున్నకడకు గొబ్బున నీశు రప్పింప
నేరరై రిపు డితం డూ రెఱుంగ
బోరన రప్పించె సౌరాష్ట్రసోమేశు
నిట్లనెఱ్ఱికు లెందునేని గలరె॥

292

తే॥ యని నుతింపంగ విని బిజ్జలావనీకుఁ
దరిగి చాఁగిలఁ బడిమ్రొక్క నతనిమంత్రి
వర్గమును బటవర్గంబు వరుస మ్రొక్కు
బాచవిభుఁ బ్రస్తుతించె నాబసవరాజు॥

293

ఉ॥ కొట్టరులోని గాదియలు గొబ్బున నుబ్బున నేలమట్టుగాఁ
గొట్టి కనద్దనస్పటికకుట్టిమభూములఁ జేసి పై మణి
ధట్టసువర్ణశోభితసుధామము ప్రేమ నమర్చి చుట్టనం
బెట్టును గోటగోపురము పెద్దగఁ దీర్చె నిమేషమాత్రతోన్॥

294

తే॥ అవని పొడ్డలదేవు బాచయ్య నడక
భక్తి తెల్లను నెల్లయై పరగ నన్య
సమయకోలాహలం దని శైవు లతనిఁ

బొగడ విని నైవ కొకనాఁడు భూవిభుండు॥

29

వ॥ : పరవాదిజనంబులు కొందఱుం గూడుకొని ప్రతాపనారాయణపురంబున,
 బ్రాహ్మగోవురోషశోభితంబుగా నొక్క సెడి గట్టించి యందు గో
 పంద్రప్రసంగించి మండిమహార్యంబునం బ్రతిష్ఠ సేయ సనురా
 గంబున సఖిలసేయోగంబులుం గొలుప దా సచ్చోటఁ గొలువవచ్చి
 యున్న యన్న రేంద్రుం డందఱుం జూచి బాచిరా జిచటికి రాని కార
 ణంబేమి? తాళివభక్తుండ సనియో యిమ్మహాత్సవంబు పల్లు తెఱం
 గెఱుంగఁదో యెఱింగి లెక్క సేయఁదో మా కొలువు చాలించెరో యేల
 యిట్టియొడ్డోలగంబునకు రాకుండునే యని యాగ్రహించి వలుకు
 బిజ్జలునకు బసవుం డిట్లనియె॥ 296

క॥ చెప్పినయుడిగము సేయక
 తప్పించెనొ బీరమునను దలఁగి చనియెనో
 తప్పేమిచెప్పు మాతని
 నివ్వుడు కోపించి మించి యిట్లాడుటకున్॥ 297

క॥ కరలింగనిష్ఠులగుశివ
 శరణులు పరదై వవితతశరణములకు ప
 తురొచ్చొత్తురొ కన్నలజ్ఞఁ
 తురొ చెవులను వింద్రొవారిత్తోపసడుతురో॥ 298

ఆ॥ హరుని యెడమవంక నద్రిజ యుండంగ
 నచట దక్కదక్షిణార్థమునకు
 భృంగినాథుఁ దేకలింగంబు వెలుఁగంగ
 మ్రొక్కె ననఁగ నింకఁ బెక్కులేల॥ 299

శా॥ మంటాకర్ణుఁ డసంగ శంకరుని భక్తప్రస్తుఁ డొచ్చుండు ము
 మంటల్ పినుల నంటఁ గట్టుకొని తద్గంభీరరాషింబు మి
 స్సంటదా మ్రోయఁగఁ జేసి యారవః సస్యధాన్యముల్ సొందఁగా
 వింటం జేర్చక భక్తియాక్తిని మనందే దాత్రిమై పెండియును॥ 300

తే॥ అవని నరవత్తుమువ్వుర కార్కుఁడగుచు
వెలయు మా హేంద్రమంగళ మనుపురమున
నెలమి లింగై కృనిష్టావిశిష్టఁ డగుచు
నతని నియమంబు జెప్ప చోద్యంబు వినవె॥ 301

మ॥ తనమ్రోలఁ బరదై వనామము సముద్యల్లీలఁ బేర్కొన్న నె
వ్వని నైనం దలద్రుంచి వైచు నియతిఁ వర్తించుచుండంగ నా
తనిగేహంబున నొక్క బ్రాహ్మణుఁడు రుద్రం బాస్త వల్లింపుచుం
జనుదేవర ఘృధవిష్ణుతుం డగుచు 'బిక్షాందేహి' యంచుఁ వెసన్॥ 302

ఉ॥ అక్షయసంప్రమోదయుతుఁడై గృహి గావున బైక్షకాంక్షికిఁ
భిక్షము దాన కొంచుఁ జని పెట్టఁగ నొల్కుడు నన్యదై వనా
మాక్షరముల్ వచించెను ధరామరముఖ్యుఁడు దాని కల్గిత
త్కుక్షికరస్థలస్థగితగుర్వగు దర్విక వ్రచ్చఁ జచ్చినన్॥ 303

చ॥ అది గని విప్రు లెల్లఁ దగవారడిఁ బోవను భిక్షకుఁ నిజా
స్పదమున కేగుదెంచిన ద్విజాఁ ముని కన్నము గల్గె నేని భి
క్ష దయను బెట్టఁగా వలయు నల్లరయుండిన లేదు పొమ్మనాఁ
గఁ దగవు గాక యిట్లు మిడుకంబడివాత వధింపపచ్చునే?॥ 304

ఆ॥ అవని బ్రాహ్మణో 'నహంతవ్య' యనుసూక్తి
చెప్పఁ జేసె వేద మొప్పుజదువు
నవనిదేవుఁ జెప్ప సరియగు యనుచిత్తుఁ
డతఁడు ధన్యుఁ డగునె? యక్కటకట! 305

చ॥ అని మది దూరగా వగచి యందఱుఁగూడి ధరాధినాథుఁ జే
ర సరిగి చెప్పినఁ విని ధరావరుఁ డాయనఁ బిల్వఁ బంచి వి
ప్రుని నిటులేల చంపితివి? బుద్ధివిహీనత నేను తప్పఁ జే
సె సతఁడు తప్పు కల్గినను జెప్పుము గాచెదఁ జెప్పవేనియున్॥ 306

చ॥ సరసర నిను నేఁ జంపెద నన్నఁ
 సరవరుఁ గన్గొని నవ్వెలయంగా
 సరయం బల్కె భయం బించుకయుం
 బొరయని నెమ్మదిఁ బొంపిరివోవన్॥

307

తే॥ చంపితిని నిక్క మెదైన చంపఁదగిన
 యట్టి తప్పును జంపిన యవ్విధంబు
 శంభుఁడ యెఱుంగు నన్నుఁ గావఁ జంపఁగ ర్త
 యతఁడు గాకేల మీచేత హతుఁడ నగుదు॥

308

క॥ అన విని జనపతి యింక ని
 తనితోఁ బలుమాటలేల దాతీసురుచా
 వునకుఁ సరిగాఁజంపుం
 డనవుడునారెకులు గొంచునరుగు తెరువునన్॥

309

చ॥ హరు నిలయంబు గాంచి దరియం జని యోహర భూవిడుండు దు
 ర్భర మదమత్తుఁడై పరమపాతకుతో సరి చంపఁబండి స
 న్నరకదురాత్ముతోడ సరి నాకును జావఁగవచ్చునయ్య యీ
 శ్వర యనుచుఁ గరద్వితయ సంభృతతాళము లిచ్చుచుండఁగన్॥

వ॥ అప్పు డయ్యమరాజు లింగనిష్ఠ కంగజారి యిచ్చ మెచ్చి॥

311

తే॥ అన్యదై వాభిధానదు రక్షరములఁ
 బలుకు తవితోడ నను మహాభక్తు నెట్లు
 సాటిసేయంగఁ దగు నంచు మేటికరుణఁ
 దనదు వక్షంబు తొరజొరుమనుచుఁ నెఱచె॥

312

చ॥ అరియమలింగగర్భము మహావ్రమదంనబునఁ జొచ్చి యత్తటిదా
 నరపతి సేవకాళి యహినాయకభూషునురంబుఁ జొచ్చె నెం

చ

చురువడిఁ గూడ రాఁగఁ గని యుగ్రునితోవలఁ జొచ్చువేగ నం
బరము చెఱంగుమూరెఁ డహిమంధనువెల్పులఁ జిక్కె గ్రక్కునన్.

క॥ నరవర మా శివభక్తులు
వెరవిండివరదై వములను వివనౌల్లమికిన్
గుఱిగాదెయర్యమాఘ్ని
వరదివ్యాంబరముగానవచ్చుటమఱియున్

314

వీరశంకరయ్య కథ

క॥ మనుజేశ వీరశంకరుఁ
డన వెండియునొక్క భక్తుడఁవని వెలయందు
ద్వనచరితమువినుస్వప్నం
బుననై ననుగొలువఁడతఁడుపరదై వములన్.

315

క॥ తలఁపఁడుముట్టడుతోడం
బలుకండిదియనీతిగాఁగఁ బట్టినడను నా
తలఁపొకబొద్దునినంటం
గలఁగని మేల్కొని విచారకలితాత్మం దై.

తే॥ అంటఁగారాని బొద్దుని నంటుకొన్న
తనువుఁ దలపోయ కుక్కముట్టిన మటంబు
దానిఁ గాల్చుట యెందును దగునుగాదె
యనుచుఁ గృతనిశ్చయం డయి యాశ్చర్యంబు.

317

ఉ॥ శ్రీనగసీమ కేఁగి యతిశిష్టతరం బగుహాటకేశ్వర
స్థానమునన్ జ్వలజ్వలనత త్రవమహాయనపాత్రలోన నా
సీనత నొంది వెండియు నశేషతరాయుధకృతగాత్రం దై.
భానుజవైరిసత్కృపకుఁ బాత్రతం గాంచె నవంచకస్థితిన్.

318

క॥ కావున భూవర పరదై
వావలిఁ జూడంగ వినంగ నంటికొనఁ గ మా
శైవులకు గానివానిని
నీవిశ్వం బెల్ల నెఱుంగ నేటికిఁ జెప్పన్॥

319

శిః లెంక మంచయ్య ౩ థ

సీ॥ మఱియును శివలెంక మంచయ్య యను కఱ
కంతభక్తుండు శ్రీకాశిలోన
మనుచుండు ననుదినంబును మఱి తన వగు
పదివ్రెళ్లు ఖండించి భక్తియుక్తి
ముప్పొద్దుఁ బూజించి ముదమునం బరయు భూ
జనులు విస్మయ మంది సన్నుతింప
నట్లు గొన్ని దినంబు లధిగమింపఁగ సంత
నభవ భక్తావేశ మంగవించి॥

320

తే॥ శంక దిగఁద్రావి పరవాదిజనుల ముక్కుఁ
గోయఁగను దెక్కె మెత్తించి గోపవాహుఁ
డీశ్వరుఁడ కర్త వీరమాహేశ్వరోరు
పదమ యుత్తమ మని నిల్పఁబడులు గనలి॥

321

క॥ వడిజనిచక్రగదాధరు
గుడికడఁ బెనుగుంపుగూడి కూర్చుండి ముదం
బడరఁగ వాదంబునకు
స్మృడుభక్తునిఁ బిల్వఁబంచి రుద్యద్భములై ॥

322

క॥ పిలిచిన మంచి దయ్యె నని పెద్దయు లేఁ దొర మంచనాహ్వానముం
దలరు జపంబునం జనుడు సస్కమతుల్ మదశాస్త్రపద్ధతుల్
వెలయంగఁ నెత్తి మార్కొనిన వేసర కండలు కన్నియక్తు లిం
పొలయఁగ జెప్పి గెల్చి నిగమోక్తులు సాధులుగాఁగ జేల్చుచున్॥

తే॥ అట్లు గెల్చినఁ బరవాదు లంత బోక
చదువులు గిదువులును నింకఁ కాలు దృష్ట
మొక్కటైనను జూపఁగ నోపుదేని
గెలుపు నిజ మన్న మంచయ్య గెలుపునట్లు॥

324

క॥ మీ విష్ణుని దనయంతన
మావిశ్వేశ్వరునకు నమస్కృతి సేయం
గావడి నడిపించెదమీ
గావలయును జూడు మన్న కథలేమిటిన్?

325

వ॥ అని పల్కి యాశివలెంప మంచన పంచశరహరుశరణులశరణంబు
లంతఃకరణంబున స్మరణంబు గావించి యవ్విరించిజనకు నుద్దేశించి
యి ట్లనియె॥

326

క॥ ఓరోరి కృష్ణ విశ్వా
ధారుం డగువిశ్వపతికి దండముఁ బెట్టం
గా రారమ్మన నప్పు డ
వారణ గుడివెడలెఁ బుడమి వడవడవడఁకన్॥

327

అ॥ అట్లు వెడలి మంచనారాధ్యునకు మ్రొక్కి
యతనివెంట నడుచు నబ్జనయనుఁ
జూచి పరసమయులు స్రుక్కుచు నక్కిళ్లు
వడ నడిచిరి లచ్చిపతి పరుండ॥

328

క॥ హరుభ క్తిసంయుతుండై
హరి నీగతి విశ్వనాథు నగ్రమునకు ను
ద్ధరగతినడిపించుకపో
యిరయంబున మ్రొక్కఁ జేసెనిలనురమటన్॥

329

ప॥ 'శివభ క్తఃప్రభుర్మే' అనుమాట యోటుపడకుండఁగుండలీమండలేశశ

యను మంచలిపండితులు పంచినపని సేసి బ్రదుకు నని వచ్చి భక్తిఁ
జిచ్చఱకంటికి మ్రొక్కి యక్కడన చక్కఁ జాఁగిలంబడి లేవకచిక్కి
యుండుట నేడునుం దెల్లంబ కాదె వాదులు నెత్త సత్తువలేక చూచు
చున్న వారు గావున॥ 330

క॥ హరునకుఁ బ్రతిలేమికి నా
హరిరూపమ సాక్షి భక్తులలిగిన జడుఁగూ
ర్చినయేని బ్రతుకుహరియిం
ద్రరవిసుధాకరులకు వినుధరణీనాథా॥ 331

ఉ॥ శంకరదాసినా నవరశంకరమూర్తిగలం దతందు కో
పాంకిత దృషిఁ గన్గొనిన యాక్షణమాత్రన యన్యదై వముల్
బొంకముదూలి ప్రయ్యలటు పృథ్విపయిం బడు నిట్లు ధాత్రి ని
శ్శంకత సంచలంపఁగ నసహృత బల్లహుసమ్ముఖంబునన్॥ 332

క॥ జగదేక మల్లఁడనువాఁ
డగణితమాయాబలాద్యుడై తొడరిన న
జ్జగతీశుఁడు దత్సమయులు
దిగులుకుడువమిగుల కోవదీపితుఁడగుచున్॥ 333

క॥ ఫాలా బీలాంబక భవ
కీలావళిఁ బర్వనతఁడు కినిసి కనుగొనఁ
నేలం గలయదె యచ్చట
నీలాత్రనిఖాంగుమేను నీరై పెలుచన్॥ 334

క॥ చూడగన తైరుముట్టము
పాడై యిదినేడునునికి ప్రత్యయముడురాట్
చూడామణి భక్తికి మీ
కీడెందుచు లేదు నీ పదెరుగుదు స్మృవతీ॥ 335

వసంతతిలకము॥ ఈరీతిమాట లింక నేటికి జాచనారా

ఛారూఢభక్తిగతి యంతయు నేడుజూడం

గారాదె తొల్లియుం గారులు పల్కఁగా నా

సౌరాష్ట్ర నాయకుని జయ్యనదోడితేడే॥

335

క॥ కొట్టరువునఁ దావక భట

దట్టములకుఁ బళ్ళ పరిమితం బనుదినముం

బెట్టించు గాని లెక్కలు

పెట్టఁడువ్రాయడు వారిపేరొక్కండున్॥

337

తే॥ కవితెనిండ బంచాక్షరీగణనవ్రాసి

తవిలియేదియు నడిగినననుతప్పకతఁడు

వెరుసుదప్పకఁ జెప్పునవ్విధమునీవు

నెఱిఁగియుండంగ నేజెప్పనేటికధిప॥

338

వ॥ ఇటమీది పనులును జిరకాలంబున గనియందు గాకేల మిట్టిపడయెద
వని బిట్టుల్కి బసవం డీవృత్తాంతం బంతయు విన్నవించి పంచిన విని
వాదంబన్న ననాదరంబున నాకడకుంబోక యున్కికాదని కదలివచ్చి
యచ్చటనున్న భక్తులకు మ్రొక్కి మొక్కలుండై నిలుచున్న బాచి
రాజుం జూచి యేచినయాగ్రహం బుద్రేకింప నాభూపాలుండతని
కిట్లనియె॥

339

తే॥ అఖిలలో కాధినాయకుడైనయట్టి

హరిప్రతిష్ఠకు నీయమాత్యప్రజంబు

వేడ్కఁజనుదేర నీవేలవెళ్ళనిట్లు

దెల్లునేయని విని కోపశీలుడగుచు॥

340

ఉ॥ పుట్టుచు గిట్టుచు వెతలఁబొందుచు వందుచు దుర్భవాబ్ధితోఁ
జుట్టలు పెట్టుచుం దిరుగుఁ జుల్కనివేల్పులఁ జూచి నీవు యిం
కెట్లు నృపాల కర్త యని యిప్పుడు పల్కితి కర్త గట్టురా
పట్టిమగండు గాక మఱిభర్తలు కర్తలు లేదు వీరితో॥

341

- క॥ కర్తలకుఁ గర్త యగును
త్కర్త మహేశుం డొకండ కర్తవ్యదశా
కర్తల హరునకు సరి యని
క్రీరించిన వారినోర క్రిములుదొరుఁగవే॥ 342
- తే॥ ఎల్లెడల 'మరు హర్తా మహేశ్వర' యను
విష్ణువాక్యంబు చదివియు పినియు మఱియు
వరుస హరి గిరిసజ్జ సురలు గిరలు
కర్త లని పల్కునట్టి మౌర్యంబు గలదె? 343
- క॥ జనికర్త బ్రహ్మ యగునే?
తన తరి మొలపింపలేక తానుండునె? స్థి
త్యనుశాసనుండు హరియే
నినఁదన సుతుఁజావకుండ నిలపఁగవలదే॥ 344
- శా॥ జినబుద్ధుల్ వరదైవతంబులే? త్రయస్థిం తమూరుల్ పశు
త్వనిరూఢుల్ ప్రతిమాకృతుల్ నిజమహత్వావర్జితుల్ తీవ్రత
మనమత్తేభము వెన్నడించిసఁ జొరంగారాడు తజ్జైన బౌ
'ద్ధనివాసంబులు దాత్రిమీద నిదె ప్రత్యక్షంబు పక్షింపఁగన్॥ 345
- తే॥ మాయదైవంబుగా దనుమానమేల?
యదియ దైవం బగుడు మాయ యనఁగఁ దగునె?
హరజ్యులు హరు సథికారు లమ్మురుపును
వేదబాహ్యులు కర్తలే? పీఠ తెల్ల॥ 346
- క॥ ఆయేవురు కర్తృత్వం
జేయెడ ధరియింపలేమి సీతుఁడు కర్తృ
త్యాయతనము దర్శనములు
నీయులనీరుమూఁడయగుట నిదియు నెఱుఁగరే? 347

క॥ పినుఁ 'దేక ఏవరుద్రో'
యను శ్రుతు లీశ్వరునిఁ జెప్పిన ట్లనుతనిఁ జె
ప్పనెనిగమ్ముల దైవము
లనజనవదహృతముల 'పట నానోముఖు చేన్॥

488

క॥ క్షితి దైవమేని మలమూ
త్రతతికి నెలవగునె జలము దైవంబే నిం
దతమగునె యిట్టిపాటల
యతివరు నరచేతిగుంటయందును నగునే॥

349

సీ॥ అనలంబుదైవతంబగునేని సర్వభక్షుండనఁజనునె? భూమండలమునఁ
గరువలిదైవంబు గావించమేనియు దిక్పతియై యొక్కదెసనయున్నె?
యాకాశమదిదైవమందమేనియుఁ బ్రళయంబునొందునె ప్రమదాశిచేతఁ?
గమలా ప్రతిపులదైవములనవచ్చునె? సంతతాటనపరిక్షయయుతులను॥

తే॥ నత్మ యింతటికిని గర్త యయ్యేనేని
సౌఖ్యదుఃఖంబులకుఁ జిక్కి జరుగుచున్న
యిన్నియును దైవములు సయ్యేనేని యొకటి
జన్య జనకత వెలయఁగా జనన మందె॥

351

సీ॥ కాకయింతకుఁ గర్త కర్మంబయ్యేనేఁ గర్మంబుజడ మదిగాదు కర్త
యెల్లసచెయ్యి యేమేనిఁజేసిపాసి కర్మంబు పఱచునో కర్తగలఁడొ
లేదన్నఁ ద్రిపుటియు లేకపోవలయునుగలఁడన్నఁగర్మంబుకర్తగాఁడు
ఘనకర్మఫలమునుసనుభవింపఁగఁజేయు హరుఁడు కర్మాదీశుఁ

దతఁడకర్త

తే॥ కర్త కర్మమ యగునె? మఖంబుఁ జేసి
దక్షు నీడేరకుండునో తండ్రిశిరము
గొట్టె నట్టెనయా కోట కోటనికిని
హరుని జేరంగవచ్చునో యరసికొనుఁడు॥

353

వ॥ 'అవశ్యమనుభోక్తవ్యం కృతం కర్మ శుభాశుభం' బనువాక్యంబు కర్మానుభవావశ్యకత్వసూచకంబుగాని కర్మ కర్తృత్వసూచకంబుగాదు అట్లునుంగాక 'ఏకఏవరుద్రోనద్విఠీయో' యనిశ్రుతికోటిచాటుంగావు నఁగ ర్తలక ర్తమదచమదహ ర్తయకాఁచ హరిపురస్సరసుర లతనియావ రణంబునం బనిపేనికొలిచియుండు పశుప్రులుగానిపశుపతులుగాదు నియంతృయంత్రణాపారతంత్ర్యంబునం గార్భకాఁచణప్రప ర్తితులై యవాంతరక ర్తలై చెప్పినఁ బనులఁజేయువారు చెప్పినపనులకుం దత్పలంబులకుం క ర్త లగుదురే? క ర్తలుగామికి మ ర్త్యంబుననూరనూర సకలజనంబులకు విస్పష్టంబుగాఁ దెలసియుండునట్టి చెప్పెదనినుండు॥

మ॥ త్తకోకిల, గోరఁ బోవఁగ గొడ్డలేటికి గోపపాహనులట్టులఁ సారసాక్షముఖామరుల్ పరిచాలకాకృతిఁ గొల్చి యున్నారొ వారల గుళ్ళ చుట్టు పీనాకి నొక్కచుట్టెనఁ గిన్నారొ చెప్పుడ నుట్టు లేల? జనంబు తల్ల నెఱుంగఁగానె.

354

వ॥ అట్లునుం గాక॥

సీ స మా లి క :-

అప్రతిమాకారుఁ డగులింగమూర్తికిఁ
బ్రతిచరించెడి హరిహరము లెసయె?
నిర్మలనిత్యనిష్కర్మదేహునకు ను
దుర్మలదుష్టదుష్కర్ము లెసయె?
శుద్ధప్రబుద్ధానిరుద్ధదేవున కప్ర
సిద్ధజోద్ధాశుద్ధటిసులు నెసయె?
జాపుఁ బుట్టువులేని దేవదేవునకును
వగఁజచ్చి పుట్టుదేవతము లెసయె?
బ్రహ్మమాయాకారపశుపాశబద్ధు
బ్రహ్మవిష్ణుపురోగపశువు లెసయె?
శంకరునకు విష్ణుకం కాశచరునకు
శంకినులై చనులెలరె లెసయె?

ప్రళయంబు నొందించు పరమేశ్వనకును ద
 తృప్తయభీతులు వేల్పుబన్న లెనయె ?
 మునిగణార్చితపాదవనజాతయగునకు
 మునిశాపహతుఁ డగుపీనుఁ గెనయె ?
 యభిలతోకార్చితుం డగులింగమూర్తికి
 నర్చించు నర్చకు లమరు లెనయె ?
 నొసట మూఁడవకన్ను నొనరించు హరునకు
 రెండుకన్నులవేల్పుతండ మెనయె ?
 హాలాహలాగ్ని సంసారసాహసునకుఁ
 హాలాహలాగ్నిదగ్ధాంగు లెనయె ?
 త్రిపురదారవభంగనిపుణవిక్రమునకుఁ
 ద్రిపురదై తేయబాధితులు సరియె ?
 యంధకముఖ్యుడై త్యమదాపహరునకు
 సంధకాద్యసురభయార్తు లెనయె ?
 హరికమలజక పాలాస్థిభూషణునకు
 హరికమలజముఖ్యసురలు సరియె ?
 యావిర్భవింపని యట్టియభవునకు
 దేవకీపుత్రాదిదివిజు లెనయె ?
 యభిలంబు లోఁగొన్న యట్టిలింగమునకు
 లింగమధ్యస్థులౌ లైంగు లెనయె ?

355

తే॥ యెలమి సర్వేశ్వనకు నసర్వేశ్వలెనయె ?
 రమణసర్వజ్ఞతో నసర్వజ్ఞులెనయె ?
 భూమిషోడ్ధలదేవుతో సోమనాథు
 తోడసరివత్తురే వేల్పుగూడగొడ్డు॥

356

వ॥ వెండియు హరసర్వేశ్వరభవపరశివపరమేశ్వరపశుపతి శ్రీమహాదేవాది
 నామంబులు తక్కినవేల్పుల కొక్కనకై ననుంగలవె యంతియకాదు
 'తద్విష్ణోః పరమంపదం' బనవిష్ణునకుంపరంబైన పదంబసియును

‘వశ్యంతిసూరయ’ యసః గృతార్థులిటిమహాదేవుని బాపంబులం గాంతు
రనియును వేదంబు నాసాదంబులు సాదరంబుసంబల్కి వినియునుం
గుమతులయు యసచ్ఛాస్త్రంబులఁ జెప్పంబడ్డచందంబుననొ కుక్క
పాలు దొక్కలం బోసినదోషంబుననొ నాముమేసినమోసంబుసం బొడ
మిన మతిభ్రమణంబుననొ గాని కొందఱు మందభాగ్యులు సద్గతి
జాహ్యులు నగువేదబంపు బాడబులు దేవతాతారతమ్యంబులు దప్పఁ
జెప్పుదు రవసీశ వారల ప్రకారభాషణంబులు వినం బనిలేదు విడువు
మని మఱియును॥

357

తే॥ హరికి నపునర్చవత్వము నచ్యుతత్వ
మును నిజంబుగఁ గల్గిన మనుజునాథ
శైవవరుఁ డగు భృగుమౌనిశాపమునకు
బుడమిఁ బదిమార్లు తానేల పుట్టుఁ జెప్పుమ॥

358

సీ॥ నామంబు ‘విష్ణో పితామహ’ యసః బితా
మహునిగుదంబున మాధవుండు
తోడ జన్మించి యరోక్షజుఁ డమనాశు
మవనిలోఁ బ్రఖ్యాత పుయ్యెఁ గాచె
యిది యేల? యదితికి నింద్రానుజుండు నై
జననంబు నొందఁడే శార్ఙ్గపాణి
బాదరాయణుఁ డసఁ బ్రభవింపఁడే శోరి
ద్వాపరంబున నెల్లవారు వినఁగి॥

359

తే॥ నియ్యుగమునందుఁ గృష్ణాఖ్యుఁ డయ్యెఁ గాచె
విష్ణునిలయంబునందు డద్విష్ణుపదముఁ
గోరి భజించువారికి మారవైరి
యొసఁగు విష్ణుత్వ మొందుచు కొక్కరొకరు॥

360

ఉ॥ ఎక్కడ వ్యయన్న యగు నీహరిబన్నము లిన్ని బాములున్
నిక్కమ కానివా? బలిమి నింద యొనర్చుటకా? నరేంద్ర యీ
వాక్కుల సాక్షి యొక్క ముని వక్షమునఁ దన్నిన నొచ్చి మచ్చయై॥
యక్కునఁ బాయ దెప్పుడు నరాధిప వెండియు విన్ము చెప్పెదన్॥

మ॥ తగ దుర్వాసుఁడు రుక్మిణీయుతముగాఁ దన్ను న్యడి నృండిపె
న్నొగలం గట్టి కళాభిహతములచే నొప్పించుచున్ వీపుతో
లెగయం గొట్టుచు బండి యెక్కి దిశలం దీడ్పించుటల్ ద్వారకా
సగరం బెల్ల నెఱుంగుఁగాని నృపతీ నామాటలే కాదిలన్॥ 362

తే॥ ఉపమ సుపమన్యముని మహాతపముఁ జేసి
పాలమున్నీరు భవుచేతఁ బడసి క్రోలు
సపుడు నొడబడి యాదినారాయణాఖ్య
గళమునను బడ నుమియఁడే కేకరించి॥ 363

సీ॥ హరిని జలంధరుం డనురాక్షసేశ్వరుఁ
డలయించి చంపఁడే యంబరమున
జలజనేత్రుఁడు జరాసంధునాజిని నోడి
కావించి కొనఁడె దుర్గములగముల
నిభదై త్యముఖులు కైటభమర్దనువి బఱ
పరె పలుమారులు బవరమునను
మృగజాతి చండాల మగుగార్దభమునఁ బ్రా
ణము పట్టి మనఁడె యానవ్యశార్జి॥ 364

తే॥ చక్రమున వై నవే పొంగి చక్రమవుడు
విఠిచివై చి దదీచిత న్నెన్నడింప
బెగడువడి యెఱుంగక యుండఁ దెగువఁజేసి
పాటిపోవందె వెన్నుండు పంచి యగుచు॥ 365

క॥ సురబలము ససురబలముల్
 పొరిగొన విష మారగించి షరహరుఁ గవ్వలం
 బురుడయ నిచ్చిన మెచ్చిన
 హరిమగటిమి పొగడఁదగిన దయ్యెను గాదో॥

366

క॥ బలి గిట్టి భూతలం బి
 మ్ములఁగొన్న యఘంబువలన మురవై రియుభూ
 వలయంబు గోలువడి ము
 జలధిసౌరఁగ వలనెఁగాదె జరులెఱుఁగంగన్॥

367

తోటకము॥ ఆలికిఁ దా ద్విజహత్యకు తోనై
 నేల గలంతయు నెమ్మి భ్రమింపం
 గాలము నిండిన గ్రక్కునఁ బోఁడే
 వ్రాసిన నెవ్వగ రాముఁడు భూమిన్॥

368

క॥ పోటరివిష్ణునిమాయ
 న్నాటకమున కేలబ్రమసినారొ టిరులు ఘో
 రాటవి నొక్కనిషాదుని
 యేటున నీల్గండె లోక మెల్లనెఱుంగన్॥

369

సీ॥ వెన్న మ్రుచ్చిలిపోయి వ్రేతల నెలయించి
 రం కాడఁదే శౌరి శంకలేక
 నందికేశుఁడు తన నాసానిలము వెంట
 నీడువం డాతందె ద్రీడఁబాట
 హరి తాన దైవంబు నని పల్కియురుభింగ
 మూర్తిఁ గానఁగలేక మోసపోఁడె
 హరుఁ బెక్కుయుగముల నాత్మజు సర్థించి
 కొలువఁడె మేఘమై రుధిరధరుఁడు॥

370

తే॥ మత్స్యమునుఁ బరిమార్చి మామారవైరి
యంత్రసంతతిఁ దలఁ దాల్చినట్ల జరత
కమతకరజికపాలంబుగాదె హరుని
హారలతికాంతరాశంబునందు వెలుఁగు॥

371

క॥ శరభాకారంబున సర
హరిఁ జిత్రవధం బొసర్చి యాతనిచర్మం
బరుదారహరుఁడు దాల్చుట
శరభాధ్యాయంబునందుఁ జదువఁగవినరే॥

372

ఉ॥ అంగజవైరిహస్తమున నాదివరాహము ఘోరదంష్ట్ర యొ
ప్పంగఁ దివిక్రమాస్థి పురభంజనుహస్తసరోజమందు ఖ
ట్వాంగముభంగి నుండు దనుజారిశిరంబు శివాంగమందుఁ గా
సంగఁబడంగ శౌరినయనంబు మహేశ్వరు కాల వ్రాలఁగన్॥

373

క॥ వనజాక్షు దైవమనఁగా
వినవచ్చునె హరుఁడుమున్ను నిష్వక్సేనుఁ
ఘనశూలంబునఁ బడఁబొడి
చిన నింకెత్తినఁదదగ్రసీమనె యుండున్॥

374

క॥ అత్తఱి గలకేతనిగతిఁ
నెత్తురుపటపఁడె మహిశునిసమక్షమునఁ
సత్తుంగనింతయుఁగ నిత్రపే
మెత్త హరిం గర్తగాఁగ మఱికొందఱిలన్॥

375

క॥ సమధికరౌద్రోదేక
క్రమమున రుద్రుండు హరిహరాంతరం బని వే
దములు మొఱవెట్ల విష్ణుని
సమయించుట హరిహరాఖ్య శంభున కయ్యెన్॥

376

- క॥ పన్నుగ 'యజ్ఞస్య శిర
శ్చిన్నం' బనిశ్రుతులు మ్రోయ శ్రీరంతుఁడుదగ
జ్ఞోన్నతమఁ షం బొరిఁగొని
జన్నంబున వెన్ను శిరముసరిద్రుంపంగే॥ 377
- ఉ॥ ఆదిమహాధ్వరంబున మదాంధమునఁ మురవైరి మస్తక
చ్చేదము నొందఁడే హరునిచేత సతంఢె యసంగ నేల గ
ర్వోదయు లెవ్వ రాగజహరోపహతాత్మలుగాక యక్షుఁ డీ
మేదినిపైఁ దృణం బిడిసి మించి సురార్చితు లెత్త జాలిరే॥ 378
- ఆ॥ మించి యహమించినట్టి విరించుమించు
పంచమశిరంబు ద్రుంపఁడె పంచముఖుఁడు
హరిణమై కూతు వరియింప సజునిశీర్ష
మభవుఁడేయఁడె తెగ మృగనాదుఁ డగుచు॥ 379
- ఉ॥ ఆతని మానసాత్మజుఁ డహంకృతి సంగతి నున్న నుష్కృతసం
జాతుని జేయఁడే శివుఁడు సత్యవతీసుతుఁ డాత్మహస్తసం
జాతము మీఁదికెత్తి ధర శౌరియ నైవత మన్నఁ దద్భుజం
బేతెరు వయ్యెనో మునులు చెప్పరె యాశివరేతసంబులసె॥ 380
- భుజంగప్రయాతము॥ అమేయావలేపాఘ్నఁడై రావణాఘ్నుం
డుమాదేవి కింపింప నుప్పొంగి లైలా
సమున్ మీఁదికెత్తంగ సర్వేశు డంగు
ష్ఠము న్నొత్తఁడే దీతి సంజోబ మొందన్॥ 381
- తే॥ మలహరునితోడ మెందొడ్డి మారుమసలి
కంతుఁ డేటేటఁ గాలంగఁ గాసరాదె
కాలుసేతులకై చంపెఁగాదె శూలి
శూలమునఁ గ్రుచ్చి యిచ్చల సురలు దలఁక॥ 382

సీ॥ దక్షుఁడు క్రొవ్వి నం దలగొట్టుటకు సాక్షి
 మేషశీర్షము పెక్కుభాష లేల
 యఖిలలోకాక్షుండ నగును దా నన భృగు
 కన్నులు గెలకడె కాలగళుఁడు
 శివదూషణము నేయఁ జెవిఁ బడ్డ భద్రుండు
 పూషపండ్లును బోవఁ బొడిచెఁగాదె
 యతిసత్యమున జగత్ప్రాణుండు దా నన
 గాడ్పుకాళ్లును నలుకంచె హరుఁడు॥

383

తే॥ ద్రోహి దక్షునిచే నాహుతులు గ్రహించి
 కుడిచి బాహులు జిహ్వాలు గోలువడఁడె
 యగ్ని యనిమిషపతి చెయ్యి నదితిముక్కు
 చెక్కఁడే వీరభద్రుండు చక్కగాఁగ॥

384

క॥ అమృతకిరణుఁ జరణంబునఁ
 జమరఁడె విధిభామముక్కు స్వాహాస్తనము
 న్నిముషంబునఁ గోయఁడె య
 జ్ఞమునకుః దమరాక మిగుల సఫలత నొందన్॥

385

వ॥ వెండియుఁ గండగర్వంబునం దిండికై యజ్ఞభూమండలిం దండతండం
 బులై యుండుదుండగపువేల్పులం జెండివై వండె యంతియ కాదతం
 దెల్లలోకంబుల వెల్లిముంపు తలంపునం బఱతెంచు గంగాకల్లోలిని
 నల్ల నల్లన కరపల్ల వాగ్రంబునంగబళించి జగద్రక్షణార్థంబుగా మౌ
 శింగీలింపఁడెమఱియు సర్వసర్వంసహాచక్రదురీణా సహస్రభూషితంబగు
 శేషపణిమణిముద్రికంగావించి చిటికెనవ్రేలందాల్పందెయదియునుంగాక
 మింటిదెస నొండొంటిఁగూడక మగ్గుటవడి పొడగట్టు కట్టఁడిరక్కసుల
 పట్టణంబులు మూఁడునొక్క పెట్టునంగట్టువింటనంటుకొనం గెంటులేని
 తమ్మికంటి తూపుముల్కి మంటపాలు గావింపఁడె యదియునుంగాక
 యుదధిమథనసమయసముద్భూతప్రభూతచేతో భీతిమూలంబగు హాలా

హలంబు జంబూపలంబు మ్రింగుగతిమ్రింగఁడె యంతియకాదు అంధక
మంథనుండు రుజలంధరవాఘజటాలానురాదులఁ బెంపడ మొత్తి మోద
రలాడందెయిం తేసి పనులకుంగతుహంత గావలదతని చిటుతగణం
బొక్కందై నను బుండరీకభవాండంబులు దివియం బెట్టం జాలు నట్టు
గావున మాదేవుఁ బోలువేల్పు లెందునలేరు భూరమణ యింకొండుఁ
జెప్పెద నాకర్ణింపుము॥ 386

చ॥ హరుఁ డొకరుండు నిత్యుడు మురాంతకముఖ్యు లనిత్యు లౌటకుఁ
గరియగుఁ గాదొ కంసమురఘస్మరవాగ్రమణాస్తి మస్తకో
త్కరధరణంబు దా నదియ కాదె తలంపఁగ జ్ఞానకంబు శం
కరుఁడ తదీయసంహృతికిఁ గారణయౌటకుఁ గర్తయౌటకున్॥ 387

తే॥ అవనినాయక యుపమన్యుఁ డగుమునీంద్రు
డేత శివదీక్ష వడసె రాపివనేత్రఁ
డింద్రనీలంపులింగంబు నిష్కభక్తి
సజ్జ నిడికొందు ముప్రొద్దు శ్రద్ధతోడ॥ 388

చ॥ హరిహరు వేయి తామరల నర్చనసేయఁగ నందు నొక్క పం
కరుహము దక్కువైన దనకన్నఁ బ్రియంబునఁ బెల్లగించి త
చ్చరణముఁ బూన్చి విష్ణుఘనసాహసభక్తి నిచ్చమెచ్చి శం
కరుఁ డొసగండె చక్రమును గన్నును ముందటి యట్లయుండఁగన్॥

వ॥ మఱియు మత్యావతారంబున శ్రీపత్నలుండు లంకాదీపంబునఁ
గంకణీకృతవాసుకిమత్యేశ్వరనామంబునఁ బ్రతిష్ఠయొనర్చి పేర్చిన
నిష్ఠఁ గొలువండె కూర్మావతారంబున గూర్మనాథుడొర పాప్రనిధి
ప్రాంతంబున న్నిల్చి భక్తియుక్తుండై భటియింపండె రామావతారం
బున రామచంద్రుండును శ్రీరామనాథు సేరుటంబంబునై సంహృత
సంబుఁజేసి యుపాసింపఁడె యంతరమున్ను నెనెంచుండు సత్కంత
తాత్పర్యంబున శ్రీరారామంబున రామేశ్వరు నారాధింపఁడె ద్వార
వతి నోరంతప్రొద్దు గోవిందేశువినివేశితుండేసి యాసక్తి నేమింపండె

వెండియు సలంపూర బ్రహ్మేశ్వరుం బాదుకొల్చి వూజులుసలు
పండె యట్లయిండ్రుడు నత్యంతతాత్పర్యంబున నింద్రదేవు నెడవటని
బక్తిం బూజింపండె వ్యాసుండు మహోల్లాసంబునం గాశివ్యాసేశ్వరుం
బెట్టి నెట్టన దాస్యం బొసర్పండె వారు వీరసక సకలమును మనుదేవ
దానవాదు లాదిగావారణాసింద్రమతము ప్రేళ్ళలింగప్రతిష్ఠలు చేసి
యాసక్తి గొలుచుట తేటతెల్లంబగాదె కావున బావబవబంజనుండు
దక్క నొండొక్కవేల్పుల కెక్కడి కర్తృత్వం బేడ యుపాస్యత్వం
బతండ యర్కిడుండై యభిమతార్థదాతయగు నిది సకలశాస్త్ర పురా
ణాగమనిగమ సింసిద్ధంబు॥

390

తే॥ అట్లుగాకవిష్ణుడై ననువిధియైన
నేరి కేమి యొసంగి తీర్చితార్థ
మమరమనుజదనుజయక్షోరగాదుల
కీశుడియ్యకున్న నీప్పితములు॥

391

సీ॥ అక్షియుగంబున నర్చింపఁ గాశిదా
సునకుఁ గన్నులరాసి సొరది నొసఁగె
ననురక్తి శివనాగమయ్యకు బ్రతిసోమ
వారంబు కన్నులు వార కీడె
బాసుని సేవింపఁ బోనికుష్ఠ మదంచి
వినుతదేహము మయూరునకు నిచ్చె
బాణుఁ డప్పుడు కరవల్లవంబు నలుక
సతని కప్పుడ యీడె యంగజారి

392

తే॥ దండగ్గిరింప హరిచేత దలంగనట్టి
నేత్రరోగంబు హరియించె చిత్ర మనఁగ
దూప మొసంగిన జేఘంటతోడఁ గూడఁ
గొని చనఁడె యోహిళయ్యయ్యఁ దనదుపురికి॥

393

- క॥ అవనిం దేవరదాసికి
దననిధి యొసఁగండె బాస దవ్పమికి మహా
త్సవుఁ డగుచు మిండప్రాణం
బవలీలఁగులాలగుండయాఖ్యునకీడే॥ 394
- క॥ కరికాలచోడ పురమునఁ
బరగింపఁడై పైఁడివాన ప్రమథులువెఱఁగం
ద రయంబునఁ దగనెక్కెడు
సిరిగద్దయ యొసఁగె బసవచేరమచేరన్॥ 395
- క॥ మును నిమ్మవ్వకుఁ గానే
డ్డినములు తనపురి గవనులు దెఱిపింపఁడె చ
య్యన జొమ్మయచేఁ జచ్చిన
వనమ్మగములఁ గొని చనండె స్వపురంబునకున్॥ 396
- తే॥ మార్చితోభయకర్మకు మారపాల
ఘూర్జరుని తంత్రయుతముగాఁ గొని చనండె
యట్టులే పిళ్ళనయనారు ననుమహాత్ము
గ్రామసహితంబుగాఁ దన్నుఁ గలపిఁకొనఁడె॥ 397
- సీ॥ వరగొండ పెరుమాణి నరులెల్ల నెఱుఁగంగ
గొనిపోవఁడే తార కుధరముసకు
మ్రోలఁ బాడఁగ మెచ్చి తాళంబుగూడ శం
కరుఁ గొనిపోఁడె స్వపురమునకును
పోదశగణముల సొరది పీఠంబుల
నెలుపండె నేడు నిశ్చలత సుంద
వితెరనగణముల వీరభక్తి మెచ్చి
కైవల్య మొసఁగఁడె గారవముస॥ 398

తే॥ పొంచిమృగమునజై నిద్రఁబోవకున్న
చెంచునకుసీఁడె శివరాత్రిసేవ పలము
చన్నభక్తుల కథలిట్టి వెన్నయైసఁ
గలపువానిన యేటికి గణుతి సేయ॥

399

క॥ హరునకు సరిగల రనుటయుఁ
బరగఁగ నేకాత్మవాదపరతయు హరి నా
హరమయుఁ డనుటయు నజ్ఞత
యిరునాలుగు మూర్తులును మహేశుఁ డనుటయున్॥

400

క॥ దష్టమనుష్యుల లోకో
త్కృష్టమహాభక్త సంతతికిఁ బోల్చుట త
త్కృష్టతరోక్తులు వినుటయు
సృష్టింబాతకములనుచు జేరరుశివుల్॥

401

తే॥ పిలువఁ బంపంగ నిటకు రావలసె నేమి
వని గలదు చెప్పుడన్న భూపాలుఁ డన్య
మతుల మోములు చూడ నయ్యతగు లపుడు
తలలు వంచిరి పెదవులు దడిపికొనుచు॥

402

క॥ గా మడఁచి నట్టు లందఱు
మే మఱచి వడింపలేక మిన్నక తమవో
మోములు చూచెడివాదుల
కొమహిపతిగాంచి లజ్జితాననుఁడయ్యెన్॥

403

తే॥ క్రొవ్వడఁగి తార్కికులు కుక్కగూసి దప్పు
దెచ్చికొన్న విధంబైన దిక్కుమాలి
బాచరను మర్త్యమాత్రుఁగఁ బలుకఁబోక
ద్రోహ మాతండు ప్రత్యక్ష రుద్రుఁ డగును॥

404

క॥ కొలువును దిక్కుల వెలసెన్
 బిలబిలతార్కికులుఁ దాను బిజ్జలుఁ దేగెన్
 మలహరు భక్తులు బసవఁడు
 సలఘుఁడు బాచయయు సరిగి ర్యారులు పొగఁవన్॥ 405

మ॥ ధరణిఁ షోడ్షదేవుబాచయ విచిత్రంబైన చారిత్ర మె
 వ్వరు సద్భక్తసభాంతరాళములలో వాక్రవ్యఁగా వింద్రు వా
 రరయంగా విన రంతకప్రథితవాహద్విజ్ఞుటత్కంధరాం
 తరసీమాదృఢరజ్జుబంధవిలురద్వంటాఘశాత్కారముల్॥ 406

సర్గర : బసవశ్రీనామచేయా పరిమితమహిమా ప్రాణలింగాంతరంగా
 బసవ శ్రీపాదపాదబ్రభవయుగళసద్భావనాసక్తచిత్రా
 బసవ శ్రీమత్ప్రసాదప్రచురరససుధాపానసంపూతదేహి
 బసవ శ్రీలింగదత్తోల్బణకరణగుణప్రాణదేహిభిమూనా॥ 407

క॥ వేదపురాణాగమసం
 పాదితసుతనూక్తిరచితబసవరృతిసుధా
 స్వాదసఖర సంతతస
 మ్మోదితశివభక్తిజాల ముక్తితోలా॥ 408

మాలిని॥ శమదమయుతవృత్తా సద్వృత్తాయ తచిత్రా
 యమనియమసమేతా హరిపుణ్యప్రభూతా
 సమదతులమహిపా నవ్కచిద్వస్తపాపా
 సమహితమహిమాధ్యా సంతతోద్ధూతమౌధ్యా॥ 409

గద్య : ఇది శ్రీమత్పాలకుండి సోమేశ్వరగురుప్రసాదలబ్ధనిబంధనశక్తియుక్త
 శ్రీపిడుపత్రి బసగనాటార్యవర్యసచ్చత్రకులవవిత్ర సోమయ నామచేయ
 శివకవిప్రణీతం బైనబసవపురాణం బనుమహాప్రబంధం బునందు
 షష్ఠాశ్వాసము. 410

సప్త మాశ్వాసము

నంది కేశ్వర పద

ధ్యానాదీనాంతరంగ దంబవిరహిత

జ్ఞానాంబిక నిర్మూలిత

నూనాశుగ పాలకురికి సోమారాధ్యా॥

1

శివనాగయ్యగారి కథ

ఆ॥ దేవ మున్ను మీరు ద్విపదఁ గావించిన

జనవచరితయేను భవదనుజ్ఞఁ

బద్యహృద్య కావ్యభంగి నానేర్చిన

యట్లు విన్నవింతు నవధరింపు॥

2

చ॥ మఱియును భ క్తదీమణి సమంచితకీర్తిధనుండు భక్తులం

దఱుఁ గొనియాడుచుండ మను ధన్యుఁ డిల౯ శివనాగయ్య నా

వఱలు నుదారమూర్తి బసవప్రభుజేఁ బ్రణిపంతు లందుచుం

దఱుఁగని భ క్తివృత్తిమెయి నిష్ఠఘనాంబుధి నోలలాడుచు౯॥

3

క॥ కడువేడుక నతఁ డుండఁగ

బుడిబుళ్ళుం బోవ నట్టి భూసురు లెల్ల

న్వడిఁజనిబిజ్జలుఁగనియె

క్కుడుమచ్చరికముననిట్లుగూసిరి పెలుచున్॥

4

మ॥ వీను భూపాలక పెద్ద భక్తు లనుచు౯ వేవేలచందంబుల౯॥

వినుతించు౯ బసవండు వారిఁ గనిస౯ వే మ్రొక్కు వారుంచిపో

యిన యుచ్చిష్టము తోడనే గుడుచు దా నిట్టిటివాఁ డయ్య స్వ

చ్ఛునిచదంబున నిన్ను దాయఁజనుదెంచుం జేయు సిద్ధాంతముల్॥ 5

5

- ఉ॥ వారు పురంబుచీడులను వచ్చుచుఁ బోవుచుఁ గ్రొవ్వునఁ- మముం
జీరికి నైనఁ జేకొనరు నెంబలి నెంబలి నారు మానినీ
మార మహిళ యీపురము మాలలపా లయిపోయె నింక నా
చారము వర్ణ భేదిములు సా-ట యేగితి సిదుమేదికిన్ ॥ 6
- తే॥ రాష్ట్రకృత పాప మెందును రాజుఁ జెందు
రాజకృతము పురోహితరాజిఁ దగులుఁ
గాన నెఱిఁగింపవలసెఁ దత్కర్తృజనుల
శిక్ష యొసరింప కీవున్నఁ జెందునిన్నుఁ ॥ 7
- క॥ అనవిని జనపతిమనమునఁ
గనలుచు బసవయ్యఁ బిలుపఁగాఁబంపుడునా
మనునిశివనాగమయ్యం
దనయందలమందునుంచి తాఁబరిచరుడై ॥ 8
- క॥ కడతేరఁ గాంచి విప్రులు
కడమయొకింతయునుమూలఁ గలుపంగానీ
కడకతనిఁదోడుకనిదెవ
చ్చెడుమదిభయమింతలేక శిబిరముమీఁదన్ ॥ 9
- తే॥ నీవు చూడంగ నీరీతి నేఁగుచెంచు
వాఁడు మాబోంట్లనెఱుఁగునే వసుమతీశ॥
శంక లేక యతఁడు వర్ణసంకరంబు
నేయుచున్నాఁడు దని కట్లు చెల్లు పెట్టు ॥ 10
- కీ॥ అనీ పల్కువీప్రవర్ణము
దనబడి నడతేర సతఁడు తనమోసలఁజొ
చ్చినఁగాదనియరిగి వెలిఁ-
జనపతిగొలువిచ్చియున్న సమయమునందున్ ॥ 11

చ॥ నడకగ డాయవచ్చు శివనాగమసీషికి నాసనంబుగా
మడిచి నిజాంగవస్త్రము సమాదరణంబునఁ బెట్టి భూపతిఁ
బొడఁగని పిల్వనంపితివి భూమిపతి! పని యేమి? నావుడుఁ
గడుఁ గలుషించి బిజ్జలుఁడు కన్నుల నిప్పులు రాల నిట్లనెన్॥ 12

క॥ ఆదినవద్వయవర్ణవి
భేదంబులు లేవె? నేఁడు పేర్కొన్నవియే?
వేదములు చెప్పనమ్మిక
గాదే? కటకంబు మాలఁ గలపం జనునె॥ 12

క॥ నీతలన పుట్టెనే? వృష
కేశనహరభక్తి యిట్టి కిల్బిషమునకుఁ
భీతి జనింపక యెట్లవి
నీతులు మీ రున్నఁగురియునే? వర్షంబుల్॥ 14

క॥ వండునె మీరుండినభూ
మండలి మోమోటకతన మణియొం దనకి
ట్లుండుటగాకసవిని బస
వండువలికె నధిపుతోనవార్యుండగుచున్॥ 15

తే॥ మనుజనాయక గొడగరమాచనాఖ్యఁ
జెనఁటి ను త్రమవంశజం జేయఁదలఁచి
స్వర్ణ దేనుగర్భమున నవ్వనిత నునిచి
డాని నిండఁగ ముగ్ధదుగ్ధములఁబోసి॥ 16

తే॥ పోయెఁ బూర్వాశ్రయం బంచ భూతలేశ
యట్టి గ్రామాంత్యజకు మ్రొక్కి యంతఁ బోక
దాని యెంగిలెదుగ్గముల్ ద్రావి రదియుఁ
గాక యధేనువుసు గడికండలుగను॥ 17

స్తి॥ వండంగఁదఱిగెడువడుపునఁజెందుచునొండొరున్ప్రవేసియుబ్బుమీఱి
 పలకసోమాదులబలగంబుభాగంబు వెనుకచట్టలు బ్రహ్మవిదులపాలు
 వాల మధ్యయనంబు వర్గంబుసంశంబు కోలెమ్ము వేదవిత్తోడిసొమ్ము
 పిఱుఁదు ప్రభాకరచట్టయాదీసంబు నురము షడంగాల యొజ్ఞ సొమ్ము॥

తే॥ ప్రక్క వ్యాకరణమువారిపాలు మాకు
 తొలకలును జిల్లిగడ్డ త్రేదులవశంబు
 వక్క ముక్కులు పరదేశివరులపాలు
 శిరముపలలంబు తార్కికవరులపాలు॥

19

తే॥ ఆచుచు గోహత్యఁ జేసిన యట్టియొర
 మాల లీద్రాటమాలలు పుణియుఁ బచ్చి
 మాలలును వీండ్రమాలలు మానవేశ
 వినఁగఁ బొసఁగునె పో? యెట్టి వెట్టికెను॥

20

క॥ వేదంబు లాది నెంచుం
 జోదితమును జాతిధర్మసుగతులు తద్యై
 దోదితములొనొకాపిస
 మాదరమునఁ జిప్పుమంటిపవ్విధపెనుమా॥

21

తే॥ వేదచోదితజాతులు వెలయు రెండు
 ధరఁ బ్రవర్తనమును నివర్తనము గాఁగ
 వసుస భవకర్మజడఁడు ప్రవర్తకుండ
 ప్రకటశివసంస్కృతుఁడు నివర్తకుఁడు చూపె॥

22

తే॥ సకలవర్ణంబులందును శంభుబిక్తి
 విరతివర్ణంబ యెక్కు దుర్వీరతలేశ
 భాగ్యహీనుఁడు చేపట్టఁబడిన లోష్ట
 మైన గతిగాదె భక్తిహీనులకులంబు॥

23

క॥ హరుమారటవిగ్రహములు
హరుభక్తులులోకముననరాకృతులై యీ
ధరఁదోతురుగావున నర
వర తన్మాహాత్మ్యమెఱుఁగపచ్చునెమీకున్॥ 24

మ॥ కరికిం బంది సమానమే? హరికిఁ గుక్కల్ సాటియే? హేళికిఁ
వరఖద్యోతము లీడె చందురునకున్ నక్షత్రసంఘాతముల్
సరియే క్రందలు గంగకున్ ప్రతియె వెచ్చల్ వార్ధితుల్యంబులే
యరయంగా శివ నాగమయ్య కెనయే యుర్విశ యీబాడబుల్॥ 25

క॥ నురభికి మారదుప్పులు
సరియనఁగాఁ దగునెదేవసాలముతోడన్
బొరయునెబచ్చలిహరహర
పురహరశరణులకు దుష్టభూసురులెనయే॥ 26

తే॥ ఒక్క శివభక్తునకుఁ గోటి యుర్విసురులు
పాటి గారని శ్రీపతి పండితయ్య
వచ్చడంబున నిప్పులు పట్టఁడే య
సంతపాలాక్షు సత్సభాభ్యంతరమున॥ 27

క॥ శివదేవుని సద్భక్తుల
భవనంబుల మెలఁగునట్టి భషకంబులకున్
వివరింప సాటిగా రీ
యవసీసురు లవనినాథ యది యెట్లన్నన్॥ 28

శ్రీ దేవయ్యగారి కథ

తే॥ అల్లహాసరళ పురాంతరముసయందుఁ
గల్గిదేవయ్య నా నొప్పు ఘనయశోధ
నుండు రుద్రాపరావతారుండు గాని
కనుఁగొనగఁ మర్త్యమాత్రుండు గాఁడతండు॥ 29

క॥ ఉరగ మొకటి చప్పరమునఁ
బరమేశ్వరుగేహనీమఁ బాయకయందుఁ-
బరదేశులు నిద్రించిన
సరభసముగఁజిది కజిది చంపుచునుండన్॥ 30

క॥ అదిచూతము గాకనిస
మ్మదమునఁజని మదనమతను మందిరమందుం
గదురంగఁజొరంగ పూయని
పదమాయహిగజిచిచ్చెఁ బ్రజలరుదందన్॥ 31

క॥ కరుణాకరుడగుటను నీ
యురగమునకు ననుపులొసఁగి యుర్చిసుతింపఁ-
గరమర్థి నీశుభక్తి
స్థిరమతి మనుచుండఁ గొన్నిటిపసుండులలోన్॥ 32

చ॥ తమ గృహదాసి యెప్పటివిధంబున బాంధము గొంచు సర్వప
ణ్యములకు నేగుఁచో నొక ధరామరుచీ తను సోకఁ దాసి బాం
ద మచట వైచి పెంచిక లటంచు విభూతివిభూషితాంగియై
క్రమమున వేతె నూత్నమటిఁ గైకొని క్రమ్మజిది కేగఁగన్॥ 33

చ॥ అది గని యాపురంబు ద్విజు లందఱుఁ గంటిరె గందక్రావృథూ
త్రిదశుఁడు తన్నుఁ జోతెనని తెంపున దాసి పుటంబు వైచిదా
స్వదమలభస్మబావితనుపల్లికయై మణి యొండు బాంధముం
ముదమున సంతరించుకొని మూఁదలు సోడిక యూర కేగెడిన్॥ 34

తే॥ అగ్రవర్ణుల కితరుల నంటరాదు
గాక యితరుల కంటఁగాఁగని ద్విజునఁ
కీర్తిధర్మంబు లిలఁ బుట్టెనేమి యసఁగ
వచ్చు ననుచును భూసురవర్గ మపుడు॥ 35

చ॥ కలియుగరుద్రమూర్తి గతకల్మషవర్తను గల్గిదేవునిం
బిలువఁగఁ బంచి యిట్లనిరి మీపరిచారుల నాగడిలఁగాఁ
బలక రొకళ్లుఁ బాముటకుఁ బ్రాణములిచ్చిన నాడ మేము ని
న్నిలకడఁ గంటి నాఁటిని నేడ మిముం గనుఁగొంటి మిప్పురిన్॥

సీ॥ మంచివా రని మిమ్ము మన్నింతు మేము మీ
క్రించు బోయతనమ్ము గొంచె వఱచెఁ
చంపువిప్రుఁడుగాఁడు సాక్షాద్వసిష్ఠుని
వంటి యుత్కృష్టవిద్యత్తముండు
వ్రేదులవారి దామోదరవజ్రులు
జోదు త్రివిక్రమ సోమయాజి
సమిధల కీగుళ్ళ సంతుల నేఁగంగ
నాత్రోవ దా నుదకంబులకును

37

అ॥ జనుచునుండ వారిసవ్యకరము దన్నుఁ
దాఁకె ననుచు మీదు దాసి నెత్తి
కడవ వేసి భస్మకలితాంగియై నూత్న
ఘటము కొంచునేఁగె నుదకములకు॥

38

క॥ హీనుల ముట్టసడేల
స్నానము చేయంగ వలయు సద్విజ్ఞులకు నెం
దైనను విప్రులు ముట్టిన
హీనునకును స్నానకృత్యమెచ్చటఁ జెప్పెన్?

39

తే॥ నీతిచందంబొ యిది ధర్మనియతిలాగొ
వేదచోదితమో పురాణోదితంబొ
బూటకంబులొ యిదియు నెచ్చోటనైన
చెల్లునే? భక్తులకు నిట్టి ప్రల్లదములు॥

40

తే॥ తగవు గాదని కాక మీదాసిపుట్టు
మాన్పరే యెప్పుడును పెద్ద వంచి గాదు
పుడపు ఓలకొంచుగా నిట్లు నడువఁ దగునె
యెదురెదుర మిమ్ము నేమందు మింక ననినె॥

41

శా॥ ఆవాక్కుల్ విని వల్లిదేవుఁ డింకఁ నేలా సంశయం? బంచు భూ
దేవాసీకముతోడ నిట్లు లనువాదింపంగ రా కుర్వినుం
డాపిపుల్ మదగాడిదాసికిని ముట్టఁ రామి నిక్కంబు బ
క్తావాసస్థితకుర్కు రాశికిని మి మ్మంటంగ రానెట్టిచోట॥

42

వ॥ అట్లునుంగాక 'బ్రహ్మణీ చరతీతి బ్రాహ్మణః' యనంగ మీట బ్రాహ్మ
ణ్యం బెక్కడిది? మీ రిట్టివారలేని పరబ్రహ్మశబ్దంబున కర్తంబువనన్
సింపుడు చాలు, పరమేశ్వరుం డనఁ బరమాత్ముం డనఁ బరబ్రహ్మ
మనంబరమవకుండగు సాకారుండ కానియొండొరుండు కాఁడువినుండు
పరశబ్దం బుత్కృష్టపదంబు కావునఁ బరమేశ్వరునందు పర్తించుఁ
గాని తక్కిన హరి విరించి ప్రముఖనిఖిలబర్హిర్ముఖుల యందు వర్ధ
నంబు గాదు వేదశాస్త్రార్థవాదంబులు దామోదరాది ప్రైవతంబుల నెల్ల
జీవాత్ములుగా వక్కాణించుఁగావున ననన్యసామాన్యుండఁ బాడుండ
బ్రహ్మం బందుఁజరించువారు మాయూమానాదు భట్టలు వెండియు
ఖండశశిమండనుఁ డనునా ప్రవాక్తోఽమంబులు 'బ్రహ్మోధివతి ర్బ్రహ్మ
ణోఽధివతిః' అన వినియును బ్రహ్మచ్ఛేదాదులం బరదైవంబులుగా
సంభావించు మీయం దనిందితంబైన బ్రాహ్మంబు పొందువడదు రుద్ర
ముద్రాభిముద్రితులచైన జాతిశూద్రతర్థంబును ప్రేతనిర్మోక్షం దెననియు
శశిరుద్రుల నొల్లని ప్రల్లదుల మిమ్మెట్లు ముట్టవచ్చు? మీతో నేజావ
మాటలాడఁ గూడు? మృదునిబర్తులను మీకు నెన్నిదాక, పెట్టువట్టి
గట్టుపెట్టుకొని నట్టుపెట్టకయోగా చకుం గదిగితిలేని నొరయ్యఁడి! యని
యనిర్వాచ్యంబుగాఁ బలికిన విప్రు బిట్టనికె॥

43

ఉ॥ అక్కట యెట్లు మమ్ము శునకాలికిఁ దక్కువఁజేసి యీసభన్
బక్కునఁ బల్కి తప్పలుకు పంతము నొక్కటిగాఁగ వేదమం
దెక్కడనైన యొర్పితిసమేతముగాఁ జదివింతుఁగాక మీ
కుక్కలచేత నాడి కడకుం జనరాదు సుమయ్య బక్తుఁడా॥ 44

అ॥ దాసియ్యమునకు దాసిని చిలిపించి
నీకుఁ జెప్పఁజెల్ల మాకు నిపుడు
పరగ ముల్లు దీసి పద రదఁచినవిధం
బయ్యె నీదుపలుకు లాలకింక॥ 45

క॥ అని పల్కఁ గల్గిదేవుఁడు
వనిపల్కుచు విప్రులారవినుఁడాగమముల్
ఘనబక్తులిండ్ల కుక్కల
కును రోకటిపాటయట్లు కుంభినిననుచున్॥ 46

సీ॥ తమయింట వేదపితామహయనుకుక్కజిట్టవిడుచుఁ బిలి చిట్టులనుచు
నుచ్చుచ్చి రేశంకరోచ్చిష్టమయభోగేయుచ్చుచ్చి రేప్రణవోపయోగె
యుచ్చుచ్చి రేయాగమోత్కృష్టసంచారముచ్చుచ్చి రేమహాంహోవిదూర
యుచ్చుచ్చి రేవేదసచ్చరిత్రసహితయుచ్చుచ్చి రేజనుర్యోగరహిత॥

తే॥ యని యెలుం గిచ్చు మాత్రలోననె కడంగి
వచ్చి శుకంబు తనపాదవనజమునకు
మ్రొక్కుటయు దానిఁ గరుణాసముదితవారి
నోలలార్చుకఁ బలికె విప్రాళి విసఁగ॥ 48

మ॥ ఏవేదం బయినన్ స్వరత్రితయభూయిష్టంబుగా నెత్తుమా
యీవిప్రావళిమ్రోల నన్న విని యో యింతే కదా! యట్టులే
గావింతున్ విసుఁ డంచు దంభశునకాకారుండు రుద్రుండునే
తా వేడ్కంగమలాసనస్థుఁ డయి హృత్పద్మంబుర న్నిల్వఁగన్॥ 49

సీ॥ అదికుండలిశక్తి నాకుంచనముఁజేసి సూర్యచంద్రుల వెలిసుడియనీక
నాసాగ్రమున దృష్టినాటినిల్వఁగఁజేసి మేరుశ్శంగారంబు మెట్టునిల్చి
జీవుని జగములోఁజిక్కిచొక్కఁగఁజేసి భిన్నభావంబులబిలుకుమార్చఁ
దానునుదాసయైతస్మయావస్తుఁడై యానందబాష్పాంకితాత్ముఁడగుచు॥

తే॥ మృదులమదురస్వరంబులఁ జెదరకుండఁ
ద్రక్షరము నాదబిందుకళాత్మకంబు
నౌ నలంకారసంస్కార మాచరింప
నంతలోనన యావిప్రు లంత నంత॥

51

క॥ కృతదండనమస్కృతులై
స్తుతియింపుచు నుండ ఋగ్యజుర్ముఖ్యశతు
శ్రుతితతిప్రతి పదక్రమ
గతుల ననుష్ఠించెఁగరుణకౌతుక మెనఁగన్॥

52

తే॥ అప్పు డాకల్లిదేవయ్య యతిముసమునఁ
దగును దగు నీకు వేదపితామహాఖ్య
యనిరి విప్రులు చాలించు వేదపాఠ
మనుడుఁ జాలించి మ్రొక్కెఁ దదంఘ్రులకును॥

53

క॥ ధరణీశ యిట్లు ధరణీ
సురులయెదుట వేదచయము శునకముచేతం
బరగఁజిదివించి నిజమం
దిరమునకుంజనియొగల్గిదేవయశునియున్॥

54

సీ॥ అమవైరిసిద్ధరామయగారిమతమున మేరాశినాఁగలదొక్కకుక్క
దానికిగురువిదిదీనిమహత్త్వ మేమనిచెప్పవచ్చునో జగవరేణ్య
యదియునుగాక మహాకాశయాశ్వుండుజంబూరనుండు తత్సమయమునను
సార మేయసుమేయసార మేయమువేదరాజిదానికిని లాలాటలంబు॥

55

అ॥ అత్మభరతవాద మన్యులతోఁజేయు
నప్పడుచితసూక్తు లదియ కదిసి
చదివెఁగానభక్తసదనకుక్కలతోటి
పాటిసేయు టెట్లుమేటిద్విజులు॥ 56

వ॥ వెండియు శివత్తుం డన నొక్కభక్తుండు సకలవేదపురాణశాస్త్రపారీణు
లయినవి ప్రపుంగవు లొక్కొక్కకోటియు ముక్కంటిభక్తునకుం బ్రతి
రా రని యనేక హేతుదృష్టాంతవాక్యంబులం బ్రతిష్ఠించి మించిన నత
నికిం బ్రత్యుత్తరం బిచ్చుతెఱుం గచ్చుపడకయున్నఁ జిన్నవోయియుం
బాయనిమచ్చరంబునం బెచ్చుపెఱుగుచు నిట్లనిరి॥ 57

తే॥ చదువుగలవారు తమతమశక్తి నిజము
గల్గ యందురు గల్గ నిక్కం బటందు
రదియు నిక్కంబయేని కోవిదత గాక
దృష్టములుగాని మాటలఁ దెగదు వాడు॥ 58

క॥ అని పలుకు విప్రులంగను
గొని శివచిత్తుండు నియ్యకొనియొకకడఁద్రా
సునఁ బెద్దభక్తుచెప్పిడి
ఘనవీరులు దీనియెత్తు గలిగితిరేనిన్॥ 59

క॥ అన విని యప్పురినిప్రులు
చని యొకకడ నెక్కిదాని సరిగా లేరై
రన భక్తపాదరక్షల
తెన యనఁగా నెట్లువచ్చు నీభూసురులన్॥ 60

బిబ్బ బాచయ్యగారి కి థ

క॥ మనుజేశమణియుగొబ్బా
రనుపురమునబిబ్బబాచయాఖ్యుఁడుమనుఁ
ద్దనతరచారుచరిత్రము
ననుబోటులు చెప్పఁబోక నగుబాటరయన్॥ 61

క॥ ఐనను బ్రస్తుత మొదవిన
మానంగారాదు కొంతమాంత్రం బైన
నానేర్చునట్లు చెప్పెద
భూతాయక సావధానబుద్ధివినుమా॥ 62

క॥ జంగమహాప్రసాదమ
యంగముప్రాణంబుః దనకునైయేప్రౌఢుడ
లింగవిలీనమనస్కత
నంగదః జను నగ్రహారమం దధికుండై ॥ 63

క॥ అల్పమనుష్యులకై విధి
కల్పితవర్ణాశమాదిగతిః బాసి త్రయీ
జల్పితభక్తిస్థితిసం
కల్పవికల్పములః బాసి కడుఁగడు నిష్ఠన్ ॥ 64

క॥ ఆమడ రెండామడ మూఁ
డామడ పదియామడందు నై నను భక్త
గ్రామణ్యర్చాకృత్యము
లేమేఁ గలిగినను విని మహియఃప్రీతిన్ ॥ 65

చ॥ అవిరళభక్తి భస్మము నిజాంగములం గలయంగఁ బాసి క
ర్ణవివరవక్షకంధరశిరఃకర బాహుముఖస్థలంబుల
శివుపదభక్తపుంగవుల చెప్పులబిల్లులు దాల్చి బండిపైఁ
బవడపుడా ల్బదిల్పఱచు బట్టసగాదయుఁ బెట్టి యందులన్ ॥ 66

క॥ గొడుగులునుసందిముద్రలు
పడగలుగలయంగ నిలిపిబలిమికలిమినా
మృదుఁడెక్కుండునందీశ్వరు
దదఁబఱవఁగవచ్చుననఁగఁదగుకోడెలకున్ ॥ 67

సీ॥ ఘంటలు మువ్వలు ఘల్లుఘల్లుని మ్రోయఁ
 గంధరాంతరమునఁ గలయఁ గట్టి
 యంఘ్రుల నందియ లందఁగఁ బెట్టిన
 పదరము ల్కొమ్ముల సదవరించి
 చిఱుతగజ్జియలపే రఱుతఁ దాలిచికొనఁ
 గొమ్ముల నవరంజి కుప్పె లునిచి
 రుద్రాక్షమాలికారూపితసౌవర్ణ
 పటముల్ నొసళను బదిలపఱచి॥

68

తే॥ యుగ్రవాహనవినిమయయోగ్యమైన
 యట్టి కుఱ్ఱులగమి బండి గట్టి బండి
 మ్రోలఁ జొంగుభళార్భటుల్ మ్రోయఁజేసి
 యాటపాటలు సొగయింప నచటి కరిగి॥

69

చ॥ హరచరణాబ్జరేణువు నిజాలక మంటఁగ మ్రొక్కి తత్పదాం
 బురుహజలామృతంబు మదిఁ బొంగుచుఁ గుత్తుకబంటి గ్రోలి త
 త్పరవశచి తవృత్తి వరతాత్త్విక శ్రీగురుతుల్యజంగమో
 త్కరపరిభక్తశేతిగత కౌతుకజాతముభూతలింపఁడన్॥

70

తే॥ శుద్ధసిద్ధప్రసిద్ధసమిద్ధసుప్ర
 సాదసంఘంబుఁ గాంచి యాహ్లాద మొదవ
 త్రివిధలింగప్రసాదనతిస్తవాప్తః
 త్రిమలసంహార 'నతి రస్తు తే' యటంచు॥

71

క॥ ఒలికిస దించిన యుంచిన
 సలలితనుతజంగప్రసాదాన్నము గం
 పలముంచిముంచి బండిం
 గొలఁదికిమీఱంగఁబోసి కుతుకముతోడన్॥

72

ఉ॥ ఎప్పటి వాద్యఘోషములు నెప్పటి నేమిరవంబులుఁ యుగాఁ
తాపతిఘోషభీషణములై చెలరేగఁగ వందిబృందముల్
ఓప్పఁగ నప్పటికప్పటికి హోయనఁ బాయనివేడ్క వెల్లిలోఁ
దెప్పలఁదేలికొంచుఁ జనుఁ దీవ్రత గొబ్బరి కప్పరంబునన్॥ 73

వ॥ అట్లుదెచ్చిన ప్రసాదంబుసంబరంబునందు ముప్పొద్దు సుపయోగించు
కింపచులై న మహినిలింపులు తమతలంపులం దమ్ముల సుమ్మలికంబుల
ముమ్మరంబు బుడిబుళ్ళబోవు సమయంబున॥ 74

క॥ అయ్యారి పెద్దభక్తుని
గయ్యమున మహోత్సవంబు కరఘటనటదా
చయ్యరతి నెప్పటట్టులఁ
జయ్యననచ్చటికినేఁగి సంభ్రమయుతుఁడై॥ 75

క॥ చరళింగ మంగళశ్రీ
చరణసరోరుహ పరాగసంవాసితదా
సురమస్తకస్థలుండై
సరసం బగుతద్గణప్రసాదం బెల్లన్॥ 76

ఆ॥ అవనిఁ బడఁగసీక యలవరించియ ముంచి
బండిలోముసువలె నిండఁబోసి
ముందటట్ల బండిముందట బిబ్బదా
చయ్య సటస మీఱనరుగుదేర॥ 77

క॥ గొడుగులుగొడుగుల సందడి
పడగులుపడగులునుమిగులఁ బలుమామరుసంగి
ముడిపడమంగళవాద్యము
లుడుమార్గము బోరుమనుచునుణ్ణగనవుడున్॥ 78

- క॥ పాయకయెడనెడఁ జాగుభ
 శాయసురావములు తాళలలితధ్వనులున్
 హేయనురవమునుసట్టుల
 హేయను శబ్దములు వార్ధిక్రియమ్రయంగన్॥ 79
- క॥ బొబ్బలునార్పులు చెలఁగగ
 నుబ్బులుగొబ్బారినడుమ నుత్సవములతో
 గబ్బియగుబిబ్బి బాచయ
 నిబ్బరముననేఁగఁ గాంచిసీచులు విప్రుల్॥ 80
- చ॥ వినుఁ డిల వీరిదుర్జనత పీనులు చిల్లులు వోవ నేఁడు గ
 న్నొనఁబడియె- భళి యనుచు గుంపులు గట్టినభూసురాలి యా
 ఘనయశుఁ జేరఁబోయి మును కందుమొవిందుమొ యిట్టినిష్ఠ నీ
 యనువు దలంపఁ జిత్రమగునట్టుల నున్నది నిల్వఁ దంతటన్॥ 81
- ఉ॥ పెండిలి సేయఁబోయెదరొ పెక్కు తెఱంగుల బల్లెటూళ్ళపై
 దండులు వత్తురొ జనులు తల్లడమందఁగ; నిందుమౌళిభ
 క్తుం డొగిఁ జచ్చెనో మొఱులు కూతలు బొబ్బలి మబ్బఁజేతురో
 భండనమా? యిదేమగును? బ్రల్లడవృత్తియ కాక యంతాయున్॥ 82
- వ॥ అట్లునుంగాక గొంగనిం బొడిచినంగని వ్రాలం దిగిచినవారి తెఱంగునం
 బొంగినింగి నెలుంగులు చెలంగఁగూతలు సేయబనియేమి? విచ్చల
 విడిమీరమిమ్ము మెచ్చకొనుచుం బెచ్చపెఱిగి విఱుగఁబడుచు గొడు
 గులుంబడగలుందడఁబడం బుడమిపడ వడవడంకం గడంకనడ తేరం
 గాణం బేమి? చరమచక్రవర్తిచందంబున నిందుధరమందిరంబున
 కందఱుంగనుంగొనఁజనఁగలవారమో? దిక్కుమాలినభంగి మాయగ్ర
 హారంబు చొచ్చివచ్చుటకు మీకుఁజనవిచ్చినవారెవ్వరు? కులభ్రష్టుల
 యెంగిళ్ళను గులహీనులయెంగిళ్ళను గలయంగఁ దేల్చిబడిపైనిండఁ
 బోసి పట్టుపుట్టంబు పైఁజుట్టి వట్టిగుట్టిడికొనియెదరుగాక ముట్టంబెట్టి
 చూచిన నందొక్క విశేషంబైనం జూప నోపుదురె? విద్దెలాడి పెద్దఱి
 క్షణంబు పోనాడికొనక యూరక మాయూరువెడలుం డన విని॥

- క॥ బాకారు లుఱవనేటికిఁ
మీఁకొలదియెమమ్మునిట్లు మీఱిపలుకఁగా
శ్రీకంతుభక్తతతిని
మీకుఁ మున్నెన్నిచాళ్ళ మేర దలంపన్॥ 84
- క॥ నోరికిఁ దగినకడిఁ గొనరు
వీరులరై కండ్లగుడ్డు వెలికుఱుర్రొత్తో
మీరెక్కడ? మేమెక్కడ?
కారణమొగి మీకుమాకుఁగలదే? తలంపన్॥ 85
- క॥ జంగమవరుల ప్రసాదం
బెంగిలి యని పల్కిత్రుళ్ళ నేటికి? సరటా
జంగమదూషణగలవా
రిం గాలుఁడు సరకవహ్ని ప్రేల్చుట వినరే! 86
- క॥ అటమీఁదిచేటు దప్పదు
నిటవచ్చిడిచావు దప్ప చేఱుఁగరు మీర
క్కటభక్తభుక్తశేషము
స్ఫుటముగ గనుతింపరాయెఁ జూడఁగపశమే? 87
- తే॥ అభవుభక్తుల కది పరమామృతంబు
భక్తిహీనులకును సది ప్రళయవహ్ని
వలదు కార్చిచ్చులోపల వ్రాలి యాలి,
బొలియు మిడుతలగతి కాక నిలువఁగలరే? 88
- తే॥ గడుసుగఁ బల్కు పల్లఁ గోలుగా దని ..ప్పిఱిఁగాని దని నే
కడమయు మాకుఁగ ల్దులుఁగాదని పప్రసాదము జంప నె
క్కుడుగనెమత్ప్రభావమని కొంతక పల్కెడు వాచనాద్యుత్తో
నుడుగక వల్కె నాద్విజగణం బపు డిచ్చల మచ్చరింపఁగన్॥ 89

క॥ యెంగిలిపులియొఱుజంగమే
శృంగియొయబ్బుచిగొంగచేనెచరను
ఎంగిలివిప్రులుదలవం
పంగలవారనుచుఁ దెగువఁబల్కిరిదమలో॥

90

సీ॥ బట్టలపిన్న! యప్పనగారి మంచన!
చట్టన! పెద్దదిశస్తుకూచి!
దుష్టదామోదర! దూర్తులభాస్కర!
శిష్టులబలబద్ధ! చిమ్మిరేత!
దర్భలు కట్టెలు తడిదోవతులు గడఁ
బెట్టుఁడు పట్టుఁడు బెగడ కెడ్డ
పలుపులు దెగఁగొట్టుఁ డిలఁ గూల ముట్టుండు
మొగములు పగులంగ మోఁడు దుర్విఁ

91

తే॥ బడఁగ మొత్తుఁడు త్రుంపుఁడు బడి పోవ
కుండ నిలుపుఁడు లెండు చూతండు కాని
యనుచు సందడిపడు బాడబాధములను
గాంచి మణి బిబ్బ బాచయ్య కనలిపలికె॥

92

సీ॥ ఉడుగుఁడి యేటికి నుత్తలవడ మీకుఁ
జూడవేడుకయేనిఁ జూడుఁ డనుచుఁ
దొలుతొలుం డని ద్విజన్ముల వదలించి వ్ర
సాదంబు మీఁది వస్త్రంబు నూకి
కరముల నంజలి గదియించి యెత్తిన
మాత్రలో దేదీవ్యమాన మగుచుఁ
గొంజాయలను మించి కేరలింపుచును సం
ఖ్యాతాగసంపత్తి నగుచు మెఱుఁగు॥

93

- తే॥ దీఁగెవెలుఁగులకునుదరితీవుఁజూపు
నిప్పుకలయొప్పులతో నటునీలు నేయ
జాలి కిలిశిఖావనినేలియాత్ర
సాద మొప్పె లయిచ్చలజ్వలములీల॥ 94
- క॥ కాకోలముఁ గన్నసురా
నీకంబులజాడ నోడి నిర్వీణత నా
లోకింపుచున్న భూసుర
లోకముపైఁ జల్లె నెల్లలోరులుచూడన్॥ 95
- ఉ॥ చల్లినమాత్రఁ దత్పరమంజుమలింగవిశేషభక్త మా
కల్లరివ్రవర్ణమునికాయ్యము కాయము చేరి కంసజి
ద్బల్లసముల్ల సద్విశిఖపావతిపలు మంట లేచి ము
ప్పల్లెలు చీల్చిసట్టిక్రియ భగ్గున గార్చె నిమేషమాత్రలోన్॥ 96
- క॥ అప్పుడు వీడిసకచ్చలు
దప్పంగా దోఁసికొనుచుఁ బల ముడిచికొనె
జొప్పదక పాఱిదూరపుఁ
దిప్పలపై నిలిచి రవనిదేవత లెల్లన్॥ 97
- వ॥ నిలిచి నిలయంబులు నిక్కినిక్కి నిరీక్షించి నిట్టూర్పులు చట్టంబుగా
నిగిడించి కించిదాకుంచితముఖవంకజులై తపఁరోసెం దా రిట్లని శిఖర
ఘోషంబుల బాషించిరి॥ 98
- సీ॥ శ్రీధరబట్టిల్లు చీచ్చు ముచ్చుముడించి
మాధవవప్సయిల్లు మంటఁగలసె
గ్రుడ్డిగోవిందుని గుడిసె కమలిపోయె
దొట్టబాస్కరునిల్లు తొలుత మండఁ
గొమ్మనగడేశాస్త్రి కొంప యాడిదఁ జిక్కె.
బొమ్మనబట్టిల్లు బుగ్గిగలసె
వామనవప్స యిల్లు వాసములే చిక్కె.
సోమయాజులయిండ్లు సొంపు దజిఁగె॥ 99

తే॥ ద్రేవు లప్పనయిల్లు ధరిత్రిఁ గలిపెఁ
ద్రివుట నాదిత్యకూచి మందిరము వొలిచె
మాచ్చతాడన గేహంబు మాయమయ్యెఁ
బచ్చబచ్చలికేశవు పాక కాలె॥ 100

ఉ॥ వాసపుభట్టునింటఁ బరివర్ధన మొందిన వహ్ని మాన కా
వాసమువాసముల్ మొనసి వాయువశంబున వచ్చివచ్చి స
న్న్యాసుల వామనాఖ్యునిలయంబునుఁ బొందఁ జేసి త
ద్బాసితమంటస్థలము భస్మముచేసెను విస్మయంబుగన్॥ 101

క॥ అశనమువారి గృహంబులు
కుశదర్శలవన్న యొజ్జకొంపయును ధరా
దశఁ బొందఁజేసె ననలము
వశమే వర్ణంప నెట్టివారలకై నన్॥ 102

క॥ ఈడాడసనఁగనేటికి
బాడబవర్గంబువాడ భస్మం బైసన్
గోడలు చిక్కెను దూషకు
లేడేరం గలరెబక్తు లిచ్చం గినియన్॥ 103

క॥ అనిభక్తులు ప్రశయాసల
ఘనకీలలుగాంచి యాఱుగణములపగిదిన్
ఘనముసనలయుచు సింహ
ధ్వనులొనర్పంజేసి రపుడుతద్విజులెల్లన్॥ 104

చ॥ ఇలు వెడలంగలేక తమయిండులలోస చచ్చువారు ని
ల్వెలలియుఁ బాఱలేక సెడువీధిని జచ్చెడువారు సన్నియౌ
దలలకు డాయఁగన్మిగులఁ దల్లడమందుచు గుళ్ళు చొచ్చువా
రకు బలుగడ్డముల్ గమర గ్రక్కున బావులు చొచ్చువారలున్॥

క॥ చేలములు గాలశివభ

క్రాలిమఱుఁగుఁజొచ్చువారు నట్లవయవముల్
గాలకయమున్న శివభ

క్రాలయముల పంచఁబొంచియలరెడివారున్ ॥

106

క॥ తనువులు దఱికొనికాలం

జనిభక్తుల శరణుఁజొచ్చి జరిగెడివారున్
మునుమునుపదిబ్బ బాచయ

వెనుకదెసన్నిలిచి శరణువేఁడెడివారున్ ॥

107

క॥ చిచ్చున వెడవెడవెచ్చుచుఁ

జచ్చియు నబ్బంగి సగముచావకయావి

ప్రోచ్చయము భక్తతతితో

మచ్చరమిచ్చలఁద్యజించి మంజులనుతుల్తే ॥

108

సీ॥ పప్పుకొమ్మనభట్లు బొప్పన వ్రేదియుఁ దప్పకంటాదెస దొప్ప పెద్ది

మంగళాసన గడియంగ పిన్ననయును జెప్పసకూచియు సింగరాజు

అబ్బనమంచియు గబ్బుమైలారుండు దబ్బరాదిత్యుండు సబ్బనయును

బొడ్డురాఘవుఁడును గడ్డము పెద్దియు నెద్దగారాదె నెదొడ్డకూచి 109

ఆ॥ వీర లాదియగుచు వెలసినగొబ్బారి

ద్విజులు భక్తజనులె దిక్కు మాకు

సనుచు దీను లగుచు సమరస బ్రహ్మణ్య

వచను లగుచు భక్తవరులఁ జూచి॥

110

క॥ దీక్కులకు నోళ్ళు దెలుచుచు

నక్కటకము వకులఁగావుమంచునువగతో

వెక్కుచు నేడ్చుచు స్రుక్కుచు

క్రొమ్మెక్కుచునిట్లనిరి రొదలురోదినీనిండన్ ॥

111

క॥ దీనుల నపగతసమ్య
జ్ఞానుల దుర్జనుల నధికజాడ్యుల శ్రేయో
హీనులన సత్యులదురభి
మానులనపరాధయుతులమముఁ గావఁగదే॥

212

క॥ శిష్టసమష్టి విదూర
భ్రష్టులఁ గష్టులను సుగతిబాహ్యులఁ గోపా
విష్టుల నష్టవివేకుల
దుష్టాత్ముల మమ్ముఁ గావు దురితవిదూరా॥

113

తే॥ ఊరు జనమేజయక్షితిపోతముండు
నాఁడు ధారవోయుట కల్గనేఁడు నీవు
కరుణ మా కగ్రహారంబు గాఁగ నొసఁగఁ
బరగువారము మీబ్రహ్మపురుల షనుచు॥

114

తే॥ అనుచు నావిప్రజనులు సాష్టాంగవినతు
లర్థిఁ గావించి లేవక యట్ల యున్నఁ
జూచి లేలెం డనుచు బిబ్బబాచశౌరి
యాప్రసాదంబు కంజలి యాచరింకె॥

115

తే॥ సువ్రసన్నాత్ముడై యటఁ జూడఁ దడవ
కాప్రసాదాగ్ని గ్రక్కున నాఱితొంటి
యట్లయై వచ్చి బిబ్బబాచయ్యగారి
హస్తములయందు నిలిచెఁ బ్రశస్తలీల॥

116

ప॥ అపాఞుల నిలయంబులు
చూపట్టెం దొంటియట్ల చూడరె విప్రుల్
భూపాలకయిది మొన్నటి
వ్యాపారం బేండ్లుపూండ్లుననవలడునుమీ॥

117

- ఉ॥ మాలఁడు మాల గాఁడు పురమర్దనుఁ గొల్చిన మాల రెంటికిన్
మాలఁడు పెంపు మాలఁ డఘమర్దనుఁ గొల్చని విప్రులై వఁజెల్
మాలలు భక్తు మాలఁ డనుమాలల యిద్దరఁ దాటిమాలలున్
మాలలు మాలలున్ బవిసు మాలిన మాలలు వచ్చిమాలలున్॥ 118
- క॥ మాదరచెన్నయ పొత్తునఁ
జేదియ్యకయంబకళము శివుఁడుగొనఁడె యీ
భూదేవాధము బోధల
మాదేవుని కటులఁజన్నె మాల లసంగన్॥ 119
- క॥ భూదయిత మణియు వినుభువి
మాదర దూడయ్యయనఁగ మహివెలయుఁ దీచి
యోదారచరిత మెట్లన
భూదేవుం దొకఁడు కుష్టభూయిష్టుండై॥ 120
- క॥ వరగుచు నొకదినమున న
ర్థరాత్రమునఁ బశువువెనుకఁ దాఁ జన నది మా
దరదూడ విభునిగోహము
చొరఁబాటుడు నతఁడు దాని చొప్పునఁ జనుచోనె॥ 121
- ఆ॥ అమ్మహాత్ముఁ డర్థి నాదిన జలకము
రొంపి తొడలు మునుఁగఁ ద్రొక్కి వెడలి
యావుఁ ద్రిప్పికొని నిజావాసమున కిఁగి
యడుసు గడికొనఁగ నొక్షణంబు॥ 122
- ఉ॥ కుష్టు వడంగి పాదములు కోమలకాంతి వహింప నాద్విజ
శ్రేష్ఠుఁడు విస్మయిల్లి కడు శ్రీమ్రమునన్ జని తద్విశాంతనే
దిష్టవరిష్టబంధమునఁ దేలు పురాతనమానవప్రభా
ధిష్ఠితుఁడై ముదంబునఁ దదీయపదద్వితయాంతికంబునె॥ 123

క॥ తనమేను గెడపనతఁడుకా
మఁకృపఁగనఁజనియె దానిఁగని మనపినయ
ప్సనమాదరదూడయయా
డిసజలములుగ్రుంకఁగుఘడి గెఘార్వమునన్॥

124

క॥ ఆచీత్యునకు మనోహర
పాదాంబువుస్సృష్టిఁ గుఘ్న వాసె ననఁగా
మేదినివింటిమిగంటిమి
మాదరదూడయ్యమహినుమహానీయముగన్॥

125

క॥ అని జనులు వినుతి నేయఁగ
వినిచని తద్వారఁ గ్రుంకివిగతామయులై
మనిరనియేన్జూర్వరభూ
దనుజారుల మఱియువినరె ధరణీనాథా॥

126

తే॥ పృథ్విలోపల బానసభీమనాఖ్యఁ
దంగములుచెడ్డ విప్రుల కంగకంబు
లిచ్చు ననుమాట వినరొకో మచ్చరంపుఁ
గర్మ చండాలు లైరి యీకర్మభూమి॥

127

సీ॥ సామవేదులు నాగఁ బరగు విప్రోత్తముం
దాకాశపథమున నరుగునపుడు
శ్వపచయ్య నా నొప్పు శంభుభక్తుఁ డొకండు
విపినమధ్యంబున విధియుతముగ
శంభునైవేద్యంబు సద్భక్తిఁ జేయుచు
వినుపీఠిఁ జను సామవేదిఁ గాంచి
తద్దృష్టదృష్టులు దాని సంధిలకుండఁ
జెప్పున నైవేద్య మొప్ప మూయ॥

128

తే॥ నది గనుంగొని కలుషించి యాద్విజుండు
 శ్వపచుఁ డట యట మాంసంబు వండినదిఁను
 మమ్ముఁ బొడఁగని చెప్పన మాటుఁజేసె
 నిట్టి కపటాత్మకుం డగునే? యింతందు॥ 129

క॥ అనితలఁచునంత మాత్రన
 తనమాంత్రికశక్తి యుడిగి తడిదోవతిఁ దా
 వినువీధినిలువకిలఁదొ
 వ్పనఁబడఁగాఁగాంచిమిగులనాశ్చర్యముతో॥ 130

సీ॥ సామవేదియువచ్చి శ్వపచయ్యగారి శ్రీచరణాంబుజములకు శరణుసర్చి
 శిష్యుడై వారిదేసిన దీక్ష వడసి తత్పరమప్రసాదప్రభావమునను
 నర్థితోముప్పదియాఱుశ్శవారలఁగొనిపోవఁదేయాశుకొల్పునదిను
 నాఁడులేనిదినేఁడు నావిర్భవించునె హరభక్తిగతివిను మవనినాథ॥

తే॥ శ్వపచుఁడేనియు శివభక్తినహితుఁడైన
 బ్రాహ్మణోత్తముఁ; డీశ్వరోపాస్థితేని
 సద్విజుండైన శ్వపచుని సాటిరాఁడు
 చర్చనేయంగ నిదిశాస్త్రసమ్మతంబు॥ 132

వ॥ మఱియును॥ 133

ఉద్బటార్చుని కథ

క॥ ఉద్బటదేవుం డనఁగ స
 ముద్భవదూరుండు గౌరనోద్బాసితఁ డు
 ద్యద్భూతదయోదయుఁ డ
 త్యద్భూతమయుఁ డతనిమహిమ మవనిప వినుమా॥

క॥ బల్లకియనుపురమునకును
వల్లతుఁ డగుబోజమరుజవల్లతు శివదీ
క్షోలానీతుఁ జేసియుఁడ
ద్వాల్లభ్యమువలన నందవనియించుఁ డగన్॥ 135

క॥ ఆదేశంబునఁ గల పర
వాదుల వేదాగమాదివాదంబులఁ బో
నూఁదుచు మేదినిసకలజ
నాదృతుఁడై యుండుచుండు నవసరమందున్॥ 136

క॥ బాణీసజ్జామ్మవయనుసతి
క్షోణీశ్వర యుబుసుపోకకుంబాధునువి
న్నాణ మగుదానములకుం
గాజులుదలలూఁపనిర్వికారాకృతియై॥ 137

క॥ ఆపొలఁతిపూర్వభవమున
నేపుణ్యముచేసియిట్టు లిలఁబుద్ధెనొ దు
ర్యాపార మెఱుఁగదెన్నఁడు
శ్రీపతిసాయకునిపాద సేవయదక్కన్॥ 138

ఉ॥ భస్మము సక్షమాలికలు పాయఁగనీయదు మేనులోన శం
భుస్మరణంబునం దెడలిపోవఁగనీయదు చిత్తవృత్తి దో
షస్మయముఖ్యదుర్గుణవశంవదతం జననీయదట్టిమం
దస్మితవక్త్ర యుద్భటుని దత్తురపీఠినిఁ గాంచె వేడుకన్॥ 139

క॥ పరమేశుభక్తిరతి య
య్యిరుపురకును సరియకాఁగ నీహితగోష్ఠిం
బరవశు లగుచుఁ బరస్పర
విరహాసహచిత్తవృత్తి విహరింపంగన్॥ 140

ఉ॥ వారలవృత్తిఁ గాంచి పరవాదులు హీన నొకర్లుఁ గూడి సం
సారము నేయుచు న్మఱచె సంధ్యఁ బండులుఁ దా న్విజన్ముఁడే
యూరికిఁ గాన పెద్ద మన మూరకయున్న బ్రహ్మచ భూ
దారునిఁ గాంచి తేటపడఁ దత్సకలంబును వెల్చి గీనునెన్॥ 141

చ॥ వని పతి కేలుఁదామరలు పీనులఁ జేర్చి నమఁ శివాయ యి
ట్లనుఁ జనునే? మహాత్ముఁ డతఁ దారపడిమతి తొంటిమేఁ డే
నీసమనఁబణ్య మెట్టిదియొ శ్రీగురుసన్నిధి శైవధర్మమల్
వినఁ గలిగెన వివేకరతి భీనులపాపము విచ్చి పాఱుగనెన్॥ 142

తే॥ వారి నారీతి వారించి పసుమతీనఁ
దాత్మగురువుల నెప్పటియట్ల పూజ
నేయుచుండంగ నంతట శివుఁడు వెన్ను
గలిపికొన నుదృటుండు నైక్యంబు నొందె॥ 143

సీ॥ భోజుండుసప్పరిభూసురులాయయ్యకగ్ని సత్క్రియ నీయునవసరము
నాపొంతవట భూరుహము తొంతచక్కిఁబుగాచుదోనున్న పిళాచులందు
నొక్కటాహారార్థ మెక్క డేనియునేగ నదిచక్కినెచ్చుముగవణంబు
శవదూమసంస్పృష్టి శివలోకమున కేగునంత రాహారార్థ ముటగినట్టి॥

తే॥ భూత మేతెంచి పటనుహితమందు
నుండు భూతాశిఁ గానక యున్న రసుచు
నేలఁ బడి యేడ్చె నేలయు నింగి యుద్రుప
సమ్మహాక్రందనము విని యవనివిభుఁడు॥ 144

క॥ పటుబటసహితందై యో
పటవిటపినికటమునకును వచ్చి నిటచి యు
త్కటగతినేర్చిన యోజన
మెటకేగెనుదానియేడు పెట్టు లుడిగెనో॥ 145

చ॥ అన విని యప్పు భూతము నరాధిపుతో నను రాజ యీవటం
బున సలుమూఁడువేలు సమము ల్వసీయించితి ముద్బటార్యుఁ డే
దీనమునఁ జెల్లునో తమకు దివ్యపదంబును నెన్నఁ దబ్బునో
యనుచును నిన్న నే నొకఁడ నాకటిచిచ్చున వ్రచ్చివేఁగుచున్॥

మహానగర॥ నిలుపోపక యెందేనియుఁ జని పిదపన్నేడుఁనే వచ్చుమాత్రం
గళితత్వద్దేశికేంద్రాంగజపరివిల సద్గంధదూమప్రళక్తిఁ
దలితాఘధ్యాంతతం జింత లుడిగియొకనేఁ దక్క నేణ్ణుబుభూతం
బులకుఁ గైలాసవాసంబు గలిగెఁ దనకుఁ బోక లేదయ్యెఁదండీ॥

సీ॥ దరఁగూటిపేదకూ డ్దప్పిన విధమయ్యెఁ గడసీనఁగాచి కుక్కలకునిచ్చి
నట్టితెఱంగయ్యె నారంగఁబండించి యరవడిగ్గినయనువయ్యెమఱియు
నిండఁబిదికికుండ నేల వై చినవానిజాఁ డయ్యె రాత్రి నల్లాలు తినికి
చావుబిడ్డనుగన్నసంత నొకయ్యెనో యవనీశతిలక యాయవనిమీఁద॥

తే॥ నెట్లు దరియింతు నేడ్వక యేట్లులుందు
నింతకాలము నుండుట యిట్లులయ్యె
నేమిసేయుదుఁ దోడివారెల్ల శివునిఁ
జేరఁబోయిరినాకిట్లుచివుక వలనె॥

150

క॥ నరనాథ సీవు నాకొక
పురుషార్థముసేయు మేను బోయెదఁబురఘ
స్మరుపాలికిఁ గాష్ఠంబులు
దఱికొల్పుము గౌరవాస్థిదట్టముమీఁదన్॥

151

క॥ అపొగవెంబడి సురగిరి
చావు సమీపమున కేను జనఁగల స్సృప హృ
త్రాఫముపాయఁగ వ్రేళ్ళకుఁ
బాచివటముఁ బెఱికికొనుచుఁబ్రాతెదనభమున్॥

152

చ॥ అన విని భోజరాజు మహితాంబరచంద్రఃఖంత పాండముల్
తనగురుశల్యముల్ పొదిపి దగ్ధముగా శిఖఁ గూర్చి పట్టిఁ బ్రాఁ
కెను దనవారుఁ దాను; బొగ క్రేవలు ముంచుక పాతె వ్రేళ్ళతో
దన పెకలించుకొన్నును దటాలున; భూతము భూతనాథునిన్॥ 151

ఉ॥ నేరి భజించుచుండ గృహసింహము పుత్రులకత పూర్తిగా
భూరుహశాఖలం దవిలి పోయి మహేశ్వరుఁ గాంచి మొక్త్యుచు
త్పారకృపఁ గణేశపదసంగతిఁ గైకొనె సుదృఢయ్యవి
స్తారమహత్తముఁ వినవె సాదుజనావళిచేత భూతుజు॥ 154

డోహర తర్కయ్య కథ

క॥ నిక్కముమఱియును డోహర
కక్కయయనవెలయుకాలకందరు భక్తుం
డొక్కఁడుగలఁ దవనీవర
యిక్కపటద్విజుల కాతఁడే వైరిసుమీ॥ 155

క॥ విద్వాంసుఁ డొక్కఁడాసగ
రద్వారమునందుఁదాఁ బురాణముఃకీతన
సద్విధిఁ బట్టుకచదువుచు
యద్వాతద్వములుపలుకు నిదియెట్లున్నది॥ 156

సీ॥ విధికపాలముఁ బట్టి విదుమౌళి బిషంబు చేసిసరపపట్టు చెప్పఁగాని
శాతశూలమునవిష్వక్సేనుఁబొడిచితిహారమున్నిగొన్నచోట్లైనఁ జెప్పఁ
దంబుజాక్షుఁడుబలినణఁ చనింగిడిఁగాని చాచుటను ముగాఁబదుష్యగాని
యతనికంకాశంబుహరుఁడుది త్తిగఁగొని పఠింపట్టుట శీర్ష్యంబు॥

తే॥ కాశి వ్యాసుండు హరిసరి గాద గుఱుచు
హస్తయుగ మెత్తె నని హరియాదుఁగాని
తద్బుజాస్తంభ మైనట్టి యద్భుతం
హరునికృత్యంబుగాఁ జెప్పఁ దాద్విజుండ॥ 158

సీ॥ యజ్ఞమయుండు శ్రీహరియనియెడు; వాసిశిరముదెంచినశివుజెప్పఁడెపు
నరసింహుఁడై హిరణ్యకశిపుఁడనువానిఁగారించుటయచెప్పుఁగానియతని
శరభరూపముదాల్చిహరుఁడొత్తెంచెడివై చినసుద్దిచెప్పండుజనులువినఁగ
విసువకసర్వంబు విష్ణుమయంబునుఁ గాని విష్ణుసహస్రకల్పకర్త॥

తే॥ హరుఁ డనండు జగత్తుల కచ్యుతుండు
కర్త యనుఁగాని యతనికిఁ గర్త శంభుఁ
డనఁడు విశ్వాభిధానుం డనంతుఁడ యనుఁ
గాని విశ్వేశ్వరుఁడు కాలకంతుఁ డనఁడు॥

160

క॥ హరియమహామాయనా
హరియపరమశక్తినుయుఁడుననుఁగానిరతీ
శ్వరవైరిమాయనునా
పరశక్తికిఁబురుషుఁగాఁగఁ బలుకఁడుమఱియున్॥

161

తే॥ హరి హరుం డన నొకఁడ కా నాడుఁగాని
హరిని హరియింప హరుఁ డయ్యె ననఁ దొకపుడు
పక్షపాతము పలుమారుఁ బలుకుఁగాని
నిశ్చితార్థము పలుకఁ దానిందకుండు॥

162

సీ॥ విడువకయీరీతి విధమౌశినిందించు విప్రువెల్లఱపులువినిసహింపఁ
జాలక కక్కయ్య చయ్యనఁగదిసియావిప్రునిఁ జంపుట విహితబుద్ధి
పుస్తకంబుదహింపఁబొలియుఁజాపములనికృతనిశ్చయుండయికినిసివానిఁ
గొంకకతసవేతి దొంకెనఁబొడిచిరాఁ దిగిచితచ్ఛిర్నంబు దెంచికడుపు॥

తే॥ చించి తలయందు లోనఁ గీలించి నగుచు
సరిగెఁ నావిప్రుమై పూపు లగుచు వెలసె
నిది మహీసురు లెఱుఁగరే యెలమి వేయు
జనుల భక్తుల నొండాడ మనుజునాథ॥

164

తే॥ మణియు మనుజేశ పినుము కెంబాసి యనెడు
పుగములోఁ గాపురం బుండు భూసురుండు
భోగిదేవయ్య యన శేషభోగిభూచ
భక్తవదభక్తిభావనాసక్తుఁ డగుచు॥ 165

మ॥ అతఁ డారీతిని లింగజంగమనవర్ణానక్తి వర్తింపఁగదా
శితికంఠుండు తదీయాహృద్ధరిమ వీక్షింప నిర్వచించి పం
చత ప్రాపించిన లింగదూత మెదపై సందించి ద్మదాక్షముల్
శితభస్మంబును దాల్చి యంతఃజాగతిం దెన్నార నేతేరఁగనన్॥ 166

మ॥ కని యాభోగని భక్తితో బహుమస్కారంబు లర్పించి యా
యన యంసంబున మోయుచున్న శపనఃప్రభంబుఁ వెనం దా రతిం
చి నిజావాసములోనికిం బిలిచి తచ్చిహితదాంధోరుహ
ర్చన వేగం జరిపెం దదీయమశలఃపశ్చాదికౌచిత్తముల్॥ 167

క॥ అదిసందుగ నాదాంభిక
మదనాంతకుఁడతని కనియె మాగిమముఁదా
పెదవిను మిఁకనభిమతమై
న దమ్యమాంసంబుగానిసమలమలసమలదీ॥ 168

తే॥ నిన్న దేవరదాసయ్యనిలయమునకుఁ
బెయ్యఁ గొనిపోయి వడ్డించి పెట్టు మనిన
సడిగివచ్చెద దుగ్గళ ననియెఁగాని
యట్ల కాకని పడ్డింపఁడయ్యె నతఁడూ॥ 169

ఉ॥ దేహము డూలుచున్నయది దీనితవహ్ని భరంబున దన
దేహినిదేత సిద్ధము ప్రేపుఁ బడంపఁగ దీని పెట్టి యు
త్సాహ మొనర్చవయ్య యనఁ జయ్యర నయ్య హసాద యంమ నం
దేహము మాని యంతనిజధిష్ఠము చొచ్చియుఁ బెచ్చెనంగనన్॥

చ॥ పిలిచినమాత్రలోన విదుబింబముఖాంగిని వచ్చి ముందట
న్నిలిచినఁ జూచి యేమిటిని నివ్వెఱగందెడు? భక్తుఁ డాకటన్
మలమల మాడెడు - మరచనారగహింగుపలాండుజీర కా
దిలవణసంగతిం బలము తీవ్రమ వండుము నిండువేడుకన్॥ 171

ఉ॥ నా విని తద్వదూమణి మనంబుని సందియ ముజ్జగించి నా
నావిధపాకభేదముల నవ్యరుచుల్ దళుకొత్త వండి యా
దైవతసార్వభౌమునకుఁ దర్పరతన్ భుజియింపఁ బెట్టుచో
నాపిపులాగ్రహారముమహాజను లందఱు సందడించుచున్॥ 172

క॥ గుండును బడితయుఁ గొని వా
రొండొరుఁ గడవంగఁ బాఱి యుద్ధతిఁ దలుపుల్
రెండును బొదువుఁడు లోనఁ జొ
రుండు గుడుసు వెఱికి వాని రోయుఁడు డాయన్॥ 173

తే॥ వెదకి గోసంగి పోసీక విఱిచికట్టి
వచ్చిబడితెలు కొని నెత్తి పగులఁగొట్టుఁ
డిపురవరంబు చెడుమ భోగయ్య యున్న
బరువుఁ దన్న విప్రవర్గంబు పలుకఁ దొడఁగె॥ 174

సీ॥ అంత్యశాకృతి నున్న యంతకమూర్తి యం
తర్థి నొంద గృహాంతరమున నున్న
కెంబావి భోగయ్య కెరలి విప్రులఁ జూచి
యంత్యజుం దంత్యజుం దనుచు నటవఁ
బాడియె మీయట్టి బ్రాహ్మణులకు భక్త
నిలయము ల్పొరరామి నిజ మసంగ
సంత్యజులకును భక్తాలయంబులు వోప
వచ్చునే సద్భక్తవరమహాత్మ్య॥ 175

- తే॥ మెఱుంగ కిరీతి నిందించి యిద్దనరక
శఖిశిఖాతతిఁ గాలెడి చేదు దలఁవ
నేర కూరక చెడిపోవు నీచమతుల
దోషకుల మిమ్ముఁ జూడంగ దోష సురయ॥ 176
- క॥ మీతోడ మాటలాడిన
మితనవులు ముట్టుకొనిన మితలేనియఘ
వ్రాతమగునిండ్లు వృత్తులు
మితలలంబొడిచికొండు మీదొసఁగొల్లన్॥ 177
- క॥ ఏపట్టును జేపట్టరు
చేపట్టిన వదల రెండు శివభక్తులు మీ
ప్రాపులు వారెన్నేమును
వేపోయెదమనుచునూరు వెడలిసడుచుచున్॥ 178
- ఉ॥ శైవులు సజ్జలింగములు శార్ఙ్గధరాంబుజగర్భముఖ్యు డె
వావళిసంప్రతిష్ఠితములై చనులింగములున్ భుజిం స్వయం
భూవరలింగమూర్తులును భోగయవెంబడి పొలుచుండె నెం
తే వడితోడ భక్తులకు దేవుఁడు బేదియుఁ గాక వెండియున్॥ 179
- ఉ॥ తమతమపీఠముల వెడలి తల్పులు పూయఁగి గూర్చి మైగులిం
గములును సోమసూత్రముల ర్చితల దామరంబు లింగమూర్తులున్
గ్రమమునఁ బూవురాకులఁ జెతల్పుకపోయెడు లింగమూర్తులున్
హిమనగజాత్మజుల విడిచి యేకత నేగెడి లింగమూర్తులున్॥ 180
- ఉ॥ తామరతంపరల్ జగదదర్శనతం జను లింగమూర్తులున్
బ్రేమముతోడ నాడుచు గభీరగతిఁ జను లింగమూర్తులున్
వేమరు నొందొరున్ గదియ వేగమ పాటెడు లింగమూర్తులున్
భూమికి నెల్లెడన్ బొదిలి బోరస నేగెడి లింగమూర్తులున్॥ 181

ఉ॥ భూచరభేచరంబులయి పొంగుచు నేగెడి లింగమూర్తులు॥
 వే చనువేడుకం బవనవేగమున॥ జనులింగమూర్తులు॥
 వే చన లేక యొయ్యన సవినగతిం జనులింగమూర్తులు॥
 తొచనగమ్యలైంగికమనోహరపరతభంగి నేగఁగన్॥ 182

క॥ భోగివిభూషణ భక్తులు
 భోగయ్యయు లింగములును బురి వెల్వడి స్వే
 చ్చాగతిఁ బెసగుచుఁ జనియె॥
 భోగిపురం బిట్లు పాడుపోవుచు నుండన్॥ 183

సీ॥ వెండియు మేదినిమండని కంపించె
 వాడె సస్యము లీల వ్రాలెఁ దరులు
 వగలు చుక్కలు పుట్టెఁ బాపు లెల్లను బట్టెఁ
 దిమిరముల్ హెచ్చె నన్నమును బుచ్చె
 వనములు నుద్యానవనములు నీఱయ్యె
 మృగపశుపక్షులు మేత లుడిగె
 నేల గాలఁగఁ నెందు గాలూన రాదయ్యె
 గాలియు దూళియఁ గలయ నెగసె॥ 184

తే॥ భోగిదేవయ్య వెంట కెంబాగి వెడలి
 లింగమూర్తులు పోవ సీలీల నధిక
 దారుణోతాత్పములు పుట్టెఁ దివిరి యతనీ
 కరుణ వదయక యివి చక్క గావటంచు॥ 185

క॥ వసుధామర్త్యులు మర్త్యులు
 వెస గవిభోగయ్యఁగాంచి విశ్రుతయుష్మ
 ద్భిసకుసుమములకు సాష్టాంగ
 గసహ్నసనతుల్ రచించి కరములు తలలన్॥ 186

క॥ నెలకొల్పి శరణు చొచ్చితీ
మనముకృపాదృష్టి మమ్ము సజ్జల ఖలుల
గలయం గనుఁగొని మాయా
యలజడి మానువుము బలట్ల పుయ్యెదల మనుచున్॥ 187

క॥ సీదాసుల దాసులమగు
మాదోసములెన్నియొగ ముఖపు మనుచున్
స్మేదినినొడఱుగెదపి మ
హాదైన్యముతోడబలుక నాభోగయమున్॥ 188

క॥ సభయులగుచుండువిప్రుల
కథయమొసఁగిభోగతనైయాక్షణమమహా
విభవమును దన్నులైంగిక
సభతన్నుంబొదివిరాఁగజనులునుతింపన్॥ 189

క॥ ఆలింగము లన్యోన్యని
జాలయముల నిలిచె సతని యంచితదక్షి
శ్రీలనసమనడియూరి
బాలోకమునందు దృష్టమయి వెలుఁగొందున్॥ 190

సీ॥ పెద్దపీఠంబునఁ బీఠలింగంబును జెద్దలింగము పిన్న పీఠమునను
భీమలింగంబుపై రామలింగంబును భీమలింగము రామపీఠమునను
స్పటికపీఠిక బాణసంగళింగంబును స్పటిలింగంబును బాణపీఠి
రజతపీఠిక మహారజతలింగంబును రజతలింగము మహారజతపీఠి॥

తే॥ వేయివడ నిల్చి భోగయ్యవెంట మరల
వచ్చి లింగంబు లివియుఁగా పనుమతీశ
సాక్షి గాదె మహేశ్వరు శరణు లెందు
సత్కులజు లంట ఓచటనే సందియంబు॥ 192

పద్య కథ

- క॥ జగదీశ మఱియు నావిం
దిగెయనుపురి సంత్యజాత్యదీర్ఘత్రిచృగ్భ
క్తగరిష్ఠగుడ్డవ యసం
బొగదొందునుదన్మతో త్రమును వినుమెల్లన్॥ 193
- క॥ ఆయమ్మ చరిత మద్భుత
మీయిల నె ట్లన్నఁ జరమహేశ్వరత్నే
వాయతవృత్తిఁ దననగ
రాయతపీఠిఁ జసంగ నాపురి విప్రుల్॥ 494
- చ॥ కనుఁగొని కుష్ఠరోగమునఁ గాళ్లును జేతులు నింతలింతలై
తుసిసిపడంగ భూసురులు ద్రొక్కెడి సంసరణంబునం జన్మ
బని దన కేమి గర్దొ కొఱమాలిన మాలిత కన్న గబ్బిపా
పిని తనయింటికి న్మరలి వేగమె యేఁగి తలంచె నీక్రియన్॥ 105
- క॥ సౌరాష్ట్రసోమశేఖ ర
పారకృపాక్షిరవారిపారావారో
చ్చారిక కుష్ఠరుజాసం
సారింగా కిటకు మరలి చను దే ననుచున్॥ 196
- క॥ మది నిశ్చయించి కతిసయి
పదములు చనునెడను బోయి పగిలిన ధరణిం
దుదివ్రేళ్లు మోపి మఱికొ
తదడవు నడిచెను మనోతిదార్థ్యముబలిమిన్॥ 197

తే॥ అట్లు చనఁజనఁ బాదంబు లవని నిల్వ
కున్నఁ గరములు మోఁకాళ్లు నుర్చి నిలిపి
కొంతద వేగ నదియును గుదియఁబడినఁ
బుడమిఁ బన మేను విఁయంగఁ బొరలసాగె॥ 198

వ॥ అంత॥

శా॥ స్రష్ట్రంబోరుహనేత్రముఖ్యు లిల సత్సంపూజ్ఞఁ డాత్మాంఘ్రిసం
దష్టాద్రిస్థితము క్రివైభవుఁడు మాద్యద్దక్షయజ్ఞక్రియ
యష్టాదిష్టజనాద్యనిష్టపలడం డామ్నా యమోన్మయంబు సో
రాష్ట్రాదీశుఁడు సోమనాదుఁడు తృచామ్నాయుతాచాంకరఁ డే॥ 199

చ॥ ఎదురుగ నేఁబడించి తరలేడణమేనిగవంబు మోన్చి న
మ్మదవతి లేచిమ్రొక్కి నిజమోఁగఁ గదిరంబులు సరిమఱియింపి యో
మదనవిరోధి తర్గ యని మంజులహషలఁ బ్రస్తుతంపఁగా
మదిఁ గృవ పుట్టి యాత్రిపురమర్ది కవర్ది మృగాక్షి శిట్టసెనె॥ 200

తే॥ తన్వి భవదీయసద్భక్తిదార్ఢ్యమునట
నాత్మ మెచ్చితి నిష్టార్థ మడుగు మసిగు
దేవ మీకృప నామేని తెలుపు మానెఁ
గంటి మీమూర్తి వర మింతకంటెఁ గలదే॥ 201

క॥ పెన్నిధిఁజూచిన చాట్పుర
మన్నుగడుగఁబోవుసభమమతులునుగలరే
వన్నగధరమీవడములు
గన్న పిదవ నొండువేడుకరఁదెయ్యిఁగలదే॥ 202

క॥ వీవరములు నే నొల్లరా
నావిందిగె నీవు నిలిచి నాచేదినముడ
నేవలుగైకొనుమనవుడు
నావటనాహరుఁడు లింగమయి నెలకొనియెను॥ 203

క॥ ధరలో గడ్డవ మాహే
శ్వభక్తికి నెల్ల యగుచు వర్తిలెడుఁ ద
త్తరుణిని నిందించిన భూ
సురులకె యెల్లకుష్టు చొప్పడెమెనన్॥

204

క॥ కాన శివభక్తులం గుల
హీను లనం జన్నె కుంభినీశ్వర లింగం
బైనపిదప శివలింగము
పూనుక శిల యన్ననోరుప్రవ్వడె? చెపుమా॥

205

చ॥ అనుపమలింగసన్మహితుడైన మహాత్ముని నంత్యజాతివాఁ
డనుటయు లింగమూర్తి శిల యంచుఁ దలంచుటయున్ సమంబ మే
రునగము సోకి కాకమును రుక్మమయం బగుఁగాన నంతక
న్నను గడమన్ మహేశ్వరుని నమ్మిన భక్తులయు కి చూడఁగన్॥

సీ॥ భృంగంబుచేఁ బడ్డపిదపఁ బతంగంబు భృంగంబుగాక పతంగమగునె
వార్ధిఁగూడునదీ ప్రపాహంబులును వార్ధియగుఁగాక కేవలమనులయెట్లు
రసవేధచే సువర్ణం బగురాగి తామ్రం నువర్ణంబు గాక
గురునిసన్నిధిఁ బూర్వమడమలంచిన భక్తకులజాలకునువేతె కులము
గలదె॥

తే॥ యెల్లవారికిఁ బార్వతి తల్లి దండ్రీ
శంభుఁ డిది వేదశాస్త్రప్రశస్త మిట్లు
తొక్కతలదండ్రులకు దగ నుద్భవించి
నట్టి ప్రజలకుఁ గులము వేఱరయఁ గలదె॥

208

క॥ మాసిన బట్టం గట్టిన
భాసురరత్నంబుభాతి భక్తుఁ డధమజ్ఞా
త్యాసక్తుం డయినం దన
చేసిసనైజప్రశక్తి చెడునే! పుడమిన్॥

209

క॥ అడుసునఁ బుట్టిన తామర
మృదుపూజకు ముఖ్య మగుచు పీఠయునుగోదే?
పుడకలఁ బుట్టిన యశలము
కడుఁ బూజ్యమ కాదే? పూజకర్మల కెల్లస॥ 210

క॥ ఇట్టిద కాదే? భక్తుం
డెట్టికులోద్భూతుడైన నేమగు? వ్యాసుం
డట్టిమనుఁడు బోయతకుం
బుట్టియతఁడు భూసురులకుఁ బూజ్యుండయ్యెను॥ 211

క॥ అంతేకాక వసిష్ఠుం
డెంతటిమనుఁ డతనిజన్మ మెన్నఁడు పుర్రే?
చింతింపఁగఁ నూర్వణీయను
జంతకుఁబుట్టినది వాఁసతి గాదొక్కో? 212

క॥ మాతంగుం డనుమునిపతి
మాతంగికిఁ బుట్టి యతఁడు పుషిదిషేషత్సం
భూతుండు గాఁడె? వెండియు
భూతలమునఁ దొంటిమునుల పుట్టువు లరయున॥ 213

క॥ దర్దురభునకవనేచర
గార్దభశుకముఖ్యజంతుగర్భము లయ్యుట
దుర్దమశక్తులుగారె క
పర్థివదారాధన ప్రణావముకతనినీ॥ 214

వ॥ అని యిట్లు బసవన్న పన్నగదరభక్తుల ప్రాశస్త్యంబు సవిస్తారంబు
గాఁ బ్రస్తరించిన విని బిడ్డలుండు చంద్రబాహువర్చసపీఠయాసనం
దీప్యమానమాసనుం డయి బసవన్న కిట్లయ్యె॥ 215

చ॥ చదువులు శాస్త్రముల్ కథలు చర్చలు నేటికిఁ నన్యమార్గులం
జిదిమిన నెత్తురుల్ మనశిష్టభవచ్చివభ క్త దేహముల్
చిదిమినఁ బాలుఁ గాతెడినఁ చెప్పెడి దేమనఁ మానవేంద్రుతో
వదలని నిష్ఠఁ బల్కె బసవత్పభుఁ డాద్విజు లందఱున్ విసన్॥

సీ॥ మునుపు భర్గు డరై వ మను పెడమతముల
త్రోవలఁ జను శివద్రోహిమతులు
వేదబారంబులు విత్తాశమై మోచి
కాలు బ్రాహ్మణనామగార్థభములు
నుహితదివ్య ప్రణవమంత్రోపదేశవి
రహితులై చను వ్రతభ్రష్టమతులు
నాది దధీచిశాపాగ్ని శిఖలచేతఁ
గాలిన కర్మచండాలతములు॥

217

తే॥ పట్టి ప్రాణములతోడన పశువుఁ జంపు
జడులు కమ్మగఁ దొరకినఁ జాగఁ బెట్టు
మను దురాత్ములు విసమునకైనఁ గడిచి
పాతకములైనఁ జేకొండ్రు ప్రీతి మఱియు॥

218

క॥ భూనాయక వినుము సురా
పానసముగ సోమపానము సేయం
గానొడఁబడుదురు హీన
జ్ఞానులు పాపులును బుద్ధిజ్ఞాన్యులు దూర్తుల్॥

219

క॥ ఇట్టినికృష్టులతో నా
కిట్లుల ప్రతి నిల్చి యాడ నింపగు ననియే
గుట్టుననో యన్నంబిడఁ
బట్టినశివభ క్తియు క్తిపంతము చెడదా?

220

- చ॥ అని శివనాగమయ్య నిమలాంగమయ్య శివభక్తమయ్య
జననము నొందఁ జేయుదు రిహితముగా నుండు నపు సముహా
జనమ లోక సృజములు సద్విధిఁ జేసిం గాముఁడై యుండు
గానకొని మీరు ని రహిత గొట్టినఁ నూపుఁ దటంచు నెయ్యెడన్॥
- మ॥ మనభక్తి శివనాగమయ్యకు ననఁ స్కొ గలఁ గావించి లే
చి నిజోలింగససాయతాయుధముఁ జెన్నారె సంధించి యు
య్యన మా నుయ్యరరాట్టమున తా మహస్తాంతస్సముత్ సుని యు
త్తినమాత న్నవదుగ్ధదాత బుగురేణిం బల్కె నొహ్లా రుచున్॥ 222
- క॥ శివభక్తిసురభి చువిఁ జ
న్న విని పితకె బసవవిభుని చిన్నది చూచు
శివుఁడు కరికాలునట స్వ
ర్ణవృష్టి గురియించిసట్లు రందిత మయ్యెన్॥ 223
- చ॥ మలములు మూఁటినిఁ గరుసమక్షమునం దెగఁ గోని ని ని
ర్మలతరభవ్యదేహు లయి మర్త్యమునఁ శివభక్తలందు నే
కులమునఁ బుట్టియున్న శివగోత్రజాతై నను మీరు నెడో దు
ర్మలినవసానిరారుధిరమాంసమఁ చూపయ నాపకనుడుల్॥ 224
- క॥ అని జనులు పొగడ దృష్టం
బునబసవఁడు గెలుప భక్తపుంగవులెల్లవా
మనమున సలరఁగ బిట్టల
జనపతి శివనాగమయ్య చరణంబు లడున్॥ 225
- ఉ॥ గ్రక్కున మ్రొక్కి లేచి కరకంఠము లంఁగిగా ముట్టించి మా
ది క్కిటు చూడుమా కడుబ దిటుకొనిఁ శివభాగధీరైః
మ్రొక్కినఁ గాచు మీరలు మముం చలపోయుఁడు సావరాచులం
దెక్కడిసద్గుణం బనుచు నెంతయు దైన్యముతోడఁ బల్కఁ గన్॥

తే॥ శరణు వేడుచునున్న యాచండివిప్రుఁ
గరుణతోఁ గావ నవ్వుచు గజముమీఁద
నాగులేవయ్య నెక్కించి నమ్రలీల
బెనుకఁ దా నెక్కు కొని తనవీటి కరిగె॥ 227

క॥ శివనాగమయ్యచరితము
సవిరళగతిఁ జదువ విన్న నట్ల లిఖింపకా
బ్రవిమలశివపదభక్తియు
సవలఁజతుర్వర్గములు రయంబునఁబొందున్॥ 228

కళ్యాణపురీభక్తులు బిజ్జలరాజుసభకుం బోవుట

క॥ రుద్రాపరావతారులు
భద్రదేవహరప్రతిములు భద్రావాసుల్
క్షుద్రదేతరవృత్తులు ని
ర్ణిదులు కాళ్యాణకటకనిలయులు భక్తుల్॥ 229

క॥ పరవాదిపద్మపద్మలు
పరవాదిపలాహకప్రభంజనులు మహా
పురుషులు దృష్టప్రత్యయ
కదు లాకళ్యాణపురినికాయులు భక్తుల్॥ 230

వ॥ వా రెవ్వరనిన॥

సీ॥ మడివాలుమాచయ్య మాదిరాజయ్యయు
బడవరబ్రహ్మయ్య బాచిరాజు
కిన్నరబ్రహ్మయ్య కేశిరాజయ్యయుఁ
గన్నడబ్రహ్మయ్య కల్లనయ్య
మోగిగమారయ్య ముసిడిచౌడయ్యయుఁ
గలకేతబ్రహ్మయ్య కక్కయయును
శూలదబ్రహ్మయ్య సురియచౌడయ్యయు
శాంతదేవయ్యయు జొమ్మయయును॥ 231

తే॥ యు త్తమాంగద కేళి ము హళశ్చ సమమను
గదిరెరెమ్మయ్యయును విహారాః సమ
జానవంగ కేళి ము హళశ్చ సమమను
యోగిదేవయ్య నెండియు పలుకు మను ॥ 232

క॥ డింగరిగెమ్మలయయుగణ
పుంగవుడై వెలయుశృంగిచో ప్పొట్టుండు
సంగమనాథుడు హమ్మెము
సంగయదేవుండు గురిదెచోదా ఖుండు ॥ 233

సీ॥ తెలుగేనుమనవయ్య తెలుగెచోప్పయ్యయు
గాలాగ్ని రుద్రయ్యగాడు గంజ
గతైరనాచయ్యగారు నుదయమ్మ
రనగారు నేకాంతరామతం
యుదరదరామయ్యయును నిశ్చలేమద
మైలియు గోడ మల్లవిభుడు
ధవళయ్యగారు బొండాదేవిగాడు
సవరదనాచయ్య సామినాథు ॥ 234

తే॥ డమృతదేవయ్య మధువయ్య మల్లమయును
గోణిమల్లయ పుణియును గొగ్గచెయును
జాస్కరయ్యయు పబిహారి జాచెయ్యయును
గవిలెబ్రహ్మయ్యహొల్లయ్యగారు నుజియు ॥ 235

క॥ శివనాగమయ్యగారును
శివరాత్రి చుసంగయ్యయును ఇస్కొడిడుండు
శివముద్దుండునుగపితే
శువిస్సయాఖ్యుండునని మిషుండునుమణియును ॥ 236

సీ॥ నొణువేళుచిక్క-య్య పులుకుచండయ్యయు
 గణదాశిమాయన్న కంటెకల్లి
 యాభిధానుడు మురుహుడై కేతయ్యయు
 బాణిసభీషయ్య భండికార
 కల్లయయుఁ గురుపకాశవ్వ గిరిగిట
 శివయయుఁ గురుపకాశవ్వ గిరిగిట
 బోలెబ్రహ్మయ్యయు బాలబ్రహ్మయ్యయు
 నలిముగుతయ్య మహాబలుండు॥

237

తే॥ హటకేశ్వరమల్లయ్య యరిది హేల్ల
 యాభిధుండు గరహల బ్రహ్మయ్య ముండ
 బ్రహ్మయ్య నట్లు దుమ్మస బ్రహ్మయ్యను
 వంకబ్రహ్మయ్య బంకేశు బంకయ్యను॥

క॥ చందేశుభామ నాఖ్యుడు
 బొండియదేవణ్ణయుండు బ్రహ్మఖ్యుండు
 హిండియసోమణనిజభా
 వండును నిర్లజ్జశాంతి వరనాముండున్॥

238

ప॥ వెండియుఁ బురాణమాయయు బట్టకోట్టేశు సోమయ్యయు నొగ్గవ్వయు
 నొకరుల కేతయ్య యంగబ్రహ్మయ్య హాలబ్రహ్మయ్య యేలేశు
 బ్రహ్మయ్య మైలినబ్రహ్మయ్య మాయిదేవయ్య చిక్కదబ్రహ్మయ్య
 శ్రీగిరయ్య వీర్లనాగయ్య వీరకల్లయ్య వీరలింగయ్య వీరమాదయ్య
 యనిమిషకేశియు నాదిగాఁగల సకలవీరమాహేశ్వరులు నీశ్వరభక్తి
 ప్రభావం బుచ్చిలిపోవ ముట్టినట్టిపట్టుల దృష్టప్రత్యయంబులుచూ
 పుమైఁ బుణ్యంబును భక్తమహత్త్వంబును భక్తాభివర్ధనంబును భక్త
 సచ్చారిత్రంబును భక్త వైభవంబునుం గన్నులారం గనియుఁ గన్న
 వారిచే వినియు భక్తిరసంబు తలకెక్కి దేవలవశైవ పాశుపతమంత్ర
 దీక్షితజటాభారశాసనధరులు లింగధారులం జూచి తారును వారువారు

లింగవంతులై సంతతపీఠశైవాచారపరిణితంబున సమాన పరమ
పావనప్రసాదోవభోగులై చనుసమలభించును॥ 239

బోయలు ప్రసాదభాగం విమ్మనుడు

ఉ॥ బోయలు మూకగూడుకొని భూవరంగస్థాని మ్రొక్కి దేవ గీ
వీయిల సీతి నేలంగ మహీసురముఖులు తప్పి ప్రియించి బే
జేయని విందు మేది కొర వల్లముల పట్టమ గాదుజీవనో
పాయము లెత్తిపోయె శివబద్ధులు సురార్థమునందు సొన్నుటను॥ 240

సీ॥ శ్రీకంఠశివులు గౌరీనాథశివులును శ్రీపరమానందీశులు శాంత
శివులును లోకేశశివులు, ద్రిలోచనశివులును సీశా శివులు విష్ణుల
శివులు బావచ్చేడిశివులును బరమాత్మశివులును హేశ్వరశివులును హరమ
శివులు విశ్వేశ్వర శివులుగణేశ్వరశివులును బ్రహ్మరామశివులు చరణ

తే॥ శివులునిష్కళ మానసశివులుత్పంజర
కశివులుగ్రాక్షశివులు శంకరశివులు
హేశ్వరశివులు విద్యార్థరేశశివులు
ననఘురులింగశివులు నాదియైన॥ 241

వ॥ పూర్ణశైవాచారు లందఱు నైకమర్కంబు నొంది ముగ్ధపజితంగి శివ
ప్రసాదబోగంబునకుం జొరనివర్త గంచ॥ 242

చ॥ ఇల నిది క్రొత్త గాదె ధరశర్వర టియూలునచ మ్మోచోగి ద
క్తుల సతవల్ల మాతఁ దమదు స్మృదు లత్తరొ బాగ లంగవం
తుల మనుచుం ప్రసాదములు దొప్పలునట్టుచు వెంగలింప మా
గలిగిన శేషభాగములఁ గన్నులనై నను జూదని రదె॥ 243

తే॥ వీర లీరితి నేమేని వీటిమల్ల
జియ్యయునుబోలజియ్యయు శేషభాగ
మిత్తురేవేశ మానవాధీశ భూమి
చెల్లునేతమకిటువంటి ప్రల్లదములు॥

245

మ॥ మనుజాధీశ్వర శాంతవం బయిన నిర్మాల్మంబు మా కాదిఁ గ
ల్గినలా గావులఁ గాచుటాలుఁ డిసుకఁ లింగంబు గావించి పై
ననయంబుఁ నవదుగ్ధముల్ పిదుకఁగా నాలింగముఁ గాలద
న్నిన నబ్బాలుఁడు తండ్రి కాళ్ళఁ దునిమెఁ నిష్ఠాగఽఽష్ఠాత్ముఁడై॥

తే॥ దానికీశుఁడు మెచ్చితద్బాలకునకు
చండలింగంబు కృపసేసెజగతినెల్ల
నాటనుండియు నడచును నేటివఱకు
నీపురంబునఁజెల్లకనిలచె నిపుడు॥

247

తే॥ బసవరాజయ్య మతకముల్ వన్నినట్టి
వీరమాహేశ్వరుల మంచు నూరఁ గొంద
తీరు మాయంశములు మాకు ధారుణీశ
చెప్పి యిప్పించు; నీవిట్లు చేయవేని॥

248

క॥ నీవాకిట సొద వేర్చుక
మావంశమువార మెల్లమడియుడు మన్నఁ
భూవరుఁడు నిండుకోపము
తోవెస బసవయ్యఁబిటవ దూతలఁబంపఁ॥

249

తే॥ పచ్చి నిల్చిన బసవయ్యవలసుజూచి
పుడమితేఁడిట్టులనిపల్కె బోయలకును
శివప్రసాదంబునుభువిఁ జెల్లనీకఁ
మీరగుడిచెదిరిదియేమి మోరయోయి॥

251

- క॥ ఇది వైదికమో బల్మియో
చదువుము: వైదిక మదేదిసాహసో? వాస్తవ
పదలుము వారలచుంశం
నిది మొదలగగర్భ బసవడిట్లనె శ్మశ్రుతో. ॥ 251
- తే॥ అది చండిశునకు నీశుశాత్మ శేష
బాగమిచ్చినలాగు స్వపాలవినుము
బాణబాణస్పృశికరత్న హృష్యముఖ
లింగశేషాంశ మిచ్చుటలేదు మొదల॥ 252
- క॥ ధరమానవమాత్రుల కీ
శ్వరుని ప్రసాదంబు మోళిసాతిగ గొన్నం
గరముల ముట్టిన చరణ
నరకం బని శ్రుతులలో మంబకుఁగోటి॥ 253
- వ॥ వెండియు శ్రీగురుకృపాలబ్ధంబును నెవనంగఁజేర్చి మహానయ ప్రసా
దంబు నులయమాయబద్ధశుద్ధేనరాత్మ లాదు మిట్లు బ్రగింపనగు?
నగుబాటుగాక తదగజరంబంబు మృచగాదటగర్భంబున నుట్టునో?
పట్టిరట్టున కొడిగట్టుకొని మీమఁ జెట్టర దిగిపట్టు పటితమో? నేటన
ప్రసాదం బిచ్చినఁ బుచ్చుకొనిపట్టుమల గలనో? మీ మల్ల నా ములేమల్ల
మూకభావంబున నుండు నను నెన్నుకొనిపట్టుకొని నెక్కిరాను
లిట్లనిసి॥ 254
- క॥ వారాణసి శ్రీగిరిగయ
సౌరాష్ట్రం బాదియైన శైవప్రణలం
దారూఢిగఁ జెల్లంగా
మీ రేటికిఁ జెల్లెసరు మీపుడములలో ॥ 255
- క॥ కడుబల్లిదులై మీ కీ
నడుమదా మమ్మెంత పోవనాడిన నై నెద
గూదాచరముడిడుపము
విడుతుముసూయసుపులనిపినిజర పంచు ॥ 256

క॥ ప్రల్లదములువల్కె డునా
 బిల్లులఁగనుగొనలనగుచుఁ బెనుగాలిఁదరుల్
 పెల్లగిలుఁగాకగట్టులు
 పెల్లగిలునె? మీకు పట్టిబింకము లేలా? 257

తే॥ తెలియదానీ శ్శఁజేణులుతేలుఁగాక
 గుండ్లుదేలు నెయ్యెన్దునుగుమతులార
 బలిమిభక్తులశ్రీహరి బ్రహ్మలైస
 మార్కొనఁగలేరనంగమీమాటలేల॥ 258

క॥ చల ముడిగి చనుఁడు శైవ
 స్థలులం దక్కంగ వీరశైవులు మీ కి
 యిల నెన్నఁడైన నిచ్చిస
 వలనుదెలుపుతొత్తులకును వాదము లేలా॥ 259

ఆ॥ మొదలశైవమార్గముఁజరించుచునిష్ఠ
 వీరశైవవృత్తివలయువారు
 ప్రాణలింగ శేషభాగంబుమీకిత్తు
 రే దురాత్ములారపేదవోలే॥ 260

క॥ వీలను గోసరకంచము
 గూలం బదుసట్లు చేసికొనియెద రస్మ
 చ్చీలింగదేహశేషము
 వాలాయముమీకుఁగొనఁగవాంఛితమేనిన్॥ 261

చ॥ విసుఁడు కిరాతులార వీధివిశ్రుతమూర్తికిఁ గాలగర్వభం
 జమునకు సర్పభూషునకు సర్వసుదీజనసంగసంగమే
 భునటను గాలహుటముఖశుద్ధవిషాళి నివేదితంబు నే
 నీనెరయ నిర్తు, ముం దదియ చేకొనుఁ డోపరయేని పొందన॥ 262

మ॥ విని యబ్బోయలు మేలుమేలు బసలు విశ్చింతరామందలిచి
 నినుఁ బోలంగఁబ్రదాసు రెండుఁగలరఁ బిచ్చులచి విచ్చుఁ జం
 ప నుపాచుంబు చలించి నీ సుధా హరిణంబులఁ గాసి మే
 లును కాసిం దీ మూకుంబులఁ గాసి మేలువలంబులఁ జేసెను॥ 263

తే॥ ప్రాణమొకటి గలుగబలుసొచ్చెను
 దీనుచుబ్రతుకవిచ్చును పుణ్యచి
 పదయుట్టి పంపుపడుచు నా రెప్పచు
 దొడ్డబసవరాజుతోడివారు॥ 264

తే॥ కొఱఁచునెరుఁచోయివల గలఁగూలచిచ్చు
 నాపసరములాగియ్యెను నుండెగాది
 గొల్లఁగనిబోయిపై రోకగోలుపట్ట
 జాడమాకయ్యెఁగాణాచిచాలు నుచ్చు॥ 265

క॥ ఈమహిఁగనక స్వాములు
 తాముతమకవ్రేల్చుకొనినతద్విధమిచ్చుం
 బ్రేమం బలరఁగ బిచ్చు
 వేమారును సరులుచంపుపిధిమిచ్చుగదా॥ 266

ఆ॥ ఈరసమున మీర లేమేని పలికిన
 వెఱ్ఱి గలదె మాకు విషముఁ ద్రావ
 హాలహాలము మున్ను హురుగు విచ్చిండు
 వారు గలరు కొన్నవారు గలరె॥ 267

క॥ కలిగినదెలుపుఁడుకొనియెద
 మలమేలిపదార్థ ముల్ల సుధామిహులం
 బలువిషములు మాపాలును
 భుజిభుజియన్నట్టిదగును బసవంబు॥ 268

క॥ మా కిచ్చునట్టివిష మీ
రేకొనుఁ డీహనకు నిచ్చి యీల్లకయున్నా
మాకిడకుముమాభాగము
మాసును మీకును బ్రతిజ్ఞమహినిదియనఁగన్॥

269

క॥ వినిబిజ్జలుండునుభయుల
యనుమతమున దేవదేవునాలయమునకున్
జన నతనివెంటబోయలుఁ
జనిరచటికి వాయసధ్వజంబులు గ్రాలన్॥

270

వ॥ బసవండును ససంఖ్యాతభక్తయుక్తుఁ డయి పరమహర్షంబునం జని
యచ్చట॥

క॥ కాకోలకాలహూట
ప్రాకటహాలాహాలాదిబహుళవిషంబుల్
వేకూర్చి నుఁగఁగఁద,
దీపకరగంధాశుగంబు దిక్కుల నెల్లన్॥

272

ఉ॥ మంచఁగ దానియావిరియు ముక్కున కెక్కిన జీవులెల్ల వే
పంచత నొంది నీదెసలఁ బర్వినగాలిని గ్రోలఁగా నభ
స్సంచరదండజప్రజము చచ్చి ధరాతలిఁ గూలఁ జూచి యొ
క్కించుక శంక లేక విష మెక్కినఁ గూలిరి దార్ద్రవంతులున్॥

273

క॥ మనబోంట్లకైనఁ బ్రేవులు
దునియుంన్నూఱిననుద్రావదు స్తరమగుఁగా
దనివేఱచెప్ప నేటికి?
నని బోయలుమెల్లమెల్లనందఱు జూఱన్॥

274

చ॥ అలయిత యస్మిన్ దవ్యిష్టమా లక్ష్మి పుంసో గౌరవే యుక్తపాటిగాఁ
గలిపి పసింకి కొప్పెలల గుట్టును నెలసెలగఁ బోసి శంకుభ
క్తులమహనీయ మైనసభకు స్వనును స్పృహింపఁ బుట్టి
శ్చలమితి సర్వసంబుల నుండునెడల నుండునెడల నుండునెడల ॥

లే॥ చివ్యపంచక హోదయ మిదిల నుండును
సహజసక్తి గ్ని బుండునెడల నుండును
యవని మడిచెలు మోచెయ్యి యొద్దెడల
భక్తవర్మల తల్లను బ్రహ్మండునెడల ॥

276

శా॥ భద్రాకారుల భక్తులం బోగితి శ్రీధాన్విత భావన
ముద్రోల్లాసవిషాదదా హుతి భుజింపు శ్లోక హుతి భావ
రుద్రాబీలలలాటమారుత నంద్రుల హుతి భావన
ద్రోద్రేకంబుల జూడఁగాఁ బోగితి వేదంబు స్వభావార్థముల ॥

ఉ॥ ఆ విషవహ్ని నెడిమికి సంబుజబండునెడల తవ్వ గుంకె లో
కావలి తల్లడిల్లె బనుల రేణు బాదల సమస్తలంబున
ల్లావిషమావరి స్మరణి లానల పేజిల బట్టిపర్చెలు
ట్టవిపులాతలిం బడయె నెక్కడఁ బాదెనె జాన్మతంబుముల ॥ 278

క॥ పొగలు భుగ్గులు భుగ్గులను
నెగసిన బ్రహ్మాండ మెల్ల సిందిసప్తసహ
సగములు కాటుక సగముల
పగిదిం గనుపట్ట దిగులుపడిరి దిగులు ॥

279

క॥ బడబాసల మీది బొమ్మను
జడనిదు లేదు గలంగి సంపర్కగ్నిల
బొడమిన మిదుగురులనిపడి
సడవణఁకె విధ తడిచెవశి ముగసుల ॥

280

- క॥ బంగారుపంటిదేహము
సింగారము చెరిచి శల్ల చేసినవిష మం
చుం గడుభయంపడుచు ముర
భంగుఁడు తనతొంటిభంగపాటుఁదలంచెన్॥ 281
- తే॥ అపుడు రుద్రుఁడు వెఱఁగందె నాత్మకంఠ
గరళ మెప్పుడు వెడలెనుః ధరణి కనుచుఁ
దేవదేవుండు నొసటికన్ దెఱచె ననుచు
బ్రమథపుంగవు లానందభరితు లయిరి॥ 282
- ఉ॥ ఆయన నింగి నేలయును నాక్రమణం బొనరించి కాలకూ
టాయితవహ్ని దానిఁ గని యాబసవన్న వ్రసన్నవక్త్రుడై
బోయల జూచి మీదు బుడిబు శ్లింకఁ జెల్లవు నేలకో వినుం
దాయెడకంటివారి వినమైతిమి వింటిమి నాఁగ నందఱున్॥ 283
- ఉ॥ భర్గునిభక్తులే పరమపావసమూర్తులు భర్గుడే జగ
ద్వర్గలయాదికక్రియల బతుగఁ జేయఁగ నాదికర్త లౌ
స్వర్గిభల్లదేవుని బ్రసాదము మాయది గాని యన్యదు
ర్మార్గులు తత్రప్రసాదము కరంబుననైనను ముట్ట యోగ్యులే॥ 284
- క॥ అదియపుఁగాదను ద్రోహుల
వదిగొనినిర్జింతు గరళవహ్నిముఖమునం
బిదప నఱికింతు సందులు
ప్రిదుల సదోగతులఁ జేతు భీకరభంగిన్॥ 285
- వ॥ అని యనేకవ్రతిజ్ఞావచనపూర్వకంబుగా నలుకు పలికి బసవదండాదీ
శుండు చండేశవరదుండును గుండెలేశుండునున సంగమేశ్వరునకుఁ
గొంత వేఱ సంతరించుకొని యర్పించి యించికేనియుం గొంచక
కొనుచుండం గని మనసిజాతభక్తు లుప్పొంగి నింగి యద్రువ నార్చి
వేర్చి వినవిన నప్పసిండికొప్పెరలం గైకొన కరిగి జుష్టంబు 'బహ్వాప్తి

స్తోక మే వాపశిష్ట మన్నవిమిశ్రితం' అనునాగిమోత్తిం బాటించి స్వర్ణ
మయగలంతి కాస్పరచ్ఛషరప్రముఖశిఖిల పోతంబుల సతిమాత్రం
బుగా వడ్డిపించుకొని తమతమ యిష్టలింగముల కిచ్చించి హెచ్చి సావ
దానంబునఁ దత్త సాదంబు సాదరంబునం బుచ్చుకొనుచుఁ దమతోఁ
దారు వినోదాలాపంబు లాదం దొవంగి రిప్పట్లనిన॥ 286

సీ స మా లి క

సందడి సేయకు సంగమేశ్వరదేవ
చిందక గ్రోలుము చిట్టిదేవ
తెచ్చెద జుమ్మయ్య త్రిపురాతి దేవయ్య
విచ్చేసి కూర్చుండు విచలదేవ
కాలకంఠయ్యకుఁ జాల నించుర తండు
చాలునా? సీకు నిరాలదేవ
వేగమ తేవయ్య విరుహక్షదేవయ్య
యీగరిగెడు పాలు భోగయ్యయ్య
జాలగాఁ దెత్తునా? శంకరదేవయ్య
పాలలోచన పట్టుపట్టు మించ
నెంతైన నాస్వాదమే పురాతయ్యయ్య
జింతింపవలదు రోశిపుడ నయ్య
మిగిలిన నాకతో జగదేవనాహ్యయ్య
నగపుటఁ పోపుపో గగననాథ
కొంకకు కొంకకు శంకరనాథయ్య
యింతిను దెత్తునే? అక్కమించి
పొడియే? వల దనఁ బర్వతదేవయ్య
కూడ వడ్డింపుఁడి గురుప్రసాదయ్య
శివశివ తనియఁ డిచ్చెన్న దేవుండును
బ్రవిషలదేవుండు బాస నడిమి
ముద్దులాదక పట్టు మూర్తిదేవయ్యయ్య

దొడ్డయే యెంతైన ధూర్జటయ్య
 సంబరపడకయ్య సర్వజ్ఞ దేవయ్య
 కెంబాగి భోగయ్య గేలి యేల
 నీకొలఁ దెలుఁగవే నిజభావ దేవయ్య
 మా కేమి మహదేవ మఱియుఁ బట్టు
 సంతోషమే నీకుఁ జంద్రశేఖర దేవ
 మంతనం బేల నిర్మలుఁడ నీకు
 మసులకును సులకు కుసుమేశ్వరుఁడ నీకు
 కసిమసంగెద వేల? కల్లినాథ
 సడ్డ లింతేలయ్యి పోడ్డల దేవయ్య
 పడ్డింతునే! నీకు దొడ్డలింగ॥

287

తే॥ మిండ సంగయ్య త్రిప్పకు మీస లుఱక
 బాస లేటికిఁ బలికెదు బల్లఁడయ్య
 యర్థిఁ గడుపారఁ గ్రోలు కల్యాణదేవ
 కుడికై దై నను దెత్తునా? గొల్లనాఖ్య॥

288

సీ స మా లి క

మొక్కలం బేటికి? ముదునూరుసంగయ్య
 చిక్కంగ నీకుమీ సిరిగిరయ్య
 దుగ్గళవ్యయును సద్యోజాతదేవియు
 గొగ్గవ్య మహదేవి గుడ్డవయును
 నమ్మవ్య సకలవ్య యయిచెలదేవియు
 నిమ్మవ్య సొంతవ్య బ్రహ్మవయును
 గొళవ్య కేతవ్య కామలదేవియు
 పోడసిబసవమ్మ సోమలవ్య
 అక్క చోడవ్యయు నాసందదేవియు
 జిక్కవ్య రామవ్య సిద్ధలవ్య

హేలవ్వ కల్లవ్వ హేదలదేవియు
 సల్లవ్వ మల్లవ్వ యనిమషప్ప
 కేతలదేవి పురాతవ్వగారు మీ
 రేతెంచి కూర్చుండుఁ దెలుఁగ బద్ధి॥

తే॥ ననుచు నందఱుఁ దమతొన హర్ష మొంది
 యిట్టిసందడి మున్నెందు నెఱుఁగ మనుచు
 బసవమంత్రికిఁ దెలియు నీభావ మనుచు
 మఱియు నిట్లును దద్దుర్తిమన్నెలై ॥

ర గ డ

ధర్మయఁ జాలిఁకఁ దఱుమును మనుచును
 కర్మములకుఁ గాని కదే యనుచును
 గొల్లన నడలుపు మేదె మనుచును
 గొల్లగ నివ్వుడు కుందుకో కనుచును
 గడుపు పెరుఁగు నెల్లకు మీ దనుచును
 గడుపు పెరిగినను గఱపే యనుచును
 అయ్యకుఁ దలమును కెయ్యఁబొమ్మనుచు
 నియ్యవె యింక నేమయ్యె సనుచును
 నిది యెక్కుడు గాదీయ కనుచును
 మానుఁడు సరసము మాతో ననుచును
 జాయయ చూడుఁ దాస్వాదమనుచును
 నీయంద మేనియు నెట్లు పోవనుచు
 అని నోరెత్తిన నట్లు గాదనుచును
 దనమదికోర్కెయ దాని పొమ్మనుచును
 దలఁ యూఁవకు మీఁకఁ దండ్రి నీ వనుచును
 వలెనట మాతో వాగ్వాద మనుచును

కడువడిగారమ్ము మనముగా ననుచు
 వడిఁ జెడుమాటలా భక్తిలో ననుచు
 దుప్పిపోఁ బాత్రలఁ దోమకు మనుచుఁ
 గొప్పెరలకు నులుకుదుగాక యనుచుఁ
 గెల్లు లారంగఁ గార్గింతు రమ్మను
 నల్లవొ పిలిచెవ నాయయ్య యనుచుఁ
 ద్రెళ్ళక పోదునె దేవ యే ననుచుఁ
 బొల్లుగఁ బోయెడుఁ బుచ్చకో మనుచు
 బశ్శెర మలుగులు పాతెడు ననుచుఁ
 బెల్లుగ సిండ్లెను బ్రేలెద వనుచు
 నొలుకకు మొలుకకు మోయయ్యయనుచు
 నొలికిన బసవని కుండుఁ గా కనుచుఁ
 దెఱుగుగఁ గొప్పెరఁ దెండు తెం దనుచు
 హర హర భేదమె యయ్యెనిఁ కనుచు
 నవనవగరళము నాకుఁ దెమ్మనుచు
 శివునకు నిచ్చుచు శివశివ యనుచు
 జుట్టువారిని గని జుట్టి చూపుచును
 గట్టునఁ ద్రేపుచుఁ గాళ్లు చాపుచును
 నిక్కుచు నీల్లుచు నక్కిలింపుచును
 బొక్కుచుఁ బొలుచుచుఁ బుక్కిలింపుచును
 రెక్కించుక కనుతెప్పలు మూయుచు
 గ్రక్కున మ్రింగుచు గంతులు వేయుచుఁ
 గ్రాలుచుఁ గ్రోలుచుఁ గడుఁగడుఁ గూలుచు
 వ్రాలుచు సుఖమయవారధిఁ దేలుచు
 సురముఁ బశ్శెర మూడుక లేచుచు
 సొరిదివించుకించుక చవి చూచుచు
 నాడుచుఁ గొప్పెర లరచేఁ బట్టుచుఁ
 బాడుచు నులుకుచుఁ బరువులు వెట్టుచు

మురియుచుఁ గునియుచు మురవడింపుచును,
 నొరిగా లిలపయి మాఁదియాడుచును
 మ్రొక్కుచుఁ జేరులు మోడ్చి ప్రసాదము
 గ్రక్కునఁ బుచ్చక గంతులు వేయుచు
 పొచ్చుగఁ బుచ్చక యిలపై నడచుచు
 మచ్చికఁ బొత్తుల మానక కుడుచుచుఁ
 బెక్కు తెఱంగులఁ బ్రియములు గూర్చుచు
 గ్రక్కునఁ బలుమఱుఁ గొగిటఁ జేర్చుచు
 నొండొరుముందర నుండెడు పాత్రము
 తొండొరు నొడియుచు నురుతగఁగాత్రము
 నొసపరి నుబ్బుగ నో యని యూర్చుచు
 నసమశరారిమహత్త్వము జీర్చుచు
 నుల్పణమతి నిట్లు గునిబిచ్చుల
 కిల్పిషమతి విషరేళి సల్పఁగను
 షీతిబక్తులు విషరేళిరచించిరి
 గతి చెడ బోయలగర్త మదంచిరి॥

291

క॥ వెండియు బసవం డహిరా

ణ్మండనునిప్రసాద సేవ్యసవ్యసువిషముఁ -
 మండలపతియాపులకుం

డండిగఁబోయింపసనుచుఁ బలుఁ గొల్పెను॥

292

సీ॥

కొట్టరుపులవారిఁ గుండెహరల నాలవట్టంబుహరల గొల్లిహరిఁ
 జుట్టాలపక్కల నుపలను బొట్టలఁ బట్టపుదీపుల ప్రాత్రహితుల
 బందారులను సవదాశు బెగ్గడులను దండ బయలులను దంకనపతుల
 దానకరములదేశ్యానుల బంట్లను దానికరముల విలాసినులను॥

293

తే॥ వాద్యములవారి గాయక వంది నర్త
కులను బరిహాసకులఁ బండితులను గవుల
సకలజనములఁ బంక్తులు సాగఁజేసి
విషము వారికిఁ బోయించె విశ్వ మెఱుంగ॥ 294

తే॥ అట్లు పోయంగ నవ్విషం బవనినాథు
తంత్రముల కెల్లఁ బాలు మృతంబు నగుచు
నుండఁగాఁ జూచి బసవండు నిందువేడ్కఁ
దనగజంబులఁ దేఁ బంచె దత్తణంబ॥ 295

వ॥ అట్లు వంచిన మావంతు లేతెంచి॥

సీ॥ కాలాగ్నిరుద్రుని గణనాథు దంతికులవతంసురాయ కోలాహలంబు
గంగాధర ప్రేయసంగరవిజయుని లింగసన్నాహంబు మంగళయశు
భద్రదేభసంహారు ఖరవాదివీరవిద్రావణు వీరభద్రావతారు॥
జౌదంతితిలకంబు జగదేకవీరుని బంచాస్యు ఇలభవభంగుచెంగు॥

తే॥ నరకాంతకు సూర్యప్రదంతభగ్ను
నప్రవమత్తుని ద్రిపురాంతకాఖ్యజంగ
మప్రసాదిని మొదలుగా మత్తకరులఁ
దెచ్చి ముందఱ నిలిపిన బెచ్చు పెరిఁగి॥ 297

క॥ తనలాయంబునఁ గలిగిన
ఘనవాజుల నెల్లఁదెండు ద్రక్కున నననె
మ్మనముననలరుచు వాహకు
లును బటుగతినేఁగి మందిరాంతర్గతులై ॥ 298

సీ॥ హయరాజు నిర్మలు నప్రతిహతబలుఁ దపరాజు సుభంగుని ధర్మకీర్తిఁ
దత్వజ్ఞు వరదుని దాయరంపమును ప్రసన్ను నిదుష్కర్మసంహారునిని
శిష్టపాలునిమదదుష్టమర్దనుని జిత్రాంగుఁ దుర్దాంతుఁ జంద్రాతపంబు
శృంగారిచారాణసీనింజరమ ప్రేయవాయువేగంబు నింద్రాయుధంబు॥

తే॥ శాశ్వతీశాసముఖ్యాశ్వాసమితి దేవ
వాజిరాజి గణాదళి వరుస నిలసి
కౌపేరలు లిల్ల రస్థలిం గూడి నింప
నున్న విషమెల్ల నసి చల్ల మాటుకొనింపె॥ 299

చ॥ వెరచిని బోయి లెప్పు వెరవేమిఁ బొంది పడంబునుంచ నీ
శ్వరగణ సంఘములొ క్కివచ్చెనొచనుమొచ్చి లెప్పు ముంప సం
బరముననుండి రుద్రు లెతివ క్కె గనుంగొ నిశ్శదుంనుడు
మొలచుఁగ దిద్దలుండుఁ బ్రాణివైశ్ణవగుండుముమీయి నీవునన్॥

వ॥ మఱియు సతనిమహత్తలంబు గాంచి యుచితోర్లుల లోచాసేవం బిట్లని
సన్నుతించె॥ 300

సీ॥ సదమలగాత్రససాదైకసత్సాత సజ్జగమిత విజ్ఞానవేత్త
ప్రవిమలచాక్రత భవలతాళింపిత పరమవషిత్ సువృద్ధిగోత
పాంచితసూత్రమహాధురుసత్పుత్ర పరబంగమశ్చైత బద్ధిత్రేత
సద్గుణైకచృత్రజనకాంబుధివహ్ని త క్తివత్ గృహతమిత॥ 302

తే॥ భక్తివర్ధన బసవన్న బాపుబాపు
భవ్యతరశౌర్య బసవన్న బాపుబాపు
నల్లవోబసవేశ్వరనవ్యక్తిత్రి
నల్లవో బసవేశ్వర సందిమూర్తి॥ 303

చ॥ హరుఁడు జగద్విభార్తముగ సందిధింపవ మునుముట్టి నీ
గరళము మ్రింగినోడి నొకంతపడింపవ దుర్మ గానవ
ద్వరమహిమం బయెంత బసవం దొగి భక్తిసాత్వార్థమై వసుం
కరగళోత్కరంబు చనువంతము బందిగి ప్రసాద మేలనన్॥ 304

క॥ అమృతము గ్రోలియు దేవత
లు మృతిఁబొందుదురు తమదు క్లప్తదినములన్
దెమలకఁ బసవేశుండు వి
షముఁ ద్రావియు దివ్యదేహసంయుతుఁ డయ్యెన్॥

205

చ॥ అని కొనియాడ బోయలు మహాభయ మందుచుఁ గంది కుందుచు
న్వీనుతులఁ బ్రీతిఁజేయు చవనీస్థలిఁ జాఁగిలిమ్రొక్కుచుం గృపా
వననిధి మమ్ముఁ గావు బసవప్రభువర్య శరణ్య దేవ మా
కు నభయదాన మిచ్చి మముఁ గూడుక రమ్ము శతాపరాదులన్॥

తే॥ వనములో మేము నీసరివారమయ్య
మమ్ముఁ బఱచుట నీవు శౌర్యమై తలఁప
మహిని దుష్టజనులతోడి మైత్రికంటె
శివుతో వైరమైనను శిష్టతరము॥

307

వ॥ కావున దేవ యేవిధంబునైన మమ్ముఁ గాచి రక్షించి దీవెనం బొందుము
నీవు దక్క దిక్కు మాకె నెవ్వారు లేరని వేవేలువిధంబుల విన్న
వించుడు విని॥

308

క॥ చూచె దయామయదృష్టిం
గాచెన్ గీడ్పడినమాత్ర ఘనవాంఛలనున్
ద్రోచెన్ మూలకు ధరణీం
ద్రోచెం బ్రభృతి యశము దంభప్రతిభల్॥

309

క॥ మోపెన్ బోయలగర్వము
చూపెఁ బ్రసాదంబు మహిని శ్రుతదృష్టములున్
మోపెన్ సందేహములకుఁ
బాపెన్ వారములవారి భక్తి గొనంగన్॥

310

క॥ నిలిచెం జలనము నొందక
గెలిచెన్ బ్రస్తవము జనులు కీర్తింపంగాఁ
దలఁచెన్ సద్భక్తిమెయిన్
బొలిచెన్ వీర్యమున నిట్టి పుణ్యులుగలరే॥ 311

క॥ ఆలేలన్ బసవఁడు విష
కేళి నిష్ఠమునఁ బ్రసాదకృత్యము సరిగా
భూలోకమునకుఁ దెలిపె
న్నాలీలనువిన్నఁ జదువసగుబహుశభముల్॥ 312

జగదేవుని కథ

క॥ వెండియు జగదేవుం డను
దండాదీశుండు చంద్రధరవద సేవా
మండనుఁడుకగ్మయోగర
తుండయిమనుచుండుదుష్టదూరుండగుచున్॥ 313

చ॥ అతఁ డతివై భవంబున శుభావహకార్యము నేయుచు స్మరి
రతి బసవన్నఁ జేరఁ జని రాజతభస్మము మ్రోలఁ దెట్టి వి
శ్రుతగుణ సీపు మద్భవహముఁ జొచ్చినమాత్రముఁ తనే కృతా
ర్థత వహియింతు నా బసవగాజు పరిస్థితచారువచ్చుఁడై॥ 314

క॥ వినుము జగదేవదీమణి
మనసిజహరుభ రజససమాగమమున
ర్చినఁ జాలు నేమి చెప్పెద
వన విని వార్షంబుతోనిజాలయమునటన్॥ 315

చ॥ వెనఁ జని యాత్మసంసదను వేగ్గలమైన మహిమ ర్తవి ష
ద్రసపరిపాకశాములు రమ్మతరంబున నిచ్చు తాస్కహ
యసదదిడుగ్గ మాదిగల యెల్లపదార్థము భోజనార్థమ
స్తుననితి వండి వార్చి తగ దొంగులు వేగ్గఁగ లేరి నేకువన్॥

తే॥ ఠమణ ఋషవన్న యచటికి రాకమున్న
యర్చనంబును గావిత మనుచు భక్తి
బా గెఱుంగఁగ జాలమిఁ బట్టు చమరి
కడుభయంబున బాఁవల కాళ్లుఁ గడుగ॥ 317

క॥ ఋషవఁడు తనపరిచారక
విసరముచే నవ్విధంబు విని యాతని యా
వసథమునకుఁబోవుటమా
నిసమగ్రాగ్రహము బెగడినెగడఁగనంతన్॥ 318

క॥ జగదేవుఁడు చనుదెంచిన
భుగభుగకోపాగ్నిశిఖలుఁ బొంగ నతని నె
మ్మొగ మీక్షింపక రామిన
రుగఁబట్టించెమఱి తత్పురోభాగమునన్॥ 319

వ॥ అట పట్టించి తెరమఱుంగందయుండి యా దండనాదుతోడి మొగ
మోట వీడుకొల్పి మృదుభక్తసభాభ్యంతరంబు వెలువడి పొమ్ముకుల
దైవంబు నిలువేల్పు నైన మలహరుండుండఁ బలుత్రోవలుం బోవం
బాడియె యర్దేందుకోటిరు శుద్ధనిష్కళభక్తి ప్రకారంబు మీబోటియశుద్ధ
బుద్ధుల కేల సమకూరు నట్లునుం గాక॥ 320

చ॥ హరిముఖదేవతాధిపతి నాది భజించియు లోకజీవి దు
ర్నరునెడ దైవభావన మనంబునఁ బూనుట యెట్టులో మహే
శ్వరు జలకంబు లార్చు కరవారిజయుగ్మముచేత దుర్గుణా
కరులగు విప్రకింపచులకాళ్లు రతిం గడుగంగ వచ్చునే? 321

సీ॥ తలమీఁదశివుపాదజలములకుఁచు తలుభవులకాళ్ళనుసీళ్లుపట్టఁదగునె
శ్రీమహాదేవుఁబూజించుభక్తులకునామాలకుక్కలఁబూన్పమార్గమగునె
మురహరార్చితునకుమున్నెత్తుకేఱ్ఱోయినిలఁద్రాటిమాలలకెత్తదగునె
సదమలలింగప్రసాదోపభోగికి ఏదుమౌళిసద్భక్తివిముఖులైన॥ 322

తే॥ కర్మచండాలనిప్రులఁ గలసి మడువ
మోహకర్మంబు; గుడుచుట గావయుంట
విను మిదియె యోగమార్గంబు; మనసిజారి
భక్తపుంగవమంది రాభ్యంతరమున॥

323

చ॥ మెలగెడు పుత్రదారభటమిత్రస్వగోచర నాపు లాదిగాఁ
గల జను లెల్ల లింగయుతకాయులు గామిఁ దనీయసంగతిం
దలఁకొనునంత జన్ముఖను దారును బొట్టల నున్నఁ జాతరిం
బు లను సంగభక్తులకు యుక్తమి? నను, అ దర్శితయు, గన॥

వ॥ వెండియు 'దర్శన' దపి పాపదా' నుడుం గా. దర్శనస్వర్గచలో
ఓనసంవర్కబోజనానందానంబు లితడుల కెట్లు నీయవచ్చు? అను
పతిభక్తివదంబు పుంపులనైన సత్తముదలం గానాది లెట్లనిన॥

విశ్వర కేతయ కథ

క॥ ధరవెలయు మణియు నేలేర్పి
శ్వర కేతయ నాఁగె శంకుచద్యుడు శ
చృరితం బాశ్చర్యం బని
తరసులభం బతనిసువతం లెట్లనిన॥

326

తే॥ పుత్రమిత్రశత్రస్వగోతజులు
బంటుబానిసపనులుగోపొలదండం
శునక మార్జాలమాదిగాఁదనగృహముఁ
గలిగిసందఱింగిసంగిలఁ గనె॥

327

ఉ॥ రా నొరయవృక్షుల ను తలఁ పెన్నునఁజూని శు మోక్షుల నా
హీనుల నాత్మలోఁ చలఁచెఁ దొడ్డుకు నొరెనె యె యెన్నుల
హీనులఁ జేర్కఁ బాజుల నెశ్వము పోర్చుడు ముక్తిచేడు. త
ద్దానముఁ దాఁ గొనం దటుల తామను * నుగొనెడు నమ్మలనిన॥

క॥ హరభక్తిరహిత జనులకు
సరుగం చెరువిడగఁబోడపాంగముసందుల
బొరయం డంతటి కేమని
బెరయం దేపట్టులందుఁ బృథుతరనిష్ఠన్॥

329

క॥ ఈరీతిఁ భవిసహసం
చారరహితుఁ డగుచుమెలఁగి సద్భక్తులు భ
క్త్యాఽరూఢిమెచ్చి పొగడఁగ
నారీతిన్మనుచునున్న యాసమయమునన్॥

330

తే॥ పాపులాతని మహిమచూపోపలేక
యెగ్గులెన్ని యొనర్చుననించుకైనఁ
దెమలి ఏమేలిగొనఁడుదాఁదిరుగనీఁడు
భక్తిదార్ద్యంబుకలిమి నాభక్తవరుఁడు॥

331

వ॥ అట్లు భపు లాభకుని చిత్తం బెత్తెఱంగునను మెత్తంబడమి కుత్తల
పడి యతని విత్తులగాదె లన్నియు గాల్పింప మంచివెడపదను చెడ
కుండ నేమి విత్తుకొనునో చూతము కాకని యేతులువలు గాదియలనుం
జిచ్చులుపెట్టి రట్టియెడ॥

332

క॥ ఏలేశుకేతనాహ్వయుఁ
డాలోకులద్రోహ మెఱిఁగి యల్లన నగుచుం
గాలుంగా కేమని తన
దేలఁ-విత్తింపె నీరు చెన్నారంగన్॥

333

క॥ తత్తరపడ కడఁ డాగతి
విత్తించినచేలు కోండ వేలకు మిగులతి
గ్రొత్తగను బందెనాతని
చీత్తములోభక్తిసేవ శివుఁడేయెఱుఁగున్॥

334

తే॥ అవనలో హిళహళ బ్రహ్మచరులు
 విత్తకయ వండు సస మున్ను విందు మెపును
 కన్నులారంగిరింటిమి కాంక్షంబు
 శరణులకు నెది చోచ్చుమే! నిరతి నుడువ॥

335

క॥ హరభక్తులు పొగడమణియు
 హరసమయాధముల సహ్యాధిపండు శం
 కరభక్తులకు కుక్షిం
 భరులగుటయ కావ త్త పటలదండ గలదే?

336

క॥ చూతముగా కనుచుం బును
 వ్రాతంబులఁ బట్టఁబోవపర్గముఁ బంపం
 బ్రీతిం జని యాపందను
 వే తొలఁగం దోలిరందు దేగ్ధాపంచన॥

337

తే॥ అట్లు తోలుకపోవంగ నాపటపులు
 ప్రాణలింగంబు తనదొడ్డిపట్టునందుఁ
 జిక్కియున్న కతంబునఁ జెసి త్రోవ
 నిరశనవ్రతయురుఁ డిట్లెవ్వటిల్లే॥

338

సీ॥ మొలవయు బదువయు మొలచినచెల్లెలఁ
 బండిసపొలములపజ్జఁ దేట
 జలముల నిండారు కౌలఁదలచెల్లెల
 నిలచినప్పుడు నదిజలము దరియు
 నమయంబునందు విస్మరణంబులండ్లనె
 బులుకటవపు సేరు పుడినఁ దనె
 ద్రావ మంతియ కాదు తజ్జలంబులునోళ్ళ
 జొచ్చునో యస సేళ్ళఁ జొచ్చునపుడు॥

339

తే॥ ప్రోథములు మీఁది కెత్తుక పోవునట్టి
నిష్ఠ నేడుదినంబులు నెగడుచుండఁ
దస్కరులు చూచి మిగులఁ జోద్యంబు నొంది
తమ మనంబుల నిట్లని దలఁచి రవుడు 340

తే॥ ఇట్లు లేడుదినంబు లయ్యెను బశువులు
కసవు మెసపవు నీశున్న కడకుఁ జనవు
నిలుపుకొని యుండ నిందేమి ఫలము గలదే?
చచ్చు నేడెల్లి నన్నియు ముచ్చముడిగి॥ 341

క॥ కడుఁగడుఁ జాప మేటి కిఁకఁ గట్టుకొనంగ నటంచుఁ దస్కరుల్
విడిచిన నాపశువ్రజము వేడుకతోడుత హీను లంపఁగాఁ
దొడితొడి దాఁట్లుగొంచు నిడుతోఁకలు వీఁపులఁ గ్రాల నేడునా
శ్విడువక చన్న త్రోవఁగడ లెళ్ళను ద్రిమెరె వేడుజాలలోన్॥ 342

వ॥ అట్లు మరలి చనుదెంచిన పశువిసరంబు నేలేశుకేతయ్య దప్పుదప్పు
లఁగాంచి కోపించుకొని వ్రతవ్రష్టుల గోష్ఠంబుఁజొరనీరా దని దొడ్ల
వాకిండ్లకడ్డగబుగాఁ బలుగాండ్లువైచి చొరనీకపోనూకి పలికినం జూచి
నం బాపంబని యారకుండె నప్పురంబు జనంబు లిట్లుండనెట్లు చూడ
పచ్చనని కసవుందెచ్చివై న వవియాకసవుం గన్నులనైనం జూడక
మఱియు మఱియు నేలేశుకేతయ్య మహనీయముఖాభోజం బవలో
కింపుచుఁ దాము తమవ్రతయు దప్పమయ్యాయని చెప్పిమాడ్కినంబా
యని యఱచుచుఁదలయె త్రిచూచుచు నాల్కలు వెడలింపుచు దొడ్డి
చుట్టు చుట్టుక తిరుగుచుం దొడ్డిపై మూతులు పెట్టి మున్ను తాము
సమున్నతిం గొలుచు లింగంబుఁ దొంగితొంగి చూచుచులోనికి
లంఘింప నగ్గిలించి కేతయ్యకు వెఱచి నిలుచుచు నాపశువు లీపగిది
నీబఁబడునప్పుడు॥ 343

క॥ ఆపసులక్రేపులన్నియు
 లోవలికేతయ్యకదన లోగితిహసుచు
 వాపోయెడులమతల్లుల
 జేవట్టకయుండ ప్రతము నుపకరింప ॥ 344

క॥ ఆలేగలదృఢనిష్ఠు
 నేలేశ్వర కేతనార్కుఁ డిష్టం బాసె
 వాలారుగోళ్ళదుప్పుచు
 నాలదెసకుదృష్టిసౌలవ సపు తాపకులును ॥ 345

క॥ అఱచుచుగపుపులనోళ్ళం
 గఱవక నీర్గోనక ప్రతులగతి సుందంగా
 మఱిప్రతము చిమిగులనే
 డైఱబుల్లులనిడఁబఱపులతిత్వరసమును ॥ 346

సీ॥ ఒండొండు చొచ్చుచు నూరిరుల్ గొట్టుచు
 నుత్తలపడుచు సత్కృత్యము
 నేలేకుకేతయ్య నోలి పిడింపుచు
 దలలు లింగంబుతోఁ దాఁడఁ బిసి
 కొనుచు మూర్కొనుచు గ్రహున మ్రొక్కి నలిగొంచు
 నీలింగదేవుని నేము వాని
 పోయిన దాదిగొఁ బుల్లు సిరుసు ముట్ట
 మని ప్రమాణము నేయుననుపు తోఁప ॥ 347

తే॥ నీత్యనీయమమయిరనిజలింగ సంస్కృతి
 యాచరించి కేతనార్కునరుసు
 వంగిశరణుఁజొచ్చిత్వరితంబుతోఁబాటి
 కడుపుదేరమేసెఁగనపుఁజొప్ప ॥ 348

క॥ ఎడనెడనుదకముద్రావుచు
బుడమివయింజాగబడుచుబౌరలంబడుచుం
గడవలగతిఁబొదుఁగులఁజేఁ
పడరఁగదుగ్ధముధరించియంబాయనుచున్॥

349

క॥ ఆలేఁగలు తమతల్లుల
నేలేశ్వరకేతనార్యుఁ డీడితకరుణం॥
బాలించు పెఱిఁగి యఱవఁగ
నోలిందీపింపఁ దల్లు లుల్లములలరన్॥

350

క॥ చేపికుడువఁగాఁగ్రేవులు
నేపారసఱువులు హెచ్చులెచ్చవెధాత్రిం
రూపింపఁగఁగేతయగృహ
గోపంకుల శంభుభక్తికోవిదు లనఁగన్॥

351

సవరదనాచయ్య కథ

క॥ ఇతరులఁగూడిమనంగా
ప్రతులకుఁదగవగునె వారవనితగతిఁ బతి
ప్రతకునునడపఁగవచ్చునె
మదిలోఁజర్చించుమాకుమార్గమెయిదియున్॥

352

వ॥ వెండియు సవరదనాచయ్యయను కుండలీకుండలునిభక్తుండు తన
ముద్దియకనుఁబ్రొద్దుల నెలసొచ్చునప్పుడాలింగంబును గ్రహించుకొని
యుండి యర్థోదయకాలంబున నాలింగంబును ధరియించె నయ్యది
యుదరంబునం గపలవా రుండుటంజేసి యనంతరంబ తోడిబాలుం
డుదయించె నని చేడియ చెప్ప విని వీనికి మున్న లింగంబు సంగ్ర
హింపంబడమి వీఁడు పదహీనుండు గావునం బాటవైపుండు వీని
మొగంబు చూడఁగాగాఁగాదుశరణోక్తసరణి నర్థోదయకాలంబునండ

గురులింగసాంగత్యంబు సంభవింపదని నాచిదేవయ్య మాయఖిలంబు
నెఱుంగఁ దనతనయు విసర్జింఁ నను వినియు వేదోక్తసన్మార్గం బుజ్జ
గించి దుర్మార్గం బవలంబించి పంచశరదంశను భక్తమూలం వెఱుం
గని త్రాటమాలలం గలయవన్నునే యని పొందియు॥ ౩౪౩

సీ॥ పశుపాశపతియనుభర్గుడుండుఁ గలండు పశుచీపులకుఁ బెట్టుపశుజనములఁ
బట్టి ముక్కులు మొదలుట్టంగఁ గోయించియిడిదిలద్రామింపరెడపు పెట్టు
కాలకంధరుఁ డిట్టికష్టకర్ముల యుద్ధ నుండునె బట్టల యొద్దఁగాక
యతులితశుద్ధశైవాచారమర్మింబు జులఁడు నీ నీతిఁ గానవచ్చు॥

తే॥ దృష్టి హినుఁడు గాంచునె? దీపపీఠం
బధిరునకు వినవచ్చునె? మచురరవము
జ్వరయుతుఁడు స్నిగ్ధదగ్ధంబునవి యెఱుఁగునె?
గప్పగోఁ వెఱుఁగునె? యెందు కందిలోఁడు॥ ౩౪౪

క॥ దరలో వాసర మెఱుఁగునె?
వరరత్న వరీక్ష కుక్కు న్నర్గమెఱుఁగునె?
యెఱుఁగునె వూదేనియ నీఁ
గరవిఁఁఘాతవ్రజంబు గానంగలచే॥ ౩౪౫

క॥ అజ్ఞుల కతులితశివభ
క్తిజ్ఞానంబేల తేటలెల్లనఁ దలియు
బ్రాజ్ఞులగుభక్తులకున
ర్వజ్ఞశివునిమహిమగానపచ్చడుదంగిస॥ ౩౪౬

క॥ ముంగిట నున్ననిధానము
తంగెటిజున్నుగనుగాదె? తలపోయంగ
నంగిట నూరెడియప్పు తమ
నంగాఁ జను నేకలింగనైష్ఠికత ధరన॥ ౩౪౭

తే॥ అట్టి సదృశక్రిమార్గంబు సవతరించి
కానిపదములఁ జరియించి కడఁగు బెల్ల
ఖండశర్కర యుండ నాకాంక్ష దవుడు
బొక్కులాడెడినర పశుఁబోలెఁ గాదె॥

359

సీ॥ చర్చింపఁజంద్రహాసంబుండఁగా మొక్కసురియకాసించెడిచొప్పుగాదె
చేరువుననుదల్పభూమహంబుండ నెండినమాను పెంచెడుననుపుగాదె
యుదధిబాటగ నోడ యొద్దనుండఁగఁజేతిపడవూతగొను వానివడుపుగాదె
రవణీయమగురత్న రాజముండఁగఁగాజువెంకులేరెడివానివిధముగాదె॥

తే॥ దొడ్డిలోసురదేనువుదొంగియుండ
గొడ్డుచేపట్టఁబోయెడికొలదిగాదె
మంగళంబగుశివభక్తిమార్గముండ
దుష్టకర్మకలాపంబుదొడుకఁబోవ॥

361

క॥ 'తేన సహ సంపనే' తని
మానుగశ్రుతిమోయుచుండ మతిహీననరు
ల్వీనులవినియును భక్తికి
లోనై చరియింప రెట్టి లోలాత్ములొకో॥

362

క॥ అది యిట్టిదగోరుపడం
బుదకములో ముంచిముంచి యుదికినఁదెలుపై
నది గలదె? కుర్కురముతోఁ
కదబ్బలిడి కట్టఁజక్కఁగానగునొక్కో?

363

ప॥ జలములలోన నెన్నిదివసంబులు నాసిన రాలు మేతనై
పొలుచునె? పాలు కొల్లలుగఁ బోసిరయేనియుఁ గ్రూరబోగికి
దలవిష మించుకేఁ జెడునె? చాలఁగఁ దేనెయుఁ బోసి నూతినం
దలఁగునె? వేముచేదు ధర దౌతముచేసిన మన్నుపొవునె?

364

వ॥ అట్లుగంగాది పసిండినాగిటం గిరిపుగ్గిరిం చెక్కిమంచం జెక్కు
 చాళ్ళు దున్ని ములకవెత్తులు వేడివెట్టు గంధములవేధమునను సారపున
 సార భూరుహంబులు ఖండించి జెముడునట్టులచుట్టును వెలుగువెట్టుదిట్ట
 కూళపాళంబునను బవిత్రవితిహాశ్రేష్ఠధ్యంబున సవవిత్రమూత్రంబు
 పోసి కొల్వం చొదంగు పెంగలివిప్రవృత్తంబునను సర్వపాద్యాద్యుప
 చారంబు లోదగూర్చి దుర్గలకాళ్ళు గడుగంగం చొదంగు చడుగుల
 వడుపునను పృథ్వీలింగపరాజ్మఖాదేహ్యా దైవపరిణంబులు నొక్క
 రూపంబు వెండియు॥ 365

ఆ॥ ఒంటికడవఁ బోసి యున్నెనిలంబులు
 నీడలేని భారుణీరుహములు
 రాజరాజసఖపరాజ్మపూజలు
 నిష్పలం బటండ్రు సెగిమవిదులు॥ 366

క॥ త్ర్యక్షపరాజ్మఖండ్రమును
 దక్షుడు కత్రువాచరించి తలగోల్పడఁడ
 పక్షమునఁబరపు రాముం
 దీక్షితి భూసురులకొసఁగి యేమయ్యెఁడుదీని॥ 367

క॥ ఇలనెల్ల రెలుఁగద్విజులను
 బలి మునుటజియించివడఁడెబంధంబునుపి
 ప్రులకన్న మిడఁగగౌతముఁ
 గలఁచదెగోహత్యబహుళ కాలముబాదిన॥ 368

ఉ॥ వేదరహస్యవేదిపుథిపీసురకోటికి సన్న దాని ము
 త్యాదరబుద్ధిఁ జేయ సుగునట్టి ఫలం బుల శంకుతక్తినిం
 పాదకుఁ దై నభక్తునకుఁ బెట్టడుభిక్షమా పెట్టింంతనీ
 తాదృశవైదికోక్తులకుఁ దప్పి చుటందొర నేలు వచ్చునీ॥ 369

చ॥ అని బహుభంగులం బసవఁ డానతి యిచ్చినఁ దత్పిదుక్తులన్
విని జగదేవుఁ దశ్రయతనేత్రయుగుండయి రెండుచేతులున్
దవతలఁ దావుకొల్పి ప్రమథప్రతిమానుల భక్తవర్మలన్
వినుతు తొనర్చుచున్ స్వగుణనిహ్నవపూర్వకముగాఁక నిట్టచున్॥

తే॥ కర్మబంధుఁడఁ గష్టండు ఖలుఁడ దుర్మ
దాంధతోపేతుఁడను దుష్కృతాలయండుఁ
బ్రజ్జమాలినయజ్ఞానిఁ బాతకుఁడు
శంకలేని యనాచారసంగతుండు॥

371

తే॥ అనియు, వేయేల యేను సర్వాపరాధి
నాయొనర్చిన పాపంబు పాయ దెందు
విడుతుఁ బ్రాణంబు లాజ్ఞపి వేగ నొసఁగుఁ
డనుడు బసవన్న పలికె భక్తానుమతిని॥

372

ఉ॥ సాహస మిప్పు డేమిటికిఁ జ్ఞానిను చెప్పెద నిప్పురిన్ శివ
ద్రోహము పుట్టఁగాఁ గలదు దూకొని కొన్నిదినాలమీదఁ ద
ద్దోహనిధానమానవుని ద్రుంపఁగ నిన్ను ననుగ్రహింతు ను
త్సాహిగ నుండు భక్తతతి శంభుఁడు నష్ట ప్రసన్నుఁడయ్యెడిన్॥

క॥ ఈనియతికి హరుని శిరణు
లానందమునొంది నిన్ను నందఱుమాలో
పానింగాఁ గరుణించిరి
మానుము ముమ్మాటికి ననుమానంబింపన్॥

374

క॥ లేలెమ్ము లేమ్ము నా విని
రేలుందమ్ములు శిరమునఁ గీర్త్య లిపి కృపా
పాలుండై విక్రమతాం
బూలముఁగై కొనియె మేనుపొంగి చెలంగన్॥

375

చ॥ బసవమంత్రి యష్ట శివభక్తులు దానను వేడ్కతోడ నా
వసథముదాకఁ బోయి ఘనవైభవ దాకగదేవమంత్రి సం
తసమునఁ జేయఁ సత్త్రి యులుదారతఁ గైకొన వచ్చుసర్వభ
క్తసముదయేష్టగోష్ఠిమెయిఁ గాలము పుచ్చుచు నుండె వేడుకన్॥

తే॥ మఱియు సంతట నెల్లయ మదువయ లఁ
బరగుచుందురు కంటకంతభక్తవర్ష
లతులలింగై కనిష్ఠానియతులు జంగి
మార్చనాసక్తచేతస్కు లఘురహితులు॥

377

క॥ వారలు ధరఁ బరమశివా
చారప్రతిపాలనీయసత్కిర్తి యనం
గా రూఢి కెక్కుచునడఁడు
తారును నధికానుగాగత నెల్లంగంగన॥

378

వ॥ బిడ్డలుండు తనకుఁ జేటునాట్లొకలం బాసంగుం బుటంటిసి బసవ
దందాదీభుభాసుర ప్రణాపంబును భక్తిసోమర్థంబును నెఱింగియు
నెఱుంగనియట్ల నిర్నిమిత్తం బీయెల్లయఁ మదువయ్యగారల రప్పించి
తప్పేమియుం జెప్పం బొప్పుగాకుండియుం గిండిప్రొప్పునం గన్నులు
పుప్పించె నెది గాంచి నరలనెంబులు కటకటఁ నిటలతట కృపీట
సంభవుడగు శంభుభక్తుల బోహితోపంబు తనకుం గొత్తయో? వార
లలిగినం దసపట్టణంబు పట్టవగల బయ్యె పోవకుండుకే? తన పట్ట
ణంబు కమలువటంబై తానునుం బొట్టుబొరలై పోవకుండుకే? యనుచు
బుడిబుళ్ళం బోవుచుండి రపుడు॥

379

చ॥ బసవఁడు మున్నుగా నఖిలభక్తులు రోపవడితపవర్ష
యసదృశలీల నెర్పురకు నెప్పుడ నేత్రము లెచ్చి యిప్పుడను
మనలుచు జోక నుండుచు మా వినుచులము గా వటంచు
క్తసమితి యిట్లు పల్కె వరుసఁ జగదేవచమూపరేడ్పుతోన॥

380

క॥ తొల్లిటి బాసను నిప్పుడు
చెల్లింపుము ద్రుంపు మనుచుఁ జెప్పి నృపతి బా
గ్యోల్లసితాలికలెక్కలు
కల్లు గాఁ దుడిచి రీశుకవిలలయందున్॥

381

సీ॥ అట్లు చేసిన వార లంతఁ టోవక యపు బల్లహుకటకంబు పాడుచేసి
యిఁకమీఁద నీపురమెన్నంగ నెన్నఁడుపాడగుననుచు శాపంబులిచ్చి
మడివాలు మాచయ్య మాదిరాజయ్యయు కేశరాజయ్యయు కిన్నరయును
గన్నద బ్రహ్మయ్య కక్కయగారును మునిఁడిచౌడయ్యయు మసణ
య్యయును

తే॥ నాదిగాఁ గల భక్తులు నాపురంబు
చరవరేణ్యులు నాదిగా సంభ్రమమున
బసవదండాధినాథుండు భక్తినిష్ఠఁ
జనియెఁ గప్పడిసంగమేశ్వరునికడకు॥

382

వ॥ వార లట్లూరు వెడలుమాత్ర నాదాత్రీకశత్రు విచిత్రతరవై భవంబు
నుం బురంబును సౌఖ్యగ్యంబునుందఱుంగుపడి పోయె నప్పుడు॥

సీ॥ దాత్రి పడఁకె నర్ధరాత్రి కాకులు గూసె
వంటకంబులు పుచ్చె వసుధమీఁదఁ
బిడుగులు వడి రాలె బెడిదంపువానలై ;
భాస్కరచంద్రులు పరిధిఁ గట్టె
మందువేసవినాఁటి మధ్యాహ్నమున మండు
మంచు సంబోనిధి ముంచుకొనియెఁ
గాలుఁడు కడు సుగ్రకాయుఁడై కానంగ
బడియెఁ దత్పట్టణప్రాంతములను

383

తే॥ గవినెఁ గావీరి డిక్కులఁ గలయ నవని
జాని గాంచ నుడు రడల లేనెసీడ
నూర్కొండు యెడల కిం బ్రతిసూర్యవేదని
గలయ విపరీతముగ నెన్ని గానఁజెయ్యె॥ ౪౮౮

వ॥ ఇట్టి యుత్పాతంబులు వుట్టుటకు జనంబులమనంబుల భయంబులు
సంభవించుచుండె నట జగదేవుఁడు జనమెఱుంగితి మెఱుఁగియందై నిజ
మందిరంబునకుంజనుదేరం దజనని తనయు నయింబి యట్లనియె॥

సీ॥ నీవగణదోహంబు చెవిఁబడినపు నవిఁగలంబుననుపాదింపవలయు
నటు నేయనోపదేవుడతానై నను నెఱుంగఁగలవనిదేశరణమరయ
నీరెంటిలోపల నేదియుఁ జేయంగిఁ జాలని ప్రాణవందనపరునకుఁ
గుటిలాత్మనకునవగుణికిఁ జండికి భభఁ గిన్ననే మెచ్చిమహిష్మదత్తి॥

తే॥ కూర్చునే యేల యిట్లని కొనర మున్ను
నీవు ప్రాణపతిత్వాగనియతి వేద
నిప్పు డియ్యవనరమున కిచ్చి చనితి
గాక యీవని తపఃపతగాడె నెత్తె॥ ౪౮౯

ఉ॥ వారలతో నొకం డలుగ వారిజసంభవనంబునుచు
బోరన నీటుగావె మును బుద్ధిహీనత నెఱుఁగి డిశ్చరుని
నోరఁ గొలందు లాడి నను నొప్పకొవో ననునీవపచ్చికి
గౌరి నిజాంగ మాహతులుగా నొనఁదనని మున్ను వండియ్యునె॥

క॥ ఇల నువమస్యుం దనుమునీ
కులపతి సౌఖ్యహేమఁ బుత్రింపం జే
తులు చెవులఁజేర్చియప్పుడు
నిలువుననీఱయ్యెఁగాదెనిభిజము నెఱుంగెనె॥ ౪౯౦

సీ॥ కావుననీవు శంకరభక్తగణహింస వినియారకుండంగవిహితమగునె
ద్రోహినప్పుడె తలఁచునుమకయింటికిఁగుడువంగవత్తువెకుమతివగుచు
నిస్సిరో కళ్ళట్లు నింపగు? నోటికి చీ కుక్క! చేసేత శివుప్రసాద
మెబ్బంగిఁగుడిచెద వేనెట్లుపెట్టెద గతుకుదుర మ్మలర్కంబవగుచు॥

అ॥ నొనర టిట్టమిడిచి యుచ్చిచ్చెరే యని
పెరటివాకిటికిని బిల్చి మృడుని
సత్యప్రసాద మవనిఁ జల్లినఁ దల వగు
లనుచుఁ గుక్కభాతి నారగింప॥

393

క॥ వార్త నడికిరేయి జ
నావశిచే మల్లబ్రహ్మయ యనవెలయు వీ
రావేశభక్తినిష్ఠలు
వే వచ్చిరి విన్పమాత్ర వేడుకతోడన్॥

394

తే॥ అట్లు చనుదెంచి జగదేవుఁ డారగించు
నాప్రసాదంబు పొత్తున నారగించి
యాదినమురాత్రి కొలువున కరిగి బిజ్జ
లక్షమాపాలుఁ బొడగాంచి లావు బొఱసి॥

395

చ॥ అలుఁగులు చీకినంతటనె యాసభ తల్లడ మంద మువ్వరుం
గలఁగక దాసి ద్రోహిఁ గసికండలుసేసి పొకాలు మంచు నా
తులువశిరంబు తున్ని ఘనతుండము నం దిడి మేము శంభుభ
క్తులవిహితాజ్ఞ నీఖలునిఁ గొట్టినదిట్టల మంచు వెండియున్॥

396

సీ॥ శివభక్తులకునెగ్గు సేయునధములకందఅకుసీవిధియెందుఁదప్పడనుచుఁ
గాయంబులునుబంగగతులకుఁదొక్కుచుదాయంబుచూపుచుందండలిడుచు
బొంగిబొబ్బిడుచుఁ జెలంగిబిట్టార్చుచు లింగభక్తులకెడఁగైదటంచు
దారలు విజ్జలుతంగుండుగండా యటంచు ఘూర్ణిలుచుండనర్థితోడ॥

తే॥ నగరు వెల్వడి వెసఁ దన నగరకదకు
మల్ల బ్రహ్మయయును దాను మగుడి వచ్చి
తల్లిపాదాబ్జములకు నత్యర్థి మ్రొక్కి
నిరతభయభక్తి నాయమ్మకరుణ వడిసె॥ 398

వ॥ అట్లు వడసియును జగదేవుండు పరితోషంబునం బరసుపాతిం దను
భక్తనిగుహుండ నగు జగదీపతిం బొంగొన్నమాత్రం భక్తకృపా
పాత్రుండ నగుదునె? ద్రోహంబు విన్న యప్పుత గూఢద్రోహం దెప్పుక
నొప్పింపక యడుదెంచిన గొప్పతప్పునం బ్రాయశ్చిత్తంబు గలదే
యని తనతల తలుగ నలికలోచనుండు లోచనగోచరానంద మెచ్చి
వక్ర బిచ్చిన నాజగదేవమంత్రికం త్రగోత్రంబులతోడింగూడ విచిత్ర
విమానంబులపై నెక్కి ముక్కంటితోచంబు నలంకరిం గట్లు జగ
దేవుండు ఖండపరశుపురంబున కయగ బాధపంబునం గలకపలజనం
బులు బెదరిబెదరి కనుబెడి కన్నగతులం గడుంగొని గుహసంభవం
బు గన్న భక్తులం గన్నపారలఁ బెన్నబిచ్చులం పొందెను ముప్పుల
కుం జని మనుచుండి రంత॥ 399

క॥ సంగరముఖమున బిడ్డలు
వంగడమునఁ జిక్కునట్టివారలు భూమి
గ్రుంగిరిలాయంబులతో
దంగూలెదురంగములు వెనంగిరికడలెదె॥ 400

క॥ ఒండొంటితోడదగ్గతి
కొండలగతిఁద్రాచిచ్చి మాలెభ్రమదల్ల
దండాదినాథభటజన
మండలి తమలోఁ బోరిపడెను బాకమనె॥ 401

చ॥ బసవఁడు భక్తశాపమున బల్లహుపట్టణ మాడ్చి నెందఁ
బసచెడి పాటివారనెడమూటలు బంగమబోజిం బుల
తెసఁగఁగ వించుఁ గూడలికి నేఁగి గురుం పుడ నంగిమోక్షముం
గుసుమశరారి నిత్యమును గోరి భజింపుడు గురుం గంచెడి॥ 402

చ॥ అతులితనాథపూజ మొదలైన విభాసురసత్త్రియాదులు
మతి ఘటియింపరాని రతి నచ్చి భజించి మతించి మించి యం
చితమతి నిట్లు విన్నవముఁ జేసి గురూధ్వహ! నీదు భక్తసం
తతివిమలప్రసాదము సదా గలుగంగ భజించి తత్కృపన్॥ 403

తే॥ బ్రతుకు నొందితిఁ గావున భవభవముల
వారి యిలుపుట్టు బన్ననై వారిగుణము
నంద పోయిరి యెందైన నడిగె నిన్ను
గొన్నచోటును నేఁబుచ్చుకొన్న చోటు॥ 404

క॥ తోడు గలదేనిఁ జెప్పము
ప్రోదిం బుట్టినది మొదలు పోకయు నీచే
నీదినమునకుం బొరయని
పావంబులు వెట్టిముట్టభక్తిం గొల్తున్॥ 405

అ॥ వెట్టి నీకు నిట్లు వెయ్యేండ్లు చేసిన
మిన్నకుందురయ్య మేలటంచు
నన్ను నిట్లు లూర కెన్నినా శ్లేనను
నుచితమయ్య నీకు నునిచియుండ॥ 406

క॥ ఓవృషవాహ నీవు
నీవాహనపృషము విడువ నీకుం దగునే
నావిన్నపంబు విను మని
నీవిచ్చెడునట్టివరము లే నొందొల్లన్॥ 407

క॥ నీకొడుకు నీవు తోఁగొని
ప్రాకటముగ నున్న దాక పంతము చెడునే
గైకొనకున్న నుబ్రమదా
నీలంబులయాన నీకు నీయానసుమీ॥ 408

మ॥ పరమానందమయానుభూతి విలసద్భావతః, చిత్రాత్మిని
 స్ఫురణాధిక్యవశీభవ త్తను మనోబుద్ధ్యాది నానేందియా
 చరణోపేతుడఁ ద్వత్ దాబ్జయుగ బాస్కర్ప క్షిప్రత్యంద నై
 మరల న్వచ్చితి నన్నుఁ జేకొనమి ధర్మంబే నుదయ జూతఁగన్॥

చ॥ అని బసవన్న యిట్లు వినయండున విన్నప మానరించుడు.
 విని గురుమూర్తి సాత్త్వికవిశేషమునం గ్నివరోధంబున
 శునిగుడి వెల్వడంగి రతిఁ జూచి తనంబును గంబు పోనం
 ట నతుల భక్తి బోధనఁ గనంబ మెయిం బ్రహ్మమిట్టి పొంగి యున్॥

శా॥ ఆనందాశ్రుపయోధి వ్యసదువల పారోత, ప్రమాంచన
 శ్రీ నెమ్మేనికి భూషణంబుగ లసద్గ్రహోద్ధృత, చంద్ర
 ద్యానమ్ముల్ గురుకర్ణసత్త్వములు గాఁ దానర్థము, పక్షియు
 లోనం గీల్కొనియున్న యాత్మసుదా నాలోంబిమి నంచునున్॥

క॥ అక్కున జేర్చి ప్రసాదము
 దక్కగ దయ నొసఁగి తనయుఁ దాలోఁ గొనఁచు
 గ్రక్కున నుడిలోనికిఁ జని
 యక్కడన యదృశ్య మయె, దాశ్చర్యగతది॥

412

క॥ సంగయదేవుఁడు సద్గురు
 భంగిం జనుదెంచి యిట్లు బసవనిఁ జెల్చి
 నం గలిపికొనుట కచ్చటి
 జంగమసంఘంబు సంతసం బొడవంగున్॥

423

సీ॥ లింగతూర్యంబులునింగిఁజెలఁంగున్
 బుష్పవృష్టులు మీఁది బొడిగి నున్నున్
 గోయని భక్తనికాయంబు లాగి
 పేయసుకీర్తనల గొనవొంగున్
 జయజయరావముల్ సందడి ప్రాప్తంగున్
 విని కులశ్రేణిలో వెలయునున్
 మాదిరాజయ్యయు మడిచి లహరించున్
 యాదిగాఁ గలభక్తు లెఱుఁపదున్॥

414

తే॥ బలికి రీరీతి బంధారుబసవకును
గలవె సర్గసితిలయాదిత లని నెందు
భక్తహితబుద్ధి మర్త్యరూపంబు దాల్చి
నిజవదబంద యేకమై నెగడెగాక॥

415

సీ॥ గాలిలోసన నుడిగాలి నాఁ బ్రభవించి
గాలిలో వెండియుఁ గలసినట్లు
జలములో వడగండ్లు సంభవం బంది త
జలములోనన మఱి సమయునట్లు
జలధిలోఁ దరఁగలు పొడమి క్రమ్మఱఁగ నా
జలధిలో నేకమై పరగునట్లు
నుడువీధియందవిద్యుల్లత జనియించి
యుడువీధియంద తా నడఁగునట్లు॥

416

తే॥ సద్గురూరుకృపాశక్తి సంభవించి
సద్గురూరుకృపాభూతిఁ జాల మెఱిసి
సద్గురుస్వామి గర్భవిశ్రాంతి నిపుడు
తద్గుతుం డయ్యె లింగతత్త్వంబునందు॥

417

ఉ॥ కావున దేశికేంద్రపదకంఠములకా నెలకొల్పినట్టి భ
క్తావళి హృత్పయోజముల నాబసవయ్య తొలంగ కెప్పుడుకా
బూవును దాని వోలె బొరపొచ్చెము లేక వసించియున్న వాఁ
డివిపులాస్తలిం బసవఁ డీలునె? భక్తులు గల్గునంతకున్॥

418

చ॥ అని కొనియాడుచుకా మనసిజాంతరు భక్తవరేణ్యు లెల్ల హృ
జ్జనితసుఖామృతాంబునిధిఁ జాలఁగ వేడుక నోలలాడుచుకా
జనిమృతిభీతిదూరు లయి జంగమకోటుల కర్చ లిచ్చుచుకా
గొసకొని కొంతకాల మిలఁ గోరి భజింపుచు నుండి రీశ్వరుకా॥

419

చ॥ వసుమతిలోన భక్తి యభివర్ధన మొందిగఁ జేయుచుండ శ్రీ
 బసవపురాణమున్ ద్విపదపద్ధతిఁ జెప్పెను జాలమర్కిసో
 మసుకవి యామహామహుఁడు మత్కులదేశికుఁ డౌట దానిఁ జెం
 పెనగఁగఁ బద్యభారతి రచించితి నేను దివంకిరంబుగన్॥ 420

ఉ॥ ఎ రచియించినాఁడ నన నెంతటివాఁడ ప్రతాపపుత్రయీ
 పారగుడైన మద్గురుఁడ పాలకులపురిసోమనాడుఁడే
 దారి రచించె నాక్రమము దప్పక మొందిగఁ దత్కృపారస
 ప్రవేశంఁ దత్పదాబ్జములు ప్రీతి బ్రతించుటగాక యీశ్రియన్॥ 421

చ॥ బసవపురాణ మర్థి శివభక్తసదాస్థులలం బరింపఁగా
 విసుపక విన్న ధన్యులకు వేగమ గట్టును శంకదర్శి యీ
 బసవపురాణముం బరమభక్తి లిఖించి పంపెను పాద
 త్యనదృశతైంగి కానుభవనాభ్యాసుఖం బులంబు చేతురున్॥ 422

చ॥ బసవపురాణమున్ వినిన భక్తులసత్కృప నల గట్టు నీ
 బసవపురాణమున్ వినినఁ బాయు సమృద్ధియు లాక్షణంబ యీ
 బసవపురాణము నివ్వనిన భద్గుప్రసాదసుభై రసిద్ధి యీ
 బసవపురాణము నివ్వనినఁ బాయవ డిల్లు సడిన్సి తార్థముల్॥ 423

క॥ ఈమాహి బసవపురాణము
 ప్రేమన్ వ్రాయించి తమదుశ్రిమందిరముం
 దేమద్యులు పూజించుదు
 రామహనీయులను జెంద వాపద లెందున్॥ 424

క॥ అవీ యివి యనఁగా నేటికిఁ
 బ్రవిమలసద్భక్తియు కిబసవపురాణం
 బువచింప విన్నమాత్రస
 శివకృపచే నిహపరార్థసిద్ధులు గలుగెన్॥ 425

మహాస్థగర :-

గురుపాదాంబోజభృంగా గురువరకరుణాకుంతహస్తోదితాంగా
హరలింగాయ తచిత్రా హరసమయపురాగమాద్యంత వేత్రా
చరలింగార్చానురక్తా చరహధగుశేషప్రసాదానుభోక్తా
పరిపూర్ణానందమూర్తి భరితదశదిశాప్రాంతవిశ్రాంతకీర్తి॥

426

క॥ దళితాంతశ్శాత్రవని
ర్గళితమదవ్యసనవిసర రాజత్ప్రేక్షా
హళహళితభవనిబర్హణ
విలసితభపితాంకదేహ విరహితమోహ॥

427

మాలిని॥ జితభవిమలదోషా శిష్టసద్భక్తిభాషా
నితభనితవిలేపా శిక్షితాత్మానలేపా
శ్రుతమహితచర్కా శుద్ధసద్భక్తవర్యా
వితతసుగుణశీలా వీరశైవాతిలోల॥

428

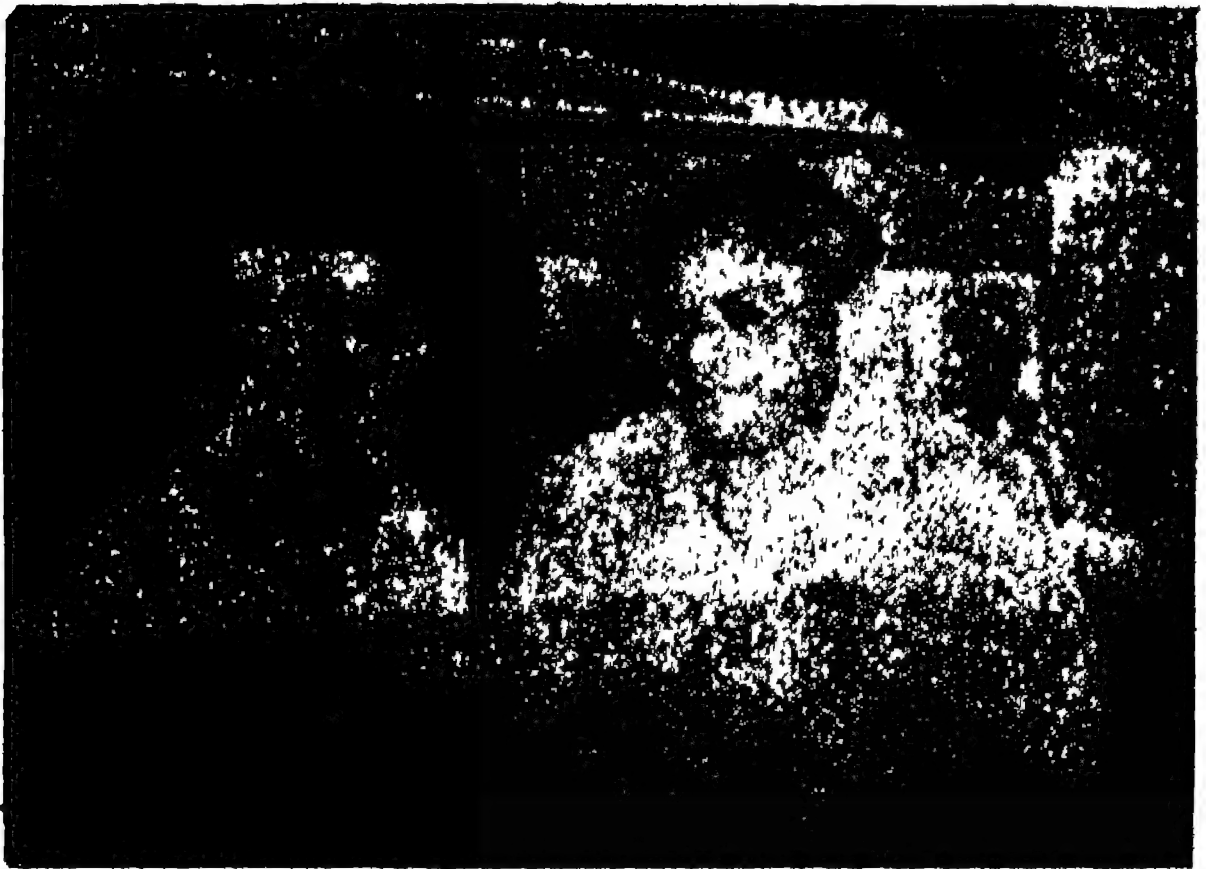
గద్య॥ ఇది శ్రీమత్పాలకురికి సోమేశ్వర గురుప్రసాదలబ్ధ ప్రబంధ నిబంధన
శక్తియుక్త శ్రీపిడుపర్తి బసవనాచార్యసత్పుత్ర కులపవిత్ర సోమయ
నామదేయ శివకవిప్రణీతం బైసశ్రీబసవపురాణం బను మహాప్రబంధం
ఋనండు సర్వంఋను సప్తమాశ్వాసము॥

429

బసవపురాణము సంపూర్ణము

తేది 5-7-1988-89న జరిగిన గురుపూజోత్సవ సందర్భమున
ఉత్తమ సీనియర్ గ్రేడు 1 తెలుగు పండితుని గుర్తించి సన్మానించి
అవార్డు నొసేగిన చిత్రము

తమకు చిరకాల మిత్రులైన శ్రీ డా॥ సి. సారాయణరెడ్డిగారితో
ముచ్చటనున్న చిత్రము

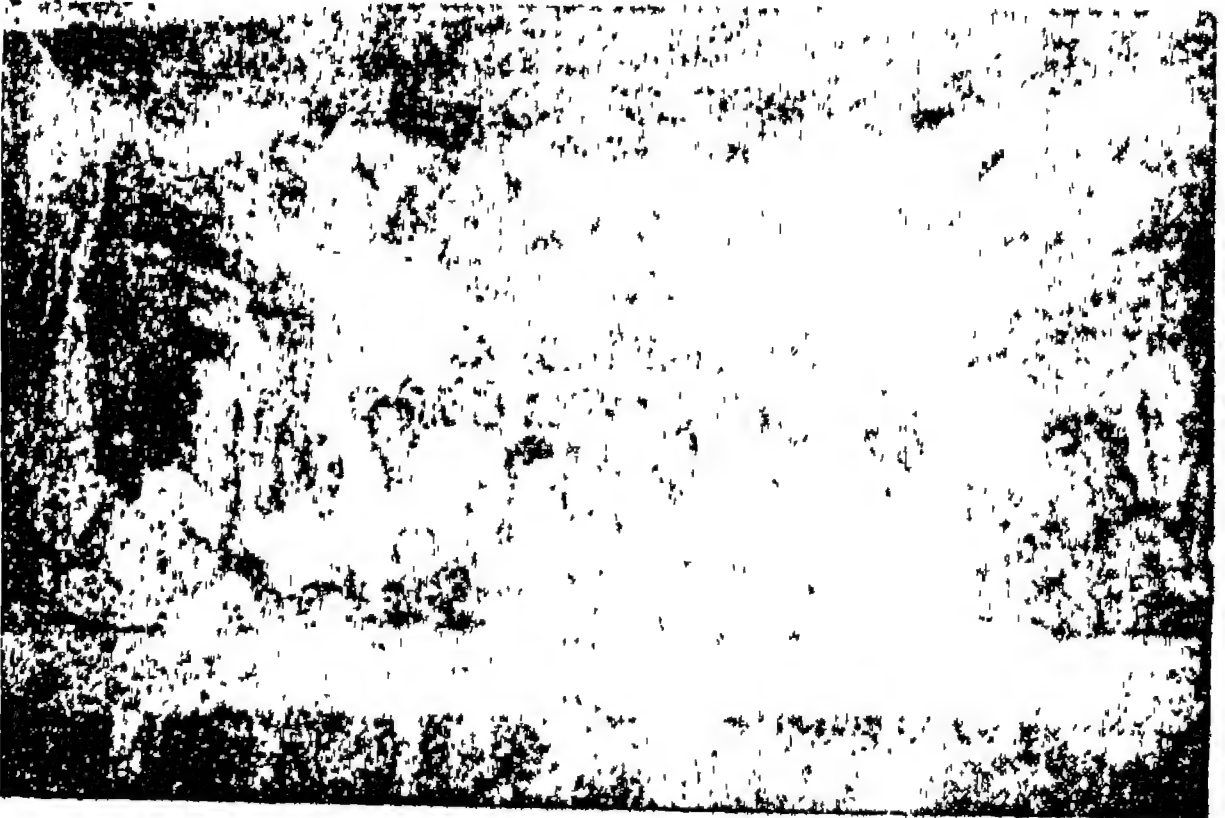
12-మె-1994న శ్రీ బసవజయంతి సందర్భము

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ వీరశైవమహా సభవారు వే. పం.

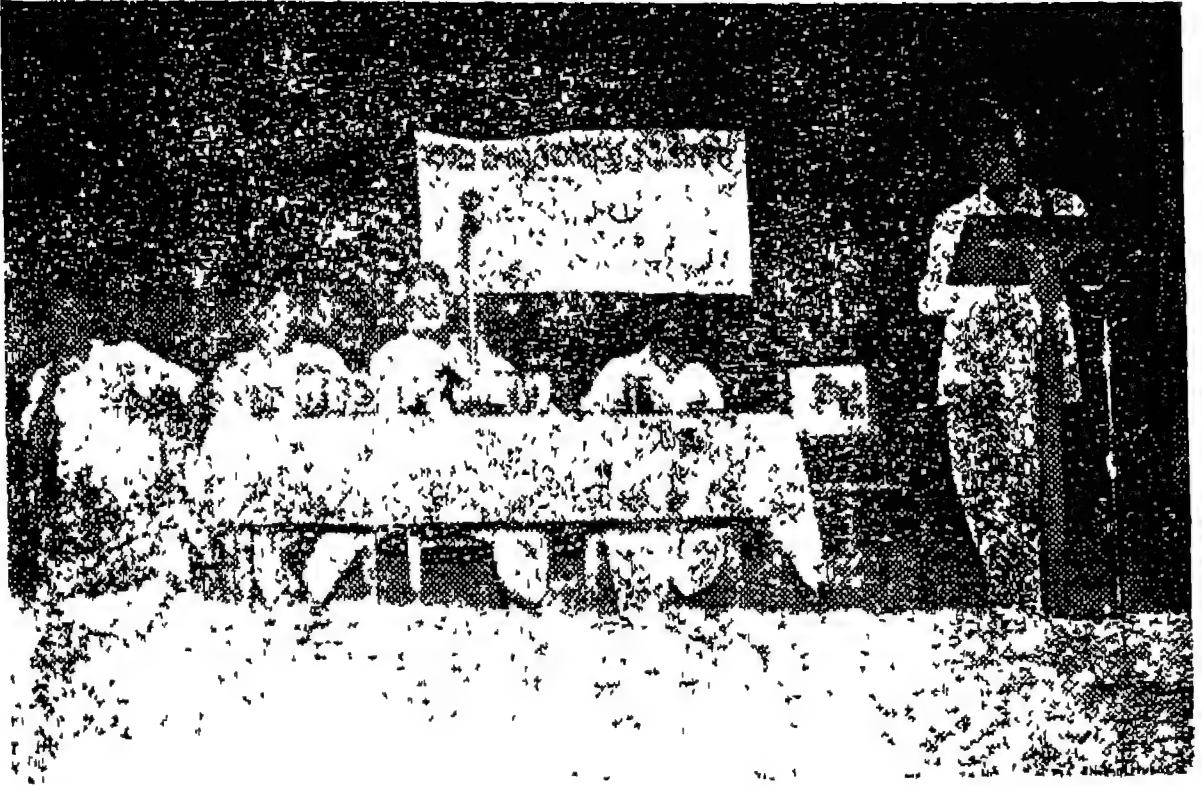
శ్రీరాచవీర దేవరగారిని "వీరశైవ సాహిత్యసారస్వభౌమ
అను బిరుదమొసఁగి సత్కరించిన ప్రశస్తి పత్రముతో

తెలుగు విశ్వవిద్యాలయము నందు నున్నది. ఇది విశ్వవిద్యాలయమునకు
 శ్రీహరి అనునదిగా పేరును పుట్టించినది. ఇది
 పేరుగానిది అని నిర్ణయించినది.

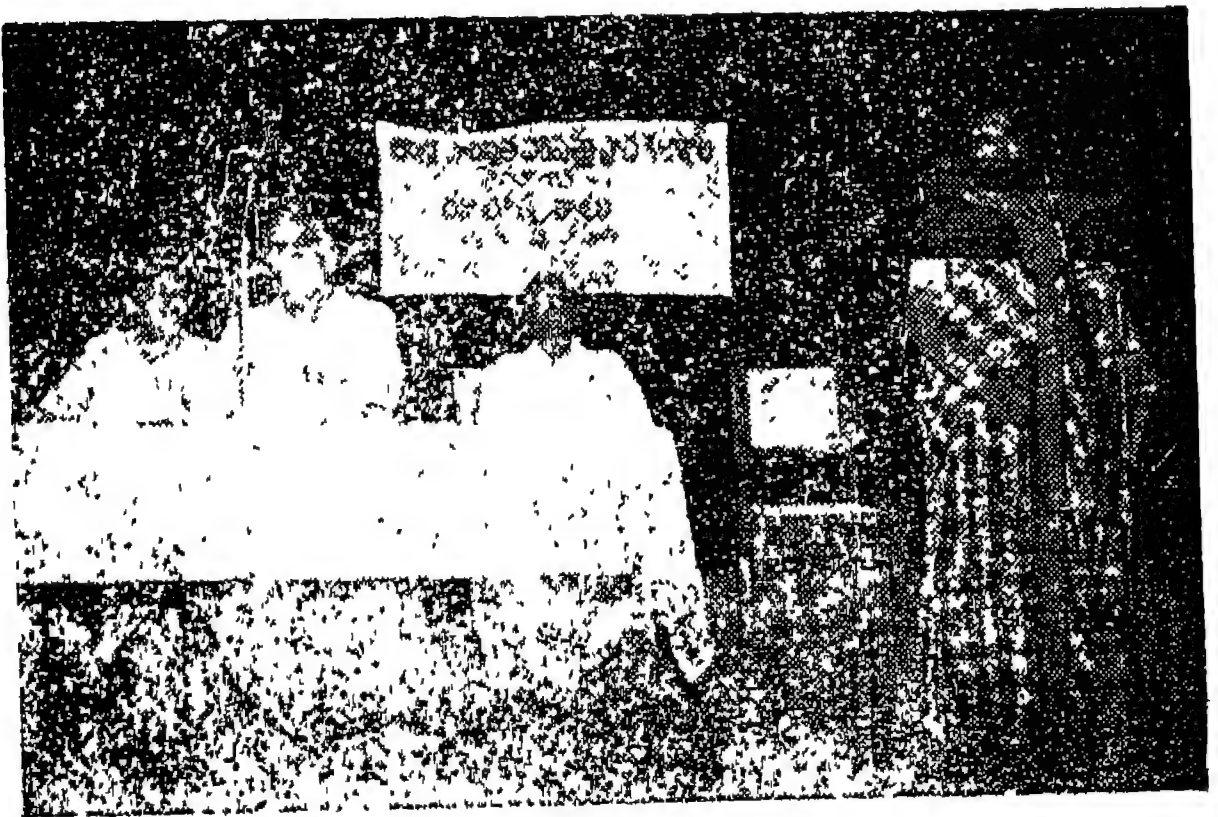

పాల్కురికి గ్రామ ఉత్తరవండ్ల వారికి నున్నది.
 విశ్వవిద్యాలయం వారు నిర్మించినది. ఇది

- 2

ఆంధ్ర సారస్వత పరిషత్తువారు జరుపిన స్వర్ణోత్సవాల
సందర్భంలో దేవరగారి అధ్యక్షతన పూర్వవిద్యార్థుల
సభ జరిగిన దృశ్యం

బసవపురాణము 1 వ ఆశ్వాసము

వద్యము	సంఖ్య	శబ్దము అర్థములు
సీ.	22	అరూఢ = ఎక్కిన, వదళి
చం.	123	తెమలక = చలింపక తేమవ = త్తేగ్గము
వ.	126	కొడిమె = పోవము
సీ.	151	క్రిందుకొను = ఆలెశయించు, తనచు
తే.	—	ఉల్పణము = పొండు, ఆలెశయించు
వ.	154	జోకలు = అసహ, చంద్రము సొరగ = తెలతండ:లగ్నాయము
ఉ.	155	చొక్కు = వరదశివ, మూర్ఖ, మర్కము, చస్మవిశేషము
కం.	163	ఉక్కివము = కడు, అధికము
ఉ.	171	వల్లదును = గుడ్డచు
కం.	—	పొడిగొను = చంపు
కం.	180	పొలపు = విడిచ
తే.	—	నల్లట = నెర

బసవ పురాణము 2 వ ఆశ్వాసము

తే.	21	ఎవవని = ఎవతగని, ఎవవడు, పూటవడు
కం.	29	మేదుర = చక్కెరన, చట్టమే
సీ.	30	నీరణో = ఉత్సాహముతో
మ.	38	గావెసిల = బలి, హింసించుచు
కం.	43	రాదీశ్చందు = రాజు
చం.	45	క్రాలంచు = బద్దచు, బడు, వివశుడై

ఉ.	50	అయతి = నిడుపు, ప్రభావము, రాగకాలము, వచ్చుబడి
వ.	51	దొడుకు = వడకంబు, హేళాకరత్వంబు, సంతోషము పూన్చి = వహించి
కం.	62	సరవరలై = సగము, అద్వైతము, సంకోచము ఓలకరుగ = జలక్రీడను బ్రోత్సహించుట
కం.	78	ప్రస్పమర = పుడిసిలి, యెర
వ.	82	జంగలా = మాంసము
చం.	89	పొలచు = మాంసము
ఉ.	89	పోకుతి = మంచుకవిసినగడ్డ వరపు = కొటరము, తుడుచు
చం.	90	గళ్ళు = చొకముగదులు (ఖానాలు)
చం.	97	నారక = నరకము, నిరయము
ఉ.	105	జాగులి = కవచము
కం.	107	వరువుళ్ళు = గౌరవమున్న, ప్రతిష్ఠగల
తే.	146	వడి = వేగము
సి.	148	అడవంబు = అడవము (సంచి—రెండువైపుల సామానులు సమానముగ ఉంచేది)
వ.	176	ప్రాగ్భాగంబు = తూర్పుదిక్కు
తే.	182	కరటి = వీనుఁగు
ఉ.	195	జానుగ = ముదిమి, మోకాలు
కం.	197	అఱిముఱి = కలతజెందు
ఉ.	198	ఉజ్జగింపు = తొలగించు
కం.	203	ఒగి = క్రమముగా
కం.	208	నడియాలము = నడికట్టు, నడివేలు

బసవపురాణము తి ప ఆశ్వాసము

వ.	124	బెగడకుండ = భయపడకుండ కొందిన = దుఃఖించిన
----	-----	---

చం.	138	అడైము = అడైత్తి అంగిటిముల్ల = నిలవనిది కొచ్చు = భయము
వ.	142	పెచ్చు = ఆపుదాన
తీ.	145	నానట్టు = అడ్డుగించు
ప.	170	కూనాడు = పందివృక్షము
కం.	171	మనోపు = పొన్న, నీరు పంపు నెట్టవియు = అడ్డుపెట్టె కునక = పొన్న, నీరు పంపు
వ.	175	విళ్ళ = లేవదీయు
ఉ.	181	తమ్మి = పంపించు, పంపించు
ఉ.	182	సొచ్చు = పంపించు
చం.	193	కొత్తంబు = పోడు, బుట్ట
వ.	197	తెంకిడి = హంస, పంపు
చం.	199	లగ్గడింపులు = పోడుమీదనుండి కరిందకి దొబ్బు పెదగుండు మనులు = మనిషిలందు, పంపించు ముట్టించు కొచ్చు = అడ్డు, పంపించు, పంపించు
ఉ॥	201	గొచ్చు = పంపించు, పంపించు గొచ్చు = పంపించు, పంపించు
ఉ.	202	పొచ్చు = పంపించు
ఉ.	205	తీరిము = పంపించు, పంపించు
చం.	206	పొచ్చు = పంపించు, పంపించు పొచ్చు = పంపించు, పంపించు
ఉ.	210	చొచ్చు = పంపించు, పంపించు
కం.	245	కొచ్చు = పంపించు, పంపించు
చం.	249	కొచ్చు = పంపించు, పంపించు ఉల్కి = మెత్తు

ఉ.	257	అచ్చగ = ముద్రణ, స్వచ్ఛము, విధము త్రెక్కుగ = పడు, చచ్చ
కం.	261	ఓడియలు = పొందుటకు బడిపిలి = ఆహారవిశేషము
వ.	262	గరకుట్టు = కడ్డకట్టు కంతు = గాదె
ఉ.	263	మిసిమింతుడు = అలసినవాడు, శ్రాంతుడు బర్నము = అవమానము, కష్టము సారెకుఁ = మాటిమాటికి
తే.	275	సన్నెలుపోవ = సన్నెకల్లు. పట్టము దివుటి = దిగుట
వ.	280	మంటవేది = బోధకుడు, రాజులను మేల్కొల్పేవాడు సోరజగండ్లు = గవాక్షము
మ.	281	పొదుట్రీ = చెట్టుకు నీరుపోసె గుంట
కం.	285	దందరసుతుడు = మాయావి
వ.	287	పిళంగ = కపిలవర్ణము
చం.	293	అప్పుట = ఆకాలము
కం.	297	గానకాని = యత్నించి కిలాలంబు = నెత్తురునీళ్ళు

బసవపురాణము 4 వ అశ్వాసము

చం.	4	నిహ్నుత = మఱుగుపుచ్చుట
ఉ.	26	ఏవాకువ = ఓర్వలేనివాడు
ఉ.	29	యామికవరము = తలారి, అరక్షుడు
చం.	34	చివ్వుగాగ = కలహముగాగ
క.క	42	పాచ్చెము = న్యూనత
ఉ.	46	గోనల = గోనెసంచుల లుంగయు = వస్త్రభారము

కం.	47	నలినలి = సంతనించి
వ.	48	నిశాలు = కాషసుడు, త్రిమ్మరి గొడగరికి = మాదిగవాడు
కం.	121	బాదలు = బ్రాహ్మణుడు
ఉ.	124	జడిముడి = జంగము
వ.	129	మువ్వెట్లం = పరిచర్యను
చం.	135	వందుచు = దుఃఖించుచు
తే.	140	ఓసరిల్ల = తొలగి, అపసరిల్లు
చం.	141	నక్కులు = బంగారుదిశ్శిలు
కం.	143	పెరికలు = ఎద్దుపెవేయు సగలు, సంచులు, బరువుదాన్యపు మూటలు
కం.	142	ఓలిం = వరుసగ
సీ.	143	ఉముక = పొట్టు
కం.	144	నూల్కొన్న = ఒప్పుకొన్న
ఉ.	155	హేరి = ఆయుధము
కం.	177	హేళి = సూర్యుడు జనుర్జాల = పుట్టిసవి
సీ.	179	గులుకరింవ = రంజింపఁజేయు, రమ్మిమును గ్రాల = ఒప్పునట్లు గ్రకదల = మిక్కిలదలలు
తే.	193	సొరది = క్రమము
కం.	122	బూమేలిపి = మారుచేషము ప్రామిడిమై = హారురాలు మేడివడు = అజ్ఞాతవడు
తే.	129	వేదబములు = మాయలు
శా.	137	అన్నున = వరవశముతో
కం.	148	ప్రొడియు = పోషించియు
సీ.	149	(నా) ఒడికముగను = ఉపాయముతో

సి.	154	ఒడిసి = లేకుండ, బడినెగడ్డ
సి.	159	అంకిలిలేక = కలతలేకుండ
ఉ.	160	జోక = బాగుగా
మ.	165	దుండ్రు = బలిసిన
త.	166	నలిక = అత్యంతము నలుపున = నేర్పున జుణిగెక = దాగెను
సి.	172	జమిలిగా = జంటగా
కం.	175	తెమలక = చలింపక, ఎటుతేలక
కం.	196	ఆవసథము = నివాసగృహము, గూడు
చ.	200	గ్రేణిసేయగఁ = పరిహాసముచేయగఁ
సి.	202	అంకిఁపుచు = ఆడించు, ఉల్లసేల్లు, జళిపించు
త.	203	చిట్టకంబులు = శృంగారపు చేష్టలు
చం.	204	తనవడి = చల్లఁబడు
కం.	209	పడవనికాడు = తీర్చుకాడు దార్చుకాడు
చం.	216	పెడక్కచ్చ = కత్తివెనుకధాగము (పిడి)
ఉ.	217	త్రేవ = ప్రక్కన కీలిత = కట్టబడిన సాధ్యసుడు = భయముగలవాఁడు
త.	218	సుక్రి = శ్రీ, పిక్క, స్పర్శము, దుఃఖించి. ముడుతపడు, తగ్గు, చింతించు, వెనుదీయు సుకనాసి = సుఖముగానుండువాఁడు
కం.	220	బెగడి = భయపడి
ఉ.	234	ఆలవట్టముల్ = విసనగజ్జలు మచ్చరికింప = ద్వేషము
కం.	244	వ్యాప్యతి = ద్వాస్థునిలీలన్
వ.	245	వేరిగట్టి = విరోధము
అ వె.	246	కసిమసంగు = విజృంభించు

వ.	248	అయది = కందాయము నెరపరికంబు = పృథ్వియందునేర్పు
కం.	249	స్మయము = అహంకారము, గర్వము, ఆశ్చర్యము
చం.	255	ఆరడిపుచ్చిన = ఉత్సాహపడిన
తే.	267	నెరియపాతైన = నిరద, నిలవక
కం.	269	దిగిది = దిగిపోయి, నిరద

ఋషపపురాణము (6 వ అశ్వాసము)

చం.	18	చదుకము = అపక, అపకవ
తే.	19	దున్పి = చూచుట, తీర్చింపబడు
ఉ.	21	ఒచ్చము = అవహానము నెలి = గువ్వ మిత్తి, పెట్టి
తే.	26	ఓఱవులు = సౌందర్యము, గొణిగె = అస్తవ్యముగా మాట్లాడుట
కం.	47	బొగాములు = యుర్తాయుక్తములు
వ.	58	కుంచెకొల = కుంచెక
ఉ.	64	త్రెవ్వక = చక్కన, సౌందర్యము, తెగట
కం.	71	ఉల్లసిల్లె = సంతోషించు, ప్రకాశించు, విరసించు
తే.	83	మిర్చ = రెండు మంచములు
సీ.	100	పొడవల = తెప్ప
కం.	101	గోమే = పేద
కం.	102	జిలిబిలి = అల్పము వడడు = భస్మము
ఆ.	109	జగజు = జగము
తే.	125	జ్ఞానిగం = శాస్త్రము, విజ్ఞానము
కం.	129	ప్రావణి = ప్రాప్తిండు
చం.	130	సొలయంగి = వైరస్థము పొందుట
తే.	142	సొలెంచి = సొమ్మనివలచి

తే.	144	నాబా = శత్రువు
కం.	146	బేదెత్తె = మట్టిపెద్దలు, మట్టిపెళ్ళలు
ఉ.	187	వీరకమై = పరాక్రమము, ఉత్సాహము, విజృంభణము, గర్వము, విధము
ఆ.	190	వడయు = పొందు పెడవేళ = వెనుకటివేళ
సీ.	193	చిటు = చిన్న చెరలు = విహరించు, వ్యాపించు
కం.	194	తోము = యుద్ధము

బసవపురాణము 6 వ అశ్వాసము

సీ.	201	వెడవంత = వికృతము, నది
వ.	207	త్రుళ్ళడంగి = గర్వముతగ్గి యాజుషీయమార్గంబు = యజుర్వేదములో చెప్పబడి నట్లుగా
ఉ.	208	దఱియంగ = సమీపింపగా
కం.	218	తొడసూడు = ఊరువు
చం.	220	వెడద = విశాలమైన
తే.	221	అరివొత్త = కప్పము, చక్రము, శత్రువు
కం.	222	తమకపు = సంభ్రమము
కం.	227	నెఱి = గొప్ప
మ.	230	బిట్టార్చి = శీఘ్రముగా
ప	131	డండు = సమూహము
ఉ.	242	అస్మిత = చరచు
సీ.	246	గడి = ఎల్ల కళ్ళు = నేత్రములు
కం.	251	కందర = కందుకము
కం.	256	ఖర్వుని = పొట్టివానిని

		ఉడువదగు = పోగొట్టదగు
వ.	261	గాదనేని = సంవయముజేసి
		అడియాలంబు = గురుత్తు
కం.	264	ఒగిని = క్రమమున
సీ.	265	అల్లంటనల్లంట = వ్రనీడ్డినితెలుపు
సీ.	264	దొనలదె = అమ్ములపొది, కొండమీదిని బివల్లము
		లావుకలు = ఒకపక్షి
		దీర = దైర్యము
ఉ.	271	దంతశత = పులిచింత, నిమ్మ, వెలగ, చింత,
		నారదము
		కొండాడు = రాపిడి, మనరుగప్పి
తే.	275	పెరియలుగు = పెద్ద
చం.	277	శృతి = కీర్తి

విసేషపురాణము - తిస పదములు

బిలబిలపోవు = అశయించు

వేడ్కకాడు = పిటుడు

అతగులు = అల్పలు, దుర్బలులు

దారవోకుండ = వృద్ధముగాకుండ

కొత్తడి = పరివ్రతలు

ఎరిపు = బాధ

జంగమలింగము = చరలింగము

అటకువ = తక్కువ

ఇల్ల = ఇచట

పాగెము = వ్రత, పౌంకము

అగపడి = తోనయి

మఱపడ్డ = మఱుగుపడ్డ, తార్మారయిని

త్రాటిమాలలు = కర్మపాశబద్ధులైన నీచులు

త్రాటికి = కర్మపాశమునకు

పడకవాదము = వ్యర్థవాదము

మండుడు = బ్రతుకుదురు

కన్నాకు = మిన్న

పరస = యాత్రికులు

ఒడయలు = మాహేశ్వరులు

బయలు = శూన్యము

జెంగులు = నీచులు

వీట్ర = గొట్టె

వీతరి = దుర్నియవరుడు

ముక్కున = మూఁడుకుండాలు

పెఱికలు = గోనెమూటలు

అడబాని = వంటవాడు

వెండిడు = బొమ్మలాడించువాడు

సుంకిడు = పన్ను వసూలుచేయువాడు

హేశగీడు = కథలు చెప్పవాడు

కిలారి = పసులకాపరి

పడవలి = మేలుజాతివస్త్రము

బల్లహుడు = బళ్ళాణరాజు

గణము = ప్రమథగణులు, మాహేశ్వరులు

ప్రస్తవం = సందర్భము

చూపాద్యదండవ = ఉమ్మి వేయగనే (నోటితో తాళగా)

తొంగిళ్ళు = తొడలపైభాగము

సితగుండు = మంకుబిడ్డడు

ఒడరునకు = ఈశ్వరునకు

గట్టగొట్ట = తలుగుడు

బెడంగనో = తెల్లగాదోచునో

బొదండు = పోవుదము

ఏదమడుగు = ప్రేషమ్యము

గోద = వృషభము (నంది)

అడువరి = చుట్టుగోద, వప్రము

నిక్కల = వెంటనే యరువదమునకువచ్చువల

వెడ్డువెట్టి = అశపెట్టి, వందించి

గొరగలు = తమ్రులు

పాదొట్టు = సాలెగూడు

వరిచ్చేది = చంపుచి

పెగుర్వణము = పులిపి పుణ్యము

గామిడి = గడుగు

గొలుపదము = చింబళి

ఇబ్బంది = అక్టాని

మణుగులు = కిరీటపుట్టెనీ, అట్టలు

కట్టము = వస్త్రము

పిలుసనడు = లెక్క జేయడు

స్తద్దలు = దౌర్దత్తముచిహ్నము

పురులువోడి = దౌర్దత్తముచిహ్నము

కొల్చు = దాస్యము

తవసెధి = చిలుగని చోటాము

బులుసంతనము = గునుపంపుచిహ్నము

అంకకాడు = వాదనమునకు ధీకొనువాడు

క్షణము = బోజకార్యమైచిహ్నము ప్రార్థనము

తవరాజు = తపసి

కడయింటిపొడువ = వ్యామోహముగల సంసారము

పువ్వులవడుగు = పూజారిబాగుడు

కింగాణసేయు = సరుకు సేయు

పశువరించు = బాధించు, వధించు

అరగల = సందేహము

నూనెగాడు = హంతుకుడు

సంబవులు = చెప్పలు

వాలంబు = వాడిక త్రి (వాలు-అంబు)

పంచముద్రలు = భస్మము, కంఠ, దండము, కమండలము, భిక్షాపాత్ర

శాసనధారులు = భస్మరుద్రాక్షాది వైవలాంభనధారులు

జడతలు = జడలుగట్టినతల

ఓమ్మడు = సరిపడదు

అంగద = ఉత్సాహముతో

సంజాదురె = వెనుకాడుదురే

అఱిగొడ్డెతలము = బింకము, దైర్యము

మోహనము = పిడి

పిమ్మిటి = స్పృహతప్పట

కలికేశుడు = ఇంద్రజాలికుడు

ఇరుస = రెండు కుంచములు

బుడిబుక్కువోపు = అబ్బురపడు, భయపడు

లింగావసరము = శివపూజ, భోజనము (వైష్ణవులలో సాపాటు) శబ్దము

వలె వీర వైష్ణవీపదములు వాడుదురు.

అడకి = ఇటీరించి

కడుపుసిరు = బియ్యముకడిగిన సీరు

ఉనుపడి = సహాయుడు

ఆలంబు = అబద్ధము

మేడెమువొడువ = యుద్ధమునెయ

చక్కంటితో = రెండుకన్నులతో

కుతగులు = కుచ్చితులు

గ్రాట్లు = గడ్డురు

కసమాలు = కూల్కు

ఇరుగాలిపనులు = ద్విపాదపశువులు

వట్టివేగము = వాయువేగము

చోళవాళి = చోళ (దీపసత్పతి) పరిపాలించినది, అరిచనవసము

వేళవాళి = జీవితావసానమునకు సంబంధించినది, అరిచనవసము

కరి = సొన్న

తెలసము = పని

నంత = గొడవ

వయ్యనే = వైవఁడె

గదుగదుపు = సందేహము, అంటి

కొత్తి = నీచురాలు

వరరు = సూది

పాణసి = చండాలశ్రీ

ఉలిపిజంగెత = నీచురాలనిమాట

దేవళకులు = తంబకులు

ఏనుగువన్ను = ఏనుగుపైగట్టుచున్నట్లు

మడిగూటివృత్తి = ప్రసాదముగొను వ్యాపారము

బడిగల్లు = పందికొక్కులఁజంపుటకైర్చినది, బాటకొను

కనకసాములు = శత్రువును బంపుటయొక్కది, బాటకొను

యందుదృవించిన మారణశక్తిచే శత్రువును యోధుని తుడి
బిచ్చినవాఁడు.

వదువ; మొలస = తృణభిక్షములు

సోడము = నాసామూలము

తవరాజము = తీటరిసిందనుంగి, సింహాసనము

పొట్టపొర్లు = మిక్కిలి పొడవ

కావర = నల్లనిదాఁగు

ఆంధ్రప్రదేశ్ వీరశైవ ధర్మ గ్రంథమాల

హైదరాబాదు - 500 027 (ఆం. ప్ర.)

అమృత అపార్థమెంటు (ప్రభాత్ టాకీసు) వెనుక భాగము

గది సంఖ్య 10 మరియు 11 గలవి.

వీరశైవ సాహిత్య భాంశారు

గ్రంథముల సూచి ప్రకటన

1. వీరశైవ భావ ధర్మ గీతకలు (నూతన పక్కిలో తెలుగు, కన్నడ, పిండి - సంస్కృతముల గేయాలున్నవి) 15.00
- 2* శ్రీ బసవేశ్వర తత్త్వములు సంపాదకీయ వ్యాసములు 5.00
- 3* వీరశైవ ధర్మావ్యేషణము (కన్నడకు దెనుగు సేత) 3.00
4. నేనెవరు? (వీరశైవ సమాజోద్యమము, జి॥ మెదక్) 5.00
గ్రంథకర్త జీవిత చరిత్ర 1వ భాగము
5. రత్న త్రయము (నీతిబోధక వ్యాసాలు) 6.00
- 6* మహాజ్ఞాని చెన్న బసవన్న (కన్నడకు దెనుగు సేత) 2.50
7. అల్లమ ప్రభుజయము (నాటిక) |
8. వీరవిరాగిణి ఆక్కమహాదేవి నాటిక | 15.00
9. ప్రతిజ్ఞా పూర్తి (నాటిక) |
10. షష్టిపూర్తి విశేష సంచిక. ఇందులో పై నాటికలు మరియు శ్రీ బసవేశ్వర కన్నడ వచనములకు దెనుగు సేత మరియు సూక్తి సుధా సంస్కృత శ్లోకములకు దెనుగు సేత. 15.00
11. ఇష్ట లింగార్చనావిధిః. (సంక్షిప్తము మరియు విశేషోపచారము లతో నున్నది) 6.00

- 12* జగద్గురు శ్రీ రేణుకాచార్యుల వారి సంకల్పములను పరిచయమునకు
శ్రీ సోమయ్య వ్రేళ్ళపై రేణుకాచార్యుల వ్రేళ్ళపై వ్రేళ్ళపై వ్రేళ్ళపై
ఉపన్యాసములు చేయుట గలది 3.00
13. జగద్గురు శ్రీ రేణుకాచార్యుల వారి వ్రేళ్ళపై వ్రేళ్ళపై వ్రేళ్ళపై వ్రేళ్ళపై
(ఇది వచన కావ్యము) 25.00
14. ప్రాచీన పీఠశైవము పీఠాని పీఠశైవపులందరూ శిష్యులని గట్టవ
వలసివచ్చి, పీఠశైవ పీఠశైవ పీఠశైవ పీఠశైవ పీఠశైవ పీఠశైవ పీఠశైవ
గలదు) 25.00
15. పీఠశైవపులందరూ సూర్యుల పీఠశైవ 1.00
16. పీఠశైవపుల గోత్ర సూత్ర పీఠశైవ 3.00
17. జగద్గురు వంశాచార్యుల సంకల్పములను పరిచయము 15.00
18. స్వయం పురోహితము (అలాను) ఇంద్రుల పీఠశైవ పీఠశైవ పీఠశైవ
పీఠశైవ పీఠశైవ పీఠశైవ పీఠశైవ పీఠశైవ పీఠశైవ పీఠశైవ పీఠశైవ
జ్యోతిష ముహూర్తములు పీఠశైవ పీఠశైవ పీఠశైవ పీఠశైవ పీఠశైవ
30.00
19. గ్రంథకర్త జీవిత చరిత్ర 2వ భాగము 30.00
20. గ్రంథకర్త జీవిత చరిత్ర 3వ భాగము 30.00
21. ఆంధ్రవర్షో పీఠ మహేశ్వర గ్రంథముల మహేశ్వర పీఠశైవ
నియమావళి (బైలాను) 3.00
22. పీఠశైవ పురోహితుల పాటలు, పావనముల పీఠశైవ 3.00

ఇవే గాదుండ : జగద్గురు శ్రీ రేణుకాచార్యుల వ్రేళ్ళపై వ్రేళ్ళపై వ్రేళ్ళపై వ్రేళ్ళపై
వేళ్ళపై వారి పటములు, శ్రేష్ఠమైన పీఠశైవపులందరూ, పీఠశైవపులందరూ, శివ సూత్ర
ములు (శివ దారములు) మొదలగునవి ఇచ్చి శివ పీఠశైవపులందరూ, పీఠశైవపులందరూ
లందరు అభిమానంతో పైన గలవరచే ఉడుకగా. (అనంతము) పీఠశైవపులందరూ
అత వాస్వయముగా పచ్చిగాని ఉచితవెలుగు క్రింది పీఠశైవపులందరూ, పీఠశైవపులందరూ
గలదు.

—: సంగ్రహకర్త పరిచయము :—

పండిత పెద్దమఠము రాచపేరదేవర

జననము	:	16-7-1925
తండ్రి	:	శ్రీ పి. యం. వీరయ్యగారు
తల్లి	:	శ్రీమతి పి. యం. నాగమ్మగారు
విద్యాభ్యాసము	:	శంకర సంస్కృత కాలేజీ, యాదగిరి, జిల్లా సుల్బర్గా (కర్నాటక ప్రదేశము)
యోగ్యతలు	:	సంస్కృతమున 'తీర్థ' (కలకత్తా) 'రాషా ప్రవీణ' సంస్కృతము 'యం టి. పి. ర్ లెలుగు డిస్మానియూ యూనివర్సిటీ, హిందీ "భూషణ" కన్నడ "జాణ".

శ్రీ షడక్షరి (గొల్లాశర్వ) మహాస్వాములవారి యసుగ్రహపు శిష్యుడు మరియు న్యాయ, వేదాంత, సాంఖ్య యోగ, మీమాంసశాస్త్ర పారంగతులైన శ్రీ స్వామి విరూపాక్షానంద మహాస్వాములవారు కొడంగలుగారి ప్రముఖిష్యుడు "సాహిత్యాలంకార" కిరుదాంకితులు వీర మహేశ్వర సుహాశపాథ్యులు "వీరశైవత తత్వ ప్రకాశిక" వ్రాతర సంపాదకులు. మరియు

జన్మభూమి:— మెదక్ జిల్లా అంబోర్ తాలూకా మందిలి జూనియర్ పేద్రమఠము.

ఇప్పటినివాసము:— ఇంది నం. 3-3-139,

రాచిగూడ, హైదరాబాదు-27

వృత్తి:— సంస్కృతాంధ్ర సీనియర్ పండితుడు, రిటైర్డ్ చంసల్ గూవ
ప్రభుత్వ జూనియర్ కాలేజీ, హైదరాబాదు, అంధ్రప్రదేశ్.